

येनाटमी

अर्थात्

शरीर-तत्त्व ।

डाक्टर राजकृष्णमुखोपाध्याय, एल. एम. एस.
ईन्स्पेक्टर आफ् हस्पीताल नेपालले प्रणीत ।
पण्डित राममणि दीक्षिताचार्यले प्रूफ् संशोधित ।

ANATOMY

OR

SHARĒER-TATTWA

IN

PARBATIA

signed for the use of Vernacular Medical St.

BY

Mr. J. Krishna Sukerji L. B. S.

Inspector of Hospitals Nepal.

Proof correction made by Pandit Rama Many A D of

FIRST EDITION

1909

वनारस

भाभाकरी मिण्टिङ्ग बक्समा पं. राममणि आ. दी. द्वारा मुद्रित

सवत् १९१९.

भूमिका ।

नेपाल मेडिकल-स्कूलमा येनाटमीको लेक्चर दीदा परध-
तिया-भाषामा येनाटमीको किताब न भयाको हुनाले डाक्टरी
पढने मानीसहरूलाई साह्रै गाहारो देखदा मैले धेरै परीश्रम
गरि यो किताब बनाई श्री ३ महाराज भेजर जेनरल सर चन्द्र-
शम्शेर जङ्गराणा-बहादुर जी. सी. बी., जी. सी. एस. आई.
ऐण्ड डी. सी. एल. आनरेरी कणैल फोर्थ गोर्खा 'ज. थोड् टीड्
पीम् मा को काड् वाड् स्याड् प्राइमिनिष्टर ऐण्ड भाशैल मुलुक
नेपालका हजूरमा नजर गराउँदा बहुत खुशी भै चक्सियो ।

यो किताब छपाउँदा नेपाली-भाषामा डाक्टरी कुराको
धेरै अर्थ न पायाको हुनाले, ठाउठाउमा अंग्रेजी नामहरू
राखनु परदा अंग्रेजी नाम राखेको छ । यसै कारणले यस
किताबमा चलन भयाका अंग्रेजी कुराको नाउँ र माने समेतको
पञ्जिका बनाई सबलाई सुगम गरी दियाको छ । दोस्रा पटक
छपाउँदा बीच बीचका अंग्रेजी कुराको ठाउँ ठाउँमा जम्मै अर्थ
खोली छपाउला भन्दा मतलब गरेको छ ।

अब यो किताब तयार हुनाले डाक्टरी स्कूलमा पढने
मानीसहरूलाई केही सुफल भयो भने मैले यो किताब बनाउँदा
गरेको परीश्रम सुफल भो भनि खुशी हुने छ । डाक्टरी विद्या
पढनेहरूले यो छापा किताब पाई जसको कृपाले यो किताब
छापा गराउन सकीयो उनै नेपालका प्रभु श्री ३ महाराजको जय
मनाई आफ्नु विद्या बढाउनु होला भनि आशा गरद छ ।

यो किताब छपाउँदा बनारस प्राभाकरी-कम्पनीको मेनेजर
पण्डित राममणि आचार्य दीक्षितले शुद्धाशुद्ध विचार राखी
छापी दीनु भयाको हुनाले म निज पण्डितजीलाई धन्यवाद
दिन छ ।

डाक्टर राजकृष्ण मुखोपाध्याय,

संवत् १९६६,

एन एम एम

Dedicated to His Highness Maharajah Major
General Sir Chandra Shum Shere Jung Rana
Bahadur G. C. B., G. C. S. I. and D. C. L.,
Honorary Colonel 4th Gorkhas Thong Ling
Ping Ma Ko Kang Wang Shang Prime
Minister and Marshal of Nepal.

May it please Your Highness,

*As Your Highness is the most enlightened ruler
that Nepal has ever seen and has always evinced
parental solicitude, for the relief of the suffering
humanity, to which the following few humble pages
will probably help to contribute, though in a small
measure, the undersigned has ventured to take the
liberty of dedicating this humble apology for a copy
of Anatomy in Parvata to Your Highness in the
hope Your Highness may be graciously pleased to
condiscend to favour him with Your Highness's kind
acceptance of it*

*By His Most Humble and obedient servant
and most devoted admirer,*

Raj Krishna Mukhopadhyaya L. M. S.,

Nepal.

थेनाटमी
अर्थात्
शरीर-तत्त्वको

विषयसूचीपत्र ।

विषय ।	पृष्ठ	विषय ।	पृष्ठ
(अ)		मासल	४३०
अक्सिपिटल योनको घयान	४७	आन्टोरियेर रेडियो आलनर रिज- नको मासल	४००
अपर येक्सटिमिटीको आर्टिक्युलेशन	३०८	आन्टोरियेर स्क्वापुलार रिजनको मासल	४०१
अपर येक्सटिमिटी र थोन्ग्याम्सका भेन्सको घयान	६४१	आन्टोरियेर ह्युमेरल रिजनको मासल	४०२
अभ्यान्स आफ सेन्सेसनको घयान	८४९	आवडोमिनल आवार्टाको घयान	५७
अबिन्ट्रलको घयान	१३०	आवडोम्यानको घयान	७६१
असर्नोमिनेटमको घयान	२०९	आवडोम्यानको मासल	३८१
(आ)		आलनर आर्टरीको घयान	५५
आर्टको घयान	८४३	आलना योनको घयान	१७
आउटर र फिजुला रिजनको मासल	४५१	आवार्टाको घयान	४५
आक्सिलरी आर्टरीको घयान	५४०	(इ)	
आगुजिलाको घयान	८३८	इनोमिनेटु आर्टरीको घयान	४६
आइडु नजयन्टको घयान	३२९	इन्टर्नल इलियाक आर्टरीको घयान	५५
आन्टोगियेर ट्रिबिवाल आर्टरीको घयान	६२०	इन्टर्नल फेरोट्रिड आर्टरीको घयान	५०
आन्टोरियेर ट्रिबियो फिजुला रिज- नको मासल	४४५	इन्टर्नल फिमरल रिजनको मासल	४३
आन्टोरियेर थोन्ग्यामिक रिजनको मासल	४००	इन्कीटियेर टार्निनेटहको घयान	११
आन्टोरियेर फिमरल रिजनको		इन्कीटियेर म्याक्सिलरीको घयान	१२
		इयारको घयान	८४
		इयॉफेगसको घयान	७६

विषय ।	पृष्ठ
(ए)	
नार्भको घयान	६९२
(क)	
सस्सको घयान	४३
न इलियाक आर्टरीको घयान	५८६
न फेरोटिड आर्टरीको घयान	४६५
पील घोनको घयान	३१८
पील-मेडाकापील घोनको घयान	३२०
नेयाल नार्भसको घयान	६६७
गरेक्टर आफ सर्भाइकलको घयान	१६
स्वामिकलको घयान	१४९
(ग)	
गोलो चीजको नाम टाउँ	२
लुटियालरिजनको मासलको घयान	४३७
(छ)	
छोटो हाडको नाम	१०
(ज)	
जनानाको स्वाकामको घयान	४२
जयन्टको घयान	२९१
(ट)	
टार्सलघोनको आर्टीकुलेशनको	

विषय ।	पृष्ठ
घयान	३३७
टार्सस घोनको घयान	२५७
टीविया घोनको घयान	२४२
टीवियो कीजुलर आर्टीकुलेशन	३३८
ट्रेन्थ नार्भको घयान	६९५
ट्रेष्टिस र फामारिडको नाम	८२६
ट्रेफियाको घयान	८०५
ट्र्याम्पुरल घोनको घयान	६२
ट्रेदथ नार्भको घयान	७००
(ड)	
डुँडालनाको घयान	१२
डर्सलभाट्रिआको पिप्युलियर	३०
डर्सलभाट्रिआको घयान	२८
डर्सलिस पेडिस आर्टरीको घयान	६०३
डाइजेशन अर्गान्सको घयान	७५२
डायाफारमको घयान	३८५
डियोडिनको घयान	७७३
ड्युरामेटरको घयान	६३८
(थ)	
थार्ड नार्भको घयान	६७०
थोन्थाक्सको घयान	१३८
थोन्थाक्सको घयान	७९३
थोन्थासीस आवार्टीको घयान	५६६
[न]	
नाइन्थ नार्भको घयान	६९३
नार्भको घयान	६५२

विषय ।	पृष्ठ	विषय ।	पृष्ठ
नेकको ट्यूबाङ्गलको बयान	४९६	प्यालेट वोनको बयान	७५६
नेजल फालिको बयान	११३	प्लुराको बयान	८०८
नेजल वोनको बयान	८५	प्ल्यान्टर रिजनको बयान	४५३
नोजको बयान	८०		

[फ]

[प]		[फ]	
पल्लिटियाल आर्टरीको बयान	६१४	फाष्ट नार्भको बयान	६६९
पाल्मोनेरि आर्टरीको बयान	४५७	फिफथ नार्भको बयान	६७२
पाल्मोनेरि भेनको बयान	६३६	फिष्टुलाको बयान	२५०
पिम्पुलिअर रिज्जको बयान	१४६	फिमरल आर्टरीको बयान	६०४
पेन्सको बयान	८२४	फिमरको बयान	२२९
पेटाइट ठको बयान	५४	फिमेल अर्गान आफ जेनेरोटिफको बयान	८३१
पेरिकार्डिआमको बयान	७९४	फिमेलको पेरीनियमको बयान	८७७
पेरिटोनियामको बयान	७८८	फिमेलको पेरीनियमको मासल	३०८
पेटिमसको आर्टिकुलेशनको बयान	३०६	फुटको डर्सल रिजनको मासल	४५२
पेटिमसको बयान	८१८	फुटको बयान	२५६
पोष्टोरियर ट्राइवाल आर्टरीको बयान	६२६	फेरिडसको बयान	७६०
पोष्टोरियर फिमोरल रिजनको मासल	४४३	फेसियेल आर्टरीको बयान	४७५
पोष्टोरियर रेडियोआत्नर सुपर फेसियाल लेवारको मासल	४१७	फार्थ नार्भको बयान	६७१
पोष्टोरियर स्क्वापुलार रिजनको मासल	४०३	फ्रान्टलको बयान	५७
पोष्टोरियर ह्युमरल रिजनको मासल	४०७	फ्ल्याङ्गसको बयान	२८४
प्याटिला वोनको बयान	२४०	फ्ल्याट वोनको सर्फसको नाउँ	११
प्यानक्रियासको बयान	७८६		

[व]

व्रेकियाल आर्टरीको बयान	५४६
व्रेकियाल प्लेक्ससको बयान	७१३
व्रनको डिभोजनको बयान	६५७
व्रनको मेम्ब्रनको बयान	६५५

विषय ।	पृष्ठ	विषय ।	पृष्ठ
म्याइरको धयान	८१९	येल्वो जयन्टको येनाट्टोमीमिसको धयान	५५१
[भ]		[र]	
भाट्टिन्नल कलमको जम्मा धयान	४५	राईट पाल्मोनरी आर्टरीको धयान	४५८
भेन्सको धयान	६३४	रिब्सको धयान	१४४
भेसिक्युलिस्थामिनेलिस २ स्पारमे- टिक कर्डको धयान	८२९	रीच जयन्टको धयान	३१६
भोमर धोनको धयान	११५	रेक्टमको धयान	७७८
[म]		रेडियामको आर्टिकुलेशनको धयान	३१५
मासल आफ दी टूङ्गको धयान	३६६	रेडियाल आर्टरीको धयान	५५२
मासल र फेसियाको धयान	३३५	रेडियाल रिजनको धयान	४१५
मिडियाष्टिनामको धयान	८२९	रेडियास धोनको धयान	१७८
मिडिल पामर रिजनको मासल	४२५	[ल]	
मेमारी ग्ल्यान्डको धयान	८३८	लड धोनको नाम	१०
मेलको पेरीनियामको धयान	८७५	लाम्पर नाभर्सको धयान	७०७
मेलको पेरीनियामको मासल	३९६	लाम्पर प्लेक्नसको धयान	७०८
मेलको युरियाको धयान	८२२	लाम्पर भाट्टिन्नाको क्यारेक्टर	३२
मेलर धोनको धयान	१०१	लाज इन्ट्रेष्टाइनको धयान	७७६
[य]		लिभरको धयान	७८०
युरिनरी अर्गानको धयान	८१४	लिम्फाटिक्सको धयान	६४८
येफसटर्नल इलियाक आर्टरीको धयान	६०१	लेगको धयान	२४०
येफसटर्नल केरोटिड आर्टरीको धयान	४७९	लेफ्ट पाल्मोनरि आर्टरीको धयान	४५९
येथ्मयेड धोनको धयान	८१	लेरिडको धयान	८००
येल्वो जयन्टको धयान	३१३	लोवर येफसटिमिटी र आब्डोमेन पेलिमस भेन्सको धयान	६४४
		त्याक्रिमेल धोनको धयान	९९
		त्याटान्याल थोव्यासिकको मासल	४०१

विषय ।	पृष्ठ	विषय ।	पृष्ठ
[श]		स्किगोरेक्टल फसाको घयान	८७३
शरीरको ठाउँ र को नाउँ	९	स्नयापुलाको घयान	१५४
शरीरमा जुन र चाज रखाको छ		रपाइनल फर्डको घयान	६५३
घताइन्छ	१	स्पाक्राल प्लेक्ससको घयान	७३६
[प]		स्लीनको घयान	७८७
एभ्याकको घयान	७७०	स्फीनायेड बोनको घयान	७२
एनामिको घयान	१४९	स्माल इन्टेष्टाइनको घयान	७७३
[स]		[ह]	
सर्भाइकल नार्भको घयान	७०४	हर्नियाको घयान	८६०
सलाइभारी ग्ल्यान्डको घयान	७५७	हाडको फाँटको नाम	३
साइन्सको घयान	६३५	हाड फेकेले वनद छ	१२
सिक्लथ नार्भको घयान	६८७	हाडको घयान	७१५
मिग्ग्याथाटिक नार्भको घयान	७४६	हायेड वोनको घयान	१३५
सिस्टेमिक भेनको घयान	६३७	हिप जयेन्टको घयान	३२१
सुचरको घयान	१२२	ह्रैड रेन्ड नेकको भेनको घयान	६२७
सुपीरिथेर ग्यान्सिलरी वोनको		ह्रैडको मासटसको घयान	३३७
घयान	८८	ह्यान्डको घयान	१८३
सेफेन्ड नार्भको घयान	६७०	ह्यान्डको डीपपामरजार्चको घयान	} ५६४
सेभेन्थ नार्भको घयान	६८९	रे० सुपरफेसियालको समेत	
सोर्टडर जयेन्टको घयान	३११	को घयान	
स्फालको घयान	४६	ह्यान्डको रेडियाल रिजनको मासल	४२१
		ह्युमेरसको घयान	१६२

थेनाटमी

अर्थात्

शरीर-तत्त्वको

अंगरेजी र नेपाली पञ्जिका ।

(अ)

अक्सिपीटल धोन, रोपटी हाड
अडोटेरी मियेटस, कान सुन्ने प्वाल
अनिकमाल, २ भाग गराउ छ
अन्डर, तल्लो दिग
अपर, माथी
अपरचर, छिद्र
अपवार्ड, माथी तरफ
अफ, फाँ
अक्सरवेन्ट, सोचने
अम्पेलाइक्स, नाइटो
अर्ग्यान्स, शरीरभित्र रहेको जन्तहरू
अर्वोट, आखाको गोलाई
अर्वोट क्याभिटी, आखा वसने गहैरो
अरिक्ल, मुटुका कोठा
अरिजिन, उठनू
अरिफिस, छिद्र
अलभीवला, गीजा
अल्टरवालास, कुकुंधाको हाड
असहनेमिनेटम, कट्टीको हाड
असो वा असु, हाड

(आ)

आई, आखा
आईवल, आखाको गोला
आईब्राऊ, आखी भौ
आईरीस, आखाको कालो पर्दा
आईलीड, आखाको पानी
आउटर, बाहिरी
आउटवार्ड, बाह्य तरफ
आक्सन, काम
आगजिला, काष्ठी
आङ्गल, गोली गाठाको जोर्नी
आङ्गल, कुना
आटाचमेन्ट, टासीने
आट, जोर्नी
आडालट, उमेरदार
आनाष्टोमोसिस, जोरिनु
आन्टोरियेर, अगाडी
आव, फटाउनु
आवडोमेन, पेट
आर्च, गुग्मज
आर्टरी, नसा राग्न चलने हुड्डी

क्रिया, सास लीने ढुङ्गरी
 ग्रान्सपेन्सेस, छलङ्ग देखीने
 ग्रान्सभर्स, दाहिने बाया देखीने

(ड)

डसल, डँडालनी
 डसार्म, पिठपटी
 डाइजेसन, खायाको पचने
 डाउनवार्ड, तल जान लागेको
 डाक्ट, ढुङ्गरी
 डायफ्राम, छाती र पेट फरग गरने मासु
 डिजिटल, भौलाको १ टुक्रा
 डिप्रेसन, खाल्टो
 डिफ्युज, फैलाउने
 डिभायेड, भाग हुने
 डिभीजन, भाग हिस्सा
 डियोडिनाम, आन्द्राको हिस्सा
 डिष्टल, टाढा
 डिस्ट्रिब्युशन, बाडिनु
 डिस्सिन्डिङ्ग, तल जान लागेको
 डीप, गईरो
 डेनलुटेशन, निलनु
 ड्यमिफ्रासेट, आधा गोलार्ध
 ड्युरामेटर, गोदी-छोपने जालो

(थ)

थम, हुढो भौला
 थाई, तीघ्रा
 थाइरयेड ग्ल्यान्ड, गला घट्टने डल्लो

थाइ, तेस्रो
 थिक, बाकलौ
 थिन, पातलो
 थोन्याक्स, छाती
 थ्रोर्ट, घाँटी

(न)

नच, गहरो
 नडिड, झुलाउने हीलाउने
 नन, न हुन्ने
 नष्टिल याःनेरिस, नाकको प्वाल
 नाईन, नौ
 नाभ, प्णायु छोयेको था हुने
 नियर, नजिक
 नेक, गर्धन
 नेल, नड
 न्यारो, साङ्गो

(प)

पाउच, थैलो
 पाम, हत्केला
 पायामेटर, गोदीका जालो
 पार्ड, घिरनी जस्तो हिस्सा
 पारफोरेटेड, प्वाल परेको
 पाल्वनेरी, फीक्सोमा लागेको चीज
 पिक्युलियेर, न मिलेको
 पीरामिडाल, तिनकुने
 पुली, घिरनी जस्तो
 पेटर्स प्रोसन्, कानको छिद्र

पेटिकल, डँडालनाको हाडको टुकाको
गुमज र खट्टुवा भाग मिलेको थाउको
गईरो

पेनिस, लिङ्ग

पेयर, जोडा

पेराइटल, कन्पराको २ हाड

पेरिफाडियेम, मुटु छोपने जालो

पेरिटोनियाम, आन्द्रामुडी छोपने जालो

पेरिनियाम, सन्दी र मलद्वारको बीच

पेरियेष्टियेम, हाड माथीको जालो

पेल्विस, तल्लो पेट

पोमाम आडामी, रङ्गन्दी

पोर्सन, हिस्सा

पोष्टोरिवेर, पछाडी

पोवान्सभेरोलिआई, गोदीको एक भाग

प्याङ्क्रिया, चोँल्लो हजम गराउने जन्त

प्याटिला, घुँडाको पाङ्ग्री

प्यालेट, मुखभित्रको ताल

प्युपिल, आँखाको पुतली

प्रक्सिमेल, नगीजको -

प्रसेस, हाडमा निस्केको चुचो

प्रिजमावेड, ३ पाटे

प्रिपेटलनल नच, ह्याकुलाको हाडको
माथीको गर्शरो

प्रोजेक्ट, उद्या

प्रोनेशन, हतुकेला घोप्याउने

प्रोमिनेन्ट, उद्या रहेको हाड हिस्सा

प्लास्पेन्टा, साल

प्युरा, फोक्समाको टाफने जालो

प्लेक्सस, जाली

प्लेट, पात जस्तो

प्लाइन्टेड, तीखो

(फ)

फर्वाड, अगिलतिर

फस्ट, पैला

फरोज, धरमा

फसा, सानुडाँविलको

फसि, सानुडाँविलको

फाइभ्रन, मासुको बीचको जालो

फाइब्रोकाटीलेज, जोर्नीको कुकुरे हाड

फाइलामेन्ट, एक हिस्सा

फाल्स, झुठो

फीङ्गर, आँला

फीफथ, पाचौ

फीथुला, पिडुलाको बाहिरी दिगको

सानु हाड

फीमर, तिघ्राको हाड

फीमेल, जनाना

फीसस, धेर ठाउँ चोरेको

फुड, गोटा

फेरीङ्गस, निलने ढुङ्गरीको मुख

फेस, मोहोडा चेहेडा

फोर, चार

फोरगारम, फ्युइनामनि र नारिमाथीको
जगा

फोरपार्ट, अगाडीको ४ भाग

फोरहेड, निघार

फोराभ्यान, प्वाल
 फोल्ड, शोबरी घैलो जस्तो बनेको
 फ्याट, घाँस्वां
 फ्यासिक्युलि, बन्धनको घुरा
 फ्यासेट, दाग
 फ्रान्ट, अगाडी
 फ्रान्टनेलिस, तालू
 फ्रान्टल, निघार
 फ्रीनाम, मासुको सिउनि
 फ्लाक्चर, भाचिने
 फ्लुइड, पानी जस्तो
 फ्लेक्सर, खुमच्याउने
 फ्लोट, उत्रने
 फ्लोर, जमीन
 फ्ल्याज्रेस, आँलाको टुका हाड
 फ्ल्याट, व्याप्टो

(व)

बटक, बछे चाक
 बर्डर, किनारा
 बल, गोल डल्लो
 बाइकसपिड टिथ, बङ्गरा
 बाइफार्केट, कापे
 बाउन्डरी, घेरा
 बाडी मानिसको शरीर
 बासाँ, जोनिमा रहेको चिल्लो
 बिनिय, तल
 बिफीर, अगाडी तरफ
 बिजो, तल

बिहान्ड, पछाडी
 बेन्ड, फित्ता जस्तो बन्धन
 बेली, हांगा
 बेस, फेद
 बोन, हाड
 ब्याक, पछाडी
 ब्याट, खमेराको माकार जस्तो
 ब्रड, चौडा
 ब्राउन, कलेजी
 ब्रायेञ्ज, हागा
 ब्रिज, पुल
 ब्रेन, गोदि. मस्तरुका लोन्स
 ब्रेष्ट, छाती
 ब्रोइक्स, फोक्सोभिन्न रहेको दुङ्गरी
 ब्लड, रगत
 ब्लाडर, मुस्यैली

(भ)

भार्टिकल, ठाडो
 भार्टिब्रा, उडलनाको हाड १ टुक्रा
 भालम, ढोका
 भिसिरा, शरीरभिन्नका जन्तुका नाम
 भेजाइना, भग
 भेन, खराब रगत चलने दुङ्गरी
 भेन्टीकल, कोठा
 भेसलस, रगका दुङ्गरी
 भोक्ष्याल कड, घाडीभिन्नको रहेका अ-
 वाज निकलने पातलो छाल
 भोमर, माकभिन्नको हाड

(म)

माइतर, सानू
 माउध, खाने मुख
 मासल, मासु
 मिडिल, माफ
 मिग्नेन, मसीनो चिप्लो छाला जस्तो
 जालो
 मेजर, ठुलो
 मेटाकार्पल, हतकेलाको लामो हथुी
 मेटाटार्सल, पैतलाको लामो हथुी
 मेडाला, गिदिको १ भाग नाम
 मेडालारी केनाल, मामिरहने दुडरी
 मेनिजिस, गिदिदाकने जालो
 मेन्टल, चिउडो
 मेमारी, जनानाको दुत
 मेयेन, मुद्दा ठुलो
 मेल, लोम्नेमानिस
 मेलार, गालाको हाड
 मोटर, तागतवाला गिदिको नसा
 म्यागजिला, दात आउने हाड
 म्यान्नाम, ठुलो
 म्यान, मानिस
 म्यारो, मासो
 म्यालिबोलस, गोलिगाठो
 म्याष्टिकेसन, चपाउने
 म्याष्टियेड पोर्सन, कान पडाहीको अगलो

(थ)

थक्टेन्सर, तानी ने

थक्सटर्नल, बाहर
 थक्सट्रीमिटी, टुपो
 थम्मायेड थोन, २ आखाबीच नाक प-
 छाडीको हाड
 थपिकेनियाल, तालूको पातलो छाला
 थपिग्याटिस, जित्राको फेदको लिबलिबे
 थपोडरमी, छाला
 थभिनेन्स, ऊँचा
 थभ्येक्स, टुपो
 थला आफ दी नोज, नाकको पोरा
 थलो, पहेलो
 थाको धाहीउमर, आखाभित्रको पानी
 थादीपोष्टियु, छालामनोरहेकी बाँसो
 थुटेरम, पाटेवर
 थुभीउला, लिगलिगे
 थुरिन, पिसाब
 थुरिया, फुकाउने बाट पिसाब बाहर
 हुने दुडरी
 थुन्पेटर, मिरगौलाबाट पिसाब आउने
 दुडरी
 थेन्ड, शेषभाग
 थेल्यो, कुइना
 थेस्पेस, जगा

(र)

रफ, शश्रो
 राईट, बाहिना
 राउन्ड, गोलाई
 रिङ्ग, आँटीको भाकारको
 रिज, उठेको डोरा

रिज, उच्चाधार
 रिजन, जगा
 रिब, करड
 रिलेशन, वरीपरी रहनु
 रिष्ट, नारी
 रिसेप्टाभ्युलाम, थेली
 रफ, छत
 रूट, जरा
 रेक्टस, पडा राखने
 रेकारेन, घुमेर फर्को आयाको
 रेगुलर, ठीक मीलेको
 रेज, उठाउने
 रेड, रातो
 रेडियस, नारीको बुढिभोला तरफको
 हाड
 रेष्ट, आराम रहनु
 रो, लाईन
 रोटेड, घुमाउनु
 र्येटिना, देखने जाली
 र्येसपिन्वेशन, सास फेर्नु

(ल)

लड, लामो
 लञ्जीच्युडिनल, लामो धर्को
 लाईट, हलका वा उज्यालो
 लाक्टियालट्युव, पायाको पाक भै
 शरीरमा जाने डुडरो
 लाक्मेल वॉन, आखाको भीत्री कुना-
 को हाड
 लाङ्गस, फोफसो

लार्ज, ठुलो
 लाम्बर, फम्मर
 लामिनो, डडालनाको हाडको टुक्रा-
 को पातलो हिस्सा
 लाष्ट, नीचावाला
 लिटिल, सानू
 लिनिआ आलवा, नामीको सीधा बीच
 पेटको सीउनी
 लिप, वोट
 लीगामेन्ट, जोरनीको बन्धन
 लीमर, फलेजो
 लीम्फ, पनेलो पानी भै
 लीम्स, हात गोडा
 लुज, सुकुलो वा छुटनु
 लेग, पिडुला
 लेन्स, आखा भीत्र रहेको झलकने डल्लो
 लेपट, वाजा
 लेभेल, बराबर
 लेयार, पत्र
 लेरिड, सास लीने डुडरीको मुख
 लेसर, सानू
 लोवर, तलको भाग
 ल्याटान्याल, दाहिना वाजा

(व)

वन, पक १
 वभेरी, जनानाको चीज रहने जगा
 वमेन्टम, भुडिछोपेको जाली
 वाइड, चौडा
 विजडम टुथ, बुद्धीबक्तरा

येनाटमी

अर्थात्

शरीर-तत्त्व ।

येनाटमी भनेको शरीरको तत्त्व । शरीरमा जुन २ चीज छन उसको नाम र जुन २ ठाउँमा जुन २ चीज रह्याको छ सोही चीजको नाम र ठाउँ समेत येही येनाटमीशास्त्र पढनाले थाह हुन्छ ।

ह्युमेन-येनाटमी भनेको मानिसका शरीरको तत्त्व हो ।

वाडी भनेको शरीर हो ।

स्केलिटन भनेको छाला, मासु, रगत न भयाको शरीरको संपूर्ण हाड हो ।

शरीरमा जुन २ चीज रह्याको छ बताइन्छ ।

शरीरमा २ जातको चीज हुन्छ । १ साह्रो । १ गीलो ।

साह्रो चीजको नाम र ठाउँको बयान ।

१. स्कीन माने छाला । शरीरभरमा हुन्छ । नेल माने नङ । हैयर माने रौं । यी २ थोक छालावाट निस्केका छन् ।
२. याडिपोस्टिस्यु माने बोसो । यो स्कीन (छाला) को तल रहन्छ, कोही ठाउँमा धेरै कोही ठाउँमा थोरै हुन्छ, यसको तल मासु रहन्छ ।
३. मासल माने मासु । यो हाडको माथी रहन्छ, सारा शरीरमा

इन्फोरियरटार्विनेटेड् वॉन्स } हाड । राईट १ । लेफ्ट १ = २
= नाखभिन्नको

भोमर वॉन्स = नाखकीडन्डीको ,, १

इन्फोरियेर्म्प्याक्सिलरि वॉन्स } ,, १
= तल्लोदन्तघरको

१२

घाँटि, छाति र करुको २६ हाडको नाम ।

असहैडोस वॉन्स = घाँटिको हड्डि १

स्टार्नाम ,, = छातिको ,, १

रिक्स वॉन्स = करुको ,, राईट १२ । लेफ्ट १२ = २४

२६

अपर वेम्सट्रिमिटीजको ६४ हाडको नाम ।

क्लाभिकल वॉन्स = श्वगालीको हाड । राईट १ । लेफ्ट १ = २

स्म्यापुला वॉन्स = पछाडि पाताको ,, ,, १ ,, १ = २

ह्युमेरस वॉन्स = पाखुराको ,, ,, १ ,, १ = २

रेडिआस वॉन्स = नारिको }
बुढि औंलाको साईडको } ,, ,, १ ,, १ = २

आलना वॉन्स = नारिको }
कान्छी औंलाको साईडको } ,, ,, १ ,, १ = २

कार्पास वॉन्स = हत्केलाको ,, ,, ८ ,, ८ = १६

मेटाकार्पास वॉन्स = औंलाको }
वेसा कार्पास्को साथ रहने } ,, ,, ५ ,, ५ = १०

फ्ल्याङ्गोस वॉन्स = औंलाको टुकुरा ,, ,, १४ ,, १४ = २८

६४

भार्तिव्रलकलमका २६ हाडको फाँट ।

सर्भाङ्कलभार्तिव्री = गर्जनको	हाड ।	टुकुरा	७
डर्सल = डणालनाको	... "	"	१२
लाम्बर = कम्बरको	... "	"	५
स्पाक्राम ५ जमटभै	... "	"	१
कक्सवस ४ जमटभै	... "	"	१
			२६

केनियामका ८ हाडको फाँट ।

अक्सिपिटल वोन = पछाडिको	हाड ।	...	१
पेराईटल वोन्स = कश्चटको	"	राईट १ लेफ्ट १ =	२
फ्रन्टल वोन = अगाडि नीधारको	"	..	१
टेम्परल वोन्स = कानको	" "	१ " १ =	२
स्कीनायेड वोन = ब्रेन् राखेको	"		१
येथमयेड " = ब्रेन्को नजीकको,	"	..	१
			६

फेमका १४ हाडको नाम ।

यो १४ मध्ये ६ जोडा २ विजोडा हुन्छ ।

नेजल वोन्स =	नाकको हाड ।	राईट १ लेफ्ट १ =	२
सुपीरियेभ्याक्सिलरि वोन्स } = माथिछो दन्तघरको }	"	" १ " १ =	२
ल्याक्रिमेल वोन्स "	१ " १ =	२
मेलार " = गालाको	हाड	" १ " १ =	२
प्यालेट " = मुखवा तालुको	" "	१ " १ =	२

इन्फीरियरटार्विनेटेड् वोन्स } हाड । राईट १ । लेफ्ट १ = २
= नाखभिन्नको

भोमर वोन्स = नाखकीडन्डीको ,, १

इन्फीरियेर्म्ब्याक्सलरि वोन्स }
= तल्लोदन्तघरको } " १

१४

घाँटि, छाति र करङ्को २६ हाडको नाम ।

असहैडीस वोन = घाँटिको हड्ड १

स्टार्नाम ,, = छातिको ,, १

रिक्स वोन्स = करङ्को ,, राईट १२ । लेफ्ट १२ = २४

२६

अपर येक्सट्रिमिटीजको ६४ हाडको नाम ।

क्लाभिकल वोन्स = खगालीको हाड । राईट १ । लेफ्ट १ = २

स्म्यापुला वोन्स = पछाडि पाताको ,, " १ " १ = २

ह्युमेरस वोन्स = पाखुराको ,, " १ " १ = २

रेडिआस वोन्स = नारिको }
बुढि औंलाको साईडको } " " १ " १ = २

आलना वोन्स = नारिको }
कान्छीऔंलाको साईडको } " " १ " १ = २

कार्पास वोन्स = हत्केलाको ,, " ८ " ८ = १६

मेटाकार्पास वोन्स = औंलाको }
वेस्मा कार्पास्को साथ रहने } " " ५ " ५ = १०

फ्लुगजेस वोन्स = औंलाको टुकुरा ,, " १४ " १४ = २८

६४

येनाटमी अर्थात् शरीर-तत्त्व ।

कार्पास वॉन्स १६ को नाम ।

धेसा २ लाईन्ड । पैला लाईनको नाम ।

स्क्र्याफयेड वॉन्स । राईट कार्पासमा १ । लेफ्ट कार्पासमा १ = २

स्येमिलुनर वॉन्स " १ " १ = २

क्युनिआईफारम वॉन्स " १ " १ = २

पिसिफारम वॉन्स " १ " १ = २

दोसा लाईनको नाम ।

ट्रापिजियेस वॉन्स । " १ " १ = २

ट्रापिजयेड वॉन्स " १ " १ = २

अस्म्याग्राम वॉन्स " १ " १ = २

आड्सिफारम वॉन्स " १ " १ = २

१६

मेटाकार्पास वॉन्स १० को नाम ।

फाष्ट मेटाकार्पास वॉन्स । राईट १ लेफ्ट १ = २

सेकेन्ड " ... " १ " १ = २

थार्ड " ... " १ ... " १ = २

फोर्थ " ... " १ " १ = २

फीफथ " .. " १ ... " १ = २

१०

फ्रांजेस वॉन्स २८ हाडको नाम ।

मेटाकार्पास वॉन्स आफ दि थाम = बुडि औला २

राईट १ । लेफ्ट १ ॥ १।१ मा २।२ हाड हुन्छ = ४

" आफ दि इन्डेक्सफीङ्गर = चोर औला २

राईट १ । लेफ्ट १ ॥ १।१ मा ३।३ " = ६

मेटाकाप्याल वोन्स आरु दि मिडिल फीङ्गर=माझको ओंला २			
राईट १ । लेफ्ट १ ॥ १।१ मा ३।३ हाड हुन्छ=६			
” आरु दि रिड फीङ्गर = साईली ओंला २			
राईट १ । लेफ्ट १ ॥ १।१ मा ३।३ ” = ६			
” आफ दि लीटिल फीङ्गर=कान्छि ओंला २			
राईट १ । लेफ्ट १ ॥ १।१ मा ३।३ ” = ६			
			२८

लोवर वेक्सट्रिमिटीजको ६२ हाडको नाम ।

असईनोमीनेटम वोन्स=रुट्टिको हाड। राईटमा १ । लेफ्टमा १ = २			
फोमर वोन्स = साप्राको ” ” १ ” १ = २			
प्याटिला वोन्स = घुडाको पाङरो,, ” १ ” १ = २			
टीविया वोन्स = पीडुलाको } ” ” १ ” १ = २			
भीत्रि दिग्को हाड ठुलो छ			
फिबुला वोन्स = पीडुलाको } ” ” १ ” १ = २			
वाहरदिग्को हाड सानु छ			
टार्सास वोन्स = कुर्कुच्चाको ” ” ७ ” ७ = १४			
मेटाटार्सासवोन्स=ओंलाको फेदको हाड ” ५ ” ५ = १०			
फ्लाङ्जेस वोन्स=ओंलाको टुकुराको ” ” १४ ” १४ = २८			
			६२

टार्सास वोन्स १४ को नाम ।

असक्याल्सीस=श्याल केनियाम वोन्स राईटमा १ । लेफ्टमा १ = २			
आप्ट्राग्यालास वोन्स ” १ ” १ = २			
क्युबयेड वोन्स ” १ ” १ = २			

न्याभीक्युलर=स्वया फ़ायेड वोन्स ।	राईट १ ।	लेफ्ट १ =
क्युनिआई फ़ारम वोन्स	॥ ३	॥ ३ =
इन्टर्नल क्युनिआई फ़ारम वोन्स	॥ १	॥ १ =
मोडिल क्युनिआई फ़ारम वोन्स	॥ १	॥ १ =
वेक्सटर्नल क्युनिआई फ़ारम वोन्स	॥ १	॥ १ =
		११

मेटाटार्सल वोन्स १० को नाम ।

फ़ाष्ट मेटाटार्सल वोन्स ।	राईटमा १	लेफ्टमा १ = २
सेक्रेण्ड मेटाटार्सल वोन्स	॥ १	॥ १ = २
थर्ड मेटाटार्सल वोन्स	॥ १	॥ १ = २
फ़ोर्थ मेटाटार्सल वोन्स	॥ १	॥ १ = २
फ़िफथ मेटाटार्सल वोन्स	॥ १	॥ १ = २
		१०

फ़ांसेस वोन्स २८ को नाम ।

फ़ाष्ट ग्रेट टो = पाउको बुद्धि औंला, २ ।	राईट १ ।	लेफ्ट १
	१।१ मा २।२	हाड हुन्छ = ४
सेक्रेण्ड टो = चौर औंला, २ ।	राईट १ ।	लेफ्ट १
	१।१ मा ३।३	॥ = ६
थर्ड टो = माझको औंला, २ ।	राईट १ ।	लेफ्ट १
	१।१ मा ३।३	॥ = ६
फ़ोर्थ टो = साईली औंला, २ ।	राईट १ ।	लेफ्ट १
	१।१ मा ३।३	॥ = ६
फ़िफथ टो = कान्छि औंला, २ ।	राईट १ ।	लेफ्ट १
	१।१ मा ३।३	हाड हुन्छ = ६

शरीरको ठाउँ टाउँको नाम ।

हेड माने टाउको ।

नेक = गछन

थोस्पाक्स = छाती, पीठ

आपडोमेन = पेट.

आम्बेलाईकस = नाइटो.

अर्म = पाखुरा.

फोरआर्म = नारि.

ह्यान्ड = हत्केला.

फीङ्गर = औंला.

टो माने पाउको औंला.

थेट टो = बुढी औंला.

सेकेन्ड टो = चोरऔंला.

इंगर माने कान.

आई = आँखा.

नोज = नाख.

माउथ = मुख.

लीप = ओठ.

थाई = साप्रा.

नी = घुँडा.

लेग = पिडौंला.

फुट = पैताला.

थाम = हातको बुढी औंला.

इन्डेक्स-फिङ्गर = चोर औंला.

मिडिल-फिङ्गर = माझी औंला.

रिङ्ग-फिङ्गर = साईली औंला.

लिटिल-फिङ्गर = कान्छी औंला.

थर्ड टो = माझी औंला.

फोर्थ टो = साइली औंला.

फीफथ टो = कान्छी औंला.

फोरहेड = निधार.

चीफ = गाला.

टुथ = दाँत.

चीन = च्यापु.

जयन्ट माने जोर्निको नाम ।

सोल्डर जयन्ट = कुम्को जोर्नि.

येल्ड्रो जयन्ट = कुहुनाको जोर्नि.

रिष्ट जयन्ट = नारिको जोर्नि.

हीप जयन्ट = कट्टिको जोर्नि.

नो जयन्ट = घुँडाको जोर्नि.

आङ्गल जयन्ट = गोलिगाँठाको जोर्नि.

बोन्स ४ किसिमको हुन्छ ।

लाङ्ग बोन्स माने लामो हाड । यो हाथ पाउमा हुन्छ यो
लाङ्ग बोन्समा १ स्यापट, २ येक्सट्रिमिटीज हुन्छ, यो बोन्सभित्र
मेडालारिकेनाल माने मासीवह्ने ढुङ्ग्री हुन्छ । स्यारो माने मासी

लाङ्गबोन्सको नाम ।

क्लाभिकल १ ।

ह्युमेरम वोन १ ।

रेडिआस वोन १ ।

आल्ला वोन १ ।

फीमर वोन १ ।

टीविया वोन १ ।

फीबुला वोन १ ।

मेटाकार्पास ५ ।

मेटाटार्सास ५ ।

सर्ट माने छोटो बोन्सको नाम ।

कार्पास ८ ।

टार्सास ७ ।

फ्ल्याङ्ग हात र पाउको २८ ।

फ्ल्याट माने चैप्टो बोन्सको नाम ।

अक्सिपिटल १ ।

फ्रन्टल वोन १ ।

पेराइटल बोन्स २ ।

नेजल २ ।

ल्याक्रिमेल २ ।

भोमर १ ।

प्याटिला २ ।

स्क्र्यापुला २ ।

रिब्स २४ ।

असर्ड्‌नोमीनेटम बोन्स २ ।

इरेगुलर बोन्स वा मीक्सड बोन्स ।

यो नमिल्ने बोन्स हो ।

स्याक्राम १ ।

कंकस्क्स १ ।

भार्टित्री २४ ।

टेम्परल वोन्स २ । स्फीनायेड वोन १ । येथमयेड वोन १ ।

मेलार २ । प्यालेट वोन्स २ । हैड वोन १ ।

सुपीरियेरम्याक्सिलरि वोन्स २ ।

इन्फीरियेरम्याक्सिलरि वोन्स २ ।

इन्फीरियेरटार्विनेटेड वोन्स २ ।

साफेंस आफ वोन्स (हाडको जमीन) ।

हाडको उच्चा-जगालाई येमीनेन्स भनिन्छ ।

हाडको निच्चा-जगालाई डिप्रेसन्स भनिन्छ ।

यो येमीनेन्स र डिप्रेसन्स २ किसिमको हुन्छ ।

यो २ किसिमको नाम ।

१ आर्टिकुलार । २ नान आर्टिकुलार

नान आर्टिकुलार-जगामा जो उच्चा छ तेस्लाई व्युवरसिटी भनिन्छ । सानु खस्रो उच्चा-जगालाई व्युवर्कल भनिन्छ । तीखो-उच्चा-जगालाई स्पाईन भनिन्छ । उच्चा लामो-जगालाई रिजर-लइन भनिन्छ ।

हाडका ऊपर डिप्रेसन धेरै किसिमको हुन्छ । यस्को नाम । फसि । ग्रुभ्स । फारोस । फोसेस । नचेस । भनिन्छ ।

येनाटमीको हिस्सा २ को नाम ।

१.	जुन हिस्सामा हाडको यथानद्वय लेपीन्छ,	तेस हिरमालाई	अप्योयलजी	भनिन्छ
२	"	जोर्निको	"	"
३	"	मासुको	"	"
४.	"	रगत चलने नसाद्वयको यथान	"	"

सिन्डेस्मलजी
माईयोयलजी
मानजाईयोयलजी

५.	जुन हिस्सामा स्नायुहरूको घयान लेखीन्छ, तेस हिस्सालाई न्युरलजी भनिन्छ ।
६.	आन्द्राहरूको " " र प्लाङ्कनलजी " " ।
७.	गाँठोहरूको " " आडेनलजी " " ।
८.	छालाहरूको " " डारमेटोलजी " " ।
९.	पैदागर्ने यन्त्रहरूको " " जेनेसियोलजी " " ।

तल लेखियाको वस्तुहरूले हाड बन्द छ ।

१ जिलेटिन । २ मासी । ३ रगत चलने नसाहरू । ४ फस्फेट आफ क्यालोसियम । ५ कार्बोनेट आफ क्यालीसियम । ६ फ्ल्युराइड आफ क्यालोसियम । ७ फस्फेट आफ म्याग्नेसियम । ८ फस्फेट आफ सोडियम । ९ क्लोराइड आफ सोडियम ।

मासीको घयान ।

१ बालख अवस्थामा हाडभित्र पातलो लस्सा जस्तो मासी हुन्छ । तेसमा बोसो हुदैन ।
२ जवानो अवस्थामा हाडभित्र पहिलो रंगको मासी हुन्छ तेसमा बोसो स्मेत हुन्छ ।

अष्टीबलजीको घयान ।

येनाटमीभित्र जुन ठाँउमा हाडको कुरामात्र लेखीन्छ तेस ठाँउलाई अष्टीबलजी भनिन्छ ।

(डँडालो) भाट्टिबलकलमका कुरा ।

२६ भाट्टित्री १ का माथी १ जोरो बनायाको डँडालूनाको डन्डीलाई भाट्टिबलकलम र स्पाईन भनिन्छ । यस्तो दाहिने बाज अगाडी पछाडी हिलन चलन हुन्छ ।

भाट्टिवाको चिन्हल ।

२ अस्तल चीजले भाट्टिवा वन्छ, आन्टीरियेरदिग्मा खदुवा भाग छ उस्ताई वाडी भन्छन, पोष्टिरियेरदिग्मा गुम्मजका माफिक छ उस्ताई आर्च भन्छन ।

आर्चमा २ पेडिकल्स । २ लामिनी । ७ प्रसेसेस हुन्छ ।

७ प्रसेसेसका नाम ।

आर्टिकुलर प्रसेसेस ४

ट्रान्सभर्स प्रसेसेस २

स्पाइनस् प्रसेसेस १

भाट्टिवाका वाडीका कुरा ।

१ भाट्टिवाका वाडी माथी वा तल दोस्रो भाट्टिवा खापिंदा २६ जम्मा भै डन्डी जस्तो भयेर डन्डीका माथी सीर बीचमा आङ्ग खडा राख्छ वाडीका पोष्टिरियेरमा जाँहावाट आर्च उठेको छ तेस्को बीचमा १ ढुङ्गरी छ तेस्ताई स्पाइनल फोरामेन भन्छन तेस्मा स्पाइनलकर्ड रहन्छ । २ भाट्टिवा जोरीदा २ दिग्मा २ ढुङ्गरी हुन्छ यस्ताई इन्टर भाट्टिवाल फोरामेन भन्छन, येस्वाट स्पाइनलनभर्स निकुन्छ, स्पाइनलकर्डवाट निस्की फाटिका हागाँलाई स्पाइनलनभर्स भन्छन ।

१ भाट्टिवाका वाडीका माथी र तल इन्टरभाट्टिवाल-कार्टिलेजले जोर्छ तेस्को (२ नाम) इन्टरभाट्टिवाल, फाईवोकार्टिलेज पनि भन्छन । १ भाट्टिवाको आर्टिकुलरप्रसेसमा दोस्रा भाट्टिवाको आर्टिकुलरप्रसेस जोरीन्छ । वाडीका चोरि परि थोरै उच्च हुन्छ

वाडोका खलो ठाँउले इन्टरभार्टिब्रल, फाईव्रोकार्टिलेजलाई र माउछ । वाडोका अगाडीदिग्मा दाहिनादेखि वाजातक कन्केभ हुन्छ । माथीदेखि तलतक कन्केभ हुन्छ । वाडोका पछाडीदिग्मा तलदेखि माथीसम्म थोरै चपटो हुन्छ । दाहिनादेखि वाजातक कन्केभ हुन्छ । वाडोका आन्टीरियरसर्फेसमा सानु २ छिद्र हुन्छ (नाम) न्युट्रियान्ट फोरामेन भन्छन तेसभित्र न्युट्रियान्ट व्हाइभेसल्स जान्छ, यो भनेको वोनको पुष्टाई गर्ने हो । वाडीको पोष्टिरियरसर्फेसमा १ ठुलो इरंगुलर आपार्चर (प्वाल) हुन्छ कोहीरको २।३ आपार्चर्स पनि हुन्छ तेहि आपार्चरवाट भेन् निकुन्छ, तेस्को नाम भीनिव्रेसिसभार्टिब्री भनिन्छ ।

आर्चको वयान ।

थेस मझे

(१) पेडिकल्सको कुरा ।

वाडोका पोष्टीरियरदिग्मा दाहिने वाजा २ तिरवाट केहि दाहा जस्तो निस्केको जगालाई पेडिकल्स भन्छन, तेस्को तल माथी कन्केभ (कोप्रो) हुन्छ (नाम) इन्टरभार्टिब्रलनचेस भन्छन त्यो १ दिग्मा तल र माथी २।२ हुन्छ । माथीछो थोरै, तल्लो धेरै गैह्रो हुन्छ । १ भार्टिब्राका माथी र तल दोस्रा भार्टिब्रा जोरोन्छ तेहि इन्टरभार्टिब्रलनचेस जोरी इन्टरभार्टिब्रलफोरामेन हुन्छ तेसैवाट स्पाइनलनभर्स र व्लाडभेसल्स निकुन्छ ।

(२) लामिनीको कुरा ।

भार्टिब्रलआर्चमा २पट्टी चपटो ठाउँ हुन्छ, तेसैला

लामिनी भन्छन । ई २का बीचमा स्पाइनलफोरामेन हुन्छ, तेहि लामिनीले स्पाइनलकर्डलाई हिफाजत गर्छ । लामिनी पेडीकल्स-वाट बाडीमा जोरीन्छ, तेहि लामिनीका तल्लो र माथिल्लोमा खस्रो धार हुन्छ । तेहि खस्रोमा लीगामेन्टासापुलाभा टासिन्छ ।

(३) स्पाइनसप्रसेसको कुरा ।

• लामिनी मिलेका ठाउँवाट माझमा पछाडी पट्टी गयाको लाई स्पाइनसप्रसेस भनीन्छ, तेस्मा मसल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

(४) आर्टिकुलरप्रसेसेसका कुरा ।

आर्टिकुलरप्रसेसेस ४ हुन्छ ।

राईट दिग्मा २ तल १ माथी १

लेफ्ट दिग्मा २ तल १ माथी १

पेडिकल्स र लामिनी जाहाँ मिल्छ तेसै ठाउँवाट आर्टिकुलरप्रसेसेस उठेको छ ।

तल्लो र आर्टिकुलरप्रसेसेस, डाउनवार्ड(तलतिर)मा जान्छ, तेसैको आर्टिकुलरसर्फेस फर्वार्ड (अगाडीतिर)मा रहन्छ ।

माथिल्लो र आर्टिकुलरप्रसेस अपवार्ड (माथीतिर)मा जान्छ, तेसैको आर्टिकुलरसर्फेस ब्याकवार्ड(पछाडीतिर)मा रहन्छ ।

(५) ट्रान्सभर्सप्रसेसेसका कुरा ।

ट्रान्सभर्सप्रसेसेस २ हुन्छ । आर्टिकुलरप्रसेसेस र पेडिकल्स जाहाँ लामिनीको साथ जोरीन्छ, तेसैका २ दिग्वाट ट्रान्सभर्सप्रसेसेस निरुन्छ, यसैमा मसल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

क्यारेक्टर आफ दि सर्भाइकलभार्टित्री

अर्थात्

जम्मा सर्भाइकलभार्टित्रीका वयान ।

यो स्पाइनमा अरु भार्टित्री भन्दा थोरै सानु हुन्छ । सर्भाइकलभार्टित्रीका ट्र्यान्सभर्सप्रसेसेसमा १।१ फोरामेन् (ज्वाल हुन्छ, अरु डर्सल लाम्बर भार्टित्रीहरूको ट्र्यान्सभर्सप्रसेसेसमा फोरामेन् छैन । यो हिसापले अरु भन्दा सानु हुदा सर्भाइकल भार्टित्री चिन्ह बहुत सुविस्ता हुन्छ ।

सर्भाइकलभार्टित्रीकां

वाडीको वयान ।

सर्भाइकलभार्टित्रीको वाडी छोटो हुन्छ, वाडीका आन्टिरियेर (अगाडी) देखि पोष्टिरियेर (पछाडी) सम्म भन्दा, दाहिना वाजा लामो हुन्छ । यसै वाडीका आन्टिरियेर र पोष्टिरियेरसर्फेसमा थोरै चिपटो हुन्छ । तेसै वाडीका आन्टिरियेर दिग्को इन्फीरिये (तल) वर्डर (धार) डाउनवार्ड (तलतिर) जान्छ । तल्लो भार्टिब्राका वाडीको अपरवर्डरले आन्टिरियेरमा पकडन्छ । यसै वाडीको अपरसर्फेस (माथीपट्टी) दाहिने वाजा दिग्मा कन्केभ हुन्छ । वाडीका अपरसर्फेसको दाहिना वाजा दिग्मा थोरै ओत जस्तो हुन्छ । वाडीको लोवरसर्फेस (तलपट्टी) मा दाहिनादेखि वाजातक कन्भेक्स उठेको हुन्छ । तेसैका अगाडी पछाडीमा कन्केभ हुन्छ ।

सर्भाङ्कलभार्तिव्रीका

पेडिकल्सका वयान ।

पेडिकल्स वाङ्गो भै वाहिर पट्टी र व्याकवार्ड (पछाडीतिर) मा जान्छ । पेडिकल्सका सुपीरियेर माथीछो इन्टरभार्टिब्रलनचेस इन्फोरियेर (तल्लो) इन्टरभार्टिब्रलनचेस भन्दा माथीछो गैह्रो हुन्छ ।

सर्भाङ्कलभार्तिव्रीका

लामिनीको वयान ।

अरु भार्तिव्रीका लामिनीको फाटक भन्दा येस्को फाटक छोटो हुन्छ । सर्भाङ्कलका लामिनीको तल्लो भन्दा माथीछो वर्डर थोरै पातलो हुन्छ । अर्टिकुलेशन हुँदा लामिनी खापिन्छ । येस्को स्पाइनलमोरामेन थोरै लार्ज (ठुलो) भै ३ कुने हुन्छ ।

सर्भाङ्कलभार्तिव्रीका

स्पाइनप्रसेसको वयान ।

स्पाइनप्रसेस थोरै छोटो वाईन्डिट (कापे) हुन्छ । यो कापेमा मसल्स ज्यादा आटानमेन्ट हुन्छ । फोर्थ (चौथा) देखि सेवन्थ (सातौं) सर्भाङ्कलसम्म स्पाइनप्रसेसेस लामो हुँदै जान्छ ।

सर्भाङ्कलभार्तिव्रीका

आर्टिकुलरप्रसेसको वयान ।

आर्टिकुलरप्रसेस थोरै वल्लोक (वाङ्गो) हुन्छ, सुपीरियेर

आर्टिकुलरप्रसेस वभैल (लामो गोलाई) र थोरै फ्ल्याप (चेप्टो) हुन्छ, अपवार्ड (माथीतिर) र व्याकवार्ड (पछाडीतिर) जान्छ । इन्फीरियेरआर्टिकुलरप्रसेस डाउनवार्ड र फावार्ड (अगाडीतिर) जान्छ ।

सर्भाइकलभार्टिब्रीका

ट्र्यान्सभर्सप्रसेसेभको वयान॥

ट्र्यान्सभर्सप्रसेस सर्द (छोटो हुन्छ) आउटवार्ड (बाहिर-तिर) र डाउनवार्ड फावार्ड दिग्मा जान्छ, येस्को ट्र्यान्सभर्सप्रसेस वार्डफिट हुन्छ, येस्को अपरसफेंसमा थोरै ग्रुभ (गैह्रो) हुन्छ, यो ग्रुभ सुपीरियेर माथिल्लो इन्टरभार्टिब्रलनच (गैह्रो) का हिसाबले डाउनवार्ड र आउटवार्ड जान्छ, येसै ग्रुभवाट सर्भाइकलनाभर्स जान्छ, यो ग्रुभ आर्टिकुलरप्रसेसको अगाडी रहन्छ । पेडिकल्सको बाहिरी दिग्मा १ फोरामेन रहन्छ तेहि फोरामेन-वाट भ्रार्टिब्रलआर्टरी, भेन र ग्लेकसस आफ नाभर्स (स्नायुहरु) जान्छ । १।१ ट्र्यान्सभर्सप्रसेसको २।२ रुट्स (जरा) हुन्छ ।

१ आन्टोरियेररुट, यस्लाई कष्टलप्रसेस पनि भन्छन

१ पोष्टेरियेररुट

सर्भाइकलभार्टिब्रीका

पिन्थुलिभर (अनौठाको) वयान ।

अरु ४ सर्भाइकलभार्टिब्री भन्दा, ३ विशेष फरक हुन्छ, सर्भाइकलमा ३ वोटो सर्भाइकल फरक २ हुन्छन ।

१. फाष्ट (पैह्ला) सर्भाइकलभार्टिब्रा = याटलास ।
२. सेकेन्ड (दोस्रो) सर्भाइकलभार्टिब्रा = अक्सिस ।
७. सेभेन्थ (सातौँ) सर्भाइकल भार्टिब्रा प्रमिनेन्स = प्रमिनेन्ट
भार्टिब्रा पती भन्छन् ।

अरु २ सर्भाइकलभार्टिब्री भन्दा याटलासआक्सिस फरक छन । किन भने हेडलाई नडिङ्ग र रोटेटरि मुभमेन्ट गराउँछ, (मानि शीरलाई तरु, माथी, दाहिने र बाजा हिलाउँछ) ।

फाष्ट सर्भाइकल याटलासको वयान ।

हेडलाई थामने हुनाले येस्को नाम याटलास भयो, येस्को वाडी र स्पाईनसप्रसेस छैन ।

याटलास ४ हिस्साले बन्छ—

आन्टीरियेरआर्च १

पोष्टीरियेरआर्च १

ल्याटास्यालमास २

याटलासका

आन्टीरियेरआर्चको वयान ।

अगाडीका आर्चलाई आन्टीरियेरआर्च भन्छन, याटलास को ३ भाग जत्ती आन्टीरियेरआर्च हुन्छ येस्को आन्टिरियेरसर्फेस कन्भेक्स हुन्छ, तेसै सर्फेस्को बीचमा १ ट्युवर्कल (अलि कती उठेको हुन्छ) तेहि ट्युवर्कलमा लङ्गस्कोलाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, येहि आन्टीरियेरआर्चको पोष्टिरियेरसर्फेस कन्केभ हुन्छ, तेहि कन्केभसर्फेसमा १ स्युथ (मसीतो) गोलार्डको माफिक

फ्यासेट (दाग) हुन्छ, तसै फ्यासेटमा आक्सिस्को ओडन्टयेंड-प्रसेसका आन्टीरियेरसससमा १ फ्यासेट छ तरौका साथ आर्टि-कुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेरआर्चको अपरवर्डरमा आन्टिरियेर अक्सिपिटो आटल्यान्टेल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, आन्टीरियेरआर्चको लोवरवर्डरमा आन्टिरियेर आटल्यान्टो अक्सियाल् लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, तेहि लीगामेन्टले साथी अक्सिपिटल तल आक्सिसलाई पक्रन्छ ।

याटलासका

पोष्टिरियेरआर्चका घयान ।

याटलासका ३ भाग जत्ति हुन्छ तेस्लाई पोष्टिरियेरआर्च भन्छन, येस्का पछाडी डिग्मा १ ट्युवर्कल हुन्छ, तरौमा रेक्टस्व्या-फिटिस पोष्टाइकस माइनर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, येहि पोष्टी-रियेरआर्चको आवभ र विहाईन्ड गोल २ जस्तो धार हुन्छ, येसैको अपरवर्डरमा पोष्टीरियेर अक्सिपिटो आटल्यान्टेल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, येसै पोष्टिरियेरआर्चकं क्रान्टमार रुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसको विहाईन्डमा १ ग्रुभ र कोहि २ को १ फोरामेन पनि हुन्छ, तेहि ग्रुभवाट भाटिब्रल आर्टगे र सब अक्सिपिटो नार्भ जान्छ, फोरामेन भया तेसैवाट पनि जान्छ, येहि पोष्टिरियेर आर्चको तल पनि २ ग्रुभ हुन्छ येसैको लोवरवर्डरमा पोष्टिरियेर आटल्यान्टो अक्सियाल् लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, येहि लीगामेन्टले अक्सिसका साथ याटलासलाई जोछ ।

याटलामका

ल्याटास्यालमासको बयान ।

ल्याटास्यालमास आटलासको अरु ठाउँ भन्दा ठुलो हुन्छ, हाडको बोझा थाम्नलाई यसैका १।१ दिग्मा आर्टिकुलेटिङ्ग प्रसेस हुन्छ । १ आवभ. १ विलो ।

सुपीरियर आर्टिकुलरप्रसेस थोरै ठुलो, वभेल् र थोरै कन्केभ हुन्छ, तेहि आर्टिकुलरप्रसेस आन्टीरियर तर्फ घुमेको हुन्छ, तेहि सुपीरियर आर्टिकुलरप्रसेस अपवार्ड इन्वार्ड थोरै व्शकवार्ड पनी जान्छ त्यो थोरै गैह्रो हुन्छ तेसै ठाउँमा अक्सिपिटल बोभका २ कन्डाइलका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, तेसैले हेडको नडिड मुभमेन्ट गराउछ, तेसैको इन्फोरियर आर्टिकुलरप्रसेस गोल फ्लट कन्केभ हुन्छ, त्यो डाउनवार्ड र इन्वार्ड जान्छ, तेहि आर्टिकुलरप्रसेस अक्सिका सुपीरियर आर्टिकुलरप्रसेसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र हेडको रोटेटरि मुभमेन्ट गराउँछ ।

याटलामका

ट्र्यान्सभर्स लीगामेन्टको बयान ।

सुपीरियर आर्टिकुलरप्रसेसको थोरै तल इन्जर्माजीनमा १ छोटो ट्युवर्कल हुन्छ, राईट ? लेफ्ट ? तेहि ट्युवर्कलवाट ट्र्यान्सभर्सलीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, तेहि ट्र्यान्सभर्स लीगामेन्टले याटलासलाई २ भाग गराउँछ । आन्टीरियरको सानु भागले अक्सिसको ओडन्टयेडप्रसेसलाई अड्याउँछ, पोष्टीरियरका ठुला भागले स्पाइनलकर्डर मीम्प्रेन्स जानलाई जगा दिन्छ ।

फ्यासेट (दाग) हुन्छ, तेसै फ्यासेटमा आक्सिस्को ओडन्टयंड-प्रसेसका आन्टीरियेरससमा १ फ्यासेट छ तेरौका साथ आर्टि-कुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेरआर्चको अपरवर्डरमा आन्टिरियेर अक्सिपिटो आटल्यान्टेल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, आन्टीरियेरआर्चको लोवरवर्डरमा आन्टिरियेर आटल्यान्टो अक्सियेल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, तेहि लीगामेन्टले माथी अक्सिपिटल तल अक्सिसलाई पक्रन्छ ।

याटलासका

पोष्टिरियेरआर्च का बयान ।

याटलासका ३ भाग जत्ति हुन्छ तेस्लाई पोष्टिरियेरआर्च भन्छन, येस्का पछाडी दिग्मा १ ट्युवर्कल हुन्छ, तेरौमा रेक्टस्क्र्या-फिटिस पोष्टाइकस माइनर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, येहि पोष्टी-रियेरआर्चको आवभ र विहाईन्ड गोल २ जस्तो धार हुन्छ, येसैको अपरवर्डरमा पोष्टीरियेर अक्सिपिटो आटल्यान्टेल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, येसै पोष्टिरियेरआर्चक फ्रान्टमा र सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसको विहाईन्डमा १ ग्रुभ र कोहि २ को १ फोरामेन पनि हुन्छ, तेहि ग्रुभवाट भाटिब्रल आर्टगे र सब अक्सिपिटो नार्भ जान्छ, फोरामेन भया तेलेवाट पनि जान्छ, येहि पोष्टिरियेर आर्चको तल पनि २ ग्रुभ हुन्छ येसैको लोवरवर्डरमा पोष्टिरियेर आटल्यान्टो अक्सियाल् लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, येहि लीगामेन्टले अक्सिसका साथ याटलासलाई जोर्छ ।

याटलामका

ल्याटान्यालमासको बयान ।

ल्याटास्यालमास आटलासको अरु ठाउँ भन्दा ठुलो हुन्छ, हाडको बोझा थाम्नलाई यसैका १।१ दिग्मा आर्टिकुलेटिङ्ग प्रसेस हुन्छ । १ आव्रभ. १ विलो ।

सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेस थोरै ठुलो, वभेल् र थोरै कन्केभ हुन्छ, तेहि आर्टिकुलरप्रसेस आन्टीरियेर तर्फ घुमेको हुन्छ, तेहि सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेस अपवार्ड इन्वार्ड थोरै क्याकवार्ड पनि जान्छ त्यो थोरै गैह्रो हुन्छ तेसै ठाउँमा अक्सिपिटल बोनका २ कन्डाइल्का साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, तेसैले हेडको नडिड मुभमेन्ट गराउँछ, तेसैको इन्फोरियेर आर्टिकुलरप्रसेस गोल फ्लट कन्केभ हुन्छ, त्यो डाउनवार्ड र इन्वार्ड जान्छ, तेहि आर्टिकुलरप्रसेस आक्सिका सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र हेडको रोटेटरि मुभमेन्ट गराउँछ ।

याटलामका

ट्र्यान्सभर्स लीगामेन्टको बयान ।

सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसको थोरै तल इन्नर्माजीनमा १ छोटो ट्युबर्कल हुन्छ, राईट १ लेफ्ट १ तेहि ट्युबर्कलबाट ट्र्यान्सभर्सलीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, तेहि ट्र्यान्सभर्स लीगामेन्टले याटलासलाई २ भाग गराउँछ । आन्टीरियेरको सानु भागले आक्सिसको ओइन्टपेडप्रसेसलाई अड्याउँछ, पोष्टीरियेरका ठुला भागले स्पाइनलकर्डर मीम्प्रेन्स जानलाई जगा दिन्छ ।

याटलासको द्यून्सभर्सप्रसेस लार्ज हुन्छ; ल्याटास्वाल मासबाट औटवर्ड दिग्मा जान्छ, हेडलाई जुन २ मासल्सले रोटेट गराउँछ उसै मासल्सलाई आटाचमेन्ट गराउँछ, येहि द्यून्सभर्सप्रसेस लाङ्ग हुन्छ, वाईफिट छैन, तसैमा १ फोरामेन हुन्छ तेहि फोरामेनबाट भाटिब्रलआर्टरि जान्छ, तेहि भाटिब्रलआर्टरि तलवाट उठि तेहि ढुङ्गरीवाट अपवार्ड र व्याकवार्डमा जान्छ ।

याटलासका

आर्टिकुलेशनको कुरा ।

याटलासका २ सुपीरियेर आर्टिकुलेटिङ्ग प्रसेसेसका साथ अक्सिपिटल बोनको २ कन्डाइल्सका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र हेडको नडिङ्ग मुभमेन्ट गराउँछ ।

याटलासको २ इन्फोरियेर आर्टिकुलेटिङ्ग प्रसेसेसका साथ अक्सिसको २ सुपिरियेर आर्टिकुलरप्रसेसेसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र हेडको रोटेटरी मुभमेन्ट गराउँछ । आन्टीरियेर-आर्चको पोष्टोरियेरदिग्मा जुन फ्यासेट छ तसैका साथ अक्सिसकी ओडन्डयेड प्रसेसको आन्टीरियेरसर्फेसमा १ फ्यासेट छ तसैको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

याटलासको

मसल्स आटाचमेन्ट ९ जोडा हुन्छ ।

१ लङ्गसकोलाई ।

२ रेक्टस्क्र्याफिटिस अन्टाइकस माइन्ग

- ३ रेक्टस ल्याटास्पालिस ।
- ४ वविलकस क्याफिटिस सुपीरियेर ।
- ५ वविलकस क्याफिटिस इन्फोरियेर ।
- ६ स्प्ली नियासकोलाई ।
- ७ लिभेटर आङ्गुली स्व्यापुलि ।
- ८ फाष्ट ईन्टर ट्रान्सभर्स ।
- ९ रेक्टस क्याफिटिस पोष्टाइकस माइनर ।

सेकेन्ड सर्भाइकल आक्सिसका वयान ।

याटलासका साथ हेडलाई रोटेट गराउछ र येहि हिसावले येस्लाई आक्सिस भनीन्छ । आक्सिस खुव वलीयो हुन्छ, येस्का बाडीको अपरसर्फेसवाट ऊठेको दन्त जस्तो प्रमिनेन्टप्रसेस हुन्छ, तेहि प्रसेसलाई ओडन्टयेडप्रसेस पनि भनीन्छ, येहि हिसावले आक्सिस चिन्हलाई सुविस्ता हुन्छ ।

आक्सिसका

बाडीको वयान ।

आक्सिसको बाडी ३ कुने जस्तो देखीन्छ तेसै बाडीको आन्टिरियेर दिग थोरै डाउन् वार्ड जान्छ, तल्लो भाटिंवाको अपर फोर पार्टलाई पक्रन्छ, येसै बाडीको अगाडी दिगको माझमा १ लामो रिज हुन्छ तेहि रिजको २ पटीमा डीप्रेशन हुन्छ तेसैमा लङ्गस्कोलाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ओडन्टयेडप्रसेसको घयान ।

ओडन्टयेडप्रसेसका अगाडी पछाडो र आर्टिकुलेटिङ्गसर्फेस-सेस रहन्छ, अगाडीका आर्टिकुलेटिङ्गसर्फेस वभेल हुन्छ, तसै टाउमा याटलासको आन्टोरियेरआर्चको पोष्टोरियेरदिग्मा १ फ्यासेट छ, तसैका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, पछाडीको आर्टिकुलेटिङ्गसर्फेसमा ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छतेहि ओडन्टयेडप्रसेसको येपेक्समा अं डन्टयेड लीगामेन्टको १ फ्यासिक्पुलास आटाचमेन्ट हुन्छ, तेहि ओडन्टयेड लीगामेन्टको (२नाम) लीगामेन्टाम् सास्पेन्सोरियाम भनीन्छ। (३नाम) चेकलीगामेन्ट भनीन्छ तसै ओडन्टयेडप्रसेसको टुप्पाको तल ठुलो हुन्छ, तसैका २ दिग्मा खस्रो हुन्छ तेहि खस्रोमा ओडन्टयेड लीगामेन्टको ल्याटास्याल फ्यासिक्पुली आटाचमेन्ट हुन्छ, तेहि लीगामेन्ट आक्सिपिटल बोनमा पनी जान्छ, तसै ओडन्टयेडप्रसेसको वेसमा थोरै गैहो डाम हुन्छ, तेहि डाममा याटलासको आन्टोरियेरआर्चमा जो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट छ तसै हिसावले ओडन्टयेडप्रसेसलाई तल, माथी, दाहिने र बाया जानदिनेन ।

अक्सिसका

पेडिकल्सका घयान ।

येसको पेडिकल्सवर्डर प्ट्राङ्ग हुन्छ, ओडन्टयेडप्रसेसको वेस र वाडीको साइड्सका साथ मील्छ ।

आक्सिसको

लामिनीका वयान ।

लामिनी थिक र प्टाङ्ग हुन्छ, आक्सिसको स्पाइनलफोरा-
मेन लार्ज हुन्छ, याटलास्को भन्दा छोटो हुन्छ ।

आक्सिसको

ट्र्यान्सभर्सप्रसेसेसको वयान ।

ट्र्यान्सभर्सप्रसेसेस स्माल हुन्छ वाईफिट हुँदैन भाटिब्रल
फोरामेन तेसैमा छ यसै फोरामेनबाट भाटिब्रल-आर्टरी जान्छ
तेहि फोरामेन वविलक भै अपवार्ड र आउटवार्ड जान्छ ।

आक्सिसको

आर्टिकुलरसर्फेसेसका वयान ।

सुपीरियर आर्टिकुलरसर्फेसेस राउन्ड र थोरै कनभेक्स
हुन्छ, यो अपवार्ड र आउट वार्ड दिग्मा जान्छ, यो वार्ड र पेडि-
कल्स ट्र्यान्सभर्सप्रसेसका माथो रहन्छ । इन्फीरियर आर्टिकुलर-
सर्फेसेस अरु सर्भाइकलमा भया जस्तो हुन्छ ।

सुपीरियर इन्टरभाटिब्रलनचेस थोरै खालो हुन्छ, तेहि
सुपीरियर इन्टरभाटिब्रलनचेस आर्टिकुलरप्रसेसको वीहाईन्डमा
रहन्छ, इन्फीरियर इन्टरभाटिब्रलनचेस अरु सर्भाइकलका वमो-
जिम हुन्छ ।

आक्सिसको

स्पाइनसप्रसेसका वुरा ।

स्पाइनसप्रसेस ठुलो वलियो हुन्छ, आन्डरसर्फेस लामो

कोप्रो हुन्छ, यो चाईफिट पनी हुन्छ तेसैमा धेरै मासल्स आटा-चमेन्ट हुन्छ ।

आक्सिसको

आर्टिकुलेशनका कुरा ।

आक्सिसको ओइन्टयेडप्रसेसको आन्टीरियेर-दिग्मा जुन फ्यासेट छ तेसैको साथ यादलासको आन्टीरियेरआर्चको पोष्टी-रियेरसर्फेस्मा जो फ्यासेट छ तेसैको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

ओइन्टयेडप्रसेसको पोष्टीरियेर-दिग्मा जुन फ्यासेट छ तेसैको साथ ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आक्सिसको सुपीरियेर-आर्टिकुलेटिङ्ग-सर्फेसका साथ यादलासको इन्फीरियेर-आर्टिकुलेटिङ्ग-सर्फेसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आक्सिसको इन्फीरियेर-आर्टिकुलेटिङ्ग-सर्फेसका साथ थार्ड सर्भाईकल-भार्टिब्राको सुपीरियेर-आर्टिकुलेटिङ्ग-सर्फेसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

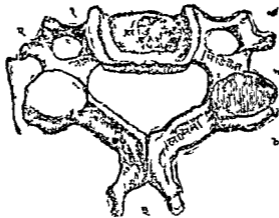
आक्सिसको

मासर्त्स ११ जोडा आटाचमेन्ट हुन्छ ।

- १ लङ्गस्कोलाई ।
- २ लिभेटर आङ्गुलिस्त्रयापुली ।
- ३ स्ली नियास्कोलाई ।
- ४ स्केलिनस मीडिअस ।

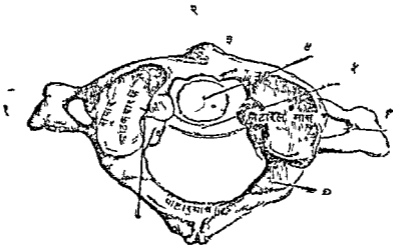
(१६क)

तसवीर न १—सर्भाद्रिकलभाटीत्रा ।

१ टाक्सभ्रमप्रसंसकी आष्टीरीयरदुवकल, ० भाटीवल आटरीजानिपीवाल, २ टासभ्रमप्रसंसकीपोष्टीरीयर दुवकल, ३ स्पाईनप्रसंस, ४ इनकारीयर आर्टिकुलारप्रसंस, ५ सुपीरीयर आर्टिकुलारप्रसंस, ६ टाक्सभ्रम प्रसंस ।

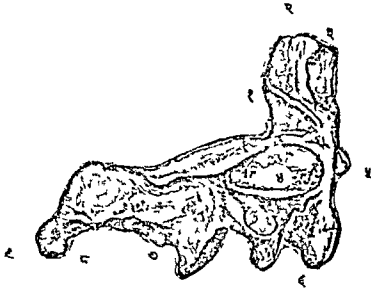
न २—फ्रण्टसर्भाद्रिकलभाटीत्रा वा याटलास ।

१ टाक्सभ्रम प्रसंस, २ दुवकल, ३ आष्टीरीयर आच, ४ कोडीप्टयड प्रसंसरकनेठाव, ५ टाक्सभ्रम भोग सेष्टरकनेठार्थ, ६ भाटीवल आटरीजानिपीवाल, ० भाटीवल आटरीरफठ स्पाईनल नाम जायेदभ,

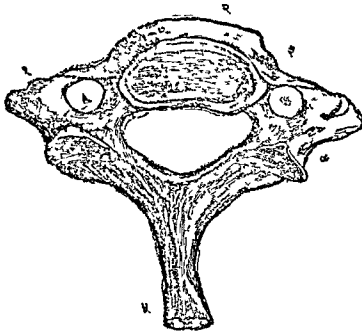
(२६वा)

न ३ - चेकीगडसर्भाईकल भाटीवा वा आकसीस ।

१ ट्रांसभर्मलीगामेष्टलाई आर्टीकुलरसर्भेस, २ चेकीगामेष्टलाईखसटाई, ३ आटलासलाई आर्टीकुलरसर्भेस, ४ सुपिरीयर आर्टीकुलरसर्भेस, ५ वडि, ६ ट्रांसभस मसर्भेस, ७ इन्फिरीयर आर्टीकुलर मसर्भेस, ८ खामीना, ९ इम्प्याइनसमसर्भेस ।

न ४ - सेमेव्य सर्भाईकल भाटीवा ।

- ५ ट्रूथान्सभर्स-सेलिस्कोलाई ।
- ६ ईन्टर-ट्रूथान्सभर्स-सेलिस ।
- ७ वव्वीकस्वयाफिटिस-इनफीरियेर ।
- ८ रेक्टस्वयाफिटिस-पोष्टाइकस-मेजर ।
- ९ सेमिस्पाईनेलीस्कोलाई ।
- १० माल्टीफिडस-स्पाइनी ।
- ११ ईन्टर-स्पाइनेलीस ।

सेभेन्थसर्भाईकल-भार्टिब्राको वयान ।

अरु सर्भाईकलका भन्दा येस सेभेन्थ-सर्भाईकलको स्पाइ-नसप्रसेस लाङ्ग र प्रमिनेन्ट हुन्छ येस हिसाबले येस्लाई भार्टिब्रा-प्रमीनेन्स भन्छन येस्को स्पाइनसप्रसेस थिक हुन्छ, होराईजेन्टल दिग्मा जान्छ यो वाईफिट हुदैन येस्मा लीगामेन्टमन्युकी आटाच-मेन्ट हुन्छ ।

सेभेन्थ-सर्भाईकलको

ट्रूथान्सभर्सप्रसेसका कुरा ।

ट्रूथान्सभर्सप्रसेसेस लार्ज हुन्छ, येस्को अपरसर्फेसमा थोरै युभ जस्तो हुन्छ येस्को भार्टिब्रल-फोरामेन अरु सर्भाईकलका माफिक कोहि २मा येहि फोरामेन सानु हुन्छ, कोहि २ मा फोरा-मेन हुदैन । भार्टिब्रलआर्टिरि र भेन्स ट्रूथान्सभर्सप्रसेसका फ्रान्ट-वाट जान्छ फोरामेनवाट जादैन ।

डर्सल-भार्टित्रीको

फ्यासेटर ।

डर्सल-भार्टित्रीको आकार सर्भाईकल-भार्टित्रीका भन्दा ठुलो लाम्बर-भार्टित्रीका भन्दा थोरै सानु हुन्छ, पैल्हादेखि तल २ ठुलो हुदै जान्छ, डर्सल-भार्टित्रीका वाडीको २ दिग्मा फ्यासेट हुन्छ कोहि २ भार्टित्रीका वाडीको २ दिग्मा २ । २ फ्यासेट हुन्छ कोहि २ भार्टित्रीका वाडीमा हाफ फ्यासेट हुन्छ उहि फ्यासेटका साथ रिबको हेट्का साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, डर्सल-भार्टित्रीमा येहि फ्यासेट हुनाले डर्सल-भार्टित्री चिह्न सुविस्ता हुन्छ ।

डर्सल-भार्टित्रीको

वाडीका वयान ।

सर्भाईकल-भार्टित्रीका नजीकमा रहने डर्सल-भार्टित्रीको वाडी सर्भाईकलको वाडीका माफिक हुन्छ । लाम्बर भार्टित्रीका नजीकमा रहने डर्सल-भार्टित्रीका वाडी लाम्बरको वाडी जस्तो हुन्छ । अरु बीचमा रहने डर्सल-भार्टित्रीका वाडी थोरै फरक हुन्छ, ई बीचका डर्सल-भार्टित्रीका वाडीमा दाहिने, बाजा, अगाडी र पछाडी फरक छैन ।

फ्रन्ट भन्दा वीहाईन्डमा थोरै थिक हुन्छ यसको राईट एण्ड लेफ्टमा रिब-जोर्न लाई १।१ दिग्मा २।२ गरि ड्र्यामि-फ्यासेट्स रहन्छ । वाडीका तल १। साथी १ ।

डर्सल-भार्तिव्रीको

पेडिकल्सका वयान ।

येस्को पेडिकल्स व्याकवार्ड दिग्मा जान्छ, तेस्को इन्टर-भार्तिव्रलनच लार्ज हुन्छ । स्पाईनमा अरु भार्तिव्राका इन्फीरियर इन्टर-भार्तिव्रलनच भन्दा यो डीप हुन्छ ।

डर्सल-भार्तिव्रीको

लामिनीका वयान ।

येस्को लामिनी-ब्रड र थिक हुन्छ, लामिनी जोरिदा ओभ-ल्याप हुन्छ अर्थात् खापिन्छ । स्पाईनलकोरामेन स्माल र सक्चु-लर हुन्छ ।

डर्सल-भार्तिव्रीको

स्पाईनसप्रसेसका वयान ।

येस्को स्पाईनसप्रसेस लाङ्ग हुन्छ, ट्राईयाङ्गुलर व्यायानेटका आकार माफिक हुन्छ र ववलीक भै डाउनवार्ड जान्छ र तेस्को येक्सट्रिमिटीमा १ ट्युवर्कल देखिन्छ ।

डर्सल-भार्तिव्रीको

आर्टिकुलरप्रसेसका वयान ।

येस्को आर्टिकुलरप्रसेस फल्याट र प्लेट भै रहन्छ ।

डर्सल-भार्तिव्रीको

ट्रान्सभर्सप्रसेसका वयान ।

येस्को ट्रान्सभर्सप्रसेस आर्टिकुलरप्रसेस र पेडिकल्सका

विहाईन्डमा रहन्छ, यो थिक, लाङ्ग र प्द्राङ्ग हुन्छ, यो बल्लिक भै व्याकवार्ड र आउटवार्ड जान्छ । येस्को टुप्पामा थोरै गाँठो जस्तो हुन्छ, तेसै गाँठाका आन्टीरियर-पार्टमा रिबको ट्युवर्कलको साथ आर्टिकुलेशन गर्नलाई तेसैठाउमा १ स्माल कन्केभसर्फेस रहन्छ ।

पिक्चुलियेरडर्सलभार्टिब्रीका ययान ।

१ फाष्ट डर्सल ।

९ नाइन्थ डर्सल ।

१० टेन्थ डर्सल ।

११ एलेभेन्थ डर्सल ।

१२ ट्वेल्भथ डर्सल ।

येति डर्सल भार्टिब्रीहरु फरक २ छन् ।

फाष्ट डर्सलभार्टिब्रीका वाडीका २ डिगमा फाष्ट रिबको हेडलाई आर्टिकुलेशन गर्नलाई १ ईन्टायार आर्टिकुलरफ्यासेट छ । सेकेन्ड रिबको हेडलाई पक्रन-निमित्त १ हाफ फ्यासेट पनि हुन्छ, येस्को वाडीको अपरसर्फेस सर्भाइकलका वाडीका माफिक हुन्छ येस्को आर्टिकुलरसर्फेसेस बल्लिक हुन्छ ।

फाष्ट डर्सलको

स्पाईनसप्रसेसेसका कुरा ।

येस्को स्पाईनसप्रसेस थिक, लाङ्ग र होराइजेन्टल डिगमा जान्छ ।

नाइन्थ डर्सलभार्दित्राका वयान ।

येस्को वाडीको तल्लो दिग्मा डूधामीफ्यासेट छैन कोहि २ को १।१ दिग्मा २।२ डूधामीफ्यासेट देखिन्छ तैस्तो रहेछ भने टेन्थ डर्सलको अपरपार्टमा १।१ डूधामीफ्यासेट हुन्छ, वीलोमा हुदैन ।

टेन्थ डर्सलभार्दित्राका वयान ।

• येस्को वाडीको २ दिग्को आवभूमा १ इन्टायार आर्टिकुलरफ्यासेट छ, येहि फ्यासेट पेडिकल्सको केहि आउटर सर्फेसमा देखिन्छ ।

एलेभेन्थ डर्सलभार्दित्राका वयान ।

येस्को वाडी लाम्बरका वाडी जस्तै देखिन्छ, वाडीका २ दिग्मा रिबको हेडलाई आर्टिकुलेशन गर्नलाई २ दिग्मा १।१ गरि आर्टिकुलरफ्यासेट हुन्छ त्यो फ्यासेट लार्ज, थिक र प्स्ट्राङ्ग हुन्छ, यो फ्यासेट पेडिकल्समा भया जस्तै देखिन्छ । येस्को स्पाइनसप्रसेस सर्ट हुन्छ, येस्को शेष भागमा कापेहुने जस्तो देखिन्छ, येस्को ट्र्यान्सभर्सप्रसेसेस पनि सर्ट हुन्छ, येक्सट्रिमिटीमा ट्युवर्कल जस्तो हुन्छ येस्मा रिबको आर्टिकुलेशन हुने फ्यासेट छैन ।

ट्वेल्भथ डर्सलभार्दित्राका वयान ।

अरु कुरा एलेभेन्थ डर्सलका वमोजिम येस्को इन्फीरियर आर्टिकुलरप्रसेसेस कन्भेक्स हुन्छ र आउटवार्ड दिग्मा जान्छ येस्को वाडी लामिनी स्पाइनसप्रसेस पनि लाम्बरभार्दित्रीमा भया

जस्तै हुन्छ, येस्को द्र्यान्सभर्सप्रसेसेस सर्ट हुन्छ, येस्मा ३ वटा द्युवर्कल हुन्छन ।

- १ सुपीरियेर द्युवर्कल ।
- २ इन्फीरियेर द्युवर्कल ।
- ३ येक्सटर्नल द्युवर्कल ।

लाम्बरभार्टिब्रीको

घयारेक्टर ।

अरु भार्टिब्री भन्दा लाम्बरभार्टिब्री ठुलो हुन्छ, तेस्को द्र्यान्स-भर्सप्रसेसेसमा फोरामेन छैन, येस्का वाडीको २ दिग्मा रिक्को आर्टिकुलेटिङ्ग-फ्यासेट पनि छैन, येसै हिसावले लाम्बरभार्टिब्री चिह सुबिस्ता हुन्छ ।

लाम्बरभार्टिब्रीको

वाडीका घयान ।

येस्को वाडी ठुलो हुन्छ, दाहिने वाजा भन्दा अगाडी पछाडी सर्ट हुन्छ, येस्को विहाईन्ड भन्दा फ्रान्टमा थोरै थिक हुन्छ । आवभ र विलोमा फल्याट र थोरै कन्केभ हुन्छ, वोहाईन्डमा कन्केभ हुन्छ, येस्को मार्र्जिन प्रमिनेन्ट हुन्छ ।

लाम्बरभार्टिब्रीको

पेडिकल्सका घयान ।

येस्को पेडिकल्स प्ट्राङ्ग हुन्छ, वाडीको अपरपार्टवाट ऊठि

व्याकवार्ड दिग्मा जान्छ, येहि हिसाबले येस्को इन्फीरियेर इन्टर
भाटिब्रलनचेस गैहो हुन्छ ।

लाम्बरभार्टिब्रीको

लामिनीका वयान ।

येस्को लामिनी बर्ड, सर्ट र प्ट्राङ्ग हुन्छ । स्पाईनलफोरामेन
टथाङ्गुलर हुन्छ । सर्भाइकलको स्पाईनलफोरामेन भन्दा सानु
डर्सलका स्पाईनलफोरामेन को भन्दा ठुलो हुन्छ ।

लाम्बरभार्टिब्रीको

स्पाईनसप्रसेसका वयान ।

येस्को स्पाईनसप्रसेस थिक र बर्ड हुन्छ । क्वाड्रिल्याटास्पाल्
पनी हुन्छ, यो होराइजेन्टल दिग्मा जान्छ, येस्को आवभमा भन्दा
धीलो थिक हुन्छ, येस्को शेष भागमा खस्त्रो र उचा नीचा बर्ड
हुन्छ ।

लाम्बरभार्टिब्रीको

आर्टिकुलरप्रसेसेसका वयान ।

येस्को सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसेस कन्कोभ भै व्याकवार्ड
इन्वार्ड दिग्मा जान्छ, ई २ सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसेस्को फराक्
भन्दा इन्फीरियेर आर्टिकुलरप्रसेसेसको फराक् छोटो हुन्छ, येस्को
इन्फीरियेर आर्टिकुलेटिड् प्रसेसेस कन्भेक्स भै फर्वार्ड आउटवार्ड
दिग्मा जान्छ ।

लाम्बरभार्तिब्रीको

ट्रयान्सभर्सप्रसेसेसका वयान ।

येस्को ट्रायन्सभर्सप्रसेस फाष्ट, सेकेन्ड र थर्ड लाम्बरभार्ति-
ब्रीको ट्रायन्सभर्सप्रसेस लाङ्ग भै आउटवार्ड दिग्मा जान्छ, फोर्थ र
फिफथ लाम्बरको ट्रयान्सभर्सप्रसेसेस थोरै वल्लिक भै अपवार्ड
दिग्मा जान्छ, येही ट्रयान्सभर्सप्रसेसेस आर्टिकुलरप्रसेसको फ्रन्टमा
रहन्छ, येही ट्रयान्सभर्सप्रसेसेसमा ३ वोटो ड्युवर्कल हुन्छन् ।

ट्वेल्थ डर्सलको ट्रयान्सभर्सप्रसेसेसका माफिक

३ ३ ड्युवर्कल्सको नाम ।

१. (पैहा) सुपोरियेर ड्युवर्कल, म्यामीलरिप्रसेस पनी भन्छन । यो
सुपोरियेर आर्टिकुलरप्रसेसका व्याकपार्टका साथ मिल्छ ।
२. (दोस्त्रा) इन्फीरियेर ड्युवर्कल, आक्ससेस्सरिप्रसेस पनी भन्छन ।
यो ट्रयान्सभर्सप्रसेसको वेस्को व्याकपार्टमा रहन्छ, यो
प्रसेस स्माल हुन्छ, डाउनवार्ड दिग्मा जान्छ ।
३. (तेस्त्रा) थेक्सटर्नल ड्युवर्कल, कोहि २ ले कष्टलप्रसेस पनी
भन्छन् । ट्रयान्सभर्सप्रसेसको बाकी ड्युवर्कललाई कष्टल-
प्रसेस भन्छन् ।

फिफथ लाम्बरको वयान ।

येस्का वाडोको विहार्इन्ड भन्दा फ्रान्ट थिक हुन्छ, येस्का
स्पाईनसप्रसेसको आकार स्माल हुन्छ, येस्का इन्फीरियेर आर्टि-
कुलरप्रसेसको फराक ठुलो हुन्छ ।

- ६ सेरेटस पोष्टाइकस सुपीरियेर ।
- ७ सेरेटस पोष्टाइकस इन्फीरियेर ।
- ८ स्प्लीनियास ।
- ९ इरेक्टर स्पाइनी ।
- १० इलियोकण्टेलिस ।
- ११ लङ्गीसिमस डर्साई ।
- १२ स्पाइनेलिस डर्साई ।
- १३ सर्भाइकेलिस आसन्डेन्स ।
- १४ ट्र्यान्सभर्स सेलिस कोलाई ।
- १५ ट्र्याकिलोम्पाष्टयेड ।
- १६ कम्प्लेक्सस ।
- १७ वाइभेन्टरसर्भाइसिस ।
- १८ सेमिसस्पाइनेलिस डर्साई ।
- १९ सेमिसस्पाइनेलिस कोलाई ।
- २० माल्टीफिडसस्पाइनि ।
- २१ रोटेटरि स्पाइनि ।
- २२ इन्टरस्पाइनेलिस ।
- २३ सुप्रास्पाइनेलिस ।
- २४ इन्टरट्र्यान्सभर्ससेलिस ।
- २५ लीभेटरिस्कण्टेरम् ।

फ्यारेक्टर आफ् दी स्पाक्राम ।

वालखमा येहि स्पाक्राम ५ टुकुरा हुन्छ । उमेदार भया

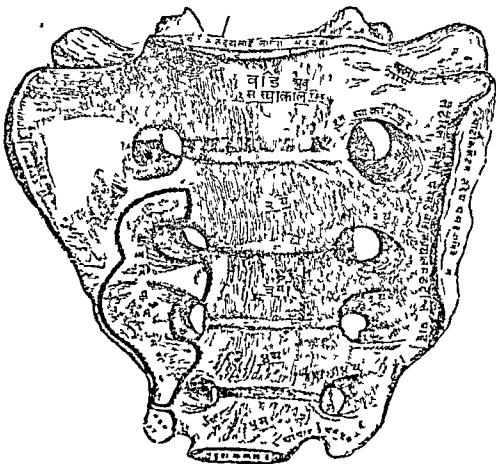
पछि ५ टुकुरा जमट भै हुन्छ । यो स्पाक्राम लार्ज टयाङ्गुलर
 ओन हुन्छ । भार्तिब्रलकलमका लोवरपार्टमा रहन्छ । पेल्भीक्वया-
 भिटीका अपर व्याकपार्टमा रहन्छ र २ अअसइनोमिनेटम वोन्सका
 बीचमा वयेज जस्तो भै रहन्छ । येस्को अपरपार्टलाइ वेस भनिन्छ ।
 लाट लाम्बरभार्तिब्राका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को येपे-
 वसमा कक्सिडसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो स्पाक्राम आफै
 वाङ्गो भै वव्विक हुन्छ । येस्को अपर येक्सट्रिमिटी फर्चार्डिङ्गमा
 प्रोजेक्ट भै रहन्छ, येसै हुनाले लाट लाम्बरभार्तिब्राका साथ आर्टि-
 कुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन हुनाले प्रमीनेन्टअङ्गल जस्तो हुन्छ ।
 स्पाक्रोभार्तिब्रलअङ्गल र प्रमन्टरि भन्छन् । यो स्पाक्रामको
 सेन्टरपार्ट व्याकवार्ड दिग्मा जान्छ, येहि हिसावले पेल्भीक्वया-
 भिटीको आकार ठुलो हुन्छ, र धेरै चीज रहनलाई जगा दिन्छ ।

स्पाक्रामको

ठाउँ ठाउँका नाम ।

आन्टीरियेरसर्फेस	१
पोष्टीरियेरसर्फेस	१
ल्याटास्यालसर्फेस	२
वेस	१
येपेक्स	१
सेन्टरकेनाल	१

नं ७—स्याक्वामको अण्टीरीयेर चार्फेस ।

पछि ५ टुकुरा जमट भै १ हुन्छ । यो स्पाक्राम लार्ज ट्याङ्गुलर
 व्हेन हुन्छ । भाटिब्रलकलमका लोवरपार्टमा रहन्छ । पेलभीक्क्या-
 भिटीका अपरव्याकपार्टमा रहन्छ र २ अञ्जसइनोमिनेटम वोन्सका
 वीचमा त्रयेज जस्तो भै रहन्छ । येस्को अपरपार्टलाइ वेस भनिन्छ ।
 लाट लाम्बरभाटिब्राका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को येपे-
 कसमा कक्ससका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो स्पाक्राम आफै
 वाङ्गो भै वव्विक हुन्छ । येस्को अपर येक्सट्रिमिटी फर्नार्डिग्मा
 प्रोजेक्ट भै रहन्छ, येसै हुनाले लाट लाम्बरभाटिब्राका साथ आर्टि-
 कुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन हुनाले प्रमीनेन्टअङ्गल जस्तो हुन्छ ।
 स्पाक्रोभाटिब्रलअङ्गल र प्रसन्टरि भन्छन् । यो स्पाक्रामको
 सेन्टरपार्ट व्याकवार्ड दिग्मा जान्छ, येहि हिसावले पेलभीक्क्या-
 भिटीको आकार ठुलो हुन्छ, र धेरै चीज रहनलाई जगा दिन्छ ।

स्पाक्रामको

टाउँ टाउँका नाम ।

आन्टीरियेरसर्फेस	१
पोष्टीरियेरसर्फेस	१
ल्याटास्यालसर्फेस	२
वेस	१
येपेक्स	१
सेन्टरकेनाल	१

स्पाक्रामको

आन्टीरियेरसफॅसका वयान ।

येस्को आवभदेखि डाउनवार्ड सम्म कन्केभ हुन्छ । दाहिनादेखि बाजा सम्म पनी कन्केभ हुन्छ, येस्को मिडिलमा फोर ट्रान्सभर्स-रिजेस रहन्छ, येसै हुनाले केटा केटीमा ५ टुकुरा भयाको थाहा हुन्छ । येहि रिजेसका शेष भागमा दाहिना, बाजा गरि जमा ८ फोरामेन हुन्छ, यो फोरामेनको नाम । आन्टीरियेरस्पाक्रालफोरामेना भन्छन् । यी फोरामेनको आकार राउन्ड हुन्छ र माथिल्लो देखि तल्लो फोरामेन सानु २ हुदै जान्छ । यो फोरामेन आउटवार्ड भै फवार्ड दिग्मा जान्छ । स्पाक्राल नार्भको आन्टीरियेरब्रेञ्चेस र ल्याटास्पाल स्पाक्राल आर्टिरिज येहि फोरामेनबाट नीकन्छ, येहि फोरामिनाको येक्सटर्नलदिग्लाई ल्याटास्पालमास भनीन्छ । १ । १ दिग्को ल्याटास्पालमासमा फोरवर्ड स्पालो ग्रुभ्स रहन्छ, येहि ग्रुभ्सवाट आन्टिरियेरस्पाक्रालनार्भस जानवाटो दिन्छ येहि ग्रुभ्सका वोचमा प्रमिनेन्टरिजेस हुन्छ येहि ऊचामा पाइरिफर्मीस मासलको श्लिप आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्पाक्रामको

पोष्टीरियेरसफॅसका वयान ।

येस्को पोष्टीरियेरसफॅस कन्भेक्स हुन्छ । येस्को मिडिल लाइनमा ३ । ४ वोटा ट्युवर्कल्स हुन्छन, अरु भाट्टीव्रीका स्पाइनस-प्रसेस जस्तो येस्मा तेही ट्युवर्कल्स हुन्छ । यो स्पाइनसप्रसेस-सैहो । पैहा ट्युवर्कलप्रमिनेन्ट भै फरक रहन्छ, अरु २ तलका के.हि

कोहिमा जमा भै रहन्छ, कोहि कोहिमा फरक भै रहन्छ । यो द्युवर्कलको २ दिग्मा लामिनो जस्तो बर्ड ठाउ हुन्छ । लामिनोको येक्सटर्नल दिग्मा सानु द्युवर्कल जस्तो देखिन्छ । यो द्युवर्कलस अरु भाटित्रीका आर्टिकुलरप्रसेस जस्तै देखिन्छ । यो आर्टिकुलर-प्रसेसको अपरपियार लार्ज हुन्छ, लाष्ट लाम्बरभाटित्रीका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को तछो दिगलाई स्पाक्रालकर्नुवा भनिन्छ, तेसठाउँमा कक्सक्सका कर्नुवाको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को आर्टिकुलरप्रसेसको येक्सटर्नल दिग्मा फोर पोष्टीरियेर स्पाक्राल फोरामीना रहन्छ । यो फोरामेन आन्टीरियेर भन्दा केहि सानु हुन्छ । यो फोरामेनवाट पोष्टीरियेरब्रेञ्चस आफ दी स्पाक्रालनाभर्स निकुन्छ, पोष्टीरियेरस्पाक्राल फोरामिनाको आउट-साइडमा सिरीज आफ द्युवर्कल देखिन्छ, अरु २ भाटित्रीका ट्र्यान्स-भर्सप्रसेस जस्तो येसा तेहि सिरीज आफ द्युवर्कल हुन्छ । यो ट्र्यान्सभर्सप्रसेसको फ्राष्टपियार लार्ज हुन्छ, सेकेन्ड पियार देखि थोरै सानु हुन्छ । स्पाक्रोइलियाक आर्टिकुलेशन वन्ने काम दिन्छ । येस्को थार्ड पियारमा पोष्टिरियेर स्पाक्रोइलियाक लीगामेन्टको वल्लिक फ्यासीक्युली आटाचमेन्ट हुन्छ । फोर्थ, फिफथ पियारमा ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । स्पाइनसप्रसेसको २ ट्र्यान्सभर्सप्रसेसको बीचमा १ वाइड स्पालो कन्केभ ठाउँ रहन्छ स्पाक्रालयुभ भनीन्छ, येसा इरेक्टरस्पार्टनी मासलको अरिजिन हुन्छ ।

स्पाक्रामको

त्याटास्वालसर्फेसको वयान ।

त्याटास्वालसर्फेसको आवभपार्ट ब्रड हुन्छ, आवभपार्टको आकार इयर जस्तो हुन्छ, तसै ठाउँमा इलियामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ अरिक्युलरसर्फेस भन्छन् । यो आलोभयामा फाइब्रोकार्टिलेज देखिन्छ, यसको पोष्टिरियेरदिग्मा १ खस्रो ठाउँ छ, यसैमा पोष्टिरियेर स्पाक्रोइलियाक लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

त्याटास्वालसर्फेसको लोवर पार्टमा ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट्स र लेसर स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ । यस्मा ग्लुटि आसभ्याक्सिमासमा सल्को थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको विलोमा १ डिप नच रहन्छ । कक्सिक्सको अपर पिसमा जो ट्र्यान्सभर्सप्रसेस रहन्छ उसैको डिप नचका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र १ फोरामेन हुन्छ, यहि फोरामेनवाट आन्टिरियेर डिभीजन आफ दी फिफथ स्पाक्रालनाभ भिन्छ ।

स्पाक्रामको

वेमको वयान ।

यसको वेस ब्रड भै अपवार्डर फर्वाडिदिग्मा जान्छ । यसको मिडिलमा १ लार्ज वभ्यालआर्टिकुलरसर्फेस छ । लाष्ट लाम्बर-भार्टिब्राको वाडीको अन्डरसर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आर्टिकुलरसर्फेसको विहाइन्डमा १ लार्ज ट्र्याङ्गुलर अरिफिस छ स्पाक्रालकेनाल भन्छन् ।

सुपीरियेर आर्टिकुलरप्रसेस २ दिग्मा प्रोजेक्ट भै रहन्छ
 येहि आर्टिकुलरप्रसेस वभ्याल र कन्केभ हुन्छ र येस्को सर्फेस
 व्याकवार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । येहि आर्टिकुलरप्रसेसक
 फ्रान्टमा ईन्टरभार्टिब्रल नच रहन्छ, यो नच लाष्ट लाम्बरभार्टि
 ब्राको ईन्टरभार्टिब्रल नचको साथ मिली लाष्ट ईन्टरभार्टिब्रलफोरा
 मेन हुन्छ ।

येहि आर्टिकुलरसर्फेसको २ दिग्मा १।१ गरि ब्रडर फ्ल्याट
 ट्राङ्गुलर आफ वोन्स रहन्छ, येहि सर्फेस आफ वोन्स आउटवार्ड
 दिग्मा जान्छ । येहि ठाउँले खवासम्याग्रसमासल र लाम्बे
 स्पाक्राल कर्डलाई सपोट गर्छ र इलीयाक्फसाको साथ मील्छ
 येहि ठाउँको नाम येला आफ दी स्पाक्राम भनिन्छ । येसा इलाया
 कसमासलको थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्पाक्रामको

येपेक्सका घयान ।

येस्को येपेक्स डाउनवार्ड र फर्वाडदिग्मा जान्छ, येहि ठाउँमा
 १ स्माल वभेलकन्केभ सर्फेस रहन्छ । येस्को साथ कक्सिबसको
 साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

स्पाक्रामको सेन्टरकेनाललाई स्पाइनलकेनाल पनि भनिन्छ ।
 येस्को आवभ ट्राङ्गुलर देखिन्छ, येहि ठाउँमा स्पाक्रालनाभर्स
 रहन्छ, येहि केनालमा सानु २ छिद्र छ, तेसलाई आन्टीरियेर-
 स्पाक्राल फोरामीना र पोष्टीरियेरस्पाक्राल फोरामीना भनिन्छ ।
 येसवाट नाभर्स निकुन्छ ।

स्पाक्रामको

आर्टिकुलेसन ४ ।

- आवभमा, लाष्ट लाम्बरभार्तित्रा ... १
 साइड्समा, असडनोमिनेटम वोन्स २
 वीलोमा, कक्सक्सको कर्नुवाको साथ १

स्पाक्रामको

मासल्स आटाचमेन्ट ८ जोडा छ ।

आन्टीरियेरदिग्को मासल्स ।

- १ पाइरीफर्मीस ।
 २ कक्सोजियास ।
 ३ इलायाकस ।

पोष्टीरियेरदिग्को मासल्स ।

- ४ ग्लुटिआस म्याक्सिमास ।
 ५ ल्याटिसीमास डर्साई ।
 ६ माल्टीफिडस स्पाइनी ।
 ७ इरेक्टर स्पाइनी ।

८ येक्सटेन्सर कक्सोजियास । फोही २ को

जनानाका

स्पाक्रामको बयान ।

जनानाको स्पाक्राम मर्दानाको भन्दा थोरै वाइड्स हुन्छ ।
 लोवरपार्ट धेरै वाइड्स हुन्छ, यसै हुनाले जनानाको स्पाक्राम
 घीह सुविस्ता हुन्छ ।

कक्सक्सको बयान ।

कक्सक्स वालखमा ४ टुकुरा हुन्छ । उमेरदारभया पछि ४ जमट भै १ कक्सक्स हुन्छ, येस्को आकार टूथाङ्गुलर हुन्छ । यो सबै ४ टुकुरामा पेडीकल्स लामिनी र स्पाइनसप्रसेस छैन येसै हुनाले इन्टरभार्टिब्रलफोरामिना र स्पाइनलकेनाल पनि छैन, कक्सक्सको फाष्ट, सेकेन्ड र थर्ड टुकुरामा वाडी र आर्टिकुलर-प्रसेस टूथान्सभर्सप्रसेसको अलिकति चिह्न हुन्छ । येस्को अरु अरु टुकुरा भन्दा फाष्ट टुकुरा लाज्जेष्ट हुन्छ, अरु तल २ का टुकुरा सानु हुदै जान्छ ।

कक्सक्सको

ठाउँ २ को बयान ।

आन्टीरियेरसफेस	१
पोष्टीरियेरसफेस	१
वर्डर्स	२
वेस	१
येपेक्स	१

इनीहरुको बयान ।

आन्टीरियेरसफेस थोरै कन्केभ हुन्छ, येसैमा ३ वोट्टा टूथान्सभर्स ग्रुभ्स हुन्छ । वालखमा ४ टुकुरा भयाको येसै ग्रुभ्सले थाहा हुन्छ, येहि आन्टीरियेरसफेसमा आन्टीरियेरस्पाक्रोक्वसी-जियाल लीगामेन्ट र लिभेटरयेनाइ मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । रेक्टममा लोवरएन्डलाई सपोट गर्छ ।

पोष्टीरियेरसर्फेस कन्भेक्स हुन्छ, यसैमा पनी ट्र्यान्सभर्स
 ग्रुभ्स हुन्छ । यसैको २ दिग्मा सिरीज आफ ड्युवर्कल्स हुन्छ, शो
 अरु २ भाटित्रीको आर्टिकुलरप्रसेस जस्तो हुन्छ । यसै ड्युवर्क-
 ल्सको फाष्ट पियार लार्ज हुन्छ, (नां) कर्नुवा आफ्दी कक्सिक्स
 भनीन्छ, यो अपवार्ड दिग्मा प्रोजेक्ट हुन्छ, यो स्पाक्रामको कर्नु-
 वाको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र फिफथ पोष्टीरियेर स्पाक्राल
 फोरामेन वन्छ । तेसवाट फिफथ स्पाक्रालनाभको पोष्टीरियेर
 डिभिजन जान्छ ।

येस्को ल्याटास्याल वर्डर थिन हुन्छ, यसैमा येमिनेन्सेस
 हुन्छ । अरु २ भाटित्रीमा जो ट्र्यान्सभर्सप्रसेस छ, यो येमीने-
 न्सेस उस्तै देखिन्छ, यो येमीनेन्सेसको फाष्ट पियार लार्ज हुन्छ ।
 विफोरदेखिव्याक्पार्टसम्म फल्याट हुन्छ । स्पाक्रामको ल्याटास्याल
 येजलाई पक्रन निमित्त १ फोरामेन हुन्छ । (नां) फिफथ आन्टी-
 रियेरस्पाक्रालफोरामेन भन्छन । येसवाट आन्टीरियेर डिभिजन
 आफ्दी फिफथ स्पाक्राल नाभ निहन्छ । कक्सिक्सको वर्डरमा
 स्पाक्रोसाइटिक् लिगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ । कक्सिजियास
 मासल यो लीगामेन्टको
 सम्बन्धमा मासल यो लीगामेन्ट
 हुन्छ ।

येस्को

क्सका स

येस्मा

हुन्छ ।

कक्सिक्सको

आर्टिकुलेशन १ वोन ।

स्पाक्रामको कर्नुवाको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

कक्सिक्सको

मासल्स ४ जोडा १ विजोडा छ ।

जोडा ।

- १ कक्सिजियास ।
 - २ ग्लुटिअसम्याक्सिमास ।
 - ३ थेक्सटेन्सर कक्सिजिस ।
 - ४ लिभेटरयेनाई ।
- विजोडा ।
- १ फीड्टरयेनाई ।

जम्मा भर्टिब्रलकलमका कुरा ।

भार्टिब्रलकलमको आर्को नाम् स्पाइनलकलम पनि भन्छन् ।
भार्टिब्रो जत्ती जम्मा भै डाङ्गको पोष्टिरियेरपार्टको मिडिल लाइ-
नमा भार्टिब्रलकलम रहन्छ । उसको लमाईको माप् २ फुट २ । ३ इञ्च
जत्ती हुन्छ । अथवा २६।२७ इञ्च लमाई हुन्छ ।

सर्भाइकलको ... ५ इञ्च लामो हुन्छ ।

डर्सलको ... ११ " " "

लाम्बरको... ७ " " "

स्पाक्राम र कक्सिक्सको ... ३।४ " " "

जनानाको मा ... १।२ " कम "

भार्तिब्रलकलम जम्मा हुदा ठाउँ २ मा कार्भ हुन्छ । सर्भाइकलभार्तिब्रीका आन्टीरियेरमा कन्भेक्स हुन्छ । पोष्टीरियेरमा कन्केभ हुन्छ । डर्सलभार्तिब्रीको आन्टीरियेरमा कन्केभ हुन्छ । पोष्टीरियेरमा कन्भेक्स हुन्छ । लाम्बरभार्तिब्रीको आन्टिरियेर दिग्मा कन्भेक्स हुन्छ । पोष्टीरियेरमा कन्केभ हुन्छ । पेलभिक् कार्भको आन्टिरियेरदिग्मा कन्केभ हुन्छ । पोष्टीरियेरमा कन्भेक्स हुन्छ ।

भार्तिब्रलकलमका आर्टिरियेरमा वाडी छ, वाडीका माथी वा तल वाडी खापिई तेस्का बीच २ मा फाइब्रोकार्टिलेजले समाउँ छ । पोष्टीरियेरमा स्पाइनसप्रसेस छ । आर्टिकुलरप्रसेसको साथ दोखा आर्टिकुलरप्रसेस खापियाको छ । दाहिना र बाजा ट्र्यान्सभर्सप्रसेस छ र लामिनी खापियाको छ । २ दिग्मा इन्टरभार्तिब्रल नच तल वा माथी खापिदा इन्टरभार्तिब्रलफोरामेन हुन्छ । येति जम्मा भै भार्तिब्रलकलम बन्छ र तेस्का भित्र रहेको स्पाइनलफोरामेनवाट स्पाइनल कर्ड जान्छ ।

स्कालको वयान ।

यो स्काल भार्तिब्रलकलमको माथी रहन्छ र २ किसिमको वोन्सले बन्छ । १ क्रैनियामको वोन्स, २ फेसकी वोन्स ।

क्रैनियामको वोन्स ८ हुन्छ ।

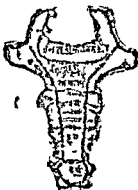
फेसको वोन्स १४ हुन्छ ।

येहि हिसाबले स्काल २२ वोन्सले बन्छ, यो स्काल भित्र ब्रेन र स्पेस्यल अर्ग्यान आफ सेन्सेस रहन्छ ।

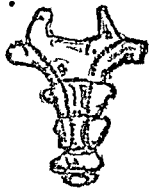
न ८—स्याकामकी पोष्टीरियेर सर्फेस।

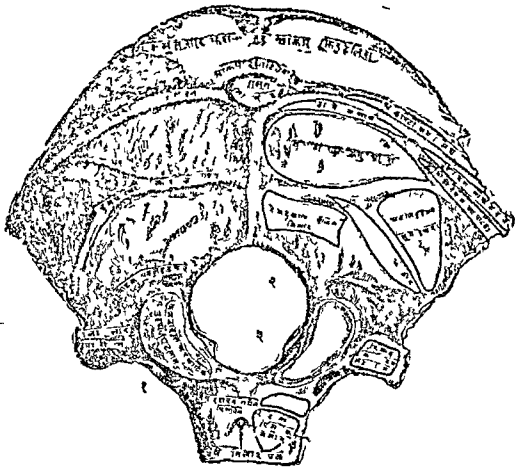
नं ९—ककसीकसको आर्टीरियेर सर्फेस।

नं १०—ककसीकसकोपोष्टीरियेर सर्फेस।

न ११—अकसीपीटलबोनको औवर सार्फिस ।

क्रैनियामको ८ घोन्सको नाम ।

अक्सिपिटल	१
पेराइटल	२
टेम्परल	२
फ्रान्टल	१
स्फीनायेड	१
येथमयेड	१

अक्सिपिटल घोनको घयान ।

अक्सिपिटल बोन क्रैनियामको व्याक्पार्टमा र त्रेसमा रहन्छ ।
येस्को आकार ट्रापिजयेड जस्तो हुन्छ, यो आफै वाङ्गो भै रहन्छ ।

येस्को ठाउँ २ को घयान ।

इन्टार्नल सर्फेस	१
येक्सटार्नल सर्फेस	१
वर्डर्स	४
आङ्गल्स	४ हुन्छन ।

येक्सटर्नलसर्फेसको घयान ।

येक्सटर्नलसर्फेस कन्भेक्स हुन्छ । यो अक्सिपिटल बोनको फोरामेनम्याग्राम र उसको समीट कोई २का बीचमा १ प्रमिनेन्ट व्युवर्कल हुन्छ । (नां) येक्सटर्नल अक्सिपिटल प्रोटुवारेन्स भन्छन येसैमा लीगामेन्टमन्युकी आटाचमेन्ट हुन्छ । यो येक्सटर्नल अक्सिपिटल प्रोटुवारेन्सवाट फोरामेनम्याग्राम सम्म

१ भार्तिकल रिज हुन्छ । (नां) येक्सटर्नल अक्सिपिटलके भन्छन । यो अक्सिपिटल प्रोटुवारेन्सको २ दिग्मा १।१ गरि सेपिसार्कुलर रिज हुन्छ । (नां) सुपीरियेरकाभर्डलाइन भनिन्छ । येस्क माथी कोहि २ वोनमा अरु दोखा रिज देखिन्छ । (नां) ह्येष्ट काभर्डलाइन भनिन्छ । येसैमा येपिक्रेनियाल आपोन्युरेसिस आटाचमेन्ट हुन्छ । यो प्रोटुवारेन्सको तल २ दिग्मा १।१ गरि सेपिसार्कुलर रिज देखिन्छ । (नां) इन्फीरियेरकाभर्डलाइन भनिन्छ । सुपीरियेरकाभर्डलाइनको माथीछो ठाउँमा अक्सिपिटल फ्रान्टेलिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । सुपीरियेरकाभर्डलाइनको इन्टार्नलदिग्मा ट्रापिजियेस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । सुपीरियेरकाभर्ड लाइन को येक्सटर्नलदिग्मा अक्सिपिटो फ्रान्टेलीस मासलको मास्कुलर अरिजिन हुन्छ र घानोक्लीडोम्पाष्टयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

सुपीरियेर र इन्फीरियेरकाभर्डलाइनको बीचको इन्टार्नलदिग्मा कम्प्लेक्सस मासल रहन्छ र येस्को येक्सटर्नलदिग्मा स्लिनियासक्व्याफिटिस र वल्लिकसक्व्याफिटिस सुपीरियेर मासलस आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्फीरियेरकाभर्डलाइनमा र उसको तल्लोदिग्मा समेत रेक्टस्क्व्याफिटिस पोष्टाईकसमेजर र रेक्टस्क्व्याफिटिस पोष्टाईकसमाइजर मासलस आटाचमेन्ट हुन्छ ।

फोरामेन्स्याग्रामको वयान ।

यो १ लार्ज वन्ध्याल आपारचर हुन्छ, र अक्सिपिटल वोनको फ्रान्टमा र लोवरपार्टमा रहन्छ, येस्वाट ।

१ मेडाला-अवल्लङ्घेटी ।

२ येम्प्रेन्सा ।

३ स्पाइनल-आससेस्सरि-नाभर्स ।

४ भार्टिब्रल-आर्टस्जि ।

५ आन्टिस्थिर-स्पाइनल-आर्टरिज ।

६ पोष्टिरियेर-स्पाइनल-आर्टरिज ।

७ अक्सिपिटो-आक्सियाल-लिगामेन्ट ।

येत्ति चीजहरू यो फोरामेनम्याग्रामघाट-निक्कन्छ ।

यो फोरामेनम्याग्रामको व्याकपार्ट वाइड हुन्छ । यसैघाट-मेडालाअवल्लङ्घेटी जान सटक दिन्छ । फोरामेनम्याग्रामको २ दिग्मा कन्डाईल्स हुन्छ । यसैको साथ घाटलासको २ सुपीरियेर-आर्टिकुलरप्रसेसेसका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । कन्डाइल्सको इभगवर्डरमा १।१ राफ ड्युवर्कल हुन्छ । आक्सिसको वडन्टयेड-प्रसेसेसमा जो चेकट लीगामेन्ट छ तरौंका साथ येहि राफ ड्युवर्कलका साथ आटाचमेन्ट हुन्छ, यसैको-येक्सटर्नल दिग्मा-१ राफ ड्युवर्कल र ग्रामिनेन्ट्स देखिन्छ, (नां) ड्यानसभर्सप्रसेसर जुगुलरप्रसेस पनि भनिन्छ । यसैको फ्रान्टमा डीप नच रहन्छ । यो डीप नच जुगुलरफोरामेन (२ नां) फोरामेनल्यारिसम पोष्टिरियेस बनाउने काम दिन्छ । यो-प्रसेसको आन्तरसर्फेसमा रेक्टस्क्याफिटिस, ल्याटास्पालिस, मासल, ल्याटास्वाल, अक्सिपिटो, आट-ल्यान्टेल, लीगामेन्टहरू, आटाचमेन्ट हुन्छन ।

येसैजुगुलरप्रसेसको अपर सर्फेसको दोस्रा नाम सेरिब्रलसर्फेस भन्छन, येस्मा १ डीप शुभ रहन्छ । तसै ठाउँमा ल्याटा-

स्पाल साइन्स रहन्छ । यो जुगुलरप्रसेसका येक्सटर्नलसर्फेसमा १ राफ फ्यासेट देखिन्छ । यसैमा टेम्परलवोनको पेटरसपोर्सनकी साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

कन्डाईल्सको ओट साइडमा १ फोरामेन रहन्छ । (नां) आन्टिरियेर कन्डीलयेट फोरामेन भन्छन । यसबाट हाईपोग्लो स्माल नार्भ निकल्छ । कोहि २ मा मेनिजियालब्रेञ्च आफ दी आसिन्टीड फेरिजियाल आर्टरि पनि निकल्छ । कन्डाईल्सको बिहाइन्डमा १ फसा रहन्छ । कोहि २ मा फोरामेन पनि हुन्छ । (नां) पोष्टिरियेर कन्डीलयेट फोरामेन भन्छन । यसबाट १ भेन निकल्छ र ल्याटास्पालसाइन्समा जान्छ ।

फोरामेनम्याग्रामको फ्रान्टमा व्यासिलरप्रसेस रहन्छ । तेस्को आन्डसर्फेसमा १ राफ व्युवकुलार रिज्ज छ । (नां) फेरिजियाल स्पाइन भन्छन । येहि स्पाइनमा सुपीरियेर कन्सडिक्टर आफदी फेरीडस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको २ दिग्मा राफदीप्रेसन देखिन्छ । तेहि ठाउँमा रेक्टस्व्याफिटिस आन्टाइकस मेजर र रेक्टस्व्याफिटिस आन्टाइकस माइनर मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

अक्सिपिटल वोनको

इन्टार्नल सर्फेसको वयान ।

दोस्त्रा नाम सरिब्रलसर्फेस पनि भन्छन, यो कन्केभ हुन्छ । यसको दाहिना देखि बाजा सम्म र तल देखि माथी सम्म १।१ रिज हुनाले यो ४ खण्ड गराउन्छ, माथीछो २ खण्ड भन्दा तल्लो

२ खण्ड ठुलो हुन्छ । यो चारै खण्डलाई फसि भन्छन । २ सुपीरियेर फसिमा सेरिव्रामको अक्सिपिटललोक्सलाई सपोट गर्छ । २ इन्फीरियेर फसिमा सेरिवेलामलाई सपोट गर्छ । यो चारै फसिमा सानु २ ग्रुभस रहन्छ उसैमा आर्टरि रहन्छ । जो ठाउँमा यो ४ रिजेस मिल्छ उसै ठाउँमा १ येमिनेन्ट हुन्छ (नाम) इन्टार्नल अक्सिपिटल-प्रोटुवारेन्स भन्छन यो प्रोटुवारेन्सवाट १ रिज अप-वार्ड दिग्मा सुपीरियेर आङ्गलसम्म जान्छ । यसै रिजमा १ ग्रुभ रहन्छ यसैमा सुपीरियेर लङ्गिच्युडीनल साइन्सको रहने जगादिन्छ यसै रिजको मार्जिनमा फ्याक्स सेरिब्री आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फीरियेर साईडमा जो रिज जान्छ । यो फोरामेनम्याग्राम सम्मगै वाइफफेन्ट हुन्छ । (नां) इन्टार्नल अक्सिपिटल क्रेष्ट भन्छन । यसैमा फ्याक्स सेरिवेली आटाचमेन्ट हुन्छ । फोरामेनम्याग्रामको व्याकपार्टमा जो ग्रुभ रहन्छ उसैमा अक्सिपिटल-माइन्स आटाचमेन्ट हुन्छ । २ ट्र्यान्सभर्सग्रुभ आउटवार्डदिग्मा २ दिग्को ल्याटास्वाल आङ्गलसम्म जान्छ । यो ग्रुभको मार्जिनमा टेन्टोरियाम सेरिवेलि आटाचमेन्ट हुन्छ । यसै ग्रुभमा ल्याटास्वाल साइन्स रहन्छ । जो ठाउँमा यो ग्रुभ माझमा मिल्छ उसै ठाउँमा १ डिप्रेसन छ । (नां) टर्क्युलर हेरोफिलि भनिन्छ ।

फोरामेनम्याग्रामको आन्टिरियेरको २ दिग्मा आन्टिरियेर कन्डिलयेट फोरामीनाको इन्टार्नलवप्रिङ्ग रहन्छ । पोष्टिरियेर कन्डिलयेट फोरामीनाको इन्टार्नलवप्रिङ्ग अलि कत्ति येक्सटार्नल र पोष्टिरियेरदिग्मा रहन्छ । फोरामेनम्याग्रामको फ्रान्टमा व्यासिलर प्रसेस रहन्छ । यसैमा १ ग्रुभ छ, (नां) व्यासिलर-ग्रुभ

भ्रन्छन । येसले मेडाला अचलहेटार पोन्स भंसेलियाइको १ पाट लाइ सपोट गर्छ । यो व्यासिलरप्रसेसको २ हिग्मा केहि युभ जस्तो देखिन्छ, त्यो टेम्परल वोनको पेटर्सपोर्सनको साथ मीलि १ युभ हुन्छ । त्यो युभमा इन्फीरियेर पेटर्सोजलसाइन्स रहन्छ ।

४ आङ्गल्सका ययान ।

माथोछो आङ्गल्लार्ई सुपीरियेरआङ्गल भन्छन, यो आङ्गल २ पेराइटल वोनको प्रोष्टिरियेर सुपीरियेर आङ्गल्सको वीनमा रहन्छ फीटसको येहि ठाउँमा प्रोष्टिरियेर फ्रन्टेनेलि रहन्छ ।

व्यासिलरप्रसेसमा इन्फीरियेरआङ्गल रहन्छ ।

ट्रान्सभर्स युभसको २ हिग्को बाहरदिग्मा क्याटास्वाल आङ्गल्स रहन्छ ।

वर्डर्सको ययान ।

सुपीरियेरवर्डर सुपीरियेरआङ्गलदेखि क्याटास्वालआङ्गल सम्म रहन्छ । यो वर्डर सेरेटेट हुन्छ, मानि कहौती जस्तो यो सुपीरियेरवर्डको साथ पेराइटल वोनकी साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन भै जो दाग रहन्छ । (नां) लाम्बडयेडसुचर भन्छन ।

इन्फीरियेरवर्डर क्याटास्वालआङ्गल देखि इन्फीरियेरआङ्गल सम्म रहन्छ । यो इन्फीरियेरवर्डरकी अपर हापको साथ टेम्परल वोनको म्याष्टयेडपोर्सनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र तछो हापको साथ टेम्परल वोनको पेटर्सपोर्सनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

अक्सिपिटल वोनको

आर्टिकुलेशन ६ वोनस ।

वीलोमा फाष्ट सर्भाइकलयाद्लास १

केनियाममा ५ वोनस ।

पेराइटल वोनस २ राईट १ लेफ्ट १

टेम्परल वोनस २ राईट १ लेफ्ट १

स्फीनायडे वोन १

अक्सिपिटल वोनको

मासलस १२ जोडी हुन्छन् ।

१ अक्सिपिटोफ्रान्टेलिस ।

२ ट्रापिजियेस ।

३ एर्नाक्लिडोम्पाष्टयेड ।

४ कम्प्लेक्सस ।

५ स्फीनियास्क्याफिटिस ।

६ वत्रिकस्क्याफिटिस सुपीरियेर ।

७ रेक्टस्क्याफिटिस पोष्टाइकस मेजर ।

८ रेक्टस्क्याफिटिस पोष्टाइकस माइनर ।

९ रेक्टस्क्याफिटिस ल्याटास्वालिस ।

१० रेक्टरस्क्याफिटिस आन्टाइकस मेजर ।

११ टेक्टरस्क्याफिटिस आन्टाइकस माइनर ।

१२ सुपीरियेर कन्सट्रिक्टर आफ दी फेरिड्स ।

पेराइटल वोन्सको वयान ।

यो पेराइटल वोन्सको आकार काडरि ल्याटास्याल हुन्छ ।
यसैमा २ सर्फेसेस ४ वर्ड्स ४ आङ्गल्स हुन्छन् ।

येक्सटर्नलसर्फेसको वयान ।

येक्सटर्नलसर्फेस स्जुथ र कन्भेक्स हुन्छ । यसैको सेन्टरमा १
येमिनेन्स छ । (नाम) पेराइटल-येमिनेन्स भन्छन् । यसै सर्फेस
को मिडिलमा २ कार्डलाईन्स देखिन्छ । पैहा कार्डलाईन्समा
टेम्पोरलफ्यासा आटान्मेन्ट हुन्छ । तल्लो रिजको नाम टेम्परल-
रिज भन्छन् उसैमा टेम्परलमासल आटान्मेन्ट हुन्छ । यो २
रिजको माथिल्लो ठाउँमा अक्सिपिटो फ्रान्टेलिसको आपोन्ड्युरे-
सिस रहन्छ । यो टेम्परलरिजको तल्लोदिग्मा टेम्परलफसा बना-
उने काम दिन्छ । एहि ठाउँमा टेम्परलमासल आटान्मेन्ट हुन्छ ।

सुपीरियेरवर्डको व्याकपार्टमा १ स्माल फोरामेन छ । (नाम)
पेराइटल-फोरामेन भन्छन् यसबाट १ भेन सुपीरियेर लञ्जीच्युडि-
नल-साइन्समा जान्छ ।

इन्टार्नलसर्फेसको वयान ।

इन्टार्नलसर्फेस कन्भेभ हुन्छ । यसैमा सेरिब्राम रहन्छ, र
यसैमा धेरै फारोज रहन्छ, यो फारोजमा मिडिलमेनिन्जियाल आर्ट-
रिज रहने ठाउँ दीन्छ । यसको आपर मार्जिनमा दोस्रा पेराइटल
मिलिकन १ खालो शुभ हुन्छ । यसैमा सुपीरियेर लञ्जीच्युडिनल
साइन्स रहने ठाउँ दीन्छ । यो शुभसको येजमा २।४ वोटो डिग्रेसन
रहन्छ । यसैमा प्याकीयोनियान वडिज रहन्छ ।

वर्द्धसंको यथान ।

सुपीरियेवर्द्धर ?

इन्फीरियेवर्द्धर ?

आन्टीरियेवर्द्धर ?

पोष्टीरियेवर्द्धर ?

सुपीरियेवर्द्धरमा दोस्ता पेराइटलको सुपीरियेवर्द्धरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यो आर्टिकुलेशन भै जो दाग रहन्छ । (नां) स्पाजिटल सुचर भन्छन् ।

इन्फीरियेवर्द्धरमा थ्री पार्ट्स हुन्छन । आन्टीरियेवर्द्धर थिन हुन्छ, यसैको साथ स्फीनायेड वोनको ग्रेट उईडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसको मिडिलपोर्सनको साथ टेम्परल वोनको इस्का पास पोर्सनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेवर्द्धरको साथ टेम्परल वोनको म्याष्टयेडपोर्सनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेवर्द्धरमा फ्रान्टल वोनको वर्द्धरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन भै जो दाग रहन्छ । (नां) करो-स्पाल सुचर भन्छन् ।

पोष्टीरियेवर्द्धरमा अक्सिपिटल वोनको वर्द्धरकासाथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन भै जो दाग रहन्छ । (नां) लाम्ब्डयेड सुचर भन्छन् ।

आइलसको यथान ।

आन्टिरियेवर्द्धर सुपीरियेवर्द्धर आइलस ?

आन्टिरियेर इन्फीरियेर आङ्गल	१
पोष्टिरियेर सुपीरियेर आङ्गल	१
पोष्टिरियेर इन्फीरियेर आङ्गल	१

आन्टिरियेर इन्फीरियेर आङ्गलको इनार्सर्सेसमा १ डिप
ग्रुभ रहन्छ । यसैमा आन्टिरियेरब्रैञ्च आफदी मिडिल मेनिन-
जियाल आर्टि रहन्छ ।

आन्टिरियेर सुपीरियेर आङ्गल्लेफिटसमा आन्टिरियेर फन्टे-
नेलि वन्छ । पोष्टिरियेर सुपीरियेर आङ्गल्लेफिटस्को पोष्टिरियेर
फन्टेनेलि वन्छ ।

पेराइटल वोनको

दिग्गुट्याउमेचीहल ।

येस्को आन्टिरियेर इन्फीरियेर आङ्गल जो दिग्मा रहन्छ
उही दिग्ले यो वोन चीह सजीलो हुन्छ । आन्टिरियेर इन्फीरि-
येर आङ्गल, मिडिल मेनिन्टजियाल, आर्टिको, ग्रुभ, हुनाले थाहा
हुन्छ ।

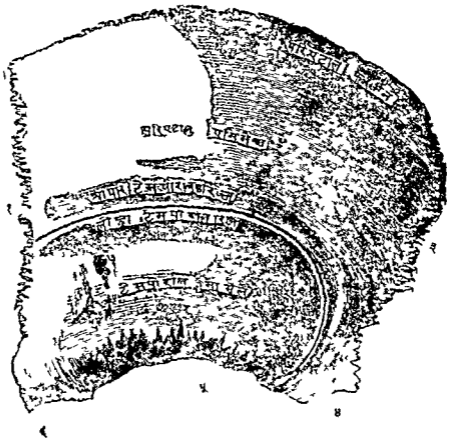
पेराइटल वोनको

आर्टिकुलेशन-५ वोनसः ।

दोस्त्रा, पेराइटल-	१
टेम्परल	१
फ्रान्टल-	१
अक्सिपिटल	१
स्फीनामेड	१

(५६ क)

नं १३ लेफ्ट पेर।इंटल वीनको येमाटार्नल सफेस ।

चमेन्ट हुन्छ । यो २ रिजको बीचमा १ स्मुथ सर्फेस छ । (नां)
ग्लुबेला । (२नां) नेजल येमिनेन्स भन्छन । सुपरसिलीअरि रि-
जको बीचमा १ कार्भर्ड र प्रमीनेन्ट मार्जीन हुन्छ । (नां)
सुप्राअर्विटल आर्च भन्छन, यो आर्चले फ्रान्टल वोनको होराई-
जेन्टलपोर्सन र भाटिकलपोर्सनको सेपारेट गराउँ छ ।

येहि सुप्राअर्विटल आर्चमा १ नच रहन्छ । कोही २मा
फोरामेन पनि हुन्छ । (नां) सुप्राअर्विटल नच र सुप्राअर्विटल
फोरामेन भन्छन । येसवाट—

१ सुप्राअर्विटल आर्टरि ।

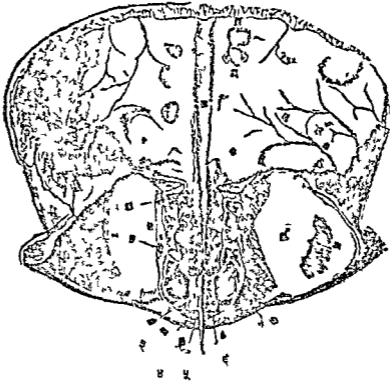
२ सुप्राअर्विटल भेन ।

३ सुप्राअर्विटल नार्भ ।

येत्ति ३ चीज निक्कन्छ । सुप्राअर्विटल आर्चको येक्सटर्नल
दिग्मा १ प्रसेस छ । (नां) येक्सटर्नल आङ्गुलरप्रसेस भन्छन,
येसैको साथ मेलार वोनका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येहि
आर्चको ईन्टर्नलदिग्मा पनि १ प्रसेस छ । (नां) ईन्टर्नल
आङ्गुलरप्रसेस भन्छन । येक्सटर्नल आङ्गुलरप्रसेस व्याकपार्टमा
२ रिज देखिन्छ । पैहा रिजमा टेम्परलफ्यासा आटाचमेन्ट हुन्छ ।
तल्लो रिजको नाम टेम्परलरिज भन्छन, तेसैमा टेम्परल मासल
आटाचमेन्ट हुन्छ । टेम्परल रिजको तल १ फसा रहन्छ । (नां)
टेम्परल फसा भन्छन । यो ठाउँमा टेम्परल मासल अरि रिज
हुन्छ ।

ईन्टर्नल आङ्गुलरप्रसेसको साथ क्यान्डिमेन वोनको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ । २ ईन्टर्नल आङ्गुलरप्रसेसको बीचमा १ राफ

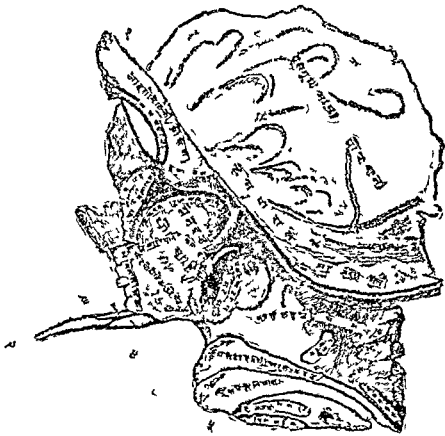
नं १६—प्रणल वोन इनार सार्फेस ।

१ पीराइडल वोनका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । २ भेलार वोनका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । ३ सुपिरियर म्याक्सिलारि वोनका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । ४ नेजल वोनका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । ५ एथमोइड वोनका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । ६ नेजल

(५२ क)

नं १७ लेफ्ट टेम्पराल बोन आउटर सर्फेस ।

नत्र रहन्छ । (नां) नेजल नत्र भन्छन, यसैको साथ नेजल
 वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यो नेजल नत्रको २ दिग्मा सुपी-
 रियेर म्याक्सिलरि वोनका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो नत्र
 वाट १ प्रसेस निक्कन्छ । (नां) नेजल प्रसेस भन्छन, यहि प्रसे-
 सको आन्डर सर्फेसमा १ स्पाइन रहन्छ । (नां) नेजल स्पाइन
 भन्छन, यो नेजल स्पाइनको २ दिग्मा शुभ रहन्छ, यसैले नेजल
 फसा बनाउने काम दिन्छ, यो नेजल स्पाइनले सेप्टम आफ् दी
 नोत्र बनाउँ छ, यसैको फ्रन्टमा नेजल वोनको साथ आर्टिकुले-
 शन हुन्छ । यसको विहाईन्डमा येथमयेड वोनको साथ आर्टि-
 कुलेशन हुन्छ ।

भार्तिकलपोर्सनको

इन्टर्नलसर्फेसको बयान ।

यो इन्टर्नलसर्फेस कन्केभ हुन्छ, यसको मिडिल लाइनमा
 १ शुभ हुन्छ, यो शुभको तल्लो दिग्मा १ रिज हुन्छ । यो शुभमा
 सुपीरियेर लक्ष्मीच्युडिनल साईन्स रहन्छ । यो रिजलाइ फ्रान्टल-
 क्रेष्ट भन्छन । यो शुभको २ मार्जिन्समा फ्याक्ससेरिड्री आटा-
 चमेन्ट हुन्छ । यो फ्रान्टलक्रेष्टको तल्लो दिग्मा १ नत्र हुन्छ ।
 येथमयेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन भै १ फोरामेन हुन्छ । (नां)
 फोरामेन्सि काम भन्छन, यो शुभको २ दिग्मा कन्केभ हुन्छ ।
 यसैमा कन्भल्युशन आफ् दी वेन रहन्छ । यो कन्केभ सर्फेसमा
 धेरै फारोज रहन्छ । उसैमा आन्टीरियेरमेनीन्जियाल आर्टिको
 ब्रेथ्रेस रहन्छ । यो शुभको २ दिग्मा फसि रहन्छ । उसैमा
 प्याकीयोनिआन ब्रिडिज रहन्छ ।

होराईजेन्टलपोर्सनको

येक्सटर्नलसर्फेसको वयान ।

यो पोर्सन २ थिन प्लेटले वन्छ, येसैले अर्विट वन्छ । यो २ पोर्सनको बीचमा १ नच छ । (नां) येथमयेड नच भन्छन । यो थिन प्लेटको आन्टीरियेर येक्सटर्नल पार्टमा १ स्वालो डिप्रेसन हुन्छ । (नां) ल्याक्रिमेल फसा भन्छन, येसैमा स्याक्रिमेल ग्ल्यान्ड रहन्छ, यो ग्ल्यान्डमा १ ढुङ्गरी रहन्छ, तेसैबाट 'ऑसु आउ छ ।

येस्को आन्टीरियेर इन्टर्नल पार्टमा १ डिप्रेसन हुन्छ । उसैमा सुपोरियेर वच्चिक मासलको पुलि आटाचमेन्ट हुन्छ । येथमयेडल नचले यो २ अर्विटल प्लेटलाइ सेपारेट गराउ छ । यो नच काड्रिल्याटास्वाल हुन्छ । येथमयेड वोनको क्रीब्रीफारम प्लेट सङ्ग जोरिन्छ, यो येथमयेड नचको मार्जीनमा सेभाल हाफसेल्स रहन्छ । येथमयेड वोनको हाफसेलका साथ मिली १ पुरा सेल हुन्छ, (नां) येथमयेडल सेल्स भनिन्छ । येसको येजको ट्र्यान्स-भर्स दिग्मा २ शुभ हुन्छ । येथमयेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन भै २ केनाल वन्छ । (नां) आन्टीरियेर येथमयेडलकेनाल र पोष्टीरियेर येथमयेडलकेनाल भन्छन । अर्विटको इनरदिग्मा यो २ केनाल खुल्छ । यो आन्टीरियेर केनालबाट नेजल नाभ र आन्टीरियेर येथमयेड भेसल्स जान्छ । पोष्टीरियेर येथमयेडकेनालबाट पोष्टीरियेर येथमयेड भेसल्स जान्छ, यो येथमयेड नचको फ्रान्टमा र नेजलस्पाइनको २ दिग्मा फ्रान्टल साइन्सको वप्रीङ्ग रहन्छ ।

नं १५ फ्रण्टल बोन आउटर साफेस ।

- १—अधि क्वेलेरिस प्याम्पिनेरिस भासल रचने ठाम । २—नेजाल क्याङ्क ।
३—इएटारनल आगुलर प्रसेस । ४—एवसटगल आगुलर प्रसेस ।
५—टिम्पोराल भासल रचने ठाम । ६—नीयार टिम्पोराल रिज ।

फ्रान्चलघोनको माम्दस ३ जोड़ा हुन्छ ।

- १ करुगेटर सुपरसिली ।
- २ अर्विक्वुलेरिसप्यालपित्रेरम् ।
- ३ टेम्पोरल मासल ।

टेम्परल घोनको घयान ।

टेम्परल घोन स्कालको साईड्सर्वेसमा रहन्छ, यो टेम्परल घोनमा ३ पोर्सनस रहन्छ ।

- १ स्कोवामासपोर्सन ।
- २ म्याष्टयेडपोर्सन ।
- ३ पेटरसपोर्सन ।

स्कोवामासपोर्सनको घयान ।

येस्को आन्टीरियेर र अपरपार्ट थिन हुन्छ । येस्को आउटर सर्फेस स्मुथ र कनभेक्स हुन्छ । येस्को व्याकपार्टमा डीप टेम्पोरल आर्टरि जाने १ ग्रुभ छ, यो सर्फेसमा टेम्पोरल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्ले टेम्पोरल फसाको १ पार्ट बन्छ । येस्को व्याकपार्टमा १ कार्भर्ड रिज देखिन्छ, यो टेम्पोरलरिज को १ पार्टहो, येसैमा टेम्पोरल फ्यासा आटाचमेन्ट हुन्छ ।

यो स्कोवामासपोर्सनको लोवरपार्टदेखि १ लाङ्ग प्रसेस आफ घोन प्रोजेक्ट गर्छ, येस्को (नां) जाईगोम्याटिक प्रसेस भन्छन । प्रसेसको सुपीरियेर वर्डर लाङ्ग र थिन हुन्छ, येसमा पनी टेम्पोरल फ्यासा आटाचमेन्ट हुन्छ । यो प्रसेसको इन्फीरियेर वर्डर सर्ट र थिक हुन्छ, येसैमा म्यासिटर मासलको थोरै फाईवर्स आटा-

चमेन्ट हुन्छ । यो प्रसेस्को आउटर सर्फेस कनभेक्स हुन्छ । ईन्सर्फेस कनकेभ हुन्छ यसैमा म्यासिटर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो प्रसेस्को येक्सट्रिमिटी ब्रड र सेरेटेड हुन्छ, यो मेलार बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यो जाइम्याटिक प्रसेसको ३ रड्स हुन्छ ।

आन्टीरियेर रुड ?

मिडिल रुड ?

पोष्टिरीयेर रुड ?

आन्टीरियेररुड सर्ट, वर्ड र प्ट्राङ्ग हुन्छ, यसैमा ? राउन्ड येमिनेन्स हुन्छ, नाम येमीनेन्सिया आर्टिकुलेरिस भन्छन । यो येमिनेन्स ग्लीनयेड फसाको फ्रान्टमा रहन्छ, यो ठाउँमा आलोभ-यामा कार्टिलेज देखिन्छ, यसको मिडिल रुड ग्लीनयेड फसाको आउटर मार्जिनमा रहन्छ र ध्व्नीक भै इनवार्डदिग्मा जान्छ, ग्ल्याई श्रीयानफिसरमा टर्मिनेन्ट हुन्छ । यसको पोष्टिरीयेररुड अपवार्ड र व्याकवार्ड दिग्मा येसक्पर्नल अडिटरिमियेटसमा जान्छ र टेम्पोरल रिज्को साथ मिल्छ (नां) सुप्राभ्याष्टयेड क्रेष्ट भन्छन ।

आन्टीरियेररुड र जाइंगोमा जाहाँ मिल्छ ऊहि ठाउँमा ? प्रोजेक्सन हुन्छ । (नां) व्युवर्कल भन्छन, यसैमा लुवारजको येक्सटर्नल ल्याटास्पल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । आन्टीरियेर र मिडिल रुड जाहाँ मिल्छ उसै ठाउँको विहाईन्डमा ? वोभ्या-लडीप्रेसन हुन्छ, यसैले ग्लीनयेड फसाको ? पार्ट वन्द छ उसैमा लुवारजको कन्डाईल्सको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो ग्लीनयेड फसाको फ्रान्टमा येमिनेन्सिया आर्टिकुलेरिस हुन्छ । यसको विहा-

इन्डमा टिम्प्यानिक ग्लेट रहन्छ । यसको यक्सटर्नलदिग्मा जाई-
गोमाको मिडिल रुड रहन्छ, यो २ भागमा डिभाइड हुन्छ, यो
ठाउँमा न्यारो श्लिट हुन्छ, यसको (नां) ग्ल्याईश्रीयानफीसर
भन्छन । ग्लीनयेड फसा र अडिटीरी प्रसेसको बीचमा १ साल
व्युवर्कल हुन्छ (नां) पोष्टग्लीनयेड प्रसेस भन्छन । ग्लीनयेडफ-
साको पोष्टीरियेर पार्टमा पेरोटिड ग्ल्यान्डको १ पोर्सन रहन्छ, यो
टिम्प्यानिक ग्लेटले बन्छ । यो टिम्प्यानिक ग्लेट टेम्पेनाम र यैक्स-
टर्नल अडिटीरेमियेटसको आन्टीरियेर पार्टमा रहन्छ । यो टिम्प्या-
निक ग्लेटको विलोमा १ सार्फयेज छ । (नां) भेजाईनलप्रसेस
भन्छन, यसैमा टेन्सरप्यालेटाईमासल अरिजीन हुन्छ । ग्ल्याईश्री-
यानफिसरमा प्रसेसस ग्रासाईलीस आफ दी मेलियेस रहन्छ । यो
फिसरवाट टोम्प्यानिक ब्रेश्व आफ दी इन्टर्नलम्याक्सिलरी आर्टरी
जान्छ । यो फिसरको दोह्रा केनालवाट कर्डाटिम पेनाईनाभ
जान्छ । येहि केनालको नाम केनाल आफ ह्युगुईआर भन्छन ।

टेम्पोरलबोनको

स्कोवामासपोर्सनको इन्टर्नलसर्फेसको बयान ।

यो सर्फेस कन्क्रेभ हुन्छ सेरिब्रामको कन्भल्युशन रहने ठाउँ
दिन्छ । यसैमा २ ग्रुभ्स छ, मिडिल मेनीन्जियाल आर्टरीको
ब्रेश्वेस रहन्छ ।

येस्को वर्डसको बयान ।

सुपीरियेर वर्डर थिन हुन्छ, पेराईटल बोनको साथ आर्टि-
कुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन भै जो दाग रहन्छ, यसको नाम
स्कोवामास सुचर भन्छन । यसको आन्टीरियेर इन्फीरियेर वर्डर

थिक हुन्छ, यो थ्रेट उड्ड आफ दी स्फीनायेड वोनको साथ आर्टि-कुलेशन हुन्छ ।

म्याष्टयेडपोर्सनको वयान ।

टेम्पोरल वोनको पोष्टीरियेर पार्टमा म्याष्टयेडपोर्सन रहन्छ। यसको आउटरसर्फेस रफ हुन्छ, यसैमा अक्सिपिटो फ्रान्टेलिस र रिट्राहेन्स अरेन्स मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ, यसैमा धेरै फोरा-मिना देखिन्छ । सब भन्दा ठुलो १ लार्ज फोरामेन छ । नाम म्याष्टयेड फोरामेन भन्छन । यसबाट ल्याटास्याल साइन्समा १ भेन जान्छ र १ स्माल आर्टरी जान्छ । म्याष्टयेडपोर्सनको तल्लो दिग्मा १ प्रसेस छ । नाम म्याष्टयेडप्रसेस भन्छन, यसैमा एर्ने म्याष्टयेड स्लिनियास्क्र्याफिटिस इट्राकिलो म्याष्टयेड मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । म्याष्टयेडप्रसेसको इनर्साइडमा १ डीप ग्रुभ छ । नाम डार्इगष्ट्रिकफसा भन्छन, यसैमा डार्इगष्ट्रिकमासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको इन्टर्नलदिग्मा अक्सिपिटल ग्रुभ छ, उसबाट अक्सिपिटल आर्टरी जान्छ ।

म्याष्टयेडपोर्सनको इन्टर्नलसर्फेसमा १ डीपकार्भ ग्रुभ रहन्छ । नाम फसासिग्माइडिया भन्छन, यसैमा ल्याटास्याल साइन्सको पार्ट रहन्छ । म्याष्टयेडपोर्सनको टेरहेर्दाखेरि धेरै सेल्स देखिन्छ । नाम म्याष्टयेडसेल्स भन्छन ।

म्याष्टयेडपोर्सनको

वर्डसको वयान ।

यसको सुपोरियेरवर्डर ब्रड र रफ हुन्छ, यसैको साथ पेरा-

इटल वोनको पोष्टीरियेर इन्फीरियेर आङ्गलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । बेसको पोष्टीरियेर वर्डरका साथ अक्सिपिटल वोनको इन्फीरियेर वर्डरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पेट्रमपोर्सनको वयान ।

यो पोर्सन स्फीनायेड र अक्सिपिटल वोनसको बीचमा वयोज जस्तो भै रहन्छ । यसको टाउँ २ को नाम:-

बेस	१
येपेक्स	१
सर्फेसेस...	...	३
वर्डर्स...	...	३

यो पोर्सनको इन्टीरियेरमा शब्द हरू सुनने एक यन्त्र रहन्छ, यसको बेसमा मीयेटस अडिटोरियेस येम्सटर्नस रहन्छ । यो छिद्र ठुलो भै टीम्पेनाममा जान्छ, यो छिद्रको अपरमार्जिन स्मूथ र राउन्डेड हुन्छ र १ प्रसेस छ । नाम अडिटिप्रसेस भन्छन, यसैमा कानको कार्टिलेज जोरिन्छ ।

पेट्रसपोर्सनको

येपेक्सको वयान ।

यसको येपेक्स रफ हुन्छ । स्फीनायेड वोनको ग्रेटउड्डको पोष्टीरियेर वर्डर र अक्सिपिटल वोनको व्यासिलरप्रसेस यो २ को बीचमा रहन्छ, यसैमा कॅरोटिडकेनानको आन्टीरियेर इन्टर्नल अरिफिस रहन्छ । फोरामेन ल्यासिराम मीडियामको पोष्टीरियेर र येक्सटर्नल बाउन्डरी बन्द छ ।

पेट्रसपोर्सनको

आन्टीरियेर सर्फेसको घयान ।

यो सर्फेस स्कालको मिडिलरुसाको पोष्टीरियेरपार्ट बन्छ, यो सर्फेस स्कोवामास पोर्सनको साथ मिल्छ । मिलिकन जो दाग रहन्छ । नाम टेम्पोरल सुचर (२ नां) पेट्रो स्कोवामास सुचर भन्छन, यो सर्फेसमा ६ ठाउँ हुन्छ ।

१. (पैहा) यसको सेन्टरमा १ येमीनेन्स छ, यो येमीनेन्सले सुपोरियेर सेमीसार्कुलर केनाल रहने ठाउँको थाहा हुन्छ ।

२. (दोस्त्रा) यो येमीनेन्सको थोरै आउटर र फ्रान्टमा १ डीप्रेसन छ, यसैले टिम्पेनामको रहने थाहा हुन्छ । यो भीत्रको चीन् पातलो हुन्छ, यसको नाम टेगमेनटिम्प्येनाई भन्छन ।

३. (तेस्त्रा) येस्मा १ स्यालो ग्रुभ छ कोहीरमा २ ग्रुभ पनी हुन्छ, यो ग्रुभ आउटवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा गै १ वव्लिक वोप्रिडमा जान्छ, यसको नाम हायेटस्फ्यालोपियाई भन्छन । येसवाट भीडियान नार्भको पेट्रोजल ब्रेञ्च र मिडिलमेनीस्त्रियाल आर्टिरिको पेट्रोजल ब्रेञ्च जान्छ ।

४. (चौथा) यो वव्लिक वोप्रिडको येक्सटर्नल दिग्मा १ स्मालर वोप्रिड छ । येसवाट स्मालर पेट्रोजल नार्भ जान्छ ।

५. (पाँचौं) आन्टीरियेर सर्फेसको येपेक्समा केरोटिडकेनाल रहन्छ । येसवाट इन्टर्नल केरोटिड आर्टिरि र केरोटिड ब्लेक्सस जान्छ ।

६. (छैटौं) यो केनालको आवाभमा १ स्वालो डीप्रेसन छ, येसैमा यासिरियान ग्याङ्ग्लियान रहन्छ ।

पेट्रसपोर्सनको

पोष्टीरियेर सर्फेसको बयान ।

यो सर्फेस स्कालको पोष्टीरियेर फसाको फ्रान्टपार्टमा रहन्छ
 यसैमा ३ ठाउँ छ ।

१. (पैहा) यसको सेन्टरमा १ लार्ज अरिफिस छ । नाम सीरी
 टस, अडिटोरियेस र इन्टार्नस भन्छन, यसैमा १ प्लेट रहन्छ । ना
 लामिनाक्रिवोसा र १ होराइजेन्टलक्रेष्ट रहन्छ । नाम क्रिष्टाफ्य
 लसिफर्मीस, यसैमा लामिनाक्रिवोसा र क्रीष्टा फ्याल्सी फर्मीस छ
 यसमा ३ फोरामीना पनी छ, यो फोरामीनावाट कानका भी
 नाभै जान्छ ।

२. (दोत्ता) मियेटस अडिटोरियेसको विहाईन्डमा १ स्ना
 श्लीथ छ, यो आर्कुड्डाफ्रटस भ्येष्टिब्युली भन्ने केनालमा जान्छ
 यसवाट १ स्नाल आर्टरि र भेन जान्छ । ड्युरामेटरको १ प्रसेस
 पनी लाग्छ ।

३. (तेस्वा) यो २ वप्रिडको बीच र आवाभमा १ डिप्रेसन छ, उसैमा
 पनी ड्युरामेटरको १ प्रसेस लाग्छ । यो वप्रिडवाट १ भेन पर्न
 जान्छ ।

पेट्रसपोर्सनको

इन्फ्रीरियेर सर्फेसको बयान ।

यसको दोस्वा नाम व्यासिलर सर्फेस पनी भन्छन । यो
 सर्फेस राफर ईरेगुलर हुन्छ, यसैले वेस आफ दी स्कालको १ पार्ट
 वन्छ । यसको येवेकतदेखि वेस सफ्फ ११ ठाउँ छ ।

१. (पैहा) येसमा १ रक्त सर्केस छ, यो काडरिल्याटास्यल हुन्छ, येसैमा लिभेटर प्यालेटाई र टेन्सरटिम्प्यनाई मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

२. (दोस्त्रा) केरोटिड्केनालको १ लार्ज सर्कुलर आपाचर रहन्छ, येसवाट ईन्टर्नल केरोटिड आर्टिरि र केरोटिड ग्लेक्सस जान्छ ।

३. (तेस्त्रा) आर्कुईडाक्टस कक्कि भनेको १ स्माल ट्राइ-याङ्गुलर वप्रिड छ, येसवाट कक्कियावाट आयाको १ भेन जान्छ र ईन्टर्नल-जुगुलर भेनको साथ मिल्छ ।

४. (चौथा) यो वोप्रिड्सको विहाईन्डमा १ डिप्रेसन छ नाम जुगुलर फसा भन्छन, येसैमा ल्याटास्यल साईनस रहन्छ । अक्सिपिटल वोनको जुगुलर प्रसेसको मार्जीन्मा जो डिप्रेसन छ उसैको साथ मिलिकन फोरामेन ल्यासिरम पोष्टिरियेस वन्द छ, (२नां) जुगुलर फोरामेन पनी भन्छन ।

५ (पाँचौ) जुगुलर फसाको र केरोटिड्केनालको बीचमा १ स्माल फोरामेन छ, येसवाट ज्याकप्सन नाभं जान्छ । (२नां) टिम्प्यालिक ब्रेञ्च आफदी ग्लोसोफेरिञ्जियाल नाभं जान्छ ।

६. (छैटौं) जुगुलर फसाको आउटर दिग्मा १ स्माल फोग-मेन छ, येसवाट अरिक्चुलर ब्रेञ्च आरुदी न्युमोग्याण्ट्रिक नाभं जान्छ (२नां) आर्नल्डस नाभं भन्छन ।

७ (सातौं) जुगुलर फसाको विहाईन्डमा १ स्मुथ २ कुरो-फ्यासेड छ नाम जुगुलर सर्केस, येसैकी साथ जुगुलर प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

८. (आठौं) नम्बर कॅरोटिडकेनालको व्याकवाडमा भजाईनल प्रसेस छ, यसैमा टेन्सरप्यालेटाई मासल आटाचमेन्टहुन्छ ।

९. (नम्बर) यो भेजाईनल प्रसेसमा टाईलयेड प्रसेस भनेको १ लाङ्ग साफ स्पाईन छ, यो डाउनवार्ड, फर्वाड र ईनवार्ड दिग्मा जान्छ, यसैमा टाईलोनेरिजियास । टाईलोहायेडियास । टाईलोग्लोस मासल र टाईलोहायेडर । टाईलोम्पाम्याक्सिलरी लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

१०. (नम्बर) म्याष्टयेड प्रसेस र टाईलयेड प्रसेसको बीचमा १ अरिफेस छ, नाम टाईनोम्याष्टयेड फोरामेन भन्छन, यो आर्कुईडाक्टस प्यालोपियाईको साथ मिल्छ, यसवाट टाईलोम्याष्टयेड आर्डरि र फेसियाल नार्भ जान्छ ।

११. (नम्बर) म्याष्टयेड प्रसेस र अडिटरि प्रसेसको बीचमा अरिक्कुलर फिन्डर छ, यसवाट अरिक्कुलर ब्रेञ्च आफू दी न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ जान्छ ।

पेट्रसपोर्सनको

(वडंसको वयान)

सुपीरियेर वर्डर लाङ्ग हुन्छ, यसैमा १ शुभ छ यसवाट सुपीरियेर पेट्रोजल साईनस जान्छ, यसैमा टेन्टोरियाम सेरिबेलि आटाचमेन्ट हुन्छ । यसैको ईन्डर येक्सट्रिमिटीमा १ नत्र छ उसैमा फिफथ नार्भ रहन्छ ।

पोष्टीरियेर वर्डरमा १ शुभ छ ।
आर्टिकुलेशन भै १ च्यानेल हुन्छ,

साईनस जान्छ, यसैमा जुगुलर फसा छ अक्सिपिटल वोनको साथ मीलिकन फोरामेन ल्यासिरम पोष्टीरियेस वन्छ ।

आन्टीरियेर वर्डर २ भाग हुन्छ, यसैको आउटर दिग स्क्रोवामास पोरसनको साथ मिल्छ । ईन्टरदिग स्कीनायेड वोनको स्पाईनस प्रसेलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पेट्रस पोरसन र स्क्रोवामास पोरसन जाहाँ मिल्छ त्यो ठाउँमा २ केनाल छ । १ थिन प्लेट आफ वोनले यो २ केनालको संपारेट गराउँ छ, यो थिन प्लेटको नाम प्रसेलस कङ्क्रियरि फर्मीस भन्छन । यो २ केनाल टिम्पेनाममा जान्छ । अपर केनालवाट टेन्सर टिम्प्येनाई मासल बाहर हुन्छ । लोवर केनाललाई युस्टेसियान्ड्र्यु भन्छन ।

टेम्पोरल वोनको

आर्टिकुलेशन ५ हुन्छ ।

केनियाममा ३ ।

अक्सिपिटल वोन	१
पेराइटल वोन	१
स्किनायेड वोन	१

फेसमा २ ।

मेलार वोन	१
ईन्फीरियेर म्याक्जिलरि वोन	१

टेम्पोरल वोनको

मासलस १५ हुन्छन ।

स्क्रोवामासलेसनमा ।

टेम्पोरल मासल ।

जाईगोमामा ।

म्यासिटर मासल ।

म्याष्टयेडपोर्सनमा ।

अक्सिपिट्रो फ्रान्टेलिस मासल

एनोम्याष्टयेड मासल ।

स्मोनियास्क्र्याफिटिस मासल ।

ट्राकिलोम्याष्टयेड मासल ।

डाईगष्ट्रीकास मासल ।

रिटोहेन्स अरेम मासल ।

ष्टाईलयेड प्रसेसमा ।

ष्टाईलोफेरिजियास मासल ।

ष्टाईलोहायेडियास मासल ।

ष्टाईलोग्लोसस मासल ।

पेट्रसपोर्सनमा ।

लिभेटरप्यालेटाई मासल ।

टेन्सरटिम्प्येनाई मासल ।

टेन्सरप्यालेटाई मासल ।

ष्टथापिडियास मासल ।

स्फीनायेड बोनको बयान ।

यो स्फीनायेड बोन स्कालको वेसको आन्टीरियेरपार्टमा रहन्छ । जत्ति क्रोनियाल बोनस छ उसैको साथ आर्टिकुलेशन भै वन्धन गर्छ, यो व्याटको आकार जस्तो हुन्छ, यसैमा १ सन्ट्रल पोर्सन छ नाम वाडी भन्छन, यसै वाडीको आउटर दिग्मा २ ग्रेट

र उईङ्क्स र २ लेसर उईङ्क्स रहन्छ । यसको वोलोमा २ प्रसेस प्रोजेक्ट गर्छ, नाम टेरिगयेड प्रसेस भन्छन ।

स्फीनायेड वोनको

वाडीको बयान ।

वाडीमा ४ सर्फेसेस हुन्छन ।

सुपीरियेर सर्फेस	१
ईन्फीरियेरसर्फेस	.	..	१
आन्टीरियेर सर्फेस	१
पोष्टीरियेर सर्फेस	.	..	१

सुपीरियेर सर्फेसको बयान ।

यसको फ्रान्टमा १ स्पाइन छ । नाम येश्मयेडल स्पाइन भन्छन । यसैको साथ येश्मयेड वोनको क्रीबिफारम प्लेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसको विहाईन्डमा १ स्मूथ सर्फेस छ, उसैको २ दिग्मा डीप्रेसन छ, उसैमा अल्फ्याक्टरीटाक्ट रहन्छ । यसको वीहाईन्डमा १ ग्रुभ छ, नाम अप्टिक ग्रुभ भन्छन, यसैमा अप्टिकमिसेर रहन्छ । यसको २ दिग्मा २ फोरामेन छ । नाम अप्टिक फोरामेन भन्छन । यसवाट अप्टिक नाभर अफ्थ्यालिमिक आर्टिरि जान्छ । अप्टिक ग्रुभको विहाईन्डमा अलिभरि प्रसेस रहन्छ, यसको पोष्टीरियेरमा १ डीप डीप्रेसन छ । नाम पिटुईटरि फसा र सेलाटार्सिका भन्छन, उसैमा पिटुईटरि वाडी रहन्छ, यसैमा न्युट्रियान्ट भेसल्स जान्छ्रै धेरै फोरामेन छ । यही पिटुईटरि फसाको फ्रान्टको १।१ दिग्मा १।१ येमिनेन्स हुन्छ ।

नाम मिडिल क्लीनयेड प्रसेस, येही प्रसेस कसै २ मा आन्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसको साथ मिल्छ, यसको विहाईन्डमा १ चारकुने प्लेट आफ वोन रहन्छ । नाम डर्सामसेली भन्छन । २ नाम डर्साम येफियाई भन्छन, यसको २ दिग्मा १।१ ट्युवर्कल रहन्छ । पोष्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेस भन्छन, येही डर्साम येफियाईको २ दिग्मा १।१ नच छ, उसवाट सिक्स्थ पियार आफ नार्भ जान्छ । डर्साम येफियाईको विलोमा १ प्रसेस छ । नाम पेटरोजल प्रसेस भन्छन । यसैको साथ टेम्पोरल वोनको पेट्रसपोर्सनको येपेक्सको साथ मिल्छ, यसैले मिडिल ल्यासारेटेट फोरामेन वन्छ, यसको विहाईन्डमा १ स्वालो डीप्रेसन छ । अक्सिपिटल वोनको व्यासिलर ग्रुभको साथ मिल्छ । नाम क्वाइभस पोन्स भेरोलियाईको अपर पार्टलाई सपोट गर्छ । वाडीको २ दिग्मा १।१ गरि ब्रडर काभर्ड छ । नाम केरोटिड ग्रुभ छ, यसैमा इन्टर्नल केरोटिड आर्टरि र क्याभारनस साइनस रहन्छ । यो ग्रुभको आउटर र पोष्टीरियेर दिग्मा १ रिज आफ वोन छ । नाम लिङ्ग्युला भन्छन ।

वाडीको

पोष्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

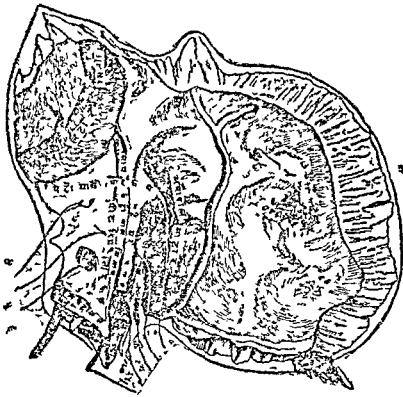
यो सर्फेस क्वाइरि ल्याटास्पल हुन्छ । अक्सिपिटल वोनको व्यासिलर प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

वाडीको

आन्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

यसको मिडिललाइनमा १ रिज छ । नाम येथमयेडल क्रेष्ट

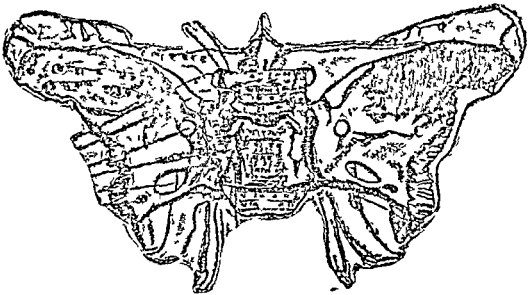
न १८ लेफ्ट टेम्परल बोन इनर साफोस ।

११

- १ पिराइडल बोनका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । २ अक्सिपिटल बोनका साथ आर्टीकुलेशन
- ३ स्क्विअमोस बोनका थोट एड्रकका साथ आर्टीकुलेशन हुने ठाम । ४ ऐकुइडाकटस सेलाबुलि ।
- ५ ड्रुममेष्टर लाउ डिमोसान । ६ मिथेटस अडिटीरियास इण्टरनास । ७ सुपिरियर सीमि
- साकुलार कानालको एमिनेस । ८ हाथेटस फेलोपि । ९ समानर पेडोसाल नाभ को पोयाल ।
- १० ग्यासिरियन माग्निथनको ठाम । ११ एकाटा सिनका किरोटिड डेमासवाट चालायेर ठाम
- देखायाकी ।

नं १६ स्किनयेड सुपिरियर सार्फोस ।

प्याराइन्डेली साय

१ एसमयड कोम्पाइन, २ अलफार्कटारि ड्राकटलाइ गुभ, ३ मिडल स्किनयड प्रोसेस, ४ पेडिरियर क्लिनयड प्रोसेस, ५ फोरसेन अपटिकाम, ६ स्किनयडाल फिसार, ७ फोरामिन रोडान डाम, ८ फोरामिन मेसालि, ९ फोरामिन वभलि, १० फोरामिन स्यानी साम, ११ स्कोयामास

येसैको साथ येथमयेड वोनको पापेंन्डीक्युलर प्लेटको साथ आर्टि-कुलेशन हुन्छ । सेप्टम आफ्दी नोच बनाउने काम दिन्छ, येसको २ दिग्मा इरेगुलर वोप्रिड्स छ, यो वोप्रिड्स स्फीनायेड सेल्समा मिल्छ । दोस्रा नाम स्फीनायेडल साइनसमा मिल्छ, यो सेल्सको फ्रान्टर वीलोमा २ थिन प्लेट्स आफ् वोन छ, यो वोनसले उही सेल्सको बन्द गर्छ । नाम स्फीनायेडल टार्विनेटेड वोन भन्छन । यो सर्फैसको ल्याटास्पाल मार्जीनको साथ येथमयेडको अस्थिनामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येसको लोवर मार्जीनको साथ प्यालेट वोनको अर्बिटल प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येसको अपर मार्जीनमा फ्रान्टल वोनको अर्बिटल प्लेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

वाडीको

इन्फीरियर सर्फैसको ध्यान ।

येसको मिडिललाइनमा १ ट्यूब्युलर स्पाईन छ । नाम रण्ट्राप भन्छन, यो येलि आफ्दी भोमरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येसको २ दिग्मा लामिना आफ् वोन छ । नाम भेजाइनल प्रसेस भन्छन, यो भोमर वोनको येजको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । टेरिगयेड प्रसेसको रुडमा १ ग्रुभ छ, यो ग्रुभ प्यालेट वोनको स्फीनायेडल प्रसेसको साथ मिलि १ केनाल बन्छ । नाम टेरिगोप्यालेटाइन केनाल, येसवाट टेरिगोप्यालेटाइन भोसल्सर फेरिस्त्रियाल नाभ जान्छ ।

स्फीनायेड वोनको

ग्रेटर उइड्सको घयान ।

यो ग्रेटर उइड वाडीको अपवार्ड, आउटवार्ड र व्याकवार्ड दिग्मा रहन्छ । यसको विहाईन्डमा स्पाइनस प्रसेस छ । यसको ३ सर्फेसेस र १ सार्कमफारेन्स छ ।

सुपीरियेर सर्फेसको घयान ।

यसको २ नाम सेरिब्रल सर्फेस भन्छन, यो सर्फेसले स्कालको मिडिल फसा चन्छ, यो कन्केभ हुन्छ । यसैमा कन्भल्युशन आफ्नी ब्रेन रहन्छ । यसको आन्टीरियेर इन्टर्नल पार्टमा १ साकुलर अपर चर छ । नाम फोरामेन गोटान्डाम भन्छन । यसवाट फीपथ नार्भको सेकेन्ड डिभिजन जान्छ । यसको विहाइन्ड र येक्सटर्नल दिग्मा १ लार्ज वोभ्याल फोरामेन छ । नाम फोरामेन वभेली यसवाट फिपथ नार्भको थार्ड डिभिजन र स्माल मेनिङ्गियाल आर्टरि जान्छ । कोही २मा स्माल पेट्रोजल नार्भ जान्छ । फोरामेन वोभेलिको इन्टरदिग्मा फोरामेन भेसेलि छ । यसवाट १ स्माल भेन जान्छ । स्फीनायेडको स्पाइनको नजिकमा १ सर्ट फेनाल छ । नाम फोरामेन स्फीनोजन यसवाट मिडिल मेनिङ्गियाल आर्टरि जान्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको घयान ।

यो सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ । यसको ट्र्यान्सभर्स दिग्मा १ रिज नाम टेरिगयेडरिज यो रिजले येक्सटर्नल सर्फेसलाई २ भाग गराउँछ । सुपीरियेर भाग लार्ज हुन्छ । यसले टेम्पोरल

फसा वन्छ, यसैमा टेम्पोरल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्फी-
रियेर भाग कन्केभ हुन्छ । यसैले जाइगोग्याटिक फसा वन्छ ।
यसैमा येक्स टर्नल टेस्विग्येड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको
पोष्टीरियेरदिग्मा स्पाइनस प्रसेस छ । यसैमा इन्टर्नल ल्याटा-
स्याल लीगामेन्ट आफ् दी लोवार्जर टेन्सरप्यालेटाइ मासल
आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ग्रेटर उड्डको

भान्टीरियेर सर्फेसको बयान ।

यसको २ नाम अर्बिटल सर्फेस भन्छन, यसले अर्बिटको
आउटर वाल वन्छ । यसको आवभमा फ्रान्टल वोनको साथ आर्टि-
कुलेशन हुन्छ । वीलोमा १ राउन्डेड वर्डर छ । यसले स्फीनोम्या-
क्सिलरी फिसर वन्छ । यसको इन्टर्नल दिग्मा १ सर्प वर्डर छ
उसैमा १ ट्युबर्कल छ । यसैमा आइको येक्सटर्नल रेक्टस मास-
लको १ हेड अरिजिन हुन्छ । यसको अपर पार्टमा १ नच छ ।
उसवाट ल्याक्रिमेल आर्टरिको १ ब्रेश्व जान्छ । यसको येक्सटर्नल
दिग्मा १ मार्जिन छ, उसैको साथ मेलार वोनको साथ आर्टि-
कुलेशन हुन्छ ।

स्फीनायेड वोनको

ग्रेटर उड्डको सर्कमफारयेन्सको बयान ।

यसको वाडीदेखि स्पाईन सम्म आउटर हाफमा टेम्पोरल
वोनको पेट्रसपोर्सनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसको इन्टर

हाफले फोरामेन ल्यासिराम मीडियामको आन्टीरियर वाउन्डरी वन्छ । येहि ठाउँमा मीडियान केनालको पोष्टीरियेर अपरवर रहन्छ । स्पाईनको फ्रान्टमा टेम्पोरल वोनको स्क्रोवामासपोर्सनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । ग्रेटर उइङको टीपमा पेराईटल वोनको आन्टीरियेर इन्फोरियेर आङ्गलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येसको इन्टर्नलदिग्मा १ ब्रड सर्फेस छ, येसैमा फ्रान्टल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

स्फीनायेड वोनको

लेसर उइङको घयान ।

यो २थिन ट्राइयाङ्गुलर प्लेट्स आफ वोनले वन्छ, यो स्फीनायेडको घाडीको अपर र ल्याटास्यालदिग्मा रहन्छ । येसको सुपीरियेर सर्फेस स्मुथ र फ्ल्याट छ । ब्रेनको फ्रान्टल लोवको १ पार्टलाई सपोट गर्छ । येसको इन्फोरियेर सर्फेसले अर्बिटका क्याकपार्ट वन्छ र स्फीनायेडल फिसरको २ नाम फोरामेन ल्यासिराम आन्टीरियेसको अपर वाउन्डरी वन्छ । यो स्फीनायेडल फिसर ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येसको इन्टर्नलदिग्मा स्फीनायेड वोनको वाढी रहन्छ । आवभमा लेसर उइङ रहन्छ । वीलोमा ग्रेटर उइङ रहन्छ । फ्रान्टल वोनको साथ आर्टिकुलेशन भै १ फोरामेन वन्छ । येसवाट थार्ड नार्भ, फोर्थ नार्भ र फीफथ नार्भको अष्याल्मिक डिभीजनको ३ ब्रेञ्चेसेस र सिक्सथ नार्भ सीम्प्याथिटिकको क्याभारनस प्लेक्सस र मिडिल मिनिस्त्रियाल आर्टिको अर्बिटल ब्रेञ्च ल्याङ्गिमेल आर्टिको १ ब्रेञ्च र अष्या-

लिम्फ भेन जान्छ । लेसर उइङको आन्टोरियेर वर्डको साथ फ्रान्टल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसको पोष्टोरियेर वर्डर स्मथ र राउन्ड हुन्छ । ब्रेनको फिसर आफ सिलभियास येसा रहन्छ । येही लेसर उइङको आन्टीरियेर वर्डरको इन्डर येक्सटिमिटीलाइ आन्टीरियेर क्लोनयेड प्रसेस भन्छन । येही लेसर उइङ वाहीको साथ २ रुड्स डीयेर मिल्छ । येही २ रुड्सको बीचमा अप्टिक फोरामेन रहन्छ ।

टेरिगयेड प्रसेसको पयाल ।

वाडी र ग्रेटर उइङ जाहाँ मिल्छ, उही ठाउँबाट तल्लो दिग्मा टेरिगयेड प्रसेस रहन्छ । यो २ दिग्मा १।१ रहन्छ, यो प्रसेसको येक्सटर्नल प्लेट १ इन्टर्नल प्लेट १ हुन्छ र १ नच छ । नाम टेरिगयेड नच भन्छन । यो प्यालेट वोनको ट्यूबेरोसिटिको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येक्सटर्नल टेरिगयेड प्लेट ब्रड र थिन हुन्छ । जाइगोम्याटिक फसाको इन्डर वाल वन्छ । यसको आउटर सर्फेसमा येक्सटर्नल टेरिगयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्डर सर्फेसमा इन्टर्नल टेरिगयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ र टेरिगयेड फसाको १ पार्ट वन्छ । इन्टर्नल टेरिगयेड प्लेट लाङ्ग र न्यारो हुन्छ । यसको येक्सटिमिटीमा हुक जस्तो प्रसेस हुन्छ । नाम ह्यामुलर प्रसेस भन्छन, येसैमा टेन्सर प्यालेटाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको पोष्टोरियेर सर्फेसको वेसमा १ डीप्रेसन छ । नाम स्क्र्याप्कायेड फना येसैमा टेन्सर प्यालेटाइ मासल रहन्छ । यसको आवभमा भीडियान केनाल पोष्टोरियेर अरिफिस रहन्छ ।

येसवाट भीडियान नार्भ जान्छ, यो भीडियान केनालको वीलो र इन्नरदिग्मा टेरिगयेड व्युवर्कल छ । येसको पोष्टीरियेरदिग्मा सुपीरियेर कन्सट्रिक्टर आफ् दी फेरिड्स मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । २ टेरिगयेड प्लेटको बीचमा प्यालेट बोन आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

स्फीनायेड बोनको

आर्टिकुलेशन १२ हुन्छ ।

केनियाममा ७ बोनस ।

अक्सिपिटल	बोन	१
फ्रान्टल	”	१
पेराईटल	”	२
टेम्पोरल	”	२
येश्मयेड	”	१

फेसमा ५ बोनस ।

प्यालेट बोन	२	
मेलार	”	२
भोमर	”	१

स्फीनायेड बोनको

मासलस ११ जोडी हुन्छन ।

- १ टेम्पोरल मासलस ।
- २ येक्सटर्नल टेरिगयेड ।
- ३ इन्टर्नल टेरिगयेड ।
- ४ सुपीरियेर कन्सट्रिक्टर ।

- ५ टेन्सरप्यालेटाइ ।
- ६ लिभेटरप्याल्पित्री ।
- ७ वन्त्रिकसअकुली सुपीरियेर ।
- ८ सुपीरियेर रेक्टस
- ९ इन्फीरियेर रेक्टस ।
- १० येक्सटर्नल रेक्टस ।
- ११ इन्टर्नल रेक्टस ।

येथमयेड वोनको वयान ।

यो येथमयेड वोन वडो लाइट हुन्छ माने हलुको । केनियामको वेसको आन्टीरियेर पार्टमा, २ अर्बिटको बीचमा र नोचको रुइसमा रहन्छ । यो ३ हिस्साले बन्छ । (पैहा) हिस्सा होराई-जेन्टल प्लेट, यसले केनियामको वेसको १ पार्ट बन्छ । (दोस्त्रा) हिस्सा पार्पेन्डीम्युलर प्लेट, यसले सेप्टम नेजाइको १ पार्ट बन्छ । (तेस्त्रा) हिस्सा ल्याटास्पालमास २ हुन्छ ।

होराइजेन्टल प्लेटको वयान ।

येसको २ नाम क्रीत्रीफारम प्लेट भन्छन, यसले स्कालको वेसको आन्टीरियेर फसाको १ पार्ट बन्छ । फ्रान्टल वोनको २ अर्बिटल प्लेट्सको बीचमा जो येथमयेडल नेच छ । तेसैमा रहन्छ । यसको मिडिललाइनमा १ थिन स्मुथ टाइयाङ्गुलर प्रसेस आफ वोन अपवार्ड दिग्मा जान्छ । नाम क्रीष्टागोलाइ भन्छन, यसको आन्टीरियेर वर्डरमा फ्रान्टल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, आर्टिकुलेशन भै फोरामेन्सिस काम बन्छ । क्रीष्टागोलाइको

२ दिग्मा शुभ छ, येसले अल्फ्याक्टरि ट्राक्टको वाल्वलाई सपोट गर्छ । येसैमा धेरै फोरामिना छ, येसैवाट अल्फ्याक्टरि चार्भ जान्छ । १ क्रीब्रिकारम प्लेटको फ्रान्टमा र क्रीटागोलाइको २ दिग्मा स्माल फिसर छ । येसवाट अप्थ्यालिमक नार्भको नेजल ब्रेञ्च जान्छ, येसको पोष्टीरियेर पार्टमा १ ट्राइयाङ्गुलर नच छ । येसैको साथ स्फीनायेड वोनको येथमयेडल स्पाइनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

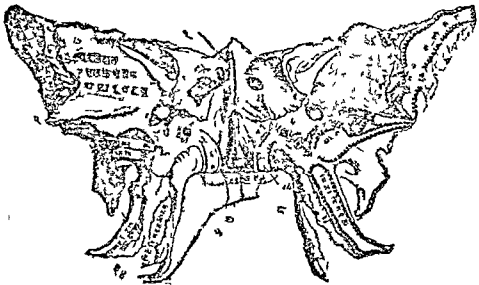
पापेंडोफ्युलर प्लेटको बयान ।

यो थिन र फ्ल्याट हुन्छ । क्रीब्रोकारम प्लेटको अन्डर सर्फेसमा रहन्छ । येसको आन्टीरियेर वर्डरमा फ्रान्टल वोनको नेजल स्पाइन र नेजल वोनको क्रेष्टको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येसको पोष्टीरियेरको अपर हापमा स्फीनायेडको स्फीनायेडल क्रेष्टको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र लोवर हापमा भोमर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येसको इन्फोरियेर वर्डरमा ट्राइयाङ्गुलर कार्टिलेज आरु दी नच आटाचमेन्ट हुन्छ ।

व्याटान्याल मासको बयान ।

येसमा धेरै सेलुलर्याभिटिज छन । नाम येथमयेडल क्रेष्ट भन्छन । फ्रान्टल वोनको येथमयेडल नचको येजमा जो हाफ सेल्स छ उसैको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र पुरा सेल्स बन्छ । येसको १।१ दिग्मा २।२ शुभस देखिन्छ । नाम आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर येथमयेडल केनाल्स, यो फ्रान्टल वोनको साथ आर्टिकुलेशन भै आन्टीरियेर येथमयेडल फोरामेन् र पोष्टीरियेर येथमये-

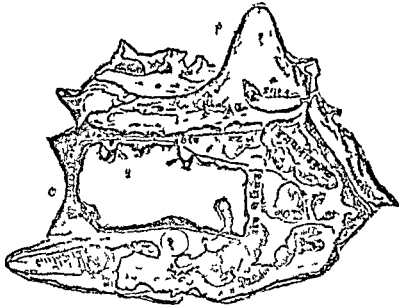
न २० स्तिनयड वोन एण्डरियर साफिस ।

१ एथमयेड, क्रोट २ टेरिनयड रिज, ३ इण्डालाल टेरिनयड प्रेट, ४ हंगुलार मोसिस
भीमार की एलालाद यम, ५ टेरिजी पानेटकी केनाल, ७ रीटाम, ८ भीमारकी साध
मि लने ।

(८२ क)

न २१ एधमयड वोन राइट ले टारिल मासके आउटार साफेस ।

८ ११

१ क्रिष्ण ग्यालि, २ फल कस सेरित्री, ३ नेसाल आटारी लाइ, ४ क्लिक्कम ड्रेट्, ५, ६, ७ मोटिरीयर र एक्टिरीयर एधमयडाल फोगमिना, ८ स्किनयडकी साथ, ९ पालेट का साथ, १० आन्कि फर्म मोसेस, ११ फ्राण्टालकी साथ, १२ इन्फिरियर टाबिनेटिड वोनका साथ ।

(८८ क)

न २२ लेफ्ट सुपिरियर म्याक्सिलारि वोन आउटार साफेस ।

एधमयडकी साथ, प्यालेट

की साथ

म्याक्सिलारि टिच बर्किल

इन्साइडर केनाइन बाइकास्विड मीलार

ल फोरामेन वन्छ र अर्विटको इन्नर वालमा वोपुन गछ ।
 वैको पोष्टोरियेर सर्फेसमा पनी सेरुलभ्याभिदिज छ । स्कोना-
 डल टार्विनेटेड वोनस र प्यालेटको अर्विटल प्रसेसको साथ
 आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसको आन्टीरियेर सर्फेसमा ल्याक्रीमेल
 न र सुपीरियेर म्याक्सिलरिको नेजल प्रसेसको साथ आर्टिकु-
 लेशन हुन्छ ।

ल्याटास्पाल मासको आउटर सर्फेस स्मुथ र थिन ४ कुने
 न्छ । नाम अस्लेनाम भन्छन, यो अस्लेनासले अर्विटको इन्नर
 वालको १ पार्ट वन्छ । यसको आवभको साथ फ्रान्टल वोनको-
 अर्विटल प्लेटको साथ वीलोमा सुपीरियेर म्याक्सिलरिको साथ
 आन्टमा ल्याक्रीमेल वोनको साथ र वीहाइन्डमा स्फिनायेड र
 प्यालेटको अर्विटल प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । अस्ले-
 नामको विनीथमा १ हुक जस्तो प्रसेस छ । नाम आङ्सीफारम
 प्रसेस भन्छन, यसले आन्ट्रामको अरिफिसलाइ वन्द गछ र इन्फी-
 रियेर टार्विनेटेड वोनको येथमयेडल प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन
 हुन्छ । ल्याटास्पाल मासको इन्नर सर्फेसले नेजल फसाको आउटर
 वाल वन्छ । यो ठाउँमा मिडिल टार्विनेटेड वोन रहन्छ । यसको
 म्याक्सिलरिमा १ न्यारी फिसर छ । नाम सुपीरियेर मियेटस आफ-
 डी नोच भन्छन । यसको आवभमा सुपीरियेर टार्विनेटेड वोन
 रहन्छ । मिडिल मियेटसको अपर फ्रान्टमा १ अरिफिस छ । नाम
 इन्फ्रान्डीव्युलम भन्छन ।

येश्मयेड वोनको

आर्टिकुलेशन १३ वोनस ।

क्रोनियाममा २ ।

फ्रान्टल ... वोन १

स्फिनायेड वोन ... ,, १

फेसमा ११ ।

ल्याक्रिमेल ... वोनस २

नेजल ... ,, २

सुपोरियेर म्याक्सिलरि ,, २

प्यालेट ... ,, २

इन्फीरियेर टार्विटेट ,, २

भोमर ... ,, १

येश्मयेड वोनको मासल छैन ।

ओआरमीयान वोनसको बयान ।

क्रोनियाल वोनसको बीचमा जो बढ्ता वोन हुन्छ, तेसलाई
ओआरमीयान वोनस भन्छन् ।

फेसको वोनसको बयान ।

यो १४ हुन्छ ।

नेजल वोनस २

सुपोरियेर म्याक्सिलरि ,, २

ल्याक्रिमेल ... ,, २

मेलार ,, २

प्यालेट ,, २

इन्फोरियेर टार्विनेटेड वीन्स २
 भोमर ... वीन १
 इन्फोरियेर म्याक्सिलरि ” १

नेजल वीन्सको घयान ।

नेजल वीन्स २ हुन्छ, यो नेजल वीन्स स्माल हुन्छ । यसको कार्र अवोड हुन्छ, यसको अपरपार्ट र यो २ नेजल वीन्स रिङ्ग वन्छ, यो २ वीन्स जोरीयैर नोत्रको ब्रीज माने पुल वन्द यो नेजल वीन्सको २ सर्फेस, ४ वर्डर्स हुन्छन ।

२ सर्फेसको नाम ।

आउटर सर्फेस १

इन्नर सर्फेस १

४ वर्डर्सको नाम ।

सुपीरियेर वर्डर १

इन्फोरियेर ” १

येक्सटर्नल ” १

इन्टर्नल ” १

नेजल वीनको

आउटर सर्फेसको घयान ।

येसको आउटर सर्फेस आवभवेखि डाउनवार्ड सम्म कन्केभ छ । साईड टु साईड कन्भेक्स हुन्छ र आउटर सर्फेसमा पीरा-डालिस र कम्प्रेसरनेजाई मासलसले धो सर्फेसलाई ढाक छ ।

येसको अपर पार्टमा अक्सिपिटो फ्रान्टेलिस मासलको थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसमा स्माल आर्टि रि जानलाई धेरै फारोज छ । येसको सेन्टरमा पनी १ फोरामेन छ, येसवाट १ स्माल भेन जान्छ ।

इन्टर सर्फेसको वयान ।

इन्टर सर्फेस साईड टु साईड कन्फेभ हुन्छ । आवर्भदेखि डाउनवार्ड सम्म कन्भेक्स हुन्छ । यो दिग्मा १ लञ्जीच्युडिनल युभ हुन्छ । येसवाट नेजलनार्भको १ ब्रेञ्च जान्छ ।

नेजल वोनको

सुपीरियर वर्डरको वयान ।

सुपीरियर वर्डर न्यारो थिकर सेरेटेड हुन्छ । फ्रान्टल वोनको नेजल नचको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्फीरियर वर्डरको वयान ।

इन्फीरियर वर्डर ब्रड, थिन र सार्प हुन्छ । यो वव्लिक भै डाउनवार्ड, आउटवार्ड र व्याकवार्ड दिग्मा जान्छ । यो नोचको ल्याटास्यालको साथ आटाचमेन्ट हुन्छ । यो इन्फीरियर वर्डर र वर्डरको मिडिलमा १ नच छ । माथी लेखियाको नेजल नार्भको १ ब्रेञ्च येसैवाट जान्छ । येसको इन्टर येक्सट्रिमा १ सार्फ स्पाइन छ । दोस्रा नेजल वोनको साथ आर्टिकुलेशन भै नेजल आङ्गल वन्छ ।

नेजल वोनको

थेक्सटर्नल वर्डरको बयान ।

येक्सटर्नल वर्डर सेरेटेड हुन्छ । यो सुपीरियेर म्याक्सिलरि-
रि-को, नेजलप्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्टर्नल वर्डरको बयान ।

इन्टर्नल वर्डर वीलो भन्दा आवभ थिक हुन्छ । यो वर्डरमा
दोसा नेजल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को विहाइन्डमा
१ मार्टिकल क्रेट हुन्छ । येस्ले सेन्टम आफ दी नोचको १ पार्ट
बन्छ । यो क्रेट फ्रान्टल वोनको नेजल स्पाइनको साथ आर्टिकु-
लेशन हुन्छ, येस्को वीलोमा येथमयेड वोनको पार्वेन्डीक्युलर प्रेट
र नोजको ट्राइयाङ्गुलर कार्टिलेजको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

नेजल वोनको

आर्टिकुलेशन ४ वोनस ।

क्रोनियाममा २ ।

फ्रान्टल वोन १

येथमयेड वोन १

फेसमा २ ।

दोसा नेजल वोन १

सुपीरियेर म्याक्सिलरि १

नेजल वोनको मासल १ ।

अक्सिपिटो फ्रान्टेलि मासलको अलि कत्ती छ ।

म्याक्सिला भनको ज वोन हो ।

सुपीरियेर म्याक्सिलरि घोमको बयान ।

फेसको वोन भीत्र अरु २ वोन्स भन्दा इन्फीरियेर म्याक्सिलरि र सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोन्स ठुलो हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि भन्दा इन्फीरियेर म्याक्सिलरि वोन ठुलो हुन्छ । यो सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनले ३ क्याभिटीज बन्द छ ।

१ (पैहा) माउथको रूप बन्द छ ।

२ (दोस्त्रा) नेजल फसिको फ्लोर र आउटर वाल बन्द छ ।

३ (तेस्त्रा) अर्विटको पनी फ्लोर बन्द छ ।

यो अपर ज वोनले २ फसि बन्द छ ।

१ (पैहा) जाईगोम्याटिकफसा ।

२ (दोस्त्रा) स्फीनो म्याक्सिलरि फसा बन्द छ ।

यो अपर ज वोनले २ फीसर पनी बन्द छ ।

१ (पैहा) स्फीनो म्याक्सिलरि फीसर ।

२ (दोस्त्रा) टेरिगोम्याक्सिलरि फीसर बन्द छ ।

यो अपर ज वोनको १ बाडी ।

४ प्रसेसेस छन ।

४ प्रसेसेको नाम ।

१ (पैहा) मेलार प्रसेस ।

२ (दोस्त्रा) नेजल " ।

३ (तेस्रा) आलिभवोलार प्रसेस ।

४ (चौथा) प्यालेट " ।

वाडीको भीत्र १ हलो लार्ज क्याभिटी हुन्छ, येरको नाम आन्ट्राम आफ हाइमोर भन्छन ।

वाडीको

४ सर्फेस छ ।

१. (पैहा) येक्सटर्नल सर्फेस दोस्रो नाम फेसियाल सर्फेस भन्छन ।

२. (दोस्रो) पोष्टोरियर सर्फेस दोस्रो नाम जाइगोम्याटिक सर्फेस भन्छन ।

३. (तेस्रा) सुपीरियर सर्फेस दोस्रो नाम अर्बिटल सर्फेस भन्छन ।

४. (चौथा) इन्टर्नल सर्फेस ।

येक्सटर्नल सर्फेसको ध्यान ।

येस्को २ नाम फेसियाल सर्फेस यो फर्वार्ड र आउटवार्ड दिग्मा जान्छ । ईन्साइसर टीथको आवभमा १ डिप्रेसन देखिन्छ । नाम ईन्सार्टिसिभ फसा दोस्रो नाम मार्टिफारम फसा भन्छम । येसैमा डीप्रेसर येलीनेजाइ मासल अरिजिन हुन्छ । येस्को विलोमा आलिभवोलार वर्डर हुन्छ । अर्बिक्युलेरिस वरिस्को १ सिलोप आटाचमेन्ट हुन्छ । येसको थोरै येक्सटर्नल र आवभमा कम्प्रेसरनेजाइ मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येसको येक्सटर्नल दिग्मा अर्को १ डीप्रेसन छ । नाम केनाईन फसा भन्छन । येसैमा

१ येमिनेन्स छ । नाम केनाईन येमिनेन्स भन्छन, यो येमिनेन्स केनाई टुथको सकेटको थाहा हुन्छ । यसै फसामा लिभेटर अ लोवरिस मासल अरिजिन हुन्छ । केनाईन फसाको आवभमा इन्फ्रा अर्बिटल फोरामेन रहन्छ, यसैमा इन्फ्रा अर्बिटल केनाई टार्मिनेसन हुन्छ माने सेस हुन्छ । यसवाट इन्फ्रा अर्बिटल भेसल्स र नार्भ जान्छ । यो फोरामेनको आवभमा अर्बिटको मार्ज रहन्छ । यसैमा लिभेटर लेवियाइ सुपीरियेरिस प्रोप्रियास मासलको केही हिस्सा आटाचमेन्ट हुन्छ । यसै ठाउँको चीनको सेस मार्जोनिमा डाइलेनटरनेरिस पोष्टेरियर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टेरियर सर्फेस

अथवा

जाइगोम्याटिक सर्फेसको ध्यान ।

यो सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ, व्याकवार्ड र आउटवार्ड जान्छ । जाइगोम्याटिक फसाको १ पार्ट बन्छ । यसको सेन्टरमा थोरै अर्चर्स देखिन्छ । इनीहरु राबैको नाम पोष्टेरियर डेन्टल केनाई भन्छन । यसैवाट पोष्टेरियर डेन्टल भेसल्स र नार्भस जान्छ । यसको लोवर पार्टमा १-राउन्डेड येमिनेन्स छ । नाम म्याक्जिलरी टिउवेरोसिटी भन्छन । उइजडम टुथ माने बुद्धीबद्धमा भया पछी टिउवेरोसिटी प्रमिनेन्ट देखिन्छ । यो टिउवेरोसिटी इन्टर साइडमा राफ हुन्छ । प्यालेट चीनको टिउवेरोसिटी साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । कोही २ को येक्सटर्नल टेरिगयेड प्लेट साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसैमा इन्टर्नल टेरिगयेड मासल थोरै फाइवर्स अरिजिन हुन्छ । यो राफ सर्फेसको आवभमा १ स्मू

सर्सेस हुन्छ, तेसले स्फीना स्याक्सिलरी फसाको आन्टीगियर
वाउन्डरी बन्छ । यसै सर्सेसमा १ ग्रुभ देखिन्छ, यो ग्रुभ वोव्लिक
भै डाउनवार्ड दिग्मा जान्छ र प्यालेट वोनको साथ आर्टिकुलेशन
भै १ केनाल बन्छ । ताम पोथोरियर प्यालेटाइन केनाल भन्छन ।

सुपीरियर सर्सेस

अथवा

अर्बिटल सर्सेसको, वयान ।

यो धित, स्मूथ र टाइयाङ्गुलर हुन्छ । अर्बिटको फ्लोरको
१ पार्ट बन्छ । यसको इन्टर्नल दिग्मा १ इरेगुलर मार्जीन छ ।
तेसको फ्रान्टमा १ नच देखिन्छ । नाम ल्याक्रिमेल नच, यो नच
ल्याक्रिमेल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसैको मिडिलमा
येथमयेडको अस्लेनामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसैको बीहा-
इन्डमा प्यालेट वोनको साथ अर्बिटल प्रसेसको साथ आर्टिकु-
लेशन हुन्छ । यसको येक्सटर्नल दिग्मा स्मूथ हुन्छ । यसको येज
राउन्डेट हुन्छ । यसैले स्फीनो म्याक्सिलरि फिसर बन्द छ । यो
येज कोही २ को स्फीनायेडको अर्बिटल प्लेटको साथ आर्टिकुलेशन
हुन्छ । अर्बिटको सार्कमफारेन्सको १ पार्ट यसको फ्रान्टमा रहन्छ ।
यसैको इन्टर दिग्मा नेजल प्रसेसको साथ मिल्छ । अर्बिटल सर्से-
सको मिडिल टाइन्मा १ डीप ग्रुभ छ । नाम इन्फ्रा अर्बिटल ग्रुभ
येसवाट अर्बिटल भेसल्स र नाभे जान्छ । यो सर्सेसको आउटर
वर्डरको मिडिल देखि फर्वार्ड दिग्मा यो ग्रुभ जान्छ, पछी १ केनाल
तेस्मा टार्मिनेन्ट हुन्छ, यो केनालको २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । १ (प्रैहा)
केनालको नाम इन्फ्रा अर्बिटल केनाल, यो अर्बिटको मार्जीनको

वीलोमा ओपुन-गर्छ । २ (दोस्त्रा) केनाल साल हुन्छ । आन्टा-
सको आन्टीरियेर वालमा ज्यन्छ । नाम आन्टीरियेर डेन्टल
केनाल भन्छन । यसवाट आन्टीरियेर डेन्टल भेसल्स र नार्भ
आ रजको फ्रान्ट टिथमा जान्छ । इन्का अर्बिटल केनालको
व्याकपार्ट देखि १ दोस्त्रा साल केनाल कोही रको देखिन्छ । यस
वाट मिडिल डेन्टल नार्भ वाइकस्पिड टिथमा जान्छ ।

अर्बिटल सर्फेसको इन्जर फोर पार्टमा १ डीप्रेसन देखिन्छ ।
येस्मा आईको इन्फोरियेर वय्दिक मासल अरिजिन हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको घयान ।

यो १ होराइजेन्टल प्रोजेक्शन आफ घोनले आनिक बाल
गरिकन २ पार्टले डिभाइड गर्छ । नाम प्यालेट प्रसेस, यो प्रसे-
सको आवम पोर्सनले नेजल फसिको आउटर वालको १ पार्ट
बदन्छ । वीलोमा माउथको क्याभिटीको १ पार्ट बदन्छ । यो सर्फे-
सको सुपीरियेर डिभीजनमा १ लार्ज इरेगुलर वोप्रिड छ । यो
आन्टाम आफ हाईमोरमा जान्छ । यस अपरचरको अपेर वर्डरमा
धेरै स्यालुलर क्याभिटिज छ । आर्टिकुलेटेड स्कालमा यो वोप्रिड
येथमयेड र ल्याक्रिमेल बोन्सले बन्द गर्छ । यो अपरचरको वी-
लोमा १ स्मूथ कन्केभ सर्फेस छ । येस्ले नेजल फसिको इन्फी-
रियेर मियेटसको १ पार्ट बन्द छ ।

येस्को वोहाईन्डमा १ राफ सर्फेस छ । प्यालेट बोनको
पार्पेन्डीकुलर प्लेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोथीरियेर वर्डर-
को मिडिलमा १ युभ छ । यो वोव्दिक भै डाउनवार्ड र फर्वाड

दिग्मा जान्छ । प्यालेट वोनका साथ अर्टिकुलेशन भै पोष्टोरियेर प्यालेटाइन केनाल बन्द छ ।

आन्ट्रामको वोप्रिडको फ्रान्टमा ? डीप शुभ छ । ल्याक्रिमेल र इन्फीरियेर टार्विनेटेड वोनको साथ मिलि ? केनाल बन्द छ । नाम ल्याक्रिमेल शुभ येस्मा नेजल डाक्ट रहन्छ । आन्टोरियेर-दिग्मा ? राफ रिज छ । नाम इन्फीरियेर टार्विनेटेड क्रेष्ट इन्फीरियेर टार्विनेटेड वोनको साथ अर्टिकुलेशन हुन्छ । येस रिजको आवभ कन्केभ हुन्छ । नोचको मिडिल मिथेटसको ? पार्ट बन्द छ । वीलोमा इन्फीरियेर मिथेटसको ? पार्ट बन्दछ । यो प्यालेट प्रसेसको वीलोमा कन्केभ र राफ हुन्छ । न्युटियान्ट्र भेसल्स जात् लाई धेरै फोसमेन हुन्छ, येस्ले माउथको रूप बन्द छ ।

आन्ट्राम आफ हाइमोरको बयान ।

येस्को दीखा नाम म्याक्सिलरि साइनस । म्याक्सिलरि वोनको वाडीको भीत्र ? लार्ज पीरामीक्याभिडि हुन्छ । येसलाई आन्ट्राम आफ हाइमोर भन्छन । येस्को येपेक्स आउटवार्डदिग्मा जान्छ । येसेको मेलार प्रसेसले बन्द छ । येस्को वेसले नोचको आउटर वाल बन्द छ । येस्को वाल धेरै पातलो हुन्छ र येहि वोनको वाडीको अर्बिटल फेसियाल र जाइगोम्याटिक सार्फेसले बन्दछ । येस्को इन्नर वाल र वेसमा ? लार्ज इरेगुलर अपरचर देखिन्छ । यो नेजल फसाको साथ कम्युनिकेट गर्छ । यो अपरचरको मार्जीन थिन हुन्छ । ओ अपरचरको आवभमा येथमयेड वोनको साथ अर्टिकुलेशन हुन्छ । वीलोमा इन्फीरियेर टार्विनेटेड वोनको साथ

र वीहाईन्डमा प्यालेट वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । को-
ही र को फ्रान्टमा ल्याक्रिमेल वोनको साथ पनी आर्टिकुलेशन
हुन्छ र आर्टिकुलेशन भै यो अपरचरको कन्ट्राक्टिड गराउ छ ।
यो क्याभिटिको पोष्टीरियर वालमा पोष्टीरियर डेन्टल केनाल्ल
रहन्छ । यसको फ्लोरमा १।२ कनिकेल प्रसेस प्रोजेक्ट गर्छ । यसले
फाष्ट र सेकेन्ड मेलार टिथको रुडलाई थाहा दिन्छ ।

मेलार प्रसेसको पथान ।

यो मेलार प्रसेस राफ र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ, फेसियाल र जाई-
गोम्याटिक सार्फेस जाहाँ रहन्छ, उहि ठाउँमा यो मेलार प्रसेस
रहन्छ, यसको फ्रान्टमा कन्केभ हुन्छ, फेसियाल सार्फेसको पार्ट
वन्छ । विहाईन्ड पनि कन्केभ हुन्छ, जाईगोम्याटिक फसाको
पार्ट वन्छ आवभ राफ र सेरेटेड हुन्छ, मेलार वोनको साथ आर्टि-
कुलेशन हुन्छ, वीलोमा १ प्रामीनेन्ट मार्जिन छ, यसले फेसियाल
र जाईगोम्याटिक सार्फेसको सेफारेट गराउछ यसैमा म्यासिटर
मासलको थोरै हिस्सा अरिजिन् हुन्छ ।

नेजल प्रसेसको पथान ।

यो प्रसेस थिक हुन्छ, १ ट्राइयाङ्गुलर प्लेट आफे वोनले वन्द
छ यो अपवार्ड, इनवार्ड र व्याकवार्ड दिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ । जोजको
साईडमा रहन्छ उसको ल्याटास्प्याल वाउन्डरीको पार्ट वन्द छ ।
यसको येक्सटर्नल सर्फेस स्मूथ र कन्केभ हुन्छ, लिभेटरलेवी-
वार्ड सुपीरियेरिस आलीकुइनेजाई र अर्विक्युलेरिस प्यालपिन्नेरम

मासल्स र टेन्डो अकुली आटाचमेन्ट हुन्छ, यसको ईन्डर सर्फे-
सले वोनको आउटर वालको १ पार्ट वन्छ यसको अपरपार्ट राफ
हुन्छ । येथमयेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन भै आन्टीरियेर येथम-
येडल सेल्सलाई बन्द गर्छ, यसको वीलोमा १ ड्यूयान्सभर्स रिज
छ नाम सुपीरियेर टाविनेटेड क्रोष्ट्र, यो क्रोष्ट्र येथमयेडको मिडिल
टाविनेटेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यसको वीलोमा १ स्मुथ
कन्केभ जगा देखिन्छ । यसले मिडिल मियेटसको १ पार्ट वन्छ,
यसको वीलोमा इन्फीरियेर टाविनेटेड क्रोष्ट्र रहन्छ । यसको अपर
वर्डर फ्रान्टल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यो नेजल प्रसे-
सकी आन्टीरियेर वर्डर थिन हुन्छ, यसको येज सेरटेड हुन्छ, नेजल
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर वर्डर वर्डर थिक
हुन्छ, यो ठाउँमा १ ग्रुभ पनि हुन्छ नाम ल्याक्रिमेल ग्रुभ भन्छन,
यसैमा नेजल डाक्ट रहन्छ । यो ग्रुभको २ मार्जोन्स छन, १ ईन्डर
मार्जीन १ आउटर मार्जीन । ईन्डर मार्जीनको साथ ल्याक्रिमेल
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आउटर मार्जीनले आर्विटेको
सार्कम फारेन्सको १ पार्ट वन्छ, यो आउटर मार्जीनमा १ स्पाल
व्युवर्कल छ नाम ल्याक्रिमेल्याक्रिमेल व्युवर्कल भन्छन । यो
ल्याक्रिमेल ग्रुभ आर्टिकुलेटेड स्कालमा ल्याक्रिमेल वोन र इन्फी-
रियेर टाविनेटेडको ल्याक्रिमेल प्रसेसको साथ मिलिकन १ केनाल
वन्छ, यो केनाल डाउन वार्ड दिग्मा जान्छ र थोरै व्याक्वार्ड र
आउटवार्ड दिग्मा जान्छ, यो नाल इन्फीरियेर मियेटसमा टावि-
नेन्ट हुन्छ, यसैमा नेजल डाक्ट रहन्छ ।

आलिभोलार प्रसेसको घयान ।

यो थिक हुन्छ, फ्रान्ट भन्दा विहाईन्ड ब्रड हुन्छ, टिथ स्हन लाई धेरै डीप क्याभिटिज रहन्छ । यो क्याभिटिज जम्मा ८ हुन्छ, केनाईन टुथ रहने क्याभिटिजको डीप हुन्छ । मोलार्स रहने क्याभिटिज वाइड हुन्छ, येस्का भीत्र १।२ माइनस क्याभिटिज रहन्छ । इन्साइसर टिथ रहने क्याभिटिज सिङ्गल डीप र न्यारो हुन्छ, यो प्रसेसको आउटर सर्फेसमा फाष्ट मोलारसम्म वाक्सिनेटर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

प्यालेट प्रसेसको घयान ।

यो थिक र प्टाङ्ग हुन्छ, यो जोनको इन्जर सर्फेसवाट इन्वार्ड दिग्मा होराईजेन्टल भै प्रोजेक्ट गर्छ, येस्को विहाईन्ड भन्दा फ्रान्टमा थिक हुन्छ, येस्ले नष्ट्रिलको फ्लोर र माउथको रूप बन्छ, येस्को इन्फीरियेर सर्फेस कन्केभ र राफ हुन्छ, माउथको रूपको १ पार्ट बन्छ, यो सर्फेसमा न्युट्रीयान्ट भेसल्स जानलाई धेरै फोरा-मिना रहन्छ ।

आलिभोलार वर्डरको व्याकपार्टमा १ लक्ष्मीच्युडिनल ग्रुभ हुन्छ, कोहि २ को केनाल पनी हुन्छ, येस्वांट पोष्टीरियेर प्यालेट-इन भेसल्स र मिकेल्स ग्याङ्ग्लियानवाट आयाको आन्टीरियेर र येक्सटर्नल प्यालेटाईन नार्भ जान्छ । प्यालेटाईन ग्ल्यान्स रहनलाई लिटिल डिप्रेसन्स पनी हुन्छ । २ सुपीरियेर म्याक्सिलरि बोन्स आर्टिकुलेशन हुँदा इन्साइसर टिथको विहाईन्डमा र मिडिलमा १ लार्ज अरिफिस कोहि २ मा देखिन्छ नाम आन्टीरियेर प्याले-

टाइन केनाल र प्यालेटाइन फसा पनी भन्छन । यो केनाल प्यालेट प्रसेसको भोत्र जादा, ४ कम्पार्टमेन्ट्स देखिन्छ । २ केनाल नेजल फसिको दहिना बाजा तरफ रहन्छ, नाम फोरामेन आफ्टेन्सन येसवाट सेडीन्डिङ्ग प्यालेटाइन आर्टरी र पोष्टीरियेर प्यालेटाइन आर्टरीको आन्टीरियेर टार्मिनेल ब्रेञ्च जान्छ । येही ब्रेञ्च माउथवाट नेजल फसिमा जान्छ, अरु २ केनाल्स मिडिललाइनकी १ फ्रान्टमा, १ वीहाईन्डमा रहन्छ । येस्को नाम फोरामिना आफ स्कार्पा भन्छन । येसवाट नेजो प्यालेटाइन तार्भ जान्छ । लेफ्ट प्यालेटाइन तार्भ आन्टीरियेर केनालवाट र राइट नेजो प्यालेटाइन तार्भ पोष्टीरियेर केनालवाट जान्छ । येस्को अपर सर्फेस साइड टु साइड कन्केभ र स्मुथ हुन्छ । तोजको फ्लोरको १ पार्ट वन्छ । येसैमा फोरामिना आफ्टेन्सन र फोरामिना आफ स्कार्पाको अपर अरिफिस रहन्छ । प्यालेट प्रसेसको आउटर वर्डर सुपीरियेर म्याक्सिलरि बोनको अरु हिस्साको साथ मिल्छ । येस्को इन्टर वर्डर वीहाईन्ड भन्दा फ्रान्ट थिक हुन्छ । येस्को आवभमा १ रिज छ, नाम नेजल क्रेष्ट । दोखा सुपीरियेर म्याक्सिलरिको रिजको साथ मिलिकन १ ग्रुभ वन्दछ । येसै ठाउँमा भोममरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । फ्रान्टमा यो क्रेष्ट हाइ हुन्छ, नाम इन्साइसर क्रेष्ट भन्छन । प्यालेट प्रसेसको आन्टीरियेर मार्जिन थिन हुन्छ । फर्वार्ड र इन्वार्ड दिग्मा १।१ सार्फ प्रसेस छ । दोखा सुपीरियेर म्याक्सिलरिको येही प्रसेस्को साथ मिलिकन आन्टीरियेर नेजल स्पाइन वन्छ । येस्को पोष्टीरियेर वर्डर सेरेटेड हुन्छ । प्यालेट बोनको होराइजेन्टल प्लेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको

मार्टिक्लेशन ९ दोन्स ।

क्रेनिधाममा २ ।

फ्रान्टल ... वोन १

येशमयेड ... वोन १

फेसमा ७ ।

नेजल वोन १

ल्याक्रिमेल... .. " १

मेलार " १

प्यालेट " १

इन्फीरियेर टार्विनेटेड " १

भोसर " १

दोवा आपार्ज " १

सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको

मासत्स १२ दुन्ड्व ।

१ अर्विक्युलेरिस प्याल्पिब्रेरम ।

२ वोव्लिकस अफुली इन्फीरियेर ।

३ लिभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस आलीकुइनेजाई ।

४ लिभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस प्रोप्रिआस ।

५ लिभेटर आङ्गुली ओरिस ।

६ कम्ब्रेसर नेजाई ।

७ डीप्रेसर येलिनेजाइ ।

८ डाइलेटर नेरिस पेष्टीरियेर ।

- ९ म्यासिटर ।
- १० वाक्सिनेटर ।
- ११ इन्टर्नल टेरिगयेड ।
- १२ अर्विक्युलेरिस ओरिस ।

ल्याक्रिमेल घोनको बयान ।

फेसियाल बोनमा ल्याक्रिमेल स्माल हुन्छ । अर्विटको इन्टर
वालको फ्रान्टमा रहन्छ, यो थिन हुन्छ । आकार फिङ्गर नेल
जस्तो, माने सड जस्तो हुन्छ । यस हिसावले आसा आङ्गुइ भन्छन ।
येस्को २ सर्फेसेस ४ वर्ड्स हुन्छन ।

वेक्सटर्नल सर्फेस

अथवा

अर्विटल सर्फेसको बयान ।

१ भाटिकल रिजले येस्लाई डिभाइड गर्छ, यो रिजको नाम
ल्याक्रिमेल क्रेट, यस रिजको फ्रान्ट भाग स्मुथ र कन्केभ हुन्छ ।
येसैमा १ लस्त्रीच्युडिनल ग्रुभ छ, येस्को मार्जिन सुपीरियर म्या-
क्सिलरिक्को नेजल प्रसेस्को साथ मिलिकन ल्याक्रिमेल ग्रुभ
वन्छ, यो ग्रुभको अपरपार्टमा ल्याक्रिमेल स्पाक रहन्छ । लोवर
पार्टमा नेजल डाक्ट रहन्छ । यो रिजको ब्रीहार्ड स्मुथ र थोरै
कन्केभ हुन्छ । अर्विटको इन्टर वालको १ पार्ट वन्छ, येही रिजमा
र अर्विटल सर्फेसको १ पार्टमा टेन्सर टर्साई मासल आटानमेन्ट
हुन्छ । यो रिजको वीलोमा जाहाँ टार्विनेटेड हुन्छ उही ठाउँमा
१ स्माल हुक् लायेक प्रोजेक्शन छ, येस्को नाम ह्यामुलर प्रसेस

भन्छन । सुपीरियेर म्याक्सिलरिको ल्याक्रिमेल ट्युवर्कलको साथ आर्टिकुलेशन भै ल्याक्रिमेल शुभको अपर अरिफिस कम्प्लिट गर्छ कोही रको यो ठाउँमा अरु किसिमको बोन देखिन्छ, त्यो रहेछ भने नाम लेसर ल्याक्रिमेल बोन भनिन्छ ।

इन्टर्नल-सर्फेस

मथया

नेजल सर्फेसको बयान ।

यसैमा १' डीप्रेष्ट फारो हुन्छ, यो सर्फेसको फ्रान्ट पार्टले मिडिल मियेटसको १ पार्ट बन्छ । वीहाईन्डमा येश्मयेड बोनको साथ आर्टिकुलेशन भै आन्टीयेर येश्मयेड सेल्सलाई बन्द गर्छ ।

वर्डसको बयान ।

येस्को आन्टीरियेर वर्डर लाइ हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरिको नेजल प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को पोष्टेरियेर वर्डर थिन र अन-ईभिन हुन्छ । येश्मयेड बोनको अस्ट्रो नामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । सुपीरियेर वर्डर र सर्टर थिक हुन्छ । फ्रान्टल बोनको इन्टर्नल आङ्गुलर प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फोरियेर वर्डरलाई भाटिकल क्रेटले २ भाग गर्छ, यो पोष्टेरियेर पार्टमा सुपीरियेर म्याक्सिलरिको अर्बिटल ब्रेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आन्टीरियेर पार्ट हाउनवार्डमा गौ ई १ प्वाइन्टेड प्रसेस देखिन्छ । इन्फोरियेर टार्बिनेटेड बोनको ल्याक्रिमेल प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र ल्याक्रिमेल शुभत्रये काम चिन्छ ।

ह्याक्रिमेल घोनको

अर्थात् कुलेशन ४ बोन्स ।

क्रेतियाममा २ ।

फ्रान्टल ... घोन १

येथमयेड ... घोन १

केनमा २ ।

सुपीरियेर म्याक्सिलरि घोन १

इन्फीरियेर टार्डिनटेड घोन १

ह्याक्रिमेल घोनको मासल १ ।

१ टेन्सर टार्साई मासल ।

मेलार घोन

अथवा

धीक बोन्सको घयान ।

यो काइस्पाकुलर हुन्छ । फेस्को अपर र आउटर-पार्टमा रहन्छ । यो घोनले गालाको ऊचा जगावन्छ । अर्बिटको आउटर घाल र फ्लोरको पती १ पार्ट वन्छ । टेम्पोरल र जाइगोम्याटिक फेसिको पार्ट वन्छ ।

घेस्को २ सफेसेस छ ।

येक्सटर्नल सफेस १

इन्टर्नल " १

२४ प्रसेसेस छन ।

फ्रान्टल प्रसेस १

अर्बिटल " १

म्याक्सिलरि " १

जाइगोम्याटिक " १

२४ पदार्थ हुन्छन ।

येक्सटर्नल सर्फेसको घयान ।

यो स्मुथ र कन्भेक्स हुन्छ । सेन्टरमा १।२ स्माल अपरचर देखिन्छ । नाम मेलार फोरामेन भन्छन । येस्वाट भेसल्ल र नार्भ जान्छ । येसैमा अर्बिक्युलेरिस प्यालिपत्रेरम मासलले काभार गर्छ, येसैमा जाइगोम्याटिकस मेजर जाइगोम्याटिकस माइनर मासल्ल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको घयान ।

यो सर्फेस व्याकवार्ड र इन्वार्डदिग्मा जान्छ, यो कन्केभ हुन्छ, येस्को इन्टर्नलदिग्मा १ रफ टयाङ्गुलर सर्फेस छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येक्सटर्नल दिग स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । आवभमा टेम्पोरल फसाको आन्टीरियेर वाउन्डरी बन्छ । वीलो वाईड हुन्छ । जाइगोम्याटिक फसाको १ पार्ट बन्छ, यो सर्फेसमा १।२ मेलार केनालको अपरचर देखिन्छ । वीलोमा म्यासिटर मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

फ्रान्टल सर्फेसको घयान ।

येस्को फ्रान्टल प्रसेस थिक र सेरेटेड हुन्छ । फ्रान्टल बोनको येक्सटर्नल आङ्गुलर प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

अर्बिटल प्रसेसको घयान ।

यो प्रसेस थिक हुन्छ, १ प्टाङ्ग प्लेटले बन्छ । मेलार बोनको अर्बिटल मार्जीनदेखि व्याकपार्ट दिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ, येस्को सुपेरो इन्टर्नल सर्फेस स्मुथ । म्याक्सि-

लरि वोनको अर्विटल सर्फेस र स्फीनायेड वोनको ग्रेट उइङ्ग मिलि अर्विटको आउटर वाल र फ्लोरको पार्ट वन्छ, येस्को इन्फीरो येक्सटर्नल सर्फेस ई स्मुथ र कन्भेक्स हुन्छन् । जाइगोम्याटिक र टेम्पोरल फसिको १ पार्ट वन्छ, येस्को आन्टीरियेर मार्जीन स्मुथ र राउन्ड हुन्छ । अर्विटको सार्कमफारेन्सको १ पार्ट वन्छ, येस्को सुपीरियेर मार्जीन रफ हुन्छ । फ्रान्टल वोनको येक्सटर्नल आङ्गुलर प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर मार्जीन रफ र सेरेटेड हुन्छ । स्फीनायेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर्नल मार्जीन सेरेटेड हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको साथ लार्टिकुलेशन हुन्छ । अर्विटल सर्फेसको अपर सर्फेसमा १।२ ट्याम्पोरो मेलार केनाल्सको अरिफिस देखिन्छ, ई २ मां १ ले पोष्टीरियेर सर्फेसमा ओपुन गर्छ । २ ले फसियाल सर्फेसमा ओपुन गर्छ । येसवाट सुपीरियेर म्याक्सिलरि नार्भको अर्विटल ब्रेञ्च जान्छ ।

म्याक्सिलरि प्रसेसको ध्यान ।

यो रफ हुन्छ, येसमा १ ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

जाइगोम्याटिक प्रसेसको ध्यान ।

यो प्रसेस लाङ्ग र न्यारो सेरेटेड हुन्छ । टेम्पोरल वोनको जाइगोम्याटिक प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

मेलार वोनका

४ वर्डसको बयान ।

आन्टीरो सुपीरियेर वर्डर दोस्रो नाम सर्विटल वर्डर यो स्मृथ र आर्च हुन्छ । अर्विटको सार्कमफारेन्सको १ पार्ट वन्छ । आन्टीरो इन्फीरियेर वर्डर, दोस्रो नाम म्याक्सिलरि वर्डर यो रफ हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यसैमा लीभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस प्रोप्रिआस मासल आटा-मेन्ट हुन्छ । पोष्टीरो इन्फीरियेर वर्डर, दोस्रो नाम जाइगोम्याटिक वर्डर यसमा म्यासिटर मासल आटानमेन्ट हुन्छ । पोष्टीरो सुपीरियेर वर्डर, दोस्रो नाम टेम्पोरल वर्डर यो कार्भ हुन्छ, यसैमा टेम्पोरल फेसिया आटानमेन्ट हुन्छ ।

मेलार वोनको

आर्टिकुलेशन ४ वोनस ।

क्रोनियाममा ३ ।

फ्रान्टल वोन १

टेम्पोरल " १

स्फिनायैड " १

फेसमा १

सुपीरियेर म्याक्सिलरि " १

मेलार वोनको

मासलस ४ ।

१ लिभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस प्रोप्रिआस ।

२ जाइगोम्याटिकस मेजर ।

३ जाइगोम्याटिक साइजर ।

• ४ म्यासिटर ।

प्यालेट वोन्सको वयान ।

यो नेजल फसिको व्याकपार्टमा रहन्छ, यो २ सुपीरियेर म्याक्सिलरि र स्फीनायेड वोन्सको टेरिगयेड प्रसेसको बीचमा
न्छ, यो १।१ प्यालेट वोनले—

३ क्याभिटिज—

२ फसि—

१ फिसर हरू वन्द छन ।

यो वोनले नीचको फ्लोर र आउटर वाल माउथको रूप र अर्बिटको फ्लोर वन्दछ, यो वोनले स्फीनो म्याक्सिलरि र टेरि-
गयेड फसि वन्छ र स्फीनो म्याक्सिलरि फिसर वन्छ ।

प्यालेट वोनको इन्फीरियेर

अथवा

होराईजेन्टल प्लेटको वयान ।

यो थिक र काइरि ल्याटास्याल हुन्छ, येस्को २ सर्फेसेस,
४ वर्ड्स हुन्छन् । सुपीरियेर सर्फेसको दाहिनेदेखि बायासम्म
कन्केभ हुन्छ । नष्ट्रिलको फ्लोरको व्याकपार्ट वन्दछ । इन्फीरियेर
सर्फेस थोरै कन्केभ र रफ हुन्छ । हार्ड प्यालेटको व्याकपार्ट वन्छ ।
येस्को पोष्टीरियेर पार्टमा १ ट्रान्सभर्स रिज देखिन्छ, येसैमा
टेन्सर प्यालेटाई मासलको थोरै फाइवर्स आटानमेन्ट हुन्छ,
येस्को आउटर वेक्सट्रिमिटीमा १ डीप ग्रभ हुन्छ । सुपीरियेर

म्याक्सिलरि वोनको टिउवेरोसिटिको साथ आर्टिकुलेशन भै १ केनाल वन्छ । नाम पोष्टीरियेर प्यालेटाइन केनाल, यो मुभको नजीकमा कोही २ को १।२ स्माल केनाल देखिन्छ । सो रहेछ भने आक्सिसरि पोष्टीरियेर प्यालेटाइन केनाल भन्छन ।

यो होराईजेन्टल प्लेटको आन्टीरियेर वर्डर सेरेटेड हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको प्यालेट प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को पोष्टीरियेर वर्डर कन्कभ हुन्छ । सफ्ट प्यालेटको साथ आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को इन्टर येक्सट्रिमिटी सार्फ र प्वाइन्टेड हुन्छ । दोस्त्रा प्यालेटको साथ मिलि १ प्रोजेक्टिड प्रसेस वन्छ । नाम पोष्टीरियेर नेजल स्पाइन, येसैमा आजाइगस युभ्युली मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को येक्सटर्नल वर्डर पार्पेन्डीक्युलर प्लेटको लोवरपार्टको साथ मिलि, येस्को इन्टर्नल वर्डर थिक र सेरेटेड हुन्छ । दोस्त्रा प्यालेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को सुपीरियेर येजमा १ रिज छ । दोस्त्रा प्यालेटको साथ मिलिकन १ क्रेष्ट वन्छ । येसैमा भोमर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

प्यालेट वोनको

भार्टिकल प्यालेटको घयान ।

यो थिन हुन्छ । अपवार्ड र थोरै इन्वार्डदिग्मा जान्छ । येस्को २ सर्फेसेस ४ वर्डर्स हुन्छन ।

इन्टर्नल सर्फेसको घयान ।

येस्को लोवरपार्ट ब्रड हुन्छ । १ स्वालो डीप्रेसन देखिन्छ, येसले नोजको इन्फीरियेर मियेटसको १ पार्ट वन्छ, येरको आव-

ममी १ होराइजेन्टल रिज हुन्छ । नाम इन्फीरियर टाविनेटेड क्रेष्ट भन्छन, यो इन्फीरियर टाविनेटेड चोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को आवभमा दोहो १ ब्रड खालो डीप्रेसन छ, येसले मिडिल मियेटसको १ पार्ट वन्छ । आवभमा १ होराइजेन्टल रिज छ । नाम सुपीरियर टाविनेटेड क्रेष्ट भन्छन, येस्मा मिडिल टाविनेटेड चोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यो सुपीरियर टाविनेटेड क्रेष्टको आवभमा १ न्यारो होराइजेन्टल ग्रुभ छ, येसले सुपीरियर मियेटसको १ पार्ट वन्छ ।

प्यालेट घोटको भाटिकल प्लेटका

येक्सटर्नल सर्फसको ययान ।

यो सर्फेस रफ र इरेगुलर हुन्छ । सुपीरियर म्याक्सिलरिको इन्टर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को अपर व्याकपार्ट स्मुथ हुन्छ, येसैले स्फीनो म्याक्सिलरि फसा वन्छ, येस्को फ्रान्ट पनी स्मुथ हुन्छ । आन्ट्रामको अरिफिसलाई काभार गर्छ, येसै सर्फेसको व्याकपार्टमा १ डीप ग्रुभ छ । सुपीरियर म्याक्सिलरिको साथ आर्टिकुलेशन भै १ केनाल वन्छ । नाम पोष्टीरियर प्यालेटाइन केनाल भनिन्छ, येसबाट पोष्टीरियर वा डिसेन्डिङ्ग प्यालेटाइन भेसल्स र मीकेल्स ग्याङ्ग्लियाबाट आयाको डिसेन्डिङ्ग प्यालेटाइन वेन्स जान्छ ।

प्यालेटका भाटिकल प्लेटको

४ वर्डसको ययान ।

येस्को आन्टीरियर वर्डर थिन र इरेगुलर हुन्छ, येस

म्याक्सिलरि वोनको टिउवेरोसिटिको साथ आर्टिकुलेशन भै १ केनाल वन्छ । नाम पोष्टीरियेर प्यालेटाइन केनाल, यो मुभको नजीकमा कोही २ को १।२ स्माल केनाल देखिन्छ । सो रहेछ भने आक्सिसरि पोष्टीरियेर प्यालेटाइन केनाल भन्छन ।

यो होराईजेन्टल प्लेटको आन्टीरियेर वर्डर सेरेटेड हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरि वोनको प्यालेट प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को पोष्टीरियेर वर्डर कन्केभ हुन्छ । सफ्ट प्यालेटको साथ आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को इन्नर येक्सट्रिमिटी सार्फ र प्वाइन्टेड हुन्छ । दोस्त्रा प्यालेटको साथ मिलि १ प्रोजेक्टिड प्रसेस वन्छ । नाम पोष्टीरियेर नेजल स्पाइन, येसैमा आजाइगस युभ्युली मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को येक्सटर्नल वर्डर पार्पेन्डीकुलर प्लेटको लोवरपार्टको साथ मिलि, येस्को इन्टर्नल वर्डर थिक र सेरेटेड हुन्छ । दोस्त्रा प्यालेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को सुपीरियेर येजमा १ रिज छ । दोस्त्रा प्यालेटको साथ मिलिकन १ क्रेष्ट वन्छ । येसैमा भोसर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

प्यालेट वोनको

भार्टिकल प्यालेटको वयान ।

यो थिन हुन्छ । अपवार्ड र थोरै इनवार्डदिग्मा जान्छ । येस्को २ सर्फसेस ४ वर्डर्स हुन्छन ।

इन्टर्नल सर्फेसको वयान ।

येस्को लोवरपार्ट ब्रड हुन्छ । १ स्वालो डीप्रेसन देखिन्छ, येसले नोजको इन्फीरियेर मियेटसको १ पार्ट वन्छ, येस्को आव-

अर्बिटल प्रसेसको घयान ।

यो प्रसेस अपवार्ड र आउवार्डदिग्मा जान्छ, येस्को ५ सर्फेस छन, यो ५ सर्फेसको भीत्र १ स्यालुलर क्याभिटी रहन्छ, यो प्रसेसमा पार्वेन्डीक्युलर प्लेटको साथ जाहाँ मिल्छ त्यो ठाउँमा १ न्यारो हुन्छ ।

ई ५ सर्फेसमा

३ आर्टिकुलर सर्फेसको नाम ।

१ (नम्बर) आन्टीरियर सर्फेस, दोस्रो नाम म्याक्सिलरि सर्फेस । यो फर्वार्ड, आउटवार्ड र डाउनवार्डमा जान्छ । सुपीरियर म्याक्सिलरि बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

२ (नम्बर) पोष्टीरियर सर्फेस, दोस्रो नाम स्फीनायडल सर्फेस, यो स्फीनायडल टार्विनेटेड बोनको भाटिकल पार्टको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

३ (नम्बर) इन्टर्नल सर्फेस, दोस्रो नाम येथमयेडल सर्फेस । यो येथमयेडको ल्याटास्याल मासको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

ती ५ मध्ये

२ नान आर्टिकुलर सर्फेसको नाम ।

१ (नम्बर) सुपीरियर सर्फेस, दोस्रो नाम अर्बिटल सर्फेस । यो अपवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ । ट्राइयाङ्गुलर स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । अर्बिटको फ्लोरको व्याकपार्ट वन्छ ।

२ (नम्बर) येक्सटर्नल सर्फेस, दोस्रो नाम जाइगोम्याटिक सर्फेस । यो स्मुथ हुन्छ, स्फीनो म्याक्सिलरि फसा वन्छ ।

ठाउँमा १ प्रसेस छ । नाम म्याक्सिलरि प्रसेस हो, यसले आन्ट्रामको ओपिडको लोवर व्याकपार्टलाई बन्द गर्छ,

येस्को पोपेरियेर वर्डमा १ डीप ग्रुभ छ, येस्को येज सेरेटेड हुन्छ । स्फीनायेड वोनको टेरिगयेड प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यो वर्डको लोवर पार्टमा १ प्रसेस छ । नाम टेरिगयेड प्रसेस, दोस्रो नाम ट्युबेरोसिटि आफ्नी प्यालेट भन्छन, यो स्फीनायेड वोनको २ टेरिगयेड प्लेट्सको बीचमा रहन्छ, यो प्रसेसको व्याकपार्टमा १ ग्रुभ छ । २ ल्याटास्याल सर्फेस छन, यो ग्रुभ स्मुथ हुन्छ, यसैठे टेरिगयेड फसाको १ पार्ट वन्छ, यसैमा इन्टर्नल टेरिगयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को ल्याटास्याल सर्फेस रफ हुन्छ, टेरिगयेड प्लेटको आन्टीरियेर वर्डको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यसैमा सुपीरियेर कन्सट्रिक्टर आफ्नी फेरिड्स मासलको थोरै फाइवर्स लाग्छ, यो प्रसेसको वेस जुन ठाउँमा होराईजेन्टल पोर्सनको साथ मिल्छ उसैमा आम्सेस्सरि डिसेन्डिङ्ग प्यालेटाइन केनालको अपरचर रहन्छ, यसवाट मिकेल्स ग्याङ्ग्लियानवाट आयाको स्माल डिसेन्डिङ्ग ब्रेञ्च जान्छ, येस्को आउटर सर्फेस रफ हुन्छ । सुपीरियेर म्याक्सिलरिका वाडीको इन्टर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

भार्टिकल-प्लेटको सुपीरियेर वर्डमा २ प्रसेस छ, येस्को बीचमा कोही २ को नच र कोही २ को फोरामेन देखिन्छ । यो २ प्रसेसको आन्टीरियेरमा लार्ज हुन्छ, येस्को नाम अर्बिटल प्रसेस भन्छन, येस्को पोपेरियेर प्रसेसको नाम स्फीनायेडल प्रसेस भन्छन ।

घेनियाममा २-

स्फीनाथेड ... घोन १

घेश्मथेड " १

फेलमा ४-

सुपीरियेर म्याक्सिलरि ,, १

इन्फीरियेर टार्विनेटेड ,, १

भोमर " १

दोस्त्रा प्यालेट .. " १

प्यालेट घोनको मासटस ४-

१ टेन्सर प्यालेटाइ ।

२ आजाइगस्युभ्युली ।

३ इन्टर्नल टेरिगथेड ।

४ सुपीरियेर कन्सट्रिक्टर आफ् दी फेरिड्स ।

इन्फीरियेर टार्विनेटेड घोनको घयान ।

यो नेजल फसिको आउटर वालको २ दिग्मा रहन्छ, यो थिन र स्पन्जस्तो हुन्छ । आन्ट्रामको अरिफिसको तल्लोदिग्मा रहन्छ । यो घोनको—

२ सर्फेसेस—

२ वर्डर्स—

२ येक्सट्रीमिटीज हरू हुन्छन ।

इन्टर्नल सर्पेसको घयान ।

यो कन्भेक्स हुन्छ, येस्मा धेरै अपरचर्स रहन्छ । आर्टि

स्फीनायेडल प्रसेसको वयान ।

यो थिन हुन्छ । अपवार्ड र इनेवार्डदिग्मां जान्छ । अर्बिटल प्रसेस भन्दा स्याल हुन्छ, येस्मा ३ सर्फेस, २ वर्ड्स हुन्छन, येस्को सुपीरियेर सर्फेस अरु भन्दा स्याल हुन्छ । स्फीनायेडल टार्विनेटेड वोनको अन्डर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन छ, येस्मा १ ग्रुभ छ, येसले टेरिगो प्यालेटाइन केनाल वन्छ । इन्टर्नल सर्फेस कन्केभ हुन्छ । नेजल फसाको आउटर वालको १ पार्ट वन्छ ।

येन्सटर्नल सर्फेसमा २ पोर्सन हुन्छन ।

आर्टिकुलर पोर्सन १ ।

नान् आर्टिकुलर पोर्सन १ ।

आर्टिकुलर पोर्सन रफ हुन्छ । टेरिगयेडप्रसेसको इन्टर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । नान् आर्टिकुलर सर्फेस स्मुथ हुन्छ, स्फीनो म्याक्सिलरि फसाको १ पार्ट वन्छ ।

येस्को आन्टीरियेर वर्डरले स्फीनो प्यालेटाइन फोरामेनको पोष्टीरियेर बाउन्डरी वन्छ । पोष्टीरियेर वर्डर सेरेटेड हुन्छ । टेरिगयेड प्रसेसको इन्टर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । अर्बिटल र स्फीनायेड प्रसेसको साथ बीचमा १ नत्र छ, यो स्फीनायेडल टार्विनेटेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन मै १ फोरामेन वन्छ । नाम स्फीनो प्यालेटाइन फोरामेन भन्छन, येसवाट स्फीनो प्यालेटाइन भेसल्स र सुपीरियेर नेजल नार्भ र नेजो प्यालेटाइन नार्भ जान्छ ।

प्यालेटाइन वोनको

आर्टिकुलेशन फा ६ वोनस ।

वार्डिगमा १ थिन लामिना आफ वोन आन्ट्रामको अरिफिसको लोब्रर येजमा रहन्छ नाम म्याक्सिलरि प्रोस भन्छन ।

इन्फोरियेर वर्डर थिक हुन्छ, यो फ्री रहन्छ, येस्को २ येक्स-ट्रिमिटिज म्यारो र प्वाइन्टेड हुन्छ । आन्टीरियेर भन्दा पोष्टीरियेर टेपारिङ्ग हुन्छ ।

येस्को आउटेर कन्केभ सर्फेस व्याकवार्डिगमा राखि समाउनु पर्छ । सुपीरियेर वर्डरवाट ल्याक्रिमेल र येथमयेडल प्रसेस अंपवार्डिगमा प्रोजेक्ट गर्छ । ल्याक्रिमेल प्रसेस जुन दिग्मा जान्छ । तेही दिग्को चौम हुन्छ ।

इन्फोरियेर टार्विनेटेड वोन को

आर्टिकुलेशन ४ वोनस ।

कोनियाममा १ ।

येथमयेड वोन १

फेसमा ३ ।

ल्याक्रिमेल वोन १

सुपीरियेर म्याक्सिलरि ,, १

प्यालेट ,, १

इन्फोरियेर टार्विनेटेड वोनको मांसल छैन ।

भोमर वोनको घयान ।

यो सिङ्गल वोनहो, नेजल फासिको व्याकूपार्टमा भाटिकल भै रहन्छ, येसैले नोजको सेप्टमको १ पार्ट वन्छ, यो थिन हुन्छ-

र भेन्स जानलाई धेरै लङ्गीच्युडिनल शुभ केनाल छ । शरीर ताजा छँदा नोजको लाइनीङ मेम्ब्रेनले काभार गर्छ ।

वेक्सटर्नक सर्फेसको वयान ।

यो कन्फ्रेभ हुन्छ, यसैले इन्फीरियर मियेटसको ? पा
वन्छ, येस्को अपर वर्डर थिन र इरेगुलर हुन्छ, यस वर्डरक
३ पोर्सन्स हुन्छन । आन्टीरियर पोर्सन, सुपीरियर म्याक्सिलरि
इन्फीरियर टार्विनेटेड क्रेष्टको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्ठी
रियर पोर्सन, प्यालेट वोनको इन्फीरियर टार्विनेटेड क्रेष्टको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

मिडिल पोर्सनमा

३ प्रसेसेस छन ।

ल्याक्रिमेल प्रसेस ?

येथमयेडल " ?

म्याक्सिलरि " ?

ल्याक्रिमेल प्रसेस, आन्टीरियरदिग्मा रहन्छ । यो प्वाइन्टेड
हुन्छ, येस्को येवेक्समा ल्याक्रिमेल वोनको आन्टीरियर इन्फी
रियर आङ्गलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को मार्जीनमा सुपी
रियर म्याक्सिलरि वोनको नेजल प्रसेसको व्याकमा जो शुभ छ ।
उसैको साथ आर्टिकुलेशन भै नेजल डाक्ट जानलाई ? केनाल वन्छ ।

येथमयेडल प्रसेस, येथमयेडको आङ्गसिफारम प्रसेसको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को लोवर वर्डरदेखि डाउनवार्ड आउट-

वार्डिङ्गमा १ थिन लामिना आफ वोन आन्ट्रामको अरिफिसको लोब्रर येजमा रहन्छ नाम म्याक्सिलरि प्रसेस भन्छन ।

इन्फोरियेर वर्डर थिक हुन्छ, यो फ्री रहन्छ, येस्को २ येवस-ट्रिमिटिज म्यारो र प्वाइन्टेड हुन्छ । आन्टीरियेर भन्दा पोथीरियेर टेपारिङ्ग हुन्छ ।

येस्को आउटर कन्केभ सर्फेस व्याक्वार्डिङ्गमा राखि समा-उनु पर्छ । सुपीरियेर वर्डरबाट ह्याक्रिमेल र येथमयेडल प्रसेस अंपवार्डिङ्गमा प्रोजेक्ट गर्छ । ह्याक्रिमेल प्रसेस जुन दिग्मा जान्छ । तेही दिग्को वोन हुन्छ ।

इन्फोरियेर टार्विनेटेड वोन को

आर्टिकुलेशन ४ वोनस ।

कॉनियाममा १ ।

येथमयेड वोन १

फेसमा ३ ।

ह्याक्रिमेल वोन १

सुपीरियेर म्याक्सिलरि " १

प्यालेट " १

इन्फोरियेर टार्विनेटेड वोनको मांसल छैन ।

भोमर वोनको वयान ।

यो सिङ्गल वोनहो, नेजल फसिको व्याक्पार्टमा भाटिकल भै रहन्छ, येसैले नोजको सेप्टमको १ पार्ट वन्छ, यो थिन हुन्छ-

र भेन्स जानलाई धेरै लङ्गीच्युडिनल शुभ केनाल छ । शरीर ताजा छँदा नोजको लाइनीङ मेम्ब्रेनले काभार गर्छ ।

येफसटर्नङ सर्फेसको वयान ।

यो कन्केभ हुन्छ, यसैले इन्फीरियर मियेटसको ? पा
वन्छ, येस्को अपर वर्डर थिन र इरेगुलर हुन्छ, येस तर्डरक
३ पोर्सन्स हुन्छन । आन्टीरियर पोर्सन, सुपीरियर म्याक्सिलरि
इन्फीरियर टार्विनेटेड क्रेष्टको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्
रियर पोर्सन, प्यालेट वोनको इन्फीरियर टार्विनेटेड क्रेष्टको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

मिडिल पोर्सनमा

३ प्रसेसेस छन ।

ल्याक्रिमेल प्रसेस ?

येथमयेडल " ?

म्याक्सिलरि " ?

ल्याक्रिमेल प्रसेस, आन्टीरियरदिग्मा रहन्छ । यो प्वाइन्टेड
हुन्छ, येस्को येपेक्समा ल्याक्रिमेल वोनको आन्टीरियर इन्फी
रियर आङ्गलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को मार्जीनमा सुपी
रियर म्याक्सिलरि वोनको नेजल प्रसेसको व्याकमा जो शुभ छ ।
उरौको साथ आर्टिकुलेशन भै नेजल डाक्ट जानलाई ? केनाल वन्छ ।

येथमयेडल प्रसेस, येथमयेडको आङ्सिफारम प्रसेसको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को लोवर वर्डरदेखि डाउनवार्ड आउट

वार्डिदिग्मा १ थिन लामिना आफ वोन आन्टामको अरिफिसको लोवर येजमा रहन्छ नाम म्याक्सिलरि प्रसेस भन्छन ।

इन्फीरियेर वर्डर थिक हुन्छ, यो फ्री रहन्छ, येस्को २ येवस-ट्रिमिटिज न्यारो र प्वाइन्टेड हुन्छ । आन्टीरियेर भन्दा पोष्टीरियेर टेपारिङ्ग हुन्छ ।

येस्को आउटेर कन्केभ सर्फेस व्याकवार्डिदिग्मा राखि समाउनु पर्छ । सुपीरियेर वर्डरवाट ल्याक्रिमेल र येथमयेडल प्रसेस अपवार्डिदिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ । ल्याक्रिमेल प्रसेस जुन दिग्मा जान्छ । तेही दिग्को वोन हुन्छ ।

इन्फीरियेर टार्विनेटेड वोन को

आर्टिकुलेशन ४ वोनस ।

कोनियाममा १ ।

येथमयेड वोन १

फेसमा ३ ।

ल्याक्रिमेल वोन १

सुपीरियेर म्याक्सिलरि ,, १

प्यालेट ,, १

इन्फीरियेर टार्विनेटेड वोनको मांसल छैन ।

भोमर वोनको वयान ।

यो सिङ्गल वोनहो, नेजल फसिको व्याक्पार्टमा भार्टिकल भै रहन्छ, येसैले नोजको सेप्टमको १ पार्ट बन्छ, यो थिन हुन्छ-

येस्को— २ सर्फेसेस—

४ वर्डर्स हुन्छन ।

ल्याटास्वाल सर्फेस रमुथ हुन्छ, ब्लाट भेसल्स जानलाई
स्वाल फोरामेन हुन्छ, येस्को २ दिग्मा १।१ शुभ रहन्छ, कोही २ को
केनाल पनी हुन्छ, नाम नेजोप्यालेटाइन केनाल वा शुभ भन्छन,
यो ओव्लिक भै डाउनवार्ड र फर्वार्ड जान्छ, येसवाट नेजोप्यालेटा-
इन नाभं जान्छ ।

सुपीरियेर वर्डर थिक हुन्छ, येसैमा १ डीप शुभ पनी हुन्छ,
येस्का २ दिग्मा होराईजेन्टल प्रोजेक्टिङ गेला आफ वोन रहन्छ ।
यो शुभको साथ स्फीनायेडको र प्द्रामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ,
टेरिगयेड प्रनेसको बेसमा भेजाइनल प्रसेस छ तेसैमा गेला
आफ दी भोमर लाग्छ ।

इन्फीरियेर वर्डर लाङ्ग र ब्रड हुन्छ, २ सुपीरियेर म्याक्सिलरि
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर वर्डरको वीहाईन्ड
थिन र सर्फ हुन्छ, यो प्यालेट वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेर वर्डरको अपर हाफमा २ लामिनी आफ वोन
रहन्छ, येस्को वीचमा येथमयेड वोनको पापेन्डीकुलर प्लेटको
साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यो वर्डरको लोवर हाफमा ट्राइयाङ्गुलर
कार्टिलेज आफ दी थोर्जको लोवर मार्जोनको साथ आटाचमेन्ट
हुन्छ ।

पोष्टीरियेर वर्डर फ्री र कन्केभ हुन्छ, येसले नेजल फसिको
वीहाईन्डलाई सेपारेट गर्छ, येस्को आवभ थिक र वाइफीट, वीलो
थिन हुन्छ ।

भोमर वोनको

आर्टिकुलेशन ६ वोनस ।

क्रोनियाममा २ ।

स्फीनायेड ... वोन १

थेसपयेड १

फेसमा ४ ।

सुपीरियर म्याक्सिलरि .. वोनस २-

सेप्टमको कार्टिलेजको साथ प्यालेट वोनस २ र

भोमर वोनको मासल छैन ।

इन्फीरियर म्याक्सिलरि वोनको वयान ।

फेसको सब वोन भन्दा यो लार्ज र प्स्ट्राङ्ग हुन्छ, यसैमा लोवर टीथहरू रहन्छ । १ कार्भर्ड र होराईजेन्टल पोर्सन रहन्छ । नाम वाडी र २ पार्पेन्डीकुलर पोर्सन रहन्छ । यसको नाम, रेमाई र रेमास (एक को नाम रेमास, धेरैको नाम रेमाई) यो रेमास वाडीको व्याकरणमा रहन्छ ।

होराईजेन्टल पोर्सन

अर्थवा

वाडीको वयान ।

या कन्केम हुन्छ, यो हर्नु जस्तो-कार्भर्ड हुन्छ, यसको—

२ सर्फेस ।

२ वर्डर्स हुन्छन ।

येसटर्नल सर्फेस साइड टु साइड कन्भेक्स हुन्छ । आवभ वेलि डाउनवार्ड कन्केम हुन्छ, यसको मिडियात लाइनमा १ भाटि-

कल रिज हुन्छ, नाम सिस्फाइसिसिस । यो केटा-केटीमा २ भाग हुन्छ, उमेरदार भया पछी जोरिन्छ, यसै हागले थाहा हुन्छ, यो रिजको लोवर पार्टमा १ प्रामीनेन्ट ट्राइयाङ्गुलर येमीनेन्स हुन्छ । नाम मेन्टल प्रसेस यो येमीनेन्सको वीलो राउन्डेड हुन्छ । माइमा १ डीप्रेसन भै २ प्रसेसेस हुन्छ नाम मेन्टल ट्युवर्कल ।

सिस्फाइसिसको २ दिग्मा र इन्साइसर टीथको क्यामिडि-जको वीलोमा १ डीप्रेसन छ । नाम इन्साइसिस फसा, यसैमा लीभेटर मेन्टाइ मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, यसको दोस्रा नाम लीभेटर लेवियाइ इन्फीरियेरिस पनि भन्छन, यसको येक्सटर्नल-दिग्मा अर्बिक्युलेरिस वोरिसको १ पोर्सन आटाचमेन्ट हुन्छ, यसको येक्सटर्नलदिग्मा १ फोरामेन छ, नाम मेन्टल फोरामेन भन्छन, यसवाट मेन्टल भेसल्स र नार्भ जान्छ, यो फोरामेन २ बाइकस्पिड टिथको बीच र वीलोमा रहन्छ । मेन्टल प्रसेसको वेस र आउटवार्डदिग्मा १ रिज छ । नाम येक्सटर्नल वोव्बिक लाइन यो रेमासको आन्टीरियेरदिग्को वर्डरमा लाग्छ, यसैमा डीप्रेसर लेगोयाइ इन्फीरियेरिस र डीप्रेसर आङ्गुलीवोरिस मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ, यसको तछोदिग्मा प्ल्याटीसमा मायोडिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

* इन्टर्नल सफेसको चयान ।

यो साइड टु साइड कन्केभ हुन्छ । आवभ देखि डाउनवार्ड कन्भेक्स हुन्छ, यसको मिडिल लाइनमा १ डीप्रेसन छ, यसको २ दिग्मा ४ प्रामीनेन्ट ट्युवर्कल्स पियार्स भै रहन्छ । २-आवभमा २ वोलोमा यो सकेको नाम जिनियाल ट्युवर्कल्स भन्छन । अपर

पियारमा जिनियोहायोगोसाइ मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को लोवर पियारमा जिनियोहायोडीयाइ मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

यो व्युवर्कलको २ दिग्मा वोभ्याल डीप्रेसन छ । नाम साव्नी-ङ्गुयाल फसा, येसैमा साव्नीङ्गुयाल ग्ल्यान्ड रहन्छ, यो फसाको चीनोथमा १ रफ डीप्रेसन छ, येसैमा डाइगस्टिक मासलको आन्टीरियर बेली आटाचमेन्ट हुन्छ ।

साव्नीङ्गुयाल फसाको व्याकपार्टमा इन्टर्नल वोव्बिक लाइन रहन्छ । २ नाम माइलोहायेडियांन लाइन यो अपवार्ड र आउट-वार्डदिग्मा जान्छ । लाष्ट टु मोलार टोथको अप जीटमा प्रामिनेन्ट हुन्छ, येसैमा माइलोहायेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को पोष्टेरियर येक्सट्रिमिटीमा सुपीरियर कन्सट्रिक्टर आफ् दी फेरिङ्ग र टेरेगोम्याक्सिलरि लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, यो रिजको आवभ स्मुथ हुन्छ । माउथको स्युकसमेम्ब्रले काभार गर्छ, येस्को वीलोमा १ अब्रूङ्ग डीप्रेसन छ । नाम साव्म्याक्सिलरि फसा येसैमा साव्म्याक्सिलरि ग्ल्यान्ड रहन्छ ।

येक्सटर्नल वोव्बिक लाइन र इन्टर्नल वोव्बिक लाइनले यो वाडीलाई २ भाग गराउ छ । आवभको नाम सुपीरियर पोर्सन, दोन्चो नाम आल्भ्युवोलार पोर्सन । वीलोको नाम इन्फीरियर पोर्सन, दोस्रो नाम व्यासिलर पोर्सन मन्छन ।

सुपीरियर वर्डर

अथवा

आल्भ्युवोलार वर्डरको घयान ।

यो वर्डर वाइड हुन्छ, येस्को मार्जीनमा फ्रान्ट भन्दा चीहाइन्ड थिक हुन्छ, येसैमा टीथ रहनलाई १६ ओटा क्याभिटीज

हुन्छ, येस्को आउट साइडमा वाक्सनेटर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ।
इन्फीरियर वर्डर राउन्ड हुन्छ र वाडीको साथ रेमास जहाँ
मिल्छ तेस ठाउँमा १ स्वालो ग्रुभ हुन्छ, तेसवाट फेसियाल
आर्टरी जान्छ ।

पार्पेन्डीकुलर पोर्सन

अथवा

रेमाइको वयान ।

यो क्राइरियाटास्पाल हुन्छ, येस्को—

२ सर्फेसेस ।

४ वर्डर्स ।

२ प्रसेसेस, हुन्छन ।

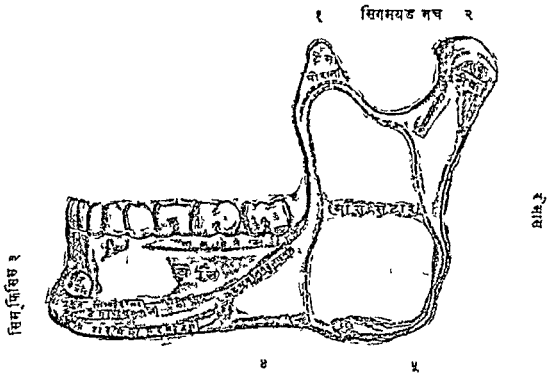
येन्मडर्नल सर्फेसको वयान ।

यो फ्लगाट हुन्छ, येसैमा म्यासिटर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको वयान ।

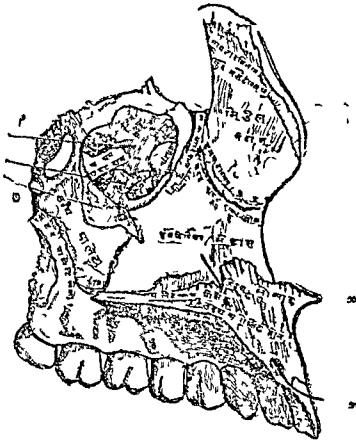
यो सर्फेसमा इन्फीरियर डेन्टल केनालको १ वोविक अपर
चर रहन्छ, येसवाट इन्फीरियर डेन्टल भेसल्स र नार्भ जान्छ, यो
वोप्रीडको मार्जीन इरेगुलर हुन्छ, येसमा १ सार्फ स्पार्इन छ ।
नाम लीड्ग्युला, येसमा लोवारजको इन्टर्नल ल्याटास्पाल लीगा-
सेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को लोवर, व्याकपार्टर माइलोमा हाये-
डिग्रान ग्रुभ छ, येसैमा माइलोहायेड भेसल्स र नार्भ रहन्छ, यो
ग्रुभको वीहाइन्डमा १ रफ सर्फेस छ, येसैमा इन्टर्नल टेसिगयेड

नं २५ इनफिरियर म्याक्सिलारि वोन आउटार साफे स ।

- १। करीमयड प्रीसेस । २। कण्ठाइल । ३। मीट्टाल प्रीसेस ।
४। फेसियाल पार्ट अभिलाष युम । ५। आगल ।

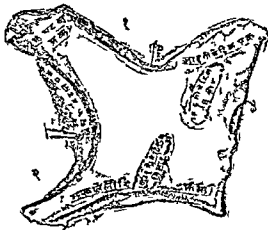
नं २३ लेफ्ट सुपरियर म्याक्सिलारि बोन इनार साफेस ।

१ एथमोइड, २ इन्फ्रियर टाइनोइड, ३ प्यालेट, ४ एन्ट्रियर नेसल स्पाइन, ५ एन्ट्रियर याली टाइन कानाल।

(१०२ क)

नं २४ लेफ्ट मेन्डिबलर बोन आउटार साफेस ।

लिमेन्टार ले विन्डर सुपरियर

१ - टेमपोरी मेन्डिबलर कानाल।

मासलको इन्सारसन हुन्छ । इन्फीरियर डेन्टल केनाल वोव्लिक भै डाउनवार्ड र फर्वार्डवाट रेमास र बाडीको भीत्र जान्छ, यसैमा इन्फीरियर डेन्टल भेसल्स र नार्भ जान्छ, येस्को ब्रेश्वंस टीथमा जान्छ ।

रेमामको

लोवर वर्डरक वयान ।

यो वर्डर थिक हुन्छ । वाडी रेमास जाहॉ मील्छ उसैकी नाम आङ्गल आफ दी ज येस्को इन्टर्नलमा इन्टर्नल टेरिगयड, येवसटर्नलमा म्यासिटर मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । यो रेमासल्सको वीचमा घाइलो म्याक्सिलरि लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियर वर्डरको वयान ।

येस्को आवभमा थिन वीलोमा थिक हुन्छ, यो वर्डर येवसटर्नल वोव्लिक लाइनको साथ मील्छ ।

पोष्टीरियर वर्डरको वयान ।

पोष्टीरियर वर्डर थिक, स्मुथ र राउन्ड हुन्छ, यसैलाई पेरोटिड म्यान्डले काभार गर्छ ।

अपर वर्डरको वयान ।

यो वर्डर थिन हुन्छ, यसैमा रेप्रोस हुन्छ । वीचमा १ डीप-कनक्वाभिटी छ, नाम सिगमाइड नत्र । येहि प्रसेसका आन्टीरियर प्रसेसको नाम करुनयड प्रसेस, पोष्टीरियरको नाम कन्डील-येट प्रसेस ।

करनयेड प्रसेसको बयान ।

यो थिन र टाइयाङ्गुलर हुन्छ, यसैमा टेम्पोरल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, यसको येक्सटर्नल सर्फेस स्मृथ हुन्छ, यसैमा पनी टेम्पोरल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा पनी टेम्पोरल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, यसैमा १ लक्ष्मीच्युडिनल ग्रुभ देखिन्छ, यो रिजको आउटर साइडमा १ डीप ग्रुभ छ, आवभमा टेम्पोरल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । वीलोमा वाक्सिनेटर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

कन्डिलवेट प्रसेसको बयान ।

करनयेड प्रसेस भन्दा यो प्रसेस सार्ट र थिक हुन्छ, यसैमा-

२ पोर्सन्स ।

१ कन्डाइल ।

१ नेक, छ ।

कन्डाइलको बयान ।

यो अन्नोड हुन्छ, यो विफोरदेखि व्याकवार्डसम्म कन्भेक्स हुन्छ ।

यो कन्डाइलको नेक विफोरदेखि व्याकवार्डसम्म फ्ल्याट हुन्छ, यसको ल्याटास्पाल मोजीन न्यारो हुन्छ, यसको येक्सटर्नल-दिग्मा येक्सटर्नल ल्याटास्पाल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुनलाई १ ट्युबर्कल हुन्छ, यसको पोष्टीरियर सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ, यसैको आन्टीरियर सर्फेसको इन्टर साइडमा १ डीप्रेसन छ । नाम टेरिगयेड फसा, यसैमा येक्सटर्नल टेरिगयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

सिगमाइड नचले २ प्रसेसेसलाई सेपारेट गराउ छ, यो
 डीपसेमीलुनर डीप्रेसन हो येसघाट म्यासिटेरिक भेसल्स र
 नार्भ जान्छ ।

इन्फीरियेर म्याक्सिलरि वोनको

आर्टिफ्लेशन २ घोन्स ।

- राइट टेम्पोरल,
- लेफ्ट टेम्पोरल, वीन्सको ग्लिनवेड फसिमा ।

इन्फीरियेर म्याक्सिलरि वोनको

मासल्स १५ जोडा ।

- १ लीभेटर मेन्टाई ।
- २ डीप्रेसर लेवियाई इन्फीरियेरिस ।
- ३ डीप्रेसर आङ्गुली ओरिस ।
- ४ वाक्सनेटर ।
- ५ म्यासिटर ।
- ६ अर्विक्गुलेरिस ओरिस ।
- ७ प्ल्याटिस्मा मायोडिस ।
- ८ जीनीयो हायोगोसस ।
- ९ जीनीयो हायोडियास ।
- १० माइलो हायोडियास ।
- ११ सुपीरियेर कन्सट्रिक्टर आफ दी फेरिड्स ।
- १२ डाइगस्ट्रकस ।
- १३ टेम्पोरल ।

१४ इन्टर्नल टेरिगयेड ।

१५ येक्वतर्नल टेरिगयेड ।

सुचर्सको वयान ।

क्रैनियम र फेरको वोन्स जाहॉ जाहॉ जोरिन्छ तेस ठाउँ-
लाई सुचर्स भन्छन ।

क्रैनियाल सुचर्समा

३ विन्मि छन ।

१ भार्तेक्स आफ दी स्कालको सुचर ।

२ साइड " " " ।

३ वेस " " " ।

भार्तेक्स आफ दी स्कालको

३ सुचर्स हुन्छन ।

१ स्याजीटल सुचर (इन्टर पेराइटल) सुचर पनि भनिन्छ ।

२ करोन्याल " (फ्रान्टो ") " " ।

३ लाम्बडयेड " (अक्सिलपिटो ") " " ।

साइड आफ दी स्कालको

५ सुचर्स हुन्छन ।

१ फ्रान्टो मेलार ।

२ फ्रान्टो स्फीनायेडल ।

- ३ स्फीनो पेराइटल ।
- ४ स्कोवामो पेराइटल । दोस्तो नाम (स्कोवामास) ।
- ५ म्याष्टो पेराइटल ।

वेस आफ् ही स्कालको

६ सुचर्स हुन्छन ।

- १ व्यासिलर सुचर ।
- २ पेट्रो अक्सिपिटल " ।
- ३ म्याष्टो अक्सिपिटल " ।
- ४ पेट्रो स्फीनायेडल " ।
- ५ स्कोवामो स्फीनायेडल " ।
- ६ ट्र्यान्सभर्स " ।

स्कालको वयान ।

क्रोनियाल र फ्रेसियाल वीन्स मिलि स्काल वन्छ,

येस्को ५ रिजन्स हुन्छन—

- सुपोरियेर रिजन । दोस्तो नाम (भार्टेक्स आफ् ही स्काल) १
 इन्हीरियेर रिजन । दोस्तो नाम (वेस आफ् ही स्काल) १
 ल्याटास्याल रिजन्स २
 आन्टीरियेर रिजन । दोस्तो नाम (फेस) ... १

भार्टेक्स आफ दी स्कालको

२ सर्फेसेस हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेस ?

इन्टर्नल सर्फेस ?

येक्सटर्नल सर्फेसको फ्रान्टमा ग्लोबेलार सुप्राअर्विटल रिजेस रहन्छ । वीहाईन्डमा अक्सिपिटल प्रोटुवारेन्स र अक्सिपिटल वोनको सुपीरियेर कार्डलाइन्स रहन्छ । ल्याटारस्युलदिग सुपीरियेर कार्डलाइन्सको आउटरयेन्डदेखि फ्रान्टल वोनको येक्सटर्नल आङ्गुलर प्रसेससम्म रहन्छ; येहि सर्फेस फ्रान्टलको आर्टिकल पोर्सन पेराइटलको धेरै हिस्सा र अक्सिपिटलको सुपीरियेर थार्डले बन्छ, यो सर्फेस स्मूथ र कन्भेक्स हुन्छ, येहि सर्फेसमा करोन्यालसुचर स्याजिटलसुचर र लाम्ब्रयेडसुचर देखिन्छ, येहि सर्फेसको वीफोरदेखि व्याकपार्टमा फ्रान्टल येमिनेन्स, फ्रान्टलसुचर, स्याजिटलसुचर, पेराइटलफोरामेन 'पेराइटलयेमिनेन्स र अक्सिपिटल वोनको कन्भेक्स सर्फेस देखिन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेस कन्केभ हुन्छ । सेरिब्रामको कन्भल्युसन्स रहनलाई येमिनेन्सेस र डीप्रेसन्स देखिन्छ । मेनिञ्जीयाल आर्टरिको ब्रेञ्चेस जानलाई धेरै फारोज देखिन्छ, येहि सर्फेसको मिडिलमा १ ग्रुभ देखिन्छ, तेस्ना सुपीरियेर लञ्जीच्युडीनल साइन्स रहन्छ र तेहि ग्रुभको मार्जीनमा फ्याक्सेरिब्री लाग्छ, येहि सर्फेसमा प्याकियोनियान षडिज रहनलाई डीप्रेसन्स र पेराइटल फोरामिनाको इन्टर्नल वीब्रीड्स र करोन्याल लाम्ब्रयेड र स्याजिटलसुचर्स देखिन्छ ।

वेस आफ दी स्कालको

२ सर्फेस हुन्छन ।

१ इन्टर्नल सर्फेस । दोस्रो नाम (सेरिब्रल सर्फेस)

२ येक्सटर्नल सर्फेस । दोस्रो नाम (व्यासिलर सर्फेस)

इन्टर्नल सर्फेसमा

३ फमि देखिन्छ ।

१ आन्टीरियेर फसि

२ मिडिल ”

३ पोष्टीरियेर ”

आन्टीरियेर फसा फ्रान्टलको अर्बिटल प्लेट र स्फीनायेडको वाडीको सुपीरियेर सर्फेसको आन्टीरियेर थार्ड र लेसर उइडको अपर सर्फेसले बन्छ, यो सर्फेस येक्सटर्नलमा कन्भेक्स र मिडिलमा कन्केभ हुन्छ, येसमा ३ सुचर्स देखिन्छन् । (पैहो), येथमो फ्रान्टल । (दोस्रो), येथमो स्फीनायेडल । (तेस्रो), फ्रान्टल स्फीनायेडल । येहि सर्फेसमा सेरिब्रामको फ्रान्टल लोव्स रहन्छ, येहि सर्फेसको वीफोरदेखि व्याकवार्डमा सुपीरियेर लङ्गीच्युडिनल साइन्सको ग्रुभको १ पार्ट, फ्रान्टलक्रेष्ट, फोरामेन्सिकाम, क्रीष्टागोलाई, अल्फ्याक्टरि ग्रुभ, आन्टीरियेर, र पोष्टीरियेर, येथमयेडल, फोरामिनाको इन्टर्नल वीप्रीडस र येथमयेडल स्पाइन् देखिन्छ । येहि सर्फेसमा आन्टीरियेर मिनिस्त्रीयाल आर्टरि जानलाई ग्रुभ देखिन्छ ।

मिडिल फसाको फ्रान्टमा स्फीनायेडको लेसर उइडको पोष्टीरियेर मार्जीन आन्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेस र अष्टिक ग्रुभको आन्टीरियेर मार्जीन रहन्छ । वीहाईन्डमा टेम्पोरलको पेटरसपो-

सर्नको सुपीरियेर वर्डर र डर्सांम येफीयाई रहन्छ । येक्सटर्नलमा टेम्पोरलको स्कोत्रामासपोर्सन, पेराइटलको आन्टीरियेर, इन्फीरियेर, आङ्गल र स्फीनायेडको ग्रेट उड्ड रहन्छ । येहि फसामा स्कोत्रामो पेराइटल स्फीनो, पेराइटल स्कोत्रामो, स्फीनायेडल र पेट्रो स्फीनायेडलसुचर्स देखिन्छ । येहि फसाको वीफोरदेखि व्याकवार्डमा अष्टिक ग्रुभ, अलिभरि प्रसेस, आन्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसेस, सेलाटार्सिका, मिडिल क्लीनयेड प्रसेस, डर्सांम येफीयाई, पोष्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेस, क्याभारनस ग्रुभ रहन्छ । येहि फसाको वीफोर देखि व्याकवार्डसम्म फोरामेन, ल्यासिराम, आन्टीरियेस, फोरामेन रोटान्डाम, फोरामेन भेसेलो, फोरामेन ओभेलो, फोरामेन स्फीनोजम र फोरामेन ल्यासिराम मीडियाम देखिन्छ ।

पोष्टीरियेर फसा कन्फेभ र अरु फसि भन्दा लार्ज हुन्छ, यो स्फीनायेडको बाडीको सुपीरियेर सर्फेसको पोष्टीरियेर थार्ड, अक्सिपिटल, टेम्पोरलको पेट्रस, म्याष्टयेड पोर्सन्स र पेराइटल वोनको पोष्टीरियेर र इन्फीरियेर आङ्गलले बन्छ । येहि फसामा पेट्रो अक्सिपिटल, म्याष्टो अक्सिपिटल, म्याष्टो पेराइटल र व्यासिलरसुचर्स देखिन्छ । येहि फसामा सेरिवलाम पोर्सन भेरोलिआई र मेडाला अब्जुङ्गेटा रहन्छ । येहि फसाको पोष्टीरियेरमा ल्याटास्वाल साइन्सेस जाने ग्रुभ र येहि फसाको सेन्टरमा फोरामेन म्याग्राम देखिन्छ । येहि फसामा आन्टीरियेर, कन्डीलयेटफोरामेन, जुगलरफोरामेन, इन्टर्नल अडीटरिमीयेटस, इन्फीरियेर अक्सिपिटल फसि, इन्टर्नल अक्सिपिटल क्रेष्ट, म्याष्टयेड फोरामेन र पोष्टीरियेर कन्डीलयेटको फोरामेन देखिन्छ ।

वेस आफ दीं स्कालको

येक्सटर्नलसर्फेसको वयान ।

यो इरेगुलर हुन्छ, येस्को फ्रान्टमा अपारजको इन्साइसर तीथ, वीहाईन्डमा अक्सिपीटलको सुपीरियेर कार्भेलाइन्स, ल्याटा-
 स्पालमा आलिभोलार आर्च, मेलार वोनको लोवर वर्डर, जाईगोमा
 र जाईगोमादेखि म्याष्टयेड प्रसेस र सुपीरियेर कार्भेड लाइनको
 येक्सट्रिमिटी देखिन्छ । यो सर्फेस सुपीरियेर म्याक्सिलरि र प्या-
 लेट वोनको प्यालेट प्रसेस स्फीनायडेको बाडोको १ पार्ट र टेम्पो-
 रल अक्सिपीटलको अन्डर सर्फेसले वन्छ । येहि सर्फेसको वीफीर
 देखि व्याकवार्डसम्म अपारजको टोथ रहने १६ क्याभिटिस, आ-
 न्टीरियेर प्यालेटाइन फसा, फोरामिना आफ फ्टेन्सन, फोरामिना
 आफस्कार्पा, इन्साइसीभ फोरामिना, पोष्टीरियेर प्यालेटाइन फोरा-
 मेन, प्यालेट वोनको टीउवेरोसिटि, पोष्टीरियेर नेजल स्पाइन,
 टेरीगोप्यालेटाइन केनाल्स, मीडियान केनाल, स्क्याक्कायेड फसा,
 ह्यामुलर प्रसेस, फेरिज्जोयाल स्पाइन, फोरामेन ओभेली, फोरामेन
 स्फीनोजम, ग्लोबुलयेड फसा, ट्राइलयेड प्रसेस, ट्राइलीम्याष्टयेड फोरा-
 मेन, अरिक्चुलर फिसर, डाइगष्टिक फसा, अक्सिपीटल ग्रुभ, फोरा-
 मेन ल्यासिरम, मिडियाम, जुगुलर फसा, फोरामेन म्याग्राम,
 आन्टीरियेर कन्डीलयेट फसा र फोरामेन, पोष्टीरियेर कन्डीलयेट
 फसा र फोरामेन, येक्सटर्नल अक्सिपीटल क्रेष्ट, येक्सटर्नल
 अक्सिपीटल प्रोटुवारेन्स, सुपीरियेर र इन्फीरियेर कार्भेड लाइ-
 न्सहरु सब देखिन्छ ।

सर्नको सुपीरियेर वर्डर र डर्सांम येफीयाई रहन्छ । येक्सटर्नलमा टेम्पोरलको स्कोवामासपोसर्न, पेराइटलको आन्टीरियेर, इन्फीरियेर, आङ्गल र स्फीनायेडको ग्रेट उंडड रहन्छ । येहि फसामा स्कोवामो पेराइटल स्फीनो, पेराइटल स्कोवामो, स्फीनायेडल र पेद्रो स्फीनायेडलसुचर्स देखिन्छ । येहि फसाको वीफोरदेखि व्याकवार्डमा अप्टिक ग्रुभ, अलिभरि प्रसेस, आन्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसेस, सेलाटार्सिका, मिडिल क्लीनयेड प्रसेस, डर्सांम येफीयाई, पोष्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेस, क्याभारनस ग्रुभ रहन्छ । येहि फसाको वीफोर देखि व्याकवार्डसम्म फोरामेन, ल्यासिराम, आन्टीरियेस, फोरामेन रोटान्डाम, फोरामेन भेसेली, फोरामेन ओभेली, फोरामेन स्फीनोजम र फोरामेन ल्यासिराम मीडियाम देखिन्छ ।

पोष्टीरियेर फसा कन्क्रेभ र अरु फसि भन्दा लार्ज हुन्छ, यो स्फीनायेडको वाडीको सुपीरियेर सर्फेसको पोष्टीरियेर थार्ड, अक्सिपीटल, टेम्पोरलको पेद्रस, म्याष्टयेड पोसर्नस र पेराइटल चोनको पोष्टीरियेर र इन्फीरियेर आङ्गलले चन्छ । येहि फसामा पेद्रो अक्सिपीटल, म्याष्टो अक्सिपीटल, म्याष्टो पेराइटल र व्यासिलरसुचर्स देखिन्छ । येहि फसामा सेरिवलाम पोसर्न भेरोलियाई र मेडाला अबूङ्गेटा रहन्छ । येहि फसाको पोष्टीरियेरमा ल्याटास्वाल साइन्सेस जाने ग्रुभ र येहि फसाको सेन्टरमा फोरामेन म्याग्राम देखिन्छ । येहि फसामा आन्टीरियेर, कन्डीलयेटफोरामेन, जुगलरफोरामेन, इन्टर्नल अडीटरि मीयेटस, इन्फीरियेर अक्सिपीटल फसि, इन्टर्नल अक्सिपीटल क्रेष्ट, म्याष्टयेड फोरामेन र पोष्टीरियेर कन्डीलयेटको फोरामेन देखिन्छ ।

वेस आफ दीं स्कालको

वेक्सटर्नलसर्फेसको घयान ।

यो इरेगुलर हुन्छ, येस्को फ्रान्टमा अपारजको इन्साइसर तीथ, बीहाईन्डमा अक्सिपीटलको सुपीरियेर कार्भलाइन्स, ल्याटा-
 स्पालमा आलिभोलार आर्च, मेलार चीनको लोवर वर्डर, जाईगोमा
 र जाईगोमादेखि म्याष्टयेड प्रसेस र सुपीरियेर कार्भड लाइनको
 येक्सट्रिमिटी देखिन्छ । यो सर्फेस सुपीरियेर म्याक्सिलरि र प्या-
 लेट चीनको प्यालेट प्रसेस स्फीनायडेडको बाडीको १ पार्ट र टेम्पो-
 रल अक्सिपीटलको अन्डर सर्फेसले बन्छ । येहि सर्फेसको वीफोर
 देखि व्याकवार्डसम्म अपारजको तीथ रहने १६ क्याभिटिस, आ-
 न्टोरियेर प्यालेटाइन फसा, फोरामिना आफ ष्टेन्सन, फोरामिना
 आफस्कार्पा, इन्साइसीभ फोरामिना, पोष्टीरियेर प्यालेटाइन फोरा-
 मेन, प्यालेट चीनको टीउवेरोसिटि, पोष्टीरियेर नेजल स्पाइन,
 टेरिगोप्यालेटाइन केनाल्स, मीडियान केनाल, स्क्याक्कायेड फसा,
 ह्याम्युलर प्रसेस, फेरिञ्जोयाल स्पाइन, फोरामेन ओभेली, फोरामेन
 स्फीनोजम, ग्लोबयडेड फसा, ट्राइलयेड प्रसेस, ट्राइलोम्याष्टयेड फोरा-
 मेन, अरिब्युलर फिसर, डाइगष्टिक फसा, अक्सिपीटल ग्रुभ, फोरा-
 मेन ल्यास्रारम, मिडियाम, जुगुलर फसा, फोरामेन म्याग्राम,
 आन्टोरियेर कन्डीलयेट फसा र फोरामेन, पोष्टीरियेर कन्डीलयेट
 फसा र फोरामेन, येक्सटर्नल अक्सिपीटल क्रेष्ट, येक्सटर्नल
 अक्सिपीटल प्रोटुवारेन्स, सुपीरियेर र इन्फोरियेर कार्भड लाइ-
 न्सहरु सब देखिन्छ ।

स्कालको ल्याटांस्पाल रिजनमा

३ पोर्सन हुन्छन ।

१ टेम्पोरल फसा

२ म्याष्टयेडपोर्सन

३ जाइगोम्याटि फसा

टेम्पोरल फसालो बयान ।

येस्को आवभ र पीहाइन्डमा टेम्पोरल रिज रहन्छ । येस्को फ्रान्टमा फ्रान्टल, मेलार र स्फीनायेडको ग्रेट उइङ रहन्छ । येक्स-टर्नलमा मेलार र टेम्पोरल बोन्स मील्दा जो जाइगोम्याटिक आर्च वन्छ त्यो रहन्छ । वीलोमा टेरिगयेड रिजले टेम्पोरल र जाइगोम्याटिक फसालाई फराक गराउँछ यो फसा ५ बोन्सले वन्छ । फ्रान्टलको १ पार्ट स्फीनायेडको ग्रेट-उइङ पेराइटल टेम्पोरलको स्कोवामास पोर्सन र मेलार बोन्सले वन्छ ।

म्याष्टयेड पोर्सनको बयान ।

यो टेम्पोरल बोन्सको म्याष्टयेड पोर्सन र स्कोवामास र पेटरस पोर्सनको १ पार्टले वन्छ, येही पोर्सनमा म्याष्टयेड फोरामेन, म्याष्टयेड प्रसेस, येक्सटर्नल अडिटरि मीयेटस, टीम्प्यानिक स्लिट र टेम्पोरोम्याक्सिलरि आर्टिकुलेशन रहन्छ ।

जाइगोम्याटिक फसालो बयान ।

यो जाइगोमाको विलो र इन्नर साइडमा रहन्छ, येही फसामा टेम्पोरल मासलको लोवर-पार्ट, येक्सटर्नल र इन्टर्नल टेरिगयेड

मासलस इन्टर्नल म्याक्सिलरिआर्टरि र भेन, इन्फोरियेर म्याक्सिलरिनाभ र तेस्को ब्रेञ्चेस रहन्छ ।

येस्को अपर इन्टर पार्टमा २ फीसर्स देखिन्छन् ।

स्फीनो म्याक्सिलरि फीसर ?

टेरिगो म्याक्सिलरि फीसर ?

स्फीनो म्याक्सिलरि फीसर अर्बिटको आउटर र ह्याकपार्टमा ओपुन गर्छ, येसवाट सुपीरियेर म्याक्सिलरि नाभ र तेस्को अर्बिटल ब्रेञ्च, इन्फ्रा अर्बिटल भेसलम र मीकेल्सग्याङ्गुयानको आसीन्डिडब्रेञ्चेस जान्छ, यो टेरिगोम्याक्सिलरि फीसरको साथ इन्टर्नलमा मील्ल ।

टेरिगोम्याक्सिलरिफीसर, स्फीनोम्याक्सिलरिफीसरको इन्टर र तलतीर रहन्छ । यो सुपीरियेर म्याक्सिलरि र टेरिगयेड प्रसेसले वन्छ, येसवाट इन्टर्नल म्याक्सिलरिआर्टरिको ब्रेञ्चेस जान्छ ।

स्फीनोम्याक्सिलरि फसाको थयान ।

यो स्फीनोम्याक्सिलरि र टेरिगोम्याक्सिलरि फीसर्सको बीचमा र अर्बिटको थेपेक्सको वीलोमा रहन्छ ।

येही फसामा ३ फीसर्स ५ फोरामिना देखिन्छ ।

३ फीसर्सको नाव ।

१ स्फीनायेडल फीसर ।

२ स्फीनोम्याक्सिलरि " ।

३ टेरिगोम्याक्सिलरि " ।

५ फोरामिनाको माउँ ।

१ फोरामेन रोटाण्ड्रास ।

२ मीडियान केनाल ।

३ टेरिगोप्यालेटाइत, केनाल ।

४ स्फीनोप्यालेलाटाइन फोरामेन ।

५ पोष्टीरियेर प्यालेटाइन केनाल ।

येही फसामा सुपीरियेर म्याक्सिलरि नाभ मिकेल्स म्याड-
ग्लोथान र इन्टर्नल म्याक्सिलरि आर्टरिको टार्मिनेसन रहन्छ ।

स्कालको

आन्टीरियेर रिजनको बयान ।

येसले फेस वन्छ, येसैमा आइजर नोज रहन्छ, येहि रिजको
आवभमा गुवेलार अर्बिटको मार्जिन्स रहन्छ । वीलोमा चीन र
साइडमा मेलार वोन रिजको रेमासको आन्टीरियेर मार्जिन
रहन्छ । येहि रिजनमा सुपरसिलि अरि रिजेस, आन्टीरियेर नेरिस,
आन्टीरियेर र नेजल स्पाइन, इन्टर म्याक्सिलरि सुचर, इन्साइ-
सिभ फसा, चीनको सिम्फाइसिस, मेन्टल प्रसेस, मेन्टल व्युवर्कल,
लोवारजको इन्साइसिभ फसा, सुप्राअर्बिटल रिज, सुप्राअर्बिटल
नच र फोरामेन, इन्फ्रा अर्बिटल फोरामेन, केनाइन फसा, मेन्टल
फोरामेन र येक्सटर्नल बोव्हिक लाइन देखिन्छ ।

अर्बिटसको बयान ।

अर्बिटस भनेको २ हुन्छन, यो क्वाड्रि ल्याटासाल र पीरा-

मेडाल क्याभिटिज हुन्छ, यो फसाको आन्टीरियेर र अपर पार्टमा हुन्छ, येस्को वेस फर्वार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ । येपेक्स क्याकवार्ड र इन्वार्डदिग्मा जान्छ । १।१ अर्बिट ७।७ वोनसले वन्छ ।

फ्रान्टल ...	वोन ?
स्फीनायेड...	” १
येथमयेड ...	” १
सुपोरियेर म्याक्सिलरि	” १
मेलार ...	” १
ल्याक्सिमेल...	” १
प्यालेट...	” १

तल फ्रान्टल वोन, स्फीनायेडवोन र येथमयेड वोन हस्ले दुवै अर्बिट बनाउने काम दीन्छ र येहि हिसापले २ अर्बिट्स वन्न ११ वोनस लाग्छ । १।१ अर्बिटको रुक १ । फ्लोर १ । इन्टरवाल १ । आउटरवाल १ । आइलस १ । स्कार्कमफारेन्स २ नाम । १ वेस । १ येपेक्स हुन्छन ।

रुक कन्केभ हुन्छ । फ्रान्टमा फ्रान्टल वोनको अर्बिटल प्लेटले र चीहाईन्डमा स्फीनायेडको लेसर उइड्सले वन्छ ।

येस्को फ्लोर फ्लाट हुन्छ । सुपोरियेर म्याक्सिलरि वोनको अर्बिटल सर्फेस र फ्रान्टमा मेलार वोनको अर्बिटल प्रसेस र चीहाईन्डमा प्यालेटको अर्बिटल प्रसेसको सुपोरियेर सर्फेसले वन्छ ।

इन्टरवाल फल्याट हुन्छ । चीफोरडेखि क्याकवार्ड सम्म सुपोरियेर म्याक्सिलरिको नेजल प्रसेसले, ल्याक्सिमेल, येथमयेडको अस्ट्रुनाम स्फीनायेडको वाडीको थोरै हिस्साले वन्छ ।

आउटरबालको फ्रान्टमा मेलार बोनको अर्बिटल, अर्बिटल प्रसेसले र धीहाईन्डमा स्किनायेडको अर्बिटल सर्फेसले बन्छ ।

अर्बिटको

४ आइन्स डुन्डन ।

सुपीरियेर येक्सटर्नल आइल ?

सुपीरियेर इन्टर्नल ,, ?

इन्फोरियेर येक्सटर्नल ,, ?

इन्फोरियेर इन्टर्नल ,, ?

येस्को सार्कमफारेन्सको आवभमा, सुप्राअर्बिटल रिजले बन्छ । पीलोमा मेलारको अर्बिटल प्लेटको आन्टीरियेर वर्डर, सुपीरियेर म्याक्सिलरि र ल्याक्रिमेल बोनले बन्छ । येक्सटर्नलमा फ्रान्टल बोनको येक्सटर्नल आइल प्रसेसले र मेलार बोनले बन्छ । इन्टर्नलमा फ्रान्टलको इन्टर्नल आइल प्रसेसले र सुपीरियेर म्याक्सिलरिको नेजल प्रसेसले बन्छ ।

अर्बिटको येपेक्स व्याकवार्डमा रहन्छ । अप्टिक फोरामिनाको साथ मिल्छ ।

१।? अर्बिटमा

९ 'कोमिह्स डुन्डन' ।

१ अप्टिक फोरामेन ।

२ स्किनायेडल फोसर ।

३ स्किनोम्याक्सिलरि फोसर ।

४ सुप्राअर्बिटल फोरामेन ।

५ इन्फ्राअर्बिटल केनाल ।

६ आन्टीरियेर येश्मयेडल फोरामेन ।

७ पोष्टोरियेर येश्मयेडल फोरामेन ।

८ मेलार फोरामेन ।

९ केनाल्स फर्दिनेजल डाक्ट ।

नेजल फसिको बयान ।

यो २ लार्ज इरेगुलर क्याभिटिज हुन्छ । फेसको मिडिल लाइन र २दिग्मा रहन्छ । क्रेनियामको बेसदेखि, माउथको रूप सम्म रहन्छ । १ थिन भाटिकेल सेप्टमले २ भाग गराउ छ । २ लार्ज अपरचर्स १।१ नेजल फसाको आन्टीरियेरमा र पोष्टोरियेरमा रहन्छ । फेसको फ्रान्टमा आन्टीरियेरनेरिस रहन्छ । फेरिन्ड्सको वीहार्ड्नेडमा पोष्टोरियेरनेरिस रहन्छ ।

यो नेजल फसि वोलो भन्दा आवभ न्यारो हुन्छ । १।१ नेजल फसिको साथ ४ साइन्सेस कम्युनिकेट गर्छ । आवभमा फ्रान्टल साइनसको साथ, वीहार्ड्नेडमा स्फिनायेडल साइनसको साथ, आउटर वालमा म्याक्सिलरि र येश्मयेडल साइनसको साथ मील्छ ।

१।१ फसाको साथ ४ क्याभिटिज कम्युनिकेट गर्छ । ल्यान्क्रिमेल ग्रुभ दीयेर अर्बिट सङ्ग मील्छ । आन्टीरियेर प्यालेटाइन केनाल दीयेर माउथ सङ्ग मील्छ । अल्फ्याक्टरि फोरामिना दीयेर क्रेनियाम सङ्ग मील्छ । स्कीनो प्यालेटाइन फोरामिना दीयेर स्कीनो म्याक्सिलरि फसा सङ्ग मील्छ । सेप्टमको १ फोरामेन दीयेर १ नेजल फसा, दोस्रो नेजल फसाको साथ मील्छ ।

१४ वोन्सले, नेजल फसि वन्छ ।

केनियामको ३ ।

फ्रान्टल वोन १

स्फीनायेड " १

येथमयेड " १

केसमा ।

लोवारज र, मेलार वाहेक अरु जम्मा वोन्स ।

१।१ नेजल फसाको, १ रुफ, १ फ्लोर, १ इन्नरवाल, १ आउटरवाल हुन्छ ।

रुकुको दोस्रो नाम अपर त्राल, येस्को फ्रान्टमा नेजल वोन्स र फ्रान्टलको नेजल स्पाइनले वन्छ । मिडिलमा येथमयेडको क्रि-ब्रीफारम छुटले वन्छ । वोहाईन्डमा स्फीनायेडको वाडीको अन्डर सर्केस र स्फीनायेडल टार्विनेटेड वोन्सले र योला आफ् दी भोमर प्यालेट वोनको स्फीनायेडल प्रसेसले वन्छ ।

फ्लोरको फ्रान्टमा सुपीरियर म्याक्सिलरको प्यालेट प्रसेसले वन्छ । वोहाईन्डमा प्यालेट वोनको प्यालेट प्रसेसले वन्छ ।

इन्नरवाल दोस्रो नाम सेप्टम, येस्को फ्रान्टमा नेजल वोन्सको क्रेट र फ्रान्टलको नेजल स्पाइनले वन्छ । मिडिलमा येथमयेडको पापेन्डोस्युलर छुटले वोहाईन्डमा भोमर र स्फीनायेडको रण्ट्रामले वीलोमा सुपीरियर म्याक्सिलरको क्रेटले र प्यालेट वोनले वन्छ ।

आउटर वालको फ्रान्टमा सुपीरियर म्याक्सिलरको नेजल प्रसेसले र ल्याक्रिमेल, वोन्सले वन्छ । मिडिलमा येथमयेड र सुपीरियर म्याक्सिलरको इन्नर सर्केसले र इन्फीरियर टार्विनेटेड

वोन्सले वन्छ । वीहाईन्दमा प्यालेट वोनको भाटिकेल-प्लेटले र स्किनायेडको इन्टर्नल टेरिगयेड प्लेटले वन्छ । यो सर्फेसमा नोजको ३ मीयेटासेस रहन्छ । नाम—

सुपीरियेर मियेटस । १

मिडिल २

इन्फीरियेर ३

नेजल फसिको अगाडीको वोप्रीडलाई आन्टीरियेर नेरिस भनिन्छ । ताजा भयाको वखतमा नोजको कार्टिलेजले सानु भै रहन्छ ।

नेजल फसिको पछाडीको वोप्रीडलाई पोष्टीरियेर नेरिस भनिन्छ । यो पोष्टीरियेर नेरिस फेरिडसको अपर पार्टको साथ मील्छ ।

हायेड वोनको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम - लीडुयाल वोन पती भन्छत । येस्को आकार हर्सु जस्तो हुन्छ ।

यो ५ हिस्साले वन्छ ।

१ वाडी ।

२ ग्रेटर कर्नुवा ।

३ लेसर कर्नुवा ।

घाइलयेड प्रसेसको टीपमा घाइलोहायोयेड लीगामेन्टले झुन्ड्याउ छ ।

येरको वाडीको वयान ।

यो वाडी काड्रि क्याटास्याल हुन्छ । येस्को आन्टीरियेर

सर्फेस कन्भेस हुन्छ । फर्वार्ड र अपवार्डदिग्मा जान्छ । येस्को
साइभमा २ रिज छ । नाम—

१ भार्टिकेल रिज ।

२ होराईजेन्टलरिज ।

यो २ रिज जाहाँ मिल्छ उही ठाउँमा १ ट्युवर्कल छ ।
येस्को ४ दिग्मा ४ डीप्रेसन देखिन्छ । यो सर्फेसमा जीनीहोया-
योप्रेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आवममा जीनीयो हायो-
ग्लोसरा, वीलोमा माइलो हायोयेड, घाइलो हायोयंड, डाइगष्टि-
कको आपोन्युरेसिस र हायोग्लोसस मासल्सको १ पार्ट आटा-
चमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस स्मुथ र कन्कीभ हुन्छ । व्याकवार्ड र डाउ-
नवार्ड दिग्मा जान्छ । येसले येंपिगूटिसलाई थाहरो हायेडमेम्ब्रेन
र अरिओलार टीस्युदीयेर सेपारेट गर्छ ।

सुपीरियेर वर्डर राउन्ड हुन्छ । थाइरोहायोयेडमेम्ब्रेन र जीनी-
योहो ग्लोसाई र कन्डोग्लोसाई मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फीरियेर वर्डरको फ्रान्टमा एर्नोहायोयेड मासल आटा-
चमेन्ट हुन्छ । वीहाईन्डमा वाडी र ग्रेटर कर्नुवा जाहाँ मील्छ,
तेस ठाउँमा दोमोहायोयेड र थाइरोहायोयेड मासल्सको १ पार्ट
आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ल्याटास्वाल सर्फेसेसमा स्वाल ओभेल कन्भेक्स फ्यासेटस
हुन्छ । ग्रेटर कर्नुवाको साथ आर्टिकुलेशन हुनलाई कार्टिलेज रहन्छ ।

ग्रेटर कर्तुवाकां वयान ।

• चाडीको ल्याटस्याल सर्फेसवाट व्याकवार्डदिग्मा प्रोजेक्ट छ । ल्याटास्याल थाइरोहायोयेड लीगामेन्टको आटाचमेन्ट दीन-ग्रइ पोथेरियेरदिग्मा १ द्युवर्कल रहन्छ । येस्को आउटर सर्फेसमा हायोग्लोसस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

अपर वर्डरमा मिडिल कन्सट्रिक्टर आफ दी फेरिड्स र ग्रेटर वर्डरमा थाइरोहायोयेड मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

लेसर कर्तुवाको वयान ।

यो चाडी र ग्रेटर कर्तुवा जाहॉ मीलछ तेसै ठाउँमा २ स्नाल सिङ जस्तो येमिनेन्सेस हुन्छ, येसैमा छाइलो हायोयेड लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

हायोयेड योनको मासलस ।

१ घानी हायोयेड ।

२ थाइरो " ।

३ वोमो " ।

४ छाइलो " ।

५ माडलो " ।

६ जीनीयो " ।

७ आपोन्युरेसिस आफ दी डाइगष्ट्रीक ।

८ जीनीयो हायोग्लोसस ।

९ कन्डीग्लोसस ।

१० हायोग्लोसस ।

११ मिडिल कन्सट्रिक्टर आफ दी फेरिड्स ।

१२ इन्फीरियर लिङ्गुयालिस मासल कसैको लाग्छ ।
कसैको लाग्दैन ।

येही वोनमा थाइरो हायोयेडीयान मेम्ब्रेन, एडिलो हायोयेड,
थाइरो हायोयेड, हायोयेपिग्लूटिक लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।
यो हायेड वोनको आर्टिकुलेशन छैन ।

थोस्याक्सको बयान ।

, रेस्पिरेशन र सार्कुलेशन्सको अर्ग्यान्स राखि रक्षा गर्नलाई
जो हाड र कार्टिलेजले वनेको पीङ्गरा जस्तो हुन्छ, यसैको नाम
थोस्याक्स भन्छन, (दोस्रो नाम) चेष्ट भन्छन । यसको आकार
कनिक्वाल हुन्छ । आवभ न्यारो, वीलो ब्रड, वीफोरदेखि व्याक-
पार्टसम्म फल्याट हुन्छ । फ्रान्ट भन्दा वीहार्इन्ड लाङ्ग हुन्छ ।

येस्को वाउन्डरीज ।

येस्को पोष्टीरियर सर्फेसमा १२ डर्सल भाट्टित्री र रिब्सको
पोष्टीरियर पार्टले बन्छ, यो आवभदेखि डाउनवार्डसम्म कन्भे-
क्स हुन्छ । आन्टीरियर सर्फेस फल्याट र थोरै कन्केभ हुन्छ ।
आवभदेखि डाउनवार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ, यो आन्टीरियर
सर्फेस घार्नाम र कष्टल कार्टिलेजेसले बन्छ ।

ल्याटास्याल सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ । यो रिब्सले बन्छ ।
यो २ रिब्सको बीचमा जो ठाउँ छ । उसको नाम इन्टरकष्टल
स्पेस भन्छन । येहि इन्टरकष्टल स्पेसेस ११ हुन्छन । यो ठाउँमा
इन्टरकष्टल मासल्स रहन्छ ।

थोस्पाक्सको अपर ओप्रीड मृगौलाको आकार जस्तो हुन्छ । वीक्फोरदेखि व्याकपार्ट भन्दा दाहिना, वाजा ब्रड हुन्छ । यो अपर ओप्रीडको वीहाईन्डमा फाष्ट डर्सल भाटिब्रा फ्रान्टमा घार्नामको अपर मार्जीन साईडमा फाष्ट रिब रहन्छ ।

लोवर ओप्रीडको वीहाईन्डमा ट्वेल्थ डर्सल भाटिब्राको साइडमा ट्वेल्थ रिब, फ्रान्टमा ११ (येलेभेन्थ) । १० (टैन्थ) । ९ (नाइन्थ) । ८ (एट्थ) र ७ (सेभेन्थ) रिब्सको कार्टिलेजेस रहन्छ ।

२ दिग्को कार्टिलेजेस मिलेर जो आङ्गल हुन्छ । नाम साव कष्टल आङ्गल भन्छन, यहि आङ्गलको सेन्टरवाट आन्सीफारम कार्टिलेज प्रोजेक्ट गर्छ ।

येही लोवर ओप्रीड वीक्फोरदेखि व्याकवार्ड भन्दा ट्रान्साभर्सेदिग्मा वाइड हुन्छ । थोस्पाक्सको क्याभिटि फ्रान्ट भन्दा वीहाईन्ड डिप हुन्छ । डायफ्राम मासलले यो ओप्रीडलाई बन्द गर्छ । यो डायफ्राम मासलले थोस्पाक्सको फ्लोर बन्छ । मेलको भन्दा फीमेलको थोस्पाक्स कोही फराक हुन्छ ।

१ फीमेलको थोस्पाक्स भीत्र धेरै चीज रहने जगा छैन ।

२ फीमेलको घार्नाम सर्ट हुन्छ ।

३ फीमेलको घार्नामको अपर मार्जीन थार्ड डर्सल भाटिब्राको वाडीको लोवर पार्टको लेभेलमा रहन्छ । मेलको घार्नामको अपर मार्जीन सेकेन्ड डर्सल भाटिब्राको वाडीको लोवर पार्टको लेभेलमा रहन्छ ।

४ फीमेलको अपर रिब्स मेलको भन्दा चल्छ ।

घानामको वयान ।

घो फ्ल्याट र न्यारो हुन्छ । चेष्टको फ्रान्ट र मिडिलमा रहन्छ । उमेरदार भया पछी येस्को ३ पोर्सन्स हुन्छ ।

१ अपर पिसको नाम म्यानुब्रीयाम ।

२ मिडिल पिस लार्ज हुन्छ । नाम ग्लाडिवोलास ।

३ इन्फीयेर पिसको नाम । ऐन्सीफारम २ नाम कजीफायेड, आपेन्डीक्स भन्छ, यो घानामको फ्रान्ट फ्ल्याट, वीहा-ईन्ड कन्केभ, आवभ ब्रड हुन्छ । फ्राष्ट पिस र सेकेन्ड पिस जाहाँ मील्छ उही ठाउँमा न्यारो हुन्छ । येस्को लेन्थ उमेरदार भया पछी ६ इञ्च लामो हुन्छ । फीमेल भन्दा मेलको लामो हुन्छ ।

म्यानुब्रीयाम

अथवा

फ्राष्टपिस आफ दी घानामको वयान ।

यो ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । आवभ ब्रड र थिक हुन्छ । वीलो न्यारो हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेस दाहिनादेखि बाजा कन्भेक्स हुन्छ । आवभदेखि डाउनवार्ड कन्केभ र स्मुथ हुन्छ । येस्को २ दिग्मा पेक्टोस्पालीस मेजर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ र घानो क्लीडोम्या-ष्टयेड मासलको घानेल अरिजिन हुन्छ ।

पोष्टोरियेर सर्फेस कन्केभ र स्मुथ हुन्छ । येस्को २ दिग्मा घानोहायेड र घानोथाइरयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को सुपीरियेर वर्डर थिक हुन्छ। येस्को सेन्टरमा १ नच छ। नाम प्रीयेक्सटर्नल नच, येस्को २ दिग्मा १ ओभ्याल आर्टिक्युलर सर्फेस छ। क्लाभीकलका घार्नलयेडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ।

इन्फीरियेर वर्डरमा १ वोभ्याल राफ सर्फेस छ। येसैमा आलो भयामा कार्टिलेज देखिन्छ। यो घार्नामको सेकेन्ड पिसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ।

ल्याटास्याल वर्डरको आवभमा फाष्ट कष्टल कार्टिलेजलाई १ डीप्रेसन देखिन्छ। वीलोमा १ स्माल फ्यासेट छ, येसैमा सेकेन्ड रिब्सको कष्टल कार्टिलेज लाग्छ।

सेकेन्ड पिस आफ दी घार्नाम

अथवा

ग्लाडिवोलासको वयान ।

यो लाङ्ग न्यारो र थिन हुन्छ। आवभ भन्दा वीलो ब्रड हुन्छ। येस्को आन्टीरियेर सर्फेस फ्ल्याट हुन्छ। येस्को ट्र्यान्स-भर्सदिग्मा ३ लाइन्स हुन्छन। यो थार्ड, फोर्थ र फीफथ, आर्टिकुलर डीप्रेसन्स, येहि ट्र्यान्सभर्स लाइनको २ दिग्मा रहन्छ। कोही र को यो टाउँमा १ फोरामेन देखिन्छ। नाम घार्नेल फोरामेन भन्छन। यो सर्फेसको २ दिग्मा पेक्टोस्यालीस मेजर मासलको घार्नेल अरिजिन हुन्छ।

येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस थोरै कन्केभ हुन्छ। येसैको वीलोको २ दिग्मा ट्राइयाङ्गुलेरिस घार्नाई मासल आटानमेन्ट हुन्छ।

सुपीरियेर वर्डरमा १ बोभ्याल सर्फेस छ । म्यानुत्रियाम साथ अर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्फीरियेर वर्डर न्यारो हुन्छ । येन्सीफारम आपेन्डिक्स साथ अर्टिकुलेशन हुन्छ ।

ल्याटास्वाल वर्डरको सुपीरियेर आङ्गलमा १ स्माल फ्यासेट छ । म्यानुत्रियामको उही फ्यासेटको साथ मिलिकन सेको रिबको कार्टिलेजलाई १ क्याभिटी बन्छ । येस्को तल्लोदिग्मा ३ ४ आङ्गुलर डीप्रेसन्स हुन्छ । येसैमा थार्ड, फोर्थ, फिफथ र सिक्स रिब्सको कार्टिलेजेज लाग्छ । येस्को इन्फीरियेर आङ्गलमा १ स्माल फ्यासेट हुन्छ । यो आन्सीफारम आपेन्डिक्सको नचको साथ मिलि सेभेन्थ रिबको कार्टिलेज लाग्छ ।

थार्ड पिस आफ् दी

एर्नामको वयान ।

येस्को (दोस्रो नाम) आन्सीफारम र क्जीफ्वायेड आपेन्डिक्स भन्छन । यो अरु भन्दा स्माल हुन्छ । यो कमती उमेरमा कार्टिलेज हुन्छ । उमेरदारमा येस्को अपर पार्ट असिफायेड हुन्छ ।

येस्को आन्टीरियेर सर्फेसमा कन्डोक्जोफ्वायेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को पोष्टीरियेर सर्फेसमा डायफ्रामको थोरै फाइबरस ट्राइयाङ्गुलेरिस एर्नाई मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ल्याटास्वाल वर्डरमा आप्डोमोनल मासल्सको आपोन्युरेसिस लाग्छ । येस्को आवभमा ग्लाडीवोलासको लोवरयेन्डको साथ

आर्टिकुलेशन हुन्छ । वीलोमा लीनीया आलवाको साथ आटाच-
मेन्ट हुन्छ ।

एनार्नाम चोनको

आर्टिकुलेशन १६ ।

क्लाभिकल २ । राइटमा १ लेफ्टमा १ ।

कण्टल कार्टिलेजेज १४ । राइटमा ७ लेफ्टमा ७ ।

फाष्ट कण्टल कार्टिलेजेजदेखि सिक्स्थ कण्टल कार्टिलेज
सम्म ११ रिब झुण्डीयाको छ । सेभेन्थ कण्टल कार्टिलेजमा
४ रिब्स झुण्डीयाको छ ।

एनार्नामको मासलस

९ जोडा १ बीजोडा हुन्छन ।

१ पेक्टोर्यालीस मेजर ।

२ एनार्नामोइडोम्याष्टयेड ।

३ एनार्नामहायेड ।

४ एनार्नाम थाडरयेड ।

५ ट्राइयाङ्गुलेरिस एनार्नामई ।

६ आपोन्युरेसिस आफ दी वोव्बिकस येक्सटर्नस ।

७ वोव्बिकस इन्टर्नस ।

८ ट्र्यान्सभर्स सेलिस ।

९ रेक्टस आप्डोमेनिस ।

१० डायफ्राम बीजोडा ।

रिक्सको वयान ।

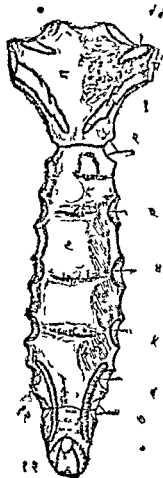
येसले थोस्वाक्सको चाल वन्ने काम दिन्छ । यो १।१ दिग्
१२।१२ गरि रहन्छ । (पैहो) ७ रिक्स वीहाईन्डमा स्पाइन
साथ मीलछ । फ्रान्टमा कष्टल कष्टलकार्टिलेजेस दीयेर एगार्नाम
साथ मीलछ । येही ७ रिक्स मध्ये २ रिक्सको नाम । टु रिक्स भा
ब्रोएगार्नालरिक्स भन्छन, घाकी ५ रिक्सको नाम फल्सरि
भन्छन । यो फल्सरिक्स २ किसिमका हुन्छन् । यो पाँचको भीत्र (पैह
तीनको नाम । भाट्टिब्रोक्ष्टल भन्छन, येस्को माथीको २ रिक्स
साथ जो कार्टिलेज छ, उसैको साथ लाग्छ घाकी २ रिक्स आन्टी
रियेर येक्सट्रिमिटीमा फ्री रहन्छ । यो दुइको नाम फ्लोटीडरि
र भाट्टिब्रलरिक्स भन्छन ।

रिक्सको बीच २ को जगालाई इन्टरकष्टल येस्पेस भन्छन
फाष्ट रिक्वेस्त्रि सेभेन्थ रिक्सम्म लामो हुँदै जान्छ । सेभेन्थदे
येलेभेन्थसम्म छोटो हुँदै जान्छ । रिक्सको चौडाई आवभदे
डाउनवार्ड कम्ती हुँदै जान्छ ।

कमन्स्यारेक्टर आफ दी रिक्स ।

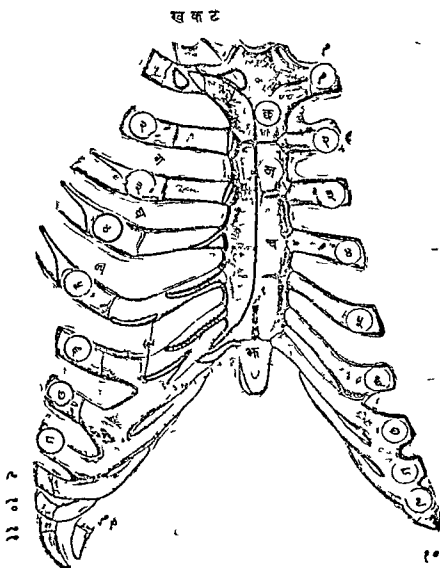
यो १।१ रिक्समा २।२ गरि येक्सट्रिमिटी हुन्छ । पोष्टेरिय
२ नाम भाट्टिब्रलयेक्सट्रिमिटी र आन्टीरियेर २ नाम एगार्नल
क्सट्रिमिटी । दोस्त्रा येक्सट्रिमिटीजको बीचको नाम वाडी र स्थाप
भन्छन ।

नं २८ टार्नाम_पोटरियर सार्फेस ।

१३।२ कटाल कार्टिलेज की साथ। ८। म्यानिड विवाम। ९। क्लाविकी शास। १०। एन्सि फंस एपेन्डिकस। ११। टार्नी वाइयड। १२। ड्राइवा मिडलार टार्नि। १३। ट्राया फ्राम। १४। टार्नी वाइयड।

नं २८ धानांम र कष्टाल काटिंलेज।

क। धान कुडडो म्याएयड। ख। सार कु भियास। ग। घ। पिकटीरालिस मारिनर।
 च। पिकटीरालिस मीजर। छ। म्यानिष्ठ त्रियाम। ज। म्याडिमीलाम। झ। एन् सिफस
 एपानडिक्स। ङ। इष्टार कुभिकिष्ठ लार नथ। च। कुभिकिष्ठ को साय। उ। रिक टाम
 एनडमिनिस। १-० टु रिब स। ८-१२ फल स रिब स। १०-१०म कष्टाल काटिंलेज।

पोष्टीरियेर

अथवा

भार्टिकुलयेफसट्टिमिटीको वयान ।

येस्मा १ हेड । १ नेक । १ द्युवेरोसिटि रहन्छ ।

हेडमा १ आर्टिकुलरसर्फेस रहन्छ । १ होराइजेन्टल रिजले
यो सर्फेसलाई २ फ्यासेटसमा डिभाइड गर्छ । २ डर्सल भार्टिब्रीको
वाडीको बीचमा कण्टलक्रयाभिटी रहन्छ उसैको साथ आर्टिकुलेशन
हुन्छ । रिचको र हेडको आउटवार्डदिग्मा जो फ्ल्याटपोर्सन रहन्छ ।
नाम, नेक । यो १ इञ्च लामो जत्ती हुन्छ । यो नेकको आन्टीरियेर
सर्फेस फ्ल्याट र स्मुथ हुन्छ । पोष्टीरियेर सर्फेस राफ हुन्छ, यसैमा
मिडिल कष्टो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । सुपीरि-
येर वर्डरमा १ राफ क्रीष्ट हुन्छ । आन्टीरियेर कष्टो ट्रान्सभर्स
लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको इन्फीरियेर वर्डर राउन्डेड
हुन्छ । नेकको पोष्टीरियेर सर्फेसमा स्पाफ्ट जाहाँ जोरिन्छ तसैमा
१ येमीनेन्स छ । नाम द्युवेरोसिटि दोस्रो नाम द्युवर्कल भन्छन,
येसैमा १ आर्टिकुलरपोर्सन र १ नान आर्टिकुलरपोर्सन छन ।

आर्टिकुलरपोर्सनको इन्टर्नल र इन्फीरियेरदिग्मा १ स्माल
वोभेल सर्फेस छ; यसैको साथ लोवर भार्टिब्रीको ट्रान्सभर्स प्रसे-
सको येक्सट्रिमिटीको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

नान आर्टिकुलरपोर्सनमा १ राफ येलीभेसन्स छ, यसैमा
पोष्टीरियेर कष्टो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्पाफ्ट थिन र फ्ल्याट हुन्छ, यसको २ सर्फेसेस र २ वर्डर्स
छन । १ इन्टर्नल सर्फेस । १ येक्सटर्नल सर्फेस । र १ सुपीरियेर
वर्डर । १ इन्फीरियेर वर्डर ।

येक्सटर्नल सर्फेसको वयान ।

यो कन्भेक्स र स्मथ हुन्छ, येस्को व्याकपार्टमा प्रामिनेन्ट लाइन हुन्छ । यो वोवोव्लिक भै डाउनवार्ड र आउटवार्ड जान्छ । नाम, आङ्गल । येसैमा इलीयोक्प्टेलिस मासलको टेउन आटाचमेन्ट हुन्छ । आङ्गल व्युवेरोसिटिको बीचमा लञ्जीसिमास उसाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । घार्नल येक्सटिमिटीमा १ वोव्लिक लाइन हुन्छ । नाम आन्टीरियेर आङ्गल भन्छन ।

इन्टर्नल सर्फेस कन्केभ र स्मथ हुन्छ, येसैमा १ रिज छ । इन्फीरियेर वर्डर र यो रिजको बीचमा १ ग्रुभ छ । नाम साव कष्टल ग्रुभ, येसैमा इन्टर्नल इन्टरकष्टल भेसल्स र नार्भ रहन्छ । यो ग्रुभको सुपीरियेर येज राउन्डेट हुन्छ, येसैमा इन्टर्नल इन्टरकष्टल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्फीरियेर-येजमा येक्सटर्नल इन्टरकष्टल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । सुपीरियेर वर्डर राउन्ड र थिक हुन्छ, येसैमा १ येक्सटर्नल लीप र १ इन्टर्नल लीप छन । येसैमा इन्टर्नल इन्टरकष्टल र येक्सटर्नल इन्टरकष्टल मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । आन्टीरियेर इन्टर्नल येक्सटिमिटी फ्ल्याट हुन्छ । येसैमा १ वोभ्याल कन्केभ डीप्रेसन छ । यो कष्टल कार्टिलेजको साथ लाग्छ ।

पिक्च्युलिअर रिक्सको वयान ।

यो ५ हुन्छ ।

(१) १ फाट । (२) २ सेकेन्ड । (३) १० टैन्थ । (४) ११ येलेभेन्थ । (५) १२ ट्वेल्थ ।

फाष्ट रिवको बयान ।

यो सर्ट, ब्रड र फल्याट हुन्छ, अरु सब रिक्स भन्दा यो काभर्ड हुन्छ । येस्को सर्फेस अपवार्ड र डाउनवार्ड जान्छ । येस्को वर्ड, इनवार्ड र आउटवार्ड जान्छ । येस्को हेड स्माल र राउन्डेट हुन्छ । येसैमा फाष्ट डर्सल भाटिब्राको वाडीको साथ आर्टिकुलेशन हुनलाई १ आर्टिक्युलर फ्यासेट हुन्छ । येस्को नेक न्यारो र राउन्डेट हुन्छ । ट्युबेरोसिटि थिक र प्रोमीनेन्ट हुन्छ । आउटर वर्डरमा रहन्छ, येसमा आङ्गल छैन ।

स्याफ्टको अपर सर्फेसमा २ स्माल डीप्रेसन हुन्छ, यो २ डी-प्रेसनसको बीचमा १ स्माल राफ सर्फेस हुन्छ । येसैमा स्केनीलस आन्टाइकस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो मासलको फ्रान्टमा जो ग्रुभ रहन्छ, उसवाट सब क्लेभियान भेन-जान्छ । यो मासलको वोहाईन्डमा जो ग्रुभ छ, उसवाट सब क्लेभियान आर्टरि जान्छ । ट्युबेरोसिटि र यो ग्रुभको बीचमा स्केलिनस मिडिआस मासलको आटाचमेन्ट हुनलाई १ राफ सर्फेस छ । येस्को आन्डर सर्फेस स्मुथ हुन्छ, अरु रिक्समा भया जस्तो ग्रुभ येसमा छैन । येस्को आउटर वर्डर कन्भेक्स, र राउन्डेट थिक हुन्छ । येस्को पोष्टी-रियेर पार्टमा संरेटेड म्याग्नस मासलको १ पार्ट लाग्छ । इन्नर वर्डर कन्केभ, थिन र सार्फ हुन्छ । येस्को सेन्टरमा स्केलिनस आन्टा-इकस मासलको आटाचमेन्ट हुनलाई १ राफ सर्फेस छ अरु २ रिक्समा भन्दा येस्को आन्टीरियर येक्सटि मिडि लार्ज र थिक हुन्छ ।

सेकेन्ड रिवको बयान ।

फाष्ट रिव भन्दा यो लाङ्ग हुन्छ । येस्को आङ्गल थोरै कम्ती

हुन्छ । येस्को स्वाफ्ट र होराईजेन्टल छैन आउटर सर्फेस कन्भे
हुन्छ । येस्को मिडिलमा सेरेटस म्याग्नस मासलको आटाचगे
हुन्छ । येस्को वीहाईन्ड र आवभ
स्केलिनस पोष्टाइकस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्टर सर्फे
स्मथ र कन्केभ हुन्छ । येस्को पोष्टेरियर पार्टमा १ सर्ट ग्युभ हुन्छ

टैन्थ रियको बयान ।

येस्को हेडमा १ सिङ्गल आर्टिक्युलर फ्यासेट हुन्छ ।

११ येलेभेन्थ र १२ ट्वेल्थ रिक्सको हेडमा पनी उसै १ सि
ङ्गल आर्टिक्युलर फ्यासेट हुन्छ । तर टैन्थ भन्दा यो २ ल
हुन्छ । यो २ रिक्सको नेक र ट्युबेरोसिटि छैन । येस्को येक
टिमीटि प्वाइन्टेट हुन्छ ।

११ येलेभेन्थमा थीरै आङ्गल छ; येस्को लोवर वर्डर
१ साल ग्युभ छ ।

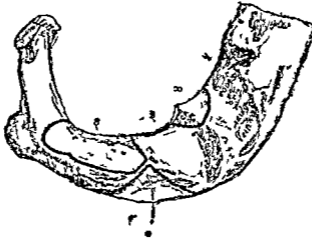
१२ ट्वेल्थमा यो २ पनी छैन । येलेभेन्थ भन्दा यो सर्ट हुन्छ

रिक्सको मासलस ।

- १ इन्टर्नल इन्टरकण्डलस ।
- २ येक्सटर्नल इन्टरकण्डलस ।
- ३ स्केलिनस आन्टाइकस ।
- ४ स्केलिनस मिडिआस ।
- ५ स्केलिनस पोष्टाइकस ।
- ६ पेक्टोस्पालिस माईनर ।
- ७ सेरेटस म्याग्नस ।

(१४७ क)

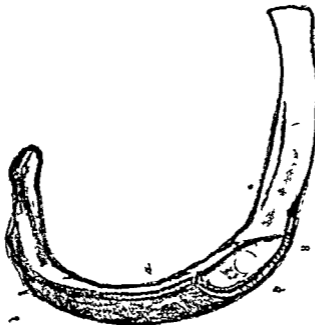
नं ३० फाट्टरिव सवभन्दा सान्, होरइजोखाल साफैस ।

- १। डेड । २। सकैलिनास मिडियास । ३। सावकु भियान फाट्टरि लाइ युभ ।
 ४। रुकैलिनास पण्डाईकास । ५। सावकु भियान भेनलाईयुभ । ६। सेरेटास म्यागनास की
 फाट्ट सेरेसान । ७। व्या गगल छैना ।

(१४७ क)

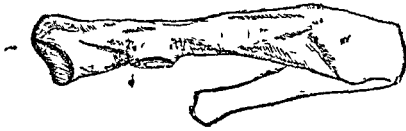
न ३१ सेकेन्ड रिव ।

- १। व्या गगल । २। रुकैलिनास पण्डाईकास । ३। सेकेन्ड सेरेसान । ४। फाट्ट सेरेसान

(१४८ क)

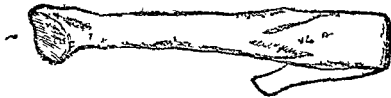
नं ३२ टेन्थ रिब ।

१। सि गल आर्टीकिलर फासेट । २। टिउवार सिटि । ३। या गल ।

(१४८ क)

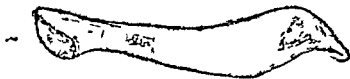
नं ३३ इलेभन्त रिब ।

१। सि गल आर्टीकिलर फासेट । २। या गल । ३। टिउवार सिटि के ना ।

(१४८ क)

नं ३४ टुयेल्भ् रिब ।

१। सि गल आर्टीकिलर फासेट । २। या गल के ना । ३। टिउवार सिटि के ना ।

८. बोबीकस येक्सटर्नस ।
९. काड्रेटस लम्बोरम ।
१०. डायफ्राम ।
११. ल्याटिसिमास डर्साइ ।
१२. सेरेटस पोष्टाइकस सुपीरियेर ।
१३. सेरेटस पोष्टाइकस इन्फीरियेर ।
१४. इलीयोकप्टेलिस ।
१५. मासकुलास आम्सेसोरियाम्याड इलीयोकप्ट्यालेम ।
१६. लञ्जीसिमास डर्साइ ।
१७. सर्भाइकेलिस आसन्डेन्स ।
१८. लीभेटरिस कप्टेरस ।
१९. इन्फ्राकप्टेलिस ।

रिक्सको आर्टिकुलेशन ।

फाष्ट-रिवदेखि सेभेन्थ रिवसम्म आन्टीरियेरमा कप्टलका-
टिलेज-दीयेर प्टानामको साथ वीहाईन्डमा डर्सल भार्टिवीको
साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

बाकी ५ मध्ये एदथदेखि टैन्थसम्म अगाडी कप्टल कार्टि-
लेज-पछाडी भार्टिवीको साथ मिल्छ । बाकी २ घेलेभेन्थ र ट्वेल्थ
अगाडीको भै रहन्छ । पछाडी भार्टिवीको साथ मिल्छ ।

कल्याभिकल

अथवा

कलार वोनको घ्रयान ।

यो लाङ्ग-वोन हो, फाष्ट-रिवको आवभमा र थोस्पासकी
अपर आन्टीरियेर पार्टमा-हीराईजेन्टल भै रहन्छ । यस्को इन्नर

येक्सटिमिटीको साथ घार्नाम वोनको अपर वर्डरको साथ र येस्को आउटर येक्सटिमिटी स्ख्यापुला वोनको आक्रोमियान प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को फ्रान्ट हेर्दा घार्नलयेन्डमा कन्केभस हुन्छ । स्ख्यापुलारयेन्डमा कन्केभ हुन्छ । येस्को आउटरवर्ड आवभदेखि डाउनवार्डसम्म फ्ल्याट हुन्छ । येस्को इन्टर टु थार्डसिलिन्डीकल हुन्छ ।

येक्सटर्नल र फ्ल्याटेन्ड पोर्सनको बयान ।

येस्को २ सर्फेस र २ वर्डर हुन्छन् । १ अपर सर्फेस । १ लोवर सर्फेस । १ आन्टीरियर वर्डर । १ पोष्टीरियर वर्डर ।

अपर सर्फेस फ्ल्याट र राफ हुन्छ । फ्रान्टमा डेल्टयेड र वी-हाईन्डमा टापिजियास मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । येहि २ मासल्सको बीचमा अलिकत्ती जगा सब कुटेनियास हुन्छ ।

आन्डर सर्फेस फ्ल्याट हुन्छ । येस्को पोष्टीरियर वर्डमा १ राफ येमिनेन्स हुन्छ । नाम कोनयेड ड्युवर्कल भन्छन् । येसैमा कोनयेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । स्ख्यापुलाको कोराकयेड प्रसेसको आवभमा रहन्छ । येही ड्युवर्कलवाट आन्टीरियर वर्डरको आउटरयेन्ड सम्म १ वोव्लिक लाइन छ । यो फर्वार्ड र आउटवार्ड-दिग्मा जान्छ । नाम वोव्लिक लाइन, येसमा टापिजयेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियर वर्डर कन्केभ, थिन र राफ हुन्छ । येसमा डेल्टयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्टर येन्डमा कोही २ की १ ड्युवर्कल देखिन्छ, नाम डेल्टयेड ड्युवर्कल ।

पोष्टीरियेर-वर्डर कन्भेक्स र राफ हुन्छ । आन्टीरियेर भन्दा ब्रड हुन्छ । यसैमा ट्रापिजीयास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल र मिलिन्डीकल पोर्सनको वयान ।

यो सिलिन्डीकल पोर्सन येहि वोनको इन्नर टु थार्डसले वन्छ । यसको फ्रान्ट कन्भेक्स वीहाईन्ड कन्भेभ हुन्छ । यसमा ३ वर्डस, ३ सर्फेसेस हुन्छ र—

आन्टीरियेर वर्डर फ्ल्याट पोर्सनको आन्टीरियेर मार्जीनको साथ मील्छ, यो ठाउँमा स्मृथ हुन्छ । पेक्टोस्पालिस मेजर र डेल्ट-येड मासलसको आटाचमेन्टको बीचको ठाउँ हो ।

सुपोरियेर वर्डर फ्ल्याट पोर्सनको पोष्टीरियेर मार्जीनको साथ मील्छ । यसले आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ । यसको इन्नर थार्डमा एर्भो क्लीडोम्याष्टयेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियेर वर्डर दोस्रो नाम सावक्केभियान वर्डर, यसले पोष्टीरियेर र इन्फोरियेर सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ । यो कोन-येड ट्युवर्कलदेखि रम्बयेड इम्प्रेसनसम्म हुन्छ । यसले सावक्केभियास मासलको शुभको पोष्टीरियेर वाउन्डरी वृच्छ । यसैमा सर्भाइकल फेसिया आटाचमेन्ट हुन्छ ।

सुपोरियेर र आन्टीरियेर वर्डसको बीचमा आन्टीरियेर सर्फेस हुन्छ । येक्सटर्नलदिग्मा स्मृथ र कन्भेक्स हुन्छ । यसलाई फ्ल्याटिसमा मायोडिस मासलले काभार गर्छ । यो वोनको इन्नर

हार्फ १ प्रामोनिन्ट लाइन्ले २ पार्ट गराउ छ । लोवर पोर्सन र हुन्छ, यसमा पेक्टोस्योलीस मेजर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । अपर पार्ट राफ हुन्छ, यसमा एर्नोक्लीडोम्याष्टयेड मासल आ चमेन्ट हुन्छ । यो २ मासलसको बीचमा १ स्माल ठाउँ छ, ठाउँमा सावकुटेनीयास हुन्छ ।

पोष्टोरियर सर्फेस, दोस्रो नाम सर्भाइकल सर्फेस भन्छ । यो स्मुथ र प्ल्याट हुन्छ । यसको आवभमा सुपीरियर वर्डर, वीले सावक्केभियान वर्डर हुन्छ । इन्टर्नलदिग्मा एर्नल येक्सट्रिमिटी माजोन रहन्छ । येक्सटर्नलदिग्मा फ्ल्याटपोर्सनको पोष्टोरि वर्डरको साथ मील्छ । यो उइडिनदेखि आउटवार्ड सम्म कन्व हुन्छ । यसको येक्सटर्नल येक्सट्रिमिटिको नजीकमा एर्नोहा मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । मिडिलमा १ फोरामेन येसवाट यो वोनको न्युट्रियान्ट आर्टरि जान्छ ।

इन्फोरियर सर्फेस, दोस्रो नाम सावक्केभियान सर्फेस भन्छ । यसको फ्रान्टमा आन्टीरियर वर्डर वीहाइन्डमा सावक्केभियान व रहन्छ । यो इन्टर्नलदिग्मा न्यारो हुन्छ । येक्सटर्नलदिग्मा वाइड फ्ल्याटपोर्सनको अन्डर सर्फेसको साथ मील्छ ।

एर्नल येक्सट्रिमिटिमा फाष्ट रिबको कार्टिलेजको स आर्टिकुलेशन हुनलाई कोडको १ स्माल फ्यासेट देखिन्छ, यो फ सेट यो इन्टर्नलयेडको आर्टिकुलर सर्फेसको साथ मील्छ । येस येक्सटर्नलदिग्मा १ ब्रड र राफ इम्प्रेसन रहन्छ । नाम रम्ब इम्प्रेसन भन्छन, यसैमा कष्टोक्लाभीक्युलर लीगामेन्ट दोस्रो न रम्बयेडलीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसको रीम्पनिड

टमा १ लज्जीच्युडिनल शुभ हुन्छ । नाम, साबक्केभियान शुभ । यसैमा साबक्केभियास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको आन्टीरियेर मार्जीनमा कष्टोकोस्याकयेड मेम्ब्रेन लाग्छ ।

इन्टर्नल अथवा टार्नल वेक्सट्रिमिटी भन्छन । यो ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येस्मा १ आर्टिक्युलर फ्यासेट छ । इन्टर आर्टिक्युलर, फाइब्रो कार्टिलेजले टार्नामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को लोवर वर्डरमा फाष्ट रिक्को कार्टिलेजको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आउटर र आक्रोमियान वेक्सट्रिमिटी, येस्मा १ स्वाल र फल्याट बोभ्याल फ्यासेट छ । स्वयापुलाको आक्रोमियान प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को सार्कमफारेन्समा आक्रोमियो क्लामिक्युलर लोगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

क्लामिकल-बोनको

आर्टिकुलेशन ३ बोन्स ।

टार्नाम...	१
स्वयापुला	१
कार्टिलेज आफ दी फाष्ट रिक्			१

क्लामिकल बोनको

मासलस ६ हुन्छन ।

१ टार्ना क्लीडोभ्याष्टयेड ।

२ ट्रापिजियास ।

३ पेक्टोस्पालिस मेजर ।

४ डेल्टयेड ।

५ साबक्केभियोस ।

६ एार्नोहायेड ।

स्व्यापुला वोनको वयान ।

येसले सोल्डर जयन्टको व्याकपार्ट वन्छ । यो लार्ज, फल्याट र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । थोस्पावसको पोष्टीरियेर साईडमा रहन्छ । सेकेन्डदेखि सेभेन्थ रिक्स सम्म र कोही २को एट्थ रिक्को पनी माथी रहन्छ । येस्को २सर्फेस । ३ वर्ड्स । ३ आङ्गल्स हुन्छन ।

आन्टीरियेर सर्फेस

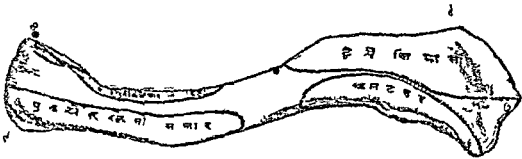
अथवा

भेन्टर सर्फेसको वयान ।

यो कन्केभ हुन्छ । नाम, साव स्व्यापुलार फसा । येसैमा वोल्विक रिजेस छन । येसैमा साव स्व्यापुलेरिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो फसाको आन्टीरियेर थार्ड स्मुथ हुन्छ । येसलाई येही सावस्व्यापुलेरिस मासलले काभार गर्छ । यो भेन्टरको पोष्टीरियेर वर्डर स्मुथ हुन्छ । येस्को सुपीरियेर र इन्फीरियेर आङ्गलमा ट्राइयाङ्गुलर मार्जीन छ, येसैमा सेरेटसम्याग्रस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सावस्व्यापुलार फसाको अपर पार्टमा १टयान्सभर्स डीप्रेसन हुन्छ । नाम, सावस्व्यापुलार आङ्गल भन्छन ।

(१५१ क)

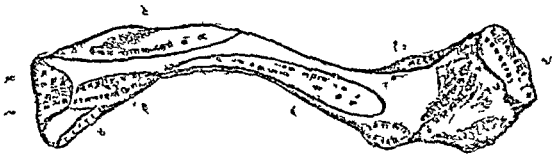
न ३५ लेफ्ट क्लाबिकुल सुपिरियर सर्फेस ।

१। प्याक्लोमियाल एकट्टिमिटि । २। टागाल एकट्टिमिटि । ३। टागो क्लाडो म्याएयड ।

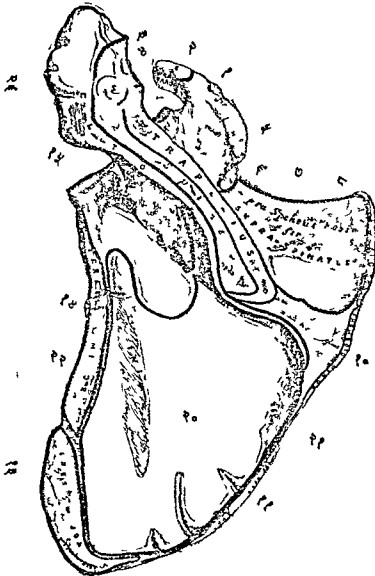
(१५१ क)

न ३६ लेफ्ट क्लाबिकुल इनफिरियर सर्फेस ।

१। टागोम को मध्य जंक्चन । २। पेक्टोरलिस मिनर । ३। इग्युड लिगामेण्ट की इग्रेसाम ।
 ४। टागो हायड । ५। फर्टिग को साथ जोडने । ६। साबकुमियाम नाम को पस ।
 ७। कोनयड सिगामिण्टाड टिष्टकाण । ८। ट्रापिजयड लिगामेण्ट म्याड बोव लिक्त म्याडन ।
 ९। क्लेविकुलर को साबकुमियाम लिगेम को साथ जोडने ।

नं ३८ लेफ्ट सक्यापिलला पोष्टिरियर साफे स वा डर्मास ।

१२

२। कौरकयोट प्रीसेस । १। वाइमेप्स । २। कौरकी प्रोकियालिस । ४। नेक । ५। ट्रापि
नवेळ लिगामिण्डलार्ई । ६। सुप्रामुक्कापिल्लार नष । ७। सुप्रामुक्काङ्गनस फसा । ८। सुपिरियर व्यांगल ।
९। विभेटर व्यांगुलि स्क्वापिल्लि । १०। रम्युयड माइजर । ११। रम्युटियास मेजर । १२। इन्फिरि-
यर व्यांगल । १३। टिरिस मेजर । १४। टिरिस साइजर । १५। स्क्वापिल्ला की शेळ । १६। व्याकी
मियन प्रीसेस । १७। एडन । १८। ट्रापिजियान । १९। सेल्टयड । २०। ईनफुएर्रनास फसा ।
२१। भाट्टिनाल वडार । २२। व्यक विलारि वडार ।

पोष्टीरियेर सफेसको

अथवा

डर्सीम सफेसको ध्यान ।

यो आवभदेखि डाउनवार्डसम्म आर्च हुन्छ । यो १ स्पाइनले २ भाग गराउ छ, स्पाइनको आवभपोर्सनको नाम सुप्रास्पाइन फसा भन्छन । येस्को तल्लो भागको नाम इन्फ्रास्पाइन फसा भन्छन ।

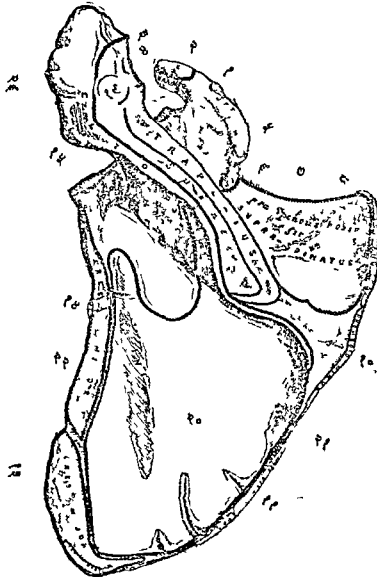
सुप्रस्पाइन फसा स्माल, क्रन्केभ र स्मुथ हुन्छ, येसमा सुप्रास्फिनेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फ्रास्पाइन फसा सुप्रास्पाइन फसा भन्दा लार्ज हुन्छ । येसमा इन्फ्रास्फीनेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सफेस र आक्सलरि वर्डरको बीचमा १ रिज हुन्छ । ग्लिनयेड क्याभिटिको लोवर पार्टदेखि पोष्टीरियेर वर्डरस डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा जान्छन् । यो रिजले इन्फ्रास्फीनेटस र २ टेरिस माइनर, टेरिस मेजर मासललाई फराक गराउ छ, यो लाइन र आक्सलरि वर्डरको ठाउँ न्यारो हुन्छ । येस्को अपर टु थार्डसको सेन्टरमा १ ग्रुभ हुन्छ । येसवाट डर्सेलिस स्वयापुलीभेसल्स हुन्छ । यो ठाउँमा टेरिसमाइनर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को लोवर थार्ड वर्डर ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येसमा टेरिस मेजर मासलको अरिजिन हुन्छ । येस्को माथी ल्याटिसिमास डर्साड मासल ग्राइड गर्छ, कोही २को यो मासलको फिउ फाइवर्स अरिजिन हुन्छ ।

टेरिस माइनर र टेरिस मेजर मासलको बीचमा १ थ्रोथ्रिक

नं ३८ लेफ्ट सक्वापिलला पोष्टिरियर साफो स वा डसाम ।

१२

२ । कीराकयैल भोसेस । ३ । वाइसिपस । ४ । कीराकी भोक्रियालिस । ५ । मेक । ६ । ट्रापि
 कयेड लिगामीण्टमार्ड । ७ । सुप्रामक्वापिल्लार लय । ८ । सुप्रोस्पाईजस फसा । ९ । सुपिरियर प्यांगल ।
 १० । विभेटर प्यांगुलि सक्वापिललि । ११ । रमुयड माइजर । १२ । रमुडियास कीजर । १३ । रमक्रि-
 यर प्यांगल । १४ । टिरिस कीजर । १५ । टिरिस माइजर । १६ । सक्वापिलला की डेड । १७ । प्याक्ती
 मिदन भोसेस । १८ । ग्वाडन । १९ । ट्रापिजियाम । २० । डेल्टयड । २१ । ईनक्वास्पाईनास फसा ।
 २२ । भाटि, ताल बर्डीर । २३ । व्यक सिलारि बर्डीर ।

पोष्टीरियर सर्फेसको

अथवा

डर्मा सर्फेसको वयान ।

यो आवभदेखि डाउनवार्डसम्म आर्च हुन्छ । यो १ स्पाइनले भाग गराउ छ, स्पाइनको आवभपोर्सनको नाम सुप्रास्पाइन फसा भन्छन । येस्को तल्लो भागको नाम इन्फ्रास्पाइन फसा भन्छन ।

सुप्रास्पाइन फसा स्नाल, क्रन्केभ र स्मुथ हुन्छ, येसमा सुप्रास्किनेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फ्रास्पाइन फसा सुप्रास्पाइन फसा भन्दा लार्ज हुन्छ । येस्मा इन्फ्रास्कीनेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेस र आक्सिलरि वर्डरको बीचमा १ रिज हुन्छ । ग्लिनयेड क्याभिटीको लोवर पार्टदेखि पोष्टीरियर वर्डरस डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा जान्छन् । यो रिजले इन्फ्रास्कीनेटस र २ टेरिस माइनर, टेरिस मेजर मासलसलाई फराक गराउ छ, यो लाइन र आक्सिलरि वर्डरको ठाउँ न्यारो हुन्छ । येस्को अपर टु थार्डसको सेन्टरमा १ युभ हुन्छ । येसवाट डर्मेलिस स्वयापुलीभेसल्स हुन्छ । यो ठाउँमा टेगिसमाइनर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को लोवर थार्ड वर्डर ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येस्मा ड्रेमिकल मेजर मासलको अरिजिन हुन्छ । येस्को माथो ल्याटि डर्माइड मासल ग्राइड गर्छ, कोही रको यो मासलको पिर्सन वर्स अरिजिन हुन्छ ।

टेरिस माइनर र टेरिस मेजर मासलको

आङ्गलमा टार्मीनेन्ट हुन्छ । आउटर येक्सट्रिमिटी कोस्वाक्येड प्रसेसमा टार्मीनेन्ट हुन्छ ।

येस्को आउटर पार्टमा १ डीपसेमि सार्कुलर नच रहन्छ । नाम सुप्रास्क्र्यापुलार नच भन्छन, यो नचको साथ क्यान्सभर्स लीगामेन्ट मिलि १ फोरामेन वन्छ । येसवाट सुप्रास्क्र्यापुलार नार्भ जान्छ । येही नचको सुपीरियेर वर्डरमा ओमोहायेड मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को येक्सटर्नल वर्डरको दोस्रो नाम आक्सिलरि वर्डर भन्छन, यो थिक हुन्छ । यो ग्लोनयेड क्याभिटिको लोवर मार्जीनदेखि इन्फीरियेर आङ्गलसम्म जान्छ ।

ग्लोनयेड क्याभिटिको वीलोमा १ राफ इम्प्रेसन हुन्छ । नाम इन्फ्रा ग्लोनयेड ट्युबर्कल भन्छन, येसैमा ट्राइसेप्स मासलको लाङ्ग हेड आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को वीलोमा १ लञ्जीच्युडिनल ग्रुभ हुन्छ यसैमा साव स्क्र्यापुलेरिस मासलको १ पार्ट अरिजिन हुन्छ । यो वर्डरको इन्फीरियेर थार्डको वीहाईन्डमा टेरिस मेजर मासलको थोरै फाइवर्स फ्रान्टमा सावस्क्र्यापुलेरिस मासलको थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल वर्डरको दोस्रो नाम भार्टिब्रल वर्डर पनिभन्छन, कोही २ ले यसलाई वेस् पनि भन्छन, यो अरु ३ वर्डर्स भन्दा लाङ्ग हुन्छ । सुपीरियेर आङ्गलदेखि इन्फीरियेर आङ्गलसम्म, येक्सटेन्ड गर्छ, यो आर्च हुन्छ । यो वर्डरमा १ आन्टोरियेर लीप, १ पोष्टोरियेर लीप र १ इन्टर मिडियेट येस्पेस रहन्छ ।

आन्टीरियेर लीपमा सेरेटस म्याग्रस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । पोष्टीरियेर लीपको आवभमा सुप्रास्पीनेटस मासल, वीलोमा इन्फ्रास्पीनेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो २ लीपको वीचको ठाउँको आवभमा लीभेटर आङ्गुलीस्त्र्यापुली मासल, वीलोमा रम्बयेडियास मोइनर मासल, येस्को पनी वीलोमा रम्बयेडियास मेजर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्त्र्यापुला वोनको

३ आङ्गुलसको घयान ।

सुपीरियेर आङ्गुल, येस्मा लीभेटर आङ्गुलीस्त्र्यापुली मासलको थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फीरियेर आङ्गुल, थिक राफ हुन्छ । येसैको आउटर सर्फेसमा टेरेसमेजर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ, कोही २ को ल्याटिसिमास डर्साइको थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर आङ्गुल, थिक हुन्छ, येसलाई हेड आफ दो स्त्र्यापुला भन्छन, येहि हेडमा १ स्यालो आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । नाम ग्लिनयेड क्याभिटी भन्छन, यो आउवार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ, यो आवभ भन्दा वीलोमा ब्रड हुन्छ । येस्को येपेसमा १ ड्युवर्कल छ । नाम सुप्राग्लिनयेड ड्युवर्कल भन्छन, येसैमा चाईसेप्ट मासलको लाङ्ग टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले काभार गर्छ, येस्को मार्जीनमा ग्लिनयेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

हेडको चारैदिग्मा डीप्रेष्ट सर्फेस हुन्छ । नाम नेक आफ, दी

स्त्रयापुला भन्छन, येहि ठाउँवाट कोस्पाकयेड प्रसेस उठ छ ।

कोन्याकयेड प्रसेसको वयान ।

स्त्रयापुला वोनको नेकको अपर पार्ट १ थिक कार्भ प्रसेस आफ वोन उठ छ । नाम कोस्पाकयेड प्रसेस भन्छन । यो पैहे अपर वार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ फेरि फर्वार्डर आउटवार्डदिग्मा जा छ । येस्को असिन्डिडपोर्सन वीफोरदेखि व्याकवार्ड फल्याट हुन्छ । येस्को फ्रान्टमा १ स्मुथ कन्कैभ सर्फेस छ, येसैमा सावस्त्रयापुले रिस मासल रहन्छ ।

येस्को होराजेन्टलपोर्सन आवभदेखि डाउनवार्डस फल्याट हुन्छ । येस्को अपर सर्फेस इरेगुलर र कन्भेक्स हुन्छ । येसैमा पेक्टोस्पालिस माइनर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आन्डर सर्फेस स्मुथ हुन्छ । इन्नर वर्डर राफ हुन्छ । येसैमा पनी पेक्टोस्पालिस माइनर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । आउटर वर्डर राफ हुन्छ । येसा कोस्पाकको आक्रोमील लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को येपेक्समा सट हेड आफ दी वाइसेप्स र कोस्पाकको ब्रेकीयालिस मासलको टेन्डन अरिजिन हुन्छ ।

कोस्पाकयेड प्रसेसको रुडको इन्नर साइडमा १ राफ इम्प्रेसन हुन्छ । नाम, कोनयेड ड्युवर्कल । येसैमा कोनयेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

होराईजेन्टलपोर्सनको अपर सर्फेसमा १ रिज छ, येसैमा ट्रापिजयेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्त्रयापुला वोनको

आर्टिकुलेशन २ हुन्छन ।

क्लाभिकल वोन ?

ह्युमेरस वोन ?

स्त्रयापुला वोनको

मासलस १७ हुन्छन ।

वान्टोरियेरदिग्मा १

सावस्त्रयापुलेरिस ।

पोष्टोरियेरदिग्मा १६

सुप्रास्फीनेटस ।

इन्फ्रास्फीनेटस ।

ट्रापिजियास ।

डेल्टयेड ।

ओमोहायडेड ।

सरेटस म्याग्नस ।

लीभेटर आङ्गुलीस्त्रयापुली ।

रम्बयेडियास माइनर ।

रम्बयेडियास मेजर ।

ट्राइसेप्स ।

टेरिस माइनर ।

टेरिस मेजर ।

वाइसेप्स ।

कोस्वाकोब्रेकियालिस ।

पेक्टोस्यालिस माइनर ।

ल्याटिसिमास डर्साई मासल । कसैको छ, कसैको छैन ।

ह्युमेरस वोनको घयान ।

अपर येक्सट्रिमिटीको अरु वोनस भन्दा यो लाङ्ग र लार्ज हुन्छ, येस्को १ स्याफ्ट । २ येक्सट्रिमिटीज हुन्छ ।

अपर येक्सट्रिमिटीजको घयान ।

यो राउन्ड हुन्छ । येस्लाई हेड आफ दी ह्युमेरस भन्छन । हेड र स्याफ्ट जाहाँ मिल्छ उहि ठाउँमा कन्सट्रिक्टेड हुन्छ । नाम नेक भन्छन, येसैमा अरु २ येमिनेन्सेस छ । नाम पहिला ग्रेट ड्युबेरोसिटि । दोस्रो लेसर ड्युबेरोसिटि भन्छन ।

हेडको घयान ।

यो हेड हेमिस फेरिकल हुन्छ । यो अपवार्ड, इनवार्ड र थोरै व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । येसैको साथ स्क्यापुला वोनको ग्लिनथेड क्याभिटिको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को सर्फेस स्मुथ हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले काभार गर्छ, येस्को आर्टिकुलर सर्फेसको सार्कमफारेन्स थोरै कन्सट्रिक्टेड हुन्छ । नाम येनाटमीकेल नेक भन्छन । ड्युबेरोसिटिजको वीलोमा जो नेक रहन्छ । नाम साजीकेल नेक, येसै ठाउँमा जादा फल्याकचर हुन्छ ।

थेनाटमीकेल नेकको बयान ।

हेड र ट्युबेरोसिटिको बीचमा न्यारो ग्रुभ छ, यसैलाई थेनाटमीकेल नेक भन्छन, यसैमा क्याप्सुलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, यसै ठाउँमा धेरै भ्यास्कुलर फोरामीना हुन्छ ।

ग्रेट ट्युबेरोसिटिको बयान ।

यो हेड र लेसरट्युबेरोसिटिको आउटर साइडमा रहन्छ । यसको अपर सर्फेस राउन्ड हुन्छ, उसैमा ३ फ्यासेट रहन्छ । यसको सुपीरियर फ्यासेटमा सुप्रारपीनेटसको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । मिडिल फ्यासेटमा इन्फ्रास्पीनेटस मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्फीरियर फ्यासेट र यसको वीलोमा टेरिस माइनर मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ग्रेट ट्युबेरोसिटिको आउटर सर्फेस कन्भेक्स र राफ हुन्छ । स्पास्टको आउटर साइडको साथ मिल्छ ।

लेसर ट्युबेरोसिटि, ग्रेट ट्युबेरोसिटि भन्दा छाल र प्रामीनेन्ट हुन्छ । हेडको फ्रान्टमा रहन्छ । यो इनवार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ, यसैमा १ फ्यासेट हुन्छ, यसैमा साधस्क्यापुलेरिस मासलको टेन्डनको इन्सर्सन हुन्छ, यो २ ट्युबेरोसिटिजको बीचमा १ डीप ग्रुभ छ । नाम वाइसिपिटल ग्रुभ भन्छन, यसैमा वाइसेप्स मासलको लाङ्ग टेन्डन र आन्टीरियर सार्कम फ्लेक्स आर्टरिको १ त्रेञ्च जान्छ । यो ग्रुभको २वर्डसलाई नाम आन्टीरियर वाइसिपिटल

रिज र पोष्टीरियेर वाइसिपिटल रिज भन्छन । ताजा भयामा कार्टिलेज रहन्छ । यसैमा क्याटिसिमास डर्साई मासलको टेन्डन इन्सरसन हुन्छ ।

स्यापटको वयान ।

येस्को अपर हाप सिलिन्डीकल हुन्छ । वीलोमा फ्ल्याट हुन्छ । येस्को ३ वर्डर्स । ३ सर्फेसेस हुन्छन् ।

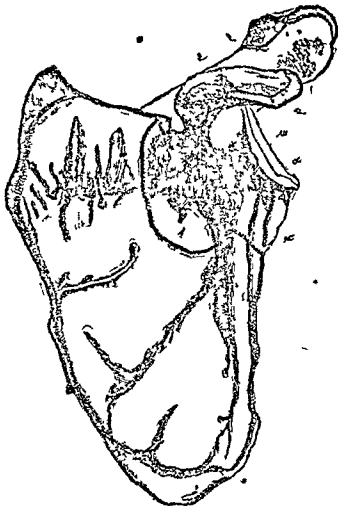
आन्टीरियेर वर्डरको वयान ।

आवभमा ग्रेट व्युवरोसिटिको फ्रान्ट देखि वीलोमा करुन-येड प्रसेससम्म जान्छ । येस्ले इन्टर्नल र येक्सटर्नल सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ, येस्को अपर पार्टमा आन्टीरियेर वाइसिपिटल रिज रहन्छ । येसैमा पेक्टोस्पालिस मैजरको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । यो वर्डरको सेन्टरमा डेल्टयेड इम्प्रेसनको आन्टीरियेर वाउन्डरी वन्छ । वीलोमा स्मूथ र राउन्ड हुन्छ । येसैमा ब्रेकिया-लिस आन्टाइकस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल वर्डरको वयान ।

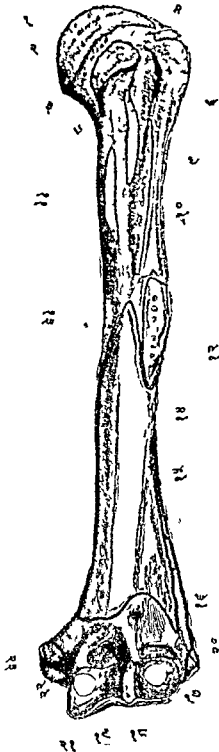
यो ग्रेट र व्युवरोसिटिको क्यापार्टदेखि येक्सटर्नल कन्डाइलसम्म जान्छ । येस्ले येक्सटर्नल र पोष्टीरियेर सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ । येस्को अपर हापमा पेरिस माइनर मासलको लोवरपार्ट इन्सरसन हुन्छ । येस्को वीलोमा ट्राइसेप्स मासलको येक्सटर्नल हेड आटाचमेन्ट हुन्छ । यो वर्डरको सेन्टरमा १ ब्रड खाली

न ३७ लोफ्ट स्क्वापिडला एण्टरियर साफोस ।

१ कुशाभिक ल को साथ जोड़ने । २। वाइसेप्सर कीराकी ने कियानिस । ३। पैकटोरानिष
 माइतर । ४। लिनथड क्याभिटि । ५। ट्राईसेप्स । ६। सेरेटास म्यान्नास । ७। सायक्ला
 पिचकार फसा । ८। कोनथड निगामेण्ट लाइ । ९। टापिजथड निगामेण्ट लाइ ।

नं ३८ लेफ्ट ह्यूमरस या ग्लिरियर ।

१ ह्यूड । २ व्यानाटमिकाय गेक । ३ साय
स्व्यापिल्लारिस लाइ लोसार टिउवार सिटि ।
४ सुप्रास्पाइनेटास । ५ गेटार टिउवार सिटि । ६
व्या ग्लिरियर वाइसिपिटाल रिज । ७ वाइसिपिटाल
गुभ । ८ पोर्टरियर वाइसिपिटाल रिज । ९
लाटिसमास डमाइ । १० पोक टोरालिस मेजर
११ टिरिस मेजर । १२ डेल टयेड । १३ कोगकी
ब्रकियालिम । १४ ब्रकियालिम प्याटाइ कास ।
१५ सुपाइनेटरे रेडियाइ ल गास । १६ एक स
टेशसर कार्पि रेडियालिम ल गियर । १७ एक
टागाल कार्डाईल । १८ रेडियाल ह्यूड । १९
टुकलिया आलनाकि साय । २० रेडियाल डिप्रे
सन । २१ करोनयड डिप्रेसन । २२ इष्टामाल
कगडाइल । २३ प्रोनेटार रेडियाइ टिरिस ।

वोव्बिक डीप्रेसन हुन्छ । नाम मासकुलीस्पाइरलायुभ भन्छन । येस्को लोवर पार्टमा १ प्रामिनेन्ट राक्त मार्जीन हुन्छ । नाम येक्सटर्नल कन्डीलयेट रिज भन्छन । येस्को आन्टीरियेर लीपको आवभमा सुपीनेटर लाइस मासल र वीलोमा येक्सटेन्सर कार्पाई रेडियालिस लाइलीअर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को पोष्टीरियेर लीपमा ट्राइसेप्स मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल वर्डरको घयान ।

यो लेसर ट्युबेरोसिटिदेखि इन्टर्नल कन्डाईलसम्म जान्छ । येस्को अपर थार्डमा १ प्रामिनेन्ट रिज हुन्छ । नाम पोष्टीरियेर वाइसिपिटल रिज भन्छन । येसैमा टेरिस मेजर मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को सेन्टरमा १ राफ रिज हुन्छ । येसैमा कोस्पाको ब्रेकीयालिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को वीलोमा न्युटियान्ट केनाल रहन्छ । यो वर्डरको इन्फीरियेर थार्डमा १ रिज छ । नाम इन्टर्नल कन्डीलयेट रिज भन्छन् । येस्को आन्टीरियेर लीपमा ब्रेकीयालिस आन्टाइकस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । पोष्टीरियेर लीपमा ट्राइसेप्स मासलको इन्टर्नल हेड आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको घयान ।

येस्को आवभ आउटवार्डदिग्मा जान्छ । येसलाई डेल्टयेड मासलले काभार गर्छ । वीलो फर्वार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ । येसैमा ब्रेकीयालिस आन्टाइकस मासलको १ पार्ट अरिजिन हुन्छ । यो सर्फेसको मिडिलमा १ राफ ट्राइयाङ्गुलर इम्प्रेसन हुन्छ । येसैमा डेल्टयेड मासल इन्सरसन हुन्छ । येस्को तल मास्कुलो स्पाइरल

शुभ हुन्छ । यो वीचिक भै वीहाईन्डदेखि फर्वार्ड र डाउनवार्डदिग्मा जान्छ, येस्वाट मास्कुलो स्पाइरल नाभ र सुपीरियेर प्रोफन्डा आर्टरि जान्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको वयान ।

येस्को आवभ इनवार्डदिग्मा जान्छ । वीलो फर्वार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । येस्को अपर पार्ट न्यारो हुन्छ । वाइसिपिटल शुभको फ्लोर वन्छ । येसैमा ल्याटिसीमास डर्साई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसको मिडिल पार्टमा कोस्याको ब्रेकियालीस मासलको टेन्डनको थोरै फाइवर्स इन्सरसन हुन्छ । येस्को लोवर पार्टमा ब्रेकियालीस आन्टाइकस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोप्येरियेर सर्फेसको वयान ।

येस्को अपर पार्ट थोरै इनवार्डदिग्मा जान्छ । लोवर पार्ट व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । यो सर्फेसमा ट्राइसेप्स मासलको येक्सटर्नल र इन्टर्नल हेड्सले काभार गर्छ, यो येक्सटर्नल हेड अपर र आउटर पार्टमा रहन्छ । इन्टर्नल हेड इन्टर र व्याकपार्टमा रहन्छ । यो २को वीचमा मास्कुली स्पाइरल शुभ रहन्छ ।

ह्युमेरस वोनको

लोवर येक्सटिमीटीको वयान ।

यो वीफोरदेखि व्याकवार्डस फल्याट हुन्छ । फर्वाडमा थोरै काभर्ड हुन्छ । येसैमा १ बर्ड आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । १ रिजले

येसलाई २ भाग गराउ छ, येस्को २ दिग्मा येक्सटर्नल कन्डाइल र इन्टर्नल कन्डाइल प्रोजेक्ट गर्छन । यो आर्टिकुलर सर्फेसको आउ-टरदिग्मा १स्मूथ राउन्डयेमिनेन्स हुन्छ । नाम क्यापिटिलाम दोस्रो नाम रेडियाल हेड आफ दी ह्युमेरस भन्छन । रेडियासको हेडमा जो डीप्रेसन छ, उसैको साथ यो रेडियाल हेड आफ दी ह्युमेर-सको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो येमिनेन्सको इन्टर साइडमा १स्यालो ग्रुभ छ, यसैको साथ रेडियासको हेडको इन्टर मारजीनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो क्यापिटिलामको फ्रान्ट पार्टको आवभमा १डीप्रेसन छ । फोर आरम फ्लेक्सन गर्ने बेलामा मात्र रेडियासको हेडको आन्टीरियर वर्डरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आर्टिकुलर सर्फेसको इन्टरपोर्सनको दोस्रो नाम ट्रुक्लिआर भन्छन । २ वर्डर्सको बीचमा १डीप्रेसन छ, यो सर्फेस वीफोरदेखि व्याकवार्डस कन्भेक्स हुन्छ । साईड टु साईड कन्केभ हुन्छ । येस्को येक्सटर्नल वर्डर, इन्टर्नल वर्डर भन्दा थोरै प्रामिनेन्ट हुन्छ । रेडियास र आलना जाहाँ फराक रहन्छ, यो ठाउँ उही हो । येस्को इन्टर्नल वर्डर थिक र प्रामिनेन्ट हुन्छ । यो आर्टिकुलर सर्फेसमा जो ग्रुभ छ, उसैको साथ आलना घोनको ग्रेटर सिग्-माइड क्याभिटिको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो आन्टीरियर भन्दा पोष्टीरियरदिग्मा ब्रड र डीप हुन्छ । यो ट्रुक्लिआर सर्फेसको फ्रान्ट पार्टको आवभमा १स्माल डीप्रेसन छ । नाम करुनयेड फसा भन्छन । फोर आरमको फ्लेक्सन गर्ने बेलामा आलनाको करुनयेड प्रसेसको साथ लाग्छ । यो ट्रुक्लिआर सर्फेसको व्याकपार्टको आ-वभमा १डीप टाईयाङ्गुलर डीप्रेसन छ । नाम अलिक्रेनन फसा

भन्छन । फोर आरमको येक्सटेन्सन गर्ने बेलामा अलिक्रोन प्रससको समीटमा लाग्छ । यो २फसिलाई १थिन लामीना आफ्नो नले सेपारेट गराउ छ । कोही २को यो ठाउँमा पारफोरेटे हुन्छ । यो प्वाल रहे छ भने येस्लाई सुप्राट्रुक्लिआर फोरामे भन्छ । यो २फसिको अपर मार्जीनमा येलवोजयेन्टको आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर लीगामेन्टस आटाचमेन्ट हुन्छ । ताजा भयाम यो ठाउँमा साइनोभियाल मेम्ब्रेन रहन्छ । यो आर्टिकुलर सर्फेस ताजा भया कार्टिलेज देखिन्छ ।

येक्सटेर्नल कन्डाइलस स्माल हुन्छ । येसैमा येलवोजयेन्टको येक्सटेर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येसैमा येक्सटेन्सर र सुपीनेटर मासल्सको टेन्डन अरिजिन हुन्छ ।

इन्टर्नल कन्डाइल लार्ज हुन्छ । येसैमा इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट र प्रोनेटर रेडिआई टेरिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । फोर आरमको प्लेक्सर मासल्सको टेन्डन अरिजिन हुन्छ । इन्टर्नल कन्डाइलको व्याकपार्टमा र अलिक्रोनन प्रसेस र इन्टर्नल कन्डाइलको बीचमा १श्रुभ छ, येसैवाट आल्ला र नार्भ जान्छ ।

ह्युमेरस चोनको

आर्टिकुलेशन ३ चोन्स ।

क्लीनयेड क्याभिटी आफ दी स्वयापुला १			
रेडिआस चोन १	१
आल्ला चोन १	१

। ह्युमेरस वोनको

मासत्स २४ हुन्छन ।

प्रोटेर ह्युवेरोसिदिमा ३-

१ सुप्रास्फिनेटस ।

२ इन्फ्रास्फिनेटस ।

३ टेरिस माइनर ।

पोष्टीरियेर वाइसीपिटल रिजमा १-

४ टेरिस मेजर ।

लेसर ह्युवेरोसिदिमा १-

५ सावस्वधापुलरिस ।

आन्टीरियेर वाइसीपिटल रिजमा १-

६ पेक्टोस्यालिस मेजर ।

वाइसीपिटल ग्रुभमा १-

७ ल्याटिसिमास डर्साई ।

स्याफ्टमा ४-

८ डेल्टयेड ।

९ कोस्वाको ब्रेकियालिस ।

१० ब्रेकियालिस आन्टाइकस ।

११ ट्राइसेप्स ।

इन्टर्नलपान्डाईलमा ५-

१२ प्रोनेटर रेडिआई टेरिस ।

१३ फ्लेक्सरकापाई रेडियालिस ।

१४ पामेरिस लाङ्गस ।

१५ फ्लेक्सरसाब्विमीस डिजिटोरम ।

- १६ फ्लेक्सरकार्पाइ आलनेरिस ।
येक्सटर्नल कन्डीलयेट रिजमा २-
- १७ सुपीनेटर लाङ्गस ।
- १८ येक्सटेन्सरकार्पाइ रेडियालीस लाङ्गिअर ।
येक्सटर्नलकन्डाइलमा ५-
- १९ येक्सटेन्सरकार्पाइ रेडियालीस व्रीभिअर ।
- २० येक्सटेन्सर कम्प्युनिस डिजिटोरम ।
- २१ येक्सटेन्सर मीनिमाइडीजिटार्ड ।
- २२ येक्सटेन्सरकार्पाइ आलनेरिस ।
- २३ सुपीनेटर व्रीभिस ।
येक्सटर्नलकन्डाइलको ध्याकमा १-
- २४ यानकोनीयास ।

आलना बोनको वयान

यो फोर आरमको इन्नर साइडमा रेडिआसको साथ २ रहन्छ । यो रेडिआस भन्दा लार्ज र लाङ्ग हुन्छ । येस्को अपर येक्सटिर्मिटी थिक र ष्टाङ्ग हुन्छ । येस्ले येलवोजयेन्ट बनाउने काम दिन्छ । येस्को १ स्याफ्ट । २ येक्सटिर्मिटीज हुन्छ ।

अपर येक्सटिर्मिटीको वयान ।

यो ष्टाङ्ग हुन्छ, येसैमा २ लार्ज कार्भर्ड प्रसेसेस हुन्छ । नाव अलिकेनन प्रसेस १ । करुनयेड प्रसेस १ ।

येसैमा २ कन्केभ आर्टिकुलर क्याभिटीज हुन्छ । नाम ग्रेंट सिगमाइंड क्याभिटी १ । लेसर सिगमाइंड क्याभिटी १ ।

अलिक्रेनन प्रसेसको वयान ।

यो लार्ज थिक कार्भ येमिनेन्स हुन्छ । आल्ला वोनको अपर र व्याकपार्टमा रहन्छ । येस्को फर्वार्डमा कार्भ हुन्छ । अलिक्रेनन प्रसेसको पोष्ठीरियर सर्फेस व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । यो ट्राइयाङ्गुलर स्मुथ र सावकुटेनियास हुन्छ । येस्को अपर सर्फेस अपवार्डदिग्मा जान्छ । येस्को वीहाइन्डमा १ राफ इम्प्रेसन छ, येसैमा टाईसेप्स मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को फ्रान्टमा १ ट्यान्सभर्स ग्रुभ छ, यंतैमा येलवोजयेन्टको पोष्ठीरियर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आन्टीरियर सर्फेस स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले काभार गर्छ, येसले ग्रेंट सिगमाइंड क्याभिटीको अपर व्याकपार्ट बन्छ । येस्को ह्याटास्वाल वर्डर्समा १ ग्रेभ छ, येसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्नर वर्डरमा फ्लेक्सरकार्पाई आलनेरिस रुफलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । आउटर वर्डरमा यानकोनियास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

कन्तयेड प्रसेसको वयान ।

आल्लाको अपर र फ्रान्टमा राफ र ट्राइयाङ्गुलर येमिनेन्स हुन्छ । यो होराइजेन्टल भै फर्वार्डदिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ, येसले ग्रेंट सिगमाइंड क्याभिटीको लोवर पार्ट बन्छ । येस्को वेस स्याफ्टको साथ मिल्छ, येस्को येपेक्स प्वाइन्टेड हुन्छ । फोर आरमको

फ्लेक्सन गर्ने वेलामा ह्युमेरसको करुनयेड डीप्रेसनमा लाग्छ, येस्को अपर सर्फेस स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । येसैले ग्रेट सिगमाइड क्याभिटीको लोवर पार्ट बन्छ, येस्को आन्डर सर्फेस कन्केभ हुन्छ । येस्को इन्टरदिग्मा १ राफ इम्प्रेसन छ, येसैमा त्रेकियालिस आन्टाइकस मासल इन्सरसन हुन्छ । यो सर्फेस र स्याफ्ट जाहाँ मिल्छ, तेसै ठाउँमा १ राफ येमिनेन्स छ । नाम ड्युवर्कल आफ दी आल्ला येसैमा वोव्लिक लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आउटर सर्फेसमा १ न्यारो अब्बोड आर्टिकुलर डीप्रेसन छ । नाम लेसर सिगमाइड क्याभिटी भन्छन । येस्को इन्टर सर्फेसमा १ मार्जीन छ, उसैमा इन्टर्नल क्याटास्याल लीगामेन्टको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येहि सर्फेसको फ्रान्ट पार्टमा १ स्माल राउन्डयेमिनेन्स छ, येसैमा फ्लेक्सर साक्वीमिस डिजिटोरम मासलको १ हेड आटाचमेन्ट हुन्छ । येहि येमिनेन्सको वीहाईन्डमा १ डीप्रेसन छ, उसैमा फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरमको १ पार्ट अरिजिन हुन्छ । येहि येमिनेन्सको तल्लीदिग्मा १ रिज हुन्छ, तेसैमा प्रोनेटर रेडियाई टेरिस मासलको १ हेड आटाचमेन्ट हुन्छ । करुनयेड प्रसेसको लोवर पार्टमा फ्लेक्सर लाङ्गस पलीसिस मासल उठ छ ।

ग्रेटर सिगमाइड क्याभिटीको क्यान ।

यो १ लार्ज सेमिलुनर डीप्रेसन छ, यो अलिकेनन प्रसेस र करुनयेड प्रसेसले बन्छ । येसैको साथ ह्युमेरस बोनको ट्रक्लीआर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को क्याटास्याल वर्डरको मिडिलमा १ नच छ । यो क्याभिटी आबभंदेखि डाउनवार्डस

कन्केभ हुन्छ । १ रिजले यसलाई डिभाइड गर्छ, येस्को इन्टर्नल पोर्सन लार्ज हुन्छ । ड्र्यान्सभर्सदिग्मा थोरै कन्केभ हुन्छ । येक्स-टर्नलपोर्सनको आवभ कन्भेक्स हुन्छ । वीलोमा थोरै कन्केभ हुन्छ ।

लेसर' सिगमाइड क्याभिटीको वयान ।

यो करुनयेड प्रसेसको आउटर साईडमा १ न्यारो आर्टिकुलर डीप्रेसन छ । रेडियासको हेडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । १ वीफोरदेखि व्याकवार्डस कन्केभ हुन्छ । येस्को येक्सट्रिमिटीमा विक्कुलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्याफ्टको वयान ।

येस्को अपर पार्टको आकार प्रिजमेटिक हुन्छ । वीहार्डिन्ड-देखि फर्वाड काभर्ड हुन्छ । उइ डाउटदेखि इनवार्ड पनी काभर्ड हुन्छ । येक्सटर्नल र वीहार्डिन्ड कन्भेक्स हुन्छ । येस्को सेन्टर पार्ट राउन्ड स्मुथ हुन्छ । आउटवार्डदिग्मा थोरै काभर्ड हुन्छ । आवभ-देखि डाउनवार्ड सानु र हुदै जान्छ । येस्को ३ वर्डर्स । ३ सर्फेसेस हुन्छन् ।

भान्टीरियेर वर्डरको वयान ।

आवभमा करुनयेड प्रसेसको इन्टर आइलदेखि वीलोमा एडिलयेड प्रसेसको फ्रान्टसम्म टार्विनेट हुन्छ । यो वर्डर आवभमा राम्रो संग देखिन्छ, येस्को मिडिल स्मुथ र राउन्ड हुन्छ । येसैमा फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरम मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को

लोवर फोर्थको आन्टीरियेर सर्फेसमा ? वोव्लिक रिज हुन्छ । यसैमा प्रोनेटर काडरेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसले आन्टीस्त्रियेर र इन्टर्नल सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ ।

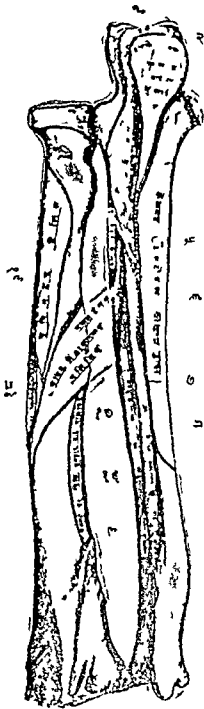
पोष्टीरियेर वर्डको वयान ।

आवभमा अलिक्रेनन प्रसेसको व्याकपार्टमा, जो ट्राईयाङ्गुलर साबकुटेनियास सर्फेस हुन्छ । यसैको येपेक्सदेखि वीलोमा ट्राइलयेड प्रसेसको व्याकपार्टसम्म यो वर्डर टाविनेट हुन्छ । यो वर्डरको अपर थ्री, फोर्थ राम्रो संग देखिन्छ । यसैमा फ्लेक्सरकार्पाई आलनेरिस र फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरम मासलस र येक्सटेन्सरकार्पाई आलनेरिस मासलको आपोन्युरेसिस आटाचमेन्ट हुन्छ । यो वर्डरको लोवर फोर्थ स्मुथ र राउन्ड हुन्छ । यसैले इन्टर्नल र पोष्टीरियेर सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ ।

येक्सटेन्डर्नल वर्डको वयान ।

येस्को दोश्रो नाम इन्टर वोसीयेस वर्डर भन्छन । यो आवभमा २ लाइन्स भयेर उठी तल ? लाइनभै गयाको छ, येहि २ लाइनको बीचको जगामा सुपोनेटर ब्रीभिस मासलको ? पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यो वर्डरको मिडिल प्रामीनेन्ट हुन्छ । लोवर भाग स्मुथ र राउन्ड हुन्छ । यो वर्डरको अपर फोर्थ छोडेर अरु बाकीमा इन्टरवोसियेस मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ । यो वर्डरले आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ ।

नं ४२ लेक्ट फोर आर्म को वोनस पोष्टरियर साफेस ।

१ ट्राइसेपस । २ सावकिल्टेनियास । ३ फ्लेक्सर सावलिगिस डिजिटोराम । ४ एन को नियास । ५ वीवलिक लाइन । ६ फ्लेक्सर डिजिटोराम प्रोफाण्डस । ७ एक एनसार कार्पिड पालनेरिस । ८ एक एनसार ल गास पलिसिस । ९ एक एनसार ईन्डिसिस । १० एक एनसार कार्पिड पालनेरिस । ११ एक एनसार मिनिम डिजिटोरेलाइ । १२ एक एनसार त्रिभिस र एक एनसार कमिलनिस डिजिटोराम लाइ । १३ एक एनसार ल गास पलिसिस लाइ । १४ एक एनसार कार्पिड रेडियालिस त्रिभिरलाइ । १५ एक एनसार कार्पिड रेडियालिस ल गियर लाई । १६ एक एनसार त्रिभिस पलिसिस । १७ एक एनसार असिस मेटाकार्पिड पलिसिस । १८ प्रोनेटर रेडियाइ टिरिस । १९ सुपाइनेटर त्रिभिस ।

भान्टीरियेर सर्फेस्को वयान ।

• यो सर्फेस वीलो भन्दा आवभ ब्रड हुन्छ । अपर थो फोर्थ कन्केभ हुन्छ । येसैमा फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरम मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को लोवर फोर्थ कन्केभ हुन्छ । येसैमा प्रोनेटर क्वाड्रेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येहि लोवर फोर्थमा १वोव्लिक प्राप्तीनेन्ट रिज हुन्छ । नाम वोव्लिक रिज र प्रोनेटर रिज भन्छन । अपर र मीडिल थार्ड जाहाँ मिल्छ, उही ठाउँमा न्युट्रियान्ट केनाल रहन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस्को वयान ।

यो व्याकवार्ड र आउटवार्ड जान्छ, आवभमा ब्रड र कन्केभ हुन्छ । मिडिलमा थोरै न्यारो र कन्भेक्स हुन्छ । वीलोमा न्यारो र स्मुथ राउन्डेड हुन्छ । येस्को आवभमा १वोव्लिक रिज छ, यो रिजको आवभमा जो ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस छ, उसैमा यानकोनियास मासलको इन्सर्सन हुन्छ । यो रिजमा सुपोनेटर त्रीभीस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को वीलोमा १लक्षीच्युडिनल रिजले यो सर्फेसलाई २भाग गर्छ, कोही २ले येस्को नाम पापेन्डीक्युलर लाइन भन्छन, येस्को इन्टर्नलपार्ट स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । येसैमा येक्सटेन्सरकापाईँ आलनेरिसले काभार गर्छ, येस्को येक्सटेन्स-पोर्सन वाइड र राफ हुन्छ । येसैमा सुपोनेटर त्रीभीस मासल र येक्सटेन्सर ओसिसमेटाकापाईँ पलिसिस र येक्सटेन्सर लाङ्गलस पलिसिस र येक्सटेन्सर इन्डीसिस मासलको पार्टस आटाचमेन्ट हुन्छ ।

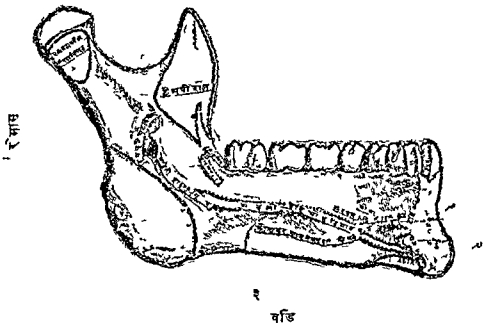
इन्टरनल सफेसको घयान ।

येस्को आवभमा ब्रड र कन्केभ हुन्छ । वीलोमा न्यारो र कन्भेस हुन्छ । येस्को अपर थी फोर्थमा फ्लेक्सर प्रोफुन्डस डिजिटोरम मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को लोवर फोर्थमा सावकुटेनियास हुन्छ ।

लोवर वेफसट्रिमिटीको घयान ।

येस्को आकार स्पाल हुन्छ । यो रिष्टजयेन्टको आर्टिकुलेशनमा लाग्दैन, येस्को २ येमीनेन्स हुन्छ । आउटर येमीनेन्स लार्ज राउन्ड र आर्टिकुलर येमीनेन्स हुन्छ । नाम हेड आफ दी आल्ला भन्छन । इन्टर येमीनेन्स न्यारो प्रोजेक्चर्ड नान आर्टिक्युलर हुन्छ । नाम ट्राइलयेड प्रसेस भन्छन । हेडमा १ आर्टिक्युलर फ्यासेट छ, येस्को १ पार्टमा रिष्टजयेन्ट जोर्नलाई फाइब्रो कार्टिलेज रहन्छ । रिमेनिडपोर्सनमा रेडिआसको सिगमाईड क्याभिटीको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो आल्लाको इन्टर र व्याक-पार्टबाट ट्राइलयेड प्रसेस प्रोजेक्ट गर्छ, यो हेड भन्दा थोरै लोवर-दिग्मा जान्छ । यसैमा रिष्टजयेन्टको इन्टरनल ल्याटास्प्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । हेड र ट्राइलयेड प्रसेसको बीचमा १ डी-प्रेसन छ । यसैमा २ इन्टर आर्टिक्युलर फाइब्रो कार्टिलेज आटाचमेन्ट हुन्छ । यसैमा २ वीन्स स्यालो ग्रुभ रहन्छ । येसबाट टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

न २६ इन्फिरियर म्याक्सिलारि वीन इनार सार्फेस ।

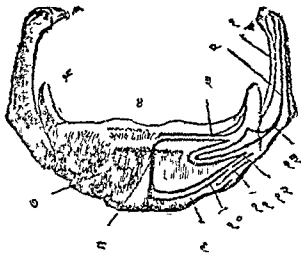

१। जिनि वी हाइपो ग्लोसास ।

२। जिनि वी हाइपो डियाम ।

३। माइलो हायडरिज ।

न २७ हाइयड वोन एग्लिरियर सार्फिस ।

- १। मिडल कन ट्रिकटार । २। हाइवी क्नीसास । ३। कड्डी क्नीसास । ४। जिमिवी हाइवो क्नीसास । ५। लेसार कण्ठ्या । ६। येटार कण्ठ्या । ७। वडि । ८। जिमिवी हाइयड । ९। एग्लो हाइयड । १०। साइलो हाइयड । ११। वीमो हाइयड । १२। टाइलो हाइयड । १३। घाइरी हाइयड ।

आल्ला वोनको

आर्टिकुलेशन २ वोनस ।

रेडिआस वोन १

ह्युमेरस वोन १

आल्ला वोनको

मासक्स १४ हुन्छन ।

ट्राईसेप्स ।

२ यानकोनीयास ।

३ फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस ।

४ ब्रेकीयालिस आन्टाइकस ।

५ प्रोनेटर रेडिआई टेरिस ।

६ फ्लेक्सर साब्रुमीस डिजिटोरम ।

७ फ्लेक्सर प्रोफण्डस डिजिटोरम ।

८ फ्लेक्सर लाङ्गस पलीसिस ।

९ प्रोनेटर काइरेटस ।

१० येक्सटेन्सर कार्पाई आलनेरिस ।

११ सुपीनेटर व्रीभीस ।

१२ येक्सटेन्सर अक्सिसमेटाकार्पाई पलीसिस ।

१३ येक्सटेन्सर लाङ्गस पलीसिस ।

१४ येक्सटेन्सर इन्डीसिस ।

रेडिआस वोनको वयान ।

यो फोर आरमको आउटर साईडमा हुनाले आल्लाको संगै रहन्छ । येस्को अपर येन्ड साल हुन्छ । येलवोजयेन्टको १ पार्ट वन्छ । येस्को लोवरयेन्ड लार्ज हुन्छ । रिटजयन्टको १ पार्ट वन्छ येस्को १ स्पाफ्ट । २ येन्सट्रिभिटीज हुन्छ ।

अपर येक्स्ट्रिमेटीको वयान ।

येस्मा:— १ हेड । १ नेक । १ ट्युबेरोसिटि रहन्छन ।

हेड सिलिन्डीकल हुन्छ, येस्को अपर सर्फेस डीप्रेष्ट हुन्छ । येसैको साथ ह्युमेरस वोनको रेडिआल हेडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । हेडको सार्कम फारेन्समा १ स्मुथ आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेज रहन्छ । यो इन्टर्नलदिग्मा ब्रड हुन्छ । आल्लाको लेसरसिगमाइड क्याभिटीको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को सार्कम फारेन्सको बाकी भाग न्यारो हुन्छ । अर्बिक्युलर लीगामेन्टको भीत्र रोटेट गर्छ । हेडको तल १ सउन्ड स्मुथ कन्सट्रिक्टेड हुन्छ । नाम नेक येस्को वीहार्डमा १ रिज छ, तेसैमा सुपिनेटर व्रीभीस मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । नेकको वीनिथ, इन्डर र फ्रान्टमा १ राफ येमिनेन्स छ । नाम वाइसिपीटल ट्युबेरोसिटि, येस्को सर्फेस १ भार्टिकल लाइनले २ पार्टमा डिभाइड हुन्छ, यहि २ पार्टस मध्ये पोष्टेरियर पार्ट राफ हुन्छ, उसैमा वाइसेप्स मासलको टेन्डन इन्सरसन हुन्छ । येस्को आन्टीरियर पार्ट स्मुथ हुन्छ, तेसै ठाउँमा १ वासो रहन्छ ।

स्याफको घयान ।

येस्को आकार प्रिजमयेड हुन्छ । वीलो भन्दा आवभ न्यारो हुन्छ । थोरै काभर्ड र आउटवार्डदिग्मा कन्भेक्स हुन्छ । येस्को ३ सर्फेसेस हुन्छ । ३ वर्ड्सले येहि सर्फेसेसलाई सेपारेट-गराउ छ ।

आन्टीरियर वर्डरको घयान ।

यो आवभमा व्युवरोसिटिको लोवर पार्टदेखि, वीलोमा घाइलयेड प्रसेसको वेसको आन्टीरियर पार्टसम्म, येक्सटेन्डेड गर्छ । येस्ले आन्टीरियर र येक्सटर्नल सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ, येस्को अपर थार्ड प्रामिनेन्ट हुन्छ । यो वोक्लिक भै डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ, नाम वोक्लिक लाइन आफ्दी रेडिआस । येस्को येक्सटर्नलदिग्मा सुपिनेटर व्रीभीस मासल । इन्टर्नलदिग्मा फ्लेक्सर लाङ्गस पठिसिस मासल । यो २को बीचमा फ्लेक्सर साक्विमीस डिजिटोरम मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को मिडिल थार्ड राउन्ड हुन्छ । येस्को लोवर फोर्थ सार्क र प्रामिनेन्ट हुन्छ । येसैमा प्रोनेटर क्वाड्रेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । १ साल व्युवर्कलमा यो टार्विनेट हुन्छ । तेसैमा सुपिनेटर लाङ्गस मासलको टेन्डन इन्सरसन हुन्छ ।

पोष्टीरियर वर्डरको घयान ।

यो आवभमा रेडिआस चीनको नेकको व्याकपार्टदेखि वीलोमा घाइलयेड प्रसेसको वेसको पोष्टीरियर पार्टमा टार्विनेट हुन्छ । येस्ले पोष्टीरियर र येक्सटर्नल सर्फेसलाई सेपारेट गराउ छ ।

येस्को आवभ र वीलोमा रात्रो संग देखिदैन तर मीडिल थार्डमा रात्रो संग देखिन्छ ।

इन्टर्नल वर्डरको घयान ।

येस्को दोस्रो नाम इन्टर ओसियेस वर्डर भन्छन । यो आवभमा ड्युवेरोसिटिको व्याकपार्टदेखि, लोवर पार्टमा २ रिजेसले डिभाइड गरिकन सिगमाइड क्याभिटीको आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर मार्जोनसम्म जान्छ । यो वर्डरले आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर सर्फेसलाई सेपारेट गर्छ, यसैमा इन्टर ओसियेस मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेसको घयान ।

येस्को अपर थ्री, फोर्थ न्यारो र कन्क्रेभ हुन्छ । येस्ले फ्लेक्सर लाङ्गस पलीसिस मासललाई आटाचमेन्ट दिन्छ । येस्को लोवर फोर्थ ब्रड र पल्याट हुन्छ । यसैमा प्रोनेटर काइरेटस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसमा १ ड्युट्रियान्ट फोरामेन छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेसको घयान ।

यो राउन्ड कन्भेक्स हुन्छ । येस्को अपर थार्ड स्मुथ हुन्छ । येस्लाई सुपिनेटर त्रीभीस मासलले काभार गर्छ । येस्को मीडिल थार्ड ब्रड र थोरै कन्क्रेभ हुन्छ । येस्को आवभमा येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पाई पलीसिस मासल, वीलोमा येक्सटेन्सर त्रीभीस पलीसिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को लोवर थार्ड ब्रड र कन्भेक्स हुन्छ । यो ठाउँमा अरु २ मासलको टेन्डनले काभार गर्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको घयान ।

यो राउन्ड कन्भेक्स हुन्छ । येस्को अपर थार्डमा सुपिनेटर व्रीभीस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को सेन्टरमा १ राफ रिज छ, तेसैमा प्रोनेटर रेडिआई टेरिस मासल इन्सरसन हुन्छ । येस्को लोवर पार्ट न्यारो हुन्छ । येसैमा येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पाई लीसिस मासल र येक्सटेन्सर व्रीभीस पलीसिस मासलको इन्डनल काभार गर्छ ।

लोवर येक्सट्रिमीटीको घयान ।

यो लार्ज र क्वाडरी ल्याटास्याल हुन्छ । येसैमा २ आर्टिकुलर सर्फेसेस हुन्छ । यो २ मध्ये (पैहा सर्फेस) येक्सट्रिमिटी हुन्छ, तेसैमा कार्पास वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । (दीस्रो सर्फेस) वोनको इन्टर साइडमा रहन्छ, येसैको साथ आल्ला वोनको आर्टिकुलेशन हुन्छ । कार्प्याल आर्टिकुलर सर्फेस ट्राइयाङ्गुलर र कन्कोभ स्मुथ हुन्छ । १ आ टोरो पोष्टोरियेर रिजले येस्को २ पार्टमा डिभाइड हुन्छ । यो २ भागको मध्ये येक्सटर्नल भाग लार्ज र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । स्क्वाक्वायेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर भाग स्माल र क्वाड्रि ल्याटास्याल हुन्छ । सेमिलुनर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आल्लाको साथ जो ठाउँमा आर्टिकुलेशन हुन्छ । नाम-सिगमाइड क्याभिटी आफ् दी रेडिआस, यो न्यारो कन्कोभ र स्मुथ हुन्छ । आल्ला वोनको हेडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को सार्कमफारेन्समा ३ सर्फेसेस हुन्छ ।

१ आन्टीरियेर सर्फेस ।

२ पोष्टोरियेर सर्फेस ।

३ येक्सटर्नल " ।

आन्टीरियेर सर्फेस, राफ र इरेगुलर हुन्छ । यसैमा रिष्टज-
यन्टको आन्टीरियेर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेस वोव्लिक भै डाउनवार्डदिग्मा प्रोजेक्ट
गर्छ । नाम एाइलयेड प्रसेस, येस्को वेसमा सुपिनेटर लाइस
मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को येपेक्समा रिष्टजय-
न्टको येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।
यो प्रसेसको आउटर सर्फेसमा १ फ्ल्याट ग्रुभ छ, तेस्वाट येक्स-
टेन्सर अक्सिस मेटाकार्पाई पलीसिस र येक्सटेन्सर व्रीभीस पली-
सिसको टेन्डन जान्छ ।

पोष्टोरियेर सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ । रिष्टजयन्टको पोष्टोरियेर
लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, यसै सर्फेसमा ३ ग्रुभ हुन्छ, उही
आउटदेखि इनवार्डमा फाष्ट ग्रुभमा ब्रड र खालो हुन्छ । १ रिजले
यो ग्रुभ २ पार्टमा डिभाइड हुन्छ । येस्को आउटर भागमा येक्स-
टेन्सर कार्पाई रेडियालीस लाङ्गीअर मासलको टेन्डन जान्छ ।
इन्तर भागमा येक्सटेन्सर कार्पाई रेडियालीस व्रीभीअर मासलको
टेन्डन जान्छ । संकेन्द्र ग्रुभ यो चीनको सेन्टरमा रहन्छ । यो डीप
र न्यारो हुन्छ, यसैवाट येक्सटेन्सर लाइस पलीसिसको टेन्डन
जान्छ । थार्ड ग्रुभ इन्टर्नलदिग्मा रहन्छ, यो ब्रड हुन्छ । येस्वाट
येक्सटेन्सर इन्ट्रीसिस र येक्सटेन्सर कम्युनिस डिजिटोरम
मासलको टेन्डनस जान्छ ।

रेडिआस घोनको

आर्टिकुलेशन ४ योन्स ।

१ ह्युमेरस ।

२ आल्रा ।

३ स्वयाष्कायेड ।

४ सेमीलुनर ।

रेडिआस घोनको

मासलस ९ हुन्डन ।

१ वाइभेपस ।

२ सुपिनेटर व्रीभीस ।

३ फ्लेक्सर साब्विमीस डिजिटोरम ।

४ फ्लेक्सर लाङ्गस पलीसिस ।

५ प्रोनेटर क्राड्रेटस ।

६ येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पाई पलीसिस ।

७ येक्सटेन्सर व्रीभीस पलीसिस ।

८ प्रोनेटर रेडिआई टेरिस ।

९ सुपीनेटर लाङ्गस ।

ह्यान्डको वयान ।

ह्यान्ड ३ कोसिमको घोनले वन्छ । १ कार्पास । १ मेटाकार्पास । १ फल्याङ्गस ।

कार्पास घोनको घयान ।

कार्पास वोन्स ८ हुन्छन र २ लाइन्समा रहन्छ । पीसि-
फारम वाहेक सबै कार्पास वोन्समा ६ सर्फेस हुन्छन ।

१. नं. आन्टीरियेर, दोस्रो नाम पामर सर्फेस ।
२. नं. पोष्टीरियेरसर्फेस, दोस्रो नाम डर्सल सर्फेस । यो २ सर्फेसमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।
३. नं. सुपीरियेर सर्फेस, दोस्रो नाम प्रक्सिमेल सर्फेस ।
४. नं. इन्फीरियेर सर्फेस, दोस्रो नाम डीष्टल सर्फेस । यो २ सर्फेसमा आर्टिकुलेशन हुन्छ ।
५. नं. इन्टर्नल सर्फेस ।
६. नं. येक्सटर्नल सर्फेस ।

रक्याप्कावेड घोनको घयान ।

यो फाष्टरोका भीत्र लार्ज हुन्छ । येस्को सुपीरियेर सर्फेस कन्भेक्स स्मथ र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । रेडिआसको लोवरयेन्डको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर सर्फेस स्मथ कन्भेक्स र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । ट्रापिजीयेस र ट्रापिजीयेड वोन्सको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर सर्फेसमा १ घुम्छ, येसा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । आन्टीरियेर सर्फेस आवभमा कन्भेक्स हुन्छ । येस्को लोवर र ओउटर पार्टमा १ ट्युवर्कल छ, तेसैमा रिष्ट जयन्टको आन्टीरियेर यानुलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येक्सटर्नल सर्फेस राफ र न्यारो हुन्छ । येसैमा रिष्ट जयन्टको येक्सटर्नल क्याटास्वाल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्टर्नल

सर्फेसमा २ आर्टिकुलर फ्यासेट छ, यो २ मध्ये सुपीरियेरमा सेमी-
लुनरको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर कन्केभ हुन्छ ।
सेमीलुनर वोनको साथ मिली असम्याग्राम वोनको हेडको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को सुपीरियेर कन्भेक्स आर्टिकुलर सर्फेस, यो अपवार्डमा
राखि पैक्रनू पर्छ, येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस आफु तिर फर्काई
राखनू पर्छ येसो गर्नाले आउटर सर्फेसमा जो ट्युवर्कल हुन्छ,
तेसैले थाहा हुन्छ ।

स्क्र्याफ्कायेड वोनको

आर्टिकुलेशन ५ हुन्छ ।

आवभमा ।

रेडियास वोन १

वीलोमा ।

ट्रापीजियेस १

ट्रापीजियेड १

इन्टर्नलमा ।

असम्याग्राम १

सेमीलुनर १

येस्को मासल्स कोही कोहीको आवडाक्टर पलीसिसको
धोरै फाइवर्स लाग्छ ।

सेमीलुनर वोनको बयान ।

यो स्क्र्याफ्कायेड वोन र क्युनिआइफारम वोनको बीचमा

रहन्छ, येस्को सुपीरियेर सर्फेस स्मुथ र कन्भेक्स हुन्छ । रेडियास वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्कीरियेर सर्फेस कन्भेभ हुन्छ । असम्याग्रामको हेड र आइसिफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर सर्फेस राफ हुन्छ, येस्मा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येक्सटर्नल सर्फेस न्यारो र फ्ल्याट हुन्छ, येस्मा १ सेमीलुनर फ्यासेट छ । स्त्र्याक्कायेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा १ स्मुथ क्राडरिब्याटास्पल फ्यासेट छ । क्यानिआइफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को कन्भेक्स आर्टिकुलर सर्फेस अपवार्डमा राखि पक्रनु पर्छ र न्यारो र नान आर्टिक्युलर सर्फेस आरु तिर फर्काई राखनु पर्छ स्त्र्याक्कायेडको साथ आर्टिकुलेशन हुनलाई जो सेमीलुनर फ्यासेट रहन्छ, तेतैले दिग छुट्याउं छ ।

सेमीलुनर वोनको

आर्टिकुलेशन ५ वोनस ।

धात्रभमा ।

रेडियास वोन ।

येक्सटर्नली स्त्र्याक्कायेड ” ।

इन्टर्नली क्यानिआइफारम ” ।

वीलोमा ।

असम्याग्राम ” ।

आइसिफारम ” ।

सेमीलुनर वोनको मासल छैन ।

क्युनीआईफारम वोनको बयान ।

येस्को आकार पिरामिडाल हुन्छ । पीसीफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुनलाई १ वोभ्याल फ्यासेट छ । येस्को सुपीरियेर सर्फेसमा १ इन्टर्नल राफ नान आर्टिकुलरपोर्सन हुन्छ । १ येक्स-टर्नल आर्टिकुलरपोर्सन हुन्छ, यो पोर्सन कन्भेक्स र स्मुथ हुन्छ रिष्टजयन्टको ट्राइयाङ्गुलर इन्टर आर्टिकुलर फाइब्रोकार्टिलेजको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर सर्फेस आउटवार्डदिग्मा जान्छ । कन्केभ हुन्छ । आड्सिफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर सर्फेस राफ हुन्छ, येसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । आन्टीरियेर सर्फेसको इन्डर साइडमा १ वोभेल फ्यासेट छ, तेसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को येक्स-टर्नल सर्फेसमा १ फ्यासेट छ । सेमीलुनर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा रिष्टजयन्टको इन्टर्नल ल्याट्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

जो सर्फेसमा पीसीफारम वोनको फ्यासेट रहन्छ, त्यो अगाडीपछी राखन पर्छ, जो कन्केभो कन्भेक्स सर्फेस आड्सिफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, त्यो सर्फेस डाउनवार्डमा राखन पर्छ । यो वोनको बेस जुन दिग्मा रहन्छ, तेसैले दिग छुट्याउँछ ।

क्युनीआईफारम वोनको

आर्टिकुलेशन ३ हुन्छ ।

क्रान्तमा ।

पीसीफारम

वोन ?

येक्सटर्नली सेमीलुनर वोन ?

वीलोमा ।

आइसिफारम

” ?

वयुनिआइफारम वोनको मासल छैन ।

पीसीफारम वोनको बयान ।

येस्को आकार खाल हुन्छ, येसा ? आर्टिकुलर फ्यासेट छ ।
कार्पासको आन्टीरियेर र इन्टर्नलसाइडमा रहन्छ । येस्को पोष्टी-
रियेर सर्फेसमा ? स्मूथ वोभेल फ्यासेट छ । वयुनीयाईफारम
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेस राउन्ड र राफ हुन्छ, येसैमा आन्टीरि-
येर यानुलर लीगामेन्ट फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस, र आवडान-
क्टर सिनिमाई डिजीटाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को
आउटर र इन्नर सर्फेस राफ हुन्छ । आउटर सर्फेस कन्भेक्स
इन्नर सर्फेस कन्केभ हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस अर्थात् जुन दिग्मा फ्यासेट छ । यो
आफु तिर फर्काई राखनू पर्छ । तर फ्यासेटपोर्सन थोरै अपवार्डमा
राखनू पर्छ । यो हिंसापले पक्रदा आउटर कन्भेक्स सर्फेसले यो-
दिग छुट्याउँछ ।

पीसीफारम वोनको

आर्टिकुलेशन ? वोनस ।

वयुनिआइफारम वोन ?

पीसीफारम वोनको

मासल्स र हुन्डन ।

१ फ्लेक्सरकार्पाई आलनेरिस ।

२ आवडाक्टर मीनिमाई डीजिटार्ई ।

ट्रापीजियाम वोनको वयान ।

यो इरेगुलर हुन्छ । यसैमा १ डीप ग्रुभ छ, यसैवाट फ्लेक्सरकार्पाई रेडियालीस मासलको टैन्डन जान्छ । यो वोन स्व्याक्कायेड र फाष्ट मेटाकार्पाल वोनको बीचमा रहन्छ । यसको सुपीरियेर सर्फेस कन्केभ र स्मूथ हुन्छ, यसैको साथ स्व्याक्कायेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर सर्फेस बोभेल हुन्छ । फाष्ट मेटाकार्पाल वोनको बस्की साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आन्टीरियेर सर्फेस न्यारो र राफ हुन्छ, यसैमा १ डीप ग्रुभ छ । फ्लेक्सरकार्पाई रेडियालीस मासलको टैन्डन जान्छ । यहि सर्फेसमा आवडाक्टर पलीसिस, फ्लेक्सर असिसमेटाकार्पाई पलीसिस, फ्लेक्सरब्रीभिस पलीसिस मासल्स र आन्टीरियेर यानुलर लीगासेन्ट आटानमेन्ट हुन्छ । यसको पोष्टीरियेर र वेक्सटर्नल सर्फेस राफ हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा २ आर्टिकुलर फ्यासेट हुन्छ, यो २ मध्ये अपर लार्ज र कन्केभ हुन्छ । ट्रापीजियेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । लोवर न्यारो र फल्याट हुन्छ । सेकेन्ड मेटाकार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यसको दिग छुट्याउने चीन्हा ।

यसको इन्फीरियेर सर्फेस डाउनवार्ड र आन्टीरियेर ग्रुभ

येक्सटर्नली सेमीलुनर वोन १

चीलोमा ।

आड्सिफारम

१

क्युनिआइफारम वोनको मासल छैन ।

पीसीफारम वोनको बयान ।

येस्को आकार स्याल हुन्छ, येस्मा १ आर्टिकुलर फ्यासेट छ । कार्पासको आन्टीरियेर र इन्टर्नलसाइडमा रहन्छ । येस्को पोष्टीरियेर सर्फेसमा १ स्मुथ वोभेल फ्यासेट छ । क्युनीयाइफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेस राउन्ड र राफ हुन्छ, येसैमा आन्टीरियेर यानुलर लीगामेन्ट फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस र आवडाक्टर सिनिमाई डिजीटाई मासल आटानमेन्ट हुन्छ । येस्को आउटर र इन्नर सर्फेस राफ हुन्छ । आउटर सर्फेस कन्भेक्स इन्नर सर्फेस कन्केभ हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने छिन्ड ।

येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस अर्थात् जुन दिग्मा फ्यासेट छ । यो आफु तिर फर्काई राखनू पर्छ । तर फ्यासेटपोर्सन थोरै अपवार्डमा राखनू पर्छ । यो हिंसापले पक्रदा आउटर कन्भेक्स सर्फेसले यो दिग छुट्याउँछ ।

पीसीफारम वोनको

आर्टिकुलेशन १ वोनस ।

क्युनिआइफारम वोन १-

पीसीफारम वोनको

मासल्स र हुन्छन ।

१ फ्लेक्सरकार्पाई आलनेरिस ।

२ आवडाक्टर मीनिमाई डीजिटार्ई ।

ट्रापीजियाम वोनको वयान ।

यो इरेगुलर हुन्छ । यसैमा १ डीप ग्रुभ छ, यसैवाट फ्लेक्सर-कार्पाई रेडियालीस मासलको टेन्डन जान्छ । यो वोन स्क्र्याक्का-येड र फ्लाण्ट मेटाकार्पाल वोनको बीचमा रहन्छ । यसको सुपीरियेर सर्फेस कन्केभ र स्मूथ हुन्छ, यसैको साथ स्क्र्याक्कायेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर सर्फेस वोभेल हुन्छ । फाष्ट मेटाकार्पाल वोनको यसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आन्टीरि-येर सर्फेस न्यारो र राफ हुन्छ, यसैमा १ डीप ग्रुभ छ । फ्लेक्सर-कार्पाई रेडियालीस मासलको टेन्डन जान्छ । यहि सर्फेसमा आवडाक्टर पलीसिस, फ्लेक्सर असिसमेटाकार्पाई पलीसिस, फ्लेक्सरबीभिस पलीसिस मासल्स र आन्टीरियेर यानुलर लीगा-मेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको पौष्टीरियेर र येक्सटर्नल सर्फेस राफ हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा २ आर्टिकुलर फ्यासेट हुन्छ, यो २ मध्ये अपर लार्ज र कन्केभ हुन्छ । ट्रापीजियेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । लोवर न्यारो र फ्ल्याट हुन्छ । सेकेन्ड मेटा-कार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येरको दिग छुट्याउने चीन्हा ।

येस्को इन्फीरियेर सर्फेस डाउनवार्ड र आन्टीरियेर ग्रुभ

घेक्सटर्नली सेमीलुनर वोन ?

वीलोमा ।

आड्सिफारम

” ?

व्युनिआइफारम वोनको मासल छैन ।

पीसीफारम वोनको बयान ।

येस्को आकार स्पाल हुन्छ, येस्मा ? आर्टिकुलर फ्यासेट छ ।
कार्पासको आन्टीरियेर र इन्टर्नलसाइडमा रहन्छ । येस्को पोष्टी-
रियेर सर्फेसमा ? स्मथ वोभेल फ्यासेट छ । व्युनीयाइफारम
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेस राउन्ड र राफ हुन्छ, येसैमा आन्टीरि-
येर यानुलर लीगामेन्ट फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस र आवडा-
क्टर मिनिमाई डिजीटाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को
आउटर र इन्नर सर्फेस राफ हुन्छ । आउटर सर्फेस कन्भेक्स
इन्नर सर्फेस कन्केभ हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चिन्ह ।

येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस अर्थात् जुन दिग्मा फ्यासेट छ । यो
आफु तिर फर्काई राखनू पर्छ । तर फ्यासेटपोर्सन थोरै अपवार्डमा
राखनू पर्छ । यो हिंसापले पक्रदा आउटर कन्भेक्स सर्फेसले यो
दिग छुट्याउँछ ।

पीसीफारम वोनको

आर्टिकुलेशन ? वोनस ।

व्युनिआइफारम वोन ?

आटाचमेन्ट हुन्छ । येक्सटर्नल सर्फेस कन्भेक्स र स्मुथ हुन्छ । ट्रापीजियम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसको फ्रान्टमा कन्केभ र स्मुथ हुन्छ, येसैमा असम्याग्राम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । वीहाईन्ड राफ हुन्छ, येसैमा इन्टर ओसि-घेस लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

यो वोनको लार्ज नान आर्टिकुलर सर्फेस आफुतिर फर्काई राखनू पर्छ । स्मुथ क्राडरि ल्याटास्पल आर्टिकुलर सर्फेस अपवार्ड तिर राखनू पर्छ, येसो गर्नाले कन्भेक्स आर्टिकुलर सर्फेसले दिग छुट्याउँ छ ।

ट्रापीजियेड वोनको

आर्टिकुलेशन ४ घाँसत ।

भावभमा ।

स्वशाष्कायेड वोन ?

बीलोमा ।

सेकेन्ड मेटाकार्पाल ” ?

येक्सटर्नली ट्रापीजियेस ” ?

इन्टर्नली असम्याग्राम ” ?

ट्रापीजियेड वोनको भासल छैन ।

असम्याग्राम वोनको वयान ।

कार्पाल वोन मध्ये यो लार्जेष्ट हुन्छ, यो वोन रिष्टको सेन्ट-रमा रहन्छ । येस्को सुपीरियर सर्फेस राउन्ड र स्मुथ हुन्छ ।

भयाको सर्फेस अगाडी फर्काई राखनु पर्छ । प्रामिनेन्ट राफ नान आर्टिक्युलर सर्फेसले यो दिग छुट्याउं छ ।

ट्रापीजियेस बोनको

आर्टिकुलेशन ४ घोन्स ।

आवभमा ।

स्वयाक्कायेड बोन ?

इन्टर्नली ट्रापीजियेड ,, ?

सेकेन्डमेटाकार्पाल ,, ?

धीलोमा ।

फाष्ट मेटाकार्पाल ,, ?

ट्रापीजियम बोनको

मासत्स ३ हुन्छन् ।

१ आवडाक्टर पलीसिस ।

२ फ्लेक्सर असिसमेटाकार्पाई पलीसिस ।

३ फ्लेक्सर ब्रीभिस पलीसिस ।

ट्रापीजियेड बोनको बयान ।

यो सेकेन्डरोका भीत्र स्मालेष्ट हुन्छ, येस्को लुपीरियेर सर्फेस क्वाडरि ल्याटास्याल र स्मथ थोरै कन्केभ हुन्छ । स्वयाक्कायेड बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियेर सर्फेस सेकेन्ड मेटाकार्पाल बोनको अपर येन्डको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर र आन्टीरियेर सर्फेसले राफ हुन्छ, येसैमा लीगामेन्ट

आटाचमेन्ट हुन्छ । येक्सटर्नल सर्फेस कन्भेक्स र स्मुथ हुन्छ । ट्रापीजियम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसको फ्रान्टमा कन्केभ र स्मुथ हुन्छ, येसैमा असम्याग्राम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । वीहार्ड्नेड राफ हुन्छ, येसैमा इन्टर ओसि-येस लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

देरको दिग छुट्याउने चीन्ह ।

यो वोनको लार्ज नान आर्टिकुलर सर्फेस आफुतिर फर्काई राखनु पर्छ । स्मुथ काडरि ल्याटास्पल आर्टिकुलर सर्फेस अपवार्ड तिर राखनु पर्छ, येसो गर्नाले कन्भेक्स आर्टिकुलर सर्फेसले दिग छुट्याउँ छ ।

ट्रापीजियेड वोनको

आर्टिकुलेशन ४ वोन ।

आवभमा ।

स्क्र्याफ्कायेड वोन ?

थीलोमा ।

सेक्रेन्ड मेटाकार्पाल ” ?

येक्सटर्नली ट्रापीजियेस ” ?

इन्टर्नली असम्याग्राम ” ?

ट्रापीजियेड वोनको मासल छैन ।

असम्याग्राम वोनको बयान ।

कार्पाल वोन मध्ये यो लार्जेष्ट हुन्छ, यो वोन रिष्टको सेन्टरमा रहन्छ । येसको सुपीरियर सर्फेस राउन्ड र स्मुथ हुन्छ ।

सेमीलुनर बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फीरियर सर्फेसमा २ रिजेसले ३ फ्यासेट हुन्छ । यसैमा सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ मेटाकार्पाल बोनसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियर सर्फेस ब्रड र राफ हुन्छ । आन्टीरियर सर्फेस न्यारो, राउन्ड र राफ हुन्छ । यसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ र आवडाक्टर वोव्लिक्स पलीसिसको एक पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येक्सटर्नल सर्फेसमा १ स्माल फ्यासेट छ । ट्रापिजियेड बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को आवभमा १ डोप राफ शुभ छ, यसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को सुपीरियरमा १ स्मूथ कन्भेक्स सर्फेस छ । स्क्र्याफ्कायेड बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को ब्रड नान आर्टिकुलर सर्फेस आफुतीर फर्काई राखनू पर्छ । येस्को हेड अपवार्ड तर्फ राखनू पर्छ । येक्सटर्नल सर्फेसमा जो आन्टीरियर र इन्फीरियर आङ्गल छ, तेसैको स्माल आर्टिकुलर फ्यासेटले येस्को दिग छुट्याउँ छ ।

असभ्याग्राम बोनको

आर्टिकुलेशन ७ बोनस ।

आवभमा ।

स्क्र्याफ्कायेड बोन ?

सेमीलुनर " ?

घोलोमा ।

सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ मेटाकार्पाल बोनस ३

येकसदमलमा ।

ट्रापिजयेड

घोन ?

इन्टर्नलमा ।

आइसिफारम

” ?

असभ्याग्राम घोनको

मासल ? ।

आइडाक्टर वोड्विकस फ्लीसिस मासल ?

आइसिफारम घोनको घयान ।

येस्को पामर सर्फेसवाट ? हुक जस्तो प्रसेस प्रोजेक्ट गर्छ, येही हिसापले येस्लाई पैचात्र सुविस्ता हुन्छ । येस्को सुपीरियेर सर्फेस न्यारो, कन्भेक्स र स्मुथ हुन्छ, येस्मा सेमीलुनर घोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्फोरियेर सर्फेसमा फोर्थ र फिफ्थ मेटाकार्पाल घोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर सर्फेस ट्राइयाङ्गुलर र राफ हुन्छ, येस्मा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । आन्टोरियेर सर्फेसको लोवर इन्टर साइडमा ? कार्ड हुक जस्तो प्रसेस हुन्छ, नाम आइसिफारम प्रसेस । येस्को येपेक्लमा यानुलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्टर सर्फेसमा फ्लेक्सर ब्रीभिस मीनिमाई-डीजिटार्ई र फ्लेक्सर असिस मेटाकार्पाई मीनिमाई डीजिटार्ई मासलस आटाचमेन्ट-हुन्छ । येस्को आउटर साइडमा ? ग्रुभ छ, येस्वाट फ्लेक्सर टेन्डन्स पासमा जान्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा क्युनिआइफारम घोनको साथ आर्टि-

कुलेशन हुन्छ । येक्सटर्नल सर्फेसमा असम्याग्राम बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को हुक जस्तो प्रसेस अगाडी पट्टी राख्नु पर्छ । जुन आर्टिकुलर सर्फेस मेटाकार्पाल बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, त्यो सर्फेस डाउनवार्डमा राखि पक्ननु पर्छ । येस हिसापूले पक्नदा यो प्रसेसको कन्केभ सर्फेसले दिग छुट्याउँ छ ।

आइसिफारम बोनको
आर्टिकुलेशन ५ बोन ।

आवभमा ।

सेमिलुनर बोन १

वीलोमा ।

फोर्थ र फिथ मेटाकार्पाल बोनस २

इन्टर्नलमा ।

क्युनिआइफारम बोन १

येक्सटर्नलमा ।

असम्याग्राम बोन १

आइसिफारम बोनको

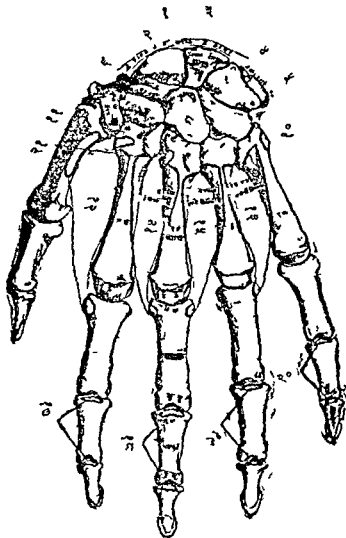
मासल्स ३ हुन्छन ।

१ फ्लेक्सर व्रीभीस मीनिमाई डीजिटाई ।

२ फ्लेक्सर असिसमेटाकार्पाई मीनिमाई डीजिटाई

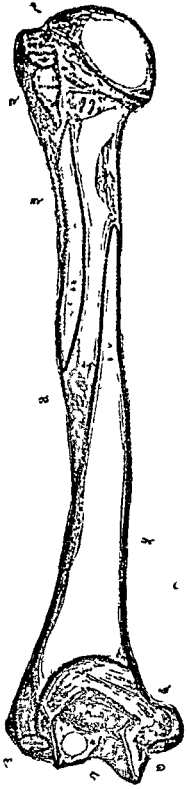
३ फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस ।

न ४३ लेफ्ट ह्याण्ड को वीनस डर्साल सर्जिस ।

१ रेडियास को साय कोइने । २ म्हाफयड । ३ सेमिलिउमार । ४ किलनिकम । ५ पा
फम । ६ टापिनियाम । ७ टापिनियड । ८ चसप्यागनाम । ९ पाल कि फम । १० एक हें न
कापि चालनारिस । ११ एक हें नसार कापि रेडिएलिस म गियार । १२ एक हें नसार क
रेडिएलिस त्रिभियार । १३ फाट डार्माल इष्टारीसाम । १४ म्केन्ड डार्माल इष्टारीसाम ।
१५ डार्माल इष्टारीसाम । १६ फीत डार्माल इष्टारीसाम । १७ एक हें नसार डिजिटोरम क
निस र एक हें नसर इन्डिसिस । १८ एक हें नसर डिजिट कमिडन । १९ एक हें नसर डिजिट कमि
र एक हें नसर मिनिमाड डिजिटार ।

नं ४० लेफ्ट हिउमरस पोष्टरियर साफेस ।

१ इन्फ्र्याइमेडास । २ टिरिस भाइतर ।
 ३ ट्राइसेप्सकीएकछानाल छेड । ४ सास
 किछलो स्याइराल नाभर सुपरियर प्रोफाण्डाडाइ
 युम् । ५ ट्राइसेप्सकी इण्डराल छेड । ६
 वोलिक्रोनन डिपेसान । ७ फ्रैक्चर कापाइ
 आखना । ८ ट्राक लिया । ९ यो कीनियास ।

मेटाकार्पाँल वोनको घयान ।

• यो ५ हुन्छन । यो लाङ्ग र सिलीगिडकल वोन जस्तो हुन्छ ।
येस्को १ स्याफ्ट र २ येक्सट्रिमिटीज हुन्छ ।

स्याफ्टको घयान ।

येस्को आकार प्रिजमयेड हुन्छ । फ्रान्टमा कन्केभ हुन्छ ।
लङ्गोच्युडिनल दिगको बीहाईन्डमा कन्भेक्स हुन्छ,
यो स्याफ्टको ३ सर्फेसेस हुन्छः—

ल्याटास्वाल सर्फेसेस २ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस १ ।

ल्याटास्वाल सर्फेस कन्केभ हुन्छ, यसैमा इन्नर वोसियास
मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को पोष्टीरियेर सर्फेसको डीष्टल
हापमा १ स्मूथ ट्राइयाङ्गुलर फ्ल्याट जगा छ, येसैमा येक्सटेन्सर
मासलको टेन्डनले काभार गर्छ ।

कार्पाँल येक्सट्रिमिटी

अथवा

वेसको, घयान ।

यो आवभमा कार्पाँस वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।
२ दोगमा मेटाकार्पाँल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को
डर्सल र पामर सर्फेसेस राफ हुन्छ, येसा टेन्डन्स र लीगामेन्ट
आटाचमेन्ट हुन्छ ।

डीजिटल येक्सट्रिमिटी

अथवा

हैडको वयान ।

यो फाष्ट फ्ल्याञ्जको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । हैडको २ दिग्मा १।१ ट्युवर्कल हुन्छ । मेटाकार्पो फ्ल्याञ्जोयाल जयेन्टको ल्याटास्पल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, येस्को पोष्टीरियर सर्फेस ब्रडर फ्ल्याट हुन्छ । येक्सटेन्सर टेन्डन्सलाई सपोर्ट गर्छ । आन्टीरियर सर्फेसको मीडिल लाइनमा १ ग्रुभ हुन्छ, येन्बाट फ्लेक्सर टेन्डन्स जान्छ ।

मेटाकार्पोल वोन आफ बी

धामको वयान ।

अरु मेटाकार्पोल वोनस भन्दा यो सर्ट र वाइड हुन्छ, येस्को पामर सर्फेस पामको इनवार्डदिग्मा रहन्छ । येस्को स्थाफ्टको डल पट्टी फ्ल्याट र ब्रड हुन्छ । अरु २ मेटाकार्पोल वोनसमा जो रिज रहन्छ, येस्को स्थाफ्टको डर्सल पछीमा त्यो रिज छैन । येस्को कार्पोल येक्सट्रिमिटीमा १ कन्केभो कन्भेक्स सर्फेस छ । ट्रापिजियामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येहि येक्सट्रिमिटीको येक्सटेर्नलमा १ ट्युवर्कल छ, तेसैमा येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पोल पलीसिस इन्सर्सन हुन्छ । येस्को डीजिटल येक्सट्रिमिटी थोरै कन्भेक्स हुन्छ । येस्को पामर पट्टीको २ दिग्मा २ आर्टिकुलर येमिनेन्सेस देखिन्छ, येहि ठाउँमा र फ्लेक्सर त्रीभीस पलीसको टेन्डन्सको मुनीमा २ सीमासयेड वोनस रहन्छ ।

येरको दिग छुट्याउने घोन्ह ।

येस्को वेस अथवा कार्पोल येक्सट्रिमिटी अपवार्ड तर्फ राखनु, डर्सल सर्फेस क्याक्वार्ड तर्फ राखनु, येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पाई पलीसिस लाग्ने ट्युवर्कल जुन दिग्मा रहन्छ, तेही दिग्को घोन हो भनी थाहा हुन्छ ।

फाष्ट मेटाकार्पोल घोन आफ दी थामको

आर्टिकुलेशन २ घेन्स ।

ट्रापिजीयेम घोन ?

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी थाम घोन ?

येस्को मासल ४ हुन्छन् ।

१ फ्लेक्सर असिस मेटाकार्पाई पलीसिस ।

२ फ्लेक्सर त्रोभिस पलीसिस ।

३ येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पाई पलीसिस ।

४ फाष्ट डर्सल इन्टर ओसियास ।

मेटाकार्पोल घोन आफ दी

इन्डेफस फीङ्गरको घयान ।

यो अरु मेटाकार्पोल भन्दा लाङ्ग हुन्छ, येस्को वेस लार्ज हुन्छ । येस्को कार्पोल येक्सट्रिमिटीमा ४ आर्टिकुलर फ्यासेडस हुन्छन् । यो ४ मध्ये ३ आर्टिकुलर फ्यासेडस वेसको अपर पट्टीमा रहन्छ । येहि ३ मध्ये मीडिल फ्यासेड लार्ज हुन्छ र ट्रापिजयेडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येक्सटर्नल फ्यासेड स्माल हुन्छ । ट्रापिजयेमको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । इन्टर्नल फ्यासेड लाङ्ग

हुन्छ र असम्याग्रामको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को वाकी फ्यासेट येहि वोनको आलूर साईडमा र थार्ड मेटाकार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को वेस आफुतिर फर्काई राखनु पामर सर्फेस अपव राखी जुन दिग्मा ल्याटास्पल फ्यासेड छैन उसैले दिग छुट्याउँछ ।

सेकेन्ड मेटाकार्पाल वोन आफ् दी इन्डेक्स फिङ्गरको
आर्टिकुलेशन ५ योन्स ।

भावभमा ।

ट्रापिजीयेस वोन १

ट्रापिजयेड " १

असम्याग्राम ५ १

इन्टरनलमा ।

थार्ड मेटाकार्पाल वोन १

घोलोमा ।

फाष्ट फ्ल्याङ्ग्रेस आफ् दी इन्डेक्स फिङ्गर वोन १

येस्को मासलस ६ हुन्छन ।

१ फ्लेक्सर कार्पाइरेडियालिस ।

२ येक्सटेन्सर कार्पाइरेडियालिस लङ्गीअर ।

३ आइडाक्टर ओब्लिकस पलीसिस ।

४ फाष्ट डर्सल इन्टर ओसियास ।

५ सेकेन्ड ओसियास ।

६ फाष्ट पामर ।

मेटाकार्पाल वोन आफ् दी

मीडिल फिङ्गरको बयान ।

यो सेकेन्ड मेटाकार्पाल वोनो भन्दा थोरै स्माल हुन्छ, येस्को वेस्को रेडियाल साइडमा ? येमीनेन्स छ, नाम ट्राइलयेड प्रसेस । येस्को मुनी र डर्सल पट्टीमा १ राफ सर्फेस छ, येक्स-टेन्सरकार्पाई रेडियालिस व्रीभिअर आटाचमेन्ट हुन्छ । कार्पाल पट्टीको आर्टिकुलर फ्यासेटको साथ असम्याग्रामको आर्टिकुलेशन हुन्छ, येही वोनको रेडियाल साइडमा १ स्मथ कन्केभ फ्यासेड रहन्छ । सेकेन्ड मेटाकार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येही वोनको आल्वर साइडमा २ स्माल वोभ्याल फ्यासेड्स हुन्छ । फोर्थ मेटाकार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने वीन्ह ।

येस्को पामर सर्फेस अपर तरफ राखनु, वेस आफुतिर राखनूर ट्राइलयेड प्रसेस जुन दिग्मा रहन्छ, तेसैले दिग छुट्याउँछ ।

थर्ड मेटाकार्पाल वोन आफ् दी मीडिल फिङ्गरकी

आर्टिकुलेशन छ वोनस ।

आवममा ।

असम्याग्राम १

येक्स-टेन्सलमा ।

सेकेन्ड मेटाकार्पाल वोन ?

वीलोमा ।

फाष्ट फ्ल्याङ्ग आफ् दी मीडिल फिङ्गर १

इन्टेर्नलमा ।

फोर्थ मेटाकार्पाल वोन ?

येस्को मासक्स ६ हुन्छन ।

- १ येक्सटेन्स कार्पाइ रेडियालीस व्रीभीअर ।
- २ फ्लेक्सर कार्पाइ रेडियालिस ।
- ३ आइडाक्टर ट्रान्सभर्स पलीसिस ।
- ४ आइडाक्टर वोव्लिकस पलीसिस ।
- ५ सेकेन्ड डर्सल इन्टर वोसियास ।
- ६ थर्ड डर्सल इन्टर वोसियास ।

मेटाकार्पाल वोन आफ वी

रिड फिङ्गरको पयान ।

यो थर्ड मेटाकार्पाल वोन भन्दा सर्ट र साल हुन्छ । येस्को वेस साल र क्वारि ल्याटासाल हुन्छ । येस्को वेस्को कार्पाल सर्जसमा २ फ्यासेट रहन्छ । असभ्याग्राम र आइसिफारमको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को रेडियाल साइडमा २ वोभ्याल फ्यासेट रहन्छ । थर्ड मेटाकार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को आलूर साइडमा १ कन्केभ फ्यासेट रहन्छ । फीफथ मेटाकार्पाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को वेस ऑफुतिर राखनू र पामर सर्फेस अपवार्ड राखनू येस्को वेसको रेडियाल साइडमा २ फ्यासेटस हुन्छ, येसैले दिग छुट्याउँ छ ।

मेटाकार्प्याल वोन आफ दी रिड फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन ५ योन्स ।

भावभमा ।

असम्याग्राम वोन ?

आड्सिफारम वोन ?

येक्सटर्नलमा ।

थार्ड मेटाकार्प्याल वोन ?

इन्टर्नलमा ।

फिफथ मेटाकार्प्याल वोन ?

वीलोमा ।

फाष्ट फ्ल्याञ्ज आफ दी रिड फिङ्गर ?

मेटाकार्प्याल वोन आफ दी रिड फिङ्गरको

मासल्स ३ हुन्छन ।

१ थार्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

२ फोर्थ डर्सल इन्टर वोसियेस ।

३ सेकेन्ड पामर इन्टर वोसियेस ।

मेटाकार्प्याल वोन आफ दी

लिटिल फिङ्गरको वयात ।

येस्को कार्प्याल सर्फेस कन्केभो कन्भेक्स हुन्छ । आड्सिफारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को आल्ट्र साइडमा १ प्रामिनेन्ट ड्युवर्कल हुन्छ । येसैमा येक्सटेन्सरकार्पाई आलनेरिस मासलको टेन्डन इन्सरसन हुन्छ । फोर्थ मेटाकार्प्याल वोनको आर्टिकुलेशन हुने १ फ्यासेट येहि वोनको वेस्को रेडियाल साइ-

डमा रहन्छ । येस्को डर्सल सर्फेसमा १ वोट्टिक रिज देखिन्छ ।
तेहि रिजको आउटरदिग्मा फोर्थ डर्सल इन्टर वोसियेस मामल
आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्टर दिग्लाई लिटिल फिङ्गरको
येक्सटेन्सर टेन्डनले काभार गर्छ ।

येस्को दिग छुट्याउँने चीन्ह ।

येस्को वेस आफुतिर राखनू पामर सर्फेस अपवार्डमा राखनू,
येस्को हेडको जुन दिग्मा ल्याटास्पल फ्यासेट्स हुन्छे, येसैले
दिग छुट्याउँ छ ।

मेटाकार्प्याल बोन आफ दी लिटिल फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन ३ बोनस ।

आवशमा ।

आड्सिफारम बोन ?

येक्सटेर्नलमा ।

फोर्थ मेटाकार्प्याल बोन ?

बीलोमा ।

फाष्ट फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गर ?

मेटाकार्प्याल बोन आफ दी लिटिल फिङ्गरको

मासल्स ५ हुन्छन ।

१ येक्सटेन्सर कार्पाई आलनेरिस ।

२ फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस ।

३ फ्लेक्सर असिस मेटाकार्पाई मोनिमाई डोजिटार्ई

४ फोर्थ डर्सल इन्टर ओसियास ।

५ थार्ड पामर इन्टर ओसियेस ।

मेटाकार्पायल वोनको

१।१ को चीन्हा ।

फाष्ट मेटाकार्पायल वोनको कार्पायल येक्सट्रिमिटीमा ल्याटास्याल फ्यासेटस छैन ।

सेकेन्ड मेटाकार्पायल वोनको रेडियाल साइडमा ल्याटास्याल फ्यासेटस छैन । आल्टर साइडमा १ फ्यासेट छ ।

थर्ड मेटाकार्पायल वोनको रेडियाल साइडमा १, आल्टर साइडमा २, फ्यासेटस छैन ।

फोर्थ मेटाकार्पायल वोनको रेडियाल साइडमा २, आल्टर साइडमा १, फ्यासेटस छैन ।

फिफथ मेटाकार्पायल वोनको रेडियाल साइडमा १ फ्यासेट छ ।

फल्याञ्जेस वोनको वयान ।

यो १४ हुन्छ । येस्ले फिङ्गर्स वन्छ अरु अरु फिङ्गरमा ३ टुकुरा हुन्छ । थाममा २ टुकुरा हुन्छ । यो लाङ्ग वोन्स हुन्छ । येस्को १ स्याफ्ट, २ येक्सट्रिमिटीज हुन्छ । येस्को स्याफ्ट आवभदेखि, डाउनवार्डस सानु हुदै जान्छ । पोष्टीरियेरदिग्मा कन्भेक्स हुन्छ । फ्रान्टमा कन्केभ हुन्छ । साइड टु साइड फल्याट हुन्छ । ल्याटास्यालदिग्मा राफ रिजेस हुन्छ । येसैमा फ्लेक्सर टेन्डन्सको फाइवर्स सिङ्स आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को मेटाकार्पायल येक्सट्रिमिटी दोस्रो नाम वेस, फाष्टरोमा वोभ्याल कन्केभ हुन्छ अरु अरु रोमा

पनी कन्केभ हुन्छ । येस्को डोजिटेल-येक्सट्रिमिटी स्माल हुन्छ
फाष्ट र सेकेन्डरोका २ दिग्मा २ स्माल ल्याटास्माल कन्डाइल्स
हुन्छ । येस्को आर्टिक्युलरसर्फेस फर्वार्डदिग्मा केही लामू हुन्छ ।

आङ्गुयाल फ्ल्याङ्ग्रेस योनको घयान ।

येस्को आकार स्माल हुन्छ । येस्को डर्सलसर्फेस कन्भेक्स
पामरसर्फेस फ्ल्याट हुन्छ । येस्को आङ्गुयाल येक्सट्रिमिटीको
पामरदिग्मा हसुं जस्तो येलिभेटेड सर्फेस हुन्छ । येस्ले फिङ्गरको
पालप्रलाई सेपारेट गर्छ ।

फाष्ट फ्ल्याङ्ग आफ दी थामको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा ।

फाष्ट मेटाकार्प्याल बोन ?

धीलोमा ।

सेकेन्ड फ्ल्याङ्ग आफ दी थाम ?

फाष्ट फ्ल्याङ्ग आफ दी थामको

मासल्स ५ हुन्छन ।

१ येक्सटेन्सर व्रीभिस पलीसिस ।

२ फ्लेक्सर व्रीभिस पलीसिस ।

३ आवडाक्टर पलीसिस ।

४ आडडाक्टर ट्रान्सभर्सस पलीसिस ।

५ आडडाक्टर वोव्कस पलीसिस ।

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी थामको

आर्टिकुलेशन १ ।

भावभमा ।

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी थाम ?

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी थामको

मासल्स २ ।

१ फ्लेक्सर लाङ्गस पलीसिस ।

२ येक्सटेन्सर लाङ्गल पलीसिस ।

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन २ थोन्स ।

भावभमा ।

सेकेन्ड मेटाकार्पाल वोन ?

वीलोमा ।

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गर ?

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गरको

मासल्स २ हुन्छन ।

१ फाष्ट डर्सल इन्टर वोसियेस ।

२ फाष्ट पामर इन्टर वोसियेस ।

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन २ थोन्स ।

भावभमा ।

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गर ?

धीलोमा ।

थार्ड फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गर ?

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गरको

मासलम ३ हुन्छन ।

- १ फ्लेक्सर साब्रिमिस डिजिटोरम ।
- २ येक्सटेन्सर कम्युनीस डिजिटोरम ।
- ३ येक्सटेन्सर इन्डीसिस ।

थार्ड फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन १ ।

आवभमा

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी इन्डेक्स फिङ्गर ?

येस्को मासलम २ ।

- १ फ्लेक्सर प्रोफण्डस डिजिटोरम ।
- २ येक्सटेन्सर कम्युनीस डिजिटोरम ।

फाए फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा ।

थार्ड मेटाकार्प्याल वोन ?

धीलोमा ।

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गर ?

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गरको

मासत्स २ ।

सेकेन्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

थार्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा ।

फाष्ट फ्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गर ?

वीलोमा ।

थार्ड फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गर ?

येस्को मासत्स २ ।

१ फ्लेक्सर ब्रीभिस डिजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर कम्प्युनीस डिजिटोरम ।

थार्ड फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन १ ।

भावभमा ।

सेकेन्ड फल्याञ्ज आफ दी मिडिल फिङ्गर ?

येस्को मासत्स २ ।

१ फ्लेक्सर प्रोफण्डस डिजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर कम्प्युनीस डिजिटोरम ।

फाष्ट फल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गरको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा ।

फीफथ मेटाकार्पाल वोन ?

धीलोमा ।

सेकेन्ड फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गर ?

येस्को मासल्स ३ ।

१ थार्ड पामर वीसियेस ।

२ फ्लेक्सर व्रीभिस मीनिमाई डीजिटार्ई ।

३ आवडाक्टर मीनिमाई डीजिटार्ई ।

सेकेन्ड फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गरकी

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा ।

फाष्ट फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गर ?

धीलोमा ।

थार्ड फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गर ?

येस्को मासल्स ३ ।

१ फ्लेक्सर साब्लिमीस डीजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर कम्प्युनिस डीजिटोरम ।

३ येक्सटेन्सर मीनिमाई डीजिटार्ई ।

थार्ड फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गरकी

आर्टिकुलेशन १ ।

आवभमा ।

सेकेन्ड फ्ल्याञ्ज आफ दी लिटिल फिङ्गर ?

येस्को मासल्स २ ।

१ फ्लेक्सर प्रोफण्डस डीजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर कम्प्युनिस डीजिटोरम ।

लोवर येक्सट्रिमिटीको वयान ।

- थाई लेग र फुट, यो ३ हिस्ताले लोवर येक्सट्रिमिटी वन्छ ।

असइनोमिनेटमको वयान ।

यो वोन लार्ज इरेगुलर फल्याट हुन्छ । यो, दोस्रो असइनोमिनेटमको साथ मिलि पेलभिक्क्याभिटीको साइड र आन्टीरियेर वाल वन्छ ।

यो वोन ३ हिस्ताले वन्छ ।

इलियाम ?

स्कीयाम ?

अस्प्युविस ?

इलियामको वयान ।

असइनोमिनेटमको सुपीरियेर ब्रड र फुकेको पोर्सनलाई इलियाम भनीन्छ । यो आसिटोव्युलमको अपर र व्याकपार्ट देखि अपवार्डदिग्मा जान्छ । येस्ले हिपको प्रामिनेन्स वन्छ ।

स्कीयामको वयान ।

असइनोमिनेटम वोनको इन्फीरियेर र ग्ट्राङ्ग पोर्सनलाई स्कीयाम भनीन्छ । यो आसिटोव्युलम देखि, डाउनवार्डदिग्मा जान्छ । येस्मा १ लार्ज टुथवेरोसिटि हुन्छ । यो कार्भर्ड भै अपवार्डदिग्मा जान्छ । प्युविसको डिसिन्डीड रेमासको साथ मिलि १ लार्ज अपरचर वन्छ । नाम आवटुरेटर फोरामेन भन्छन ।

प्युविसको घयान ।

येस्को दोखो नाम असप्युविस । आसिताव्युलमको इन्नर साइड देखि, जुन पोर्सन होराइजेन्टल भै इनवार्डदिग्मा जान्तेसै पोर्सनलाई प्युविस भन्छन । यसैले पेलभिक्सको फ्रान्ट भा वन्छ । येस्ले येक्सटर्नल अर्ग्या आफ ज्येनरेसनलाई सपोट गर्छ ।

इलियामको

जम्मा ठाउँको घयान ।

येस्को २ सर्फेसेस, २ वर्ड्स र १ क्रेष्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेस १

इन्टर्नल सर्फेस १

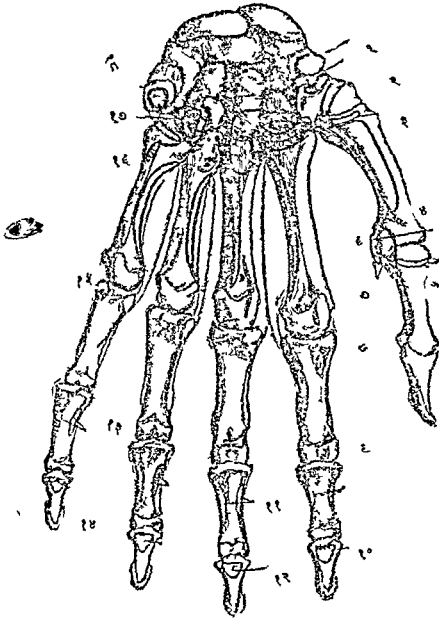
आन्टीरियेर वर्डर १

पोष्टीरियेर वर्डर १

येन्ती ५ चीजले इलियाम वन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको घयान ।

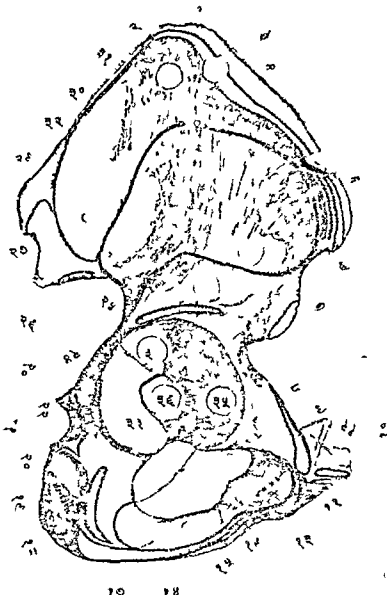
येस्को दोखो नाम डर्सास आफ ही इलियाम भन्छन । यो सर्फेसको व्याकपार्ट, व्याकवार्ड, इनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ । येस्को फ्रान्टपार्ट फर्वाड, डाउनवार्ड र अ - " जान्छ । येस्को फ्रान्टमा स्मुथ र कन्भेक्स वीहाईन्डमा कन्केभ हुन्छ । आवभमा क्रेष्ट हुन्छ । वीलोमा आसिताव्युलमको वर्डर रहन्छ । फ्रान्ट र वीहाईन्डमा आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर वर्डर रहन्छ ।

१ फ्रैक्सार कार्पि रेडिएलिस को ग्रुभ । २ फ्रैक्सार अस्मि
 मेटा कार्पि पल्सिस । ३ एकटेनसार अस्मि मेटाकार्पि पल्सिस ।
 ४ तिसामयड बोन । ५ व्यावडाकटर पल्सिस । ६ व्याड डाकटार
 ट्रानभास पल्सिस । ७ फ्रैक्सार त्रिभिस पल्सिस । ८ फ्रैक्सार
 ल गास पल्सिस । ९ फ्रैक्सार सावुमिस डिजिटोराम । १० फ्रैक्
 सार प्रोफाण्डास डिजिटोराम । ११ फ्रैक्सार सावुमिस डिजिटोराम ।
 १२ फ्रैक्सार प्रोफाण्डास डिजिटोराम । १३ फ्रैक्सार सावुमिस
 डिजिटोराम । १४ फ्रैक्सार प्रोफाण्डास डिजिटोराम । १५ फ्रैक्सार
 त्रिभिस र व्यावडाकटार मिनिम डिजिटोइ । १६ फ्रैक्सार अस्मि
 मेटाकार्पि मिनिम डिजिटोइ । १७ फ्रैक्सार त्रिभिस मिनिम
 डिजिटोइ । १८ फ्रैक्सार कार्पि आल नारिस ।

न ४५ राईट अस इनमिनेटाम एकष्टानील साफेस ।

१ क्रीट । २ लाटि
सिमास डर्सीड । ३ अब
लिक इग्टार एवडमि
निस । ४ अबलिक
एकष्टार एवडमिनिस ।
५ टिनसार भेजाईनि
फिमरिस । ६ एण्टिरियर २०
सुपिरियार स्पाइन । ७
एण्टिरियार इनफिरियार
स्पाइन । ८ ईलियो पेंक
टिनियाल लाइन । ९
असपिडविस को स्पाइन
१० रेकटास एवडमिनिस
११ पिरामिडानिस ।
१२ पिडविस कोय्वागल
१३ एडडाकटार ल गास
१४ पिडविस को रइकि
याम को रेमास । १५
यासिलिस । १६ एड डाकटार त्रिभिस । १७ एड डाकटार म्यागनास ।
१८ इस्कियाम को टिउवार सिटि । १९ सेमिटेग्डनोसासर वाईसेप्स
२० सेमिमेप्लू नोसास । २१ मेमेलास इनफिरियार । २२ लेसार
सायेटिक नच । २३ इस्कियाम को स्पाइन । २४ मेमेलास सुपिरियार
२५ ग्रेट सिवेटिक नच । २६ पोष्टिरियार इनफिरियार स्पाइन । २७
ग्लुटियास मिडियास । २८ पोष्टिरियार सुपिरियार स्पाइन । २९ ग्लुटि
याम माक्सिमास । ३० मिड्ल कार्भड लाइन । ३१ ग्लुटियास
मिनिमास । ३२ सुपिरियार कार्भड लाइन । ३३ इस्कियाम को
हिस्सा । ३४ ईगियाम को हिस्सा । ३५ पिडविस को हिस्सा ।
३६ लिगामेण्ट टिरस लागने ।

यो सर्फेसमा ३ संमीसाकुलर लाइन्स हुन्छ ।

सुपीरियेर काभर्डलाइन ?

मीडिल काभर्डलाइन ?

इन्फीरियेर काभर्डलाइन ?

सुपीरियेरकाभर्डलाइन अरु लाइन भन्दा सर्ट हुन्छ । यो लाइन क्रेष्टेखि, ग्रेटस्पाक्रोसाइटिक नचको अपर पार्ट सम्म रहन्छ । क्रेष्ट र यो लाइनको बीचको ठाउँमा ग्लुटिअस म्याक्सिमास मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

मीडिलकाभर्डलाइन लाइन्स गेष्ट हुन्छ । मीडिलकाभर्डलाइन र सुपीरियेरकाभर्डलाइनको बीचको ठाउँ कन्केभ हुन्छ । यसैमा ग्लुटिअस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो लाइनको सेन्टरमा १ न्युट्रियान्ट फोरामेन्ट छ ।

इन्फीरियेरकाभर्डलाइन राम्रो सँग देखिदैन मीडिल र इन्फीरियेरकाभर्डलाइनको बीचको ठाउँ आवभ देखि डाउनवार्डस कन्केभ हुन्छ । वीफीर देखि, व्याकवार्ड कन्भेक्स हुन्छ । यसै ठाउँमा ग्लुटिअस मीनीमस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्फीरियेरकाभर्डलाइनको तल र आसिट्याब्युलमको अपर पार्टमा राफ सर्फेस छ, यसैमा रेक्टस फिमरीस मासलको रिफ्लेक्टेड टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको ध्यान-।

येस्को आन्टीरियेरदिग्मा १ लार्ज स्मथ कन्केभ सर्फेस हुन्छ । नाम इन्टर्नल इलियाक फसा, दोस्रो नाम सेन्टर आफ दी इलि-

याम । येसैमा इलायाकस मासल रहन्छ । येस्को लोवर पार्टमा न्युट्रियान्ट केनालको ? अरिफिस रहन्छ । येस्को वीलोमा ? स्मथ राउन्ड वर्डर हुन्छ । नाम लिनियाईलीयोपेक्टिनिया भन्छन, येस्ले टुपेलभीस र इलियाक फसालाई सेपोरेट गराउँ छ । येसैमा अवटुरेटर इन्टर्नस मासलको ? पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । इलियाक फसाको वीहाईन्डमा ? राफ सर्फेस छ । येस्को २ पोर्स हुन्छ ।

आन्टीरियेरपोर्सन ?

पोष्टीरियेरपोर्सन ?

आन्टीरियेरपोर्सनको दोस्रो नाम अरिक्कुलरपोर्सन, येस्को आकार कान जस्तो हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेज रहन्छ । येस्को साथ स्पाक्रामको अरिक्कुलर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पोष्टीरियेरपोर्सन राफ हुन्छ । येसैमा पोष्टीरियेर स्पाक्रोइलियाक लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ र इरेक्टर स्पाइनी मासलको ? पार्ट अरिजिन हुन्छ ।

क्रेष्टको बयान ।

यो कन्भेक्स हुन्छ, येस्को आन्टीरियेर दिग् इनवार्ड जान्छ । पोष्टीरियेर दिग् आउटवार्ड जान्छ । येस्को वीहाईन्डमा थिक् हुन्छ । सेन्टरमा थिन हुन्छ । येस्को २ येन्डमा ? ? गरि प्रामिनेन्ट येमिनेन्स हुन्छ । नाम आन्टीरियेर सुपीरियेर स्पाइनस प्रसेस र पोष्टीरियेर सुपीरियेर स्पाइनस प्रसेस । क्रेष्टको सर्फेस ब्रड हुन्छ, येसमा—

१ येक्सटर्नल लीप ।

२ इन्टर्नल लीप ।

३ इन्टर मिडियेस स्पेसहरू हुन्छन् ।

येक्सटर्नल लीपमा टेन्सर भेजाइनी फीमरिस मासल वोव्लि-
हस येक्सटर्नस आपडोमिनीस ल्याटिसीमासल डर्साई मासल र
फ्यासीयालेटा आटाचमेन्ट हुन्छ । यो २ लीपसको बीचको ठाउँमा
इन्टर्नल वोव्लिक मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल लीपमा ट्र्यान्सभर्ससिलिस क्राड्रेटसलम्बोरम
इरेक्टरस्पाइनी इलायाकसमासलस र फ्यासीयाइलायाका आटा-
चमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर वर्डरको ध्यान ।

यो कन्केभ हुन्छ, यसैमा २ प्रोजेक्सन्स हुन्छ । १ नचले
२ लाई सेपारेट गराउ छ । यसको अपर प्रोजेक्सनको नाम आ-
न्टीरियेर सुपोरियेर स्पाइनस प्रसेस आफ दी इलियाम भन्छन् ।
यसको आउटर वर्डरमा फ्यासियालेटा आटाचमेन्ट हुन्छ र टेन्सर
भेजाइनी फिमरिस मासलको अरिजिन हुन्छ । यसको इनवार्ड
वर्डरमा इलायाकस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको येक्सट्रि-
मिटीमा पोपार्टस लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ र साटोेरियास
मासलको अरिजिन हुन्छ । यो येमिनेन्सको विनिथमा १ नच छ ।
तेसैमा साटोेरियास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यहि नचबाट
येक्सटर्नल क्युटिनीयास नार्भ जान्छ । यो नचको वीलोमा आन्टी-
रियेर इन्फीरियेर स्पाइनस प्रसेस हुन्छ । यो असिटाब्युलमको

अपर लीपमा टाविनेट हुन्छ । यसैमा रेक्टसफिमरिस मासलको प्लेटेन्डन र इलियोफिमरल लीगामेन्ट आटानमेन्ट हुन्छ । यो आन्टीरियेर इन्फीयेर स्पाइनस प्रसेसको इन्टर साइडमा १ ब्रड खालो ग्रुभ छ । यसचाट इलायाकस मासल जान्छ । यो ग्रुभको इन्टर्नलदिग्मा १ येमिनेन्स छ । नाम इलियोपेक्टिनियाल येमिनेन्स भन्छन, यो ठाउँमा इलियाम र प्युविस मील्छ ।

पोष्टीरियेर वर्डरको पयान ।

यो आन्टीरियेर वर्डर भन्दा सर्ट हुन्छ, यसैमा पनी २ प्रोजेक्सनको चीचमा १ नच हुन्छ । नाम पोष्टीरियेर सुपीरियेर स्पाइन प्रसेस र पोष्टीरियेर इन्फीरियेर स्पाइन प्रसेस भन्छन । यो पोष्टीरियेर सुपीरियेर स्पाइन प्रसेसमा स्पाक्रो इलियाक लीगामेन्टसको वोव्लिक पोर्सन र माल्टिफ्रिडस स्पाइनी मासल आटानमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियेर इन्फीरियेर स्पाइन प्रसेसको साथ स्पाक्रामको अरिक्युलर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो प्रसेसको वोलोमा १ डीप नच छ । नाम ग्रेटस्पाक्रो साइटिक नच भन्छन ।

इलियामको

मासलस १६ ।

१ टेन्सर भेजाइनि फीमरिस ।

२ वोव्लिकस ग्रेक्सटर्नस आपडोमीनिस ।

- ३ ल्याटिसिमास डर्साई ।
- ४ इलायाकस ।
- ५ ट्रथान्सभर्स सेलिस ।
- ६ क्वाडरेटस लम्बीरम ।
- ७ इरेक्टर स्पाइनी ।
- ८ वोव्लिकस इन्टर्नस ।
- ९ ग्लुटियास स्थाक्सिमास ।
- १० ग्लुटियास मीडियास ।
- ११ ग्लुटियास मोनिमास ।
- १२ रेक्टस ।
- १३ पाईरो फर्मास ।
- १४ अब्टुरेटार इन्टर्नस ।
- १५ माल्टीफिटास स्पाइनी ।
- १६ सार्टोरियास ।

स्कीयामको वयान ।

येस्ले असईनोमिनेटमको लोवर व्याकपार्ट वन्छ । येसेमा थिक खडुवापोर्सन हुन्छ । नाम वाडो, १ लार्ज राफ येमिनेन्स वन्छ । वसदा खेरि वाडीलाईभर पर्छ । नाम द्युब्रेरोसिटि १ थिन मसिन्डीड पार्ट छ । नाम रेमास ।

वाडीको वयान ।

येस्को आकार ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ ।

येस्मा ३ सर्फेसेस र ३ वर्डर्स हुन्छन् ।

येक्सटर्नल सर्फेस ?

इन्टर्नल सर्फेस ?

पोष्टीरियर सर्फेस ?

येक्सटर्नल वर्डर ?

इन्टर्नल वर्डर ?

पोष्टीरियर वर्डर ?

येक्सटर्नल सर्फेस स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । आसिटाब्युलम क्याभिटीको टु फीफथ ३ भाग वन्छ । येस्को आउटर मार्जीनमा १ प्रामिनेन्स रिम र अथवा लीप हुन्छ । येस्को येक्सटर्नल वर्डरमा कटिलयेड फाइब्रो कार्टिलेज आटाचमेन्ट हुन्छ । आसिटाब्युलमको वीलोमा १ डीप ग्रुभ छ । येसवाट अव्टुरेटर येक्सटर्नस मासलको टेन्डन जान्छ । यो टेन्डन आउटवार्डदिग्मा गै फीमरको डिजीटल फसामा इन्सर्सन हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेस स्मुथ र कन्केभ हुन्छ । टुपेलभिक क्याभिटीको ल्याटास्याल बाउन्डरी वन्छ । येसैमा २।३ लार्ज भ्यास्कुलार फोरामिना हुन्छ । येसैमा अव्टुरेटर इन्टर्नस मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियर सर्फेस क्वाडरि ल्याटास्याल ब्रड र स्मुथ हुन्छ । येस्को वीलोमा ट्युबेरोसिटीको साथ जाँहा मील्ल, तेसै ठाउँमा

शुभ हुन्छ । यसैवाट अब्टुरेटर येक्सटर्नस मासलको टेन्डन
 जान्छ । येहि शुभको लोवरयेज स्कीयामको ड्युवेरोसिटिले वन्छ ।
 यसै ठाउँमा ग्यामिलस इन्फोरियेर मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।
 येहि सर्फेसको फ्रान्टमा आसिटोव्युलमको मार्जीन र वीहार्डमा
 पोष्टीरियेर वर्डर रहन्छ । येहि ठाउँमा पाइरीफर्मास मासल,
 र ग्यामिलस अर्थात् ग्यामिलस सुपीरियेर ग्यामिलस इन्फोरियेर
 मासलस र अब्टुरेटर इन्टर्नस मासललाई सपोट गर्छ ।

स्कियामको वाडीको पोष्टीरियेर वर्डरमा १ थिन प्वाइन्टेड
 ट्राइयाङ्गुलर येमिनेन्स हुन्छ । नाम स्पाइन आफ दी स्कियाम,
 येस्को येक्सटर्नल सर्फेसमा ग्यामिलस सुपीरियेर मासल आटाच-
 मेन्ट हुन्छ । येस्को इन्टर्नल सर्फेसमा कक्सोजियास मासल र
 लीभेटरयेनाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो प्वाइन्टेड येक्स-
 ट्रीमिटीमा लेसर स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।
 स्पाइनको आवभमा १ लार्ज नच छ । नाम ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक
 नच भन्छन । यो लेसर स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट आटाचमेन्टको
 साथ मीलि १ फोरामेन वन्छ । यसैवाट पाइरीफर्मास मासल
 ग्लुटियाल भेसल्स सुपीरियेर ग्लुटियाल नार्भ सायेटिक भेसल्स
 ग्रेटर र लेसरसाइटिक नार्भ इन्टर्नल प्युडिक भेसल्स र नार्भ र
 स्पाक्राल फ्लेक्ससवाट आयाको मास्कुलर ब्रेञ्चेस जान्छ । यो मास-
 लको माथी ग्लुटियाल भेसल्स र सुपीरियेर ग्लुटियाल नार्भ पेल-
 भिसवाट चाहिर जान्छ । यो पाइरीफर्मास मासलकी वीलो साइ-
 टिक भेसल्स ग्रेटरलेसर सायेटिक नार्भ इन्टर्नलप्युडिक भेसल्स
 र नार्भ र स्पाक्राल फ्लेक्ससवाट आयाको मास्कुलर ब्रेञ्चेस जान्छ ।

स्पाइनको वीलोमा १ साल नत्र हुन्छ । नाम लेसरस्पाक्रोसाइटिक नत्र यसैमा धेरै दाग जस्तो हुन्छ । यसबाट अक्टुरेटर इन्टर्नस मासलको टेन्डन जान्छ । स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्टको साथ मिलि १ फोरामेन वन्छ । यसबाट अक्टुरेटर इन्टर्नस मासलको टेन्डन यहि मासलको साप्लाई गर्ने नाभ र इन्टर्नल प्युडिक भेसल्स र नाभ जान्छ ।

येक्सटर्नल वर्डरले आसिटोव्युलमको प्रामिनेन्ट रिम वन्छ, यसैमा कटिलयेड फाइब्रो कार्टिलेज आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल वर्डर थिन हुन्छ । अक्टुरेटर फोरामेनको आउटर सर्कमफारेन्स वन्छ ।

द्व्युवेरोसिटीको बयान ।

येसमा ३ सर्फेसेस हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेस ?

येक्सटर्नल सर्फेस ?

इन्फीरियेर सर्फेस ?

येक्सटर्नल सर्फेस काडरि ल्याटास्वाल र राफ हुन्छ । येसा धेरै मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आवभमा अक्टुरेटर येक्सटर्नस मासलको टेन्डन जानलाई १ ग्रुभ छ । येस्को फ्रान्टमा अक्टुरेटर फोरामेनको पोष्टीरियेर मार्जीन रहन्छ । वीलोमा रेमासको साथ मील्छ । वीहाईन्डमा १ प्रामिनेन्ट मार्जीन रहन्छ ।

येहि माजीनको फ्रान्टमा क्वाडरेटस फिमरीस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आन्टीरियेरमा अब्दुरेटर येक्सटर्नसको थोरै फाइ-वर्स अरिजिन हुन्छ । येस्को लोवर पार्टमा आड्डाटर म्याग्नस मासलको १ पार्ट अरिजिन हुन्छ । इन्टर्नल सर्फेसले टुपेलभिसको चोनी वालको पार्ट बन्छ । येस्को फ्रान्टमा अब्दुरेटर फोरा-मेनको पोष्टेरियेर माजीन रहन्छ । वीहाईन्डमा १ सार्प रिज रहन्छ । येस्मा ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्टको फ्याल्सी फार्म प्रलङ्गसन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्नर साइडमा १ ग्रुभ छ । येसमा इन्टर्नल प्युटिक भेसल्स र नाभ रहन्छ । येस्को आन्टीरियेर साइडमा ट्र्यान्सभर्स पेरिनीयाई र ईरेक्टर पेनिस मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । इन्फीरियेर सर्फेसमा २ पोर्सन्स हुन्छ ।

आन्टीरियेर पोर्सन ?

पोष्टेरियेर पोर्सन ?

आन्टीरियेर पोर्सन राफ ट्राईयाङ्गुलर हुन्छ ।

पोष्टेरियेर पोर्सन स्मूथ र क्वाड्रिल्याटास्याल हुन्छ । १ प्रा-

मिनेन्ट भाटिकल रिजले आन्टीरियेर सर्फेसलाई २ भाग गर्छ ।

आउटर भागमा ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट आटाचमेन्ट

हुन्छ । पोष्टेरियेर सर्फेसमा १ वोव्लिक रिजले २ फ्यासेटलाई

डिभाइड गर्छ । अपरर आउटर फ्यासेटमा सेमिमेन्ब्रेनोसस मासल

येहि ठाउँवाट आराईज गर्छ । लोवर इन्नर फ्यासेटमा वाईस्पेस

र सेमिटेन्डीनोसस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

होराइजेन्टल रेमास ?

डीसेन्डिङ रेमास ? हरू छन् ।

वाडीको वयान ।

येस्को आकार काड्रिल्याटास्पल हुन्छ । येसैमा २ सर्फेसेस
३ वर्ड्स हुन्छन ।

आन्टीरियेर सर्फेस राफ हुन्छ । फर्वार्ड आउटवार्डदिग्मा
जान्छ । येसैमा धेरै मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को अपर र
इन्नर आङ्गलमा र क्रेष्टको वीलोमा आड्डाक्टर लाङ्गस मासल
आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को लोवर पार्टमा उड्डाउट देखि इनवार्ड-
समा अबटुरेटर येक्सटर्नस आड्डाक्टर ब्रीभीस ग्रासाइलीस
मासल्सको अपर पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस आवभ देखि डाउनवार्डस कन्भेक्स हुन्छ ।
साइड टु साइड कन्केभ हुन्छ । येसैले पेलभिसको आन्टीरियेर
वालको ? पार्ट वन्छ । येसैमा लिभेटरयेनाई अबटुरेटर इन्टर्नस
मासल्स र व्लाडरवाट आयाको थोरै मास्कुलर फाइवर्स र प्युवाप्र-
ष्टेटिक लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को अपर वर्डरमा-
? प्रामिनेन्ट ट्युवर्कल हुन्छ । यो फर्वार्डदिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ । नाम
स्पाइन, येसैमा येक्सटर्नल आपूडोमिनल रिडको आउटरपिलार र
पोपार्ट लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आउटवार्डदिग्मा
? प्रामिनेन्ट रिज हुन्छ । येसैले इलियोपेक्टिनीयाल लाइनको
? पार्ट वन्छ र आउटवार्डदिग्मा जान्छ र टुपेलभिसको ब्रीमलाई

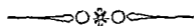
थाहा दिन्छ । यसैमा इन्टर्नल वोव्लिक र ट्रूथान्सभर्ससेलिस मासलको कञ्जोयेन्डेनको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ र गीम्वरनेट्स लीगामेन्ट र आपडोमेनको ट्राइयाङ्गुलर लीगामेन्ट पनि आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्पाइनको इन्टर्नलदिग्मा क्रेष्ट हुन्छ । यसको आन्टीरियरमा इन्टर्नल ~~वोव्लिक~~ र ट्रूथान्सभर्ससेलिस मासलको कञ्जोयेन्डेन र पोष्टीरियरमा रेक्टसपिरामिडालिस मासलस आटाचमेन्ट हुन्छ । यहि वोनको इन्नर वर्डर र क्रेष्ट जाँहा मील्ल, तेसै ठाउँको नाम आङ्गल भन्छन । यसैमा र सिम्फाइसिसमा येक्सटर्नल आपडोमिनलरिडको इन्टर्नल पिलार आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल वर्डरले सीम्फाइसिस वन्छ । यो वोभ्याल हुन्छ । यसैमा ८।९ ट्रूथान्सभर्स रिजेस रहन्छ । यसैमा कार्टिलेज आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आउटर वर्डरमा १ सार्प मार्जीन हुन्छ । यसले अवटुरेटर फोरामेनको सार्कम्फारेन्सको १ पार्ट वन्छ । यसैमा अवटुरेटर मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आसिन्डीङ रेमासको वयान ।

येस्को दोस्त्रो नाम सुपीरियर रेमास भन्छन । यो बाडीवाट उठेर प्युविस जाँहा इलियामको साथ मील्ल, तेसै ठाउँमा मील्ल । यसले आवटुरेटर फोरामेनको सार्कम्फारेन्सको अपर पार्ट वन्छ ।

येसैमा—

१ सुपीरियेर सर्फेस ।

१ इन्फीरियेर सर्फेस ।

१ पोष्टीरियेर सर्फेस हुन्छ ।

१ आउटर येक्सट्रिमिटीहरू हुन्छन् ।

सुपीरियेर सर्फेस इलियोपेक्टिनियाल लिनियको साथ मील्छ । यो रिजको फ्रान्ट ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येसैमा पेक्टिनियास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसको येक्सटर्नलदिग्मा १ राफ येमिनेन्स हुन्छ । नाम इलियोपेक्टिनियाल येमिनेन्स, येसैमा स्वीआसपार्भस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फीरियेर सर्फेसले अबटुरेटर फोरामेनको अपर वाउन्डरी वन्छ । येस्को येक्सटर्नलदिग्मा १ ब्रड डीप त्रिकुगुलर ग्रुभ हुन्छ । येसबाट अपटुरेटर भेसल्स र नाभर्भ जान्छ । येस्को इन्टर्नलदिग्मा १ सार्भ मार्जीन हुन्छ । येसले अपटुरेटर फोरामेनको सार्कम्फारेन्सको १ पार्ट वन्छ । येसैमा अबटुरेटर मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेसले टुपेलभिसको आन्टीरियेर वाउन्डरीको १ पार्ट वन्छ, यो स्मुथ हुन्छ । आवभ देखि डाउनवार्डस कन्भेक्स हुन्छ । येसैमा अबटुरेटर इन्टर्नसको अपर फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आउटर येक्सट्रिमिटी रेमासको थिक पार्ट हुन्छ । येसले आसिटान्युलमको क्याभिटीको ५ भागको १ भाग जत्ती वन्छ ।

डिसेन्डीड रेमासको बयान ।

• येस्को दोस्रो नाम इन्फीरियेर रेमास, यो थिन र फ्ल्याट हुन्छ । आउटवार्ड र डाउनवार्डदिग्मा जान्छ । स्कीयामको रेमासको साथ मिलने ठाउँ न्यारो हुन्छ । येस्को आन्टीरियेर सर्फेस राफ हुन्छ । येस्को इन्नर वर्डरमा ग्रासाइलिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । ~~एवटुरेटर~~ एवटुरेटर फोरामेनमा अवटुरेटर येक्सटर्नस मासलको १ पोर्लेन आटाचमेन्ट हुन्छ । येहि २ मासलको बीचमा आइडाक्टर व्रीभिस र आइडाक्टर म्याग्रस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस स्मुथ हुन्छ । येसैमा अवटुरेटर इन्टर्नस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्नर मार्जीनमा कम्प्रेसरयुरीथ्री मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्नर वर्डर थिक र राफ हुन्छ । येसैको २ रिजेसको बीचमा १ इन्टरभिनीड येस्पेस छ । यो रिजेस डाउनवार्डदिग्मा जान्छ र स्कीयामको आसिन्डिड रेमासको रिजेसको साथ मील्छ । यो २ रिजेसको येक्सटर्नलमा सुपरफिसियाल पेरिनियाल फ्यासाको डिपलेयार आटाचमेन्ट हुन्छ । यो २ रिजेसको इन्टर्नल रिजमा पेरिनियामको ट्राइयाङ्गुलर लीगामेन्टको आन्टीरियेर लेयार आटाचमेन्ट हुन्छ । यो इन्टरभिनीड स्पेसमा क्रास्पेनिसभेल क्लाइटोराइडिक्स र इरेक्टर पेनिसभेल क्लाइटोराइडिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आउटर वर्डर थिन र सार्प हुन्छ । येसैले अवटुरेटर फोरामेनको सार्कमफारेन्सको १ पार्ट वन्छ । येसैमा अवटुरेटर मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

कटिलयेड क्याभिटिको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम आसिटिव्युलम क्याभिटि भन्छन । यो डिप काप्सेण्ड हैमिस्फेरिकल डीप्रेसन हुन्छ । यो डाउनवार्ड, आउटवार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ । यो क्याभिटिको इन्टर्नल दिग्म प्युविसले वन्छ । आवभ इलियामले वन्छ । वीहाईन्ड र वीलो स्कीयामले वन्छ । यो क्याभिटिको ५ भागको २ भाग इलियामले वन्छ । फेरि ५ भागको २ भाग जत्ती स्कीयामले वन्छ । ५ भागको १ भाग जत्ती प्युविसले वन्छ । येस्को चारैदिग्मा १ प्रामिनेन्ट रिम रहन्छ । येसैमा फाइब्रो कार्टिलेज रहन्छ । येस्को इन्टर साइडमा १ डिप नत्र रहन्छ । नाम कटिलयेड नत्र, येसवाट न्युट्रियान्ट भेसल्स जयन्टवाट निस्केको छ । यो डीप्रेसनको नाम फर्सा आसिटिव्युली भन्छन । येस्को मार्जीनमा र यो नत्रमा पनी लीगामेन्टम टेरिस आटाचमेन्ट हुन्छ । यो नत्र लीगामेन्टको साथ मिडि १ फोरामेन वन्छ । यो फोरामेनवाट न्युट्रियान्ट भेसल्स र नार्भ जयान्टमा जान्छ ।

अप्टुरेटर फोरामेनको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम थाइरयेड फोरामेन यो स्कीयाम र प्युविसको बीचमा १ लार्ज अपरचर रहन्छ । मेलको लार्ज र बोभ्याल हुन्छ । फिमेलको स्माल र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येस्को मार्जीन थिन हुन्छ । येसैमा प्टाइ मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को अपर र आउटर पार्टमा १ डिप ग्रुभ हुन्छ । यो ग्रुभ बोव्बिक भै पेलभि-

को फर्वाड, इनवार्ड र डाउनवार्डदिग्मा जान्छ । यो शुभ अबटु-
टङ्क मेम्ब्रेनको साथ मिलि १ फोरामेन् वन्छ । येसवाट अबटुरे-
टर भेसल्स र नार्भ जान्छ ।

असइनोमिनेटम वीनको

आर्टिकुलेशन ३ ।

स्पाक्राम ?

फिमर ?

दीस्रो असइनोमिनेटम ?

प्युत्रिसको

मासल्स १४ ।

- १ वीव्रिकस येक्सटर्नस ।
- २ वीव्रिकस इन्टर्नस ।
- ३ ट्र्यान्सभर्स सेलिस ।
- ४ रेक्टस ।
- ५ पिरामिडालीस ।
- ६ स्वत्रास्पार्मस ।
- ७ पेक्टिनियास ।
- ८ आइडाक्टर म्याग्नस ।
- ९ आइडाक्टर लाङ्गस ।
- १० आइडाक्टर व्रीमिस ।
- ११ ग्रासाडलिस ।

१२ लिभेटरयेनाई ।

१३ कम्प्रेसरयुरीधी ।

१४ आक्सिलारेटरयुरीनी ।

पेलभिसको वयान ।

यो १ बोनी रिड हुन्छ अर्थात् हाडले बनेको आठ जस्तो हुन्छ । स्पाइनको लोवरयेन्डलाई सपोट गर्छ । लोवर येक्सट्रिमिटीको ऊपर रहन्छ । यो ४ बोन्सले बन्छ ।

२ दिग र फ्रान्टमा—२

असडनोमिनेटम २

बीहार्डैन्डमा—२

स्पाक्राम १

कक्सिदस १

१ प्रामिनेन्ट लाइनले नाम लिनिआई यो पेक्टिनियालले यो पेलभिस २ भाग हुन्छ । यो लाइनको माथिल्लो भागलाई फल्स पेलभिस, तल्लो भागलाई टुपेलभिस भन्छन । यसको सुपीरियर सार्कमफारेन्सलाई इन्लेट भन्छन । बीचको ठाउँलाई क्यामिटी भन्छन । लोवर सार्कमफारेन्सलाई आउटलेट भन्छन ।

मेल र फिमेलको पेलभिसको फराक गर्ने ।

फिमेलको पेलभिस ज्यादा वाइड हुन्छ । गैह्रो कम्ती हुन्छ । यसको इलियेक, २ आन्टीरियर इलियेक स्पाइ-

नको फराक ज्यादा र हुन्छ । इन्लेट लार्ज हुन्छ । क्याभिटी स्यालो र वाइड हुन्छ । स्पाक्राम सट र वाइड हुन्छ । अवटुरेटर फोरामेन ट्राइयाङ्गुलर र स्माल हुन्छ । औटलेट लार्ज हुन्छ । कक्सिक्स मुभेवल हुन्छ । प्युविक आर्च वाइड र ज्यादा राउन्ड हुन्छ ।

फिमर वोनको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम थाई वोन, स्केलिटनको सब वोनस भन्दा यो थाई वोन लाङ्ग लार्ज र प्टाङ्ग वोन हुन्छ । येसैमा—

१ स्याफ्ट ।

२ येक्सट्रिमिटीज हुन्छ ।

अपर येक्सट्रिमिटीको वयान ।

येसमा—

१ हेड ।

१ नेक ।

१ ग्रेट्ट्रोकाण्टर ।

१ लेसर ट्रोकाण्टर रहन्छन् ।

हेडको वयान ।

हेड ग्ल्याबुलर हुन्छ । यो अपवार्ड, इनवार्ड र थोरै फर्वार्डदिग्मा जान्छ । येस्को आवभ र फ्रान्ट कन्भेक्स हुन्छ । येस्को सर्फेस स्मुथ हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले ढाक छ । येस्को सेन्टरमा १ डीप्रेसन हुन्छ । तेसैमा लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

नेकको वयान ।

यो ? फ्ल्याट पिरामिडाल प्रसेस आफ वोन हुन्छ । हेड र
 स्पाफ्ट जाँहा मील्ल तसै ठाउँलाई नेक भन्छन । यसै ठाउँमा
 ? आङ्गल हुन्छ । नेक वीफोरदेखि व्याकवार्डसम्म फ्ल्याट हुन्छ ।
 मिडिल कन्ट्राक्टेट हुन्छ । आउटर येक्सट्रिमिटी ब्रड हुन्छ ।
 येस्को आन्टीरियेर सर्फेसमा धेरै भ्यास्कुलर फरिङ हुन्छ ।
 पोष्टीरियेर सर्फेस स्मुथ, ब्रड र कन्केभ हुन्छ । यसैमा हिपजय-
 न्टको क्यापसुलर लीगामेन्टको पोष्टीरियेर पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।
 येस्को आधा इञ्च आवभमा पोष्टीरियेर इन्टर ट्रोकान्टरिक लाइन
 हुन्छ । येस्को सुपीरियेर वर्डर सर्ट र थिक हुन्छ । ग्रेट्ट्रोकान्टरको
 येक्सटर्नलदिग्मा टार्मिनेट हुन्छ । यो सर्फेसमा धेरै लार्ज फोरा-
 मीना हुन्छ । इन्फीरियेर वर्डर लाङ्ग र न्यारो हुन्छ । थोरै व्याक-
 वार्डदिग्मा गै लेसर ट्रोकान्टरमा टार्मिनेट हुन्छ ।

ट्रोकान्टर्सको वयान ।

यो प्रामिनेन्स प्रसेसेस आफ वोन हुन्छ । थाई कोरोटेड
 गराउनलाई धेरै मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ । ट्रोकान्टर्स २ हुन्छन ।

ग्रेट्ट्रोकान्टर ?

लेसर ट्रोकान्टर ?

ग्रेट्ट्रोकान्टरको वयान ।

यो लार्ज इरेगुलर काङ्क्री ल्याटासाल येमिनेन्स हुन्छ ।

नेकको आउटर साइडमा रहन्छ । यो थोरै आउटवार्ड र व्याक-
चार्डिङमा जान्छ ।

येस्को २ सर्फेस, ४ वर्डर्स हुन्छन ।

येक्सटर्नल सर्फेस क्वाड्रि ल्याटास्पल ब्रड राफ र कन्भेक्स
हुन्छ । येस्को पोष्टीरियेर सुपीरियेर आङ्गलदेखि आन्टीरियेर
इन्फीरियेर इन्टर्नलसम्म १ प्रामिनेन्टलाइन हुन्छ । येसैमा ग्लुटि-
आस मिडिआस मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । यो लाइ-
नको आवभमा १ ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस हुन्छ । कोही २ को यो ठाउँमा
राफ हुनाले ग्लुटिआस मिडिआस मासलको टेन्डनको १ पार्ट
आटाचमेन्ट हुन्छ । कोही २ को यो ठाउँमा स्मुथ हुन्छ । यो स्मुथ
हुनाले वासा रहन्छ ।

यो लाइनको वीलो र चीहाईन्डमा १ स्मुथ ट्राइयाङ्गुलर
सर्फेस हुन्छ । येसैमा ग्लुटिआस म्याक्सिमास मासलको टेन्डन र
१ वासा पनी रहन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको वेसमा १ डीप डिप्रेसन हुन्छ । नाम
डिजिटेल फसा । येस्को दोस्रो नाम ट्रोकान्टरिक फसा, येसैमा
अबटुरेटर येक्सटर्नस मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को
फ्रान्टमा १ इम्प्रेसन छ, तेसैमा अबटुरेटर इन्टर्नस र २ ग्यामि-
लाई मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को सुपीरियेर वर्डर फ्री, थिक र इरेगुलर हुन्छ । येस्को
सेन्टरमा पाइरीफर्मीस मासलको आटाचमेन्ट हुनलाई १ इम्प्रे-
सन हुन्छ ।

ग्रेट्ट्रोकाण्टरको वेस र स्याफ्टको आउटर सर्फेस जाहाँ मील्छ, तेसै ठाउँमा इन्फीरियर वर्डर हुन्छ, यसै ठाउँमा शूराफ प्रामिनेन्ट रिज हुन्छ, तेसैमा भ्यास्टस थेक्सटर्नस मासलको अपर पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियर वर्डर प्रामिनेन्ट र इरेगुलर हुन्छ । यसैको आउटर पार्टमा ग्लुटिआस मिनिमास मासल ~~आटाचमेन्ट~~ हुन्छ ।

पोष्टीरियर वर्डर प्रामिनेन्ट हुन्छ । यसैले डिजिटल फसाको व्याकपार्ट वन्छ ।

लेसर ट्रोकाण्टरको वयान ।

यो १ कनिकेल येमिनेन्स हुन्छ । नेकको वेसको लोवर र व्याकपार्ट देखि प्रोजेक्ट गर्छ । यसको वेस ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । यसमा ३ वर्डर्स हुन्छन् ।

इन्टर्नल वर्डर नेकको लोवर वर्डरको साथ मील्छ ।

थेक्सटर्नल वर्डर पोष्टीरियर इन्टर ट्रोकाण्टरिक लाइनको साथ मील्छ ।

इन्फीरियर वर्डर लिनिया असपेराको मीडिल डिभिजनको साथ मील्छ । यसको समीटमा खवास म्याग्नस मासलको टेन्डन इन्सर्सन हुन्छ ।

लेसर ट्रोकाण्टरको वीलोमा जो स्याफ्ट हुन्छ । तेसैमा इलायाकस मासलको इन्सर्सन हुन्छ । यसको फ्रान्टमा भ्यास्टस इन्टर्नस मासल र वीहाईन्डमा पेक्टिनियास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

नेकको अपर र फ्रान्ट पार्ट जाहाँ ग्रेटट्रोकाण्टरको साथ मीच्छ, तेसै ठाउँमा १ प्रामिनेन्स हुन्छ । नाम ड्युवर्कल आफ दी फीमर, येसै ठाउँमा ५ मासलको भेट हुन्छ । येक्सटर्नलदिग्मा ग्लुटिआस मिनिमास मासल । वीलोमा भ्याष्टस येक्सटर्नस र अवटुरेटर इन्टर्नस मासलको टेन्डन र आवभमा ग्येमिलाई माने गेमिलस र ग्येमिलस इन्फीरिये र मासलस मीच्छ ।

यो ड्युवर्कलको डाउनवार्ड र इनवार्डमा स्पाइरेल लाइन आफ दी फीमर छ । येस्को दोस्रो नाम आन्टीरिये इन्टर ट्रोकाण्टरिक लाइन भन्छन ।

येस्को अपर हाप राफ हुन्छ । येसैमा हिपजयन्टको क्याप्सुलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को लोवर हापमा भ्याष्टस इन्टर्नसको अपर पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ग्रेटट्रोकाण्टरको समीट देखि डाउनवार्ड, इनवार्डदिग्मा र नेकको पोष्टीरिये र सर्फेसमा १ प्रामिनेन्ट रिज हुन्छ । नाम पोष्टीरिये इन्टर ट्रोकाण्टरिक लाइन । पोष्टीरिये इन्टर ट्रोकाण्टरिक लाइनको मिडिलमा १ रिज हुन्छ । नाम लिनियाक्वाड्रेटाई, येसैमा क्वाड्रेटस फीमरिस र आड्डाक्टर म्याग्नस मासलसको थोरै फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्याफ्टको वयान ।

येस्को अकार सिलेन्डीकेल हुन्छ । यो थोरै आर्च हुन्छ । येस्को फ्रान्ट कन्भेक्स हुन्छ । वीहार्डन्ड कन्केभ हुन्छ, वीहार्डन्डमा

१ प्रामिनेन्ट लक्ष्मोच्युडिनल रिज हुन्छ । नाम लिनिया अस्पेरा, यो स्थाफ्टको ३ वर्डर्स, ३ सफेसेस हुन्छ ।

३ वर्डर्स मध्ये लिसिया अस्पेरा पोधीरियेरमा रहन्छ ।

अरु २ वर्डर्स ल्याटास्यालद्विगमा रहन्छ ।

लिनिया अस्पेराको बयान ।

फीमरको मीडिल थार्डमा १ प्रामिनेन्ट लक्ष्मोच्युडिनल रिज बा क्रेष्ट हुन्छ । नाम लिनिया अस्पेरा भन्छन, यसैमा—

येक्सटर्नल श्लोप ?

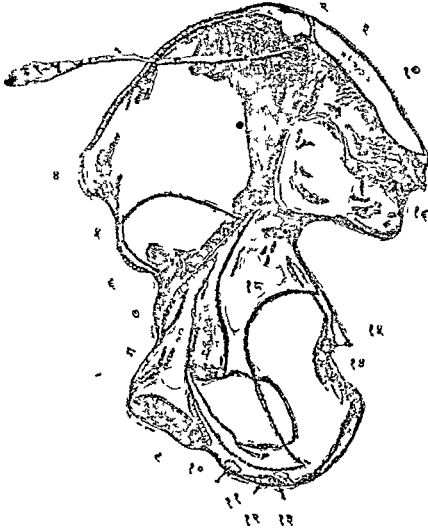
इन्टर्नल श्लोप ?

राफ इन्टर मिडियेट ? रहन्छ ।

यो क्रेष्टको आवभमा ३ रिजेस छ, यस मध्ये येक्सटर्नल रिज राफ हुन्छ । यो ग्रेट्ट्रोकान्टरको बेस्को साथ मील्छ । कोही कोहीले यो रिजलाई ग्लुटियाल रिज भन्छन । यसैमा ग्लुटियास म्याक्सिमास मासलको पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको अपर पार्टमा १ राउन्ड व्युवर्कल हुन्छ । मीडिल रिज ट्रोकान्टर माइनरको बेस्को साथ मील्छ । इन्टर्नल रिज फीमरको स्प्राइरल लाइन्को आवभमा मील्छ ।

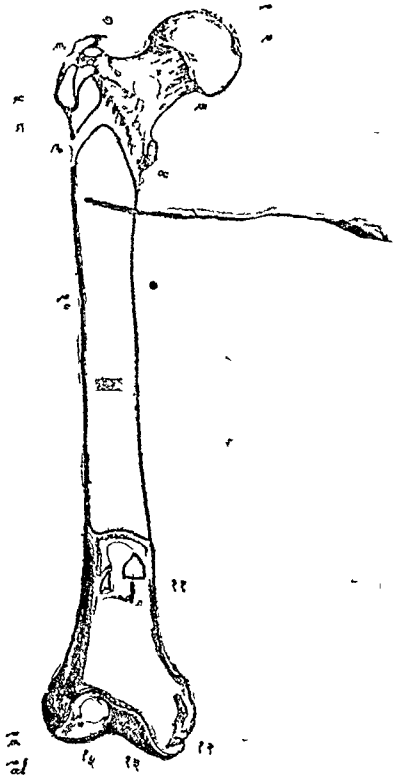
लिनिया अस्पेरा वीलोमा गै २ रिजेस हुन्छ, यो २ रिजेसको बीचमा १ ट्राइयाङ्गुलर स्पेस हुन्छ । नाम पल्लिटियाल सफेस, यसै ठाउँमा पल्लिटियाल आर्टरी रहन्छ । यो २ रिजेस मध्ये आउटर रिज प्रामिनेन्ट हुन्छ । आउटर कन्डाइलको समीट सम्म जाँछ ।

नं ४६ राईटअस इनमिने न्टाम इगहार्नाल सार्फिस ।

१ ड्रानसभार्सिलिस एवडमिनिस । २ कोथोड रेटास लाम्बोराम ।
 ३ इरेक्टर स्पाइनि । ४ इलियाक फसा । ५ रेक्टास । ६ सोयास
 पार्भास । ७ इलियो पेक्टिनियाल लाईन । ८ अक्वडुक्टेर भेसल
 सर नार्भ लाईयुभ । ९ लिभेटार एनाइ । १० कम्पिसार इठरिधि ।
 ११ क्रास पेनीस । १२ इरेक्टर पेनिस । १३ ड्रानभार्स पेरिनियाइ ।
 १४ लिभेटार एनाइ । १५ ककसिजियास । १६ सेक्राम को साथ ।
 १७ सेको इलियक लिगामेण्ट लाइ । १८ अक्वडुक्टेर इगहार्नास ।

नं ४७ राईट फिमर व्याण्टरियार साफे स ।

१ हेड् । २ लिगामेण्ट टिरिसलाइ खालटो । ३ नेक । ४ लेसार
ट्रोक्वाण्टर सोयास लागने । ५ ग्रेट ट्रोक्वाण्टर । ६ पाइरिफर्मिस ।
७ आयटिड रेडार इण्टरार्नासर गेमेलाइ । ८ ग्लुटियास मिनिमास । ९
भ्यास्टाम् एकर्टानस । १० क्युरियास ११ सवक्युरियास । १२ इनार
टिउवार सिटि । १३ इनार कण्डाईल । १४ आउटार कण्डाईल ।
१५ प्याटेला के साथ लागने । १६ आउटार टिउवार सिटि ।

इन्नर रिजको अपर पार्टमा फीमोरल आर्टरी जान्छ । यो वीलोमा इन्टर्नल कन्डाइलको समीटमा टर्मिनेट हुन्छ । यसै ठाउँमा १ स्माल व्युवर्कल हुन्छ । नाम आड्डाक्टर व्युवर्कल, यसैमा आड्डाक्टर म्याग्रस मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

लिनिया अस्पेराको इन्नर लीपमा र यसको आवभ र वीलोमा भ्याष्टस ~~इन्टर्नल मासल आटाचमेन्ट~~ हुन्छ । यसको आउटर लीप र आवभमा भ्याष्टस येक्सटर्नल मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

लिनिया अस्पेरा र उसको आवभको आउटर प्रोलाङ्गेशन र वीलोको इन्नर प्रोलाङ्गेशन यो तीनै ठाउँमा आड्डाक्टर म्याग्रस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

भ्याष्टस येक्सटर्नलको र आड्डाक्टर म्याग्रसको बीचको आवभमा ग्लुटिअस म्याक्सिमास मासल वीलोमा सट्ट हेड आफ्नी वाइसेप्स मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आड्डाक्टर म्याग्रस र भ्याष्टस इन्टर्नलको बीचमा ४ मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । आवभमा डलायोक्स र पेक्टिनियास-मासल । वीलोमा आड्डाक्टर त्रिभोस र आड्डाक्टर लाङ्गस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

लिनिया अस्पेराको सेन्टरको थोरै वीलोमा न्युट्रियान्ट्र केनाल हुन्छ । फीमरको २ ल्याटास्पाल वर्ड्सको दाग थोरै हुन्छ । यस मध्ये आउटर वर्डर ग्रेट्टोकाण्टरको आन्टीरियर इन्फीरियर आङ्गलरेखि येक्सटर्नल कन्डाइलको आन्टीरियर येक्सट्रिमिटी-सम्म हुन्छ ।

यो इन्नर वर्डर स्पाइरल लाइनदेखि इन्टर्नल कन्डाइलको आन्टीरियेर येक्सट्रिमिटीसम्म हुन्छ । इन्टर्नल वर्डरको इन्टर्नलसम्म क्रुरिअस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

स्याफ्टको २ ल्याटास्पाल वर्डर्सको ठाउँलाई आन्टीरियेर सर्फेस भन्छन । यो स्मृथ कन्भेक्स र सन्टर भन्दा अगाडि र वीलोमा ब्रड हुन्छ । येस्को अपर ३थी फोर्थमा क्रुरिअस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । लोवर फोर्थमा साव्क्रुरिअस मासल थोरै आटाचमेन्ट हुन्छ यो ठाउँमा १ वार्सा नीजयन्टको साइनोभियाल सेन्ट्रेन रहन्छ ।

वेक्सटर्नल सर्फेसको वयान ।

लिनिया अस्पेराको आउटर लीप र वेक्सटर्नल वर्डरको बीचको ठाउँलाई वेक्सटर्नल सर्फेस भन्छन । येसैको अपर ३थी फोर्थमा क्रुरिअस मासलको आउटर पोर्सन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको वयान ।

लिनिया अस्पेराको इन्टर्नल लीप र इन्टर्नल वर्डरको बीचको ठाउँलाई इन्टर्नल सर्फेस भन्छन येसै ठाउँलाई भ्याष्टस इन्टर्नस मासलले कभार गर्छ ।

लोवर वेक्सट्रिमिटीको वयान ।

यो फीमरको अपर वेक्सट्रिमिटी भन्दा लार्ज हुन्छ । येस्को आकार क्युवग्रेड हुन्छ । वीफोर देखि ग्याकवार्डस फ्ल्याट हुन्छ ।

येसमा २ लार्ज येमिनेन्स हुन्छ । नाम कन्डाइल्स, यो २ कन्डाइल्सको बीचमा र फ्रान्टमा १ स्मुथ डीप्रेसन हुन्छ । नाम ट्रिक्लिया येस्को वीहोईन्डमा १ नच हुन्छ । नाम इन्टर कन्डीलयेट नच ।

यो २ कन्डाइल्स मध्ये येक्सटर्नल कन्डाइल आन्टीरियेरमा प्रामिनेन्ट हुन्छ । येस्को आन्टीरो पोष्टीरियेर र टयान्सभर्स डायामियेटस् ~~हुन्छ । इन्टर कन्डाइल न्यारो लाङ्ग र इन्फीरियेरदिग्मा प्रामिनेन्ट हुन्छ ।~~

यो २ कन्डाइल्स फ्रान्टमा मीलछ । यो ठाउँमा १ स्मुथ टक्कियार सर्फेस हुन्छ । येसैमा प्याटिला बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को मिडिमला १ ग्रुभ हुन्छ । यो डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा गै इन्टर कन्डीलयेट नचमा मीलछ । येस्को येक्सटर्नल वर्डर प्रामिनेन्ट हुन्छ । इन्टर कन्डीलयेट नचमा क्रुसियाल लीगामेन्टस रहन्छ । यो नचको २ दिग्मा २ कन्डाइल्स हुन्छ । येस्को फ्रान्टमा स्थाफ्टको लोवर येन्ड रहन्छ ।

आउटर कन्डाइलको वयान ।

येक्सटर्नल कन्डाइलको आउटर सर्फेसमा १ लिटिल येमिनेन्स हुन्छ । नाम आउटर व्युवेरोसिटी, इन्नर व्युवेरोसिटी भन्दा यो आउटर व्युवेरोसिटी सानू हुन्छ । येसैमा नी जयन्टको येक्सटर्नल ल्याटास्यल लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को विनीथमा १ ग्रुभ हुन्छ । यो ग्रुभमा १ डीप्रेसन हुन्छ । येसैको फ्रान्टमा पफ्लिटियास मासलको अरिजिन हुन्छ । नी जयन्टको फलेक्सन

गर्दा यो पल्लिटियास मासलको टेन्डन यंसै शुभमा रहन्छ । यो शुभ स्मृथ हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले काभार गर्छ । यो अपूर्वार्ड र व्याकवार्डिङमा गै कन्डाइलको पोष्टीरियेर येक्सट्रिमिटीको साथ मील्लेछ । आउटर कन्डाइलको इन्टर सर्फेसको पोष्टीरियेर पार्टमा आन्टीरियेर क्रुसियाल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को इन्फीरियेर सर्फेस ~~इन्टर कन्डाइल भन्दा~~ कन्भेक्स स्मृथ र ब्रड हुन्छ । येस्को पोष्टीरियेर येक्सट्रिमिटी कन्भेक्स र स्मृथ हुन्छ । आर्टिकुलर सर्फेसको आवभमा १ डीप्रेसन हुन्छ । तेसैमा ग्याष्टक निमियास मासलको आउटर हेडको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को आवभमा प्लान्टेरिस मासल अरिजिन हुन्छ ।

इन्टर कन्डाइलको वयान ।

येस्को इन्टर सर्फेसमा १ कन्भेक्स राफ येमिनेन्स हुन्छ । नाम इन्टर ट्युबेरोसिटी, यंसैमा इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर कन्डाइलको आउटर साइडको आन्टीरियेर पार्टमा पोष्टीरियेर क्रुसियाल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को इन्फीरियेर सर्फेस दोस्रो नाम आर्टिकुलर सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ । येस्को आवभमा र बीहाइन्डमा १ डीप्रेसन हुन्छ । येसैमा ग्याष्टक निमियास मासलको इन्टर हेडको टेन्डन अरिजिन हुन्छ ।

- १५ पेक्टिनियास ।
 १६ आइडाक्टर म्याग्रस ।
 १७ आइडाक्टर लाइस ।
 १८ आइडाक्टर व्रीभिस ।
 १९ क्रुरियास ।
 २० साव क्रुरियास ।
 २१ ग्याष्टक निमियास ।
 २२ प्लान्टेरिस ।
 २३ पल्लिटियाल ।

लेगको वयान ।

लेग ३ वीन्सले वन्छ ।

प्याटिला वोन ?

टिविया वोन ?

फीउला वोन ?

प्याटिला वोनको वयान ।

यो फल्याट र ट्राइयाङ्गुलर वोन हुन्छ । नी जयन्टको अन्टीरियेर पार्टमा रहन्छ । कोही कोहीले यसलाई सेसामयेड वी पनी भन्छन । येस्को—

आन्टीरियेर सर्फेस ?

पोष्टीरियेर सर्फेस ?

३ वर्डर्स र ? येपेक्स हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

यो कन्भेक्स हुन्छ । यसैमा न्युट्रियान्ट भेसल्स जानलाई धेरै साल अपरचर्स हुन्छ । यो सर्फेसमा क्वाड्रि सेप्स येक्सटेन्सर मासलको टेन्डनले काभार गर्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

यसैमा १ स्मूथ वोभ्याल आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले काभार गर्छ । १ भाटिकल रिजले यसलाई २ फ्यासेट्समा डिभाइड गर्छ । यो रिज फीमरको ट्रुक्लियार सर्फेसमा जो युभ हुन्छ तसैको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो २ फ्यासेट्स २ कन्डाइलसको आर्टिकुलर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आउटर फ्यासेट्स डीप र ब्रड हुन्छ । आउटर कन्डाइलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, यसैले दिग छुट्याउँ छ ।

कोही कोही प्याटिला चीनमा ७ फ्यासेट्स पनि हुन्छ ।

आर्टिकुलर सर्फेसको वीलोमा १ राफ कन्भेक्स नान आर्टिकुलर डोमेसन हुन्छ । यसैको लोवर हापमा लीगामेन्टम प्याटेलि आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको अपर हाप र टिबियाको हेडको चीनमा याडिपोस्टिस्पुले सेपारेट गराउँ छ ।

सुपीरियेर चर्डरको वयान ।

यो थिक हुन्छ । वीहाईन्ड देखि डाउनवार्ड र फर्वाड्दिग्मा जाँ छ । यसैमा रेक्टस र क्रुरियास मासल्सबाट आयाको क्वाड्रि सेप्स येक्सटेन्सरको पोर्सन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

ह्याटान्याल वर्डरको बयान

यो थिन हुन्छ । वीलोमा मील्ल, येसैमा भ्याएस येक्सटर्नल र भ्याएस इन्टर्नल मासल्सवाट आयाको क्वाड्रि-सेप्स येक्सटेन्सर मासलको पोर्सन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को येपेक्स प्वाइन्टेट हुन्छ । येसैमा लीगामेन्टम प्याटिलि आटाचमेन्ट हुन्छ ।

प्याटिला वोनको

आर्टिकुलेसन १ ।

कन्डाइल्स आफ दी फीमर वोन ।

प्याटिला वोनको

मासल्स ४ हुन्छन् ।

- १ रेक्टस ।
- २ क्रुरिअस ।
- ३ भ्याएस येक्सटर्नल ।
- ४ भ्याएस इन्टर्नल ।

थाई यो ४ मासल्स १ साथ टेन्डन भयेर प्याटिलाको साथ मिलेको छ, नाम क्वाड्रिसेप्स, येक्सटेन्सर क्रुरिस ।

टिविया वोनको बयान ।

यो लेगको फ्रान्ट र इन्नर साईडमा रहन्छ । यो वोन फिमर वोन चाहेक स्क्यालिटनमा लाइ र लार्ज हुन्छ । येस्को आकार

प्रिजमयेड हुन्छ । येस्को आवभमा अलि ठूलो हुन्छ । येसैले नी, ड्यन्ट वन्छ । येस्को—

१ स्याफ्ट ।

२ येक्सट्रिमिटीज हुन्छन् ।

अपर येक्सट्रिमिटीको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम हेड, यो लार्ज हुन्छ । २ दिग्मा १।१ गरि २ येमिनेन्स हुन्छ । नाम ट्युबेरोसिटीज, येस्को सुपीरियेरमा स्मुथ कन्केभ सर्फेस हुन्छ । यो फीमरको कन्डाइलसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यो इन्टर्नल आर्टिकुलर सर्फेस लाङ्ग र डीप हुन्छ । फीमरको इन्टर्नल कन्डाइलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येक्सटर्नल आर्टिकुलर सर्फेस ब्रड र फ्ल्याट हुन्छ । फीमरको येक्सटर्नल कन्डाइलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

२ अर्टिकुलर सर्फेसको बीच र पोष्टीरियेरमा १ येमिनेन्स छ । नाम स्पाइनस प्रसेस आफ दी टिबिया भन्छन । येसैको २ दिग्मा २ प्रामिनेन्ट ट्युवर्कल्स हुन्छ । येसैमा सेमिलुनर फाइव्रो कार्टिलेजेसको येक्सट्रिमिटीज आटाचमेन्ट हुन्छ ।

यो स्पाइनस प्रसेसको फ्रान्ट र चीहार्डन्डमा १।१ राफ डी-प्रेसन हुन्छ । येसैमा-आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर क्रुसियाल लीगामेन्ट् व र सेमिलुनर फाइव्रो कार्टिलेजेस आटाचमेन्ट हुन्छ ।

द्व्युबेरोसिटीजको आन्टीरियेर सर्फेसको फ्रान्टमा मिलेर ? सिङ्गल फ्ल्याट लार्ज ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस हुन्छ, यो ट्राइयाङ्गुलर सर्फेसको आवभ ब्रड हुन्छ । यसैमा धेरै भ्यास्कुलर फोरा-मीना हुन्छ । यो ट्राइयाङ्गुलर सर्फेसको वीलोमा ? प्रामिनेन्ट येलिभेसन हुन्छ । नाम द्युवर्कल आफ टी टिविया, यो द्युवर्कलको लोवर हाफ राफ हुन्छ । ~~येसैमा लीगामेन्टमा फ्याटिली आटाचमेन्ट हुन्छ ।~~ येस्को अपर हापमा ? स्मुथ फ्यासेट हुन्छ । ताजा भयामा ? वासा रहन्छ ।

द्व्युबेरोसिटीको

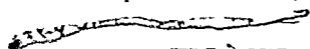
पोष्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

यो २ द्व्युबेरोसिटीजको वीचमा ? स्यालो डीप्रेसन हुन्छ । नाम पल्लिटियाल नच भन्छन, यसैमा पोष्टीरियेर क्रुसियाल लीगामेन्टको ? पार्ट र नी जयन्टको पोष्टीरियेर लीगामेन्टको ? पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्नर द्व्युबेरोसिटीको पोष्टीरियेरदिग्मा ? डीप ट्रान्सभर्स ग्रुभ हुन्छ । यसैमा सेमिमेम्ब्रेनोसस मासलको टेन्डनको ? फ्यासिक्युली इनसरसन हुन्छ । यो इन्नर द्व्युबेरोसिटीको ल्याटास्याल सर्फेस कन्भेक्स राफ र प्रामिनेन्ट हुन्छ । यसैमा इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को आउटर द्व्युबेरोसिटीको पोष्टीरियेरदिग्मा ? फ्ल्याट आर्टिकुलर फ्यासेट छ, यो डाउनवार्ड, आउटवार्ड र व्याकवार्ड-दिग्मा जान्छ । यसैमा फोवुलाको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आउटर व्युवेरोसिटीको ल्याटास्याल सर्फेस कन्भेक्स राफ र प्रामिनेन्ट हुन्छ । यसैमा १ राफ येमिनेन्स छ, यो व्युवर्कल आफ दी टिवियाको अपर वर्डरमा रहन्छ । यसैमा इलियो टिवियाल व्यान्ड आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को वीलोमा येक्सटेन्सर लाङ्गस डिजिटोरम र वाइसेप्स मासलसको १ श्लोप आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्याफ्टको घयान ।

येस्को आकार ट्राइयाङ्गुलर र प्रीजमयेड हुन्छ । येस्को आवभ बर्ड हुन्छ तल सानू २ हुँदै जान्छ ।

येस्को ३ वर्डर्स र ३ सर्फेसेस हुन्छ ।

आन्टीरियेर वर्डर १

इन्टर्नल " १

येक्सटेर्नल " १

इन्टर्नल सर्फेस १

येक्सटेर्नल " १

पोष्टीरियेर " १

आन्टीरियेर वर्डरको घयान ।

तीन वर्डर्स मध्ये यो वर्डर प्रामिनेन्ट हुन्छ । नाम क्रेष्ट आफ दी टिविया, दोस्त्रो नाम शीन भन्छन, यो शीन आवभमा व्युवर्कलदेखि वीलोमा इन्नरम्यालिबलसको आन्टीरियेर मार्जीनसम्म रहन्छ । यो वर्डरको अपर टु थार्डर्स प्रामिनेन्ट हुन्छ । वीलोमा राउन्ड र स्मुथ हुन्छ । यसैमा डीप फ्यासा आफ दी लेग आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल चर्डरको वयान ।

यो आवभ र वीलोमा स्मथ र राउन्ड हुन्छ । बीचमा प्रामिनेन्ट हुन्छ । यो इन्नर व्युबेरोसिटोको व्याकवार्डदेखि वीलोमा इन्टर्नल म्यालीवसको पोष्टीरियर चर्डरसम्म रहन्छ । यसको अपर पार्टमा नो जयन्टको इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट र पष्टिटियास मासलको थोरै फाइवार्ड ~~आउन्ट हुन्छ~~ । यसको मिडिल थार्डमा सोलियास र फ्लेक्सर लाङ्गस डिजिटोरम मासल्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम इन्टर वोसियास रिज भन्छन, यो थिन र प्रमिनेन्ट हुन्छ । यसैमा इन्टर वोसियास मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ । यो आवभमा फीवुला र आर्टिकुलर फ्यासेटको फ्रान्ट देखि वीलोमा वाइफरकेड भयेर जान्छ । यो वीलोको ठाउँ राफ र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । यसैमा टिचिया र फीवुलाको बन्धन गर्न लाई इन्टर वोसियाल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको वयान ।

यो स्मथ, कन्भेक्स र वीलो भन्दा आवभ ब्रड हुन्छ । यसको अपर थार्डमा साटोरियासको टेन्डनको आपोन्युरेसिस र ग्रासाइलीस र सेमिटेन्डीनोसस मासल्सको टेन्डन्सले काभार गर्छ, यसको चाकी भाग स्थाव हुटेनियास हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको वयान ।

येस्को अपर टु थार्डसमा १ स्यालो ग्रुभ हुन्छ । तेसैमा टिवि-
यालीस आन्टाइकस मासल आटान्चमेन्ट हुन्छ । येस्को लोवर
थार्डस स्मुथ र कन्भेक्स हुन्छ । येस्को उइडिन देखि आउटवार्ड-
समा टिवियालीस, आन्टाइकस, येक्सटेन्सर, प्रोप्रिअस, ह्यालु-
सिस र येक्सटर्नल ~~मासल~~ ~~टिन्डन्सले~~, मासलसको टेन्डन्सले
काभार गर्छ ।

पोष्टीरियर सर्फेसको वयान ।

येस्को अपर पार्टमा १ प्रमिनेन्ट रिज हुन्छ । नाम वोव्बि-
कलाइन आफ दी टिविया, यो फोबुला जोरिने आर्टिकुलर फ्या-
सेट देखि वोव्बिक भै डाउनवार्डदिग्मा जान्छ र इन्टर्नल वर्डरमा
मील्छ । येसैमा पल्लिटियास मासल, पल्लिटियाल फ्यासा र खोलि-
यास फ्लेक्सर लाङ्गस डिजिटोरम र टिवियालीस पोष्टाइकस
मासलसको पार्ट आटान्चमेन्ट हुन्छ ।

यो वोव्बिक लाइनको आवभमा १ ट्राइयाङ्गुलर कन्कभ
सर्फेस हुन्छ । येसैमा पनी पल्लिटियाल मासल आटान्चमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियर सर्फेसको मिडिल थार्डमा १ भाटिकल रिजले
२ भाग डिभाइड गर्छ । येस्को इन्नर वर्ड भागमा फ्लेक्सर लाङ्गस
डिजिटोरम मासल र आउटर न्यारी भागमा टिवियालीस पोष्टा-
इकस मासलको पार्ट आटान्चमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसको बाकी
भाग स्मुथ हुन्छ । येसैमा टिवियालीस पोष्टाइकस फ्लेक्सर लाङ्गस
डिजिटोरम र फ्लेक्सर लाङ्गस ह्यालुसिस मासलसले काभार
गर्छ । वोव्बिक लाइनको वीलोमा १ मेडालारी फोरामेन हुन्छ ।

टिवियाको लोवर येक्सट्रिमिटीको बयान ।

यो अपर येक्सट्रिमिटी भन्दा यो स्माल हुन्छ । यसैमा ५ सर्फेसेस हुन्छ । यसको इन्टर साईडमा १ प्वाङ्ग प्रसेस हुन्छ । यो डाउन वार्डदिग्मा जान्छ । यो प्रसेसको नाम इन्टर्नल म्याली-वोलास भन्छन ।

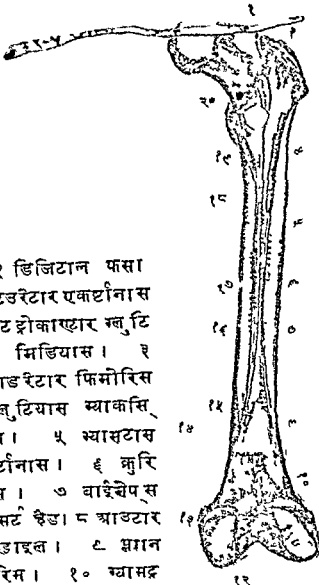
यसको इन्फीरियर सर्फेस क्वार्टरल्याटास्पाल र स्मूथ कन्केभ हुन्छ, यसैमा आष्टाग्यालासको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यसको आन्टीरियर सर्फेस स्मूथ र आवभमा राउन्ड हुन्छ, यसैलाई टोजको येक्सटेन्सर मासलको टेन्डन्सले काभार गर्छ । यसको लोवर मार्जीनमा १ राफ ड्यानसभर्स डिप्रेसन हुन्छ, तेसैमा आङ्गल जयन्टको आन्टीरियर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

यसको पोष्टीरियर सर्फेसमा १ ग्रुभ वोव्विक भै डाउनवार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । यो ग्रुभवाट फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस मासलको टेन्डन जानलाई चाटो दिन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसमा १ ट्राइयाङ्गुलर राफ डीप्रेसन हुन्छ । तेसैमा इन्फीरियर इन्टर वोसियेस लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यो डीप्रेसनको लोवर पार्टमा १ स्मूथ डीप्रेसन हुन्छ । ताजा भयामा कार्टिलेजले काभार गर्छ । यसैमा फीवुलाको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यी सर्फेसमा २ प्रामिनेन्ट रिजेस हुन्छ । यो २ रिजेस आवभमा इन्टर वोसियास रिजको साथ मिल्छ । यो २ रिजेसमा आन्टीरियर र पोष्टीरियर टिवियो फीवुलार लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

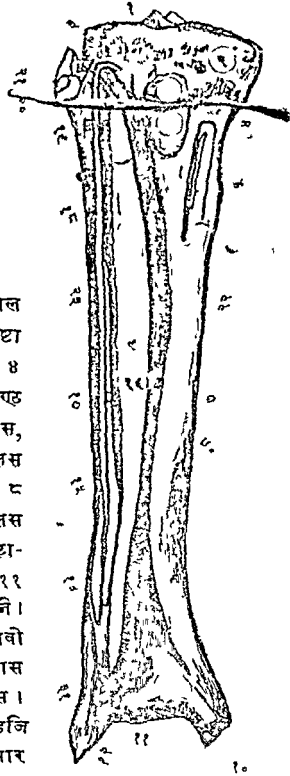
न ४८ राईट फिमर पोटरियार साफेस ।

१ डिजिटल फसा
 २ ग्रेट ट्रोकारण्डर एकर्टनास
 ३ कोयाडरिटार फिमोरिस
 ४ ग्लुटियास म्याकसि-
 मिस । ५ म्यासटास
 एकर्टनास । ६ क्रुरि
 यास । ७ वाईसेप्स
 कोसर्ट हेड । ८ आउटार
 कण्डाइल । ९ ग्लान
 टारिम । १० ग्यामट्र

निमियास को आउटार हेड । ११ पपुलिटियास । १२ इनार कण्डाइल ।
 १३ गामट्रनिमियास को इनार हेड । १४ पपुलिडियाल स्पेस । १५
 फिमराल भेसल लाइ आर्च । १६ म्यासटास इग्लानास । १७ एड-
 टाकटार मगंगनास । १८ इलियाकास । १९ लेसर ट्रोकारण्डर
 सोयास । २० ट्रोकारण्डरिक लाइन ।

नं ४८ राईट लेग्स को दोनस यागिएरियर साफोस ।

१ स्नाइन । २ इंग्टानाँल
टिउवारसिटि । ३ एकष्टा
नाँल टिउवारसिटि । ४
टिउवारकॉल । ५ लिगामेण्ड
पाटेलि । ६ सार्टी रियास,
सेमिटे गिड नोसास ग्रासिलिस
७ इग्टानाँल साफोस । ८
क्रेष्ट । ९ टिवियालिस
यागएडाइ कास । १० इग्टा-
नाँल म्यालिबोलास । ११
एकष्टानाँल टेग्डनले छीपने ।
१२ एकष्टानाँल म्यालिबो
लास । १३ सवकिउटे नियास
१४ पेरोनियास टासियास ।
१५ एकष्टेनसार ल गास डिजि
टोराम । १६ एकष्टेनसार

ल गास ह्यालिउसिस । १७ पेरोनियास त्रिभिस । १८ पेरोनियास
ल गास । १९ वाइसेप्स । २० एकष्टानाँल लेटाराल लिगामेण्ड ।
२१ टाएल्लगड पोसेस । २२ त्रिभिस । २३ त्रिभिस ।

इन्टर्नल सर्फेसमा ? पिरामिडाल प्रसेस हुन्छ । नाम इन्ट-
रम्युलिवोलास, यो प्रसेसको इन्टर सर्फेस कन्भेक्स र सावकु-
टेनियास हुन्छ । यो प्रसेसको आउटर सर्फेस स्मूथ र थोरै
कन्केभ हुन्छ । आष्ट्राग्यालासको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।
येस्को आन्टीरियेर वर्डर हुन्छ । येसैमा डेल्टोयड लीगामेन्टको
आन्टीरियेर एन्ड्रिक्स आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर वर्डरमा ? बर्ड
डोप ग्रुभ हुन्छ । यो वोव्लिक भै डाउनवार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ ।
यो ग्रुभ कोही २ को डवल हुन्छ । यो ग्रुभबाट टिवियालीस पोष्टा-
इकस र फ्लेक्सर लाङ्गस डिजिटोरम मासल्सको टेन्डन जान्छ ।

इन्टर्नल म्यालिवोलासको समीटको घीहार्डमा ? राफ
डिप्रेसन हुन्छ, तेसैमा आङ्गल जयन्टको इन्टर्नल क्याटास्यल
लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

टिविया बोनको

आर्टिकुलेशन ६ ।

भाषभमा—

फीमर बोन ?

येक्सटर्नलमा—

फीबुला ?

वीलोमा—

आष्ट्राग्यालास ?

टिवियाको

मासल्स ११ ।

? सेमी मेम्ब्रेनोसस ।

- २ टिवियालीस आन्टाडकस ।
- ३ येक्सटेन्सर लाङ्गस डिजिटोरस । ०
- ४ वाइसेस ।
- ५ सार्टोरियास ।
- ६ ग्रासाडलीस ।
- ७ ~~सेमिटेन्डीकोरस~~
- ८ पल्लिटियास ।
- ९ सोलियास ।
- १० फ्लेक्सर लाङ्गस डिजिटोरस । ०
- ११ टिवियालीस पोष्टाडकस ।

फीबुला वोनको बयान ।

यो लेगको आउटर साइडमा रहन्छ । टिविया भन्दा स्माल हुन्छ अरु लाङ्ग वीन्स भन्दा इलेन्डर हुन्छ । येस्को अपर येक्सट्रिमिटी स्माल हुन्छ । टिवियाको हेडको व्याकसा र नी जयन्टको वीलोमा रहन्छ । येस्को लोवर येक्सट्रिमिटी टिवियाको वीलोमा प्रोजेक्ट गर्छ, येसै

र आङ्गल वन्छ । येस्को—

? स्याप

वार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ । टिवियोको येक्सटर्नल ट्युबरोसि-
टीमा जो फ्यासेट छ, तेसैको साथ यो आर्टिकुलर फ्यासेट आ-
र्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को आउटर साइडमा १ थोक राफ प्रामि-
नेन्टस हुन्छ । यो एडाइन्टेड हुन्छ । नाम एडाइलयेड प्रसेस, यो
हेडको पोष्टीरियर पार्ट देखि अपवार्डदिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ । यो
ग्रामिनेन्समा वाइस्केरल फ्रान्टलेटेन्डेन र नी जयन्टको लाइ
येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ, यो लीगा-
मेन्टले यो टेन्डेनलाई २ पार्टमा डिभाइड गराउँ छ ।

एडाइलयेड प्रसेसको समीटमा सर्ट येक्सटर्नल ल्याटास्याल
लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

हेडको सार्कर्मफारेन्स र बाकी पार्ट राफ हुन्छ । तेसैमा
आन्टीरियर सुपीरियर टिवियो फीवुलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट
हुन्छ । येस्को फ्रान्टमा १ ट्युबर्कल हुन्छ । येसैमा परोनियास
लाइस मासलको अपर र आन्टीरियर पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।
येस्को वीहाइन्डमा अरु १ ट्युबर्कल हुन्छ, तेसैमा पोष्टीरियर
सुपीरियर टिवियो फीवुलर लीगामेन्ट र खलियास मासलको
अपर फाइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

स्याफ्टको बयान ।

येस्को ४ वर्डर्स र ४ सर्फेसस हुन्छ ।

४ वर्डर्सको नाम—

आन्टीरो येक्सटर्नल वर्डर ?

आन्टीरो इन्टर्नल " ?

पोष्टीरो येक्सटर्नल वर्डर ?

पोष्टीरो इन्टर्नल " ?

४ सर्फेसको नाम—

आन्टीरियेर सर्फेस ?

पोष्टीरियेर " ?

इन्टर्नल ~~_____~~

येक्सटर्नल " ?

आन्टीरो येक्सटर्नल वर्डरको बयान ।

यो आवभमा हेडको फ्रान्ट देखि डाउनवार्डमा मिडिलको थोरै वीलोमा गै आउटवार्डदिग्मा वाइफरकेट हुन्छ । येक्सटर्नल म्यालिबोलासको आउटर सर्फेसको आवभमा १ टाइयाङ्गुलर साब-कुटेनियास सर्फेस हुन्छ । यो वर्डरमा इन्टरमास्कुलर सेप्टम आटाचमेन्ट हुन्छ । यो मासलले लेगको आन्टीरियेर सर्फेसको येक्सटेन्सर मासल र पेरोनियास लाइस पेरोनियास त्रिभीस मासलसलाई सेपारेट गराउँ छ ।

आन्टीरो इन्टर्नल वर्डरको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम इन्टर वोसियास रिज भन्छन । यो वर्डर आन्टीरो येक्सटर्नल वर्डरको इन्टर साइडमा रहन्छ । यो आवभमा हेडको विनीथदेखि वीलोमा १ राफ टाइयाङ्गुलर सर्फेसको येक्ससम्म जान्छ । यो येक्सटर्नल म्यालिबोलासको आर्टिकुलर फ्यासेटको आवभमा रहन्छ । यो वर्डरमा इन्टर वोसियास मेम्ब्रेन

आटाचमेन्ट हुन्छ । यो वर्डरले फ्रान्टको येक्सटेन्सर मासल्स र वीहार्ड्को फ्लेक्सर मासल्सलाई सेपारेट गराउँ छ ।

पोष्टीरो येक्सटेर्नल वर्डको बयान ।

यो प्रमिनेन्स हुन्छ । यो आवभमा ट्राइलयेड प्रसेसको वेसदेखि वीलोमा आउटर म्याल्लोवोलासको पोष्टीरियेर वर्डरसम्म जान्छ । यो आवभमा आउटवार्ड मिडिलमा व्याकवार्ड र थोरै इनवार्डदिग्मा जान्छ, यसैमा आपोन्युरेसिस आटाचमेन्ट हुन्छ । यो आपोन्युरेसिसले स्थाफ्टको आउटर सर्फेसको पेरीनियाई मासल्स र पोष्टीरियेर सर्फेसको फ्लेक्सर मासल्सलाई सेपारेट गराउँ छ ।

पोष्टीरो इन्टेर्नल वर्डको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम वोव्लिकलाइन भन्छन । यो आवभमा हेडको इन्टर साइडदेखि लोवर फोर्थसम्म गै इन्टर वोसियास रिजकी साथ मील्छ । यसैमा आपोन्युरेसिस आटाचमेन्ट हुन्छ । यसले आवभमा टिवियालीस पोष्टाइकस र सोलियास मासल्स वीलोमा फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस मासल्सलाई सेपारेट गराउँ छ ।

आन्टीरियेर सर्फेसको बयान ।

यो आन्टीरियेर येक्सटेर्नल र आन्टीरो इन्टेर्नल वर्डसको बीचमा रहन्छ । येस्को अपर थार्ड न्यारो र फ्ल्याट हुन्छ । लोवर थार्डमा लङ्गीच्युडीनल ग्रुभ रहन्छ । यसैमा येक्सटेन्सर लाङ्गस

डिजिटरम पेरोनियास टार्सास र येक्सटेन्सर प्रोप्रिअस ह्याल्युसिस मासलस आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटेर्नल सर्फेसको वयान ।

यो आन्टीरो येक्सटेर्नल र पोष्टीरो येक्सटेर्नल वर्डर्सको बीचमा रहन्छ । यो अपरे टु ~~वार्डर्सको~~ ओउटवार्डदिग्मा जान्छ । लोवर थार्डमा व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । यो सर्फेसमा पेरोनियास त्रिभीस पेरोनियास लाङ्गस मासलस रहन्छ ।

इन्टेर्नल सर्फेसको वयान ।

यो आन्टीरो इन्टेर्नल र पोष्टीरो इन्टेर्नल वर्डर्सको बीचमा रहन्छ । यो इनवार्डदिग्मा जान्छ । यसैमा १ ग्रुभ छ । तेसैमा टिवियालीस पोष्टाइकस मासलस आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियर सर्फेसको वयान ।

यो पोष्टीरो येक्सटेर्नल र पोष्टीरो इन्टेर्नल वर्डर्सको बीचमा रहन्छ । यो आवभमा व्याकवार्ड मिडिलमा व्याकवार्ड र इनवार्ड वीलोमा इनवार्डदिग्मा जान्छ । यसको अपर थार्ड राफ हुन्छ, यसैमा सोलियास मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको लोवर पार्टमा १ राफ ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस छ । यो टिवियाको साथ १ प्स्ट्राङ्ग इन्टर ओसियास लीगामेन्ट दीघेर मीलछ । यसैमा फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस मासलको फाइवर्स अरिजिन हुन्छ । यो सर्फेसको मिडिलमा १ न्युट्रियान्ट फोरामेन हुन्छ ।

लोवर येक्सट्रिमिटीको वयान ।

● येस्को दोस्रो नाम येक्सटर्नल म्यालिबोलास भन्छन, येस्को आकार पिरामिडाल हुन्छ । यो लाङ्ग भै लोवरदिग्मा जान्छ । येस्को येक्सटर्नल सर्फेस कन्भेक्स र सावकुटेनियास हुन्छ । स्थाप्टको आउटर साइडमा जो ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस हुन्छ तेसैको साथ मीन्छ । येस्को इन्टर्नल सर्फेसको फ्रान्टमा १ स्मृथ टाइयाङ्गुलर फ्यासेट हुन्छ । यो आण्ट्राग्यालासको आउटर साइडमा जो सर्फेस छ, उसैको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यो आर्टिकुलर सर्फेसको वीहार्ड्नेड र विनीथमा १ राफ डीप्रेसन हुन्छ । यसैमा आङ्गल जयन्टको येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको पोष्टीरियर फ्यासिङ्गुली आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को आन्टीरियर वर्डर थिक र राफ हुन्छ । येस्को वीलोमा १ डीप्रेसन हुन्छ, तेसैमा येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको आन्टीरियर फ्यासिङ्गुली आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियर वर्डर ब्रड हुन्छ, यसैमा १ खालो शुभ हुन्छ, यसैवाट पेरोनीयास लाङ्गस र पेरोनीयास त्रिभीस मासलको टेन्डन जान्छ ।

येस्को समीट राउन्ड हुन्छ, यसैमा येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको मिडिल फ्यासिङ्गुलास आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को दिग चुट्याउँने चीन्ह ।

येस्को लोवर येक्सट्रिमिटी डौउनवार्डदिग्मा राखनू पेरोनीयास मासल्सको टेन्डन जाने शुभ व्याकवार्डदिग्मा राखनू टाइयाङ्गुलर सावकुटेनीयास सर्फेसले दिग छुट्याउँ छ ।

फोवुला वोनको

आर्टिकुलेशन २ ।

इन्टर्नलमा—

टिविया ?

घीलोमा—

आष्ट्राग्यालास ?

फीवुला वोनको

मासल्स ९ ।

- १ वाइसेप्स ।
- २ सोलियास ।
- ३ पेरोनियास लाङ्गस ।
- ४ पेरोनियास त्रिभीस ।
- ५ पेरोनियास टार्सास ।
- ६ येक्सटेन्सर लाङ्गस डिजिटोरम ।
- ७ येक्सटेन्सर प्रोपिअस ह्याल्युसिस ।
- ८ टिवियालीस पोष्टाइकस ।
- ९ फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस ।

फुटको बयान ।

३ किसिमको वोनसले फुट बन्छ ।

टार्सास ?

मेटा टार्सास ?

फल्याञ्जेस ?

टार्सासको वयान ।

● टार्सास वोन्स ७ हुन्छन । नाम—

१ अस्क्याल्सीस, दोस्त्रो नाम क्याल्केनियाम ।

२ आण्टान्यालास ।

३ क्युवयेड ।

● ४ न्याभीक्युलर ।

५ इन्टर्नल ।

६ मिडिल ।

७ येक्सटर्नल क्युनीयाई फारम वोन्स ।

अस्क्याल्सीसको वयान ।

येस्को दोस्त्रो नाम क्याल्केनियाम वोन भन्छन, यो टार्सास वोन्सको भीत्र लार्ज र ष्ट्राङ्ग हुन्छ । यो फुटको लोवर र व्याक-पार्टमा रहन्छ । यो वोनले जम्मा शरीरको वोन्स हरू थाम छ । येसैमा ६ सर्फेसेस हुन्छ ।

सुपीरियेर सर्फेस ?

इन्फीरियेर ,, ?

इन्टर्नल ,, ?

येक्सटर्नल ,, ?

आन्टीरियेर ,, ?

पोष्टीरियेर ,, ?

सुपोरियेर सर्फेसको वयान ।

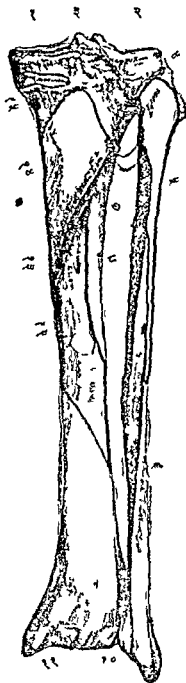
अस्त्रयाल्सीसको अपर र चीहाईन्डपार्ट व्याकवार्डद्विगम प्रोजेक्ट भै हिल वन्छ । यो सर्फेसलाई सुपोरियेर सर्फेस भन्छन । यो साइडटुसाइड कन्भेक्स चीफोर देखि व्याकवार्ड कन्केभ हुन्छ । सुपोरियेर सर्फेसको मिडिलमा २ आर्टिकुलर फ्यासेट्स हुन्छ । कोही कोहीको ३ आर्टिकुलर फ्यासेट्स पनि हुन्छ । १ ब्रड स्याल शुभले येहि २ फ्यासेट्सलाई सेपारेट गराउँ छ । यसैमा अस्त्रयाल्सीस र आण्ट्राग्यालासको कनेक्ट गराउँनलाई इन्टर वोसि येस लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यो २ आर्टिकुलर सर्फेस मध्ये येक्सटर्नल आर्टिकुलर सर्फेस लार्ज हुन्छ । येस्को इन्टर्नल आर्टिकुलर सर्फेसलाई १ प्रोजेक्टिङ प्रसेस आफ वोनले सपोट गराउँ छ । यो प्रोजेक्टिङ प्रसेस आफ वोनको दोस्रो नाम लेस प्रसेस आफ दी क्याल्केनियाम, येस्को अर्का नाम साण्टेन्टाम्युलाटेलाई भन्छन । यो सर्फेसको आन्टीरियेरमा ग्रेटर प्रसेसको अपर सर्फेस देखिन्छ । यसैमा १ राफ डिप्रेसन छ तेसैमा धेरै लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । येहि ठाउँमा १ व्युवर्कल पनि देखिन्छ । तेसैमा येसस्टेन्सर त्रिभीस डिजिटोरम भासल अरिजिन हुन्छ ।

इ फोरियेर सर्फेसको वयान ।

यो न्यारो राफ र साइडटुसाइड कन्भेक्स हुन्छ । येस्को पोष्टीरियेरमा २ व्युवर्कलस हुन्छ । येस्को चीचमा १ राफ डिप्रेसन हुन्छ । यो डिप्रेसनले यो २ व्युवर्कललाई सेपारेट गराउँ छ ।

(२५-क)

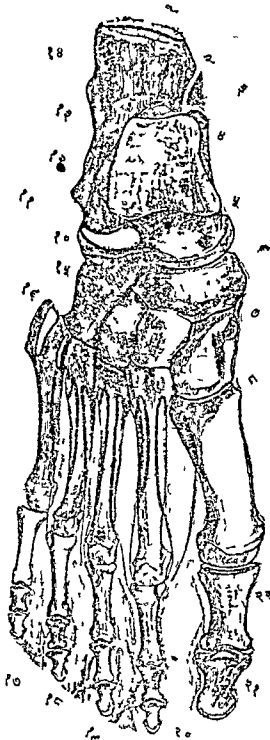
न ५० राइट लीग को बोनस्, पोष्टिरियार साफेस।

१, २, फिमर की साथ लगने। पपलिटियालनच्, ४ ट्राइल्यड प्रोसेस। ५ सोलियास। ६ फ्लेकसार ल गास ह्यानिउमिस। ७, ८ टिवियालिस पष्टाइकास। ९ पेरोनियास लंगास र त्रिभिस लाइ गुभ। १० फ्लेकसार

ल गास ह्यालिउमिस लाई गुभ। ११ फ्लेकसार लंगास डिजिटोगाम र टिवियालिस पष्टाइकास लाइ गुभ। १२ फ्लेकसार ल गास डिजिटोगाम। १३ वोवलिफ लाइन, सोलियास। १४ पप लिटियाम। १५ सेमिमे गोसास।

नं ५१ राइट फुट की वीनस डर्मील सर्फिस ।

१ टिण्डो यराक्लिस । २
 असक्यालसिस । ३ फलेक-
 सार ल गास ह्यालिउसिस लाइ
 ग्रुभ । ४ यराष्ट्रा गेलास । ५
 नेक । ६ हेड । ७ । नाभि
 किउलार । ८ इण्टानाल
 किउनिफर्म । ९ मिड्ल
 किउनिफर्म । १० एकटा-
 नाल किउनिफर्म । ११
 किउवयड । १२ एकष्टेनसार
 त्रिभिस डिजिटोराम । १३
 पेरोनियास त्रिभिस लाइ ग्रुभ १०
 १४ पेरोनियास ल गास लाइ
 ग्रुभ । १५ पोरानियास
 टार्सियास । १६ पोरानियास त्रिभिस । १७, १८, १९, २०, एकष्टेन
 सार ल गास र त्रिभिस डिजिटोराम । २१ एकष्टेनसार न गास ह्यालिउ
 सिस । २२ एकष्टेनसार त्रिभिस डिजिटोराम की इनारमोट टिण्डन ।

ग्लोबल ड्युवर्कल स्माल प्रामिनेन्ट र राउन्ड हुन्छ । यसैमा
 प्रक्टर मिनिमाई डिजिटार्ड मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट
 । यसको इन्टर्नल ड्युवर्कल ब्रड र लार्ज हुन्छ । यसले हिप-
 सपोर्ट गराउँछ । यसको प्रामिनेन्ट इन्टर मार्जीनमा आव-
 ह्याल्युसिस मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको फ्रान्टमा
 पर त्रिभिस डिजिटोरम मासल आटाचमेन्ट हुन्छ । यो डि-
 मा आवडाक्टर मिनिमाई डिजिटार्ड मासल र फ्ल्यान्ट र
 । आटाचमेन्ट हुन्छ । ड्युवर्कलको फ्रान्टमा १ राफ सर्फेस
 तेसैमा लाङ्ग फ्ल्यान्ट, लीगामेन्ट र फ्लेक्सर आक्सेस
 स मासलको आउटर हेड आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसको
 रियेरमा १ प्रामिनेन्ट ड्युवर्कल हुन्छ र फ्रान्टमा १ ड्र्यान्स-
 भुम रहन्छ तेसैमा सर्ट फ्ल्यान्ट र लीगामेन्ट आटाचमेन्ट

येक्सटर्नल सर्फेसको ध्यान ।

यो ब्रड फ्ल्याट र साचकुटेनियास हुन्छ । यसको सेन्टरमा
 कर्कल हुन्छ तेसैमा येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको
 ४ फ्यासिङ्युलास आटाचमेन्ट हुन्छ । यसको अपर र आ-
 रेर पार्टमा येक्सटर्नल क्याल्केनियो आफ्ट्राग्यालायेड लीगा-
 आटाचमेन्ट हुन्छ । यो ड्युवर्कलको फ्रान्टमा १ न्यारो सर्फेस
 तेसैमा २ ब्रोव्जिक ग्रुभ हुन्छ । यो २ ग्रुभको बीचमा १ येलि-
 रिज हुन्छ । नाम पेरिनीयाल ड्युवर्कल भन्छन् यसैमा
 । र्नल घानुलर लीगामेन्टको फाइवर्स प्रसेस आटाचमेन्ट

हुन्छ । यो २ ग्रुभसको सुपीरियेर ग्रुभवाट पेरोनियास त्रिभीस मासलको टेन्डन जान्छ । इन्फीरियेर ग्रुभवाट पेरोनियास् लाङ्गस मासलको टेन्डन जान्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको ध्यान ।

यो कन्केभ हुन्छ । वोब्लिक भै फर्वार्ड र डाउनवार्डदिग्मा जान्छ । येसवाट फल्यान्ट र भेसल्स र नाभर्स फुटको सोलमा जान्छ । येसैमा फ्लेक्सर आक्सोस खरियास मासलको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसमा १ येमिनेन्स आफ वोन हुन्छ । नाम लेसर प्रसेस, दोस्रो नाम साष्टेन्टाक्युलाम टेलाई भन्छन, यो अपर फोरपार्टवाट होराइजेन्टल भै इनवार्डदिग्मा प्रोजेक्ट गर्छ येसैमा टिचियालीस पोष्टाइकस मासलको टेन्डनको १ श्रोप आटाचमेन्ट हुन्छ । प्रसेसको आवभमा कन्केभ हुन्छ । येसैले आस्ट्रग्यालासको आन्टीरियेर आर्टिक्युलर सर्फेसलाई सपोट गराउँछ । वीलोमा फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिसको टेन्डन जानलाई १ ग्रुभ हुन्छ । येस्को फ्री मार्जीन राफ हुन्छ । आङ्गल जयन्टको इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेसको ध्यान ।

यो ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येसैमा क्युवयेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को इन्टर वर्डरमा इन्फीरियेर न्याभिक्युलर लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेसको ध्यान ।

यो राफ प्रामिनेन्ट र कन्भेक्स हुन्छ । आवभ भन्दा वीलो वाइड हुन्छ । येस्को लोवर पार्ट राफ हुन्छ । येसैमा टेन्डोये-केलीस र प्ल्यान्टेरिस मासलको टेन्डन आटाचमेन्ट हुन्छ । येस्को अपर पार्ट स्मुथ हुन्छ । १ वासाले यो चीन र टेन्डनलाई सेपारेट गराउँ छ ।

अस्क्र्याल्सीस चीनको

आर्टिकुलेशन २ ।

आण्ट्राग्यालास ?

क्युवयेड ?

अस्क्र्याल्सीस चीनको

मासल ८ ।

१ टिबियालीस पोष्टाइकस ।

२ टेन्डोयेकेलीस ।

३ प्ल्यान्टेरिस ।

४ आवडाक्टर ह्याल्युसिस ।

५ आवडाक्टर मिनिमाई डिजिटार्ई ।

६ फ्लेक्सर त्रिभीस डिजिटोरम ।

७ येक्सटेन्सर त्रिभीस डिजिटोरम ।

८ फ्लेक्सर आक्सिस सोरियास ।

आष्ट्राग्यालास वोनको बयान ।

यो अस्त्र्याल्सीस वाहेक टार्साल वोनस मच्चे यो लार्ज हुन्छ । यो टार्सालको मिडिल र अपर पार्टमा रहन्छ । आवभमा टिवियालाई सपोट गर्छ । २ दिग्मा २ म्यालिवोलाडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । वीलोमा अस्त्र्याल्सीसको माथो रहन्छ । फ्रान्टमा न्याभिक्युलर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यसैमा ६ सर्फेसेस हुन्छ ।

सुपीरियर सर्फेसको बयान ।

येस्को वीहाईन्डमा टिवियाको साथ आर्टिकुलेशन हुनलाई १ ब्रड स्मुथ ट्रक्लियार सर्फेस हुन्छ । यो सर्फेस फ्रान्ट भन्दा वीहाईन्ड ब्रड हुन्छ । वीफोर देखि व्याकवार्ड कन्भेक्स हुन्छ । येस्को फ्रान्टमा आष्ट्राग्यालासको नेकको अपर सर्फेस रहन्छ । यसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फीरियर सर्फेसको बयान ।

येसैमा २ आर्टिक्युलर फ्यासेट्स हुन्छ । यो २को बीचमा १ डिप ग्रुभ हुन्छ । यो ग्रुभ वोव्लिक भै फर्वार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ । अस्त्र्याल्सीसको अपर सर्फेसमा जो ग्रुभ हुन्छ उसैको साथ मिलि १ केनाल बन्छ । येसैमा ताजा भयामा इन्टर बोसियास क्याल्केनियो आष्ट्राग्यालायेड लीगामेन्ट रहन्छ । यो २ आर्टिक्युलर फ्यासेट्स मच्चे पोष्टीरियर लार्ज हुन्छ । साइडटुसाइड कन्केभ हुन्छ । यो फ्यासेट्स मच्चे आन्टीरियर फ्यासेट लजी-

च्युडिनलदिग्मा कन्भेक्स हुन्छ । १ येलोभेटेड रिजले येसलाई
२ भ्रुगमा डिभाइड गराउँ छ । यसैको पोष्टीरियेर भागको साथ
अस्म्याल्सीसको लेसर प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आ-
न्टीरियेर भागमा इन्फीरियेर क्यालकेनीयो न्याभिक्युलर लीगा-
मेन्टको अपर सर्फेस आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको वयान ।

येस्को अपर पार्टमा इन्टर म्यालिवोलासको साथ आर्टि-
कुलेशन हुनलाई १ आर्टिकुलर फ्यासेट हुन्छ । यो आवभमा
ट्रिक्लियार सर्फेसको साथ मीलछ । वीलोमा १ राफ डिप्रेसन हुन्छ ।
येसैमा इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको डीप पोर्सन आटाच-
मेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको वयान ।

येसैमा १ लार्ज ट्राइयाङ्गुलर फ्यासेट हुन्छ । यो आवभ देखि
डाउनवार्ड कन्केभ हुन्छ । येसैमा येक्सटर्नल म्यालीवोलासको
साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आवभमा ट्रिक्लियार सर्फेसको साथ
मीलछ । येस्को फ्रान्टमा १ राफ डिप्रेसन हुन्छ तेसैमा आङ्गल
जयन्टको येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको आन्टीरियेर फ्या-
सिक्युलास आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर सर्फेसको वयान ।

यो कन्भेक्स र राउन्ड हुन्छ । येसैले आप्टाग्यालासको हेड
घन्छ । यो स्मुथ र ओभेल हुन्छ । वोल्बिक भै इनवार्ड र डाउन-

वार्डदिग्मा जान्छ । यो न्याभीत्रयुलर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को आन्डर इन्नर सर्फेसमा १ स्माल फ्यासिट हुन्छ । आष्ट्राग्यालासको हेडको तल १ कन्सट्रिड्टेड पोर्सन हुन्छ । यसलाई नेक आफ दी आष्ट्राग्यालास भन्छन ।

पोष्टीरियर सर्फेसको वयान ।

यो न्यारो हुन्छ । येसैमा १ ग्रुभ हुन्छ । यो वोव्लिक भै डाउनवार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । येसवाट फलेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिसको टेन्डन जान्छ । येस्को येक्सटर्नलदिग्मा १ प्रामिनेन्ट ट्युवर्कल हुन्छ । येसैमा येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको पोष्टीरियर फ्यासिम्युलास आटाचमेन्ट हुन्छ । यो ग्रुभको इन्नर साइडमा पनी १ स्माल ट्युवर्कल हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को ब्रड आर्टिकुलर सर्फेस अपवार्डदिग्मा राखनू पर्छ, राउन्डहेडलाई फर्वाड तीर राखनू पर्छ, येक्सटर्नल म्यालिबोलासको साथ आर्टिकुलेशन हुनलाई जुन ल्याटास्याल ट्राइयाङ्गुलर आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । तेसैले छुट्याउने चीन्ह ।

आष्ट्राग्यालास वोनको

आर्टिकुलेशन ४ ।

टिविया ?

फीवुला ?

अस्त्र्याल्सीस ?

न्याभीत्रयुलर ?

अस्व्यालिसस वोनको मासल छैन ।

क्युवथेड वोनको बयान ।

यो फुटको आउटर साइड र अस्व्यालिससको फ्रान्टमा रहन्छ । फोर्थ र फिफथ मेटाटार्सास वोनसको बीहार्डिन्डमा रहन्छ । यसको आकार पिरामिडाल जस्तो हुन्छ । यसको वेस इनवार्डदिग्मा जान्छ । येपेक्स आउटवार्डदिग्मा जान्छ । यसको आन्डर सर्फेसमा पेरोनीयास लाङ्गस मासलको टेन्डन जानलाई १ डिप युभ हुन्छ । यसैले यो वोन चिन्हलाई सुविस्ता हुन्छ । यसको—
६ सर्फेसेस हुन्छ ।

३ आर्टिकुलर सर्फेसेस ।

३ नान आर्टिकुलर सर्फेसेस ।

३ नान आर्टिकुलर सर्फेसेसको बयान ।

सुपीरियर सर्फेस १

इन्फीरियर „ १

येक्सटर्नल „ १

सुपीरियर सर्फेसको बयान ।

यसको दोस्रो नाम डर्सल सर्फेस भन्छन, यो अपवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ । धेरै लीगामेन्ट, आटाचमेन्ट हुनलाई यो सर्फेस राफ हुन्छ ।

इन्कीरियेर सर्फेसको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम फ्ल्यान्ट सर्फेस । येस्को फ्रान्टमा १ डिग्रि
ग्रुभ हुन्छ । यो वोव्लिक भै फर्वार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । येसैमा
पेरोनियास लाङ्गसको टेन्डन रहन्छ । येस्को बीहाईन्डमा १ रिज
हुन्छ । तेसैमा लाङ्ग क्याल्केनीयो क्युवयेड लीगामेन्ट आटाचमेन्ट
हुन्छ । यो रिज येक्सटर्नलदिग्मा गै जाहाँ टार्विनेट हुन्छ
तेसैमा १ येमिनेन्स हुन्छ, नाम ड्युबेरोसिटी आफ् दी क्युवयेड
यो ठाउँमा १ कन्भेक्स फ्यासेट हुन्छ । १ सेसामयेड बोनको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो ग्रुभको बीहाईन्डमा राफ हुन्छ । येसैमा
सर्ट फ्ल्यान्ट र लीगामेन्ट र फ्लेक्सर त्रिभीस ह्याल्युसिस
मासलको फीड फाइबर्स र टिबियालीस पोष्टाइकसको टेन्डनको
१ फ्यासिक्युलास आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको बयान ।

यो सर्फेस स्माल र न्यारो हुन्छ, येसैमा १ डिग्रि नच रहन्छ ।

३ आर्टिकुलर सर्फेसको बयान ।

पोष्टीरियेर सर्फेस १

आन्टीरियेर „ १

इन्टर्नल „ १

पोष्टीरियेर सर्फेसको बयान ।

यो सर्फेस स्मूथ र ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । अस्क्यालिससको
आन्टीरियेर सर्फेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

आन्टीरियर सर्फेसको ध्यान ।

यो म्माल हुन्छ । १ रिजले २ फ्यासेट्समा डिभाइड हुन्छ ।
इन्टर फ्यासेट क्वाडरि ल्याटस्याल हुन्छ । फोर्थ मेटाटार्साल
घोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । आउटर फ्यासेट लार्ज र ट्र-
इयाङ्गुलर हुन्छ । फीफथ मेटाटार्साल घोनको साथ आर्टिकुलेशन
हुन्छ ।

इन्टनल सर्फेसको ध्यान ।

यो सर्फेस ब्रड र राफ हुन्छ । येस्को मीडिल र अपर पार्टमा
१ स्मूथ बोभ्याल फ्यासेट हुन्छ । येक्सटर्नल क्यानिआई फारम
घोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । चौहाईन्डमा १ स्माल फ्यासेट
हुन्छ । न्याभीम्युलर घोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को
बाकी भाग राफ हुन्छ । प्त्राङ्ग इन्टर ओसियास लीगामेन्ट
आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउँने चीन्ड ।

येस्को आन्डर सर्फेस जुन दिग्मा पेरोनियास ग्रुभ ट, त्यो
डाउनवार्डतीर राखनू पर्छ । येस्को लार्ज पोष्टीरियर आर्टिकुलर
सर्फेस व्याकवार्डतीर राखनू पर्छ । न्यारो नान आर्टिकुलर सर्फे-
सले घोनको दिग छुट्याउँ छ ।

क्युवयेड घोनको

आर्टिकुलेशन ४ ।

अस्म्यालिसस

१

येक्सटर्नल क्यानिआई फारम १

फोर्थ मेटाटासास १

फीफथ मेटाटासास १

कोही २ को न्याभीक्युलर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

क्युवयेड वोनको

मासल्स २ ।

फ्लेक्सर व्रीभीस ह्याल्युसिस १

टिबियालीस पोष्टाइकस १

न्याभीक्युलर वोनको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम स्क्वाष्कायेड वोन भन्छन । यो टासासको इन्टर साइडमा रहन्छ । येस्को वीहार्इन्डमा आष्ट्राग्यालास र फ्रान्टमा ३ क्युनिआई फारम वोनस रहन्छ । येस्को वीहार्इन्ड कन्केभ र फ्रान्टमा कन्भेक्स हुन्छ, यसैले यो वोन चीन्हलाई सुविस्ता हुन्छ ।

येस्को आन्टीरियेर सर्फेस साइड टु साइड कन्भेक्स हुन्छ । २ रिजले ३ फ्यासेटसमा डिभाइड गर्छ । यसैमा ३ क्युनिआई फारम वोनसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस वोभ्याल र कन्केभ हुन्छ । आष्ट्राग्यालास वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

सुपीरियेर सर्फेस साइड टु साइड कन्भेक्स हुन्छ । लीगा-मेन्ट्स आट्रान्मेन्ट हुनलाई यो सर्फेस राफ हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसमा १ ट्युवर्कल येमीनेन्स हुन्छ । नाम ट्युब्रेसिटि आफ दी न्याभिक्युलर । यो लोवर पार्टमा प्रोजेक्ट गर्छ, यसैमा टिवियालीस पोष्टाइकसको टेन्डनको १ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेस आफ र इरेगुलर हुन्छ । यसैमा लीगामेन्ट्स फ्राइवर्स आटाचमेन्ट हुन्छ । कोही २ को १ स्माल फ्यासेट हुन्छ । क्युवयेड बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को दिग हुट्याडेने चीन्हा ।

येस्को कन्केभ आर्टिकुलर सर्फेस व्याकयार्डतीर कन्भेक्स डर्सल सर्फेस अपवार्ड राखनू पर्छ, यो हिसापले पक्रदा येक्सटर्नल सर्फेसले यो बोनको दिग थाहा हुन्छ ।

न्याभिक्युलर बोनको

आर्टिकुलेशन ४ ।

आष्ट्रग्यालास १

क्युनिआई फारम ३ ।

इन्टर्नल क्युनिआई फारम १

मिडिल " " १

येक्सटर्नल " " १

कोही कोहीको क्युवयेडको साथ पनि आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को मासल १ ।

टिवियालीस पोष्टाइकस १

क्युनिआई फारम बोनको बयान ।

यो ३ हुन्छन—

इन्टर्नल क्युनिआई फारम १

मिडिल क्युनिआई फारम १

येक्सटर्नल क्युनिआई फारम बोन्स ?

इन्टर्नल क्युनिआई फारम बोनको बयान ।

३ क्युनिआई फारम बोन्स मध्ये यो लार्ज हुन्छ । फुटको इन्डर साइडमा रहन्छ । येस्को वीहार्डमा न्याभिक्युलर बोन र फ्रान्डमा फाष्ट मेटाटासिस बोनको बस रहन्छ । येसेमा—

६ सर्फेस हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेस ?

येक्सटर्नल „ ?

आन्टीरियेर „ ?

पोष्टीरियेर „ ?

इन्फीरियेर „ ?

सुपीरियेर „ ?

इन्टर्नल सर्फेसको बयान ।

यो सावकुटेनियास हुन्छ । फुटको इन्डर वर्डरको १ पार्ट बन्छ । यो सर्फेस ब्रड र क्वार्डरि ल्याटास्युल हुन्छ । येस्को आन्टीरियेर इन्फीरियेर आङ्गलमा १ स्मूथ बोभ्याल फ्यासेट हुन्छ । येसेमा टिबियालोस आन्टाइकसको टाँडनको १ पार्ट इन्सर्सन

हुन्छ । यो सर्फेसको बाकी भागमा लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुनलाई राफ हुन्छ ।

येसटर्नल सर्फेसको बयान ।

यो कन्केभ हुन्छ । येस्को सुपीरियर र पोष्टीरियर वर्डर्समा आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । यो सर्फेसको वीहार्ड्ण्डमा मिडिल क्युनिआई फारम वोन र फ्रान्टमा सेकेन्ड मेटाटार्साल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को चाकी भाग राफ हुन्छ । येसैमा लीगामेन्ट्स र पेरो-नियास लाङ्गसको टेन्डको ? पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियर सर्फेसको बयान ।

यो सर्फेसको आकार कीट्टिको आकार जस्तो हुन्छ । यो पोष्टीरियर सर्फेस भन्दा लार्ज हुन्छ । मेटाटार्साल वोन आफ दी ग्रेट्टोका साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पोष्टीरियर सर्फेसको बयान ।

यो सर्फेस ट्राइयाङ्गुलर र कन्केभ हुन्छ । न्याभीवयुलरको आन्टीरियर सर्फेसमा जो ३ फ्यासेट्स हुन्छ, तेसै मध्ये लार्जेष्ट फ्यासेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्फोरियर सर्फेसको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम फ्ल्यान्टर सर्फेस यो राफ हुन्छ । येस्को व्याकपार्टमा ? प्रामिनेन्ट ट्युबेरोसिटि हुन्छ । येसैमा टिबिया-

लोस पोष्टाइकसको टेन्डनको ? पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । यो सर्फेसको फ्रान्टमा टिवियालीस आन्टाइकस मासलको टेन्डनको ? पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

सुपीरियर सर्फेसको बयान ।

यो सर्फेस न्यारो र राफ हुन्छ । यसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को सुपीरियर न्यारो येज अपवार्डतीर लाङ्ग कीट्टी सेफ्ट आर्टिकुलर सर्फेस फर्वार्डतीर राखनू पर्छ । येक्सटर्नल सर्फेसले यो बोनको दिग छुट्याउँ छ ।

इन्टर्नल क्यानिआई फारम बोनको

आर्टिकुलेशन ४ ।

न्याभीक्युलर ?

मिडिल क्यानिआई फारम ?

फाष्ट मेटाटार्साल ?

सेकेन्ड मेटाटार्साल बोन्स ?

इन्टर्नल क्यानिआई फारम बोनको.

मासल्स ३ ।

१ टिवियालीस आन्टाइकस ।

२ टिवियालीस पोष्टाइकस ।

३ पेरोनियास लाङ्गस ।

मिडिल क्युनिआई फारम वोनको वयान ।

यो अरु २ क्युनिआई फारम वोनस भन्दा साल हुन्छ । येस्को आकार वीयज जस्तो हुन्छ । येस्को ब्रड येम्सट्रिमिटी अपवार्ड र न्यारो दिग डाउनवार्ड रहन्छ । यो वोन अरु २ क्युनिआई फारम वोनसको मिडिलमा रहन्छ । येस्को बीहाईन्डमा न्याभिक्युलर वोन र फ्रान्टमा सेकेन्ड मेटाटार्साल वोन रहन्छ ।

येस्को इन्नर सर्फेसको अपर र व्याकवार्डमा १ आङ्गुलर आर्टिकुलर फ्यासेट हुन्छ, यसैले यो वोनको थाहा हुन्छ ।

येस्को ६ सर्फेस हुन्छ—

आन्टीरियेर	सर्फेस	१
पोष्टीरियेर	"	१
इन्टर्नल	"	१
येक्सटर्नल	"	१
सुपीरियेर	"	१
इन्फीरियेर	"	१

आन्टीरियेर सर्फेसको आकार ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । यो पोष्टीरियेर सर्फेस भन्दा न्यारो हुन्छ । सेकेन्ड मेटाटार्साल वोनको येस्को साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । न्याभिक्युलर वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसको पोष्टीरियेर र सुपीरियेर वर्ड्समा १ आर्टिकुलर फ्यासेट हुन्छ । यसैमा इन्टर्नल क्युनिआई फारम वोनको

साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ, येस्को पाकी भागमा लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसको पोथीरियेरमा १ स्मूथ फ्यासेट हुन्छ ।
येसैमा येक्सटर्नल क्युनिआई फारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

सुपीरियेर सर्फेस काड्रि ल्याटास्याल हुन्छ, येसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

इन्फीरियेर सर्फेस प्वाइन्टेड ट्युबर्कल र राफ हुन्छ ।
येसैमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ । टिवियालीस पोष्टाइकसको डेन्डनको १ श्लोप पती इन्सर्सन हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउने चीन्ह ।

येस्को सुपीरियेर र डर्सल सर्फेस अपवार्ड तीर, ब्रडयेज आफुतीर फर्काइ राखनू पर्छ । येसो गर्नाले स्मूथ फ्यासेटले यो वोनको दिग छुट्याउँ छ ।

मिडिल क्युनिआई फारम वोनको
आर्टिकुलेशन ४ ।

न्याभीश्युलर १
येक्सटर्नल क्युनिआई फारम १
इन्टर्नल क्युनिआई फारम १
सेकेन्ड मेटाटार्सल वोनस १

येरको मासल १

१ टिवियालीस पोष्टाइकस ।

वेक्सटर्नल क्यानिआई फारम वोनको घयान ।

येस्को आकार वोयेज जस्तो हुन्छ । यो मिडिल क्यानिआई फारम वोन भन्दा ठुलो र इन्टर्नल क्यानिआई फारम भन्दा सानु हुन्छ । येस्को ब्रड येक्सट्रिमिटी अपवार्ड र न्यारो येन्ड डाउनवार्ड रहन्छ ।

येस्को ६ सर्फेस हुन्छ—

आन्टीरियेर सर्फेस ?

पोष्टीरियेर ” ?

वेक्सटर्नल ” ?

इन्टर्नल ” ?

सुपीरियेर ” ?

इन्फीरियेर ” ?

आन्टीरियेर सर्फेस ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । येसैमा थार्ड मेटाटासाल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेस न्याभीक्युलर वोनको वेक्सटर्नल फ्यासेटको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्टर्नल सर्फेसमा २ आर्टिकुलर फ्यासेट्स हुन्छ, यो २ को बीचमा १ राफ डीप्रेसन हुन्छ, यो २ फ्यासेट्स मध्ये आन्टीरियेरमा सेकेन्ड मेटाटासाल वोनको वेसको आउटर साइडको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियेर फ्यासेट मिडिल क्यानिआई फारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । राफ डीप्रेसनमा इन्टरवोसियास लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेसमा २ आर्टिकुलर फ्यासेट हुन्छ । येस्को बीचमा १ राफ नान आर्टिक्युलर सर्फेस हुन्छ । आन्टीग्रियर फ्यासेट खाल हुन्छ । फोर्थ मेटाटार्सल बोनको वेस्को इन्टर साइडमा आर्टिकुलेशन हुन्छ । पोष्टीरियर र फ्यासेट लार्ज हुन्छ, येसैमा क्युवयेड बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । नान आर्टिकुलर सर्फेसमा इन्टर वोसियास लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

सुपीरियर सर्फेसको दोस्रो नाम डर्सल सर्फेस । येस्को पोष्टीरियर येक्सटर्नल आङ्गल व्याकवार्डमा प्रोलङ्गेड गर्छ ।

इन्फीरियर सर्फेस, दोस्रो नाम फ्ल्यान्ट सर्फेस । येस्को मार्जीन् राउन्ड हुन्छ । येसैमा टिवियालीस पोष्टाइकसको टेन्डनको १ पार्ट र फ्लेक्सर ब्रीभीस ह्याल्युसिस मासलको १ पार्ट र लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को दिग छुट्याउँने चीन्ह ।

येस्को ब्रड डर्सल सर्फेस अपवार्ड राखनू । प्रोलङ्गेडयेज व्याकवार्ड-राखनू पर्छ । क्युवयेडको साथ आर्टिकुलेशन हुने फ्यासेटले यो बोनको दिग छुट्याउँछ ।

येक्सटर्नल क्युनिआई फारम बोनको

आर्टिकुलेशन ६ ।

न्याभीक्युलर	१
मिडिल क्युनिआई फारम	१
क्युवयेड	१
सेकेन्ड मेटाटार्सल	१

थार्ड मेटाटार्साल १

फोर्थ मेटाटार्साल बोन्स १

येस्को मासल २

१ ट्रिबियालीम पोष्टाइकस ।

२ फ्लेमसर व्रीभीस ह्यालुसिस ।

मेटाटार्साल बोन्सको वयान ।

यो ५ हुन्छन । यो लड चोष हुन्छ ।

येस्को— १ स्याफट ।

२ येक्सट्रिमिटीज हुन्छन ।

इन्टर्नल वर्डरको वयान ।

येस्को आकार प्रीजमयेड जस्तो हुन्छ । येस्को वीलो कन्केभ आवभ थोरै कन्भेक्स हुन्छ ।

येस्को पोष्टीरियर येक्सट्रिमिटीको दोस्रो नाम वेस, येस्को आकार बोयेज जस्तो हुन्छ । टार्साल बोन्सको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

ल्याटास्याल सर्फेसमा मेटाटार्साल बोन्सको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

डर्सल र फयोन्टर सर्फेसमा लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को आन्टीरियर येक्सट्रिमिटी दोस्रो नाम हेड । येसैमा १ राउन्डेड आर्टिकुलर सर्फेस हुन्छ । येस्को साइड्स फ्ल्याट हुन्छ, येसैमा १ डोप्रेसन हुन्छ, येसैमा लीगामेन्ट्स आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को आन्डर सर्फेसको मिडिल लाइनमा फ्लेक्सर टेन्डन
जानलाई शुभ हुन्छ ।

फाष्ट मेटाटासाल वोनको बयान ।

यो अरु मेटाटासाल भन्दा सर्ट र थिक हुन्छ । येस्को
स्याफ्ट प्स्ट्राङ हुन्छ । येस्को पोष्टीरियर येक्सट्रिमिटीमा ल्याटा
स्याल आर्टिकुलर फ्यासेट छैन । येस्को टार्मिनल आर्टिकुलर
सर्फेस लार्ज र कीङ्गी सेफ्ट हुन्छ । येस्को सार्कर्मफारेन्समा १ शुभ
हुन्छ । येसैमा टर्सो मेटाटासाल लीगामेन्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।
येस्को इन्टर्नलमा टिवियालीस आन्टाइक्स मासलको टेन्डनको
१ पार्ट आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को इन्फीरियर आङ्गलमा १ राफ वोभ्याल प्रामिनेन्स
हुन्छ, तेसैमा पेरोनियास लाइस मासलको टेन्डन इन्सर्सन हुन्छ ।

येस्को हेड लाज हुन्छ । येस्को फल्यान्ट र सर्फेसमा २ शुभ
भयाको फ्यासेट्स हुन्छ । येसैमा सेसामयेड वोनस ग्राइड गर्छ ।

यो वोनको वेसा कीङ्गी सेफ्ट आर्टिकुलर सर्फेस हुनाले
थाहा हुन्छ । यो कीङ्गी सेफ्ट आर्टिकुलर सर्फेसको कन्केभ वर्डरले
यो वोनको थाहा हुन्छ ।

फाष्टमेटाटासाल वोनको

आर्टिकुलेशन ३ ।

भावभमा—

इन्टर्नल क्यानिआई फारम १

चीलोमा—

फ्लष्ट फ्ल्याञ्ज ?

→ घेनसटर्नलमा—

सेकेन्ड मेटाटार्साल वोनस ?

घेस्को मासटस ३ ।

१ टिवियालीस आन्टाइकस ।

२ पेरीनीयास लाङ्गस ।

३ फ्राष्ट डर्सल इन्टर वोसियेस ।

सेकेन्ड मेटाटार्साल वोनको बयान ।

यो अरु मेटाटार्साल वोनस भन्दा लड र लार्ज हुन्छ ।
घेस्को टार्साल घेक्सट्रिमिटीको आवभमा ब्रड र वीलो न्यारो र
राफ हुन्छ । घेमेमा ४ आर्टिकुलर सर्फेसेस हुन्छन ।

१ सर्फेस घीहोईन्डमा छ । मिडिल क्यानिआई फारम
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

२ सर्फेस इन्टर्नल ल्याटास्याल सर्फेसको अपर पार्टमा छ ।
इन्टर्नल क्यानिआई फारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

अरु २ सर्फेसेस घेक्सटर्नल ल्याटास्याल सर्फेसमा हुन्छ ।
घेसैको साथ थार्ड मेटाटार्साल र घेक्सटर्नल क्यानिआई फारम
वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो वोनको टार्साल घेक्सट्रि-
मिटीमा जुन फ्यासेटस हुन्छ, तसैले यो वोनको दिग र वोन
छुट्याउँ छ ।

सेकेन्ड मेटाटार्सल वोनको

आर्टिकुलेशन ६ ।

आवभमा क्युनिआई फारम वोनस ३—

यक्सटर्नल क्युनिआई फारम १

मिडिल " " १

इन्टर्नल " " १

वीलोमा—

फाष्ट फ्ल्याङ्ग १

इन्टर्नलमा—

फाष्ट मेटाटार्सल १

येक्सटर्नलमा—

थार्ड मेटाटार्सल वोनस १

येस्को मासलस ४ ।

१ आड्ढाक्टर वीव्ळकस ह्याट्युसिस ।

२ फाष्ट डर्सल इन्टर वोसियेस ।

३ से केन्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

४ टिवियालीस पोष्टाइकस ।

२ को पेरोनियास लाङ्गस मासलसको १ श्लीप लाग्छ ।

थार्ड मेटाटार्सल वोनको वयान ।

येस्को वीहाईन्डमा १ ट्राइयाङ्गुलर स्मथ सर्फेस हुन्छ ।
 तेसैमा येक्सटर्नल क्युनिआई फारम वोनको साथ आर्टिकुलेशन
 हुन्छ । येस्को इन्टर साइडमा २ फ्यासेट्स हुन्छ । येसैमा सेकेन्ड
 मेटाटार्सल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को आउटर

साइडमा १ सिङ्गल फ्यासेट्स हुन्छ । यसैमा फोर्थ मेटाटार्सल
बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

अगाडीको २ फ्यासेट्सले थर्ड मेटाटार्सल बोनको थाहा
हुन्छ । यो सिङ्गल फ्यासेटले जुन दिगको बोन हो थाहा हुन्छ ।

थर्ड मेटाटार्सल बोनको

आर्टिकुलेशन ४

आवभमा—

येक्सटर्नल क्यानिआई फारम १

बिलोमा—

फाष्ट फल्याञ्ज .. १

इन्टर्नलमा—

सेकेन्ड मेटाटार्सल ... १

येक्सटर्नलमा—

फोर्थ मेटाटार्सल बोनस १

येसको मासलस ५

१ आड्डाक्टर वोव्लिक्स ह्याल्युसिस ।

२ सेकेन्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

३ थर्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

४ फाष्ट फल्यान्टर इन्टर वोसियेस ।

५ टिवियालीस पोष्टाइकसको टेन्डनको १ श्लोप ।

फोर्थ मेटाटार्सल बोनको वयान ।

यो थर्ड मेटाटार्सल भन्दा स्याल हुन्छ ।

येक्सट्रिमिटीमा १ काइरि ल्याटासाल सर्फेसेस हुन्छ, तसैम
क्युवयेड वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । येस्को इन्टर साइडमा
१ स्मुथ फ्यासेट हुन्छ । १ रिजले यो फ्यासेटलाई डिभाइड गर्छ
आन्टीरियेर भागको साथ थार्ड मेटाटार्साल र पोष्टीरियेरमा
येक्सटर्नल क्युनिआई फारमको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को आउटर साइडमा १ सिङ्गल फ्यासेट हुन्छ । फीपथ
मेटाटार्साल वोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

अगाडोको २ दीगको २ फ्यासेट्सले फोर्थ मेटाटार्साल
वोनको थाहा हुन्छ । येस्को टार्सालयेन्ड थोरै आउटवार्डदिग्मा
वाङ्गो भै रहन्छ । येसैले यो दिग्को वोन भनी थाहा रहन्छ ।

फोर्थ मेटाटार्साल वोनको

आर्टिकुलेशन ५ ।

आवभमा—

क्युवयेड १

येक्सटर्नल क्युनिआई फारम १

वीलोमा—

फाष्ट फल्याञ्ज . १

इन्टर्नलमा—

थार्ड मेटाटार्साल ... १

येक्सटर्नलमा—

फीपथ मेटाटार्साल वोनस १

येस्को मासटस ५ ।

१ अचडाक्टर वोव्लिक्स ह्याल्युसिस ।

२ थार्ड डर्सल इन्टर वोसियेस ।

- ३ फोर्थ डर्सल इन्टर वोसियेस ।
 ४ सेक्रेन्ड फल्यान्टर इन्टर वोसियेस ।
 ५ टिबीयालीस पोष्टाइकसको टेन्डनको ? श्लोप लाग्छ ।

फीपथ मेटाटार्साल बोनको बयान ।

येस्को वेस्को आउटर साइडमा ट्युबकुलार येमिनेन्स हुनाले यो बोनको थाहा हुन्छ । येस्को बीह्राईन्डमा क्युवयेड बोन र इन्टर्नलमा फोर्थ मेटाटार्साल बोनको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यो बोनको टार्साल येन्डको आउटर साइडमा प्रोजेक्सन हुनाले कुन बोन र कुन दिग्को थाहा हुन्छ ।

फीपथ मेटाटार्साल बोनको

आर्टिकुलेशन ३ ।

आवभमा—

क्युवयेड .. १

बीलोमा—

फाष्ट फल्याञ्ज . . १

इन्टर्नलमा—

फोर्थ मेटाटार्साल बोनस ?

येस्को मासल्स ६ ।

- १ पेरोनियास त्रीभीस ।
 २ पेरोनियान टार्साल ।
 ३ फ्लेक्सर त्रीभीस मिनिमाई डिजिटार्ड ।
 ४ आइडाक्टर ट्रान्सभर्सस ह्याल्युसिस ।

५ फोर्थ डर्सल इन्टर वोसियेस ।

६ थार्ड फल्यान्टर इन्टर वोसियेस ।

८९

फल्याञ्जेसको वयान ।

यो ह्यान्डमा जुन हिसाप रहन्छ । फुटमा पनि सोही हिसाप हुन्छ । फल्याञ्जेसको फाष्टरो ह्यान्डमा जस्तो छ, उही हिसाप हुन्छ । येस्को स्याफ्टको आवभ कन्भेक्स हुन्छ, वीलो कन्केभ हुन्छ ।

आन्टीरियर येक्सट्रिमिटीमा १ ट्रूक्लिअर सर्फेस हुन्छ, तेसैमा सेकेन्ड फल्याञ्जेस आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

सेकेन्डरोको फल्याञ्जेस स्माल र सर्ट हुन्छ, फाष्टरोका फल्याञ्जेस भन्दा ब्रड हुन्छ । आङ्गुयाल फल्याञ्जेस फीङ्गर्सको फल्याञ्जेस जस्तो हुन्छ, यो स्माल हुन्छ । आवभदेखि डाउनवार्डर्स फल्याट हुन्छ, येस्को वेस ब्रड हुन्छ । सेकेन्डरोका फल्याञ्जेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को येक्सट्रिमिटी इक्सप्यान्डेड हुन्छ नेल्लाई सपोट गर्छ ।

फल्याञ्जेसको आर्टिकुलेशनस् र मासलसको वयान ।

ग्रेट्टोको फाष्ट फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा—

फाष्ट मेटाटार्सल १

वीलोमा—

ग्रेट्टोको सेकेन्ड फल्याञ्ज १

येस्को मासहस ५ ।

- १ थेक्सटेन्सर व्रीभिस डिजिटरम ।
- २ आवडाक्टर ह्याल्युसिस ।
- ३ आटडाक्टर वोब्लिकस ह्याल्युसिस ।
- ४ फ्लेक्सर व्रीभिस ह्याल्युसिस ।
- ५ आडडाक्टर टूथान्सभर्सस ह्याल्युसिस ।

थेट्टोको सेकेन्ड फ्ल्याञ्जको

आर्दिकुलेशन १

भावभमा—

थेट्टोको फाष्ट फ्ल्याञ्ज १

येस्को मासहस २

- १ थेक्सटेन्सर लङ्गस ह्याल्युसिस ।
- २ फ्लेक्सर लङ्गस ह्याल्युसिस ।

सेकेन्ड टोको फाष्ट फ्ल्याञ्जको

आर्दिकुलेशन २ ।

भावभमा—

सेकेन्ड मेटाटार्साल १

धीलोमा—

सेकेन्ड फ्ल्याञ्ज १

येस्को मासहस ३ ।

- १ फाष्ट डर्सल इन्टर ओसियेस ।
- २ सेकेन्ड डर्सल इन्टर ओसियेस ।
- ३ फाष्ट लाम्ब्रीवयाल ।

५ फोर्थ डर्सल इन्टर वोसियेस ।

६ थार्ड फल्यान्टर इन्टर वोसियेस ।

CS

फल्याञ्जेसको बयान ।

यो ह्यान्डमा जुन हिसाप रहन्छ । फुटमा पनी सोही हिसाप हुन्छ । फल्याञ्जेसको फाष्टरो ह्यान्डमा जस्तो छ, उही हिसाप हुन्छ । येस्को स्थाफ्टको आवभ कन्भेक्स हुन्छ, वीलो कन्केभ हुन्छ ।

आन्टीरियर थेक्सट्रिमिटीमा १ ट्रूक्लिअर सर्फेस हुन्छ, तेसैमा सेकेन्ड फल्याञ्जेस आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

सेकेन्डरोको फल्याञ्जेस स्माल र सर्ट हुन्छ, फाष्टरोको फल्याञ्जेस भन्दा बर्ड हुन्छ । आङ्गुयाल फल्याञ्जेस फीङ्गर्सको फल्याञ्जेस जस्तो हुन्छ, यो स्माल हुन्छ । आवभदेखि डाउनवार्डर्स फल्याट हुन्छ, येस्को वेस बर्ड हुन्छ । सेकेन्डरोका फल्याञ्जेसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को थेक्सट्रिमिटी इक्सप्यान्डेड हुन्छ नेल्लार्ई सपोट गर्छ ।

फल्याञ्जेसको आर्टिकुलेशनस र मासलसको बयान ।

ग्रेट्टोको फाष्ट फल्याञ्जेसको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा—

फाष्ट मेदादासास १

वीलोमा—

ग्रेट्टोको सेकेन्ड फल्याञ्जेस १

येस्को मासत्स ५ ।

- १ येक्सटेन्सर व्रीभिस डिजिटोरस ।
- २ आवडाक्टर ह्याल्युसिस ।
- ३ आटडाक्टर वोब्लिकस ह्याल्युसिस ।
- ४ फलेक्सर व्रीभिस ह्याल्युसिस ।
- ५ आडडाक्टर टूथान्सभर्सस ह्याल्युसिस ।

ग्रेट्टोको सेकेन्ड फ्ल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन १

भावभमा—

ग्रेट्टोको फाष्ट फ्ल्याञ्ज १

येस्को मासत्स २

- १ येक्सटेन्सर लङ्गस ह्याल्युसिस ।
- २ फलेक्सर लङ्गस ह्याल्युसिस ।

सेकेन्ड टोको फाष्ट फ्ल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा—

सेकेन्ड मेटाटार्साल १

वीलोमा—

सेकेन्ड फ्ल्याञ्ज १

येस्को मासत्स ३ ।

- १ फाष्ट डर्सल इन्टर ओसियेस ।
- २ सेकेन्ड डर्सल इन्टर ओसियेस ।
- ३ फाष्ट लाम्ब्रीव्याल ।

सेकेन्ड टोको सेकेन्ड फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा—

ऐ०को फाष्ट फल्याञ्ज १

वीलमो—

ऐ०को थार्ड फल्याञ्ज १

येस्को मासल्स ३ ।

१ फलेक्सर व्रीभीस डिजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

३ येक्सटेन्सर व्रीभीस डिजिटोरम ।

सेकेन्ड टोको थार्ड फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन १ ।

आवभमा—

ऐ०को सेकेन्ड फल्याञ्ज १

येस्को मासल्स ३ ।

१ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर व्रीभीस डिजिटोरम ।

३ फलेक्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

थार्ड टोको फाष्ट फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा—

थार्ड मेटाटार्सल बोन १

वीलमो—

ऐ०को सेकेन्ड फल्याञ्ज १

येस्को मासल्ल ३ ।

- १ थार्ड डर्सल इन्टर ओसियेस ।
- २ फाष्ट फल्यान्टर इन्टर ओसियेस ।
- ३ सेकेन्ड लाम्ब्रीत्रय ल ।

थार्ड टोको सेकेन्ड फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा—

ऐ०को फाष्ट फल्याञ्ज ?

धीलोमा—

ऐ०को थार्ड फल्याञ्ज ?

येस्को मासल्ल ३ ।

- १ फ्लेक्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।
- २ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।
- ३ येक्सटेन्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।

थार्ड टोको थार्ड फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन १ ।

भावभमा—

ऐ०को सेकेन्ड फल्याञ्ज ?

येस्को मासल्ल ३ ।

- १ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।
- २ येक्सटेन्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।
- ३ फ्लेक्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

फोर्थ टोको फाष्ट फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा—

फोर्थ मेटाटासाल वोन ?

वीलोमा—

ऐ०को सेकेन्ड फल्याञ्ज ?

येस्को मासव्स ३ ।

१ फोर्थ डर्सल इन्टर वोसियेस ।

२ सेकेन्ड फल्यान्टर इन्टर वोसियेस ।

३ थार्ड लाम्ब्रीम्याल ।

फोर्थ टोको सेकेन्ड फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

आवभमा—

ऐ०को फाष्ट फल्याञ्ज ?

वीलोमा—

ऐ०को थार्ड फल्याञ्ज ?

येस्को मासव्स ३ ।

१ फ्लेक्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।

२ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

३ येक्सटेन्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।

फोर्थ टोको थार्ड फल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन १ ।

आवभमा—

ऐ०को सेकेन्ड फल्याञ्ज ?

येस्को मासत्स ३ ।

- १ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।
- २ येक्सटेन्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।
- ३ फ्लेक्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

फिफथ टोको फाष्ट फ्ल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा—

फिफथ मेटाटार्सल बोन १

बोलीमा—

ऐ०को सेकेन्ड फ्ल्याञ्ज १

येस्को मासत्स ४ ।

- १ फ्लेक्सर ब्रीभीस मिनिमाई डिजिटार्ई ।
- २ आवडामटर मिनिमाई डिजिटार्ई ।
- ३ थार्ड फ्ल्यान्टर इन्टर ओसियेस ।
- ४ फोर्थ लाम्ब्रीव्याल ।

फिफथ टोको सेकेन्ड फ्ल्याञ्जको

आर्टिकुलेशन २ ।

भावभमा—

ऐ०को फाष्ट फ्ल्याञ्ज १

बोलीमा—

ऐ०को थार्ड फ्ल्याञ्ज १

येस्को मासत्स २ ।

- १ फ्लेक्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।
- २ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

फिफ्थ टोको थार्ड फ्ल्याङ्गको

आर्टिकुलेशन १ ।

आवभमा—

ऐ०को सेकेन्ड फ्ल्याङ्ग १

येस्को मासदस ३ ।

१ येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

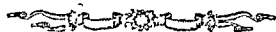
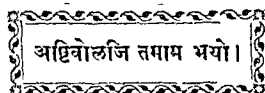
२ येक्सटेन्सर ब्रीभीस डिजिटोरम ।

३ फ्लेक्सर लङ्गस डिजिटोरम ।

सेसामयेड वोन्सको वयान ।

येस्को आकार स्माल र राउन्ड हुन्छ । चालखमा कार्टिलेज भै रहन्छ । उमेरदारमा हाड जस्तो हुन्छ ।

शरीरमा रहेको जुनजुन टेन्डन्सको ऊपर ज्यादा थोक्नि छ, तेही तेही टेन्डन्समा यो सेसामयेड वोन्स देखिन्छ ।

७ आर्टिकुलेशनसको बयान ।

स्क्यालिटनको बोन्सको राकेसको साथ जो कनेक्सन
 छ अर्थात् मील्छ, तेसलाई जयन्ट र आर्टिकुलेशन भन्छन ।
 बोन्स कार्टिलेज फाइब्रो कार्टिलेज लीगामेन्ट र साइनोभियाल
 फ्लेन र वासा येत्ती चीज मिलिकन जयन्ट वन्छ । साइनोभि-
 याल मेम्ब्रेनवाट ? किसिमको चीलो स्पाल जस्तो नीकृन्छ, तेसलाई
 साइनोभिया भन्छन ।

जयन्ट कत्ती किसिमको छ तेस्को बयान ।

नम्बर, सिन्आर्थ्रोसिस । माने न हील्ने जोर्नी, जस्तो क्रेनि-
 याम र फेस्को जोर्नी ।

(क) सुचार्य { १ ड्युटेन्टा, जस्तो २ पेराइटल मीलने जोर्नी ।
 २ लिम्बोसा, जस्तो फ्रान्टल र पेराइटल मीलने जोना
 ३ सेरेटा, जस्तो इन्टर फ्रान्टल जोर्नी ।
 २ सुचारानथा { १ स्कोवामोसा, जस्तो स्कोवामास, पेराइटल जोर्नी,
 २ हार्मेनिजा, जस्तो २ सुपीरियर म्याडिस्टलरि जोर्नी

(ख) सिन्डाइलेसिस, जस्तो स्फोनायेड र भोमरको जोर्नी ।

(ग) गम्कोसिस, जस्तो टुथ रहने सकेट ।

२ नम्बर, आम्फिआर्थ्रोसिस । माने अलि अलि चलने जोर्नी ।
 यो २ किसिमको हुन्छ ।

(क) सिम्नाइसिस, जस्तो भाटित्रीको वाडीको साथ वाडी
 मीलने जोर्नी ।

(ख) सिन्डस्मोसिस, जस्तो इन्फीरियर टीवियोफिब्रुलर आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

३ नम्बर, डायार्थ्रोसिस, दोस्रो नाम मुभेवल जयन्ट । माने हिलने जोर्नी । यो ५ किसिमको छ ।

(क) गीङ्गुयस अर्थात् हीङ्ग जयन्ट । माने ववुजा जोर्नी, जस्तो ह्युमेरस र आल्लाको जोर्नी ।

(ख) ट्रूक्येडिस अर्थात् पिभयेट जयन्ट । माने रोटेसन जोर्नी, जस्तो आट्लान्टो अक्सियाल जयन्ट र सुपीरिओर रेडियो आल्लर जयन्ट ।

(ग) कन्डिलयेट । माने कन्डाइलको साथ कोही हाड क्याभिटीको साथ मीलने जोर्नी, जस्तो रिष्ट जयन्ट ।

(घ) रेसिप्रोक्वाल रिसेप्सन, दोस्रो नाम स्याडेल जयन्ट । माने १ वोनको कन्भेक सर्फेस र दोस्रो वोनको कन्भेक सर्फेस मिलने जोर्नी, जस्तो थामको कार्पोमेटा कार्प्याल जयन्ट ।

(ङ) आर्थ्रोडिआ । माने २ वोनको सम्म जगा मिलने जोर्नी, जस्तो कार्पास र टार्सास जोर्नी ।

आर्टिकुलेशन ३ किसिमको छ ।

(१) सिनार्थ्रोसिस, दोस्रो नाम इम्मुभेवल जयन्ट ।

(२) आम्फीआर्थ्रोसिस, दोस्रो नाम मिक्सड जयन्ट ।

(३) डार्ई आर्थ्रोसिस, दोस्रो नाम मुभेवल जयन्ट ।

सिन्धुअर्थोसिसको वयान ।

यो किसिमको आर्टिकुलेशनमा वोन्सको सर्फेसेस कनेक्टिभ टिस्पु दीयेर जोरिन्छ र हिल्दैन । [उदाहरण] केनियाम र फेस्को वोन्स मध्ये लोवार्ज पाहेक यो किसिमको आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यो सिन्धुअर्थोसिस ४ किसिमको छ—

- १ सुचारा ।
- २ सिन्डाइलेसिस ।
- ३ गम्फोसिस ।
- ४ सिनकन्ड्रोसिस ।

१ सुचाराको वयान ।

फ्ल्याट वोन्सका मार्जोन्सको साथ मार्जोन्स फाइब्रर्म टिस्पु दीयेर जोरिदा सुचर हुन्छ । यस किसिमको सुचारा स्कालमा मात्र हुन्छ ।

यो सुचारा २ किसिमको छ—

- १ सुचाराभेरा, दोह्रो नाम टु सुचर ।
- २ सुचारानथा, दोह्रो नाम फल्स सुचर ।

१ सुचाराभेराको वयान ।

इन्डेन्टेड अर्थात् करौती जस्तो वर्डर्स दीयेर आर्टिकुलेशन हुनाले नाम सुचराभेरोसा भयो ।

यो सुचाराभेरोसा ३ किसिमको छ—

(क) सुचाराडेन्टेटा । यो टुथलाइक प्रसेसले मील्छ । वृष्टान्त, इन्टरपेराइटल सुचर ।

(ख) गुचारासेरेटा । यो करौतीलाइक प्रसेसले मील्ल । वृष्टान्त, इन्टर फ्रान्टल सुत्र ।

(ग) सुचारालीम्बोसा, यो पातलो पातलो करौती जस्तो धार खापियाकोले वन्छ । वृष्टान्त, फ्रान्टोपेराइटल सुत्र, दोस्रो नाम करौन्याल सुत्र ।

२ सुचागानथाको वयान ।

यो राफ सर्फेसेस दीयेर आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

यो सुचारानथा २ किसिमको छ—

(क) सुचारास्कोवानोसा । यो वोभेल्ड मार्जीन दीयेर मील्ल । वृष्टान्त, स्कामो पेराइटल सुत्र ।

(ख) सुचाराहामोनिजाँ । यो राफ सर्फेसेस दीयेर मील्ल । वृष्टान्त, इन्टर म्याक्सिलरि सुत्र ।

३ सिन्डाइलेसिसको वयान ।

यो १ योनको फीसरमा दोस्रो योनको थिन प्लेट मील्लले सिन्डाइलेसिस भन्छन । वृष्टान्त, स्फीनायेडको रण्ट्रामर येथमयेडको पार्वेन्डीक्युलर प्लेटको साथ भोमर आर्टिकुलेशन हुदा यो वन्छ ।

३ गम्कोसिसको वयान ।

१ सकेटमा कनिकेल प्रसेस जस्तो टिथ मीलेकोलाई गम्कोसिस भन्छन । वृष्टान्त, टुथको साथ म्याक्सिलाको आर्टिकुलेशन ।

४ सिनकन्डोसिसको वयान ।

कार्टिलेज दीयेर जाँहा २ वोन्स जोरिन्छ, तेस्लाई सिनकन्डोसिस भन्छन । वृष्टान्त, उमेरदारमा हुदैन लडिकाहरूका लड बोन्सको स्याफ्ट र योपिफाइसिसको बीचमा रहन्छ ।

योपिफाइसिस भनेको बालखको बोन उमेर वढ्दै जाँदा तेहि बोनको केहि टुकुरा पछी जोरिन्छ, तेहि टुकुरालाई योपिफाइसिस भन्छन् ।

आम्फिआर्थ्रोसिस

दोस्रो नाम मिक्सड आर्टिकुलेशन ।

यो आम्फीआर्थ्रोसिस २ किसिमको छ—

(क) सिम्फाइसिस । यो २ बोन्सको बीचमा फाइब्रोकार्टिलेज दीयेर जोरिन्छ । वृष्टान्त, भाटिब्राको वाडीको साथ दोस्रो भाटिब्राको वाडी जोरियाको ।

(ख) सिन्डस्मोसिस । यो इन्टरबोसियेस लीगामेन्ट दीयेर जोरिन्छ । वृष्टान्त, इन्फीरियर टिबियो फिबुलर आर्टिकुलेशन ।

डायाआर्थ्रोसिस

दोस्रो नाम मुमेबल जयन्ट ।

यो डायाआर्थ्रोसिस ६ किसिमको छ ।

(क) ग्रीडग्लूमस, दोस्रो नाम हिज्ज जयन्ट । यो फर्वार्ड र व्याकवार्ड दिग्मा मात्र चल्ल । [उदाहरण] इन्टर फल्याञ्जीयाल जयन्ट्स र ह्युमेरसको साथ आल्ला मीलेको जस्तो ।

(ख) ट्रकयोर्डिस, दोस्त्रो नाम पीभयेट जयन्ट । जस्तो गोलाई प्वाल भयाको हाडमा दोस्त्रो हाडको वोडन्टयेड प्रसेस जस्तो मीलेको [उदाहरण] सुपीरियेररेडियो आल्र आर्टिकुलेशन र आटल्यान्टो अक्सियाल जयन्ट ।

(ग) कन्डीलयेट आर्टिकुलेशन । यो १ इलीप्टीकल क्याभिटीमा ओभयेड हेड आर्टिकुलेशन भया जस्तो । दृष्टान्त, रिष्ट जयन्ट ।

(घ) रेसिप्रोक्वाल रिसेप्सन, दोस्त्रो नाम स्पाडेल जयन्ट । यो १ वोनको कन्केभ सर्फेस, दोस्त्रो वोनको कन्भेक्स सर्फेस मीलेको । दृष्टान्त, थामको कार्पोमेटाकार्पाल जयन्ट ।

(ङ) येनार्थ्रोसिस, दोस्त्रो नाम बल्यान्डसकेट जयन्ट । यो चारैदिग्माहीन्छ । यो १ ग्लुबुलर हेड र १ कापलाई क्याभिटीमा मीलेको जस्तो । दृष्टान्त, हिप जयन्ट र सोल्डर जयन्ट ।

(च) आर्थ्रोडिआ, दोस्त्रो नाम ग्लाइडिङ जयन्ट । यो २ सम्म सर्फेस मीलेर ग्लाइड गर्छ [उदाहरण] कार्पाल र टार्सल आर्टिकुलेशन ।

जयन्टको मुभमेन्ट ।

१ ग्लाइडिङ मुभमेन्ट । माने अलि अलि चलने ।

२ आङ्गुलर मुभमेन्ट । यो खाली लड वोन्सको हुन्छ । यो चारै तरफ घुम्छ । माने, फ्लिक्सन, येक्सटेन्सन, आड्डाक्सन र आवडाक्सन ।

३ सार्कमडाक्सन । जस्तो सोल्डर र हिपजयन्ट ।

४ रोटोसन । माने, घुम्ने जस्तो याट्ठासमा आक्सिसको ओडन्टयेडप्रसेस आर्टिकुलेशन भयाको ।

आर्टिकुलेशन आफ दी

ट्राइको वयान ।

आर्टिकुलेशन आफ दी भाटिब्रल कलम ।

यो आर्टिकुलेशन्स ५ किसिमको छ—

नं. १. लीगामेन्ट्स आफ दी वडिज, यो ३ किसिमको छ—

(क) आन्टीरियेर कमन लीगामेन्ट । यो आक्सिसदेखि स्पाक्रामसम्म भाटिब्रीको वाडोको फ्रान्टमा ब्रड व्यान्ड फाइब्रस लाग्छ, यो सुपरफिसियाल र डीप हुन्छ ।

(ख) पोष्टेरियेर कमन लीगामेन्ट । यो स्पाइनलकेनाल भीत्र वाडोको व्याकपार्टमा आक्सिसदेखि स्पाक्रामसम्म रहन्छ ।

(ग) इन्टर भाटिब्रल सब्सट्र्यान्स । यो आक्सिसदेखि स्पाक्रामसम्म भाटिब्रीको वाडोका बीच बीचमा रहन्छ ।

नं. २. लीगामेन्स आफ दी लामिनी । यो जातको नाम—

(क) लीगामेन्टासाप्लाभा । यो आक्सिसदेखि स्पाक्रामसम्म भाटिब्रीका लामिनीमा, लामिनी कनेक्ट गराउ छ । तल्लो लामिनीको सुपीरियेर वर्डर, माथिल्लो लामिनीको इन्फेरियेर वर्डरमा मिल्छ । आट्टास र आक्सिसमा यो लीगामेन्ट छैन ।

नं. ३. लीगामेन्ट्स आफ दी आर्टिकुलर प्रसेसेस । यो जातको नाम—

(क) क्याप्सुलर लीगामेन्ट्स । यो आर्टिकुलर प्रसेसेस्को ओरि परि लाग्छ ।

नं. ४. लीगामेन्ट्स आफ दी स्पाइनस प्रसेसेस । यो जातको ३ किसिमको छ—

(क) इन्टर स्पाइनस लीगामेन्ट । यो भार्तिव्रीको स्पाइनस प्रसेसको रूटदेखि येपेइससम्म लाग्छ ।

(ख) सुप्रास्पाइनस लीगामेन्ट । भार्तिव्रीको स्पाइनसप्रसेसको टोप टोपमा लाग्छ । यो सेभेन्थ सर्भाइकलदेखि फाष्ट स्पाइरल भार्तिव्रीसम्म लाग्छ ।

(ग) लीगामेन्टम न्युकि । यस्को २ लेयर्स हुन्छन । सुपरफिसियाललेयार १ । डीपलेयार १ । सुपरफिसियाललेयार सेभेन्थ सर्भाइकलको स्पाइनदेखि अक्सिपीटल बोनको येक्सटार्नल अक्सिपीटल प्रोटुवारेन्ससम्म लाग्छ । डीपलीयार सर्भाइकल भार्तिव्रीका स्पाइन र येक्सटार्नल अक्सिपीटल क्रमसम्म लाग्छ । नं. ५. लीगामेन्टम आफ दी ट्रान्सभर्स प्रसेस । यो जानकोनाम—

(क) इन्टर ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट्स । यो भार्तिव्रीका ट्रान्सभर्स प्रसेसको बीच बीचमा रहन्छ । यो सर्भाइकल भार्तिव्रीका ट्रान्सभर्स प्रसेसमा लाग्दैन जस्तो देखिन्छ । लाम्बर भार्तिव्रीको ट्रान्सभर्स प्रसेसमा थिन भै लाग्छ । डर्सल भार्तिव्रीको ट्रान्सभर्स प्रसेसमा पुरा लागेको छ ।

आर्टिकुलेशन आफ दी

याट्लासयान्ड आक्सिसको वयान ।

नं. १. आट्लयान्टो आक्सयेड आर्टिकुलेशन । यो वोडन्टयेड प्रसेस र आट्लासको आन्टीरियर आर्चमा लाग्छ र वोडन्टयेड प्रसेस र ट्रान्सभर्स लीगामेन्टको साथ लाग्छ ।

यो आट्लयान्टो आक्सयेड आर्टिकुलेशन ४ किसिमको छ ।

(क) आन्टोरियेर आट्ल्यान्टो अक्सियाल लीगामेन्ट । येस्को २ हिस्सा छ । सुपरफिसियाल पार्ट ?। डीप पार्ट ?। सुपरफिसियाल पार्ट आन्टोरियेर कामन् लीगामेन्टको साथ मीलेको छ । यो आन्तर्भ्रमा याट्लासको आन्टीरियेर ड्युवर्कलमा लाग्छ । वीलोमा आक्सिसको वडि र वोडन्टयेड प्रसेसको वेसमा लाग्छ । डीप पार्ट बर्ड हुन्छ । याट्लासको आन्टीरियेर आर्चको लोवर बर्डदेखि वोडन्टयेड प्रसेसको वेस र आक्सिसको वडिमा लाग्छ ।

(ख) पोष्टीरियेर आट्ल्यान्टो आक्सियाल लीगामेन्ट । यो आट्लासको पोष्टीरियेर आर्चको लोवर बर्डदेखि आक्सिसको लामिनोको अपर येजको साथ लाग्छ ।

(ग) ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट । येसले ओडन्टयेड प्रसेसलाई ठीक जगामा राख्छ । यो याट्लासको ल्याट्याल मासको डन्नर सर्फेसको २ हिस्सा २ ड्युवर्कलस छ, तेसैमा लाग्छ । येही ट्रान्स लीगामेन्टको पोष्टीरियेर सर्फेसको मिडिलदेखि, अपवार्डमा आक्सिसपीटलको व्यासिलर प्रसेस र वीलोमा आक्सिसको वाडीसम्म फाइब्रसहरू लाग्छ, यो फाइब्रसहरूको नाम क्रुसियाल लीगामेन्ट भन्छन ।

(घ) क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो अरु अरु भाटित्रीमा भया जस्तै हुन्छ ।

आट्लास र आक्सिसपीटल वोन्सको

भाटिकुलेशन्सको घयान ।

नं. १. आन्टीरियेर आक्सिसपीटो आट्ल्यान्टेल लीगामेन्ट्स । यो

- २ हुन्छ, सुपरफीसियाल पार्ट १ । डीप पार्ट १ । सुपरफीसियाल पार्ट आवभमा आक्सिपीटलको व्यासिलर प्रसेसमा र वीलोमा आटलासको आन्टीरियेर आर्चको ट्युवर्कलमा लाग्छ । डीप पार्ट आवभमा फोरामेन म्याग्नाको आन्टीरियेर मार्जीनमा लाग्छ । वीलोमा आटलासको आन्टीरियेर आर्चको अपर वर्डरमा लाग्छ ।
- नं. २. पोष्टीरियेर आक्सिपीटो आटल्यान्टेल लीगामेन्ट्स । यो आवभमा फोरामेन म्याग्नाको पोष्टीरियेर मार्जीनमा र वीलोमा आटलासको पोष्टीरियेर आर्चको अपर वर्डरमा लाग्छ । आर्टिब्रल आर्टि र साव आक्सिपीटल नार्भ । यो लीगामेन्ट भीत्र दीयेर जान्छ ।
- नं. ३. ल्याटासाल आक्सिपीटो आटल्यान्टेल लीगामेन्ट्स । यो दुवैदिग्मा १।१ हुन्छ । यो आवभमा आक्सिपीटल बोनको जुगुलर प्रसेसमा लाग्छ । वीलोमा याटलासको ट्रान्सभर्स प्रसेसको वेसमा लाग्छ ।
- नं. ४. क्याप्सुलर लीगामेन्ट्स । यो आक्सिपीटलको कन्डाइलर र याटलासको आर्टिकुलर प्रसेसको ओरीपरिमा लाग्छ ।

आक्सिस र अक्सिपीटल बोनको

आर्टिकुलेशनको चयन ।

- नं. १. आक्सिपीटो आक्सियाल लीगामेन्ट्स । यो स्पाइमल केनाल भीत्र रहन्छ । यो वीलोमा आक्सिको चाडोको पोष्टीरियेर सर्केसमा लाग्छ र आवभमा आक्सिपीटल बोनको व्यासिलर ग्रुभमा लाग्छ ।

२ नं. ओडन्टयेड लीगामेन्ट, अथवा चक लीगामेन्ट ।

येस्को ३ हिस्सा हुन्छ, वोडन्टयेड प्रसेसको अपर पार्टको २ दिगदेखि अक्सिपीटल बोनको कन्डाइल्सको इन्टर साइडका राफ सर्फेसमा लाग्छ । यो २का बीचमा लीगामेन्ट्स सास्पेन्डस्-रीयाम रहन्छ । यो वोडन्टयेड प्रसेसको येपेक्सदेखि फोरामेन म्याग्नमको आन्टीरियेर मार्जीनसम्म लाग्छ ।

नं. ३. साइनोभीयाल मेम्ब्रेन्स । यो २ हुन्छन, वोडन्टयेड प्रसेसको फ्रान्टमा १ । वीहाइन्डमा १ ।

टेम्पोरो म्याक्सिलरिको

आर्टिकुलेशन्सको घयान ।

यो टेम्पोरल बोनको ग्लोबुलर क्याभिटीको आन्टीरियेर पार्ट टेम्पोरल बोनले वन्छ । दोस्रो नाम, आर्टिकुलेशन आफ दी लोवार्ज ।

नं. १. इन्टर्नल ह्याटास्पाल लीगामेन्ट आफ दी लोवार्ज । यो आवभमा स्फीनायेडको स्पाइनस प्रसेसमा वीलोमा लोवार्जको डेन्टल फोरामेनको मार्जीन र लीड्ग्युलामा लाग्छ ।

नं. २. येक्सटर्नल ह्याटास्पाल लीगामेन्ट आफ दी लोवार्ज । यो आवभमा जाङ्गोमाको आउटर सर्फेस, ट्युवर्कल र लोवर वर्डरमा लाग्छ । वीलोमा लोवार्जको नेकको आउटर सर्फेस र पोष्टीरियेरयेजमा लाग्छ ।

नं. ३. ट्राइलोम्याक्सिलरि लीगामेन्ट । यो ट्राइलयेड प्रसेसको येपेक्सदेखि लोवार्जको रेमासको पोष्टीरियेर वर्डर र आङ्गल-सम्म लाग्छ ।

- नं. ४. घाइलोहायेड लीगामेन्ट । यो घाइलयेड प्रसेसदेखि हाए
वोनको स्नाल कर्नुवामो लाग्छ ।
- नं. ५. क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो आवभमा ग्लिनयेड क्याभिटी
येज र आर्टिकुलर येमिनेन्समा लाग्छ, वीलोमा कन्डाइल
नेकको ओरिपरिमो लाग्छ ।
- नं. ६. इन्टर आर्टिकुलर फाइव्रो कार्टिलेज । येस्को आकार् व्रोभे
हुन्छ, येजको कन्डाइल र ग्लिनयेड क्याभिटीको बीचमा रहन्छ ।
- नं. ७. साइनोमीयाल मेम्ब्रेन । यो २ हुन्छ, फाइव्रो कार्टिलेज
आवभमा १ । वीलोमा १ ।

टेम्पोरो म्याक्सिलरिको

आर्टिकुलेशन्सको नामस ।

अरिक्युलो टेम्पोरल

इन्फीरियर म्याक्सिलरि नार्भको म्यासिटेरिक ब्रेञ्च ।

येस्को आर्टिज ।

टेम्पोरल ।

हे० को भाक्सन ।

लोत्रार्जलाई डीप्रेस गराउँ छ । एलीभेट गराउँ छ । फव
र व्याकवार्ड चलाउँ छ ।

आर्टिकुलेशन आफ् दी

रिक्स उश्चदी भाटित्री-

माने रिक्स र भाटित्रीको साथ आर्टिकुलेशन्स । यो २ कि
सिमको हुन्छ ।

नं. १. रिक्सको हेडको साथ र भाटिब्रीको वाडीको साथ आर्टिकुलेशन्स । येस्को भीत्र ३ किसिम छ ।

(क) आन्टीरियेरकष्टो भाटिब्रल लीगामेन्ट, दोस्रो नाम, प्टे-लेड लीगामेन्ट । येस्को ३ फ्यासीक्युली हुन्छ, सुपेरियेर फ्यासीक्युलस् रिबको हेडदेखि, माथीछो भाटिब्राको वाडीमा लाग्छ । इन्फीरियेर फ्यासीक्युलस् रिबको हेडदेखि, तछो भाटिब्राको वाडीमा लाग्छ । मिडिल फ्यासियुलस इन्टर भाटिब्रल साव-प्टेन्समा लाग्छ ।

(ख) क्याप्जुलर लीगामेन्ट । यो रिबको हेड र आर्टिकुलर सर्फेसको ओरिपरिमा लाग्छ ।

(ग) इन्टर आर्टिक्युलर लीगामेन्ट । यसले योजयन्टलाई २ भाग गराउँ छ ।

नं. २. रिक्सको नेक र ट्युवर्कलको साथ भाटिब्रीको ट्रान्सभर्स प्रसेसको साथ आर्टिकुलेशन्स । येस्को भीत्र ४ किसिमको छ ।

(क) आन्टीरियेरकष्टो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट्स, दोस्रो नाम, सुपेरियेरकष्टो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट । यो रिबको नेकको अपर वर्डरदेखि माथीछो भाटिब्राको ट्रान्सभर्स प्रसेसको लोवर वर्डरमा लाग्छ । यो लीगामेन्ट फाष्ट रिबमा लाग्दैन ।

(ख) मिडिलकष्टो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट, दोस्रो नाम, इन्टर वोसियास लीगामेन्ट । यो ट्रान्सभर्स प्रसेसको आन्टीरियेर सर्फेसदेखि, रिबको नेकको पोष्टेरियेर सर्फेसमा लाग्छ । यो एलेभेन्थ र ट्वेल्थ रिबसमा लाग्दैन ।

(ग) पोष्टीरियेरकण्डो ट्रान्सभर्स लीगामेन्ट । यो ट्रान्सभर्स प्रसेसको येपेवसदेखि, रिबको ड्युवर्कलको नान आर्टिकुलर पार्नमा लाग्छ । एलेभेन्थ र ट्वेल्थ रिबसमा छैन ।

(घ) क्यापसुलर लीगामेन्ट । यो आर्टिकुलर सर्फेसको ओरिपरिमा लाग्छ । यो पनि एलेभेन्थ र ट्वेल्थ रिबसमा लाग्दैन ।

टुरिब्सको कार्टिलेजको साथ घार्नामको

आर्टिकुलेशनको वयान ।

नं. १. आन्टीरियेरकन्डोघार्नाल लीगामेन्ट । यो रिबको कार्टिलेजेसको येक्सटिमिटीदेखि घार्नामसम्म लाग्छ, येस्को ३ फ्यासिक्युली हुन्छ, सुपोरियेर ? । मिडिल ? । इन्फीरियेरफ्यासिक्युली ? ।

नं. २. पोष्टीरियेरकन्डोघार्नाल लीगामेन्ट । यो पोष्टीरियेरमा छ । तर अली अली मालूम हुन्छ ।

नं. ३. क्यापसुलर लीगामेन्ट । योजयन्टको ओरिपरिमा लाग्छ ।

नं. ४. इन्टर आर्टिकुलर कन्डोघार्नाल लीगामेन्ट । यो सेकेन्ड र थर्ड कष्टल कार्टिलेजेस र घार्नामलाई समाउँ छ ।

नं. ५. आन्टीरियेर कन्डोज्कीफ्वायेड लीगामेन्ट । यो सेभेन्थ कष्टल कार्टिलेजको आन्टीरियेर सर्फेसदेखि आन्सीफारम आपेन्डीक्सको आन्टीरियेर सर्फेससम्म लाग्छ ।

नं. ६. पोष्टीरियेर कन्डोज्कीफ्वायेड लीगामेन्ट । यो फाष्ट कष्टल कार्टिलेज बाहेक अरु सब कार्टिलेजेसमा छ ।

लीगामेन्ट्स आफ दी

घार्नामको वयान ।

- नं. १. आन्टीरियेर इन्टर घार्नाल लीगामेन्ट, येसले घार्नामको फ्राष्ट र सेक्रेन्ड पिसलाई आन्टीरियेरमा समाउँ छ ।
- नं. २. पोष्टीरियेर इन्टर घार्नाल लीगामेन्ट, येसले घार्नामको फ्राष्ट र सेक्रेन्ड पिसलाई पोष्टीरियेरमा समाउँ छ ।

पेलभिसको साथ स्पाइनको साथ

आर्टिकुलेशन्सको वयान ।

- नं. १. आन्टीरियेर कमन लीगामेन्ट र पोष्टीरियेर कमन लीगामेन्ट । यो माथीवाट आयेर पेल्वीवसमा लाग्छ ।
- नं. २. इन्टर भाटिब्रल सवण्टेन्स । यो लाष्ट लाम्बर भाटिब्रा र स्पाक्रामको बीचमा रहन्छ ।
- नं. ३. लीगामेन्टासाप्लाभा । यो लाष्ट लाम्बर भाटिब्राको लामिनी र स्पाक्राल केनालको अपर बोप्रिडको मार्जीन सम्म लाग्छ ।
- नं. ४. क्याप्सुलर लीगामेन्ट्स । यो २ आर्टिकुलर प्रसेसेसको ओरिपरिमा लाग्छ ।
- नं. ५. इन्टर स्पाइनस र सुप्रास्पाइनस लीगामेन्ट्स ।
- नं. ६. लाम्बोस्पाक्राल लीगामेन्ट, दोस्रो नाम स्पाक्रो भाटिब्रल लीगामेन्ट । यो आवभमा फोप्य लाम्बरको ट्र्यान्सभर्स प्रसेसको टिपको फ्रान्टदेखि वीलोमा स्पाक्रामको वेसको ल्याटा-स्वाल मासको आउटर बर्डरको फ्रान्टसम्म लाग्छ ।

न. ७. इलियो लाम्बर लीगामेन्ट । यो फिथ लाम्बर भाटिवाको
ट्र्यान्सभर्स प्रसेसको टिप देखि इलियामको क्रेण्ट सम्म लाग्छ ।

पेलिभसको

भाटिकुलेशन्सको वयान ।

नं. १. स्पाक्राम र इलियामको साथ आर्टिकुलेशन्स । यसको भिन्न
२ लीगामेन्ट्स हुन्छन ।

(क) आन्टीरियर स्पाक्रोइलियाक लीगामेन्ट । यो स्पाक्रा-
मको आन्टीरियर सर्फेस देखि इलियामको आन्टीरियर सर्फेस
सम्म लाग्छ ।

(ख) पोष्टोरियर स्पाक्रो इलियाक लीगामेन्ट । यो स्पाक्रा-
मको पोष्टोरियर सर्फेस देखि इलियामको पोष्टोरियर सर्फेस
सम्म लाग्छ ।

नं. २ स्पाक्राम र स्कीयामको साथ आर्टिकुलेशन्स हुने लीगा-
मेन्ट्स ।

(क) ग्रेट स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्ट, दोस्रो नाम पोष्टोरि-
येर स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्ट । यो पोष्टोरियर इन्कीरियर
इलियाक स्पाइनको वेसमा र फोर्य, फीथ ट्र्यान्सभर्स स्पाक्राल
ट्रुवर्कलसमा र स्पाक्राम र कन्सक्सको लोवर पार्टको यंजमा
लाग्छ । यो डाउनवार्ड आउटवार्ड र फर्वार्डवार्डमा गै स्कीयाल
ट्रुवेरोसीटिको इन्टर यंजमा र रेमासको इन्टर मार्जिनमा लाग्छ
नाम फ्याल्सोकारम लीगामेन्ट ।

(ख) स्माल स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्ट, दोस्रो नाम लेसर

स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्ट । यस्को यपोस स्कीयामको स्पाइ-
नम ~~लाग्ल~~ । येस्को वेस स्पाक्राम र कक्सिसको ल्याटासाल
मार्जीनमा लाग्ल ।

यो २ ग्रेटर र लेसर स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्ट्सले स्पा-
क्रोसाइटिक नचेसलाई २ फोरामीना बनाउे छ । लपीरियेरको नाम
ग्रेट स्पाक्रो साइटिक फोरामेन । इन्फीरियेर फोरामेनको नाम
लेसर स्पाक्रोसाइटिक फोरामेन ।

यो ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक फोरामेनवाट पाइरीफर्मीस मासल,
अट्रुटियाल साइटिक, प्युडिकभेसलस, नाभर्स, अवटुरेटर इन्टर्नस
क्वाडरेटस फोमरिस र २ ग्यामिलाई मासलसलाई सहाइ गर्ने
नाभर्स जान्छन ।

यो लेसर स्पाक्रोसाइटिक फोरामेनवाट अवटुरेटर इन्ट-
र्नस मासल र यो मासललाई सहाइ गर्ने नाभर्स, प्युडिक भेस-
लस र नाभर्स, यो फोरामेनको वाटो गरि पेठभित्रसमा जाछ ।

नं. ३. स्पाक्राम र कक्सिसको साथ आर्टिकुलेशन्स ।

(क) आन्टीरियेर स्पाक्रो कक्सिसजियाल लीगामेन्ट । यो स्पा-
क्रामको आन्टीरियेर सर्फेसदेखि कक्सिसको आन्टीरियेर सर्फेस
सम्म लाग्ल ।

(ख) पोष्टीरियेर स्पाक्रो कक्सिसजियाल लीगामेन्ट । यो स्पा-
क्रामको पोष्टीरियेर सर्फेसदेखि कक्सिसको पोष्टीरियेर सर्फेस-
सम्म लाग्ल ।

(ग) इन्टर आर्टिकुलर लीगामेन्ट । यो स्पाक्राम र कक्सि-
सको कर्नुवाको बीचमा रहन्छ ।

(घ) ल्याटास्याल स्पाङ्को कक्सिजियाल लीगामेन्ट । यो स्पाङ्कामको लोवर ल्याटास्याल आङ्गल देखि कक्सिक्सको स्पाङ्कामको टयान्सभर्स प्रसेस सम्म लाग्छ ।

(ङ) फाइब्रो कार्टिलेज । यो स्पाङ्काम र कक्सिक्सको बीचमा रहन्छ ।

नं. ४. प्युविसको आर्टिकुलेशन्स ।

(क) आन्टीरियर प्युविक लीगामेन्ट, २ प्युविसको आन्टीरियरमा रहन्छ ।

(ख) पोस्टीरियर प्युविक लीगामेन्ट, २ प्युविसको पोस्टीरियरमा रहन्छ ।

(ग) सुपीरियर प्युविक लीगामेन्ट, २ प्युविसको आचभममा रहन्छ ।

(घ) सावप्युविक लीगामेन्ट, २ प्युविसको वीलोमा रहन्छ ।

(ङ) फाइब्रो कार्टिलेज, दो २ चोन्सको बीचमा रहन्छ ।

अवटुरेटर मेम्ब्रेनले अवटुरेटर फोरामेनलाई क्लोज गर्छ । यसको अपर र आउटर पार्टमा १ केनाल छ यसबाट अवटुरेटर भेसल्स र नाभर्स जान्छ । कोहि कोहिले अवटुरेटर मेम्ब्रेनलाई अवटुरेटर लीगामेन्ट पनि भन्छन ।

अपरयेक्सटिमिटीको

आर्टिकुलेशन्सको वयान ।

येस्को भीत्रको किसिम किसिमको नाम—

पैह्ला किसिम । टानो क्लाभिग्युलर आर्टिकुलेशन्स ।

(क) आन्टीरियेर घटानों क्लाभिक्युलर लीगामेन्ट । यो क्लाभिकल वोनको इन्नर येन्डको आन्टीरियेर र अपर पार्टदेखि घटानांम वोनको फाष्ट पिस्को आन्टीरियेर र अपर पार्टमा लाग्छ ।

(ख) पोष्टोरियेर घटानों क्लाभिक्युलर लीगामेन्ट । यो क्लाभिकलको इन्नर येन्डको पोष्टोरियेर र अपर पार्ट देखि घटानांमको फाष्ट पिस्को पोष्टोरियेर र अपर पार्टमा लाग्छ ।

(ग) इन्टर क्लाभिक्युलर लीगामेन्ट । यो घटानांमको माथोमा र १ क्लाभिकलको इन्नरयेन्डदेखि दोस्रो क्लाभिकलको इन्नरयेन्डसम्म लाग्छ ।

(घ) कष्टो क्लाभिक्युलर लीगामेन्ट, दोस्रो नाम रम्बयेड लीगामेन्ट । यो फाष्ट रिबको कार्टिलेजको अपर र इन्नर पार्टदेखि क्लाभिकल वोनको आन्डर सर्फेसको रम्बयेड डीप्रेसनसम्म लाग्छ ।

(ङ) इन्टर आर्टिक्युलर फाइब्रोकार्टिलेज । यो घटानांम र क्लाभिकल वोनसको बीचमा रहन्छ ।

(च) साइनोभियाल मेम्ब्रेन्स २ । यो घटानांम र क्लाभिकल वोनसको आर्टिकुलेशनमा रहन्छ ।

(छ) क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो घटानांम र क्लाभिकल वोनसको आर्टिकुलेशन्सको ओरिपरिमा लाग्छ ।

दोहा किसिम । आक्रोमियो क्लाभिक्युलर आर्टिकुलेशन्स ।

(क) सुपीरियेर आक्रोमियो क्लाभिक्युलर लीगामेन्ट । यो क्लाभिकल वोनको आउटरयेन्डको अपर पार्टदेखि आक्रोमियान प्रसेसको अपर सर्फेससम्म लाग्छ ।

(ख) इन्फोरियेर आक्रोमियो क्लाभिग्युलर लीगामेन्ट । यो क्लाभिकल वोनको आउटरयेन्डको लोवर पार्ट देखि आक्रोमियान प्रसेसको लोवर सर्फेससम्म लाग्छ ।

(ग) इन्टर आर्टिभ्युलर फाइब्रो कार्टिलेज । यो २ वोनको बीचमा रहन्छ । कतै कतै नो हुदैन ।

(घ) साइनोभियल मेम्ब्रन । यो आर्टिकुलेशनमा रहन्छ ।

(ङ) कोस्पाको क्लाभिग्युलर लीगामेन्ट । यो क्लाभिकल वोन र कोस्पाकयेड प्रसेसलाई समाउँछ । यसको २ फ्यासिक्युली हुन्छ ।

१ आन्टीरियेर र यक्सटर्नल फ्यासिक्युली नाम ट्रापिजीयेड लीगामेन्ट । यो वोलोमा कोस्पाकयेड प्रसेसको इन्टर वर्डको पोष्टीरियेर हाकदेखि आवभमा क्लाभिकल वोनको आन्डर सर्फेसको वोल्विक लाइन सम्म लाग्छ ।

२ पोष्टीरियेर र इन्टर्नल फ्यासिक्युली, नाम कोनयेड लीगामेन्ट । यो आवभमा क्लाभिकलको इन्टीरियेर सर्फेसको वोनयेड ट्युबर्कल देखि वोलोमा कोस्पाकयेड प्रसेसको वेसमा जो राफ डीप्रेशन छ ताही सम्म लाग्छ ।

तेस्वा किसिम प्रपारस्यापुलर-लीगामेन्टस—

(क) कोस्पाको आक्रोमियाल लीगामेन्ट । यो कोस्पाकयेड प्रसेसदेखि आक्रोमियान प्रसेसमा लाग्छ । यो सोल्डर जयन्टको साथी रहन्छ ।

(ख) ट्रान्सभर्त लीगामेन्ट, दोनो नाम पोष्टीरियेर लीगामेन्ट तेस्वो नाम कोस्पाकयेड लीगामेन्ट पनि भन्छन । यो लीगा-

मेन्टले गुप्तास्त्रयापुलर नचलाई फोरामेन वनाउं छ ।

चौथा किसिम । सोल्डरजयन्टको वयान—

यो ह्युमेरसको हेड र स्त्रयापुलाको ग्लोनयेड क्याभिटी मिली बन्छ, नाम इनआप्योडोयालजयन्ट, दोस्रो नाम बलयान्डसकेट-जयन्ट । वाइसेप्स मारालको लड टेन्डनले, यो जयन्टमा लीगामेन्टको जस्तो काम गर्छ ।

(क) क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो ग्लोनयेड क्याभिटीको ओरिपरिमा र ह्युमेरसको येनाटमीकल टैकको ओरिपरिमा लाग्छ । यो क्याप्सुलर लीगामेन्टमा ३ बोप्रिड्स रहन्छ ।

पहिला बोप्रिड् आन्टीरियंगमा छ । येसवाट १ साइनीभोयाल मेम्ब्रेन । यो जयन्टदेखि सावस्त्रयापुलेरिस मासलको टेन्डन मनी जो बासां छ, तेसेको साथ मील्छ ।

सेकेन्ड बोप्रिड् इन्फ्रास्कीनेटस मासलको तल जो बासां रहन्छ । तेसैको साथ मील्छ । यो कोहो कोहोमा हुदैन ।

थार्ड बोप्रिड् २ ट्युबरोसिटीको बीचमा रहन्छ । येसवाट वाइसेप्स मासलको लड टेन्डनजयन्ट भीत्र जान्छ ।

(ख) कोस्वाको ह्युमेरल लीगामेन्ट, दोस्रो नाम आक्रोस्सरि लीगामेन्ट । यो कोस्वाकयेड प्रसेनको आउटर वर्डरदेखि ह्युमेरसको नकको ग्रेटट्युबरोसिटीको आवभमा लाग्छ ।

(ग) ट्यान्मभर्स ह्युमे ल ल गामेन्ट । यो लेसरट्युबरोसिटीदेखि, ग्रेटट्युबरोसिटीसम्म लाग्छ । वाइस्पिटल थुभलाई केनाल वनाउं छ ।

[ष] फ्ल्याड्रस लीगामेन्ट । यो ग्लूिनयेड क्याभिटीको इन्टर-येजदेखि, ह्युमेरसको लेसरद्व्युवेरोसिटीको लोवर पार्टमा लाग्छ ।

[ड] स्केप्स लीगामेन्ट । यो ग्लूिनयेड क्याभिटीको आन्डर-येजदेखि, ह्युमेरसको नेकको आन्डर पार्टसम्म लाग्छ ।

[न] ग्लूिनो ह्युमेगल लीगामेन्ट । यो ग्लूिनयेड क्याभिटीको येपेन्सदेखि, ह्युमेरसको लेसरद्व्युवेरोसिटीको वीलोमा लाग्छ ।

यो साथी लेखियाको ३ फ्ल्याड्रस, स्लेम्स, ग्लूिनो ह्युमेरल लीगामेन्टसलै क्याप्सुलर लीगामेन्टलाई मदत दिन्छ ।

[छ] ग्लूिनयेड लीगामेन्ट । यो ग्लूिनयेड क्याभिटीको ओरि परिभा लाग्छ ।

[ज) साइनो गीयाल मेम्ब्रेन । यो जयन्टमा रहन्छ ।

सोल्डर जयन्टको मासलसको नाम—

भावभना—

सुप्रास्पीनेटस ।

वीलोमा—

लड हेड आफ दी ट्राइसेप्स ।

इन्टरनेलमा—

सावस्भ्यापुलेरिस ।

पक्षसटर्नलमा—

इन्फ्रास्फीनेटस र टेरिस-साइनर मासलस रहन्छ ।

यो जयन्टको भीत्रमा वाइस्केप्स मासलको लड टेन्डन रहन्छ । धेरै वेक्सटर्नलमा डेट्टयेड मासल रहन्छ ।

येस्को पोष्टाइ गर्ने आर्टरिको नाम—

पोष्टोरियर सार्कमफ्लेक्स आर्टरिको आर्टिक्युलर ब्रेञ्चस र

सुप्रास्वयापुलार आर्टिरिजहरू जान्छ ।

येस्को ताकत् दिने नार्भको नाम—

सार्कमफ्लेक्सु नार्भ र सुप्रास्वयापुलार नार्भवाट आयाको

त्रेञ्चेस जान्छ ।

यो जयन्टको आवसन—

यो, फर्वार्ड,

व्याकवार्ड,

आवडावसन,

आड्डावसन,

सार्कमडावसन र

रोटेसन हुन्छ ।

येह्वोजयन्टको घयान ।

यो गीङ्गलीमास, दोस्रो नाम हिक्जयन्ट । यो इन्ट्रिन्सिक
ट्रुक्लियार सर्फेसको साथ आल्लाको ग्रेटरसिग्नाइड इन्ट्रिन्सिक
साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ र ह्युमेरसको क्यापिटुलमको साथ
रेडियासको अपरयेन्डको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ । यो इन्ट्रिन्सिक
आर्टिकुलेशन भै येह्वोजयन्ट वन्छ ।

येस्को लीगामेन्ट्सको नाम—

१. आन्टीरियर लीगामेन्ट । ये अन्ट्रिन्सिक इन्ट्रिन्सिक

नल कन्डाइलको फ्रान्टमा र इन्ट्रिन्सिक इन्ट्रिन्सिक

वीलोमा आल्लाको क्यापिटुलमको, इन्ट्रिन्सिक

अर्बिक्युलर लीगामेन्ट्स लन्छ ।

२. पोष्टीरियेर लीगामेन्ट । यो आवभमा अलिक्रेनन फसाके अपर वर्डर देखि वीलोमा अलिक्रेनन प्रसेसको अपर मार्जीनमा लाग्छ ।

३. इन्टर्नल क्याटास्युल लीगामेन्ट । यो आवभमा ह्युमेरसको इन्डर कन्डाइल देखि वीलोमा जादा २ भाग हुन्छ । आन्टीरियेर भाग करोनयेड प्रसेसको इन्डर मार्जीनमा लाग्छ । पोष्टीरियेर भाग अलिक्रेनन प्रसेसको इन्डर मार्जीनमा लाग्छ ।

४. येक्सटर्नल क्याटास्युल लीगामेन्ट । यो आवभमा येक्सटर्नल कन्डाइलको वीलोमा जो डीप्रेसन छ, त्यो देखि वीलोमा अर्बिक्कुलर लीगामेन्टसम्म लाग्छ ।

५. साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो ह्युमेरस आल्लार रेडियासको आर्टिकुलर सर्फेसमा ढाक छ ।

येत्वोजयन्टको

मासल्सको नाम ।

फ्रान्टमा—

वेक्रियालिस आन्टाइकस ।

बीहाइन्डमा—

ट्राइरोप्स र आनकोनियास ।

येक्सटर्नलमा—

सुपिनेटर त्रिभोस र येक्सटेन्सर मासल्सको कम्न टेन्डन अरिजिन हुन्छ ।

इन्टर्नलमा—

फ्लेक्सर मासल्सको कम्न टेन्डन अरिजिन फ्लेक्सर कार्पाई आलनेरिस मासल्स रहन्छ ।

येस्को आर्टरिजको नाम —

सुपीरियर प्रोफन्डा, इन्फीरियर प्रोफन्डा र यानास्टोमोटिकाम्याग्ना आर्टरिजको कम्पुनीकेटिड ब्रेञ्चस, ब्रेकियाल आर्टरिजको ब्रेञ्चस, आल्लाको आम्टीरियर पोष्ठीरियर, इन्टरवोसियेस रेकारेन्ट ब्रेञ्चस र रेडियालको रेकारेन्ट ब्रेञ्चसले येस्को जयन्टलाई सफ्लाई गर्छ।

येस्को नाभर्सको नाम—

आलनर नाभर्सको ब्रेञ्चस र मास्कुलोक्वुटेनियास नाभर्सको १ फाइलामेन्ट र मीडियान नाभर्सको २ ब्रेञ्चसले सफ्लाई गर्छ ।

येस्को आन्सन—

फ्लेक्सन ।

येन्सटेन्सन ।

सुपिनेसन ।

प्रोनेसन ।

रेडियोआलनर आर्टिकुलेशन्सको वयान ।

येस्को भीत्र ३ किसिम हुन्छ—

पहिला किसिम। सुपीरियर रेडियोआलनर आर्टिकुलेशन्स ।

(क) अर्बिग्युलर लीगामेन्ट । यो रेडियासको हेडको ओरिपरि र आल्लाको लेसर सीगमाइड क्याभिटीको ओरिपरिमा लाग्छ । येस्ले सुपिनेसन र प्रोनेसन गराउँ छ ।

दोस्रो किसिम । मिडिल रेडियोआलनर आर्टिकुलेशन्स ।

(क) वोव्लिकलीगामेन्ट, दोस्रो नाम राउन्डलीगामेन्ट । यो करोनयड प्रसेसको बिसमा जो ट्युबर्कल हुन्छ, त्यो देखि रेडि-

यासको व्युवर्कलको वीलोमा लाग्छ ।

(ख) इन्टरवोसियेस मेम्ब्रेन । यो रेडियास र थ्याल्काको इन्टर वोसियास रिजमा लाग्छ ।

तेस्ला किसिम । इन्फीरियर रेडियोआल्ट्र आर्टिकुलेशन्स ।

(क) आन्टीरियर रेडियोआल्ट्र लीगामेन्ट । यो रेडियासको सिगमाइड क्याभिटीको आन्टीरियर येजदेखि आल्ट्राको हेडको आन्टीरियर सर्फेससम्म लाग्छ ।

(ख) पोष्टीरियर रेडियो आल्ट्र लीगामेन्ट । यो रेडियासको सिगमाइड क्याभिटीको पोष्टीरियरयेजदेखि आल्ट्राको हेडको पोष्टीरियर सर्फेससम्म लाग्छ ।

(ग) ट्राइयाङ्गुलर फाइब्रो कार्टिलेज, दोस्रो नाम इन्टरआर्टिक्युलर फाइब्रो कार्टिलेज । यो आल्ट्र रेडियासको लोवरयेन्डको बीचमा रहन्छ ।

(घ) साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो रेडियास र आल्ट्राको लोवर येन्डको बीचमा रहन्छ ।

रेडियोआल्ट्र आर्टिकुलेशन्सको आक्सन—

सुपिनेसन ।

प्रोनेसन ।

रिष्ट्रजयन्टको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम रेडियो कार्पाल जयन्ट हो । यो रेडियसको लोवरयेन्ड र इन्टर आर्टिकुलर फाइब्रो कार्टिलेजको आन्त

सर्फेसको साथ स्त्रयाफ्वायेड सेमिलुनर र क्यानियाइफारम वोन्स मीलेर गी जयन्ट वन्छ ।

येस्को लीगामेन्ट्सको नाम--

नं. १. येवसटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट, दोस्त्रो नाम रेडियोकार्पाँल लीगामेन्ट । यो रेडियासको टाईलयेड प्रसेसको टिप-देखि स्त्रयाफ्वायेड वोनको आउटर सर्फेसको डीप्रेसनमा लाग्छ ।

नं. २. इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट, दोस्त्रो नाम आल्लोकार्पाँल लीगामेन्ट । यो आल्लाको टाईलयेड प्रसेसको येन्डदेखि वीलोमा र फ्यासिक्युली हुन्छ ।

[पहिला] फ्यासिक्युली । क्यानियाइफारम वोनको इन्टर साइडमा लाग्छ ।

[दोस्त्रा] फ्यासिक्युली । पीसिफारम वोन र यानुलर लीगामेन्टमा लाग्छ ।

नं. ३. आन्टीरियेर लीगामेन्ट । यो आवभमा रेडियासको लोवर येन्डको आन्टीरियेर येजमा र आल्लाको टाईलयेड प्रसेसमा लाग्छ । वीलोमा स्त्रयाफ्वायेड सेमिलुनर र क्यानियाइफारम वोन्सको आन्टीरियेर सर्फेसमा लाग्छ ।

नं. ४. पोष्टीरियेर लीगामेन्ट । यो आवभमा रेडियासको लोवर येन्डको पोष्टीरियेर मार्जीनदेखि वीलोमा स्त्रयाफ्वायेड सेमिलुनर क्यानियाइफारम वोन्सको डर्सल सर्फेसमा लाग्छ ।

नं. ५. साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो जयन्टको बीचमा रहन्छ ।

रिष्टजयन्टको

मासल्सको नाम ।

फ्रान्टमा—

फ्लेक्सर मासल्सको टेन्डेन्स ।

बीहाइन्डमा—

येक्सटेन्सर मासल्सको टेन्डेन्स रहन्छ ।

येस्को आर्टरिजको नाम—

रेडियाल र आल्टर आर्टरिजको आन्टीरियर, पोष्टीरियर कार्पाल ब्रेञ्चेस र आन्टीरियर र पोष्टीरियर इन्टर बोसियास आर्टरिज र डिप पामरआर्चको आसीन्डिङ ब्रेञ्चेसले सप्लाइ गर्छ ।

येस्को नाभर्सको नाम—

आल्टर नाभर्स र पोष्टीरियर इन्टर बोसियास नाभर्सको ब्रेञ्चेसले सप्लाइ गर्छ ।

येस्को आक्सन—

फ्लेक्सन ।

येक्सटेन्सन ।

आब्डाक्सन ।

आड्डाक्सन ।

सार्कमडाक्सन ।

कार्पासको

आर्टिकुलेशन्सको वयान ।

[क] कार्पाल बोन्सको फाष्टरोका आर्टिकुलेशन्स ।
नं.१. डर्सल लोगामेन्ट्स ।

नं. २. पामर लीगामेन्ट्स ।

नं. ~~३. इन्टर वोसियेसमेन्ट्स हुन्छन ।~~

(ख) कार्पालि वोन्सको सेकेन्डरोका आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. डर्सल लीगामेन्ट्स ३

नं. २. पामर लीगामेन्ट्स ३

नं. ३. इन्टर वोसियेस लीगामेन्ट्स ३

फाष्ट र सेकेन्डरोको

आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. पामर लीगामेन्ट, दोह्रो नाम आन्टीरियेर लीगामेन्ट ।

नं. २. डर्सल लीगामेन्ट, दोह्रो नाम पोष्टीरियेर लीगामेन्ट ।

नं. ३. ल्याटास्पाल लीगामेन्ट्स २ । येस्को येक्सटर्नल लीगामेन्टले स्क्वाफ्रायेड र ट्रापिजियेमलाई कनेक्ट गराउँ छ । येस्को इन्टर्नल लीगामेन्टले क्युनियाइफारम र आइसिफारम वोन्सलाई कनेक्ट गराउँ छ ।

नं. ४. साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो वोन्सको बीच २ मा रहन्छ ।

पिसिफारम बोनको

लीगामेन्ट्स ।

नं. १. क्याप्सुलर लीगामेन्ट १

नं. २ पामर लीगामेन्ट्स २

१. आन्टीरियेर यानुलर लीगामेन्ट । यो ट्रापिजियेम स्क्वाफ्रायेड, आइसिफारम प्रसेस र पिसिफारम वोन्सको ओरिपरिमा लाग्छ ।

२. पोष्टीरिघेर यानुलर लीगामेन्ट । यो रेडियासकी लोवर येन्डको आउटर वर्डर र क्युनियाइफारम पिसिफारम, ब्रोन्को इन्टर साइडमा लाग्छ ।

कार्पोमेटाकार्पाल आर्टिकुलेशन्स ।

पहिला किसिम । ट्रापिजियेसको साथ फाष्टमेटाकार्पाल वोनसको आर्टिकुलेशन्स ।

येस्को लीगामेन्ट्सको नाम—

नं. १. क्याप्सुलर लीगामेन्ट ।

दोस्रा किसिम । बाकी ४ मेटाकार्पाल वोनसको साथ कार्पासको आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. डर्सल लीगामेन्ट्स ।

नं. २. पामर लीगामेन्ट्स ।

नं. ३. इन्टर बोसियास लीगामेन्ट्स ।

नं. ४. साईनोभियाल मेम्ब्रेन्स ।

१ मेटाकार्पाल वोनको साथ, दोस्रा मेटाकार्पाल वोनको आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. डर्सल लीगामेन्ट्स ।

नं. २. पामर लीगामेन्ट्स ।

नं. ३. इन्टर बोसियास लीगामेन्ट्स ।

नं. ४. साईनोभियाल मेम्ब्रेन ।

नं. ५. ट्यून्सभर्स मेटाकार्पाल लीगामेन्ट्स ।

मिटाकार्पो फ्ल्याङ्गियाल आर्टिकुलेशन्सको घयान ।

नं. १. आन्टीरियेर लीगामेन्ट १

नं. २. ल्याटास्वाल लीगामेन्ट्स २

पहिला फ्ल्याङ्गिसको साथ दोस्रो फ्ल्याङ्गिसको

आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. आन्टीरियेर लीगामेन्ट १

नं. २. ल्याटास्वाल लीगामेन्ट्स २

लोवर येक्सर्टिमुटिको

आर्टिकुलेशन्सको घयान ।

(नं. १.) हीप् जयन्टको घयान ।

यो येनआर्भूडियालजयन्ट, दोस्रो नाम वल्थान्ड लयन्टज-
यन्ट । यो फिमरको हेड र आसिटान्युलम् क्याभिटी मिली, यो
जयन्ट बन्छ ।

येस्को लीगामेन्ट्सको नाम—

[क] क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो आवभमा आसिटान्युलंको
मार्जीन्मा र वीलोमा फिमर जोन्को तेकमा लाग्छ ।

[ख] डलियो फिमरल-लीगामेन्ट, दोस्रो नाम ओवाड
लीगामेन्ट । यो आवभमा आन्टीरियेर इन्फीरियेर इलियाक
स्पाइनमा लाग्छ । वीलोमा वाइफरकेट भै आन्टीरियेर इन्टरट्रो-
कान्टरिक लाइनको आउटर र इन्नर पार्टमा लाग्छ ।

[ग] स्कीयो क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो स्कीयामको आसि-
टान्युलमको तलदेखि क्याप्सुलर लीगामेन्टको लोवर र क्याक-
पार्टमा लाग्छ ।

[घ] पीउबोफिमरल लीगामेन्ट । यो इलीयो पेक्टिनीयाल येमिनेन्सदेखि ट्रोकाण्टर माइनरको फ्रान्टको द्युवर्कलमा लाग्छ ।

[ङ] लीगामेन्टम टेरिस । यो फिमरको ट्रेडमा जो डिप्रेसन छ, उसैमा लाग्छ र आसिटाव्युलमको मार्जौनमा जो नच छ । नाम, कटिलयेड नच, तसैको मार्जौनमा लाग्छ ।

[च] कटिलयेड लीगामेन्ट । यो आसिटाव्युलमको ओरिपरिमा लाग्छ ।

[छ] ट्यून्सभर्स लीगामेन्ट । यसले कटिलयेड नचलाई ढाँक्छ । यो जयेन्टको न्युट्रियान्ट भेसल्स, यो मुनि रहन्छ ।

[ज] साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो क्याप्सुलर लीगामेन्टको भीत्र रहन्छ ।

हिप जयेन्टको

मासल्सको नाम ।

फ्रान्टमा—	स्ववास इलायाकस मासल्स ।
भावभमा—	रेक्टसको रिफ्लेक्टेड हेड ग्लुटिआस मिनिमास मासल्स ।
इन्टर्नलमा—	अब्टुरेटर येक्सटर्नस पेक्टिनियास मासल्स ।
पीहार्इन्डमा—	पाइरिफर्मीस २ ग्यामिलाई अब्टुरेटर येक्सटर्नस र

अव्टुरेटर इन्टर्नस

काइरेटस फीमरिस मासल्स रहन्छ ।

येस्को आर्टिरिज्को नाम—

अव्टुरेटर सायेटिक इन्टर्नल सार्कमफ्लेक्स र गुटियाल

आर्टिरिज्को ब्रेञ्चेसले सफ्लाई गर्छ ।

यो जयन्टको

सफ्लाइ गर्ने नाभर्सको नाम ।

स्पाकाल फ्लेक्सस ।

ग्रेट सायेटिक ।

अव्टुरेटर ।

ओक्सोस्सुरि अव्टुरेटर आर्टिरिज्को आर्टिकुलर ब्रेञ्चेसले सफ्लाई गर्छ ।

अन्टीरियर क्रुरलको ब्रेञ्चेसको १ फाइलामेन्टले पनि येस्को सफ्लाई गर्छ ।

येस्को आवसन—

फ्लेक्सन ।

येक्सटेन्सन ।

आइडाक्सन ।

आव्हाक्सन ।

सार्कमडाक्सन ।

रोटेसन ।

(न २.) नोजयन्टको ध्यान ।

येस्को दोस्रो नाम गीङ्गीमसजयन्ट । तेस्रो नाम वीलोमा जयन्ट । यो फीमरको कन्डाइलस र टिवियाको हेड र प्याटिलाको यो जयन्ट बन्छ । येस्को भीत्र २ किसिमको लीगामेन्ट्स हुन्छ ।

(पहिला किसिम)

येक्सटर्नल्लीगामेन्ट ।

(क) आन्टीरियेर लीगामेन्ट, दोस्रो नाम लीगामेन्टम प्याटिली । यो क्वाड्रिसेप्स येक्सटर्नसरको टेन्डनवाट आयाको छ । यो आवभमा प्याटिलाको येपेक्सको र लोवर र पोष्टोरियेर सर्फेसमा लाग्छ । वीलोमा टिवियाको व्युवर्कलको लोवर पार्टमा लाग्छ ।

(ख) पोष्टोरियेर लीगामेन्ट, दोस्रो नाम लीगामेन्टम पोष्टोइकम उइन्सलोई । यो ३ हिस्साले बन्छ । १ सेन्टल पार्ट । २ ल्याटास्वाल पार्ट्स । ल्याटास्वाल पार्ट्स आवभमा फीमरको कन्डाइलसदेखि वीलोमा टिवियाको हेडमा लाग्छ । सेन्टल पार्ट सेमिमेम्ब्रेनको टेन्डनवाट आयाको छ । यो टिवियाको इन्नर व्युवेरोसिटीदेखि फीमरको आउटर कन्डाइलको अपर पार्टको इन्नरसाइडमा लाग्छ ।

(ग) इन्टर्नल ल्याटास्वाल लीगामेन्ट । यो आवभमा फीमरको इन्नर कन्डाइलमा लाग्छ । वीलोमा इन्नर व्युवेरोसिटीको मारजीनमा र इन्टर्नल फाइब्रोकार्टिलेजमा र टिवियाको स्पाफ्टको इन्नर सर्फेसमा लाग्छ ।

(घ) लड् येक्सटर्नल ल्याटास्वाल लीगामेन्ट । यो आवभमा फीमरको येक्सटर्नल कन्डाइलमा र वीलोमा फीबुलाको हेडको

येक्सटर्नलपार्टमा लाग्छ ।

(ब) यो येक्सटर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्ट । यो आवभमा फीमरको आउटर कन्डाइलमा र वीलोमा पिबुलाको घाईलयंड प्रसेसमा लाग्छ ।

(च) क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो बोन्सको आर्टिकुलर सर्फेसको मज्जांसमा र थाईको फ्यासियालेटाको साथ मील्छ ।

(दोस्रो किसिम)

नीजयटको इन्टर्नल लीगामेन्ट ।

(क) 'आन्टीरियर क्रुसियाल लीगामेन्ट, दोस्रो नाम येक्सटर्नल क्रुसियाल लीगामेन्ट । यो टिवियाको स्पाइनको फ्रान्टको डिप्रेसनमा र येक्सटर्नल सेमिलुनर फाइब्रोकार्टिलेजमा लाग्छ । यो अपवार्ड, व्याकवार्ड र आउटवार्डदिग्मा गै फीमरको येक्सटर्नलकन्डाइलको इन्टरसाइडको पोष्टेरियरपार्टमा लाग्छ ।

(ख) पोष्टेरियर क्रुसियाल लीगामेन्ट, दोस्रो नाम इन्टर्नल क्रुसियाल लीगामेन्ट । यो टिवियाको स्पाइनको वोहाईन्डको डिप्रेसनमा र पल्लिटियालनन्समा र येक्सटर्नल सेमिलुनर फाइब्रोकार्टिलेजको पोष्टेरियरवार्डमा लाग्छ, र यो अपवार्ड, फर्वाड र इनवार्डदिग्मा गै पोष्टेरियर फाइवर्स इन्टरकन्डाइलमा लाग्छ । आन्टीरियर फाइवर्स, यो इन्टरकन्डाइलको आउटर सर्फेसमा लाग्छ ।

(ग) सेमिलुनर फाइब्रोकार्टिलेजेस । यो २ हुन्छन्, इन्टर्नल र येक्सटर्नल सेमिलुनर फाइब्रोकार्टिलेजेस । यो २ कार्टिलेजेस टिवियाको हेडको २ दिग्मा लाग्छ । फीमरको कन्डाइलको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

(घ) ड्रयान्सभर्स लीगामेन्ट । यो सेमीलुनर कार्टिलेजेस आन्टीरिघेर येक्सट्रिमिटिजको वोचमा रहन्छ ।

(ङ) करोनरीलीगामेन्ट । यो टिवियाको हिडको माजी लाग्छ । सेमीलुनर फाइब्रोकार्टिलेजलाई कर्नक्ट गराउँ छ ।

(च) साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो जयन्टको भीत्र रहन्छ ।

(छ) लीगामेन्टम् म्युकोसम् । यो साइनोभियाल मेम्ब्रेन १ ट्राइयाङ्गुलर फोल्ड हो, यो इन्टर कन्डीलयेट नचदेखि प्यालासम्म लाग्छ ।

(ज) लीगामेन्टा अलेरिया । यो साइनोभियालमेम्ब्रेन २ हिस्सा हो । लीगामेन्टम् म्युकोसमको २ दिग्मा रहन्छ ।

नोजयन्टको

मासल्सको नाम ।

फ्रान्टमा—

क्वाड्रिसेप्स येक्सटेन्सर ।

षाउटरसाइडमा—

वाइसेप्स

पल्लिटियास मासल्स

येक्सटेर्नल पल्लिटियाल तार्भ रहन्छ ।

इन्टरसाइडमा—

साटेरियास

ग्रासाइलिस

सेमिटेन्डीनोसस

सेमिमेम्ब्रिनोसस मासल्स रहन्छ ।

विहाइन्डमा—

सेमिमेम्ब्रिनोसस मासलको टेन्डन

पल्लिटियाल भेसल्स

इन्टर्नल पल्लिटियाल नाभ

पल्लिटियास

प्लान्टेरिस

ग्याष्ट्रकनिमिआसको २ हेइस

लीम्फ्याटिक ग्ल्यान्ड्स

फल्याट रहन्छ ।

नीजयन्टको

सप्लाइगर्न आर्टरिजको नाम ।

फीमरल आर्टरिको यानाष्टोमोटिकाम्याग्ना

पल्लिटियाल आर्टरिजको आर्टिकुलर ब्रेञ्चेस

आन्टीरियेरटिचियाल आर्टरिको आन्टीरियेर पोष्टीरियेर र

रेकारेन्ट ब्रेञ्चेस

प्रोफन्डा आर्टरिको येक्सटर्नल सार्कमफलेक्स ब्रेञ्चको डि-

सिन्डीड ब्रेञ्च सप्लाइ गर्छ ।

येस्को नाभ्सको नाम—

अव्टुरेटर

आन्टीरियेर क्रुरल

येक्सटर्नल

इन्टर्नल पल्लिटियाल नाभवाट आयाको ब्रेञ्चेसले

सप्लाइ गर्छ ।

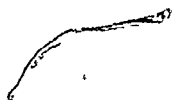
येस्को आक्सन—

फ्लेक्सन

येक्सटेन्सन

थोरै इनवार्ड

आउटवार्डदिग्मारोटेसन ।

टिवियो फीबुलर आर्टिकुलेशन्सको वयान ।

येस्को भीत्र ३ किसिम हुन्छन—

(क) सुपीरियर टिवियो फीबुलर आर्टिकुलेशन्सको लीगामेन्ट्स ।

नं. १. आन्टीरियर सुपीरियर टिवियो फीबुलर लीगामेन्ट । यो फीबुलाको हेड र टिवियाको येक्सटेर्नल ट्युबेरोसिटीमा लाग्छ ।

नं. २. पोष्टीरियर सुपीरियर टिवियो फीबुलर लीगामेन्ट्स । यो फीबुलाको हेडको क्याकपार्टदेखि टिवियाको येक्सटेर्नल ट्युबेरोसिटीको क्याकपार्टमा लाग्छ ।

नं. ३. क्याप्सुलर लीगामेन्ट । यो जयन्टको ओरिपरिमा लाग्छ ।

नं. ४. साइनोभियल मेम्ब्रेन । यो जयन्टमा रहन्छ ।

(ख) मिडिल टिवियो फीबुलर आर्टिकुलेशन्सको लीगामेन्ट्स ।

नं. १. इन्टरओसियस मेम्ब्रेन । यो टिविया र फीबुलाको इन्टर

ओसियस रिजमा लाग्छ । येस्को सुपीरियरमा १ वोटिप्रिड छ, येसवाट आन्टीरियर टिवियाल भेसल्स जान्छ । येस्को तल

पनि १ वोटिप्रिड छ, येसवाट आन्टीरियर पेरोनियल भेसल्स जान्छ ।

(ग) इन्फीरियर टिवियो फिब्रुलर आर्टिकुलेशन्सको लीगामेन्टस ।

नं. १. इन्फीरियर इन्टर ओसियेस लीगामेन्ट । यो इन्टर ओसियेस मेम्ब्रेनबाट आयाको छ ।

नं. २. आन्टीरियर इन्फीरियर टिवियो फीब्रुलर लीगामेन्ट । यो टिविया र फीब्रुलाको बीचमा रहन्छ ।

नं. ३. पोष्टोरियर इन्फीरियर टिवियो फीब्रुलर लीगामेन्ट । यो आर्टिकुलेशन्सको पोष्टोरियरमा रहन्छ ।

जं. ४. टयान्सभर्स लीगामेन्ट । यो जयन्टको व्याकमा रहन्छ । येक्सटर्नल म्यालिबोलासदेखि इन्टर्नल म्यालिबोलाससम्म लाग्छ ।

नं. ५. साइनोभिद्याल मेम्ब्रेन । यो आङ्गल जयन्टको साथ मिल्छ ।

आङ्कलजयन्टको वयान ।

यो गोड्गुमास र हिङ्गजयन्ट हो । टिविया र फिब्रुलाको लोवरयेन्ड र आण्ट्राग्यालासको अपर आर्टिकुलर सर्फेसले यो जयन्ट बन्छ ।

येस्को लीगामेन्टको नाम—

ग. १. आन्टीरियर टिवियो टार्सल लीगामेन्ट । यो आवभमा टिवियाको आर्टिकुलर सर्फेसको वेजदेखि वीलोमा आण्ट्राग्यालासको सुपीरियर आर्टिकुलर सर्फेसको मार्जिनमा लाग्छ ।

नं. २. पोष्टोरियर टिवियो टार्सल लीगामेन्ट । यो आवभमा टयान्सभर्स लीगामेन्टको साथ मिल्छ । वीलोमा आण्ट्राग्यालासको

अपर आर्टिकुलर सर्फेसको व्याकपार्टमा लाग्छ ।

नं. ३. इन्टर्नल ह्याटास्पल लीगामेन्ट, दोस्रोनाम डेल्टोइडली-
गामेन्ट । यसको २ पार्ट्स हुन्छ । सुपरफेसियालपार्ट १ । डीप
पार्ट १ । सुपरफेसियालपार्टको घेपेक्स इन्टर्नल म्यालीवोला-
समा लाग्छ । बेस आष्ट्राग्यालासको इन्नरसाइडमा र साप्टे-
न्टाक्युलाइटेलाइमा स्क्र्याफ्वायेडको ट्युबेरोसिटीमा लाग्छ,
यसको डीपपार्ट म्यालीवोलासको घेपेक्सदेखि आष्ट्राग्याला-
सको साइडसम्म लाग्छ ।

नं. ४. येक्सटर्नल ह्याटास्पल लीगामेन्ट । यसको ३ फ्यासी-
क्युली हुन्छ । आन्टीरियेर १ । पोष्टीरियेर १ । मिडिलफ्या-
सीक्युली १ ॥ आन्टीरियेरफ्यासीक्युलास येक्सटर्नलम्याली-
वोलासको समीटको आन्टीरियेर मार्जीनदेखि डाउनवार्ड र
फर्वार्डदिग्मा गै आष्ट्राग्यालासको येक्सटर्नल आर्टिकुलर
फ्यासेटको फ्रान्टमा लाग्छ । पोष्टीरियेर फ्यासीक्युलास येक्स-
टर्नल म्यालीवोलासको इन्नर र व्याकपार्टको डिप्रेसनदेखि
अष्ट्राग्यालासको पोष्टीरियेर सर्फेसमा जुन ट्युवर्कल छ, तसैमा
लाग्छ । मिडिलफ्यासीक्युलास, येक्सटर्नल म्यालीवोलासको
घेपेक्सदेखि डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा गै अस्क्यालिस्-
सको आउटर सर्फेसको ट्युवर्कलमा लाग्छ ।

नं. ५. साइनोभियाल मेम्ब्रेन । यो जयन्टमा रहन्छ ।

आङ्गल जयन्टको

रिलेसन ।

(उद्दीनदेखि आउटवार्ड यो जयन्टको फ्रान्टमा)

टिवियालीस आन्टाइकस

वेक्सटेन्सर प्रोप्रीअस ह्याल्युसिस मासल्स

आन्टीरियेर टिवियाल भेसल्स

आन्टीरियेर टिवियाल नाभं

वेक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम

पेरोनियासटार्सास मासल्स, रहन्छ ।

(उद्दीनदेखि आउटवार्ड यो जयन्टको बीहार्डमा)

टिवियालीस पोष्टाइकस

फ्लेक्सर लङ्गस डिजिटोरम मासल्स

पोष्टीरियेर टिवियाल भेसल्स

पोष्टीरियेर टिवियाल नाभं

फ्लेक्सरलङ्गस ह्याल्युसिस मासल, रहन्छ ।

(यो जयन्टको वेक्सटेन्स ग्यालीवोलासको बीहार्डको प्रुभयाट)

पेरोनियास लङ्गस

पेरोनियास व्रीभीसको टेन्डन, जान्छ ।

यो जन्टको

आर्टिको नाम ।

आन्टीरियेर टिवियाल

पेरोनियाल आर्टिजको ग्यालीवोलार ब्रेञ्चेसले स-

झार्इ गर्छ ।

यो जयन्टको

नाभसको नाम ।

आन्टीरियेर टिवियाल

पोष्टीरियेर टिबियाल नार्भको ब्रेञ्चेसले सप्लाइ गर्छ ।

यो जयन्टको

भाक्सन ।

फलेक्सन ।

येक्सटेन्सन ।

आब्डाक्सन ।

आइडाक्सन ।

टार्सासको

आर्टिकुलेशन्सको घयान ।

(क) अस्त्र्यालिससर आष्ट्राग्यालास्को साथ आर्टिकुलेशन्स

नं. १. येक्सटेर्नल क्यालक्रेनीयो आष्ट्राग्यालायेड लीगामेन्ट ।

नं. २. इन्टर्नल " " "

नं. ३. पोष्टीरियेर " " "

नं. ४. इन्टरओसियेस लीगामेन्ट ।

नं. ५. साइनोभियाल मेम्ब्रेन ।

(ख) अस्त्र्यालिससर क्युवयेडको आर्टिकुलेशन्स ।

येस्को २ भाग हुन्छ ।

डर्सलपार्ट ?

प्लयान्टरपार्ट ?

(डर्सलभाग भीप्र)

नं. १. सुपीरियेर क्यालक्रेनीयो क्युवयेड लीगामेन्ट ।

नं. २. इन्टर्नल क्यालक्रेनीयो क्युवयेड लीगामेन्ट ।

(प्लयान्टरभाग भीप्र)

१. लड क्यालक्रेनीयो क्युवयेड लीगामेन्ट ।

नं. २. सर्ट वयालकेनीयो क्युवयेड लीगामेन्ट ।

नं. ३. साइनोभियाल मेम्ब्रेन ।

(ग) अस्क्रेटलसीसर न्याभीक्युलरको साथ आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. सुपीरियेर र येक्सटर्नल वयालकेनीयो न्याभीक्युलर लीगामेन्ट ।

नं. २. इन्फीरियेर र इन्टर्नल वयालकेनीयो न्याभीक्युलर लीगामेन्ट ।

(घ) आष्ट्राग्यालासर न्याभीक्युलरको साथ आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. सुपीरियेर आष्ट्राग्यालो न्याभीक्युलर लीगामेन्ट ।

नं. २. साइनोभियाल मेम्ब्रेन ।

(ङ) न्याभीक्युलर र क्युनीआइफारमको साथ आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।

नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।

(च) न्याभीक्युलर र क्युवयेडको साथ आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।

नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।

नं. ३. इन्टर ओसियास लीगामेन्ट ।

(छ) क्युनीआइफारम बोन्सको आर्टिकुलेशन्स ।

नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।

नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।

नं. ३. इन्टर ओसियास लीगामेन्ट ।

(ज) येक्सटर्नल क्युनीआइफारम र क्युवयेडको आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।
 नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. ३. इन्टर ओसीयास लीगामेन्ट ।

टासोमेटाटासाल आर्टिकुलेशन्सको बयान ।

- नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।
 नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. ३. इन्टर ओसीयास लीगामेन्ट ।
 नं. ४. साइनोभीयाल मेम्ब्रेन ।

मेटाटासाल चोन्सको साथ

रे०को आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।
 नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. ३. इन्टर ओसीयास लीगामेन्ट ।
 नं. १. साइनोभीयाल मेम्ब्रेन ।

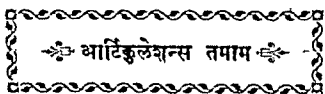
मेटाटासो फ्ल्याञ्जीयाल आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. २. ल्याटास्प्याल लीगामेन्टस २ ।

फ्ल्याञ्जेसको साथ

रे०को आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. २. ल्याटास्प्याल लीगामेन्टस २ ।

मासल्स र फेसिको बयान ।

मासल्स भनेको मासू हो, यो बोनस लीगामेन्ट्स जेस र स्कीनमा लाग्छ । कोही कोही ठाउँमा आपोन्धुर टेन्डन्स दीयेर लाग्छ । यो मासल्सहरूको आकार धेरै हुन्छ । कोही लड, कोही ब्रड, कोही सर्ट र कोही फल्याट कोही मासल्स सानू र कोही मासल्स ठुलो हुन्छन् ।

मासल्सको नाम—

(१) जुन मासल्स जुन ठाउँमा रहन्छ, तेहि नाउँले नाम हुन्छ । (उदाहरण) टिवियालीस आन्ट पेरोनीयास लङ्गस ।

(२) कोही रको जुन दिशामा गयेको छ, तेहि नाउँले नाम हुन्छ । (उदाहरण) रेक्टस आफ्ढोमीनिस ।

(३) कोही रको तेस्को आफ्त्सनले नाम हुन्छ । [उदाहरण] फ्लेक्सर र येक्सटेन्सरहरू ।

[४] कोही रको आकारले नाउँ हुन्छ । [उदाहरण] येड इपिजियसहरू ।

[५] कोही रको जतीहागा हुन्छ, तेहि हागाले हुन्छ । [उदाहरण] वाइसेप्स र टाइसेप्सहरू ।

[६] कोही रको आट्राचमेन्ट भयाको ठाउँको नाउँ हुन्छ । [उदाहरण] एार्नो क्लीडो म्याष्ट्रेड एार्नोहाषेडहरू ।

- नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।
 नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. ३. इन्टर ओसीयास लीगामेन्ट ।

टासॉमेटाटासॉल आर्टिकुलेशन्सको वयान

- नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।
 नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. ३. इन्टर ओसीयास लीगामेन्ट ।
 नं. ४. साइनोभीयाल मेम्ब्रेन ।

मेटाटासॉल बोन्सको साथ

रे०को आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. डर्सल लीगामेन्ट ।
 नं. २. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. ३. इन्टर ओसीयास लीगामेन्ट ।
 नं. ४. साइनोभीयाल मेम्ब्रेन ।

मेटाटासॉ प्ल्याञ्जीयाल आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. २. ल्याटास्पल लीगामेन्ट्स २ ।

प्ल्याञ्जेसको साथ

रे०को आर्टिकुलेशन्स ।

- नं. १. प्ल्यान्टर लीगामेन्ट ।
 नं. २. ल्याटास्पल लीगामेन्ट्स २ ।

मासल्स र फेसिको बयान ।

मासल्स भनेको मासू हो, यो बोन्स लीगामेन्ट्स कार्टिले-
जेस र स्कीनमा लाग्छ । कोही कोही ठाउँमा आपोन्युरोसिस र
टेन्डन्स दीयेर लाग्छ । यो मासल्सहरूको आकार धेरै किसिमको
हुन्छ । कोही लड, कोही ब्रड, कोही सर्ट र कोही फल्याट हुन्छन ।
कोही मासल्स सानू र कोही मासल्स ठुलो हुन्छन् ।

मासल्सको नाम—

(१) जुन मासल्स जुन ठाउँमा रहन्छ, तेहि ठाउँको
नाउँले नाम हुन्छ । (उदाहरण) टिवियालीस आन्टाइकस,
पेरोनीयास लङ्गस ।

(२) कोही २को जुन दिशामा गयेको छ, तेहि दिशाको
नाउँले नाम हुन्छ । (उदाहरण) रेक्टस आफ्ढोमीनिस ।

(३) कोही २को तेस्को आत्सनले नाम हुन्छ । [उदाहरण]
फ्लेक्सर र येमसटेन्सरहरू ।

[४] कोही २को आकारले नाउँ हुन्छ । [उदाहरण] डेल्ट
येड इपिजियसहरू ।

[५] कोही २को जतीहागा हुन्छ, तेहि हागाले नाउँ
हुन्छ । [उदाहरण] वाइसेप्स र टाइसेप्सहरू ।

[६] कोही २को आटाचमेन्ट भयाको ठाउँको नाउँले नाम
हुन्छ । [उदाहरण] एानो क्लीडे म्याष्टयेड एानोहायेडहरू ।

१।१ मासल्सको अरीजिन । इन्सरसन, आक्सन, नास
सप्लाई, रिजन र रिलेसन हुन्छ ।

मासल्सको अरिजिने भनेको जुन ठाउँमा [फिफ्स
अर्थात् अचल रहन्छ ।

इन्सरसन भनेको जुन ठाउँमा, जुन ठाउँमा, आटाचमे
भै चल्छ ।

तर धेरै मासल्सको अरिजिन भयाको ठाउँमा पनि चल्छ
टेन्डन्स भनेको सेतो टल्कने डोरि जस्तो चीज हो ।

आपोन्युरोसिस भनेको फल्याट र सेटो टेन्डन जस्तो चीज हो
येही टेन्डन र आपोन्युरोसीसको १ दिग वीन्सको साथ

टासिन्छ । आरको दिग मासल्सको साथ मिल्छ ।

फेसि भनेको फाइवर्स र येरिओलारटीस्पुले वनेको सेतो
जाली हो, साह्रा शरीरको ठाउँ ठाउँमा रहन्छ । यो २ किसिमको
हुन्छ ।

१ सुपर फेसियाल फेसि, यो शरीरको माथी २ रहन्छ ।

१ डिप फेसि, यो शरीरको भित्र २ रहन्छ ।

हेड एन्ड फेसको मासल्स र फेसिको बयान ।

रिजन	मासल्स	अरिजिन	इन्सर्सन	नाम सङ्घाई	आक्सन
येपिके- नियाल रिजन ।	अक्सिपिटो फ्रान्टेलिस मासल, येस्को २ हीस्सा छ । फ्रान्टलपार्ड ।	फ्रान्टल बोनको इन्ट- र्नल आङ्गुलर प्रसेसमा र नेजल बोनकी रुटमा	येपिकेनियाल न्युरोसिसमा		आइन्नाउलाई रेज गराउं छ । नोचको रुटमा जो स्कीन छ, उस्लाई पनि उठाउं छ । स्व्याल्पलाई प- नि फर्वाईदिमा खीच छ ।
	अक्सिपिट-	अक्सिपिटल बोनको	येपिकेनियाल आपो-	फेसियाल ल नाभैले	स्व्याल्पलाई

रिजत	मासजस	वर्तित्त	इयमसंज्ञ	नामं स्वर्णं	आयमन
	ल पार्ट ।	सुपोरियेर काभ्डं लाइ- नको आउटर टु थार्डमा र म्याष्टयेड पोर्सनमा पनि	न्युरोसिसमा	नार्भकोपो। ड्याफवार्डमा खी- शोरियेरअ। न छ। रिभुलरं, अकोही र को अस्ति पोटेलिस- माइनर।	
अरिभ्यु- लर ।	आटोहेन्स अरेम ।	अधिसपीटो फ्रान्टे- लीसको आपोन्युरेसि- सकोव्याटासालयेजमा	हेलीमसको फ्रान्टमा ।	फेंसियाल कोटेंम्पोर लव्रेअले। उटाउं छ।	इयारलाडं फ- वांडं र अपवाडं उटाउं छ।
ऐ०	आटोलिस अरेम ।	येपिक्रेनियाल आपो- न्युरोसिसमा ।	पिनाको क्रेनियाल स- फेंसमा ।	ऐ०	इयारलाइ धोरें उठाउं छ।
ऐ०	रीट्राहेन्स	टेम्पोरलको म्याष्टयेड	कक्काको क्रेनियाल स-	फेंसिया-	इयारलाडं ड्या-

अरेम ।	पोर्सनमा ।	फॅसको लोवर पार्टमा ।	ल नाभं- को पोष्ठी- रियेर अ- रिक्कुलर त्रेन्च ।	कमा खीच छ ।
प्याल- पीत्रेल ।	अर्विक्युले- रिस प्याल्पो- त्रेसम ।	फ्रान्टल बीनको इन्ट- र्नल आङ्गुलर प्रसेसमा र टेन्डो प्याल्पीब्रेरम दो- स्रो नाम टेन्डो अकुली ।	फेसिया ल नाभंले बन्द गर्छ ।	आइलीटलाई बन्द गर्छ ।
प्याल्पी- त्रेल ।	कलगेटर सु- परसिली ।	सुप्राअर्बिटल आर्चको मिडिलमा ।	फेसिया ल नाभंले	आइथाउलाई डाउनवार्ड र इन- वार्ड खीच छ ।
पे०	टेन्सरटासाई रिजमा ।	पाइटाह्याक्रीमेलिया- को इन्टर्नलमा जो टा- सॉल्लेट छ, उसैमा ।	ऐ०	आइलीटलाई र ह्याक्रीमेल केना- लको येक्सट्रि मि-

रिजत	मासहस	अरिजिन	इयससंन	नार्भ सहाई	आयसन
नेजल ।	पिपामिडा- लिस नेजाई ।	नेजल वोनको लोवर पाटकी फ्यासमा र का- टिलेजको अपर पार्टमा ।	२ आइवाउज्को बीच- को स्कीनमा ।	फेसी- याल ना- भंले ।	रोड गर्छ । आइवाउजको इन्टर आइललाई खीच छ ।
ऐ०	कम्प्रेसरने- जाई ।	सुपीरियर म्याक्सिल- रि वोनको इन्साइसीभ फसाको थोरै यंत्रसटर्नल र आवभमा ।	दोखा कम्प्रेसर नेजाई मासलमा ।	ऐ०	नोजको कार्टि- लेजीनस पाट- लाई डीप्रेस ग- छ ।
ऐ०	लिभंटर ले- वियाइ सुपी- रियेरिस आ- लीकुइ नेजाई	सुपीरियर म्याक्सिलरि वोनको नेजल प्रसेस्को अपरपार्टमा, येस्को २ श्ठीप हुन्छ ।	पैरहा श्ठीप नोजको थेलाको कार्टिलेजमा । दोखा श्ठीप अर्बिक्नु- लेरिस ओरिसमा ।	ऐ०	अपर लीप र नोजकोथेलालाई अपवार्डमा खीच छ ।

ऐ०	डिप्रेसर ये- लीनेजाई ।	सुपोरियर म्याक्सिला- को इनसाइसम फसा- मा ।	नोजको यलार सप्ट- ममा ।	ऐ०	नाजका यला- लाई डायनवार्ड- दिग्मा खीच छ ।
नेजल ।	डाइलेटर ने- रिस पोष्टि- येर ।	सुपोरियर म्याक्सिला- को नेजल नचको मा- जीनमा ।	नष्टिलको मार्जीनको इस्कीनमा ।	फेसी- याल ना- भले ।	नाखको प्वाल- लाई ठुलो गर्छ ।
ऐ०	डाइलेटर ने- रिस आन्टी- रियर ।	नोचको येलको का- टिलेजमा ।	येलको इन्जर वर्डरको इन्टेगुमेन्टमा ।	ऐ०	
ऐ०	कम्प्रेसर ने- रियाम माइ- नर ।	येलको कार्टिलेजको दिग्मा ।	नोजको येन्डको इन्ट- गुमेन्टमा ।	ऐ०	थेलीलाई डि- प्रेस गराउ छ ।
सुपोरि- येर म्या- क्सिलरि	लीभेटरलेन्थी- याइ सुपोरिये रिस ।	मेलार र अपार्जको इन्फ्रा अर्बिटल फोरा- सेनको आवभमा ।	अविव्युलेरिस चोरिस मासलमा ।	ऐ०	अपर लिपलाईये लिभेटगर्छ । थोरै अपवार्डमा खीचछ

रिजन	मासलस	भरिजिन	रुग्णसर्जन	नार्म सञ्ज्ञाई	आफसन
नेजल ।	पिरामिडा- लिस नेजाई ।	नेजल बोनको लोवर पार्टकी फ्यासमा र का- टिलेजको अपर पार्टमा ।	२ आइव्राउज्को बीच- को स्कीनमा ।	फेसी- याल ना- भले ।	रोड गर्छ । आइव्राउजको इन्टर आङ्गललाई खीच छ ।
ऐ०	कम्प्रेसरने- जाई ।	सुपीरियर म्याक्सिल- रि बोनको इन्साइसीभ फसाको थोरै ग्रेक्सटर्नल र आवभसा ।	दोखा कम्प्रेसरनेजाई मासलमा ।	ऐ०	नोजको कार्टि- लेजीनस पार्ट- लाई डीप्रेस ग- छ ।
ऐ०	लिभेटर ले- वियाइ सुपी- रियेरिस आ- लीकुइ नेजाई ।	सुपीरियर म्याक्सिलरि बोनको नेजल ग्रेसेस्को अपरपार्टमा, येस्को २ श्ठीप हुन्छ ।	पैरहा श्ठीप नोजको ग्रेलाको कार्टिलेजमा । दोखा श्ठीप अर्विक्चु- लेरिस ओरिसमा ।	ऐ०	अपर लीप र नोजको ग्रेलालाई अपवार्डमा खीच छ ।

ये०	डिप्रेसर लीनेजाई ।	सुपीरियर म्याक्सिला- को इनसाइसिम फसा- मा ।	नोजको गंठार सेन्ट- ममा ।	ये०	नोजको गेला- लाई डायनवार्ड- दिग्मा खोज छ ।
नेजल ।	डाइलेटर ने- रिस पोष्टिरी- येर ।	सुपीरियर म्याक्सिला- को नेजल नचको मा- जौनमा ।	नष्टिलको मार्जिनको इस्कीनमा ।	फेसी- याल ना- भले ।	नाखको प्वाल- लाई टुलो गर्छ ।
ये०	डाइलेटर ने- रिस आन्टी- रियर ।	नोजको गेलाको का- टिलेजमा ।	येलाको इन्डर वर्डको इन्टेगुमेन्टमा ।	ये०	ये०
ये०	कम्प्रेसर ने- रियाम माइ- नर ।	येलाको कार्टिलेजको दिग्मा ।	नोजको येन्डको इन्ट- गुमेन्टमा ।	ये०	गेलीलाई डि- प्रेस गराउ छ ।
सुपीरि- येर म्या- क्सिलरि	लीभेटलेन्वी- याइ सुपीरिये रिस ।	मेलार र अपार्जको इन्का अर्बिटल फोरा- सेनको आवभमा ।	अविक्युलेरिस चोरिस मासलमा ।	ये०	अपर लिपलाईये लिभेटगर्छ । थोरै अपवार्डमा बीचछ

रिजिन	मासहस	अरिजिन	इयमसंन	नार्भ सहाई	आफसल
ऐ०	लिभेटरआ- ड्रुलीवोरिस	अपारजको केनाईन फसार इन्फ्राअर्विटल कोरामेनको विनीथमा।	आङ्गल आफ साउथमा	ऐ०	आङ्गल आफ साउथलाई उठा- उ छ नेजोलेवि- याल रिज चनाउ ने काम दिन्छ।
ऐ०	जाइगोम्या- टिक्स मेजर।	मेलार वोन र जाइगो- म्याटिक्ससुचारकोफ्रा- न्टमा।	ऐ०	ऐ०	आङ्गल आफ साउथलाई अप- वार्ड र व्याकवा- डुँदिगमा खीचछ
ऐ०	जाइगोम्याटि- क्स माइनर।	मेलार वोन र म्याक्सि- लाको बीचको सुचारा- को वीहाइन्डमा।	ऐ०	ऐ०	आङ्गल आफ साउथलाई व्या- कवार्ड, अपवार्ड र ओटवार्ड दिगमा खिच छ।

इन्फी- रियेरम्या ६ प्रिसलरि	लीभेटर ले- वियाई इन्फी- रियेरिस दोखो नाम लीभेटर मेन्टाई ।	लोवारजको इन्साइ- सिम फसा र सिम्फा- इसिसको येक्सटर्नल दिग्मा	नोचको इन्टेगुमेन्टमा	ये०	लोवर लिप्लाई थोरै डाउनवार्डर आउटवार्ड दिग्- मा खिच छ ।
ऐ०	डिप्रसर ले- वियाई इन्फी- रियेरिस दोखो नाम काइरेट- स मेन्टाई ।	लोवारजको येक्सट- र्नल वोविक लाइनमा र मेन्टल फोरामेन र सीम्फाइसिसको वीचमा	अविंयुलेरिस चोरि- सको दोखो मासलमा	ऐ०	लोवर लिप्लाई थोरै डाउनवार्डर आउटवार्ड दिग्- मा खिच छ ।
ऐ०	डीप्रसर आ- डुली चोरिस दोखो नाम ट्राइयाङ्गुलेरि- स मेन्टाई ।	लोवारजको येक्सट- र्नल वोविक लाइनमा	आङ्गल आफ माउथमा	ऐ०	आङ्गल आफ माउथलाई डीप्रे- स गराउ छ ।

रिजन	मांसलस	भारिनिज	इन्सर्सन	नामं सङ्ग्रहं	आकसन
इन्टरम्या मिसलरि	अविभयुलरिस वीरिस, येस्को २ पाटं छ । येस्को लेवियाल पाटं वोठको रतो भाग हुन्छ । वोनको साथ आटाचमेन्ट हुँदैन । येस्को दोला पाटं आउटर पाटं, दोखो नाम फेसियाल पाटं । यो आङ्गल आफ् दी माउथमा मिलने मासलको साथ मीलछ । अपर लीप सेप्टम नेजाईमा मीलछ । लोवर लीप लोवारजको नाइन फसामा लाग्छ ।			फंसिया- ल नाभेले	लीपलाई बन्द गर्छ र आल्भी- वोलार आर्चमा लाग्छ ।
ऐ०	वाभिसनेटर	अपारज र लोवारजको आल्भीवोलार प्रसेसको थमा येक्सटर्नल सेफ्रेसमा र फर्वाडिङमा फाट मो- लारसम्म र टेरिगोम्या- क्सलरि लीगामेन्टमा	आङ्गल आफ् दी माउ-	ऐ०	चीकलाई क- म्प्रेसर र कन्ट्रा- क्ट गराउ छ ।
ऐ०	रिजोरियास	म्यासिटर मासलको	आङ्गल आफ् दी मा-	ऐ०	आङ्गल आफ् दी

टेम्पोरो म्याक्सि- लरि ।	म्यासिटर वेस्कोरपाईछ सुपर फेसी- याल पाई ।	काभार गर्ने फ्यासामा अपारजको मेलार प्र- सेसमा र जाइगोसाको आन्ट्रीरियर टु थाईमा र लोवार वर्डरमा जाइगोसाको आर्नको लोवार वर्डरको पीछोरियर थाईमारजमा इन्टरसर्फे- समा	उथको स्कीनमा । लोवारजको आङ्गल र रेमासको आउटर सर्फे- सको लोवार हापमा रेमासको अपर हापर करोन्नेयेड प्रसेसको आ- उटर सर्फेसमा	इन्फी- रियेरम्या- क्सिलरि नाभले । ऐ०	माउथलाई रि- ट्राक्ट गर्छ । लोवारजलाई अपारजमा जोर- सित खीन्नु छ । ऐ०
ऐ०	टेम्पोरल ।	टेम्पोरल फसामा	लोवारजकी करोनयेड प्रसेसको इन्टर्नल स- र्फेसको फोर पार्टमा र फर्वाइँ डिमा लाष्टमो-	ऐ०	लोवारजलाई अपवार्ड र व्याक चार्डिदिग्मा खिन्नु छ ।

रिजिन	मासलस	अरिजिन	इम्ससंत	नार्भ सहाई	आम्सत
टेरिगो- म्याक्सि- लरि ।	येक्सटर्नल टेरिगयेड, ये- स्कीर हेड छ । अपर हेड ।	स्फीनयेडको टेरिग- येड रिजमा र ग्रेटर उइ- डको येक्सटर्नल सर्फे- समा येक्सटर्नल टेरिगयेड प्लेटमा	लार टुथसम्म । लोवारजको कन्डा- इलको नेकको फ्रान्टको डोप्रेसनमा र टेम्पोरो- म्याक्सिलरि जयन्टको इन्टर आर्टिक्युलर फा- इव्रो कार्टिलेजेसमा	इन्फी- रियेरम्या- क्सिलरि नार्भले ।	लोवारजलाई अपारजमा जोर- सित खीच छ र थोरै फर्वाई दि- ग्मा खिच छ ।
ये०	इन्टर्नल टे- रिगयेड ।	येक्सटर्नल टे- रिगयेड प्लेटको इन्टर सर्फेसमा र प्यालेटको अपारज- को ड्युवेरोसिटिजमा	लोवारजको आङ्गल र रेमासको इन्टर साइडको लोवर र क्याक पार्टमा	ये०	लोवारजलाई आराइज गर्छ ।

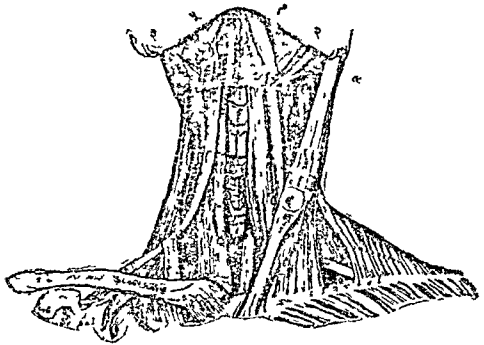
सुपरके- स्त्रियाल- सर्भाई- क्येल ।	प्ल्याटिस्मा मायोडिस ।	कधर बीनको आक्को- मीयान प्रसेसमा र डेल्ट- येड पेक्टोस्वालीस मेजर र ट्रूपिजीयस मास- ल्सको कामार गर्ने फ्या- सामा	इन्जर फाइब्रस दोखा प्ल्याटिसमाको साथ मील्छ। आउटर फाइब्रस लोत्वारजमा र आङ्गल आफ्नी माउथर चीकमा	फेसिया- लु नार्भ र सुपर- फेसियाल त्रेश्वेसआ फ दी स- भाईकल हेक्सस । छ ।	नेकको स्कीन- लाई रिङ्गल गछे लोत्वारजलाई डि- प्रेस गछे, लोव- रलिप र आङ्गल आफ दी माउथ- लाई तल खिच छ ।
ए०	एनो म्याष्ट- येड दोखो नाम एनो ह्यीडो- म्याष्टयेड ।	एनलपोर्सन एनसि- को फाष्टपिसको अपर र आन्टीरियर पार्टमा ह्या- भीम्युलर पोर्सन ह्याभी- कलको सुपीरियर वर्डर- को इन्जर थार्डमा ।	म्याष्टयेड प्रसेसको आ- उटर सर्फेसमा र येस्को येपेक्सदेखि, सुपीरियर वर्डरसम्म र अक्सिपि- टलको सुपीरियर कार्ड- लाइनको आउटर हा- पमा	स्पाइन- लआक्से- स्सरि र स- भाईकल हेक्सस- को डीप त्रेश्वेसले ।	हेडलाई फ्रि- क्सन गराउ छ र हेडलाई जुन- दिगको मासल- को उहीदिगमा खिच छ र फेस- लाई अपुजीला

रिजिन	मासुस	अरिजिन	इससर्वन	नार्भ सहाई	आक्सन
इन्फ्रा हायेड ।	एानी हायेड ।	क्लामिकलको इन्टर ये- क्सट्रिमिटीमा पोष्टी रि- येर एानी क्लामिक्युलर लीगामेन्टमा र एानीम- को फाष्ट पिसको पोष्टी- रियर र अपर पार्टमा ।	अस हायेडिसको वा- डीको लोवर वर्डरमा	डिसिन्डे- न्स र क- म्युनिके- न्स हाइ- योगोसा- इको मि- लने ठाउँ वाटआया को ब्रेञ्चे- सले ।	खिच छ । लेरिड्स र हा- येड वोनलाइ डि- प्रेस गराउ छ ।
ए०	एानीथाइयेड	एानीसको फाष्टपिस्को पोष्टरियर सर्फेसमा वा	थाइयेड कार्टिलेजको थेलाको वोक्युलरइन्सा	ए०	थाइयेड का- टिलेजलाई डि-

<p>घनोहायेडको अरिजिनको तल फाट रिक्की कार्टिलेजको येजमा</p>	<p>हायेडबोनको वाडीको आउटर पार्टमा र ग्रेटर नुँको इन्टर्नल पार्टमा</p>	<p>हाइयो ग्लोसस नाभले । डिस्ीन्डि इ र कम्पु नित्रयान्स चाट आयाको त्रे-असले ।</p>	<p>प्रेस गराउ छ ।</p>
<p>थाइरोहायेड साइडको वोबिक् लाइनमा</p>	<p>हायेडबोनको वाडीको आउटर पार्टमा र ग्रेटर नुँको इन्टर्नल पार्टमा</p>	<p>हाइयो ग्लोसस नाभले । डिस्ीन्डि इ र कम्पु नित्रयान्स चाट आयाको त्रे-असले ।</p>	<p>थाइरोहायेड कार्टिलेजको येजमा</p>
<p>स्य्यापुलाको अपर वर्डर र नचकोबीहाईन्डमा र सुग्रास्य्यापुलार नचको द्र्यानसभर्स लीगामेन्टमा</p>	<p>हायेडबोनको वाडीको आउटर पार्टमा र ग्रेटर नुँको इन्टर्नल पार्टमा</p>	<p>हाइयो ग्लोसस नाभले । डिस्ीन्डि इ र कम्पु नित्रयान्स चाट आयाको त्रे-असले ।</p>	<p>हायेडबोनलाइ डीप्रेसर व्याक-चाईमा खिचछ ।</p>
<p>थाइरोहायेड बोमो हायेड ।</p>	<p>हायेडबोनको वाडीको आउटर पार्टमा र ग्रेटर नुँको इन्टर्नल पार्टमा</p>	<p>हाइयो ग्लोसस नाभले । डिस्ीन्डि इ र कम्पु नित्रयान्स चाट आयाको त्रे-असले ।</p>	<p>हायेडबोन र टाइकी वेसलाई उठाउ छ ।</p>
<p>सुमा हायेड ।</p>	<p>हायेडबोनको वाडीको आउटर पार्टमा र ग्रेटर नुँको इन्टर्नल पार्टमा</p>	<p>हाइयो ग्लोसस नाभले । डिस्ीन्डि इ र कम्पु नित्रयान्स चाट आयाको त्रे-असले ।</p>	<p>हायेडबोन र टाइकी वेसलाई उठाउ छ ।</p>

रिजन	मासहस्त	अरिजिन	इयससंत	नाभं सश्राई	आकसन
सुप्रा हायेड ।	पोटिरियेर वेलि । आन्टिरियेर वेलि ।	म्याएयेड प्रसेसको इ- न्टर्नल सफेसको शुभमा लोवारजको लोवर वर्ड- रको इन्टर्नल साइडको डीप्रसतमा	येसैको बीचको टेन्ड- नमा यो टेन्डन डोप सर्भा- इकल फ्यासा दीयेर हा- येड वीनमा	फेसिया- ल नाभंले इन्फीरि- येर डेन्ट- ल नाभं- कोमाइलो हायेड ब्रे- अंसले ।	हायेड वीनलाई अपवार्डर व्याक- वार्डमा खिच छ ।
पे०	माइलोहायेड	म्याक्सि- लाको इन्टर सफेसको म्याक्सि- सिडिलमा	हायेड वीनको वाडीको प्रेटर कर्नुवा सीलेको ठाउँमा	फेसिया- ल नाभंले इन्फी- रियेर ले-	हायेड वीन र

नं ५५ नेक को मासूलत यगण्टरियर भिड ।

१ डाइगासद्रिक । २ माइलो, हायड । ३ जिनिवी हायड ।
४ हाइयोग्लोसास । ५ जकोसि पिसिस ; ६ एनो किडो म्याएयेड ।

माइलोहायेडियान रि- जमा	माइलोहायेडियान रि- जमा	र फरवार्डमा खि- च छ ।
जीनियोहायेड	लोचारजको पोष्टिरियर सर्फेसको इन्फीरियर जीनियाल व्युवर्कलमा ।	हार्थेड वोन र टाइलाई अपवार्ड र फर्वाडमा खि- च छ ।
लीङ्गुयाल	लोवारजको इन्फीरि- येर पोष्टिरियरको सुपी- रियर जीनियाल व्युव- र्कलमा	वेस आफ दी टाइलाई अपवार्ड र फरवार्डमा खी- च छ ।
ऐ०	जीनियोहायेड	हाइयो गोसल- नाभले ।
ऐ०	जीनियोहायो गोसस ।	हाइयो गोसल ।
ऐ०	हायेड वोनको ग्रेट क- र्नमार वाडीको साइडमा ।	टाइलाई डिप्रेस गराउ छ र गोल

रिजल	मासवस	अरिजिन	इससर्जन	नाम सहाई	आकसन
लीडुयाल	घाइलो गूसस	घाइलयेड प्रसेसको येपेक्सको येक्सटर्नल सर्फेसमा र घाइलोम्या- क्सिलरि लीगामेन्टमा	टाइको टिप र डर्सा- ससा	हाइयो गोसल।	गराउ छ। टाइलाई अप- वार्ड र ब्याकवार्ड खिच छ।
ऐ०	प्यालेटो गू- सस ।	घाइको इर्सीम र सान- इडमा	सफ्ट प्यालेटको आ- न्टीस्थिर र ब्याटासाल सर्फेसमा	फेण्डिङ- याल्लेक- सस वाट आयाको स्पाइनल आक्स- स्सरि ना- भेले ।	टाइको वेसलाई अपवार्डमा खिच छ।

ए०	कन्डागूसस	हायड वोनको लेसर कर्नुको इन्नर साइड र बेसमा र बाडीमा ।	हायो गूसस र जीनियो हाइयो गूसलना भेले ।	हाइयो गूसलना भेले ।
फेरिञ्चि-याल ।	इन्फीरियर कन्सट्रिक्टर ।	श्रीकयेड काटिलेजको साइडमा थाइयेड काटिलेजको वीक्क लानमा र वीहाईन्डको सर्फेसमा र इन्फीरियर कर्नुमा	फेरिड्सको पोष्टीरि-येर र मीडियान लाइनको फाइवर्स रेफीमा	फेरिड्सलाई कन्ट्र्याक्ट गराउछ र तैस्को डुङ्गरिलाई डाइलेट गराउछ, अपवार्ड दिग्मा खिच छ ।
ऐ०	सिडिलकन्स-	हायेड वोनको अट क-	फेरिड्सको पोष्टीरि-सले ।	ऐ०

रिजन	मासबन्ध	अरिजिन	इतरससन	नार्भ सहाई	आक्सन
दूम्टर ।	नूँको अपर वर्डरमा र लेसर कर्नुमा र टाइलो हायेड लीगोमेन्टमा	नूँको अपर वर्डरमा र लेसर कर्नुमा र टाइलो हायेड लीगोमेन्टमा	येर र मीडियान लाईन-को फाइवर्स रेफीमा र येस्को दोलामा		
फेरिस्त्रि-याल ।	सुपोरियर-कन्स्ट्रक्टर ।	इन्टर्नल टेरिगयेड छेउको पोष्टोरियर मा-जीनको लोवरवर्डरमा र ह्यामुलर प्रसेसमा र टेरिगोम्याक्सिलरि ली-गामेन्टमार लोवारजको माइलो हायेड रिजको पोष्टोरियर पार्टमा र मा-उथको म्युकस मेम्ब्रेन-मा टाइको साइडमा र	फेरिडम्ब्सको पोष्टोरि-येर र मिडियान लाइन्को फाइवर्स रेफीमा र येस्को दोलामा र व्यासिलर प्रसेसको फेरिस्त्रियाल स्पाइनमा ।	फेरिस्त्रि-याल छेउको ब्रेसको ब्रेससेले ।	फेरिडम्ब्सलाई कन्ट्रक्टर गराउछ र तेस्को टुङ्गरिलाई डाइलेट गराउछ, अपवाड दिग्मा खिच छ ।

<p>प्यालेटको द्युबेरोसिटी- मा र टेन्सर प्यालेटाई मासलको रिफ्लेक्टेड टेन्डेनसा</p>	<p>फेरिडक्समा र थाइ- रयेड कार्टिलेजको पो- थीरियर वर्डरमा</p>	<p>फेरिडक्सको साइड्सलाई अ- पवार्ड र आउट- वार्डमा खिचछ ।</p>	<p>सफ्ट प्यालेट- लाई थोरै उठाउ छ ।</p>
<p>पे० घाइलो फेरि- स्त्रियास ।</p>	<p>फेरिस्त्रि यालहेक- सस र ग्लू- सो फेरि- स्त्रियाल नार्भ ।</p>	<p>बोटिक ग्याङ्ग्लू- यानको ? ब्रेथले ।</p>	<p>सफ्ट प्यालेटको मी- डिल लाइनमा</p>
<p>टेम्पोरल बोनको पेद- रस पोर्सनको येपेक्सको आन्डर सर्फेसमा र यु- स्टेसीयान्द्युको कार्टि- लेजको आउटर र पोथी-</p>	<p>लीभेटर प्या- लेटाई ।</p>	<p>प्यालेटल</p>	<p>प्यालेटल</p>

रिजिन	मासलस	अरिजिन	इन्सर्सिन	नार्भ सहाई	आमसन
प्यालेटल	टेन्सर प्या- लेटाई दोहो नाम सार्कस प्लेक्स प्याले- टाई	रियेर पार्टमा स्फीनायडको स्क्र्या- फ्वायड फसामा र स्फी- नायडकाई स्पाइनमा र टेम्पोरल वोनको भेजा- इनल प्रसेसमा र युष्टे- सियान्द्युको कार्टिले- जीनस पोर्सनको आउ- टर साइडमा	येस्को टेन्डन ह्यामुलर प्रसेसको वोरिपरिमा र हाड प्यालेटको पोथीरि- येर वर्डमा र सफ्ट प्या- लेटको आपोन्युरोसि- समा र प्यालेटको हो- राईजेन्टल पोर्सनको ड्र्यान्ससर्स रिजमा	वीटिक ग्याङ्गीया- न र स्पा- इनल आ- क्ससेसरि को इन्ट- नल ब्रेञ्च- ले ।	सफ्ट प्यालेट- लाई ट्र्यान्स ग- राउ छ ।
ऐ०	आजाइगस् युभ्युली	प्यालेटको पोथीरियेर नेजल स्पाइनमा	युभ्युलीको टिपमा र टाडको वेसमा	फेसिया- ल र भी- डियानको लार्ज सु-	सफ्ट प्यालेट- लाई उठाउ छ ।

<p>६०</p>	<p>प्यालेटो ग्लो- सस ।</p>	<p>सफ्ट प्यालेटको आ- न्टीरियेर सर्फेसमा र गुभ्युलाको र दिग्मा</p>	<p>टाडको साइडमा र इसर्सिमा</p>	<p>फेरिङ्गि- याल ग्लेक्- ससले ।</p>	<p>सफ्ट प्यालेट- लाई डीप्रेस ग- राउ छ ।</p>
<p>६०</p>	<p>प्यालेटो फे- रिङ्गियास ।</p>	<p>फेरिङ्क्सको साइडमा र थाइरयेड कार्टिलेजको पोथीरियेर वर्डरमा र र येस्को वीस्वीमा आ-</p>	<p>पोथीरियेर प्यासिङ्गु- लास मिडिल लाइनमा</p>	<p>फेरिङ्गि- याल ग्लेक्- ससले ।</p>	<p>सफ्ट प्यालेट- लाई डीप्रेस ग- राउ छ ।</p>

रिजिन	मासहस	अरिजिन	इयससंन	नार्मसस्यार्इ	आफसय
प्यालेटल	सालपिञ्जो फेरिखियास।	सपट प्यालेटमा शुण्टे सियान्द्युको का- टिलेजको लोवर येजमा	न्टीरियेर फ्यासिक्युला- स लीभेटर र टेन्सर प्या लेटाईको बीचमा र मि- डिल लाईनमा ।	फेरिखि- याल प्लेक्- ससले ।	फेरिड्क्सलाई बेलिभेटेड गरा- उ छ ।
इन्ट्राले- रिखियाल येडीयास ।	क्रीकोथाइर क्रान्टर साइडमा ।	क्रीक्येड कार्टिलेजको क्रान्टर साइडमा ।	थाइरयेड कार्टिलेजको लोवर वर्ड र लोवर कर्ममा ।	सुपीरिये- र छेरिखि यालको ये वसटर्नल ब्रेञ्चले ।	भोकेल कर्डस- लाई टेन्स गराउ छ ।
ये०	थाइरो येरि-	थाइरयेड कार्टिलेजको	येस्को इन्टर्नल भाग	इन्फ्लोरि-	भोक्थाल कर्डस

टन यंडियास लोवर हाफको रिसि- डिड आङ्गलमा र क्रीको थाइरयेड मेन्ब्रेनमा	भोवथाल प्रसेसको येज- मा येक्सटर्नल पार्ट ये- रिटिनयेड कार्टिलेजको आउटर वर्डर वा आन्टी- रियर सर्फेसमा	येर लेरि- ङ्गियाल नाभंले ।	लाई रिल्याक्स गराउ छ ।
क्रीको येरि- टिन येडियास ल्याटासालिस	क्रीकयेडकार्टिलेजको सुपीरियर वर्डरको साइ- डमा	ये०	गुटिसलाई क्लोज गराउ छ ।
क्रीको येरि- टिन येडियास पोष्टाइक्स ।	क्रीकयेड कार्टिलेजको पोष्टीरियर सर्फेसको रि- जको नीयेरमा	इन्फी- रियर ले- रिङ्गियाल नाभंले ।	गुटिसलाई ओ- पिङ गराउ छ ।

रिक्त	मासदस	अरिजिन	इन्सर्सन	सार्भ सल्लाई	आकसन
इन्ट्रा लेरिब्रिया ल ।	येरिटिन येडी यास । येस्को जोडी छैन शहो	येरिटिनयेड कार्टिलेज- को पोछीरियेर सर्फेस र औटर वर्डरमा ।	दीश्रां येही कार्टिलेज- को तेही ठाउमा ।	ऐ०	गटिसलाई छो- ज गराउ छ ।
आन्टी- रियेर भा- टिब्रल ।	रेक्टस क्या- फिटिस आन्टा इकस मेजर ।	६।५।३। सर्भाइकल भार्टिब्रीको ट्र्यान्सभर्स प्रसेसको आन्टीरियेर द्व्युवर्कलमा	अक्सिपिटल वोनको व्यासिलर प्रसेसमा ।	सावआ- क्सिपिट- लर सर्भा- इकल ह्ने- क्ससले ।	हेडलाई रोटेड गराउ छ र फे- स्लाई स्वीहीदि- रमा घुमाउ छ ।
ऐ०	रेक्टस्व्याफि- टिस आन्टाइ- कस माईनर ।	याट्लासको ह्याटा- स्वाल मासको आन्टी- रियेर सर्फेसमा र ट्र्या- न्सभर्स प्रसेसको रुटमा	ऐ०	ऐ०	ऐ०
ऐ०	रेक्टस्व्याफि-	याट्लासको ट्र्यान्स-	अक्सिपिटलको जुगु-	साव अ-	हेडलाई जुनदि-

ऐ०	दिस ल्याटा- स्वलिप्त ।	भर्स प्रसेसको सुपीरियर सर्कॅसमा ।	लर प्रसेसको आन्डर सार्कॅसमा ।	विसपिट- लर स- भाइकल प्लेक्ससले	गकी मासल हो उसैदिग्भी हिला- उ छ ।
ऐ०	लाइसकोला- ई, येस्को ३ पा- टंस हुन्छन् । सुपीरियर वेब्लीक पाट ।	३।४।५ सर्भाइकल मा- टिन्वीको ट्रथान्सभर्स प्रसेसको आन्टीरियर द्वुवर्कल्समा	याटलासको आन्टी- रियर आर्चको द्युवर्क- लमा	लोवर सर्भाइक- ल नार्भले	स्पाइनको स- र्भाइकल पोर्सन- लाई फ्लेक्स र थोरै रोटेड गरा- उ छ ।
	इन्फीरियर वेब्लीक पाट ।	१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।३१।३२।३३।३४।३५।३६।३७।३८।३९।४०।४१।४२।४३।४४।४५।४६।४७।४८।४९।५०।५१।५२।५३।५४।५५।५६।५७।५८।५९।६०।६१।६२।६३।६४।६५।६६।६७।६८।६९।७०।७१।७२।७३।७४।७५।७६।७७।७८।७९।८०।८१।८२।८३।८४।८५।८६।८७।८८।८९।९०।९१।९२।९३।९४।९५।९६।९७।९८।९९।१००।	१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।३१।३२।३३।३४।३५।३६।३७।३८।३९।४०।४१।४२।४३।४४।४५।४६।४७।४८।४९।५०।५१।५२।५३।५४।५५।५६।५७।५८।५९।६०।६१।६२।६३।६४।६५।६६।६७।६८।६९।७०।७१।७२।७३।७४।७५।७६।७७।७८।७९।८०।८१।८२।८३।८४।८५।८६।८७।८८।८९।९०।९१।९२।९३।९४।९५।९६।९७।९८।९९।१००।	५।६ सर्भाइकलको भा- टिन्वीकी ट्रथान्सभर्स प्रसेसको आन्टीरियर	ऐ०

रिजत	मासदस	आरिनिज	इसर्वसन	नार्भ सझाई	आक्सन
	भाट्टिकलपार्ट	लोवर थ्री सर्भाइकल भाट्टित्री र अपर थ्री ड- सैल भाट्टित्रीका वाडीका फ्रान्टमा	द्व्युवकलमा २।३।४ सर्भाइकल भा- ट्टित्रीको वाडीको फ्रान्ट- मा ।	ऐ०	ऐ०
ल्याटा- स्वालभा- ट्टिब्रल	स्केलीनस आन्टाइक्स	३।४।५।६ सर्भाइकल भाट्टित्रीको ट्र्यान्सभर्स प्रसेसको आन्टीरियर द्व्युवकलमा	फाष्टरिबको इन्टर वर्डर र अपर सर्फेसको इ- स्प्रेसनमा ।	लोवर सर्भाइक- लको ब्रे- असले ।	१।२ रीवसलाई वेलिभेटेड गर्छ र स्पाइनल कलम- लाई वेन्ड गर्छ ।
ऐ०	स्केलीनस मीडियास ।	लोवर सीवस्थ सर्भाइ- कल भाट्टित्रीको ट्र्यान्स- भर्स प्रसेसको पोष्टीरि- येर द्व्युवकलसमा ।	फाष्टरिबको अपर स- र्फेसमा र सावुंकेभीया- न आर्टरिको युभको वी- हाईन्डमा	ऐ० र सर्भाइक- ल प्रेवस- सको डीप	ऐ०

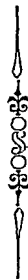
येक्सटर्नल वेञ्चेल सकी ?	साइला मेन्टले ।	लोवर	सर्भाइकल	नाभको वेञ्चेल सले ।
		सेकेन्ड रिचको औटर	सर्भेसमा ।	
	स्केलीनस पो टाइकस ।	लोवर थो सर्भाइकल	भाटिवाको द्रान्समस	प्रससको पोष्टीरियर ट्युवर्कलमा ।
ऐ०				

हेड एन्ड फेसको मासल्स र फेसि तपाम

मासल्स आफ दी ट्राङ्कको बयान ।

यो ४ हिस्सा छ ।

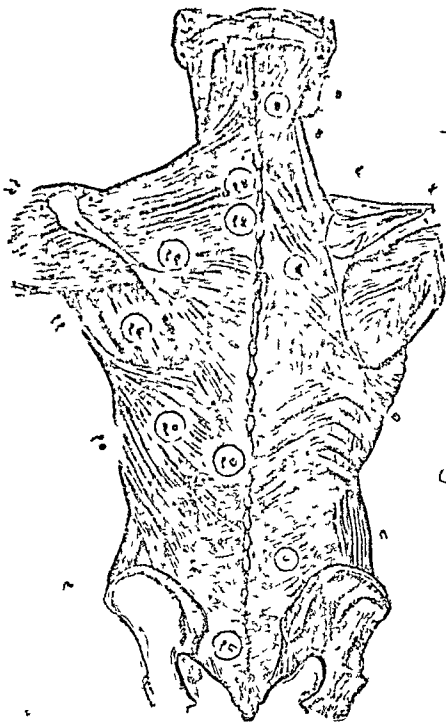
१ (नम्बर) मासल्स आफ दी व्याक ।

रिजन	मासल्स	अरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सञ्छाई	आक्सन
फाष्ट ले- यार ।	येक्सटर्नल अक्सिपि- टल प्रोट्रुवोरन्समा अ- क्सिपिटलको सुपीरियर कार्भर्ड लाइनको इन्टर थार्डमा र लीगामेन्टम न्युकिमा र सेभेन्थ स- भाईकलको स्पाइनस	येस्को सुपीरियर फा- इन्स ह्याभिकलको पो- ष्टीरियर वर्डरको आउ- टर थार्डमा, मिडिल फा- इवर्ल आक्रोमियान प्र- सेसको इन्टर माजीनमा र स्ख्यापुलाको स्पाइनको	स्पाइनल आक्से- स्सरि, था- र्ड र फोर्थ सर्भाइक- लनाभको आन्टीरि	स्ख्यापुलालाई अपवार्ड र व्याक- वार्ड दिग्मा शुभ गराउ छ र सो- ल्डरलाई येलि- भेट गराउ छ ।	

नं ५७ बगक को मासुलस ।

२१

१ अक सिपिटाल धीन । २ सुपिरिवर कार्भड लाईन । ३ इन्डियास केपाट एटकलाड । ४ निभे टार प गूलि इकागुलि । ५ इकागुला को म्पाइन । ६ रमूइलास डेजर साइनर । ७ सेरेट पट इनफिरियर । ८ लाम्पार फ्रासा । ९ इलियाम की क्लेड । १० लाटिसिमास डर्साइ । ११ टिरिस डेजर । १२ एक्सीमियन । १३ ट्रापिजियास । १४ एम साभ इकेल भाट । १५ एम डर्साल भाट । १६ इनक्वासपाइनेटास । १७ एम लाम्पार भाट । १८ सेकाल भाट ।

<p>प्रसेसमा रजमा डर्सल भाटिन्नीको स्पाइनस प्र- सेसमा र सुमा स्पाइनस लीगामेन्टमा ।</p>	<p>क्रेटको सुपीरियर लोप- मा इन्फीरियर फाइवर्स स्वयापुलाको स्पाइनको ओटर र स्मृथ सर्फेस- मा गूइट गर्ड र तेहि द्व्यवर्कलमा ।</p>	<p>थेर डिभी- जनकी ब्रे- श्वेसले ।</p>
<p>ल्योवरीमा- स डर्सिई ।</p>	<p>लोवर ६ डर्सल भाटि- न्नीको स्पाइनस प्रसेसमा लाम्बर फ्यासाको पोष्ठी- रियर ल्ययारमा र ला- म्बर स्पाकाल भाटिन्नी- को स्पाइनमा र सुप्रा- स्पाइनस लीगामेन्टमा र क्रेट आफ दी इली- याको येक्सटर्नल लिव-</p>	<p>लड् साव स्वयापुला र नाभेले</p>
<p>सोल्डरलाई ये- क्सटेन्ड र रोटेड गराउ र ह्युमेरस लाई व्याकवार्ड- मा खिचछरआड डाक्सन गराउ छ र इनवार्ड दि- ग्मा रोटेड गराउ छ ।</p>	<p>ड्युवर्कलमा ।</p>	<p>ह्युमेरसको वाइसिपि- टल ड्रुभको तलमा •</p>

रिजिन	मासकस	अरिजिन	इजसरसन	नार्म सग्राई	आक्सन
सेकेन्ड लेयार ।	लीभेटर आ- ड्रुली स्व्यापु- ली ।	को पोष्टीरियेर हापमा लोवर थी र फोर्थ रीक्स- मा र कोही २ मास्व्या- पुलाको आङ्गलमा अपर फोर सर्भाइव्या- ल भाटिन्नीको टूथान्स- भर्स प्रसेसेसको पोष्टी- रियेर ट्युवर्कलमा	स्व्यापुलाको भाटिन्व- ल वर्डरमा र सुपीरियेर आङ्गलमा र स्पाइनको बीचमा	थार्ड फो- र्थ सर्भा- इकल ना- भर्को आ- न्टीरियेर डिभिजन ले ।	स्व्यापुलाको सुपीरियेर आङ्ग- ललाई रेज गर्छ
ऐ०	रम्बयेडियास माइतर	लीगामेन्टम न्युकिमा र सेसेन्य सर्भाइकलमा	स्व्यापुलाको स्पाइन- को स्टमा जो टूथ्याङ्गलार	फिफथ सर्भाइक-	स्व्यापुलाको इन्फीरियेर आ-

ऐ०	रम्बवेडियास मेजर ।	र फ्राइटर्सल भाटिन्नीको स्पाइनस प्रसेसमा ।	र फ्राइटर्सल भाटिन्नीको स्पाइनस प्रसेसमा ।	स्मृथ सर्फेस छ तेसैको सार्जीनमा ।	ल नार्भ-को आ-न्टीरियेर डिभीजन को ब्रेञ्चे-सले ।	ऐ०	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	ऐ०	इललाई व्याक-पार्ट र आर्वाइडमा खिच छ ।	ऐ०	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	ऐ०	रिक्सलाई ये-लिभेटेड गराउ छ ।
थार्ड ह्य-यार ।	सेरेटस पोष्टा इक्स सुपीरियेर ।	लीगामेन्टस न्युकीमा र सेभेन्थ सर्भाइकल भाटिन्नीमा र दुथी अ-पर डर्सल भाटिन्नीको	लीगामेन्टस न्युकीमा र सेभेन्थ सर्भाइकल भाटिन्नीमा र दुथी अ-पर डर्सल भाटिन्नीको	सेकेन्ड थार्ड फोर्थ फी-थ रिक्सको अपर वर्डर र आउटर सर्फेसमा र आङ्गलहरूमा र	अपर ड-सल ना-भंको पो-टीरियेर	ऐ०	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	ऐ०	रिक्सलाई ये-लिभेटेड गराउ छ ।	ऐ०	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	स्व्यापुलाका भाटिन्नी वर्डरमा र स्पाइनस र इन्फीरियेर आङ्गलको बीचमा	ऐ०	रिक्सलाई ये-लिभेटेड गराउ छ ।

रिजत	मासहस	अरिजित	इयससंत	गर्भ सञ्चार	आयसन
		स्पाइनस प्रसेसेसमा र सुप्रास्पाइनस लीगामे- न्टमा	येक्सटर्नलदिग्मा	डिभीजन को येक्स- टर्नल त्रे- अंसले ।	
थाईल्य- यार ।	सेरेटस पीष्टा इकस इन्फी- रियेर ।	येलेभेन्थ ट्रेबथ डर्सल भाटित्री र फाष्ट सेकेन्ड थाई लाम्बर भाटित्रीको स्पाइनस प्रसेसेसमा र सुप्रास्पाइनस लीगामे- न्टमा	लोवर फोर रिक्सको इन्फीरियेर वर्डसंमर र आङ्गलको येक्सटर्नलमा	लोवर ड- सल ना- भंको पो- ष्टीरियेर डिभीजन- को येक्स- टर्नल त्रे- अंसले ।	लोवर रिबलाई डाउन चार्ड व्या- कनार्डमा खिच छ ।
ऐ०	स्त्रीनीयास	लीगामेन्टम न्युकिको	म्याष्टेड प्रसेसको ये-	सर्भाइ-	हेडलाई व्याक-

त्रयाफीटिस।	लोवर हापमा सेभेन्थ सर्भाइकल र अपर सि- क्थ डर्सल भाटिन्नीको स्पइनसे प्रसेसेसमा र सुप्रास्पाइनस लीगामे- न्टमा	पेक्समा र अधिसपिटल बोनको सुपीरियेर का- भर्ड लाइनको आउटर थाईमा	कल ना- वार्डमा खिचछ।
ऐ०	स्लोनियास- कोलाई ।	फाष्ट सेकेन्ड थार्ड स्त- भाईकल भाटिन्नीको द्वान्सभर्स प्रसेसेसको पोष्टीरियेर द्युवर्कलमा	ऐ०
फोर्थ ल्य- थार ।	इरेक्टर स्पा- इनी ।	इलीयामको क्रेष्टको इन्टर लीवको व्याकपा- र्टमा र स्पाक्रांको द्वा- न्सभर्स प्रसेसेसमा र ऐ०	ट्राङ्क र स्पाइन- लाई रेयेज गराउ छ ।
		स्प्राको लम्बेलिसको दोली नाम इलीयोक्- प्टेलिस र लञ्जीसिमास डर्साइकीसाथमीलेकोछ	लाम्बर र डर्सल नाभर्सको पोष्टीरियेर

रिजत	मासहस	अरिजित	इन्ससिन	नामं सहाये	आशसन
कोर्थव्य- थार ।	स्याको लम्बे- लिस, दोहो नाम इलीयो कण्टेलिस ।	को पोष्टीरियेर सर्फेसको लोवर पार्टमा र स्पाक्रा- सको र लाम्बरको लो- वर थ्री डर्सल भाटिन्नी- को स्पाइनसमा र सुत्रा- स्पाइनस लीगामेन्टमा इरेक्टर स्पाइनीमा	लोवर सिक्सथ र से- भेन्थ रिक्सको आङ्ग- लसमा	डिभीजन को येक्स- टर्नल त्रे- असले । लाम्बर डर्सल ना- भको ये- क्सटर्नल पोष्टीरिये- र त्रेअस- ले ।	चेष्ट र स्पाइनी- सलाई जुन दि- रको मासल हो उही दिमा खि- च छ ।

ऐ०	मास्कृलास आकसेसोरि- यास याडइली- यो कण्टेलस ।	लोवर सिक्स्थ रिक्स- को आङ्गल्समा	अपर सिक्स्थ रिक्स- को आङ्गलमा र सेभेन्थ सर्माइकलको दूथान्स- भर्स प्रसेसमा	डर्सल नार्भको येक्सटर्न- ल पोथी- रियेर त्रे- अेसले ।	+	जुन र रिक्समा यो मासल लाग्छ उसैलाई येलिभे- ट गराउ छ र ने- कलाई येक्सटे- न्सन गराउ छ । चेष्ट र स्पाइन- लाई आफुतीर खिच छ ।
ऐ०	सर्माइक्या- लिस आसन्डे- न्स ।	थाई फोर्थ सिक्स्थ रि- क्सको आङ्गल्समा	फोर्थ, फीथ र सिक्स्थ सर्माइकल भाटित्रीको दूथान्सभर्स प्रसेसेसको पोथीरियेर द्युवर्कलमा	सर्माइ- कलनार्भ- को येक्स- टर्नल पो- थीरियेर त्रेअेसले ।		
ऐ०	लखिसिमास डर्सई ।	इरेक्टर स्पाइनीमा	डर्सल र लाम्बर भा- टित्रीका दूथान्सभर्स प्रसेसेसको आक्ससेसरि	लाम्बर र डर्सल ना- भर्भको ये-		

रिजिन	मासहस्त	अरिजिन	इन्द्रसंसन	नाभिसंश्लोई	आकसन
फोर्थल्य- थार ।	दूथान्सभर्स सेलीसकोलाई	अपर सिक्स्थ भाटिंब्रीको प्रसेसेसमा	प्रसेसमार लाम्बर फ्या- साको मिडिल ल्यारमा डर्सलको दूथान्सभर्स प्रसेसको टिचको फीप्य सेभेन्थदेखि येल्लेभेन्थ रिजसको ड्युवर्कल्स र आङ्गुसको वीचमा	क्सटर्नल पोष्टीरिये- र ब्रेथ्रेस- ले ।	नेकलाई व्याक- वार्ड दिग्मा खिच छ ।

<p>ऐ० द्राकीलोम्या- एयेड ।</p>	<p>अपर सिक्स्थ डर्सल भाटित्रीको टूयान्सभर्स प्रसेसेसमा र फोर्थ फ्री- स्थ सिक्स्थ सेभेन्थ स- भाइकल भाटित्रीको अ- पर आटिक्कोर प्रसेसेसमा येलेभेन्थ टूह्य डर्सल भाटित्री र फाए सेकेन्ड लाम्बर भाटित्रीको स्पा- इनस प्रसेसेसमा</p>	<p>म्याष्टयेड प्रसेसेको पो- ष्टीरियेर येजमा । अपर सिक्स्थ वा अँट डर्सल भाटित्रीको स्पा- इनस प्रसेसेसां</p>	<p>हेडलाईव्याक- वार्ड र सोल्डर खिच छ ।</p>	<p>ल व्रेञ्चेस ले । ऐ०</p>	<p>स्पाइनको डर्स- ल पोर्सनलाईवे- न्ड गरा उछ ।</p>	<p>डर्सल र लाम्बरना भर्सको ये- क्सटर्नल पोष्टीरिये- र व्रेञ्चेस- ले ।</p>
<p>ऐ० स्पाइनेलिस् डसाई ।</p>						

रिजत	मासहस	अरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सगुई	आक्सन
फोर्थल्य- यार ।	स्पाइनेलीस- कोलाई ।	फीथ्य सिक्स्थ सेभेन्थ सर्भाइकल र फाए से- केन्ड डर्सल भाटिन्नीको स्पाइनस प्रसेसेसमा	आक्सिसको स्पाइनस प्रसेसमा	सर्भाइ- कल नार्भ को येक्स- टर्नल पो- ष्टोरियर ब्रेञ्चेसले	+
ए०	कम्प्लेक्सस	सेभेन्थ सर्भाइकल र अपर थ्री डर्सल भाटि- न्नीको ट्रान्सभर्स प्रसे- सेससमा र फोर्थ फीथ्य सिक्स्थ सर्भाइकल भा- टिन्नीको आर्टिकुलर प्र- सेसेसमा ।	अक्सिपिटल वोनको सुपीरियर कार्भ लाइन र इन्फीरियर कार्भ लाइ- नको वीचको इन्टर्नल- दिरमा	सर्भाइ- कल नार्भ को पोष्टी- रियर डि- भीजनको इन्टर्नल ब्रेञ्चेस स	हेडलाइ व्याक- वार्डर जुन दिग्को मासल हो उसै- तोर खिच छ ।

साव आ- क्सिपिट- ल र ग्रेट- आक्सि- पिटलना- भर्सले । ऐ०	आक्सिपिटल वोनको सुपीरियर कार्भ लाइ- नमा	वाइभेन्टर सर्माइसिस ।	२।४ अपर डर्सल भा- टित्रीको ड्रान्सभर्स प्र- सेससमा	ऐ०	डर्सल र नाभर्सको इन्टर्नल पोथीरिये- ब्रेथेसले । सर्माइ- ऐ०
फीथ ल्यार । ऐ०	सेमीस्पाइने- लीस डर्साई ।	सिक्सस्य सेभेन्थ अट- नैन्थ-टैन्थ डर्सल भाटि- त्रीको ट्रान्सभर्स प्रसे- सेसमा	अपर सिक्सस्य डर्सल	स्पाइनलाई उ- ल्ट्राडिगमा खिच छ ।	

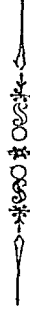
रिजन	मासन्त	वारिनिज	इन्सर्सेन	नार्म सहाई	वाकसत
लीस कोलाई	भाटित्रीको दूथान्सभर्स प्रसेसेसमा र लोवर फोर सर्माइकल भाटित्रीको आर्टिकुलोर प्रसेसेसमा	थ्य सर्माइकल भाटि- त्रीको स्पाइनस प्रसेसे- समा	कल नार्भ को इन्ट- नल पोथी रियेर ब्रे- असले ।	स्पाइनलाइ ड- रेक्टर र रोटेड गराउ छ ।	
फीपथ त्यथार ।	माल्टिकी- डस स्पाइनी ।	स्पाक्राल व्याकपाटको फोर्थ स्पाक्राल फोरामे- नसम्म र पोथीरियेर सु- पीरियेर इलीयाक स्पा- इनको इन्नर सर्फेसमा र पोथीरियेर स्पाक्रो इली- याक लीगामेन्टमा र ला- म्बरको म्यामिलरि प्र-	थार्ड स्पाक्रालदेखि सकेन्ड सर्माइकल भा- टित्रीसम्मको स्पाइनस र न्युराल आर्चमा	सर्माइ- कल र ड- सल ला- म्बर स्पा- क्राल ना- भर्सको इ- न्टर्नल पो थीरियेर	

<p>सेसेसमा र डर्सलको द्या- न्सभर्स प्रसेसमा लोवर फाइव सर्भाइकल भा- टिन्नीको आर्टिक्लोर प्र- सेसेसमा</p>	<p>डर्सल भाटिन्नीको टूया न्सभर्स प्रसेसको टिप र अपर येजमा</p>	<p>अपर भाटिन्नीको ला- मिनाको लोवर वर्डर र आउटर सर्फेसमा</p>	<p>ब्रेथ्रेसले ।</p>	<p>डर्सल नाभर्को इन्टर्नल पोष्टेरिये- र ब्रेथ्रेस- ले ।</p>	<p>स्पाइनलाइ रो- टेट गराउ छ ।</p>
<p>रोटेटरि स्पा- इनी ।</p>	<p>इन्टर स्पा- इनेलीस ।</p>	<p>ए०</p>	<p>×</p>	<p>सर्भाइ- कल डर्स- ल लाम्बर नाभर्सको</p>	<p>स्पाइनलाइ ये- क्सटेंन्सेन गराउ छ ।</p>

रिजिन	मासबल	अरिजिन	इन्सुलिन	नार्म सग्रार्	शामसन
फीथ लयार ।	इन्टर ट्र्या- न्सभर्स सेली स ।	सब भाटित्रीको द्र्या- न्सभर्स प्रसेसेसको वी- चमा रहन्छ ।	X	इन्टर्नल पोथीरिये- र त्रेश्वेस- ले । ऐ०	स्पाइनलाई ? विग्मा व्हेन्टे ग- राउ छ ।
ऐ०	येक्सटेन्सर कक्सिजीस ।	स्पाक्रामको लाष्ट पि- सको पोथीरियेर सर्फे- समा कक्सिससको फ्राष्ट पिसमा	कक्सिससको लोवर पार्टमा	कक्सि- जीयाल नाभले ।	कक्सिसलाई येक्सटेन्सन गरा उछ ।
ऐ०	रेक्टसम्या- फ्रिटिस पोषा-	अक्सिससको स्पाइनस प्रसेसमा	अक्सिसपिटल वोनको इन्फीरियेर कार्भ लाइ-	'सावथा- क्सिसपिट-	हेडलाई ड्याक- वार्ड डिग्मा खिच

इकस मेजर ।	रेक्टस्वया- फिटिस पोष्टाइ- कस माइनर ।	याटलासको पोष्टीरि- येर आर्नको ट्युवर्कलमा	इन्फीरियर कार्भ ला- इनको वोलीको राफ स- फेसमार फोरामेन म्या- ग्रामसम्म ।	ऐ०	हेडलाइ व्याक- वाई दिग्मा खिन्न छ ।	ल नाभंले छ कनियामलाइ जुनदिक्को मास- ल हो उहिदिग्मा खिन्न छ ।
बोन्नुकस व्याफिटिस ड- न्फीरियेर ।	आक्सिसको स्पाइनस प्रसेसको येपेक्समा	याटलासको ट्र्यान्स- भर्स प्रसेसको लोवर व्याक पार्टमा	सावआ- क्सिपिट- ल र ग्रेट- आक्सि- पिटल ना भंले ।	आटलासर क्रे- नियामलाइ आ- टिंकुलर प्रसेस- को वरिपरि घुमा उ छन फेसलाइ जुनदिक्को मास- ल हो उहिदिग्मा		

रिजिन	मासहस	अरिजिन	इनसरसन	नार्भ सधुई	आफसन
फीथ ल्यार ।	वोविकस क्याफिटिस सु पीरियर ।	याटलासको टूथान्स- भर्स प्रसेसको अपर स- फंसमा	अक्सिपिटल वोनको सुपीरियर र इन्फीरि- यर काभ्ड लाइनको बी- चमा र कम्प्लेक्ससको वेक्सटर्नलदिग्मा	सावआ- विसपिट- ल नार्भले	रोटेड गराउ छ । हेडलाई ब्याक- वार्ड दिग्मा खिच छ क्रेनीयामलाई थेरै रोटेड गराउ छ फेसलाई उल्टा दिग्मा खिच छ ।

२ (नम्बर) मासल्स आफ दी थोथाक्स ।

थोत्सा- सिक ।	इन्टर कण्टे- लीस येक्सटा- नाई ११ दिग्मा ११ ११ हुन्छन् ।	रिक्सको इन्फीरियर वर्डरको शुभको आउटर लीपमा र ट्युवर्कलेखि कण्टल कार्टिलेजसम् ।	लोवर रिक्सको सुपीरि- यर वर्डरको आउटर ये- जमा	इन्टर क एल नार्भ- ले ।	रेस्पिरेसन गर्ने बेलामा रिक्सल- ई शुभ गराउ छ ।
------------------	--	---	--	------------------------------	--

ऐ०	इन्टर कण्टे- लीस इन्टार्ना- ई १।१ दिग्मा ११।१ हुन्छन। इन्फ्रा कण्टे- लीस ।	रिक्सको इग्नीरियेर वर्डरको मुभको इन्नर लोपमा र आङ्गलेखि, घार्नामसम्म । रिक्सको इन्नर सर्फेस- मा र आङ्गलको नजी- कमा	लोवर रिक्को सुपेरि- येर वर्डरको इन्नर येजमा भाँले।	इन्टर कण्टलना- भाँले।	ऐ०	जोरसँग साँस फेने वेलामा काम दिन्छ ।
ऐ०	टाइयाङ्गुलेरि स घार्नाई ।	घार्नामको पोष्टीरियेर सर्फेसको लोवर थार्डमा र आन्सिफ्रारस कार्टि- लेजको पोष्टीरियेर स- र्फेसमा र ४ लोवर रि- क्सको कण्टल कार्टिले- जको येथसटर्नल येजमा	फाण्ट सेकेन्ड थार्ड रि- क्सको इन्नर सर्फेसमा सेकेन्ड थार्ड फोर्थ फी- थ सिक्स रिक्सको क- ण्टल कार्टिलेजसको इन्न- र सर्फेस र लोवर वर्ड- रमा।	ऐ०	ऐ०	जोरसँग साँस फेर्दा काम दिन्छ
ऐ०	लीभेटरिस।	डर्नल भाटिन्वीको टूथा-	लोवर रिक्को सुपेरि-	ऐ०	ऐ०	साँसलीनें बख-

रिजत	मासलस	शरिजिन	इन्सर्सिन	नार्भ सस्यार्	आभसत
ऐ०	कण्टेराम १।१ दिग्मा १२।१२ हुन्छन । डायाफारम ।	न्सभर्स प्रसंसको अपे- क्समा र लोवर वर्डरमा आन्सीफारम् अपेन्डी- क्सको पोथोरियेर सर्फे- समा र लोवर सिस्थ रि- ब्स र कार्टिलेजेसको इ- न्फीरियेर सर्फेसमा र लीगामेन्ट आर्कुइयेटामा ।	येर वर्डरमा र ट्युवर्कल देखि आङ्गल सम्म । सेन्टरको टेन्डेनमा ।	फ्रेनिक नार्भर्स र सिमप्या थाटिक- को फ्रेनि- क स्केकस- सले ।	तमा काम दिन्छ X

येस्को राइट क्रास फाष्ट सेकेन्ड थार्ड लाम्बर भा-
टिब्रीको वडिज र इन्टरभाटिब्रल साव्स टेन्समा
येस्को लेफ्ट क्रास फाष्ट सेकेन्ड लाम्बर भाटि-
ब्रीको वडिज र इन्टरभाटिब्रल साव्स टेन्समा ।

डायो फारम मासलको बयान ।

— (यो डायोफारममा ३ वोप्रिड्क्स लार्ज हुन्छ)

[पैहा वोप्रिड्को नाम] आवारटिक वोप्रिड् । यो क्रुरा र स्पाइनको बीचमा रहन्छ । फाष्ट लाम्बर भाटिंवाको नजीकमा रहन्छ । येसवाट आवाटा र भीना आजाइगस मेजर थोस्वासिक डाक्टर कोही र को सिम्प्याथाटिकको लेफ्ट कर्ड जान्छ । यो सबै भन्दा तल रहन्छ ।

[दोस्त्रा वोप्रिड्को नाम] इस्वोफेजियाल वोप्रिड् । यो टैन्थ डर्सल भाटिंवाको लभेलमा रहन्छ । आवारटिक वोप्रिड्को थोरै लेफ्ट र आवभमा रहन्छ । येस्को आकार इलीप ट्रीकल हुन्छ । येसवाट इस्वोफेग्स/र न्युमोग्याष्टिक नाभर्स र स्माल इस्वोफेजियाल आर्टरि जान्छ ।

[तेस्त्रा ओप्रिड्को नाम] वोप्रिड् फर्दिभीनाकाभा दोस्त्रो नाम फोरामेन क्वाडरेटम । यो अरु २ भन्दा आवभमा रहन्छ । अेट्थ नैन्थ डर्सल भाटिंवाको लेभेलमा रहन्छ । येसवाट इन्फी-रियेर भीनाकाभा जान्छ ।

राईटक्रासवाट राईटसाइडको सिम्प्याथाटिक र ग्रेटर र लेसर स्प्ल्याङ्क नीकनाभर्स जान्छ ।

लेफ्टक्रासवाट लेफ्टसाइडको सिम्प्याथाटिक र ग्रेटर र लेसर स्प्ल्याङ्क नीकनाभर्स र भीना आजाइगस माइनर जान्छ ।

डायोफारमको अपर थोस्वासिक सर्फेस कन्भेक्स हुन्छ । येस्को आप्ढोमीतल सर्फेस कन्केभ हुन्छ ।

(साधारण इन्सपिरेसन र येक्सपिरेसन गर्ने मासल्सको नाम)

१ नं. अर्डिनारी इन्सपिरेसन गर्ने मासल्सको नाम—

(क) येक्सटर्नल इन्टर कष्टल	(घ) स्केलीनाई र डायाफारम
(ख) इन्टर्नल इन्टर कष्टल	जोरसँग काम गर्छ ।
(ग) लीभेटरिस कष्टेरम ।	

२ नं. फोर्ष्ट इन्सपिरेसन गर्ने मासल्सको नाम—

(क) ट्रापिजीयास ।	(ङ) रम्बयेडियास माइनर ।
(ख) पेक्टोस्पालोस माइनर ।	(च) सेरेटस म्याग्नस ।
(ग) सेरेटस पोष्टाइकस सु-
पीरियर ।	(छ) घार्नो म्याष्टयेड ।
(घ) रम्बयेडियास मेजर ।	(ज) इलीयो कष्टेलीस ।
	(झ) काडरेटस लम्बोरम ।

३ नं. फोर्ष्ट येक्सपिरेसन गर्ने मासल्सको नाम—

(क) वोव्लिकस येक्सटर्नस ।	(च) इन्टर्नल इन्टर कष्टल ।
(ख) वोव्लिकस इन्टर्नस ।	(छ) ट्राइयाङ्गुलेरिस घार्नाई ।
(ग) टूथान्सभर्स सेलिस ।	(ज) काडरेटस लम्बोरम ।
(घ) रेक्टस ।	(झ) इलीयो कष्टेलीस ।
(ङ) पिरामीडालीस ।	

३ (नम्बर) मासल्लस आफ दी आप्ढोमेन ।

रिजान	मासटस	अरिजित	इयससैन	नामं सहाई	आमसन
आपढो- मिनल सु परफेसि- याल मा- सलस ।	वोविकस ये- वसटर्नस आ- पडोमिनीस ।	अइथ लोवर रिक्सको इन्फोरियेर वर्डर्स र आ- उटर सफेसमा ।	इलीयामको क्रेष्टको वेवसटर्नल लीपको आ- न्टीरियेर हापमा र वे- लीको फ्रान्टमा आपोन्युरोसिसमा, यो आपो- न्युरोसिस प्युविसको स्पाइनर इन्टर सिम्फाइ- सिसमा लाग्छ । यो मिडिल लाइनमा दोस्त्राको साथ मिलि लीनीआ आलवा बन्छ । येस्को जुन आपिन्युरोसिस इलियामको सुपीरियेर आन्टी- रियेर स्पाइनदेखि, प्युविसको स्पाइनसम्म लाग्छ । नाम पोपार्टस लीगामेन्ट भन्छन । यो लीगा- मेन्टदेखि पेन्टनीय ललाइनसम्म लाग्नेको नाम गिमवरनटस लीगामेन्ट भन्छन ।	इन्फोरि- येर इन्टर कष्टल इ- लियोहाइ यो ग्या- ष्टिक र इ- लियो इ- डुइनल नाभर्सले ।	येक्सपिरेशन ग नेकाम दिन्छ आ पडोमिनल क्या- भिटीलाई येक्स- पिरेशन गराउछ

येक्सटर्नल आपडोमीनल मासलको आपोन्युरोसिसको लोवर फाइबर्सले ? वोप्रीङ्क वन्छ । नाम येक्सटर्नल आपडोमीनल रिड । यो प्युविसको क्रेष्टको आउटर साइड र आवभमा रहन्छ । येस्को आकार ट्राइयाङ्गुलर हुन्छ । त्रेसदेखि, येपेक्ससम्म नापदा ? इश् जत्ती हुन्छ । ड्वान्सभर्सदिग्मा नापदा ? इश् जत्ती हुन्छ । ग्रेसवाट मेलको स्पामेटिककई जान्छ । फीमेलको राउन्ड लीगामेन्ट नीह्नुन्छ ।

यो आपडोमीनल रिङ्को बाउन्डरिज ।

वीडोमा—

क्रेट आफ दी प्युविस ।

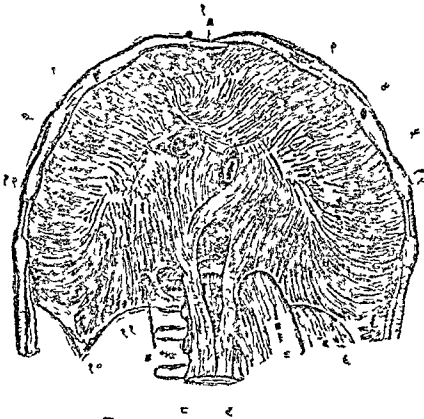
भावभमा—

धेरै वाङ्को फाइबर्स रहन्छ । नाम, इन्टर कलसनार फाइबर्स ।

२ द्विगमा येक्सटर्नल र इन्टर्नल पीलर्स रहन्छ । येक्सटर्नल पीलर प्युविसको स्पाइनमा लाग्छ । इन्टर्नल पीलर प्युविसको सिम्फाइसिसमा लाग्छ । यो २ पीलर्सवाट इन्टर कलसनर फ्यासा तह्योदिग्मा स्पामेटिककईको साथ सील्छ ।

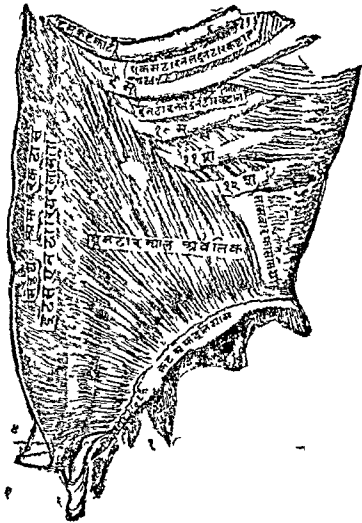
रिजन	मासलस	भरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सहाई	आक्सन
आपडो- मिनल ।	वोब्रिकस इ- न्टर्नस आप- मोमिनीस ।	पोपार्टस लीगामेन्टको आउटर हापमा र डली- यासको क्रेष्टको मिडिल	लोवर थ्री रिक्सको कार्टिलेजेसको इन्फी- ग्रियेस येजेस र पोप्री- गि	लोवर इ- न्टर क्रे- ल नार्भ र पडोमिनल ड्या-	येक्सपिरेसन ग- ने काम दिह्छ आ- पडोमिनल ड्या-

न पृष्ठ डायफ्राम आण्डर साफेस ।

१ एन्मिजम काटिलेज । २ सेग्लान टेषडन । ३ भेनाकेभालाइ योपनि । ४ इसोफेगास लाई योपनि । ५ एवोर्टालाइ योपनि । ६ कोचाडरेटास लामोराम । ७ सीयाम । ८ राइट् क्राम । ९ लेफ्ट क्राम । १० साटरिन । ११ एकटार्नाल लिगामेण्ट । १२ कटान काटिलेज ।

नं ५६ ईनर्टानाल घोबलिक् भास्त्र ।

<p>लीपको आन्टीरियर टु थर्डसमा र लाम्बर फ्या- साको पोष्टीरियर लामे- लामा</p>	<p>येर सर्फेसमा १ येस्को आपोन्युरोसिसको दो- खाको साथ मिलि लि- नीआ आल्वामा र येस्को लोवर फाइवर्स स्पामे- टिक कर्डको साथी अर्च भै रहन्छ । यो पेक्टिनी- याल लाइनको आवभमा ट्र्यान्सभर्स सेलीसको साथ मिलिकन ज्वाइ- न्टेन्डेन भै पेक्टिनीयाल लाइनमा र प्युविसको क्रेष्टमा लाग्छ । प्युविसको क्रेष्टमा</p>	<p>भिटोलाई येवस- पिरिसन गर्नु छ इलीयो इ इइनल र इलीयोहा इयो ग्या- ष्टिक ना- भर्सले ।</p>	<p>ज्यानि- टो क्रुल</p>
<p>क्रीम्याष्ट र मेलको मात्र मिडिलमा र इन्टर्नल</p>			

रिजत	मासहस	अरिजिन	इयससंत	नार्भ सहावे	आयसत
	देखिन्छ ।	बोविक मासलमा		नार्भकी ज्यानिट- लनेश्चस- ले ।	ऐ०
आपडो- मिनल ।	ट्रान्सभर्स सेलीस ।	पोपार्टस लीगामेन्टको आउटर थार्डसमा र इ- लीयामको क्रेष्टको इन्टर लीपको आन्टोरियर थ्री फोर्थमा र लोवर सिबस्थ रिब्सको कोर्टिलेजेसको इन्टरसर्फेससमा र फ्या- सा लम्बोरसमा	येस्को लोवर फाइवर्स कज्जइन्टेन्डेन भै पू- षिटनीयाल लाइनमा र प्युविससमा लाग्छ, येस्को बाकी फाइवर्स आपो- न्युरोसिस भै लीनिया आलवामा लाग्छ ।	लोवर इन्टर क- ष्टल नार्भ र इलीयो इङ्गुनल र इलीयो हाइयो ग्याष्टिक नार्भले ।	

ऐ०	रेक्टर आ- पडोमीनिस ।	प्युविसको क्रेटर सो- म्फाइसिसमा	आन्सीफारम ओपेन्डि- क्समा फिथ सिक्स्थ सेभेन्थ रिक्सको कार्टि- लेजेसमा र फिथ रिक्- को आन्टीरियेर येक्स- टिमिटीमा	लोवर इ- न्टर कष्ट- ल नार्भ- कोहाइयो ग्याष्टिक नार्भले ।	थोस्वाक्सलाई डोप्रेसन र भाटि ब्रल कलमलाई प्लेक्सन गराउछ ।
ऐ०	पिरामिडालीस	प्युविसको फ्रान्टमा र आन्टीरियेर लीगामेन्टमा	लिनिया आल्वाको आम्बेलाइक्सदेखि, प्यु- विससम्म ।	इलीयो हाइयो ग्याष्टिक नार्भले ।	लीनिया आल्वा लाई टेन्स गराउ छ ।
आण्डो- मिनलडो प मास- ल्स ।	स्ववास म्या- क्स स्ववास पा र्भस इलायाक- सलोवर येक्स टिमिटीमादेयो				

रज्ज	मासद्वय	अरिजिन	इच्छसंज्ञ	नार्भ सङ्घाई	आभसन
अपडो- मिनलडी प मास- लस ।	काडरेटस ल- स्वोरस कोहीर को, येस्को र पार्टस हुन्छन ।	पैह्ला पार्ट, ईलीयो ला- स्वर लीगामेन्टमा र इ- लीयासको क्रेष्टको इन्नर लीपमा	लाष्ट रिबको लोवर वर्डरको इन्नर हापमा र फोर अपर लाम्बर भा- टिन्नीको टूथान्सभर्स प्रसेसको येपिसेसमा	लाष्ट डर्सल ना- भ र फा- ष्ट लाम्ब र नार्भको आन्टोरि- येर त्रेञ्चे- सले ।	लाष्ट रिबलाई तह्यो दिग्मा खिच छ जोडसँग सोस फालदा काम दि- न्छ ।
स्कीयो- करगेटर र		दोस्त्रा पार्ट, ३१४ लोवर लाम्बर भाटिन्नीको टूथान्सभर्स प्रसेसको अपर वर्डरमा ।	लाष्ट रिबको लोवर मार्जीनमा ।	ये०	ये०

<p>रेक्टल । क्युटिस येनाई रहन्छ । इन्टर्नलदिग्मा साव्म्युकस टीस्युको साथ मीलछ । येक्सटर्नलदिग्मा स्कीनको साथ मीलैको छ ।</p>	<p>काल ना-जीनमा जो स्की-भंकी आ-न छ, उर्गै स्की-न्टीरियेर नलाई कन्ट्राक्ट डिभिजन गराई रेज गर्छ ।</p>
<p>येक्सटर्नलस्फिक्टर येनाई</p>	<p>को ब्रेश्वेस र इन्टर्नल प्युडि-क नाभ-को इन्फीरियेर हे-मोर ह्ये-डल ब्रेश्वे-सले ।</p>
<p>ये०</p>	<p>पेरिनीयामको संस्टल क्याकमा र सुपरफिसी-टेन्डेनमा येनासलाई छे-ज गर्छ ।</p>

रिजन	मासकस	परिजिन	इवसरस्त	नार्म सल्लाई	माकसन
स्कीयो- रेक्टल ।	इन्टर्नल स्फि ड्टर येनाई ।	याल-फ्यासामा यो लार्ज इन्टेष्टाइनकी इन्भलन्टरि सर्कुलार फाइवर्सले वन्छ । यो इश्च जती थीक हुन्छ ।		फोर्थ स्पा क्राल ना- भको आ- न्टीरियेर डिभिजन को ? ब्रेश्च र प्युडिक नार्भको ? ब्रेश्चले ।	येक्सटर्नल स्फि ड्टरको साथ मो ले र येनासलाई बन्द गर्छे ।
ऐ०	लीभेटर येना ई ।	प्युविसको बाडीको पोथीरियेर सर्फेसमा र सिम्फाइसिसको आउ-	कविसक्सको येपेक्स- मा येस्को पोथीरियेर फाइवर्स लाग्छ । आ-	ऐ०	रेक्टसर भेजा- इनाको ग्लोवर ये- न्ड र ब्लाडरलाई

<p>सपोर्ट गर्छ र रे- क्टम तर्फ आये पछी उस्को उठा- उने काम दिन्छ र फोर्सड येक्सपि रेसन गर्ने काम दिन्छ ।</p>	<p>न्टीरियर फाइवर्स येस्को बोस्त्राको साथ मील्छ । मिडिल फाइवर्स रेक्ट- मको साइडमा लाग्छ र स्फीड्टर मासलको साथ मील्छ र पेरिनी- यामको सेन्टल टेन्डनमा लाग्छ ।</p>	<p>टार साइडमा र स्कीया- मको स्पाइन्को पोष्टी- रियर इन्टर सर्फेसमा र यो माथी लेखीयाको र जगाको बीचमा जो रे- क्टोभेसिक्वाल फ्यासा र अबटुरेटर फ्यासा छ, तैसैमा पनी लाग्छ । यो मासलको येपेक्स स्कीयामको स्पाइन् र ले- सर स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्टमा ।</p>	<p>कक्सिक्सलाइ रेज गराउ छ र सपोर्ट गर्छ ।</p>	<p>फोर्थ र फिथ्थ्स्या क्राल्डूना- भंको १।१ ब्रेथेसले ।</p>	<p>कक्सिजियास यो मासलको येपेक्स स्कीयामको स्पाइन् र ले- सर स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्टमा ।</p>
---	---	---	---	--	--

रिजिन	मासद्वस	करिजिन	इयसरसन	नार्म सल्लाई	माससन
स्कीयो- रेक्टल ।	इन्टर्नल स्विफ इटर येनाई ।	याल फ्यासामा यो लार्ज इन्टेष्टाइनको इन्भलन्टरि सार्कुलार फाइवर्सले वन्छ । यो इइञ्ज जती थीक हुन्छ ।		फोर्थ स्पा क्राल ना- र्भको आ- न्टीरियेर डिभिजन को ? वैञ्च र प्युडिक नार्भको ? वैञ्चले ।	येक्सटर्नल स्विफ इटरको साथ मो ले र येनासलाई वन्द गर्छ ।
ऐ०	लीभेटर येना ई ।	प्युविसको वाडीको पोथीरियेर सर्फेसमा र सिम्फाइसिसको आउ-	कविसक्सको येपेक्स- मा येस्को पोथीरियेर फाइवर्स लाग्छ । आ-	ऐ०	रेक्टसर भेजा- इनाको ग्लोवर ये- न्ड र ब्लाडरलाई

<p>टर साइडमा र स्काया- मको स्पाइनको पोष्टी- रियर इन्नर सर्फेसमा र यो माथी लेखीयाको र जगाको बीचमा जो रे- क्टोभेसिच्युल फ्यासा र अबटुरेटर फ्यासाल, तेसैमा पत्नी लाग्छ । यो मासलको योपेक्स स्कीयामको स्पाइनरले- सर स्पाको साइटिक लीगामेन्टमा ।</p>	<p>न्टोरियर फाइब्रियस्को दोलाको साथ मील्छ । सिडिल फाइब्रस रेक्ट- मको साइडमा लाग्छ र स्कोइट्र मासलको साथ मील्छ र पेरिनी- यामको संन्टलटेन्डनमा लाग्छ । येस्को वेस कविस- क्सको भाजीनमा र स्पाक्रामको लोवर पि- सको आन्टीरियस्को साइडमा</p>	<p>सपाट गल्छ र कम तल आये पछी उस्को उठा- उने काम दिन्छ र फोर्सिड येक्सपि रेसन गर्ने काम दिन्छ । कविसक्सलाई रेज गराउ छ र सपोर्ट गर्छ ।</p>
<p>कविसजियास ये०</p>	<p>फोर्थ र फ्रिथ स्पा काल्डुना- भको १।१ बेच्चेसले ।</p>	

मेलको पेरिनीयामको मासल्सको बयान ।

रिक्त	मासल्स	कारिनिज	इन्सर्सन	नार्भ सञ्जाई	आफसन
	ड्रान्सभर्सस पेरिनीयाई ।	स्कीयामको ड्युवेरो- सिटीको इन्नर फोर पा- टमा	येस्को दोस्त्राको साथ र पेरिनीयामको सेन्टल टेन्डेनमा	इन्टर्नल प्युडिक नार्भको पेरिनीया- ल ब्रेञ्चले	पेरिनीयामको सेन्टलटेन्डेनको जगलाई हिक् राख छ ।
	आक्सलारे- टर यु रिनी ।	पेरिनीयामको सेन्टल टेन्डेनमा र फ्रान्टको मिडीयान रेफिमा	येस्को पोष्टीरियर फा- इवर्स ट्राङ्गुलर लीगा- मेन्टको आन्टीरियर सर्फेसमा लाग्छ । मि- डिल फाइवर्स वाल्वर कर्पास स्पञ्ज्योसनमा र येस्को दोस्त्राको साथ	ए०	यु रिन्नाको के- नाललाई खाली गराउ छ ।

<p>लागछ । आन्दारररर फाइवर्स कर्पास्वयाभा- रनोसनको साइडमा लागछ ।</p>	<p>क्रासपेनीसको एन्ड सर्फेस र साइडसमा</p>	<p>येस्को दोस्त्राको साथ</p>	<p>पेनीसलाई ईरे- क्ट गर्छ ।</p>	<p>डे० डर्सल नार्भआफ पेनीसले।</p>
<p>इरेक्टर पेनीस</p>	<p>स्कीयामको ड्युबेरो सि टोको इन्टर सर्फेसमा र क्रापेनिसको बीहाइन्ड- मा ।</p>	<p>प्युविसको डिसेन्डीङ् रेमासको अपर पार्टमा र ट्र्याङ्गुलर लीगामे- न्टको पोष्टीरियर सर्फे- समा</p>	<p>युरिथ्रलाई क- म्प्रेस गर्छ ।</p>	<p>कम्प्रेसर यु- रिथ्रो ।</p>

फिमेलको पेरिनीयामको मासलसको बयान ।

रिजत	मासलस	अरिजित	इयससंत	नार्म सध्याई	वाकसत
	द्वान्स भर्स पेरिनीयाई ।	स्कीयामको ट्युवेरोसि- टीको इन्नर फोर पार्टमा	पेरिनीयामको सेन्टल लाइनमा र येस्को दो- खामा	इन्टर्नल प्युडिक- को पेरि- नीयाल त्रे अले ।	पेरिनीयामको सेन्टल टेन्डन रहने जगालाई ठीक राख्छ ।
	स्मिड्टर भे- जाइनी ।	पेरिनीयामको सेन्टल टेन्डेनमा	क्लाइटोरिसको कर्पेरा- व्याभार नोसामा	ए०	भेजाइनाको अ- रिफिसलाई सा- गुरी गराउ छ । क्लाइटोरिसलाई इरेक्ट गर्छ ।
	इरेक्टर क्ला- इटी राइडिक्स	स्कीयामको ट्युवेरो- सिटीको इन्नर सर्फिसमा र क्रान्स क्लाइटोराइडि- क्सको वीहाईन्डमा र स्कीयामको रेमासमा	क्रान्स क्लाइटोराइडि- क्सको आन्डर सर्फिस र साइड्समा ।	ए०	

कम्प्रेसर यु-
रिथी ।
प्युविसको डिसिन्डीङ्
रेमासको मार्जिन र सा-
इडसमा
थेस्को दोस्को साथ
र भेजाइनाको वालमा
क्लाइटी-
रिसको ड
संल ना-
भंले ।
गुरिथालाई क-
म्प्रेस गर्छ ।

अपर थेक्सट्रिमिटीको मासल्सको बयान ।

आन्टी-
रियर थो-
स्वासिक
पेक्टोस्याली-
स मेजर ।

क्लाभिकलको इनेल
हापसा घानासको आ-
न्टीरियर सर्फेसको चौ-
डाईदिक्को हापमा र सि-
वस्य अथवा सेभेन्थ
रिबको कार्टिलेजको जो
घानासिको साथ आर्टि-
कुलेशन हुने जगामा र
अपर सिक्वस्य रिब्सको

ब्रुमेरसको आन्टीरि-
येर वाइसिपीटल रिजमा

आन्टी-
रियर थो
स्वासिक
नाभर्सले ।

चेष्टको दिग्मा
डिप्रेस गर्छ र आ-
रमलाई आइडा-
क्ट गर्छ फर्वाइ
दिग्मा सिक्छ र
इन्वार्ड दिग्मा रो-
टेड गराउ छ ।

रिजिन	मासलस	अरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सहाई	आक्सन
आन्टी-रियेर थो स्वासिक	पेक्टोसालिस साइनर ।	कार्टिलेजेसमा र आपो-डोमेनको येक्सटर्नल चोक्विक मासलको आपो-न्युरोसिसमा थार्ड फोर्थ रिब्सको कार्टिलेजेसको आउटर साइडवेलि, अपर मा-जीन र आउटर सर्फे-समा र इन्टर कष्टल मासलको काभार गर्ने आपोन्युरोसिसमा	स्व्यापुलाको कोस्वा-कयेड प्रसेसको इन्जर वर्डर र अपर सर्फेसमा	आन्टी-रियेर थो-स्वासिक नार्भ र सेभेन्थ र ऐट्थ स-भाईकल नार्भ र फाष्ट डर्सल नार्भको	सेल्डरलाई डि प्रेस गर्छ र स्व्यापुलालाई थोस्वाक्सको डाउन वार्ड र इनवार्डमा खिचछ र स्व्यापुलाको इन्फीरियेर आङ्गललाई व्याकवाडेमा खिचछ ।

ऐ०	सावह्नेभीयास	फाएरिव र येसैको का- टिलेज जाहों जोरिन्छ, उसैमा र रम्बयेड ली- गामेन्टको फ्रान्टमा	क्लासिकलको मिडिल थार्डको एन्ड सर्फेसको डोप ग्रुभमा	फाइब्रस हे। फिथ र सिन्थस्य सर्भाइक- ल नार्भस- को ब्रेश्वे- सले ।	सोल्डरलाई डि प्रेस गर्छ र क्लाभी कललाई डाउन- वार्ड र फर्वाडि दि गमा खिच छ ।
ल्याटा- स्वालयो- स्वासिक।	सेरेटस म्या- शस ।	अपर अेट्थ रिक्सको अपर वर्डर र आउटर सर्फेसमा ९ हाँगा भयेर उठ छ र अरु २ मा १।१ हाँगा, सेकेन्ड रिक्सा २ हाँगा लाग्छ र अपर ड- न्टर कष्टल मासलको	स्वयापुलाको पोष्टीरि- येर वर्डरको आन्टीरि- येर जगामा	फिथ सिन्थस्य र सेभेन्थ सर्भाइक- ल नार्भवा ट आया- को पोष्टि-	स्वयापुलालाई फर्नाई दिग्मा खि चछ र यो वोनको भार्टिब्रल वर्डर- लाई रंज गर्छ ।

रिजिन	मामलस	अरिजिन	इन्सुलिन	नार्भ-सहाई	आमसन
आको- मियाल।	डेल्डयेड।	काभार गर्ने आपोन्युरो- सिसमा क्लाभिकलको आउटर थार्डको आन्टीरियेर वर्डर र अपर सर्फेसमा र आक्रोमीयान प्रसेसको आउटर मार्जीन र अपर सर्फेसमा र स्क्र्यापुलाको स्पाइनको पोष्टीरियेर वर्डरको लोवर लीपमा ट्राइयाङ्गलर सर्फेस छो- डेर।	ह्युमेरसको स्पाप्टको आउटर साइडको मि- डिलमा जो राफ डेल्ड- येड इम्प्रेसन छ तेसैमा	रियेर थो- स्वासिक- नाभंले। फिथ सिक्स्थ सर्भाइक- ल नाभ्सी मिली सा कर्म फ्ले- क्सनाभ्- ले।	आरमलाई रेज गर्छ।

आन्दोरि- येर स्व्या- पुलार ।	साव स्व्यापु- लेरिस ।	साव स्व्यापुलार फ- सामा नेक आङ्गलस र इन्नर वर्डर वाहिक र स्व्यापुलाको आक्सिल- रि वर्डरको लोवर तु था- ईसको शुभमा	ब्युमेरसको लेसर ट्यु- वेरोसिटीमा र येस्को ? इथ वीलोसा जाहो नेक छ तैसै सम्म ।	फिथ र स्विस्य सर्भाइक- ल नाभर्स वाट आ- याको अ- पर र लो- वर साव स्व्यापुला र नाभर्स- ले ।	ब्युमेरसको हेड- लाई इनर्जिडि- ग्मा रोटेड गरा- उ छ र ह्युमेरस- लाई फर्वार्ड र डा- उन वाई दिग्मा खिन्न छ ।
पोछिरि- येर स्व्या- पुलार ।	सुप्रा स्पीनेट- स ।	सुप्रा स्पाइनस फसामा स्व्यापुलाको नेकलाई छोडेर स्पाइनको अपर साइडमा र येसै मास-	ब्युमेरसको ग्रेट ट्युवे- रोसिटीको ३ फ्यासे- टस मध्ये अपर फ्यासे- टमा	सुप्रा स्व्यापुला र नाभर्स- ले ।	आरमलाई उ- ठाउ छ र ह्युमेर- सको हेडलाई स- केटमा ठिक संग

रिजल	मासदस	शरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सञ्छाई	आक्सन
पोष्टि- शेर स्ख्या पुलार ।	इन्फ्रास्पीने- टस ।	लको काभार गर्ने फ्या- सामा इन्फ्रा स्पाइनस फसा- मा नेक आक्सिलरि वर्डर इन्फीरियर आङ्गल छोडेर स्ख्यापुलाको स्पा- इनको इन्फीरियर सर्फे- समा र यसै मासलको काभार गर्ने फ्यासामा	ह्युमेरसको ग्रेट ट्युबे- रोसिटीको ३ फ्यासेट्स मद्धे मिडिल फ्यासेटमा	सुप्रा स्व्यापुला र नार्भस- ले ।	राख छ । ह्युमेरसको हेड- लाई औट वाई दिग्मा रोटेड ग- राउ छ ।
पे०	टेरिस माइनर	स्व्यापुलाको आक्सि- लरि वर्डरको डर्सीम सर्फेसको अपर थार्डमा र येस्को वोरिपरि रहने	ह्युमेरसको ग्रेट ट्युबे- रोसिटीको ३ फ्यासेट्स मद्धे लोवर फ्यासेटमा	सर्भाइ- कल वाट आयाको सार्कस छे	पे०

<p>ऐ० देरिस मेजर</p>	<p>स्व्यापुलाको डर्सल सर्फेसको इन्फीरियर आङ्गलको बोभेल सर्फे- समा र यो २ देरिस मासल्सको बीचको फा- इवर्स लेफ्टममा</p>	<p>ह्युमेरसको वाडसिपीट ल शुभको इन्नर येजमा र नाभले</p>	<p>लोवर स्व्यापुला</p>	<p>ह्युमेरसलाई डा उनवाडं व्याकवा- डं दिग्मा खिच छ र इनवाडं दि- ग्मा रोटेड गर्छ ।</p>
<p>आन्टी- रियर ह्यु- मेरल ।</p>	<p>कोस्याको ब्रे- कियलीस । मा र वाइसेप्स मास- लको जुन टेन्डेन को- स्याक्येड प्रसेसवाट उ- ठेको छ तेरोमा र को- स्याक्येड प्रसेसमा</p>	<p>ह्युमेरसको इन्नर सा- इडको मिडिलमा जो राफ रिज छ तेसैमा ।</p>	<p>मास्कु- लो क्युटि नीयास नाभले ।</p>	<p>ह्युमेरसलाई फ- वाडं इनवाडं खि च छ र स्व्यापु- लाको तर्फ येत्लि भेट गर्छ ।</p>
<p>ऐ०</p>	<p>वाइसेप्स ये- यस्को लड हेड नाम</p>	<p>रेडियामको ट्युबेरोसि-</p>	<p>ऐ०</p>	<p>फोर आरमलाई</p>

रिजत	मासलस	अरिस्थित	इन्सर्सन	नार्म सहाई	आफसन
	स्को २ हेइस न्छन ।	ग्लीनयेड हेड । यो ग्ली- नयेड क्याभिटीको अपर मार्जीनमा जो सुआ ग्ली- नयेड व्युवर्कल छ ते- सैमा सर्टहेड नाम कोस्वाक- येडहेड । यो कोस्वाकयेड प्रसेसका येयेक्समा र कोस्वाको ब्रेकियालीस मासलमा ।	टीको व्याकपाटमार फोर आरमको फेसिया- मा ।		फ्लेक्सन गर्छ ।
आन्टी- रियर हु- मेरल ।	ब्रेकियालीस आन्टाइकस ।	द्युमेरसको स्थापटको लोवर हाफको आउटर र इन्जर सर्फेसेसमा र	आलूको करोनयेड प्रसेसको आन्टीरियर स फेसको राफ ड्युप्रेसनमा	मास्क- ली क्युटि नीयास र छ ।	फोरआरमलाई फ्लेक्सन गरउ

मास्क्युला स्पाइरल नाभंले।	डेल्टयेडको इन्सर्सनको आवभ र २ दिगको इन्टर मास्क्युलर सेप्टममा	पोष्टीरि- येर हुमे- रल ।
सेभेन्थ र अेट्थ सर्भाइक- ल नाभर्त्त वाट आ- याको मा- स्क्युलोस्पा इरल ना- भंले।	यो ३ हेड कमनटेन्डन भै आलूको अलिक्रेनन प्रसेसको अपर सर्फेसको व्याक पोर्टमा	द्राइसप्स ये- स्को ३ हेड्स हुन्छन ।
फोर आरमलाई येक्सटेन्सन ग- राउ छ ।	पैह्ला मिडिल हेड । नाम स्थयापुलारहेड । यो गी- नयेड क्याभिटीको वी- लोमा जो टूथाड्रुलर राफ सर्फेस छ तैसैमा । दोस्रो येक्सटेर्नलहेड । यो ग्रेट ट्युबेरोसिटीको रुटदेखि हुमेरसको पो- ष्टीरियर सर्फेसको मा- स्क्युलो स्पाइरल ग्रुभ्समा र हुमेरसको येक्सटेर्नल वर्डरमा र येक्सटेर्नल	

रिजिन	मानदस	धरिजिन	इयससंन	तार्भ सहाई	आपसन
पोष्टि- यर-द्युमे- रल ।	साव आनको नीयास ।	इन्टर मास्कुलार सेप्ट- मसा तेखा इन्टर्नल हेड यो ह्युमेरसको पोष्टीरियर सर्जेसको मास्कुलो स्पा- इरल युभको वीलोमा र इन्टर्नल र येक्सटर्नल इन्टर मास्कुलार से- प्टमसा । ह्युमेरसको अलिक्नेनन फसाको आवभमा शफ्या- सिब्युली भै उठ छ ।	वेल्वीजयन्टको पोष्टी- रियर लीगामेन्टमा ।	मास्कु- लो स्पाड- रल तार्भ- ले ।	X

फोर आरम्भको मासल्सको बंधान ।

येस्को ह्युमेरल हेड ।
इन्टर्नल कन्डाईलको
आवभसा र अरु अरु
मासल्सको कमन् अरि-
जिनको टेन्डेनसा र
फोर आरम्भको फ्यासा-
मा र इन्टर मास्कुलार
सेप्टमसा र फ्लेक्सर
कार्पाई रेडियालीस मा-
सल लाग्ने ठाउँको यो
रको बीचमा येस्को
आल्नर हेड, आल्नाको
करोनयेड प्रसेसको इन्टर

रेडियासको स्पाष्टको
आउटर सफेसको सि-
डिलमा जो राफ इम्प्रे-
सन छ तेसैसा

मिडिया-

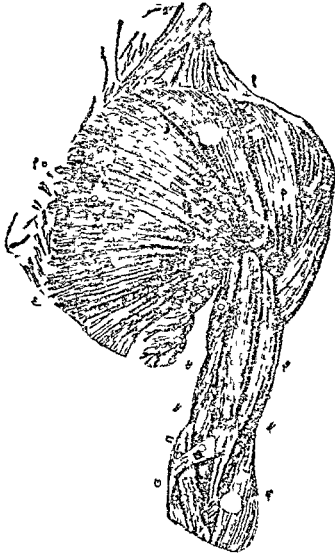
रेडियासलाई
आल्नाको उपर
रोटेड गराउ छ

प्रोनेटर रेडि-
आइ टेसिस ।
येस्को २ हेड्स
हुन्छ ।

आन्टी-
रियर रे-
डियो आ-
ल्वर सु-
परफिसि-
याल ले-
यार ।

रिजान	मासलस	अरिजित	इग्लसर्जन	नाभं सल्लाई	वाक्सन
आन्टी-रियर रे-डियो आ-लूनर सु-परफिसि-याल ले-यार।	फ्लेक्सर का-पाई रेडियो-लिस।	साइडमा, यो २ हेड्सको बीचवाट सिडियान नाभं जान्छे ।	सेकेन्ड र थार्ड मेटा-कार्पाल वोन्सको वेसे-समा ।	सिडिया-न नाभं र सिक्सथ सर्माइक-ल नाभंले	रिष्ट जयन्टलाई फ्लेक्सन गराउ छ र रेडियाल दिग्मा थोरै खी-च छ ।
पामेरिस ला-इस ।	बुभेरसको इन्टर्नल कन्डाइलमा लाग्ने क-मन् टेन्डेनमा र फोर	बुभेरसको इन्टर्नल कन्डाइलमा लाग्ने क-मन् टेन्डेनमा र फोर	पामर फेसियामा र थामको सर्ट मासलमा श्लीप लाग्छ ।	सिडिया-न र अट-थ सर्मा-	पामर फ्यासा-लाई टेन्थे गराउ छ र रिष्ट र थेल्वी

नं ६० चीष्टर आर्म की फ्रग्ट मासलस ।

१ क्राभिकल । २ डेल्टायड । ३ वाइसेप्स । ४ कोराकी ब्रिकि-
यालिस । ५ ब्रिकियालिस एग्टाइकास । ६ सुपाइनेटार ल गास । ७
प्रोनेटार टिरिस । ८ वाइसिपिटाल फ्रासा । ९ पेक्टीरालिस मेजर ।
१० टार्नास ।

न ६१ लेफ्ट फोर आर्माको फ्रण्ट माधिको मासलस ।

१ वाइसेप्स । २ सुपाईनेटार लंगस । ३ प्रोनेटार रेडियाइ टिरिस । ४ फ्रैक्सार कार्पि रेडियालिस । ५ पामारिस लंगस । ६ फ्रैक्सर कार्पि आलनारिस । ७ फ्रैक्सर साबिमिस डिजिटोराम ।

आरम्भको डिप फ्यासामा
र इन्टर मास्कुलार से-
प्टममा
फ्लेक्सर
कार्पाई आल्ने-
रिस ।
येस्को २ हेड्स हुन्छ ।
यो पैहा ह्युमेरल हेड । यो
ह्युमेरसको इन्टर्नल क-
न्डाईलमा जाहो कम्न्
टेन्डेन लाग्छ तेसैमा

दोस्त्रा आल्टर हेड । यो
आल्टनाको अल्लिक्नेन
प्रसेसको इन्टर माजी-
नमा र आल्टनाको पोष्टी-
रियर वर्डको अपर टु

पिसिफारम वोनमा
लागे र फीफथ मेटाका-
पलको वेसमा र आइ-
सीफारम वोनसमा

यो २ हेड्सको बीच
बाट आल्टर नाभ फोर-
आरममा जान्छ ।

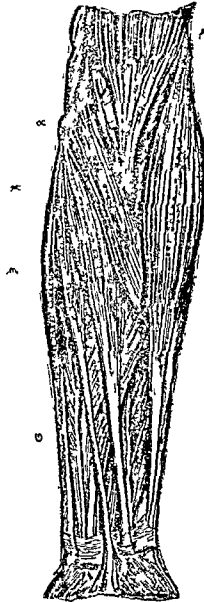
इकल ना-
भले ।

अेटथ
सर्भीडक-
ल र फा-
ष्ट डर्सल
नाभ्स र
आल्टनर
नाभ्सले

रिष्ट जयन्टला-
ई फ्लेक्सन गरा-
उ छ र आल्टनर
साइडमा थोरै
हिलाउ छ ।

जयन्टलाई फ्ले-
क्सन गर्नु मद्दत
दिन्छ ।

न ६१ लेफ्ट फोर आर्माको फ्रण्ट भाधिको मासुलस ।

१ वाइसेप्स । २ सुपाइनेटार लंगास । ३ प्रोनेटार रेडियाइ टिरिस । ४ फ्रैक्सर कार्पि रेडियालिस । ५ पामारिस लंगास । ६ फ्रैक्सर कार्पि आलनारिस । ७ फ्रैक्सर साब्रिमिस डिजिटोराम ।

<p>आरम्भको डिप फ्यासामा र इन्टर मास्कुलार से- प्टममा</p>	<p>येस्को २ हेड्स हुन्छ । पैहा ह्युमेरल हेड । यो ह्युमेरसको इन्टर्नल क- न्डाईलमा जाहो कमन् टेन्डेन लाग्छ तेसैमा</p>	<p>पिसिफारम वोनमा लागे र फीष्य मेटाका- पालको वेसमा र आङ्- सीफारम वोनसमा</p>	<p>यो २ हेड्सको बीच चाट आलूर नाभ फोर- आरममा जान्छ ।</p>	<p>इकलना- भले ।</p>	<p>अट्थ सर्भाडक- ल र फा- ट डर्सल नाभर्स र आलूनर नाभर्सले</p>	<p>जयन्टलाई फ्ले- क्सन गर्ने मद्दत दिन्छ । रिष्ट जयन्टला- ई फ्लेक्सन गरा- उ छ र आलूनर साइडमा थोरै हिलाउ छ ।</p>
<p>ए० फ्लेक्सर कार्पाई आल्ने- रिस ।</p>	<p>दोखा आलूर हेड । यो आलूनको अलिकेनन प्रसेसको इन्नर मार्जी- नमा र आलूनको पोष्टी- रियर वर्डरको अपर टु</p>					

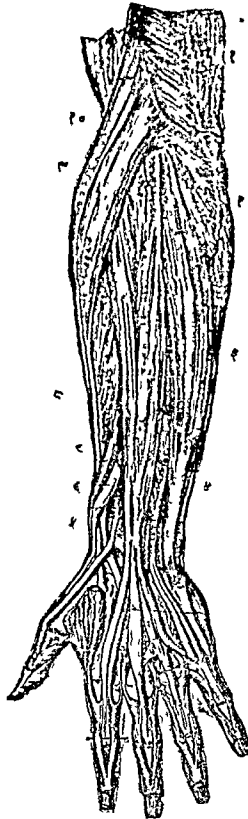
रिजन	मासत्स	आरिनिज	इव्सर्सन	नार्भ सग्याई	आयसन
आन्टी- रियर रे- डियोआ- लूर सुपर- फिसिया- ल लेयार	फ्लेक्सर सा- वोमिस डिजी- टोरम, येस्को ३ हेड्स हुन्छ ।	थाईसमा र इन्टर मा- स्कुलार सेप्टामा पैहा ह्युमेरल हेड । यो ह्युमेरसको इन्टर्नल क- न्डाईलमा जाहों कमन् टेन्डन लाग्छ, तेसैमा र येल्वोजयन्टको इन्टर्नल व्याटासाल लीगामेन्ट- मा र इन्टर मास्कुलार सेप्टामा	फिङ्गर्सको मिडिल फ्याङ्गसको साइडमा	मिडिया- न नार्भ र सेभेन्थ र अटथस- भाईकल र फाष्ट ड- र्सल ना- भर्सले ।	रिष्ट जयन्टलाई फ्लेक्सन गराउ छ र मिडिल फ्याङ्गसलाई र प्रक्सिमेल फल्या- ङ्गस माने फाष्ट फ्याङ्गलाई फ्ले- क्सन गराउ छ ।
		दोस्रो आलनर हेड । यो आलनाको करो- नयड प्रसेसको इन्नर साइडमा । तेस्रा रंदि- याल हेड । यो रेडियासको जोडिक लाइनमा र			

<p>पे० डि- प्लयार । फन्डस डिजी- टोरस ।</p>	<p>प्लेक्सर प्रो- फन्डस डिजी- टोरस ।</p>	<p>दुवकंलद्वेखि, प्रोनेटर रेडियाई टेरिसकी जाहौं इन्सर्सन हुन्छ तैसैको बीचमा । आल्नाको स्याफ्टको आन्टीरियर र इन्जर सर्फेसेसको अपर थ्री फोर्थमा र करोनयेड प्र- सेसको इन्जर साइडको डीप्रिसनमा र आल्नाको पोष्टोरियर वर्डरको अपर थ्री फोर्थसमा र इन्टर ओसियास मेम्ब्रेनको आल्नर हापमा</p>	<p>लाष्ट फ्ल्याञ्जेस लाई फ्लेक्सन ग- राउ छ ।</p>	<p>अंठ्य सर्माइक- ल र फाष्ट डर्सल ना- भर्स बाट आयाको आल्नर नाभर्सलेर मिडियान नाभर्को आन्टीरि- येर र इन्टर वोसियास ब्रे- ञ्जेसले ।</p>
--	--	--	--	---

रिजन	मासलस	अरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सञ्जाई	थामसन
ऐ० डि- प्लयथार	फ्लेक्सर ला- इस पलिसिस	रेडियासको स्पाफ्टको आन्टीरियेर सर्फेसको ग्रुभमा र इन्टर बोसि- येस मेम्ब्रेनको आउटर हापमा र करोनयेड प्र- सेसको वेसमा	थाम्बको लाष्ट फल्या- ञ्जको वेसमा	अर्थ सर्भाइक- ल र फाष्ट डर्सलवा- ट आघा- को सिडि- थामको आन्टीरि- येर इन्टर बोसियेस ब्रेञ्चेसलो	थाम्बको फल्या- ञ्जेसलाई फ्लेक्स- न गराउ छ ।
ऐ०	प्रोनेटर क्रा- इरेटस ।	आल्नाको स्पाफ्टको आन्टीरियेर सर्फेसको	रेडियासको स्पाफ्टको आन्टीरियेर सर्फेस र	ऐ०	रेडियासलाई आल्नाको भाथ घु-

<p>लाई प्रोनेसन ग- राउ छ ॥</p>		<p>येल्बो जयन्ट- लई फ्लेक्सन गराउ छ र फोर</p>	<p>आरमलाई सुपि- नेसन र प्रोनेस- न गराउ छ ।</p>	<p>रिष्ट जयन्टला- ई येक्सटेन्सर ग- राउ छ र ह्यान्ड-</p>	<p>लाई आपडाक्सन</p>
		<p>मास्कु- लो स्पाइ- रल नार्भ-</p>	<p>ले ।</p>	<p>मास्कु- लो स्पाइ- रल नार्भ-</p>	<p>ले ।</p>
<p>टर रिज छ तैसैमा र आ- इरको लोवर फोर्थमा ।</p>	<p>ल्लाको आन्टीरियर सफे- सको लोवर फोर्थमा र आलनाको आन्टीरियर वर्डरको लोवर फोर्थमा ।</p>	<p>रेडिआसको ट्राइलयेड ग्रसेसको वेस र आउ- टर साइडमा</p>		<p>मेटाकार्प्याल बोन आफ ही इन्डेक्स फी- ङ्गरको वेसमा</p>	
<p>र डिघाल</p>	<p>सुपिनेटर लाङ्गसे ।</p>	<p>छुमेरसको येक्सटेर्नल कन्डीलयेट रिजको अपर टु थाईसमा र येक्सटे- र्नल इन्टर मास्कलार सेप्टममा</p>		<p>छुमेरसको येक्सटेर्नल कन्डीलयेट रिजको लो- वर थाईसमा र येक्सटे- र्नल इन्टर मास्कलार</p>	
<p>पै०</p>	<p>येक्सटेन्सर कार्पाड रेडिया लोस लङ्गिअर</p>				

नं ६२ फोर आर्मको पोष्टरियर सार्फस माथिको मासल हर ।

१ ट्राईसेप स । २ एनकोनियास । ३ एकष्टेनसार कार्पि आलना रिस । ४ एकष्टेनसार मिनिमि डिजिटाइ । ५ एकष्टेनसार सेकेण्डाइ इग्टार पलिसिस । ६ एकष्टेनसार प्राइम इग्ट पलिसिस । ७ एकष्टेन सार असिस मेटापलिस । ८ एकष्टेनसार कार्पि रेडि त्रिभियर । ९ एकष्टेनसार कार्पि रेडि ल गिवोर । १० सुपार्इनेटार ल गास ।

पोथीरि- येर रेडि- यो आल्- र सुपर- फिसिया- ल लेयार ऐ०	येक्सटेन्सर कम्युनिस डि- जिटरस । येक्सटेन्सर मिनिमाई डि- जिटाई । येक्सटेन्सर कार्पाई आल्- नेरिस ।	ह्युमेरसको येक्सटर्नल कन्डाईलको कमन् टे- न्डेनमा र डिप फ्रेसि- यामा र इन्टर मास्कु- लार सेप्टाममा ह्युमेरसको येक्सटर्नल कन्डाईलको कमन् टे- न्डेन र इन्टर मास्कुलार सेप्टाममा ह्युमेरसको येक्सटर्नल कन्डाईलको कमन् टे- न्डेन र इन्टर मास्कुलार सेप्टाममा र आल्नाको पोथीरियेर वर्डरमा र	फिङ्गर्सको लाइट फल्या- क्षेसको डर्साममा फीफथ मेटाकार्प्याल बोनको वेसको आल्नर साइडमा जो ग्रामिनेन्ट ड्युवर्कल छ तेसैमा	पोथीरि- येर इन्टर त्रोसिया- स नार्भ- ले । ऐ० ऐ०	फल्याक्सेस र रिष्ट र येन्वो ज- यन्टलाई येक्स- टेन्सन गराउ छ लिटिल फिङ्गर- लाई येक्सटेन्स- न गराउ छ । ह्यान्डलाई ये- क्सटेन्सन गराउ छ ।
--	---	--	--	---	---

रिजन	मासहस	अरिलिच	इन्ससिन	गार्भ सङ्गर्ह	आयसन
पोष्टीरि- येर रेडि- यो आल्- र सुपर- फिसिया- ल लेयार	यानकोनिया- स ।	फोर आरसको डिप फे- सियामा ह्युमेरसको आउटर कन्डाइलको व्याक पाट- मा र डिप फेसियामा	अलिक्रेनन प्रसेसको आउटर साइडमा र आ- लनाको स्याफ्टको पो- ष्टीरियेर सर्फेसको अपर फोर्थमा	मास्कु- लो स्याइ- रल नार्भ- ले ।	फोरआरसलाई वेक्सटन गराउ छ ।
पोष्टीरि- येर रेडि- यो आल्- रको डिप लेयार ।	सुपिनेटर त्री भिस ।	ह्युमेरसको वेक्सटर्नल कन्डाइलमा र यल्वोज- यन्टको वेक्सटर्नल ल्या- टासाल लीगामेन्टमा र रेडियासको अर्बिक्सलर	वाइस्पिटल ट्युबेरो- सिटीको आउटर येजमा र रेडिआसको वोव्रिक लाईनमा र रेडिआसको नेकको वोरिप्रि ह्यवे-	पोष्टीरि- येर इन्ट- र वोसि- यास ना- भले ।	फोरआरम र ह्यान्डलाई सुपि- नेसन गराउ छ ।

<p>लीगामेन्टमा र लेसर सीगमाईड क्याभिटोको वीलोमा जो डोप्रेसन छ तेसैमा र आलूनाको येक्सटर्नल येजको २ डब्लु सम्ममा</p>	<p>रोसिटीको औबममा र स्याफ्टको पोथीरियर र येक्सटर्नल सर्फेसमा</p>	<p>येक्सटेन्सर असिसनेटा कार्पाइ पलि- सिस ।</p>	<p>मेटाकार्पोल वोन आ- रु हो थामको वेसमा र ट्रापिजियाममा ? श्ठीप लाच्छ ।</p>	<p>ये०</p>	<p>थाम्वलाई आ- उटवार्ड र ब्याक- वार्ड दिग्मा खिन्न छ ।</p>
<p>ये०</p>	<p>ये०</p>				

रिजत	मासत्व	शरिजिन	इणससंन	नार्भं सल्लुं	अनसत
पोष्टीरि- येर रेडि- थो आलू- रको डि- प ल्यार ।	येक्सटेन्सर त्रीभिस पलि- सिस दोखो ना स येक्सटेन्सर प्राइमाई इन्टर नोडियाई प- लिसिस ।	रेडिआसको स्थाफ्टको पोष्टीरियेर मिडिल थार्डमा र इन्टर वोसियास मेम्ब्रेनमा	थाम्बको फ्राष्ट फल्या- इको वेसमा	पोष्टीरि- येर इन्टर वोसिया- स नार्भले छ ।	थाम्बको फ्राष्ट फल्याइलाई वे- क्सटेन्सन गराउ छ ।
ऐ०	येक्सटेन्सर लाङ्गस पलि- सिस, दोखो नाम येक्सटे- न्सर सेक्रेन्डा- ई इन्टर नोडि- याई पलिसिस	आलूनाको पोष्टीरियेर सफ्रेसको येक्सटेन्सर असिस मेटाक्कापाई प- लिसिसको अरिजिनको वीलोमा र इन्टर वोसि- वेस मेम्ब्रेनमा	थाम्बको लाष्ट फल्या- इसको वेसमा	ऐ०	थाम्बको टार्मी न्याल फल्याइस- लाई येक्सटेन ग- राउ छ ।

इन्डेक्स फिङ्गर-
लाई येक्टेटेन्से-
न गराउ छ ।

ऐ०

येक्सटेन्सर कॅम्प्युनिस्
डिजिटरमको टेन्डनको
साथ मिलि इन्डेक्स
फिङ्गर र स्केन्ड र थाई
फल्याञ्जेसमा

आल्नाको स्पाफ्टको
सफ्रेसमा
येक्सटेन्सर लाङ्गस प-
लिसिसको अरिजिनको
त्रोलोमा र इन्टर वोसि-
येस मेम्ब्रेनमा

ऐ०

येक्सटेन्सर
इन्डिसिस ।

ह्यान्डको मासल्सको नाम ।

फाष्टमेटा का-
प्याल बोनलाई
आउटवार्डदिमा
खिच छ ।

मिडि-
यान ना-
भले ।

थाम्बको फाष्ट फल्या-
इसको वेसको आउटर
साइडमा

ट्रापिजियामको रिज-
नमा र यानुलर लीगा-
मेन्टमा

आवडाक्टर
पलिसिस ।

ह्यान्ड-
को रेडि-
वाल ।

ऐ०

आपोनेन्स प
लिसिस ।

ऐ०

मेटाकार्याल बोनआफ
दी थामको रेडियल सा-

ट्रापिजियामको पामर
सफ्रेसको रिजमा र यानु-

आपोनेन्स प
लिसिस ।

आपोनेन्स प
लिसिस ।

रिजन	मासहस	अरिजिन	इयससंन	नार्भ सहाई	आफसन
हान्ड- को रेडि- याल ।	फलेब्रसरबी- भिस पलिसि- सयेस्को २ पो- संन छ । आउटर ? इन्नर ?	नुलर लीगामेन्टमा येस्को आउटर पोर्सन, द्रापिजियासको रिजको लोवर पार्टमा र आन्यु- लर लीगामेन्टको आ- उटर टु थार्डमा येस्को इन्नर पोर्सन, फ्राष्ट मेटाकार्प्याल वोनको आलुनर साइडमा	इडमा । थाम्बकी फ्राष्ट फल्या- ब्रको वेसको आउटर साइडमा थाम्बकी फ्राष्ट फल्या- ब्रको इन्नर साइडमा	मिडिया न नार्भले	थाम्बकी प्र- भिसमेल फल्या- इसलाई फ्लेक्स न गराउ छ । ऐ०
ऐ०	आइडाक्टर वोत्रिकस प- लिसिस ।	अस्ययाशाम र सेकेन्ड थार्ड मेटाकार्प्याल वो- न्सको वेसमा र आन्टी- रियर कार्प्याल लीगा-	थाम्बकी फ्राष्ट फल्या- इसको वेसको इन्नर सा- इडमा	आलुनर नार्भले ।	फ्राष्टमेटा कार्प्या ल वोनलाई इन- वार्ड चिन्मा खि- च छ ।

<p>मेन्टसमा र फ्लेक्सर कार्पाई रेडियालिसको टेन्डेनको साइडमा</p>	<p>मेटाकार्पोल वोन आफ दी मिडिल फि- ङ्गरको पामर सर्फेसको लोवर टु थार्डमा</p>	<p>फ्लेक्सर ब्रीभिस प- लिसिस र आइडाक्टर वोविकस पलिसिसको इन्टर टेन्डनमा र था- म्बको फ्राष्ट पल्याङ्सको वेसको आल्नर साइ- डमा</p>	<p>ह्यान्डको पामको स्की- नको इन्टर वर्डरमा</p>	<p>ऐ०</p>	<p>ऐ०</p>	<p>पामको इन्टर साइडको स्कीन- लाई खुम्च्याउ छ ।</p>
<p>आइडाक्टर ड्वान्सभर्सस पलिसिस ।</p>	<p>पामेरिस को आल्नर ब्रीभिस ।</p>	<p>यानुलर लीगामेन्टमा र पामर फ्यसियामा</p>				

रिक्त	मासहस	अरिजिन	इन्ससंन	नार्म सग्राई	आफसन
ह्यान्डकी आलूर ।	आब्डाक्टर मिनिमाई डि- जिटाई ।	पिसिफारम वोनमा येस्को २ श्ठीप हुन्छ ।	पैहा श्ठीप मिडिल फिङ्गरको फाष्ट फल्या- इसको वेसको आलूनर साईडमा । दोस्रो श्ठीप येक्सटेन्सर मिनिमाई डिजिटाईको आपोन्यु- रोसिसको आलूनर व- डरमा	आलूर नार्भले ।	लिटिलफिङ्गर आब्डाक्सन ग- राउ छ ।
ऐ०	फ्लेक्सर त्री- भिस मिनिमा- ई डिजिटाई ।	आइसीफारम वोनको आइसीफारम प्रसेसको टीपमा र यानुलर ली- गामेन्टको आन्टीरियर सर्फेसमा	लिटिल फिङ्गरको फाष्ट फल्याइसको वेसमा	ऐ०	लिटिल फिङ्गर- रलाई आइडा- क्सन गराउ छर लिटिल फिङ्गर- को फाष्ट फल्या-

इसलाई फ्लेक्स गळे ।	फीफथ मेटा- कार्प्याल वोन- लाई फर्वार्ड वि- रमा खिच छ ।	फिङ्गर्सको फाए फ्ल्याङ्सलाई फ्लेक्स गर्छ	
ऐ०	फीफथ मेटाकार्प्याल वोनको आल्टर मार्जी- नमा	येक्सटेन्सर कम्युनिस डिजिटरमको टेन्डेन जाहो र लाग्छ तेसै ते-	२ आउट र लाम्बि- क्यालिस को मिडि- यान ना- भेले र २ इन्टर ला मिन्नेकलि सको आ-
आपोनेन्स मिनिमाई डि- जिटाई ।	आइसीफारम वोनको प्रसेसमा र यानुलर लीगामेन्टको लोवर पार्टमा	डिप फ्लेक्सर मास- लको टेन्डेन्समा र ये- स्को फाए र सेकेन्ड मा- सल्स इन्डेक्स र मिडि- ल फिङ्गर्सको टेन्डेन्सको	रेडियाल साइड र पामर सर्फेसमा, येस्को थार्ड मासल मिडिल र रिङ्गफिङ्गर्सको टेन्डेन्सको रेडियाल साइड र पामर सर्फेसमा, येस्को फोर्थ मासल रिङ्ग र लिटिलफिङ्गर्सको टेन्डेन्सको
मिडिल पामर रि- जन ।	लाम्बिका- लिस, यो ४ हु- न्छन ।		

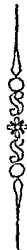
रिजन	मासलस	अरिजित	इक्सर्सन	नार्भ सञ्चारि	आक्सन
मिडिल- पामर रि- जन ।	इन्टर वोसि- याइ पामेरिस यो ३ हुन्छ ।	रेडियाल साइड र पाम र सर्जेसमा । येस्को फाष्ट सेकेन्ड मासलसको मेटाकार्प्या- ल वोनको आल्नर सा- इडमा । येस्को सेकेन्ड फोर्थ मेटाकार्प्याल वोनसको रेडियाल साइडमा ।	इन्डेक्स फिङ्गरको फाष्ट फ्ल्याङ्सको आ- ल्नर साइडमा । रिड् फिङ्गरको रेडि- याल साइडमा	लून् नार्भ- ले । आलून् नार्भले । ये०	फिङ्गरलाई मि- डिल फिङ्गर तर्फ आइडाक्सन ग- राउ छ । ये०
ये०	इन्टर वोसि-	रेडियाल साइडमा येस्को थर्ड फीपथ मेटाकार्प्याल वोनको रेडियाल साइडमा येस्को १।१ को २।२ हे-	लिटिल फिङ्गरको रेडि- याल साइडमा फाष्ट फ्ल्याङ्सको वे-	ये०	फिङ्गरलाई आ-

डडावसन गराउ
छ ।

याई डसेलिस इम हुन्छ । मेटाकार्थाल सेसमा र कर्मन् येक्स-
यो ४ हुन्छन । बोन्सको २ दिग बाट टेन्सर टेन्डेनको आपो-
उठेको छ । न्युरोसिसमा, पैहा २ को
टेन्डेन्स रेडियालसाइड-
मा लाग्छ, दोन्ना २ को
टेन्डेन्स आलूर साइड-
मा लाग्छ ।

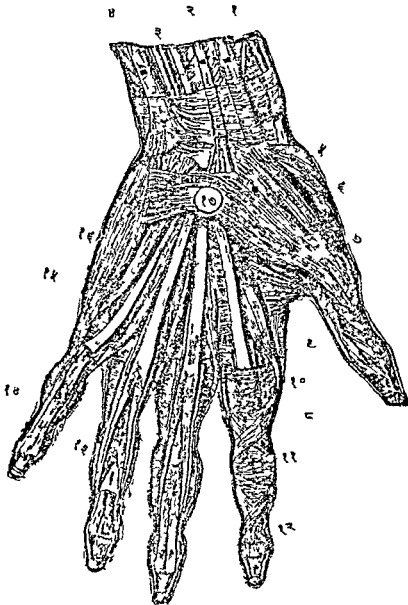
— अपर येक्सदिमिटीको मासल्स तपाप भयो —

लोवर येक्सट्रिमिटीको मासल्स ।

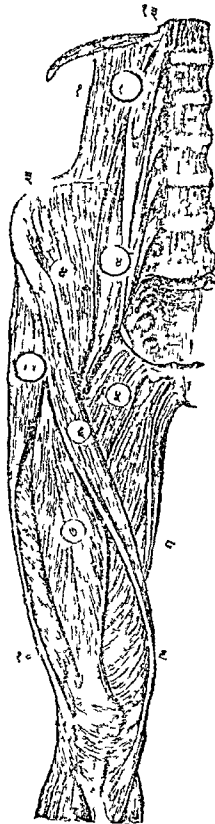
रिजन	मासल्स	अरिजिन	इन्सरसन	नार्भ सप्लाइ	आक्सन
इलिया- करिजन	खोवास म्या- इस ।	जम्मा लाम्बर भाटि- ब्रीको ट्रयान्सभर्स प्रसे- सेसको फ्रान्ट र लोवर वर्डरमा, रज्जमा लाम्बर भाटिब्रीको वडिजको साइड्समा र लाम्बर भाटिब्रीको वडिजको बोच र मा जी इन्टर भाटिब्रल साबुष्टेन्सेन्स हुन्छ तैसैमा र द्वैब्य डर्सल भाटिब्रीको बाडीमा	फीमरको लेसर ट्रोका- न्टरमा र इलायाक्सको थोरै फाइवर्समा	सेकेन्ड- थार्ड ला- म्बर ना- भर्सको आ- न्टीरियर त्रिथ्रेसले ।	थाइलाई पेल्व- भिसको उपर फ्ले- क्स गराउ छ ।

नं ६४ लेफ्ट हाण्ड को मासलस हव पामार साफिस ।

१ फ्रोक कर्पि रेडियालिस । २ पामारिस लंगास । ३ फ्रोक साब्रिमिस डिजिटोराम । ४ फ्रोक कार्पि आलनारिस । ५ अपोनेनस पलिसिस । ६ एव डाकटार पलिसिस । ७ फ्रोक त्रिमिस पलि । ८ फ्रोक लंगास पलि । ९ एडाकटर पलि । १० एवडाकटार इण्डिसिस । ११ १ लाम्बिकेलिस । १२ फ्रोक टेनडन को सिद । १३ फ्रोक साब्रिमिस को टेनडन । १४ फ्रोक प्रोफाण्डा टेनडन । १५ फ्रोक त्रिमिनि डिजिटाइ । १६ एवडाकटार मिनि डिजिटाइ । १७ एनुलार मिगामेण्ड ।

नं ६५ ईलियाक र यगाण्टरियार फिमोराल रिजान को मासल हक।

१ कोयाडग्रेटास लामोराम।
 २ लाष्ट लामार भाटिवा २
 इलियाम को क्रेष्ट। ४ इला-
 याकास। ५ पेकटिनियास
 ७ रेकटास। ८ यासिलिस।
 ९ भेष्टास इण्टर्नास। १०

भेष्टाम एकष्टर्नास। ११ टेनसार भेजाइनास फिमोरिस। १२ सोयास
 पाभोस। १३ लाष्ट रिज। १४ सोयास मारनास। १५ लिगा पाटिलि।

स्वास पा- भस, योकोहि कोहिमा छैन, कोहिरमा डव- ल डवल हुन्छ	लाष्ट डर्सल र फ्राष्ट लान्बर भाटिन्नीको व- डिजको साइड्समा र येही र भाटिन्नीको बीच- मा जो इन्टर भाटिन्त्रल सावण्टेन्सेन छ तसैमा	इलियो पेक्टिनियाल येमिनेन्समा र येस्को आउटर वर्डरमा जो इ- लियाक फेसिया रहन्छ तसैमा	फाष्टला स्वर ना- भको आ- न्टीरियेर ब्रेञ्चेसले।	इलियाक फेसि- यालाई टेन्स गराउ छ।
इलायाकस।	ईलियाक फसाको अ- पर टु थार्ड्समा र इलि- यामको क्रेष्टको इन्टर मार्जीनमा र इलियो ला- म्बरलीगामेन्टमारयला आफ ही स्प्याकाममा र इलियामको इन्फीरियेर स्प्याइनस प्रसेसमा र येही र स्प्याइनस प्रसेस-	स्वास म्याग्नेस मास- लको टेन्डेनको आउटर साइडमा र लेसर ट्रो- कान्टरवेलि, लिनिया अस्पेरामा जो वोविकु लाइन छ तसैमा	सेकेन्ड र थार्ड नार्भसको आन्टीरि- येर ब्रेञ्चे- स वाट आयाको आन्टीरि- येर क्रुल	थाइलाई पेल्- भिसको उपर फ्लेक्स गर्छ।

रिजन	मासलस	अरिजिन	इन्सर्सन	नार्भ सल्लुई	आमसन
आन्टी-रियेर फिमरिस मल ।	टेन्सर भेजाइनी फिमरिस	को बीचको नचमा र हिपजयन्टको क्यापसुलमा । इलियामको क्रेष्टको आउटर लीपको आन्टी-रियेर पार्टमा र आन्टी-रियेर सुपीरियेर स्पाइन्स प्रसेसको आउटर सर्फेसमा र येस्को मुनि जो नच छ तेस्को आउटर वर्डरको १ पार्टमा र ग्लुटिआस मिडिआसलाई कामार गर्ने फेसि-	पयसियालेटाको २ लेयासको बीचको जगामा थाईको आउटर साइडको अपर फोर्थ सम्म, फ्यसियालेटामा जाहो टेन्सर भेजाइनी फिमरिस मासल इन्सरसन भयाको छ ताहोदेखि, ट्रिवियासम्म लाग्नेको नाम इलियो ट्रिनिगन्स	नाभर्सले ।	फ्यसियालेटा-लाई टेन्स गराउछ ।

यामा ।	इलियामको आन्टीरि- येर सुपीरियेर स्पाइनस प्रसेसमा र यसैको बी- लोमा जो नच छ तसैको	व्यान्ड भन्डैन ।	दिवियाको स्पाफ्टको इन्नर सर्फेसको अपर पाटमा क्रेष्ट सम्म ।	आन्टी- रियेर क्रुरलको ब्रेञ्चेसले ।	थाईको उपर लेगलाई फ्लेक्स गछ ।
साटोरियास यो सारा बाडी भिन्न मद्दे ल- ङ्गेष्ट हुन्छ ।	अपर हापमा येस्को २ टेन्डेन्स हुन्छन पैह्रा टेन्डेनको नाम ष्टे- इटेन्डेन दोस्रो नाम सर्ट हेड यो इलियामको आ- न्टीरियेर इन्फीरियेर	प्याटिलाको अपर व- र्डरमा जो कमन् येन्स- टेन्सर टेन्डेन लाछ ते- सैसा	आन्टी- रियेर क्रु- रल नार्भ- ले ।	थाईको उपर लेगलाई फ्लेक्स गराउ छ ।	
ऐ०	रेक्टस फि- मरिस ।	स्पाइनस प्रसेसमा । दोस्रा टेन्डेनको नाम रिफ्लेक्टेन्डेन दोस्रो नाम लड् हेड आफ् दी रेक्टस, यो आसिटान्युलमको ब्रिमको आवभमा जो ग्रुभ छ तसैमा लाछ ।			
ऐ०					

रिजत	मानस्य	अरिजित'	इष्टसंसन	नार्म सहाई	आफसन
आन्टी- रियर फि- मल ।	साव् कुरि- यास ।	सेप्टमको लोवर हापमा फीमरको स्पाफ्टको आन्टीरियर सफैसको लोवर पार्टमा	नीजयन्टको क्याप्सु- लर लीगामेन्टमा	आन्टी- रियर क्रु- रलनार्भ- ले ।	थाईको उपर लेगलाई फ्लेक्स गराउ छ ।
माथी लेखियाको: - रेक्टस फिमरिस ? । भ्याष्टस येक्सटर्नस ? । भ्याष्टस इन्टर्नस ? । क्रुरिआस ? ॥ इनी '४ मासलसले काइरिसेप्स येक्सटेन्सर बन्छ ।					
इन्टर्न- ल फिमर- ल ।	ग्रासाइलिस	असइनोमिनैटमको सिम्फाइसिसको मार्जी- नको लोवर हापमा र अस्प्युविसको डिसेन्डिङ्ग मुनि रेमासको इन्नर मार्जी- नमा	टिवियाको स्पाफ्टको इन्नर सफैसको अपर पार्टमा ट्युबेरोसिटीको	थाई फो र्थ लाम्ब- र नार्भस बाट आ- याको अ- बटुरेटर	लेगलाई फ्ले- क्स गर्छ र इन- वार्ड दिग्मा रो- टेड गराउ छ र थाईलाई आइ- डाक्ट गर्छ ।

ये०	पेक्टिनियास	<p>लिनिया इलियो पेक्टिनोयामा र उसको आन्टीरियरमा जो ट्राइयाङ्गुलर सर्फेस छ तेसैमा र पेक्टिनीयाल येमिनेन्सर अस्थुविसको स्पाईनको बीचको जगामा र यसै मासलको आन्टीरियरमा जो फ्यसिया काभार गर्छ तेसैमा</p>	<p>लेसर ट्रोकान्टरदेखि लिनिया अस्पेरासम्म, जोराफ लाईन छ तेसैमा</p>	<p>नाभसर्ले । सेकेन्ड थार्ड फोर्थ लाम्बर नाभसर्वाट आयाको आन्टीरियर क्रुल नाभसर्ले ।</p>	<p>थाईलाई आइडामट गर्छ ।</p>
ये०	आइडावटर लाइस ।	<p>अस्थुविसको फ्रान्टमा र क्रेट र स्मिफाईसिसको मीलने ठाउँमा जो</p>	<p>लिनिया अस्पेरामा जाह्रो भ्याटस ईन्टर्नस र आइडावटर म्याशस</p>	<p>थाई फोर्थ लाम्बर नाभसर् वा</p>	ये०

स्तिज	मासहस	अरिजिन	इन्द्रसंज्ञ	नामं सहार्थ	आक्सन
इन्दुर्न- ल फिम- रल ।	आड्डाकटर त्रीभिस ।	आङ्गल छ तेसैमा अस्युविसको बाडीको आउटर सर्फेसमा र अ- स्युविसको डिसेन्डिङ् रेमासमा ग्रासाइलिस र अक्टुरेटर येक्सटर्नस मासल्सको बीचको ज- गामा ।	मासल्स लाग्छ तेसैको बीचको जगामा लेसर ट्रोकान्टर देखि लिनिया अस्पेरामा जा- ने जो लाईन छ तेसैको लोवर पार्टमा र लिन- आ अस्पेरामाको अपर पा- र्टमा पेक्टिनीयासको बीहाईन्डमा र आड्डा- कटर लाङ्गसको अपर पार्टमा	ट आया- को अक्- टुरेटर ना भले । पे०	थाईलाई आड- डाकट गर्छ ।

ये०

आइडाक्टर
म्यासस ।

अस्थुविसको डिस्को-
न्डिङ् रेमासमा र स्की-
यामको आसीन्डिङ् रे-
मासमा, स्कीयामको ट्यु-
बेरोसिटीको आन्डर स-
फेस र आउटर मार्जी-
वमा

ग्रेट्ट्रोक्रान्टर देल्सलि-
निआ अस्पेरासम्म, जो
राफ लाईन छ तेसैमा
ग्लुटिआस म्याविसमा-
सको इन्टर्नल कन्डाई-
लमा जो आइडाक्टर
ट्युवर्कल छ तेसैमा

थाई र
फोर्थ ला-
म्बर ना-
भर्स वाट
आयाको
अब्टुरेट-
र नाभेले
र स्याक्रा-
ल फ्लेक्-
सस वाट
आयाको
ग्रेट साइ-
टिकको ?
त्रैश्वले ।
इन्फोरि-

ग्लुटियाल

ग्लुटियास

इलियामको सुपेरियर

थाईको आउटर साइ-

फेसिआ ल्यटा-

रिजिन	मासबस	भरिजिन	इन्सर्सन	नार्म सल्लाई	आक्सन
	म्याक्सिमास ।	कार्भ्ड लाईनमा र इलियामको क्रेष्टको आउटर लीपको पोष्टोरियर थार्डमा र स्प्याक्रामको पोष्टोरियर सर्फेसको लीवर पार्टमा र क्विक्सको साईड्समार इन्टर स्पाइनी मासलमा र ग्रेट स्प्याक्रोसाईटिक लीगामेन्टमा ।	डमा काभार गर्ने म्यासियालेटा छ तेसैमा र ग्रेट्ट्रोक्लान्टर लिनिथा अस्पेरासम्म जो राफ लाईन छ तेसैमा भ्याएस येक्सटर्नस र आड्डाक्टर म्याग्नसको बीचमा	घेर ग्लुटिगाल नार्भले ।	लाई टेन्स गराउछ र फीमरलाई येक्सटेन गर्छ ।
ग्लुटियाल	ग्लुटिआस म्याक्सिमास	इलियामको आउटर सर्फेसको सुपीरियर र मिडिल कार्भ्ड लाईनको	ग्रेट्ट्रोक्लान्टरको आउटर सर्फेसमा जो बोन्डिक लाईन छ तेसैमा	सुपीरियर ग्लुटिगाल नार्भ	थाईलाई आड्डाक्ट गर्छ ।

<p>वीचमा र येही र काभ्ड लाईन्सको बीचको जगा र आवसमा जो क्रेट र- हन्छ तेसैको आउटर लिपमा र यसै मासल- को आउटर सर्फेसको काभर गर्ने फ्यासि- यामा</p>			
<p>ए० ग्लुटिआस मिनिमास ।</p>	<p>इलियामको आउटर सर्फेसको मिडिल र इ- न्फीरियर काभ्ड लाई- नको बीच र वीहाईन्ड- मा र ग्रेट स्पाक्रोसाई- टिक नत्रको मर्जीनमा।</p>	<p>ग्रेटट्रोकाण्टरको आ- न्टीरियर वर्डरको इम्प्रे- सममा ।</p>	<p>ए०</p>
<p>भले ।</p>			<p>ए०</p>

रिजन	मासहस	अरिजिन	इत्ससंन	नार्म सहायं	आक्सन
ग्लुटियाल	पाइरीफर्मोस	स्याक्रामको आन्टीरिये सर्फेसमा र फाष्ट संकेन्द्र थार्ड र फोर्थ आन्टीरियेर स्याक्काल फोरामीनाको बीचको जगामा र फोरामीनावाट जाने शुभसा र ग्रेट स्पाक्रोसाईटिक फोरामेनको मर्जीनमा र ग्रेट स्पाक्रोसाईटिक लोगामेन्टको आन्टीरियेर सर्फेसमा	ग्रेट्ट्रोकान्टरको अपर वर्डरको पोष्टिरियेरमा अब्दुरेटर इन्टर्नस र ग्यामिलाईको टेन्डेनको साथ मील्ल ।	सेकेन्ड सर्भाइकल नार्भल	पेलभिसलाइड फर्वाइडिगमा खिच छ ।
पे०	अब्दुरेटर इ-	पेलभिसको आन्टीरि-	ग्रेट्ट्रोकान्टरको इन्टर	फाष्ट र	पेलभिसलाइड

नटनस ।	<p>थेर येवसटनल बालको इन्नर सफैसमा र अब्-दुरेटर फोरामेनको इ-न्नर साईडमा र अब्दु-रेटर मेम्ब्रेनमा र ग्रेट स्पाक्रोसाईटिक नचमा र अस्थुविसको डिसे-न्डिङ् रेमासमा र स्की-यामको आसीन्डिङ् रे-मासमा र वाडीको इ-न्नर सफैसमा</p>	<p>सफैसको अब्दुरेटर येवसटनसको फ्रान्टमा</p>	<p>फारे फार्टमा सेकेन्ड स्पाक्राल नाभ्सले ।</p>	<p>फर्वाड दिग्मा खिच छ ।</p>
<p>ग्यामिलस सुपीरियरको ईश्ले ज्यामिलस सुपीरिये-</p>	<p>स्कीयामको स्पाईनको आउटर सफैसमा</p>	<p>अब्टुरेटर इन्टर्नसको टेन्डेनको अपर पार्टमा र ग्रेट्टोकाण्टरको इन्नर सफैसमा</p>	<p>ये०</p>	<p>हिप्लाइँ आउ-टर्वाड दिग्मा रो-टेड गराउ छ ।</p>

ये०

रिजत	मासल्स	अरिजिन	इन्सुलिन	नार्भ सल्लार्इ	आक्सन
रुटियाल	र पनि भन्छ- न, यो कसै र को छैन । ज्यामिलस इन्कीरियर ।	स्कीयामको ट्युबेरो- सिटीको अपर पार्टमा	ग्रेट्ट्रोकाण्टरको इन्जर सर्फेसमा	लाष्टला म्बर र फा ष्टस्पाका- ल नार्भ- ले ।	हिप्लार्इ आउ- टवार्ड दिग्मा री- टेड गराउ छ ।
ऐ०	काडरेटस फिमरिस ।	स्कीयामको ट्युबेरो- सिटीको लीपमा	लिनिया काड्रेटाको अपर पार्टमा	ऐ०	ऐ०
ऐ०	अव्दुरेटर येक्सटर्नस ।	अव्दुरेटर मेम्ब्रेनको आउटर सर्फेसको आ-	ग्रेट्ट्रोकाण्टरको रुटमा जो डिजिटल प्रज्ञा छ	सेकेण्ड थाईरको	फीमरलार्इ आ- उटर दिग्मा रीटे-

<p>पोथीरि- घेर फिम रल ।</p>	<p>वाइसेप्स, ये- स्को २ हेड्स हुन्छ ।</p>	<p>वन्टीरिघेर हापमा र स्की- याम र प्युविसको रमा- ईमा</p>	<p>तसैमा</p>	<p>थै लाम्ब- र नाभ्सी- ले ।</p>	<p>फिनुलाको हेडको आ- उटर साइडमा र डि-वि- याको येक्सटर्नल ड्युवे- रोसिटीको ल्याटास्यल सर्फेसमा</p>	<p>ड गराउ छ ।</p>	<p>लेगलाई थाई- को ऊपर फ्लेक्स गराउ छ र थोरै आउटवार्ड टि- ग्मा रोटेड गराउ छ ।</p>
<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येक्सटर्नल इन्टर मास्कुलर सेप्टममा ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>
<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>	<p>येटसा- इटिक ना भैले ।</p>

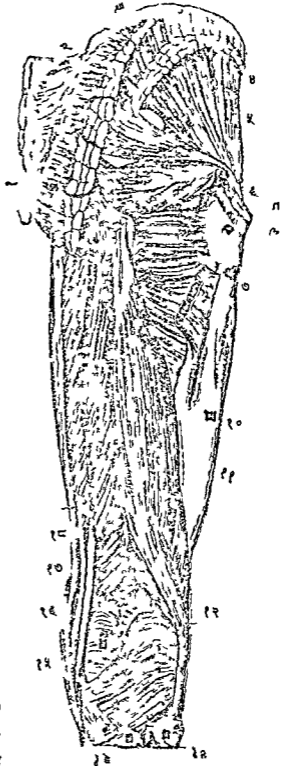
रिजन	मासबस	अरिजिन	इरससैन	नार्भ ससुई	आयसन
पोष्टीरि- येर फिम- रल ।	सेपीटेन्डि- नोसस ।	स्कीयामको ट्युवेरो- सिटीको लोवर र इन्नर फ्यासिटमा र वाईसेप्स- को लङ् हेडमा	टिवियाको स्पास्टको अपर पार्ट र इन्नर स- फॅसमा	ग्रेटसा- इटिकना भॅले ।	लेगलाई थाई- को ऊपर फ्लुक्स गराउ छ र लेग- लाई इनवार्ड दि- ग्मा रोटेड गर्छ ।
ये०	सेमिमेम्ब्रेनो सस ।	स्कीयामको ट्युवेरो- सिटीको व्याक पार्टमा जो अपर र आउटर फ्यासिट छ तैसैमा	टिवियाको इन्नर ट्यु- वेरोसिटीको इन्नर र व्याक पार्टमा जो प्रुभ छ तैसैमा र इन्टर्नल ल्याटास्वाल लीगामे- न्टको विनीथमा	ये०	ये०

लेगको मासल्सको बयान ।

आन्टी- रियेर टि- वियो फि- बुलोर ।	टिवियाको स्पाष्टको वेक्सटर्नल सर्फेसको अपर टु थाईसमा र आ- उटर ह्युबेरोसिटीमा र इन्टरवोसियास मेम्ब्रे- नमा र फ्येसियाको डीप सर्फेसमा र इन्टर मा- स्कुलर सेप्टममा	इन्टर्नल त्रयुनिआई फारम वीनको इन्नर आन्डर सर्फेसमा र मे- टाटासोर्ल वीन आफ्नी ग्रेट्टोको वेसमा	आन्टी- रियेर टि- वियाल नाभेले ।	आङ्गल जय- न्टलाई फ्लेक्स गराउ छ ।
ऐ०	फिबुलाको आन्टीरि- येर सर्फेसको मिडिल टु फोर्थमा र इन्टरओ- सियास मेम्ब्रेनमा	ग्रेट्टोको लाष्ट फल्या- इसको वेसमा	ऐ०	ग्रेट्टोको फल्या- इसलाई वेक्स- टेन्ड गराउ छ ।
आन्टी-	टिवियाको आउटर	फोर आउटर टोजको	आन्टी-	टोजको फल्या-

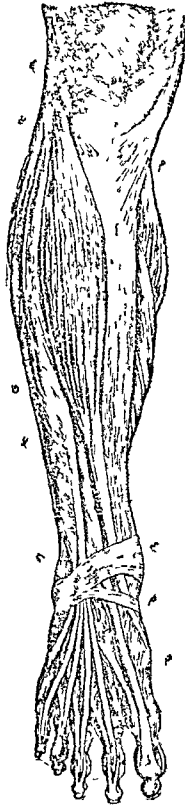
रिजन	मासहस	अधिकित	इत्सरसन	नार्म स्याई	आफसन
रियेर टि- वियो फि- बुलार ।	लाङ्गस डिजि- टोरस ।	ट्युवेरोसिटीमा र फिब्रु- लाको स्याफ्टको आन्टी- रियेर सर्फेसको अपर थ्रो फोर्थमा र इन्टर ओसियास मेम्ब्रेनमा र फ्यसियाको डीप सर्फे- समा र इन्टर मास्कु- लार सेप्टममा	सेकेन्ड थार्ड फ्याङ्गे- समा	रियेर टि- वियाल नाभेले ।	खैसलाई येवस- टेन्ड गर्छ ।
ऐ०	पेरोनियास टार्सास, यो कसै कसैको छैन ।	फिब्रुलाको आन्टीरि- येर सर्फेसको लोवर फोर्थमा र इन्टर ओसि- येस मेम्ब्रेनको लोवर पार्टमा र इन्टर मास्क-	मेटाटार्सालवोन आफ्र- दी लिटिलटोको वेसको डर्सल सर्फेसको इन्डर साईडमा	ऐ०	आङ्कल जयन्ट- लाई फ्लेक्स ग- राउ छ ।

न ६६ हिपर थाइको मासलस हरु ।

- १ सेकम । २ ग्लुटियास
 माक्सिमास । ३ ग्लुटियास
 मिडियास । ४ ग्लुटियास
 मिनिमास । ५ पाइरिफर्मिस
 ६ अक्टु रिटार इण्टरनास । ७
 ग्रेट ट्रोकाण्डर । ८ ग्लुटि-
 यास माक्सिमास । ९ कोयाड
 रिटार फिमोरिस १० भगसटास एकथानास । ११ वाइसेप्स की ल हेड ।
 १२ वाइसेप्स । १३ फिबुला । १४ टिविया । १५ सेमि मेमु ।
 १६ सेमिटे गिड । १७ ग्रसिलिस । १८ साटोरिवास ।

न ६७ लिंगको फ्रण्टाका मासल हरू ।

१ टिविया । २ एनुलार निगामेष्ट । ३ एकटेन त्रिभिस डिजिटो
राम । ४ टिवियालिस एण्डाइकास । ५ एकटेन लंगास डिजिटो । ६
पेरोनियास लंगास । ७ पेरोनियास त्रिभिस । ८ पेरेनियास टासियास ।
९ एकटेन प्रीप्रि डालुसिस ।

<p>फलेक्स गिर्छ र टिवियालाई भी- त्रीदिग्मा रोटेड गर्छ ।</p>		<p>फुटको इन्टर वर्डरलाई उठाउ छ र ग्रेटोको फ्ल्याञ्जेसलाई फलेक्स गराउछ</p>
	<p>पोष्टीरि- येर टिवि याल ना- भंले ।</p>	
<p>पादाङ्गस्य सफसको बोविकलाईनको साथी- मा जो द्रुईयाङ्गुलर स- फेस छ तैसैको इन्टर टु थाईमा</p>	<p>ग्रेटोको लाट फ्ल्या- इसको वेसमा</p>	
<p>डिप्रेस- र नीजयन्टको पो- थोरियर लीगामेन्टमा</p>	<p>फिन्नुलाको स्थाप्टको पोथोरियर सफेसको लो- वर टु थाईसमा र इन्टर ओसियास मेम्ब्रेनको लोवर पार्टमा र इन्टर मास्क्युलर सेप्टममा र टिवियालिसको पोष्टाई- कसलाई ढाकने फ्यसि- यामा</p>	
<p>ऐ० फलेक्स ला इसहाल्युसि- स ।</p>		

रिजत	मासवस	आदिनिज	इन्सर्वत	नामं सह्यई	आन्सन
पोष्टोरिये	ह्लान्टेरिस ।	स्वाफ्टको पोष्टोरिये	देन्डो अकुलिस वन्छ र	ल नामेले	आङ्कल जयन्ट-
टिवियो		सर्फेसको अपर थार्डमा	अस्वयालिससको ट्युवे-	र पोष्टोरि	लाई येक्सटेन्ड
फिब्रुलार		र टिवियाको वोबिुकला-	रोसिटीको पोष्टोरिये	येर टिवि	
रिजतको		ईनमा र टिवियाको इ-	सर्फेसको लोवर हापमा	यालको ?	
सुपरफे-		न्टर्नल वर्डरको मिडिल		घ्नश्चले ।	
सियाल		थार्डमा			
लेयार ।		लिनिआ अस्पेराको	देन्डो अकेलिसको	इन्टर्नल	
		आउटर प्रोलङ्गसनको	इन्डर वर्डरको साथ मिली	पफ्लिटिया	
		लोवर पार्टमा र नीज-	अस्वयालिससको पोष्टो-	ल नामेले	
		यन्टको पोष्टोरिये ली-	रियेर पार्टमा	गर्छ ।	
		गामेन्टमा			

पोष्टीरि- येर टिवि दुयो फिन्नु- लार रिज- नको डि- पल्यार । ऐ०	पल्लिटियास । फीसरको येक्सटर्नल कन्डाईलको आउटर साईडको डीप डिप्रेस- नमा र नीजयन्टको पो- ष्टीरियेर लीगासेन्टमा फिन्नुलाको स्थाप्टको पोष्टीरियेर सर्फेसको लो- वर टु थार्डसमा र इन्टर ओसियास मेम्ब्रेनको लोवर पार्टमा र इन्टर मास्कुलर सेप्टममा र टिवियालिसको पोष्टाई- कसलाई ढाकने फ्यसि- यामा	टिवियाको स्थाप्टको पोष्टीरियेर सर्फेसको बोविकलाईनको माथी- मा जो द्राईयाङ्गुलर सर्- फेस छ तैसैको इन्टर टु थार्डमा ग्रेट्टोको लाष्ट फ्ल्या- इसको वेसमा	ऐ० पोष्टीरि- येर टिवि याल ना- भले ।	नीजयन्टलाई फ्लेक्स गिळ र टिवियालाई भी- त्रीदिग्मा रोटेड गळे । फुटको इन्टर वर्डरलाई उठाउ छ र ग्रेट्टोको फ्ल्याङ्ग्रेसलाई फ्लेक्सगराउछ
--	---	---	---	---

रिजिन	मामलस	अरिजिन	इन्सुसंन	नार्म सञ्चार्इ	आक्सन
पोष्टीरि- येर टिवि यो फिन्नु- लार रि- जनकोडि पलेयार ।	फ्लेक्सर ला- इस डिजिटो- रम ।	टिवियाको स्याफ्टको पोष्टीरियेर सर्फेसमा वोक्कलाईनको वीलो- मा र टिवियालिस पो- ष्टाईकसलाई हाकनेफ्य- सिषामा	येसको ४ टेन्डेन्स हु- न्छ । फोरलेसर टोजको लाष्ट फ्ल्याञ्जेसको वे- समा	पोष्टीरि- येर टिवि याल ना- भैले ।	फुटको इन्डर वर्डरलाईरेजगछ र फ्ल्याञ्जेसलाई फ्लेक्स गराउछ
ऐ०	टिवियालि- स पोष्टाईकस	इन्डरओसियासमेन्ब्रे- नको पोष्टीरियेर सर्फे- समा लोवर भाग छोडेर र टिवियाको स्याफ्टको पोष्टीरियेर सर्फेसको आउटर पोर्सनमा र फि- ब्रुलाको इन्टर्नल सर्फे-	न्याभिक्युलर इन्टर्नल क्युनिथाई फारम बो- न्सको ट्युबेरोसिटीमा र अस्क्यालिससको सा- ष्टेन्टाव्युलांटेलाईमा र सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ मेटाटार्साल ब्रुन्डाको	ऐ०	फुटको इन्डर वर्डरलाई उठाउ ठाउँ छ र आङ्क- लजनटलाईय- क्स गराउ छ ।

<p>सको अपर दु थाईसमा र डीप द्यान्समर्स फेसि- यामा र इन्टर मास्कु- लार सेप्टममा</p>	<p>फिब्रुलाको स्थाप्टको आउटर सर्फेसको हेड र अपर दु थाईसमा र फ्येसियाको डीप सर्फे- समा र इन्टर मास्कु- लार सेप्टममा कसै र को टिवियाको आउटर द्यु- वेरोसिटीमा पनि</p>	<p>मेटाटासालबोन आफ दी ग्रेटोको वेसको आउटर साईडमार इन्ट- र्नल क्यानिआई फारम बोनको आउटर साई- डमा</p>	<p>वेक्सट- र्नल पलि- टियास नाभर्सकी मास्कुलो क्युटेनि- यास ना- भर्ले।</p>	<p>आउट- र र फिब्रु- लार ।</p>	<p>आइल जयन्ट- लाई वेक्सटेन्स- न गर्छ र फुट- को आउटर व- र्डलाई उठाउछ</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>
<p>पेरोनियास लाङ्गस ।</p>	<p>फिब्रुलाको स्थाप्टको सर्फेसको</p>	<p>फीफथ मेटाटासाल बो- नको वेसको द्युवेरोसि- टीमार आउटर साईडमा</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>	<p>पेरोनियास त्रीभिष ।</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>	<p>ये०</p>

रिजिन	मासलस	अरिजिन	इन्सर्सन	नाभं सहार्ई	आफसन
		इन्टर मास्कलर सेप्ट- ममा ।			

फुटको मासलसको वयान ।

फुटको डर्सल ।	येक्सटेन्सर त्रोभिस डिजि टोरस ।	अस्थयालिससको आ- उटर सर्फेसको अपर फोर पार्टमा र येक्सटे- र्नल क्याल्केनियो आ- ब्ट्राग्यालायेड लीगामे- न्टमा र आन्टोरियर यानुलर लीगामेन्टको होराइजेन्टल पोर्सनमा	येस्को ४ टेन्डेन्स हुन्छ इन्टर टेन्डेन, ग्रेट्टोको फाष्ट फ्ल्याङ्सको प्रेसको डर्सल सर्फेसमा, बाकी ३ टेन्डेन्स सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ टोजमा जाहो लङ् येक्सटेन्सर टेन्डेनला- ग्छ तसैको आउटर साईडमा ।	आन्टी- रियर टि- वियाल नाभले ।	फोर इन्टर टो- जको फ्ल्याङ्स- लाई येक्सटेन्स गर्छ र ग्रेट्टोको फाष्ट फ्ल्याङ्स- लाई पनि येक्स- टेन्ड गर्छ ।
------------------	---------------------------------------	---	---	--	--

(४४८ क)

नं ६८ लेगको वगक को मासलस हर तलको ।

१ आउटार कण्डाइल । २ इनार कण्डाइल । ३ यप्लिटियास ।
४ सोलियास को फ्लिबिल्ला अरिजिन । ५ सोलियास को टिविया अरि-
जिन । ६ पेरोनियास लंगास । ७ पेरोनियास त्रिभिस । ८ फ्लेक्सर
ल गास डालुसिस । ९ फ्लेक्सर ल गास डिजिटोराम ।

नं ६६ फुटकी सोलस को मासूल हरु फाष्ट लेवार ।

१ अस कालमिस २ एवडाकटार मिनिमि डिजिटार । ३ फुकेसर
त्रिमिस डिजिटोराम । ४ फुकेसर ल गस डिजिटोराम । ५ एवडाकटार
छात्रुसिस । ६ झगान्टार फासगा ।

रिजन	मासदस	अरिजिन	इवससंत	नार्भ सधारे	आवसन
प्ल्यान्ट- र रिजन- को सेके- न्ड लैयार	फ्लेक्सर आ क्सेस सोरि- यास ।	इन्नर ट्युबर्कलको फोर पार्टमा र प्ल्यान्टर फ्ये- सिया र इन्टर मास्कु- लार सेप्टममा येस्को २ हेड्स हुन्छ । इन्नर हेड ठुलो हुन्छ अस्थ्यालिसको इन्नर कन्केभ सर्फेसमा र इ- न्फीरियर क्याल्केनियो न्याभियुलर लीगामे- न्टमा, येस्को आउटर हेड फ्ल्याट हुन्छ अस्थ्यालिसको आन्डर स- र्फेसमा र लड प्ल्यान्टर लीगामेन्टमा	फ्लेक्सर लाइस डि- जिटोरमको टेन्डेन जाहो लाग्छ तेसैको आउटर मार्जीनमा र अपर आ- न्डर सर्फेसमा	येक्सट- र्नल प्ल्या न्टर ना- भले ।	फ्ले- टोजलाई क्स गर्छ ।

ऐ० लाम्ब्रिया- लिस ।	यो ४ हुन्छ, लड् फ्ले- क्सको टेन्डेन्समा इ- न्टर्नल वाहेक	फोर आउटर एजेन्को फाष्ट फ्ल्याङ्सको वेस- को इन्टर साईडमा	इन्टर्नल प्ल्यान्टर नाभंले ।	प्रथिसमेल फ्ल्याङ्ससँगै फ्लेक्सन गर्छ ।
प्ल्यान्ट- र रिजन- को थार्ड लेयर ।	क्युब्येड वोनको आ- न्डर सर्फेसको इन्टर पार्टमा र टिवियालिस पोष्टाइकसको टेन्डेनमा	ग्रेटटोको फाष्ट फ्ल्या- ङ्सको वेसको आउटर र इन्टर साईड्समा	ऐ०	ग्रेटटोको फ्ल्या ङ्ससलाई फ्लेक्स न गर्छ ।
ऐ० ओविकस ह्या- ल्युसिस ।	सेकेन्ड, थार्ड र फोर्थ मेटाटार्सल वोनसको वेसमा पेरोनियास ला- ङ्सको सीडमा	ग्रेटटोको फाष्ट फ्ल्या- ङ्सको वेसको आउटर साईडमा	येक्सट- र्नल प्ल्या न्टर ना- भंले ।	ग्रेटटोलाई से- केन्ड टोका तर्फ- मा आड्डाक्सन गराउ छ ।
ऐ० फ्लेक्सर त्री- भिस मिनि- माई डिजिटार्ड	फीफथ मेटाटार्सल वोनको वेसमा र पेरो- नियास लाङ्सको सी- डमा	लिटिलटोको फाष्ट फ्ल्याङ्सको वेसको आ- उटर साईडमा	ऐ०	लिटिलटोलाई फ्लेक्सन गराउ छ ।

यो २ इञ्च जती लामो हुन्छ । १ इञ्च र १ इञ्चको ३ भाग रा
भेन्ट्रीकलको वेसको लेफ्ट साईडबाट उठेछ, आवाटीको फ्रान्ट
रहन्छ । यो वोव्रिक भै अपवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । पै
आसीन्डिड आवाटीको फ्रान्टमा गै लेफ्टदिग्मा जान्छ, तेसै ठा
वाट आवाटीको आर्चको आन्डर सर्फेसमा गै २ भाग हुन
राईट एन्ड लेफ्ट पाल्मनरि आर्टरी १।१ हुन्छ, यो पाल्मन
आर्टरीको बाइफर्केट हुने ठाउँ फीफथ, सीक्स्थ डर्सल भा
वीको इन्टर भाटिब्रल साव्ण्टेन्सको लेभेलमा रहन्छ ।

पाल्मनरि आर्टरीको रिभेशन ।

यो पाल्मनरि आर्टरिज आसीन्डिड आवाटीको साथ पे
कार्डीयामको भीत्र रहन्छ ।

येस्को फ्रान्टमा सेकेन्ड इन्टर कस्टेल येस्पेसको आन्टी
येर येक्सट्रिमिटी रहन्छ र येसै ठाउँमा प्लुरार लेफ्ट लाइस रहन्छ

येस्को विहाईन्डमा आसीन्डिड आवाटी र लेफ्ट अ
कल रहन्छ ।

येस्को राईट र लेफ्टमा अरिकलको आपेन्डिक्स र करोन
आर्टरी रहन्छ ।

राईट पाल्मनरि आर्टरीको वयान ।

यो लेफ्ट भन्दा लाइ र लार्ज हुन्छ । आसीन्डिड आवा
र सुपीरियर भिनाकाभाको पोष्टीरियरवाट येक्सटर्नल दिग्मा उ
न्छ र राईट लाइको रूटमा जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । यो २ म

१ले लाडको अपर लोपलाई, १ले लाडको लोवर लोपलाई सलाई गर्छ । मिडिल लोपलाई अपर ब्रेश्वेसवाट १ ब्रेश्वेस फाटी सलाई गर्छ ।

लेफ्ट पाल्मनरी आर्टरीको बयान ।

यो राईट भन्दा स्माल र सर्ट हुन्छ । डिस्निड्ड आवाटीको र लेफ्ट ब्रोङ्गसको फ्रान्टमा गै लेफ्ट लाडको रूटमा जान्छ । येस्को २ ब्रेश्वेसले लेफ्ट लाडको १।१ लोपलाई सलाई गर्छ, यो लेफ्ट पाल्मनरी आर्टरीको रूटवाट आवाटीको आर्चको वीलो-सम्म १ सर्ट फाईवर्स कर्ड रहन्छ । नाम डाक्टस आर्टिरि वोसस भन्छन् ।

आवाटीको बयान ।

यो अक्सिजिनेटेडब्लाट माने सफ्फा रगत सारा शरीरमा लियेर जान्छ । यो लेफ्ट भेन्ट्रीकलको अपरपार्टवाट उठेको हुन्छ । येस टुडरिको गज १इञ्च र १इञ्चको १/२ भाग हुन्छ । यो केही उठेर व्याकवार्ड र लेफ्ट दिग्मा आर्चभै लेफ्ट लाडको रूडको आवभमा गै थोस्पाक्सको भीत्र गै भाटिबल कलमको लेफ्ट साईडमा रहन्छ । जाने वेलामा डायफारमको आवाटिक वोपनिङ्ग दीयेर आपडोमिनेल क्याभिटीमा जान्छ र फोर्थ लाम्बर भाटिब्रसम्म गै राईट र लेफ्ट कमन् इलियाक आर्टरी हुन्छ येस हिसापले आवाटीको ३ पोर्सन्स हुन्छ—

आसीन्डिड आवाटी ?

आर्चु आफ दी आवाटी ?

डिसीन्डिड आवाटी ?

यो डिसीन्डिड आवाटीको २ पोर्सन्स हुन्छ—

थोस्पासिक आवाटी ?

आपडोमिनल आवाटी ?

आसीन्डिड भावाटाको घयान ।

यो २ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो लेफ्ट भेन्ट्रीकलको वेस्को अपर पार्टवाट उठेको छ । यो घानामको लेफ्ट हापको पोष्टीरियर-मा थार्ड कष्टल कर्टिलेजको लोवर वर्डरको लेभेलमा रहन्छ । यो वोव्लिक भै अपवार्ड र फर्वाड दिग्मा उठी सेकेन्ड राइट कष्टल कर्टिलेजेसको अपर वर्डरसम्म उठ छ, यो आसीन्डिड आवाटी जा-हॉवाट उठेको छ, उसै ठाउँको थोरै आवभमा र काटेर हेर्दा भि-त्री दिग्मा ३ सेमीलुनर भाल्व देखिन्छ, यो भाल्व भयाको ठा-उँमा बाहरवाट हेर्दा थोरै उच्च देखिन्छ र भित्रवाट हेर्दा ३ स्माल डाईलेटेशन देखिन्छ, नाम साईनेसेस आफ भाल्साल्मा दोस्रो नाम साईनेसेस आफ दी आवाटा भन्छन् । येही भाल्व-सको टिप्समा अलिकत्ती उच्च हुन्छ नाम कपोरा अरेन्सीयाई, यो सेमीलुनर भाल्वले लेफ्ट भेन्ट्रीकलवाट आवाटीमा जाने र-गतलाई फर्क न दिन्न, आवाटीको येही हिस्सा पाल्मेनोरि आर्टरी-को साथ पेरिकार्डीयामको क्याभिटीको भित्र रहन्छ ।

भासीन्डिङ्ग आवाट्को रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

पाल्मनोरि आर्टरी ?

राईट अरिक्कुलस आपेन्डिक्स ?

पेरोकार्डीयाम ?

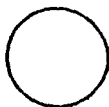
राईट प्लुरा ?

थाईमस ग्ल्यान्डको रिमेनिङ्ग पार्ट ?

राईट साईडमा—

सुपीरियर भीनाकाभा ?

राईट अरिक्कुल ?

लेफ्ट साईडमा—

पाल्मनोरि आर्टरी ? र

येस्को ब्रेञ्जेस ?

बीहाईन्डमा—

राईट लाङ्को रुट ?

लेफ्ट अरिक्कुल ?

हार्टलाई सफाई गर्ने र राईट र लेफ्ट कोरोनरी आर्टरी ।

यो सेमीलुनर भाल्व रहने फ्री मार्जीनको आवभवाट उठेको छ ।

राईट कोरोनरी आर्टरीको वयान ।

यो कागको प्वाखको फेदको ढुङ्गरी जत्ती ठुलो हुन्छ । यो फर्वार्डदिग्मा गै पाल्मनोरि आर्टरी र राईट अरिक्कुल आपेन्डिक्सको बीचमा गै वोव्लिक भै हार्टको राईट साईडमा राईट अरिक्कुलको र राईट भेन्ट्रीकलको बीचमा जो ग्रुभ छ तसैवाट जान्छ, येस्को र ब्रेञ्जेस हुन्छ । लेफ्ट कोरोनरी आर्टरीको साथ आनाष्ट्रोमोसिस हुन्छ । स्माल ब्रेञ्जेस धेरै हुन्छ ।

लेफ्ट कोरोनरी आर्टरीको घयान ।

राईट कोरोनरी आर्टरी भन्दा लार्ज हुन्छ । यो फर्वार्डदिग्मा
गै पाल्मनोरी आर्टरी र लेफ्ट अरिक्कुलर अपेन्डिक्सको बीचमा
गै २ ब्रेञ्चस हुन्छ । राईट कोरोनरी आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसि हुन्छ ।

ट्र्यान्सभर्स आवार्टाको घयान ।

येस्को होस्त्रो नाम आर्च आफ दी आवार्टा भन्छन् । यो
राईट साईडको सेकेन्ड कन्ड्रोष्टार्नाल आर्टिकुलेशनबाट शुरू हुन्छ र
दाहिने साईडबाट बायादिग्मा र विफोरदेखि व्याकवार्डदिग्मा गै
फोर्थ डर्सल भाटिवाको लेफ्ट साईडको लोवर वर्डरसम्म जान्छ ।

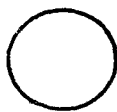
ट्र्यान्सभर्स आवार्टाको रिजेशन ।

भान्टीरियेर साईडमा—

प्लुरि	१
लाङ्सको थोरै हिस्सा	१
थाईमस ग्ल्यान्डको थोरै हिस्सा	१
लेफ्ट न्युमोग्याष्ट्रिक नाभ	१
लेफ्ट फ्रेनिक नाभ	१
लेफ्ट सुपीरियेर कार्डियेक नाभर्स	१
लेफ्ट सुपर इन्टर कष्टल भेन	१

धावभमा—

लेफ्ट इनोमिनेट भेन १
इनोमिनेट आर्टरी १
लेफ्ट केरोटिड आर्टरी १

बीलोमा—

पाल्मनरि आर्टरीको
वाइफकेशन १
डाफ्टस आर्टरीवोसस १

लेफ्ट साबक्लेभियान	लेफ्ट ब्रोङ्कस	१
एम्फुरी	लेफ्ट रेकारेन्ट लेरि-	
	जियाल नाभ	१

पोष्टरियर सर्कसमा—

ट्रेकिया	१
सुपरफिसियाल कार्डीयक प्लेक्सस	१
डिकार्डीयक्स प्लेक्सस	१
इस्वफेगस	१
थोस्पासिक डाम्ट	१
लेफ्ट रेकारेन्ट लेरिजियाल नाभ	१

ट्रान्समर्स आवाट्तीको प्रेशेस ।

१ इनोमिनेट आर्टरी ।

घेसवाट—

राइट कमन केरोटिड आर्टरी १

राइट साबक्लेभियान आर्टरी १

२ लेफ्ट कमन केरोटिड आर्टरी ।

३ लेफ्ट साबक्लेभियान आर्टरी ।

इनोमिनेट आर्टरीको पयान ।

येस्को दोहो नाम ब्रेकियो क्लिफ्यालिक आर्टरी भन्छन् ।
यो आवाट्तीको आर्चवाट आउने ब्रेञ्चेसहरू मध्ये यो ठुलो हुन्छ ।
सेकेन्ड राईट कष्टल कार्टिलेजेसको अपर वर्डरको लेभेलेखि वो-
व्बिक भै उठेर राईट घार्ना क्लामिक्युलर आर्टिकुलेशनको अपर व-

डरसम्म गै २ हागा हुन्छ ।

राईट कमन् केरोटिड आर्टरी ?

राईट साबुक्केभियान आर्टरी ?

येस्को लेन्थ माने लामो ? इ इञ्च देखि २ इञ्ची हुन्छ ।

येरको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

घाइनाम १

घानो हायेड र १

घानो थाइरयेड मासलस १

थाइमस ग्ल्यान्डको वाकी भाग १

लेफ्ट इनोमिनेटर १

राईट इन्फिरियेर थाइरयेड भेन्स ?

राईट न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भवाट

आयाको इन्फिरियेर सर्भाइक-

ल कार्डियक ब्रेञ्जेस १

लेफ्ट साईडमा—

थाइमसग्ल्यान्डकी

वाकी हिस्सा ?

लेफ्ट केरोटिड आर्टरी ?

लेफ्ट इन्फिरियेर था-

इरयेड भेन ?

राईट साईडमा—

राईट इनोमिनेट भेन ?

राईट न्युमोग्याष्ट्रिक

नार्भ ?

थीहाईन्डमा—

ट्रेकिया

यो आर्टरोको ब्रेञ्चेस ।

यो सवैमा छैन, कोही २ को १।२ हुन्छ । १ रहे छ भने नाम थाइराइडियाइमा, यो ब्रेञ्चेस थाइरयेड वाडीको लोवर पार्टमा हुन्छ । येस्ले येही थाइरयेड वाडीलाई सग्ल्याई गर्छ । २ थाइमिक ब्रेञ्च, दोस्रो नाम ब्रोडियाल ब्रेञ्च ।

हेड पन्ड नेकको आर्टरिज ।

कमन केरोटिड आर्टरी र येसैको २ ब्रेञ्चेसले नाम येक्स-टर्नल केरोटिड आर्टरो १ इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी १ हरूले सग्ल्याई गर्छ ।

येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीले हेड नेक र फेस्को सुपरफिसिया पार्टसलाई सग्ल्याई गर्छ ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीले केनियाल क्याभिटीको भित्र रहने जो वेन छ तेसलाई सग्ल्याई गर्छ ।

कमन केरोटिड आर्टरीको बयान ।

राइट कमन केरोटिड आर्टरी इनोमिनेट आर्टरावाट राइट एर्नो क्लाभिक्युलर आर्टिकुलेशनको चीहाईन्ड र अपर वर्डरवाट उठेको छ ।

लेफ्ट कमन केरोटिड आर्टरी आवार्टाको आर्चकी सब भन्दा उच्चा जगावाट उठेको छ, येही हिसापले राइट भन्दा लेफ्ट कमन केरोटिड आर्टरी लड् हुन्छ, येस्को अरिजिन थोस्वाक्सवाट हुन्छ । यो लेफ्ट कमन केरोटिड आर्टरीको जुन हिस्सा आवार्टाको आर्चदेखि लेफ्ट एर्नो क्लाभिक्युलर आर्टिकुलेशनसम्म रहन्छ ।

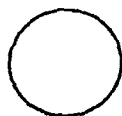
येसको धांयासिक पोसनको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

एर्नाम	१
एर्ना हायेड र	१
एर्ना थाइरयेड मासल्स	१
लेफ्ट इनोमिनेट भेन	१
थाइमस ग्ल्यान्डको बाकी हिस्सा	१

इन्टर्नलमा—

इनोमिनेट आर्टरी	१
इन्फीरियर थाइरयेड	
भेन	१
थाइमस ग्ल्यान्डको	
बाकी भाग	१

वेक्सटर्नलमा—

लेफ्ट न्युमोग्याष्ट्रिक
नाभ
लेफ्ट प्लुरा
लेफ्ट लाङ
लेफ्ट साव क्लेमियान
आर्टरी

बीहार्डन्डमा—

ट्रिकिया	१
इस्त्रोफेगास	१
थोस्यासिकडाक्ट	१

नेकमा यो २ कमन केरोटिड आर्टरिजको वयान एकै छ

यो २ कमन केरोटिड आर्टरी एर्ना क्लामिक्चुलर आर्टि
क्युलेशनको बीहार्डन्डदेखि वोल्विक भै अपवार्डदिग्मा गै थाइरयेड
कार्टिलेजको अपर वर्डको लेभेलसम्म र फोर्थ सर्भाइकल भाटि
ब्रासम्म जान्छ । यस ठाउँमा यो आर्टरीको २ ब्रेञ्चस हुन्छ, नाम
वेक्सटर्नल केरोटिड १ र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरिज १ ।

नेकको लोवर पार्टमा २ कमन केरोटिड आर्टरीको फराक हुन्छ, येहि फराकको बीचमा ट्रेकिया रहन्छ । नेकको अपर पार्टमा र यो २ कमन केरोटिड आर्टरिजको बीचमा थाइरयेड वाडी ले-रिड्स र फेरिड्स रहन्छ । कमन केरोटिड आर्टरी जुन सीडमा रहन्छ । यो डीप सर्भाइकल फ्यासियाले वन्छ । यो सीड भीत्र इन्टर्नल जुगुलर भेन, न्युमोग्याट्रिक नार्भ, कमन केरोटिड आर्टरी रहन्छ, बीच र पोष्टेरियरमा न्युमोग्याट्रिक नार्भ । इन्टर्नलमा कमन केरोटिड आर्टरी । येवसटर्नलमा इन्टर्नल जुगुलर भेन रहन्छ ।

नेकको लोवर पार्टमा र राइट साइडमा, येही इन्टर्नल जु-गुलर भेनको र कमन केरोटिड आर्टरीको बीचमा केहि फराक फराक रहन्छ । तर लेफ्ट साइडमा यो २ कमन केरोटिड आर्टरिज र जुगुलर भेनको निजारमा रहन्छ । कनै कसैको येहि लेफ्ट सा-इडमा कमन केरोटिड आर्टरीको माथी येहि भेन रहन्छ, येस हिसापले येस ठाउँमा अपारेशन गर्दा होशियारसँग गर्नु ।

२ कमन केरोटिड आर्टरिजको नेकको पोर्सन्सको रिक्लेशन्स ।

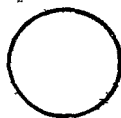
फ्रान्टमा—

इन्टेगुमेन्ट	१
सुपरफिसियाल फ्यासा	१
डीप सर्भाइकल फ्यासा	१
प्ल्याटिसमा मायोडिस	१
घानोम्याष्टयेड	१

एर्नाहायेड	१
एर्नाथाईरयेड	१
वोमोहायेड	१
डिसेन्डेन्स र	१
कस्प्युनिव्रयान्स हाईयो ग्लोसाई नाभ	१
एर्नाम्याष्टयेड आर्टरी	१
सुपीरियेर थाईरयेड भेन	१
मिडिल थाईरयेड भेन	१
आन्टीरियेर जुगुलर भेन	१

इन्टर्नलमा—

एकिया	१
थाइरयेड ग्ल्यान्ड	१
रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल नाभ	१
इन्फीरियेर थाइरयेड आर्टरी	१
रेकारेन्ट लेरिञ्जि- याल नाभ	१

वेक्सटर्नलमा—

इन्टर्नल जुगुलर भेन	१
न्युमोग्याफिटिक नाभ	१

विहाईन्डमा—

लाङ्गसकोलाई मासल	१
रेक्टस क्याफिटिस आन्टाईकस मेजर	१
सिम्यथाटिक नाभ	१
इन्फीरियेर थाईरयेड आर्टरी	१

रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल नार्भ

१

येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको बयान ।

यो थाईरयेड कार्टिलेजेसको अपर चर्डर देखी शुरू हुन्छ । थोरै काभर्ड भै अपवार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ र फेरी व्याकवार्ड दिग्मा गै लोवारजको कन्डाईलको नेक र येक्सटर्नल मियेटसको बीचसम्म गै वाईकरकेट हुन्छ । नाम ? टेम्पोरल आर्टरी । ? इन्टर्नल म्याक्सिलरि आर्टरी ।

यो येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरी नेकको उपर जादा सानु २ हुबै जान्छ । यो आर्टरी नेकमा सुपरफेसियाल भै रहन्छ । इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी डीप हुन्छ ।

येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरी र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी, शुरू भयाको ठाउँमा इन्टर्नल भन्दा येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरी सुपर फेसियाल हुन्छ ।

यो येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरी ३ कुनिजाँ जगामा रहन्छ । यो जगाको वीहाईन्डमा, एार्नी म्याष्टयेड । वीलोमा, वोमोहायेड । आवभमा, डाइगष्टिक्को पोष्टीरियर वेली र एार्नीहायेड मासल्स रहन्छ र ट्राईयाङ्गुलर जगा बन्द छ ।

येस्की रिखेसन ।

क्रान्दमा—

स्कीन	१
सुपरफिसियाल फ्यासा	१
प्ल्याटिसमा मायोडिस	१

डीप फेसिया	१
घानी म्याष्टयेडको आन्टीरियेर वर्डर	१
हाईयो ग्लोस्याल नाभ	१
लीङ्गुयाल भेन र	१
फेसियाल भेन	१
डाइगष्टिक मासल	१
घाइलो हायेड मासल	१
फेसियाल नाभ	१
टेम्पोरल म्याक्सिलरि भेन समेत	
पेरोटिड ग्ल्यान्ड	१

इन्टर्नलमा—

हायेड चीन	१
फेरिड्स	१
सुपरफेसियाल नाभ	१
पेरोटिड ग्ल्यान्ड	१
लुवारजको रेमास	१

येक्सटर्नलमा—

इन्टर्नल केरोटिड
आर्टरी

बोहारिन्डमा—

सुपीरियेर लेरिङ्गियाल नाभ	१
घाइलो ग्लोसस मासल	१
घाइलो फेरिङ्गियास मासल	१
ग्लोसो फेरिङ्गियाल नाभ	१
पेरोटिड ग्ल्यान्ड	१

येवसटर्नल केरोटिड आर्टरीको

ब्रेञ्जेस ८ हुन्छन् ।

आन्टीरियेरवाट—

सुपीरियेर थाईरयेड आर्टरी	१
लीङ्गुयाल आर्टरी	१
फेसियाल आर्टरी	१

पोष्टीरियेरवाट—

अक्सिपिटल आर्टरी	१
पोष्टीरियेर अरिक्युलर आर्टरी	१

आसीन्डिङ्गवाट—

आसीन्डिङ्ग फेरिञ्जियाल आर्टरी	१
-------------------------------	---

टामिनेलवाट—

सुपरफेसियाल टेम्पोरल आर्टरी	१
इन्टर्नल म्याक्सिलरि आर्टरी	१

सुपीरियेर थाईरयेड आर्टरीको वयान ।

यो येवसटर्नल केरोटिड आर्टरीवाट आयाको पैहा नम्बर ब्रेञ्ज हो, यो हाथेड वोनको ग्रेट कर्नुको वीलोवाट नीस्केको छ अथवा अरिजिन हुन्छ । यो अरिजिन भयाको ठाउँमा सुपरफेसियाल हुन्छ । ई स्कीनफ्यासा प्ल्याटिसमा काटदा मील्छ ।

यो आर्टरी डाउनवार्ड फर्वार्डदिग्मा कम्भर्ड भै थाईरयेड वाडी वा ग्ल्यान्डलाई सप्लाइ गर्छ । जानेवाटामा जो मासल्ल छ अ-

थात् एर्नाहायेड, वोमोहायेड र एर्नाथाइरयेडलाई यो आर्टरी सफाई गरी जान्छ ।

यो सुपीरियेर थाइरयेड आर्टरी, दोस्रो सुपीरियेर थाइरयेड आर्टरी र इन्फीरियेर थाइरयेड आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

यो माथी लेखियाको पोष्टाई गर्ने चाहिक अरु ४ ब्रेञ्चेस हुन्छन् ।

येस्को नाम—

१ हायेड आर्टरी, दोस्रो नाम इन्का हायेड आर्टरी ।

२ सुपरफिसियाल डिस्सिडिड ब्रेञ्चेस, दोस्रो नाम एर्ना
म्याष्टयेड आर्टरी ।

३ सुपीरियेर लेरिञ्जियाल आर्टरी ।

४ क्रीको थाइरयेड आर्टरी ।

१ हायेड आर्टरीको पयान ।

यो हायेड वोनको इन्फीरियेर वर्डरमा रहन्छ र इन्वार्डदिग्मा जान्छ । यो दोस्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ र थाइरोहायेट मासललाई सफाई गर्छ ।

२ सुपरफिसियाल डिस्सिडिड ब्रेञ्चेसको पयान ।

यो कमन केरोटिड आर्टरीको सीडको माथी गै डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ, येसले एर्ना म्याष्टयेड मासल र इन्टे-गुमेन्टलाई सफाई

यो
याल

लेरिञ्जि-
छिद्र गर्छ

र लेरिड्सको मासललाई र म्युकस मेम्ब्रेन, ग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छन् यो दोस्त्राको साथ आनाद्योमोसिस हुन्छ ।

४ क्रीको थाईरयेड आर्टरीको बयान ।

यो क्रीको थाईरयेड मेम्ब्रेनको आवभवाट जान्छ र दोस्त्राको साथ आनाद्योमोसिस हुन्छ ।

लीङ्गुयाल आर्टरीको बयान ।

यो आर्टरी येम्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको अरु ब्रेञ्चेस मध्ये सुपीरियर थाईरयेड आर्टरीको र फेसियाल आर्टरीको बीचबाट घो हागा फाटेको छ ।

यो वोव्लिक भै अपवार्डदिग्मा जान्छ र हायेड वोनको ग्रेट कर्नुको इन्वार्डदिग्मा जान्छ, फेरि कार्भर्ड भै डाउनवार्ड र फर्वा-र्डदिग्मा जान्छ र यसै ठाउँको आवभमा हाईयोग्लोसाई नाभ रहन्छ ।

यो आर्टरी डाइगष्ट्रिक, एडलोहायेड र हायोग्लोसस मासलसको मुनिवाट गै टाडको मुनिवाट टीपसम्म जादा, नाम रेनाई आर्टरी भनीन्छ ।

यो आर्टरीकी रिभेक्षण ।

येस्को वोव्लिक पोर्सन, सुपरफेसियालमा रहन्छ । मिडिल कन्स्ट्रक्ट आफ दी फेरिड्सको आवभमा यो आर्टरी रहन्छ, यो आर्टरी नेकको फेसियाको र प्ल्याटिसमाको तल रहन्छ ।

यो आर्टरीको मिडिल पोर्सन, मिडिल कन्स्ट्रक्टको माथी रहन्छ । डाइगष्ट्रिक, एडलोहायेड र हायोग्लोसस मास-

लसको वीलोमा रहन्छ ।

यो आर्टरीको बाकी पोर्सन । हायोग्लोसस र जिनिभेहीयो
ग्लोसस मासलसको बीचमा रहन्छ ।

बेस्को रेनाई आर्टरी भयाको पोर्सन । टाङ्को आन्डर सफे
समा र टीपमा रहन्छ ।

यो आर्टरीको ब्रेञ्जेसको नाम ।

- १ हैड आर्टरी ।
- २ डसेन्टिस लीडुई आर्टरी ।
- ३ साव् लीडुयाल आर्टरी ।
- ४ रेनाइन आर्टरी ।

१ हैड आर्टरीको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम सुप्राहायेड, यो हायेड वोनकी अप
पार्टवाट जान्छ र येसै ठाउँको मासलसलाई सफ्लाई गर्छ । यो दो
खाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

२ डसेन्टिस लीडुई आर्टरीको बयान ।

यो हायोग्लोसस मासलसको वीलोमा रहन्छ । टाङ्को डस
मसम्म जान्छ, येस्ले म्युकस मेम्ब्रेन, टन्सील, सफ्टप्यालेट
येपिग्लाइडिसलाई सफ्लाई गर्छ र यो दोखाको साथ आनाष्टोमो
सिस हुन्छ ।

३ साव् लीडुयाल आर्टरीको बयान ।

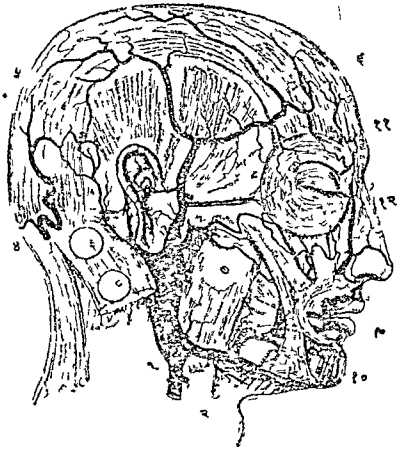
यो फर्वार्ड र आउटवार्डदिग्मा गै साव् लीडुयाल ग्ल्यान्ड
लाई सफ्लाई गर्छ र यो आर्टरीले माइलो हायेड मासल र तैस्को

न ७० राइट साइड नेक को आर्टीरि हरूकी सर्जिकल एनाटमि ।

१ कमन केरटिड । ३ एकस्टर्नाल केरटिड । ३ फेसियाल । ४
वोमोहाइयड को एण्टरियारवेलि । ५ वोमोहाइयड को पेट्रियारवेलि ।
६ ट्रेकिना । ७ अकसिपिटाल । ८ पोष्टि अरिक्डलार । ९ टेम्पोराल
१० भेजिस । ११ फ्रेगिक ।

नं ७१ फिसर प्कालूको आर्टारि ।

- १ अकसिपिटाल । २ फिसियाल । ३ पोष्टि अरिक्डलार ।
अकसिपिटाल । ५ पोष्टि टे । ७ मासेटार । ८ टार्नी माष्टय
९ सुपिरियर । १० करोनारि । ११ एगिडलार
१२ लेटारालि ।

जीकसा रहने मासलस, माउथको म्युकस मेम्ब्रेन र गान्सको
 म्युकस मेम्ब्रेनलाई सहाई गर्छ र यो आर्टरी दोखाको साथ
 आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

४ देनाशन आर्टरीको बयान ।

यो टाङ्को आन्डर सर्फेसवाट गै टिपसम्म पुग्छ र दोखाको
 साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फेसियाल आर्टरीको बयान ।

यो आर्टरी लीङ्ग्याल आर्टरीको आवभवाट उठेको छ । यो
 ब्रोविक भै अपवार्डदिग्मा गै डाइगण्टिक र एङ्गलोहायेड मासलस-
 को मुनि रहन्छ । फेरि यो आर्टरी फर्वार्डदिग्मा गै लुवारजको वा-
 डीको तल रहन्छ । यो टाउमा सात्र म्याक्सिलरि ग्ल्यान्डको पो-
 षोरियेर सरुसमा देखिन्छ । यो अघी लेखियाको आर्टरीको हि-
 स्तालाई सर्भाइकल पार्ट भन्छन ।

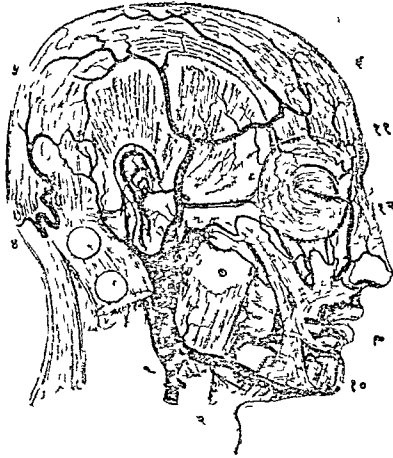
फेरि यो आर्टरी कार्भर्ड भै अपवार्डदिग्मा गै लुवारजको वा-
 डीमा जाहाँ म्यासिटर मासलको आन्टीरियेर इन्फीरियेर आङ्गल
 रहन्छ तसै ठाउँवाट गै फर्वार्ड र अपवार्डदिग्मा गै गालार
 थको आङ्गलमा जान्छ । फेरि अपवार्डदिग्मा गै नोचको
 र आईको इन्टर दिग्मा गै आङ्गुलर आर्टरी भै सेस हुन्छ ।

यो आर्टरीको रिबेधान ।

यो आर्टरी नेकको अरिजिन भयाको ठाउँमा
 गाल भै रहन्छ । इन्फेरोरियेर

नं ७१ फेसर प्वालूकी आर्टारि ।

- १ अकसिपिटाल । २ फेसियाल । ३ पोष्टि अरिक्कुलार । ४
पिटाल । ५ पोष्टि टेम्पोराल । ७ मासेटार । ८ टार्नी माष्टयड ।
९ पिरियर करोनारि । १० इनफिरियर करोनारि । ११ एगिउलार
१२ लेटरालिस नेमाइ ।

नजीकमा रहने मासल्स, माउथको म्युकस मेम्ब्रेन र गान्सको म्युकस मेम्ब्रेनलाई सप्लाई गर्छ र यो आर्टरी दोस्त्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

४ रेनाइन आर्टरीको बयान ।

यो टाङ्को आन्डर सर्फेसबाट गै टिपसम्म पुग्छ र दोस्त्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फेसियाल आर्टरीको बयान ।

यो आर्टरी लीडुयाल आर्टरीको आवभवाट उठेको छ । यो वोष्क भै अपवार्डदिग्मा गै डाइगष्टिक र एड्रलोहायेड मासल्सको मुनि रहन्छ । फेरि यो आर्टरी फर्वार्डदिग्मा गै लुवारजको वाडीको तल रहन्छ । यो ठाउमा साव् म्याक्सिलरि ग्ल्यान्डको पो-ष्टोरियर सर्फेसमा देखिन्छ । यो अधी लेखियाको आर्टरीको हिस्सालाई सर्भाइकल पार्ट भन्छन ।

फेरि यो आर्टरी काभर्ड भै अपवार्डदिग्मा गै लुवारजको वाडीमा जाहाँ म्यासिटर मासलको आन्टीरियर इन्फीरियर आङ्गल रहन्छ तै ठाउँबाट गै फर्वार्ड र अपवार्डदिग्मा गै गालार माउथको आङ्गलमा जान्छ । फेरि अपवार्डदिग्मा गै नोचको साइडमा र आईको इन्टर दिग्मा गै आङ्गलर आर्टरी भै सेस हुन्छ ।

यो आर्टरीको रिजेशन ।

यो आर्टरी नेककी अरिजिन भयाको ठाउँमा सुपरफेसियाल भै रहन्छ । इन्टेगुमेन्ट, प्ल्याटिसमा फ्यासियाहरूले काभार गर्छ ।

यो आर्टरी फेसमा जाहॉ लुवारजको बाडीको माथीवाट फेसमा जान्छ, तेसै ठाउँबाट यो आर्टरी सुपरफेसियाल हुन्छ । प्ल्याटिसमा र फ्येसिया काटदा यो आर्टरी पाइन्छ, तेस ठाउँमा हातले छाम्दा चल्छ ।

फेसियाल आर्टरीको साथ फेसियाल भेन साथै रहन्छ । फेसियाल नाभ, यो आर्टरीको आवभवाट जान्छ । इन्फ्रा अर्बिटल नाभ, यो आर्टरीको वीलीमा रहन्छ ।

फेसियाल आर्टरीको ब्रेञ्चेसको नाम ।

यो २ किसिमको हुन्छ—

सर्भाइकल ब्रेञ्चेस १

फेसियाल ब्रेञ्चेस १

सर्भाइकल ब्रेञ्चेहरूको नाम ।

१ इन्फोरियेर प्यालेटाइन, दोस्रो नाम आसीन्डिड प्यालेटाइन आर्टरी ।

२ टङ्सिलार आर्टरी ।

३ साबु म्याक्सिलरी आर्टरी ।

४ साबु म्यान्टल आर्टरी ।

५ मास्कुलार आर्टरी ।

फेसियाल ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ मास्कुलार आर्टरी ।

२ इन्फोरियेर लेरिञ्जियाल आर्टरी ।

३ इन्फोरियेर करोनरी आर्टरी ।

४ सुपीरियेर करोनरी आर्टरी ।

५ ल्याटास्पालिस नेजाई आर्टरो ।

आङ्गुलार आर्टरी ।

फेसियालको सर्भाइकल ब्रेञ्चेस मध्ये

१ इन्फीरियेर प्यालेटाईन

अधवा

आसीन्डिड प्यालेटाई आर्टरीको वयान ।

येस्को ५ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

यो ट्राइलोगोसस र ट्राइलो फेरिड्रियास मासल्सको बीच-
वाट गै फेरिड्रसको आउटर साईडमा जान्छ र फेरि सुपीरियेर
कन्स्ट्रक्टर र २ इन्टर्नल टेरिगयेड मासल्सको बीचवाट गै स्का-
लको वेससम्म पुग्छ र यो आर्टरीले यो मासल्स र टङ्सिल
फेसियान्टलाई सप्लाय गर्छ ।

यो आर्टरी लीभेटर प्यालेटाई मासलको नजीक गै २ ब्रेञ्चेस
हुन्छ । पैहा ब्रेञ्चेसले सफ्ट प्यालेट र प्यालेटाइन ग्ल्यान्डलाई
सप्लाय गर्छ । येस्को दोहाको साथ र इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्ट-
रीको पोष्टेरियेर प्यालेटाइन ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

दोहा ब्रेञ्चेसले टङ्सिललाई सप्लाय गर्छ र टङ्सिलार
आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

२ टङ्सिलार आर्टरीको वयान ।

यो इन्टर्नल टेरिगयेड र ट्राइलोगोसस मासल्सको बीच-
वाट गै फेरिड्रसको साईडमा जान्छ र सुपीरियेर कन्स्ट्रक्टर मा-
सललाई प्यालेटार र टङ्सिल रूटाङ्को रूटलाई सप्लाय गर्छ ।
आसीन्डिड प्यालेटाईन आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

३ साव् म्याक्सिलरि आर्टरीको घयान ।

येस्को ३।४ ब्रेञ्चेस हुन्छ । साव् म्याक्सिलरि ग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छ ।

४ साव् म्यान्टल आर्टरीको घयान ।

यो सर्भाइकल ब्रेञ्चेस मध्ये ठुलो हुन्छ । फेसियाल आर्टरी जुन ठाउँमा लुवारजको वेससम्म पुग्छ तेसै ठाउँबाट साव् म्यान्टल आर्टरी उठ्छ । यो फर्वार्डिङ्गमा माइलोहायेड मासलको साथै लुवारजको बाडीको वीलो र डाइगस्टिभको तल्लो सम्म जान्छ र यो मासललाई सप्लाई गर्छ, फेरि यो चीनको सीम्फाइसिससम्म गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

सुपरफेसियाल ?

डीप ?

सुपरफेसियाल ब्रेञ्च । इन्टेगुमेन्ट र डीप्रेसर लेवियाई इन्फीरियेरिसको बीचबाट जान्छ र थैही मासललाई सप्लाई गर्छ र इन्फीरियेर लेवियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डीप ब्रेञ्च । डीप्रेसर लेवियाई इन्फीरियेरिस र चीनको बीचबाट जान्छ, लीपलाई सप्लाई गर्छ र इन्फीरियेर लेवियाल र मेन्टल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

५ मास्कुलर ब्रेञ्चको घयान ।

यो इन्टर्नल टेरिगयेड, ट्राइलोहायेड, म्यासिटर र वाक्सिनेटर मासललाई सप्लाई गर्छ ।

फेसियाल आर्टरीको फेसियाल ब्रेञ्चेस मध्ये

इन्फीरियर लेवियाल आर्टरीको घयान ।

यो आर्टरी, डीप्रेसर आङ्गलओरिसको तलमा रहन्छ र यो मासल र लोवर लीपको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाइ गर्छ । यो इन्फीरियर करोनरी फेसियालको साबूमेन्टल ब्रेञ्चेस र इन्फीरियर डेन्टल आर्टरीको मेन्टल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

१०को इन्फीरियर करोनरि आर्टरीको घयान ।

यो फेसियाल आर्टरी माउथको आङ्गलवाट जादा, येही ठाउँवाट छुट्टिन्छ र यो अपवार्ड र इन्वार्डदिग्मा गै डिप्रेसर आङ्गुलोओरिसको मुनिवाट गै फेरि अर्बिक्युलेरिस ओरिसको भीत्रवाट जान्छ र फेरि यो मासल र लोवर लीपको म्युकस मेम्ब्रेनको बीचवाट गै दोहाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

यो आर्टरीले लोवर लीपको अरु मासलस र लेवियाल ग्ल्यान्ड म्युकस मेम्ब्रेनलाई सप्लाइ गर्छ र इन्फीरियर लेवियाल आर्टरी र इन्फीरियर डेन्टल आर्टरीको मेन्टल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

करोनरि आर्टरीको घयान ।

यो म्युकस मेम्ब्रेन र अर्बिक्युलेरिस ओरिसको बीचमा र अपर लीपमा रहन्छ । येस्को दोहाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्ले अपर लीपलाई सप्लाइ गर्छ ।

येस्को २।३ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ को/नाम इन्फीरियर आर्टरी आफ् दी सेप्टम । यो नोजको सेप्टममा जान्छ ।

२ को नाम आर्टरी आफ् दी येल्ला । येस्ले नोचको येल्लाई सप्लाई गर्छ ।

व्याटान्यालीस नेजाई आर्टरीको वयान ।

फेसियाल आर्टरो नोचको साइडमा फाटेर जानेलाई व्याटान्यालीस नेजाई भन्छन । यो इन्वार्डदिग्मा गै लीभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस आलीकुई नेजाई मासलको मुनिमा रहन्छ ।

येस्ले नोचलेयार डर्सांमलाई सप्लाई गर्छ, येस्को दोस्त्रा अप्थ्यालमिक आर्टरीको नेजल ब्रेञ्च । इन्फीरियेर आर्टरी आफ् दी सेप्टम । आर्टरी आफ् दी लेयार । इन्फ्रा अर्विटलआर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आङ्गुलर आर्टरीको वयान ।

फेसियाल आर्टरी जाहॉ सेस हुन्छ, तेसलाई आङ्गुलर आर्टरी भनिन्छ । यो अर्विटको इन्नर आङ्गुलमा जान्छ । येस्को साथ १ ठुलो भेन हुन्छ, नाम आङ्गुलर भेन । यो आर्टरीले क्याक्रिमेल स्पाकलाई र अर्विङ्गुलेरिस प्यालब्रेरमलाई सप्लाई गर्छ ।

यो आर्टरी अप्थेल्मिक आर्टरीको नेजल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चको वयान ।

येस्ले म्यासिटर र वाक्सिनेटर मासललाई सप्लाई गर्छ ।

अक्सिपिटल आर्टरीको वयान ।

यो येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको पोष्टीरियेरपार्टबाट र जाहॉ वाट फेसियाल आर्टरी उठ छ, तेसैको उल्टा दिशाबाट उठछ

र डाइगष्ट्रिक मासलको लोवर मार्जीनमा रहन्छ । येस्को अरि-
जिभ्रभयाको ठाउँमा डाइगष्ट्रिकको पोष्टीरियेर वेलिर एडलोहायेड
मासल्सले काभार गर्छ । हाइयोग्लोसस नाभर्स बोहाईन्डदेखि
फर्वाडिसम्म साथ र रहन्छ ।

यो आर्टरी अक्सिपिटल तर्फ जाने बेलामा, इन्टर्नल केरो-
टिड आर्टरी, इन्टर्नल जुगुलर भेन, न्युमोग्याष्ट्रिक नाभर्स र स्पा-
इनल अक्सिसेसोरि नाभर्सको माथीबाट जान्छ । ल्याहॉवाट माथी
जाने बेलामा फेरि याटलासको ट्रान्सभर्स प्रसेस र म्याष्टयेड
प्रसेसबाट उठी व्याकवार्डदिग्मा यो टेम्पोरल र अक्सिपिटल
वोनको शुभवाट जान्छ । येही ठाउँमा यो आर्टरीलाई एडलोम्या-
ष्टयेड मासल र स्लिनियास, ट्राकिलोम्याष्टयेड र डाइगष्ट्रिक
मासल्सले काभार गर्छ ।

यो आर्टरीको वीलोमा रेक्टस, ल्याटास्यालिस, सुपीरियेर
ओब्लिक र कम्प्लेक्सस मासल्स रहन्छ ।

फेरी यो आर्टरी अपवार्डदिग्मा गै ट्रापिजियास र घार्नी-
म्याष्टयेड मासल्स जाहॉ, केनियाममा आटाचमेन्ट हुन्छ तेसै
ठाउँको फेसियामा प्वालपारे र वाङ्गो टेढो भै सब भन्दा स्कालको
भार्तिकल ठाउँसम्म जान्छ र धेरै हागा हुन्छ । यो वाङ्गो टिङ्गो
भयाको ठाउँमा, ग्रेट अक्सिपिटल र साव् अक्सिपिटल नाभर्सको
क्युटिनियास फाइलामेन्टको साथ साथ जान्छ ।

अक्सिपिटल आर्टरीको

ब्रञ्चेसको नाम ।

- १ मास्क्युलर ब्रेञ्चस ।
- २ एर्नोम्याष्टयेड आर्टरी ।
- ३ आर्टीक्युलर ब्रेञ्च ।
- ४ मेनिञ्जियाल आर्टरी ।
- ५ आर्टीरियाप्रिन्सेप्स सर्भाइसिस ।

अक्सिपिटल आर्टरीको

मास्क्युलर ब्रेञ्चसको वयान ।

येस्ले डाइगण्टिक, एर्डलोहायेड, स्लीनियास र ट्राकिलो म्याष्टयेड मासललाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ०मद्धे एर्नोम्याष्टयेड आर्टरीको वयान ।

यो आर्टरीको साथ स्पाइनल आक्सेस्सरि नाभ्र जान्छ । एर्नोम्याष्टयेड मासललाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ०मद्धे आर्टीक्युलर ब्रेञ्चको वयान ।

यो आर्टरीले कञ्चाको व्याकपार्टलाई सप्लाइ गर्छ । यो आर्टरीबाट १ ब्रेञ्च उठ छ र त्यो म्याष्टयेड फोरामेनबाट गै ड्युरामेटर र म्याष्टयेड सेल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ०मद्धे मेनिञ्जियाल ब्रेञ्चको वयान ।

यो इन्टर्नल जुगुलर भेनको साथ फोरामेन ल्यासिरम पोष्टीरियसबाट गै ड्युरामेटर र स्कालको पोष्टीरियेर फसालाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ०मद्धे आर्टीरियाप्रिन्सेप्स सर्भाइसिसको वयान ।

यो अक्सिपिटल आर्टरीको ब्रेञ्चस मद्धे यो तुल्य ब्रेञ्चस हो ।

यो नेकको व्याकपार्टमा गै २ पोर्सन्स हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल पोर्सन ।

२ डीपपोर्सन ।

सुपरफिसियाल पोर्सन, स्प्लिनियास मुनी र तेसैलाई पार-
फोरेटेड गरेर जान्छ र ट्वापीजियेसलाई सप्लाई गरी सुपरफिसियाल
सर्भाइक्युलर आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डीपपोर्सन, कफ्लेक्सस सेमीस्पाइनेलिसकोलाई को चीन्वाट
जान्छ र भाट्टीब्रल ब्रेञ्चेस र डीप सर्भाइकल आर्टरीको साथ आना-
ष्टोमोसिस हुन्छ । यो धानाष्टोमोसिसले केरोटिड आर्टरी साव-
क्वेभियान आर्टरी लीकन्चर गर्दाको ल्याटास्पल सार्कुलेशन हुन्छ ।

पोष्टीरियर अरिक्युलर आर्टरीको बयान ।

यो चेक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीबाट जाह्रोँ एडिलयेड प्र-
सेसको येपेक्स छ तसै ठाउँबाट यो आर्टरी निक्कन्छ । यो डाई-
गष्टिक र एडलोहायेड मासल्सको आवभमा रहन्छ । फेरी यो
पेरोटिड ग्ल्यान्डको मुनी र इयारको कार्टिलेजको र म्याष्टयेड
प्रसेसको चीन्को मुभवाट साथी गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ अरिक्युलर ब्रेञ्च

२ म्याष्टयेड ब्रेञ्च

म्याष्टयेडप्रसेसमा न पुग्दै फिसियाल नार्भ, यो आर्टरीको
साथीवाट जा/छ । तेसै ठाउँमा वीलोवाट स्पाईनल आवसेस्सरि
नार्भ जान्छ ।

डाइग्नष्टिक ट्राइलोहायेड र टार्नोम्याष्टयेड मासलस र पेरो-
टिड ग्ल्यान्डलाई यो आर्टरीको ब्रेञ्चेसले सफ्लाई गर्छ ।

यो बाहेक यो आर्टरीको अरु-३ ब्रेञ्चेस हुन्छन् ।

यो ३ ब्रेञ्चेसको नाम—

१ ट्राइलो म्याष्टयेड ।

२ अरिक्चुलर ।

३ म्याष्टयेड ब्रेञ्चेस ।

१ ट्राइलोम्याष्टयेड ब्रेञ्चेसको बयान ।

यो ट्राइलोम्याष्टयेड फोरामेनबाट गै टिम्पेनाम । म्याष्टयेड
सेल्स र सेमीसार्कुलर केनालहरूलाई सफ्लाई गर्छ ।

यो मिडिल मेनिञ्जियाल आर्टरीको पेट्रोजल ब्रेञ्चेको १ हागा
जुन हागामा हायोटेस्फ्यालोपियाईमा जान्छ तसैको साथ आना-
ष्टोमोसिस हुन्छ ।

२ अरिक्चुलर ब्रेञ्चेसको बयान ।

यो इयारको बीहाईन्डमा रिटाहेन्सअरे मासलको मुनि
रहन्छ । कानको कार्टिलेजको व्याकपार्टलाई सफ्लाई गर्छ । सुपर-
फेसियाल टेम्पोरलको पोष्टीरियर ब्रेञ्चेस र आन्टोरियर अरिक्चु-
लर ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

३ म्याष्टयेड ब्रेञ्चेसको बयान ।

यो टार्नोम्याष्टयेड मासलको माथीबाट गैकन इयारको
विहाइन्डसम्म जान्छ । यैसले अब्सिपिटो फ्रान्टेलिस मासलको
पोष्टीरियर बेलीलाई सफ्लाई गर्छ र अब्सिपिटल आर्टरीको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आसिन्डिड फेरिञ्जियाल आर्टरीको बयान ।

यो आर्टरी येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको ब्रेञ्चेस मध्ये यो भन्दा स्याल र लड हुन्छ । येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको रेजिन जाहॉवाट हुन्छ तेसैको ३ इञ्च माथीवाट यो आर्टरीको रेजिन हुन्छ ।

यो आर्टरी इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी र फेरिङ्सको साइ-तो बीचवाट अपवार्डदिग्मा जान्छ र स्कालको वेसको आन्डर फेंसमा जान्छ र रेक्टस क्याफिटिस आन्टाइकस मेजर मास-को माथी रहन्छ ।

येस्को ४ किसिमको ब्रेञ्चेस हुन्छ—

- १ प्रीमार्टिब्रल ब्रेञ्चेस ।
- २ फेरिञ्जियाल ब्रेञ्चेस ।
- ३ टिम्यानिक ब्रेञ्च ।
- ४ मेनिञ्जियाल ब्रेञ्च ।

१ प्रीमार्टिब्रल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो धेरै साना साना हागा हुन्छ । रेक्टसक्याफिटिस, आन्टा-इकस र लाङ्गसकोलाई मासलस र सिम्प्याथाटिक, हाइयोग्लो-स्याल र न्युमोग्याष्टिकनाभर्स र नेकको लिम्प्याटिक ग्ल्यान्डलाई सप्लाइ गर्छ ।

आसिन्डिड सर्भाइकल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

२ फेरिञ्जियाल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो ३/४ ओटा हुन्छ । येस्ले कन्स्ट्रक्टर मासल प्टेसिया-न्ड्यु फेरिङ्सको भीत्रमा सफ्टप्यालेट र टङ्सिललाई सप्लाइ गर्छ ।

३ टिम्प्यानिक ब्रेञ्चको कुरा ।

यो टेम्पोरल वोनको पेटरस पोर्सनमा जो १ सानु फोरामेन
उतेहि फोरामेनवाट ग्लोसोफेरिजियाल नार्भको टिम्प्यानिक ब्रेञ्चको
साथ जान्छ र टिम्पेनामको डन्नर वाललाई सफ्लाई गर्छ ।

४ गुमेनिजियाल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो सानु २ धेरै ब्रेञ्चेस हुन्छ । यो ब्रेञ्चेसले फोरामेन ल्या-
सोराम पोष्टीरियेन फोरामेन ल्यासीस्वाम मिडियाम र आन्टी-
रियेर कन्डिलयेंट फोरामेनवाट गै ड्युरामेटरलाई सफ्लाई गर्छ ।

सुपरफेसियाल टेम्पोरल आर्टरीको वयान ।

यो येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको २ टार्मिनेल ब्रेञ्चेस मध्ये
यो स्माल हुन्छ । पेरिट्रिङ्गल्यान्ड जाहाँ रहन्छ तेसै ठाउँवाट यो
शुरू हुन्छ । लोवारजको कन्डाईलको नेक र येक्सटर्नल अडिटरी
मियेटसको बीचमा रहन्छ, फेरि यो जाङ्गोमाको पोष्टीरियेर
रूटको साथीवाट गै टेम्पोरल फ्यासामा २ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ आन्टीरियेर टेम्पोरल ।

२ पोष्टीरियेर टेम्पोरल ब्रेञ्च ।

आन्टीरियेर टेम्पोरल ब्रेञ्च, फोर हेडको फर्वार्डदिग्मा जान्छ
र तेसै ठाउँको मासल्स र इन्टेगुमेन्टलाई सफ्लाई गर्छ । सुप्राअ-
र्विटल र फ्रान्टल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

पोष्टीरियेर टेम्पोरल, आन्टीरियेर भन्दा लाज्ज हुन्छ, अप-
वार्ड र व्याकवार्डदिग्मा गै हेडको साईडमा जान्छ र टेम्पोरल

सियाको माथी रहन्छ । येस्को दोस्ना साथ र पोष्टीरियेर अरि-
कुलर अक्सिपिटल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । यो
आर्टरीको जुन २ ब्रेञ्चेस पेरोटिड ग्ल्यान्डरजको आर्टीक्युलेशन र
म्यासिटर मासललाई सप्लाई गर्छ ।

यो २ ब्रेञ्चेस बाहेक अरु ३ ब्रेञ्चेस हुन्छन्—

१ ड्र्यान्सभर्स फेसियाल ।

२ मिडिल टेम्पोरल ।

३ आन्टीरियेर अरिक्कुलर ब्रेञ्चेस ।

१ ड्र्यान्सभर्स फेसियालको कुरा ।

यो पेरेटिड ग्ल्यान्डको मुनिबाट जाहाँ सुपरफेसियाल टे-
म्पोरल आर्टरी जान्छ तेसै ठाउँबाट यो उठेको छ । यो फेसमा
गान्छ र प्टेन्सन्सडाक्टर जाइगोमाको लोवर वर्डरको बीचमा
हुन्छ । फेस्को येही ठाउँमा धेरै हागा हुन्छ । पेरोटिडग्ल्यान्ड
म्यासिटर मासल इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

फेसियाल, म्यासिटेरिक र इन्फ्राअर्विटल आर्टिरिजको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

२ मिडिल टेम्पोरल आर्टरीको कुरा ।

यो जाइगोमेटिक आर्चको आवभदेखि उठछ, टेम्पोरल
फेसियालाई प्वालपारीकन टेम्पोरल मासललाई सप्लाई गर्छ ।
इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्टरीको डीप टेम्पोरल ब्रेञ्चेसको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

३ आन्टीरियेर अरिक्कुलर ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो आर्टरीले इयारको आन्टीरियेर पोर्सनलाई सप्लाई गर्छ

र पोष्टीरियेर अरिक्कुलर आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमो-
सिस हुन्छ ।

इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्टरीको वयान ।

येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको २ टार्मिनल ब्रेञ्चेस मध्ये
यो लार्ज हुन्छ । लोवारजको कन्डाइलको नेकको उल्टादिगवाट
उठछ, यो उठेको जगालाई पेरोटिड ग्ल्यान्डले काभार गर्छ ।

येस्को ३ पोर्सन्स हुन्छ—

१ म्याक्सिलरी पोर्सन ।

२ टेरिगयेड पोर्सन ।

३ स्फीनोम्याक्सिलरी ।

पैह्ला पोर्सनको नाम—

म्याक्सिलरी पोर्सनको कुरा ।

यो फर्वार्ड र इन्वार्डदिग्मा जान्छ, जको रेमास र इन्टर्नल
ल्याटास्वाल लीगामेन्टको बीचमा रहन्छ । येही ठाउँमा अरि-
क्कुलो टेम्पोरल नाभको वीलोमा रहन्छ र इन्फीरियेर डेन्टल
नाभको माथीवाट जान्छ र येक्सटर्नल टेरिगयेड मासलको लोवर
वर्डरवाट जान्छ ।

दोस्रा पार्टको नाम—

टेरिगयेड पोर्सनको कुरा ।

यो बोव्कि भै फर्वार्ड र अपवार्डदिग्मा जान्छ र येक्सटर्नल
टेरिगयेड मासलको आउटर सर्फेसमा रहन्छ । येही ठाउँमा येस-

लाई लोवारजको रेमास र टेम्पोरल मासलको लोवर पार्टले
काभारु गर्छ ।

तेस्रा पार्टको नाम--

स्फीनोम्याक्सिलरी पोर्सनको कुरा ।

यो स्फीनो म्याक्सिलरी, फसा भीत्र गै येक्सटर्नल टेरिग-
येड मासलको २ हेड्सको बीचवाट गै टार्मिनेल ब्रेञ्च हुन्छ ।

म्याक्सिलरी पोर्सनको

ब्रेञ्चसको नाम ।

- १ टिम्प्यानिक ।
- २ डीप अरिक्युलर ।
- ३ मिडिल मेनिञ्जियाल ।
- ४ स्माल मेनिञ्जियाल ।
- ५ इन्फीरियेर डेन्टल ।

टेरिगयेड पोर्सनको

ब्रेञ्चसको नाम ।

- १ डीप टेम्पारल ।
- २ टेरिगयेड ।
- ३ म्यासिटेरिक ।
- ४ वाकेल ।

स्फीनोम्याक्सिलरी पोर्सनको

ब्रेञ्चसको नाम ।

- १ अल्भीओलार ।

२ इन्फ्रा अर्बिटल ।

३ पोष्टीरियेर प्यालेटाईन । दोस्रो नाम डिसेन्डिङ्ग प्यालेटाईन ।

४ भिडियान ।

५ टेरीगोप्यालेटाईन ।

६ नेजोप्यालेटाईन । दोस्रो नाम स्फीनोप्यालेटाईन ।

इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्टरीको म्याक्सिलरी पोर्सनकी ।

टिम्प्यानिक ब्रेञ्चको कुरा ।

यो ग्ल्यासिरीयान फिसरवाट भीत्र जान्छ र टिम्पेनाम र मेम्ब्रेना टिम्पेनाईलाई सप्लाइ गर्छ । भिडियान आर्टरी र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको टिम्प्यानिक ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ऐ० ऐ०को डीप अरिक्युलर ब्रेञ्चको कुरा ।

यो टिम्प्यानिक ब्रेञ्चको साथ साथै उठेको छ । यो पेरोटिड ग्ल्यान्डफो भीत्र जान्छ । येक्सटर्नल अडिटरी मियेटसको छाला र मेम्ब्रेनाटिम्पेनाईको आउटर सर्फेसलाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ० ऐ०को मिडिल मिनिडियाल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो इन्टर्नल, ल्याटास्याल, लीगामेन्ट र कन्डाइलको नेकको बीचवाट उठेछ र अरिक्युलो टेम्पोरल नार्भको र रुट्सको बीचवाट जान्छ फेरि यो स्फीनायेड वोनको फोरामेन स्फीनोजमवाट क्रोनियाम भीत्र जान्छ । यो भीत्र जाने ठाउँमा २ ब्रेञ्चस हुन्छ—

१ आन्टीरियेर ब्रेञ्च ।

२ पोष्टीरियेर " ।

आन्टीरियेर ब्रेञ्च । पॅराइटलको आन्टीरियेर इन्फीरियेर आङ्ग्लको शुभवाट जान्छ र धेरै साना २ ब्रेञ्चेस हुन्छ र ड्युरामेटर र क्रोनियामको इन्टर्नल सर्फेसको बीचमा जान्छ ।

पोष्टीरियेर ब्रेञ्च । टेम्पोरल वोनको स्कोवामास पोर्सनवाट र पॅराइटल वोनको इन्टर्नल सर्फेसवाट जान्छ । क्रोनियामको र ड्युरामेटरको पोष्टीरियेर पार्टलाई सप्लाई गर्छ । येस्को दोस्त्राको साथ र आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर मेनिञ्जियाल आर्टिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

येस्को ई माथी लेखियाको आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर २ ब्रेञ्चेस वाहेक क्रोनियाममा अरु ४ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ ग्यासीरियान ग्याङ्ग्लियानलाई सप्लाई गर्ने साना २ ब्रेञ्चेसहरू ।

२ पेट्रोजल ब्रेञ्च । यो हायेटस फ्यालोपियाई वाट जान्छ र फेसियाल नाभलाई सप्लाई गर्छ । पोष्टीरियेर अरिक्चुलर आर्टीको ट्राइलोम्याष्टेड ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

३ अर्विटलब्रेञ्चेस । यो स्किनाघेडल फिमरवाट भीत्र जान्छ । ल्याक्रिमेल र अप्थ्याल्मिक आर्टीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

४ टेम्पोरल ब्रेञ्चेस । यो स्किनाघेडको ग्रेट उईडको फोरामिनावाट जान्छ । डीपटेम्पोरल आर्टीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ए० वे०को साल मेनिञ्जियाल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो फोरामेन वोभेलीवाट स्काल भीत्र जान्छ । ग्यासिरियान, ग्याङ्ग्लियान र ड्युरामेटरलाई सप्लाई गर्छ । येस्को १ ब्रेञ्च र

नेजलफसी सफ्ट प्यालेट र टन्सीललाई पनी सप्लाई गर्छ ।

१० ये०को इन्फीरियर डेन्टल आर्टरीको कुरा ।

इन्फीरियर म्याक्सिलाको रेमासको इन्नर साइडमा जो डेन्टल फोरामेन छ तेसवाट इन्फीरियर डेन्टल नाभको साथ साथै यो आर्टरी जान्छ । यो फाष्ट वाइकस्पिट टुथसम्म गै येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ इन्साइसर ब्रेञ्च ।

२ मेन्टल " ।

१ इन्साइसरब्रेञ्च । इन्साइसर टिथको तल र सिम्माइसिससम्म पुग्छ र येस्को दोखाको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ ।

२ मेन्टलब्रेञ्च । मेन्टल फोरामेनवाट नाभको साथ निकुन्छ । साव्मेन्टल इन्फीरियर लेबियाल र इन्फीरियर करोनरी आर्टरिजको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ ।

यो इन्फीरियर डेन्टल आर्टरीको अघी लेखियाको २ ब्रेञ्चेस बाहेक अरु फेरि २ ब्रेञ्चेस हुन्छन् ।

१ लीडुयाल ब्रेञ्च ।

२ माईलोहायेड " ।

लीडुयालब्रेञ्च । यो इन्फीरियर डेन्टल आर्टरीको अरिजिन भयाको ठाउँवाट उठ छ, लीडुयाल नाभको साथ जान्छ र माउथको म्युकस मेम्ब्रेनलाई सप्लाई गर्छ ।

माईलोहायेड ब्रेञ्च । यो माईलोहायेड शुभवाट जान्छ । माईलोहायेड मासलको आन्डरसर्फेसमा रहन्छ । येस्को डेन्टल र

इन्साईसर आर्टिरिजको सानु २ ब्रेञ्चेस टिथको रुट्समा जान्छ र टिथको पाल्वलाई सप्लाइ गर्छ ।

इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्टरीको टेरिगयेड पोर्सनको

डोप टेम्पोरल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो ब्रेञ्चेस २ हुन्छन्—

१ आन्टोरियेर ब्रेञ्च ।

२ पोष्टेरियेर ” ।

टेम्पोरल फसामा टेम्पोरलमासल र क्रैनियासको बीचमा रहन्छ । टेम्पोरल मासललाई सप्लाइ गर्छ । मिडिल टेम्पोरल आर्टरी र ल्याक्रिमेल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

हे० हे०को टेरिगयेड ब्रेञ्चको कुरा ।

येसले टेरिगयेड मासललाई सप्लाइ गर्छ ।

हे० हे०को म्याक्सिलरी ब्रेञ्चको कुरा ।

यो सिगमाइड नचको माथीबाट गै म्यासिटर मासलको तलसम्म जान्छ र तेसै मासललाई सप्लाइ गर्छ । फेसियालको म्यासिटेरिक ब्रेञ्चेस र ट्र्यान्सभर्स फेसियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

हे० हे०को वाकिल आर्टरीको कुरा ।

यो इन्टर्नल टेरिगयेड र जको रेमासको बीचबाट वाक्सिनेटरको आउटर सर्किलसम्म जान्छ । फेसियाल आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्टरीको स्फीनोम्याक्सिलरी पोर्सनको

आलभीवोलार आर्टरीको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम पोष्टीरियेर डेन्टलब्रेञ्च । यो स्फीनोम्याक्सिलरी फसावाट उठ छ, पोष्टीरियेर डेन्टल केनालस भीत्र जान्छ र मोलार्स र वाईकसपिडस टिथ्स र आन्ट्राम र गाम्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ० ऐ०को इन्फ्राअर्विटल आर्टरीको कुरा ।

यो सुपीरियेर म्याक्सिलरी नाभको साथ इन्फ्रा अर्विटल केनालवाट इन्फ्रा अर्विटल फोरामेन भै फेसमा लिभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस मासलको मुनिवाट जान्छ । यो इन्फ्रा अर्विटल केनालवाट आउने बेलामा २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

पैहा हागा अर्विटमा रहन्छ र इन्फीरियेर रेक्टस र इन्फीरियेर वोब्रिक मासलस र ल्याक्रिमेल ग्ल्यान्डलाई सप्लाइ गर्छ ।

दोस्रो आन्टीरियेर डेन्टल ब्रेञ्च । येस्ले आन्ट्रामको म्युकस मेम्ब्रेन र अपारजको फ्रान्ट टीथलाई सप्लाइ गर्छ । फेसमा इन्फ्रा अर्विटल आर्टरीको ब्रेञ्चेसहरूले ल्याक्रिमेल स्वाकलाई सप्लाइ गर्छ । अफ्थ्याल्मिक, ट्र्यान्सभर्स फेसियाल र ट्राकल फेसियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ऐ० ऐ०को डिसेन्डिङ प्यालेटाइन

अथवा

पोष्टीरियेर प्यालेटाइन आर्टरीको कुरा ।

यो मीकेल्स ग्याङ्ग्लियानको आन्टीरियेर प्यालेटाइन ब्रेञ्चको साथ पोष्टीरियेर प्यालेटाइन केनालवाट जान्छ र पोष्टीरि-

येर प्यालेटाइन फोरामेनवाट नीक्कन्छ, फेरि हार्ड प्यालेटको आ-
लिभोवोन्डार वर्डरको इन्नर साइडमा जो ग्रुभ रहन्छ तेसवाट गै
आन्टीरियेर प्यालेटाइन केनालसम्म पुग्छ, ताहोवाट फोरामेन
अफटेन्सनवाट अपवार्ड गै नेजो प्यालेटाइन आर्टरीको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्को ब्रेञ्चेसले गाम्स हार्ड प्यालेटको
म्युकस मेम्ब्रेन र प्यालेटाइन ग्ल्यान्डलाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ० ऐ०को भिडियान ब्रेञ्चको कुरा ।

यो भिडियान केनालवाट भिडियान नाभको साथ जान्छ ।
फेरिड्स र युष्टेसियान्ड्यु र टिम्पेनाईलाई सप्लाइ गर्छ । आन्टी-
रियेर टिम्प्यानिक आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ऐ० ऐ०को टेरिगोप्यालेटाइन आर्टरीको कुरा ।

यो फेरिड्जियाल नाभको साथ टेरिगोप्यालेटाइन केनालवाट
व्याकवार्डदिग्मा जान्छ र फेरिड्स र प्स्टेसियान्ड्युलाई सप्लाइ गर्छ ।

ऐ० ऐ०को स्फिनोप्यालेटाइन

अथवा

नेजोप्यालेटाइन आर्टरीको कुरा

यो स्फिनोप्यालेटाइन फोरामेनवाट नोज भीत्र गै सुपीरियेर
मियेटसको व्याकवार्डसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ इन्टर्नल ब्रेञ्च ।

२ यक्सटर्नल „ ।

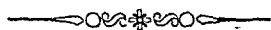
१ इन्टर्नल ब्रेञ्च, दोस्रो नाम सुपीरियेर आर्टरी आफ् दी
सेप्टम । यो सेप्टम नेजाइको साथ साथै रहन्छ र तेसैको म्युकस

मेम्ब्रेनलाई सप्लाई गर्छ । डिसेन्डिङ प्यालेटाइनको टार्मिनेल ब्रेञ्चको साथ आनाण्टोमोसिस हुन्छ ।

२ येक्सटर्नल ब्रेञ्चेस २।३ ओटा हुन्छ । नोचको म्युसल मेम्ब्रेनलाई र आन्ट्राम, येथमयेड र स्फीनायेड सेलसलाई सप्लाई गर्छ ।

नेकको ट्राइङ्गल्सको बयान ।

नेकको १।१ टिङ्को आकार क्वाड्री ल्याटास्यल हुन्छ । यो ४ कुने जगाको माथीको हिस्सा म्याण्टयेड प्रसेसदेखिन् लोवारजको चाडीको लोवर वर्डरसम्मले वन्छ । वीलोमा क्ल्याभिकलको अपर वर्डरले वन्छ । फ्रान्टमा नेकको मिडियान लाइनले वन्छ । वीहार्ईन्डमा ट्रापिजियास मासलको आन्टीरियेर मार्जीनले वन्छ ।

यो ४ कुने जगामा प्लानोम्याण्टयेड मासलले २ लार्ज ट्राइङ्गल्समा भाग हुन्छ । यो प्लानोम्याण्टयेड मासलको फ्रान्टको ट्राइङ्गललाई आन्टीरियेर ट्राइङ्गल भन्छन् । वीहार्ईन्डको ट्राइङ्गललाई पोष्टीरियेर ट्राइङ्गल भन्छन् ।

नेकको आन्टीरियेर ट्राइङ्गल्सको बयान ।

यो आन्टीरियेर ट्राइङ्गलको फ्रान्टमा चीनदेखी प्लानोम्यासम्मको लाइन हुन्छ । वीहार्ईन्डमा प्लानोम्याण्टयेडको आन्टी-

रियेर मार्जीन रहन्छ । येस्को वेस अपवार्डदिग्मा रहन्छ । यो वेस म्याष्टयेड प्रसेसदेखी लोवारजको वाडीको लोवर वर्डरसम्मले वन्छ, येस्को येपेक्स तल प्टानामसम्म रहन्छ ।

यो ट्राइङ्गल जगामा फेरि २ मासलसले ३ स्माल ट्राइङ्गलसमा भाग हुन्छ ।

आघभमा—

डाइगण्ट्रिक मासलले भाग हुन्छ ।

बीलोमा—

वोमोहायेडको आन्टीरियेर वेलीले भाग हुन्छ ।

यो ३ स्माल ट्राइङ्गलस मध्ये सब भन्दा मुनि रहेको ट्राइङ्गललाई इन्फीरियेर केरोटिड ट्राइङ्गल भन्छन् । बीचको ट्राइङ्गललाई सुपीरियेर केरोटिड ट्राइङ्गल भन्छन् । माथीको ट्राइङ्गललाई साव्म्याक्सिलरि ट्राइङ्गल भन्छन् ।

इन्फीरियेर केरोटिड ट्राइङ्गलको कुरा ।

येस्को फ्रान्टमा नेकको मिडियान लाइन रहन्छ ।

बीहाइन्डमा—

प्टानाम्याष्टयेडको आन्टीरियेर मार्जीन रहन्छ ।

आघभमा—

वोमोहायेडको आन्टीरियेर वेली रहन्छ ।

यो जगालाई इन्टेगुमेन्ट, सुपरफिसियाल फेसिया, प्ल्याटिसा र डीप फेसियाले कामार गर्छ ।

सुपरफिसियाल सर्भाइकल ग्लेक्ससको डिसेन्डिड वेञ्चस यो ठाउँमा रहन्छ ।

वेस्को मुनि—

१ घानोहायेड ।

२ घानोथाइरयेड मासल्स । २

३ घानोम्याष्टयेड मासलको आन्टीरियेर मार्जीन रहन्छ । र
येही ३ मासल्सले कमन केरोटिड आर्टरीको लोवर पार्टलाई ढाक
छ । येही ठाउँमा १ सीड भीत्र इन्टर्नल जुगुलर भेन, न्युमोग्या-
ष्ट्रिक नाभ र कमन केरोटिड आर्टरी रहन्छ ।

यो सीडको फ्रान्टमा डिसेन्डेन्स र कम्प्युनिकयान्स हाइयो-
ग्लोसाई नाभवाट आयाको थोरै फाइलामेन्ट रहन्छ । यो सीडको
बोहाइन्डमा इन्फीरियेर थाइरयेड आर्टरी, रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल
नाभ र सिम्प्याथाटिक नाभ रहन्छ । यो सीडको इन्टर साइडमा
ट्रेकियार, थाइरयेड ग्ल्यान्ड र लेरिङ्सको लोवरपार्ट रहन्छ ।

इन्फीरियेर केरोटिड ट्राइङ्गलको फ्लोरको आवभमा स्केली-
नस आन्टाइकस मासल र वीलोमा लङ्गसकोलाई मासल
रहन्छ । यो २ मासल्सको बीचमा भाटिब्रल आर्टरी र भाटिब्रल
भेन । सिक्स्थ सर्भाइकल आर्टीब्राको ट्र्यान्सभर्स प्रसेसको फोरा-
मेनवाट जाने देखिन्छ ।

सुपीरियेर केरोटिड ट्राइङ्गलको बोहाइन्डमा घानो म्याष्ट-
येड, वीलोमा बोमोहायेडको आन्टीरियेर वेली, आवभमा डाइग-
ष्ट्रिकको पोष्टीरियेर वेली रहन्छ ।

यो जगालाई—

१ इन्टेगुमेन्ट ।

२ सुपरफेसियाल फेसिया ।

३ फ्ल्याटिस्मा ।

४ डीप फेसियाले काभार गर्छ ।

यो ठाउँमा—

१ फेसियाल नाभ ।

२ सुपरफेसियाल सर्भाइकल ग्लेक्ससको ब्रेञ्चेस रहन्छ ।

येस्को फोर—

१ थाइरोहायेड ।

२ हायोग्लोसस ।

३ इन्फिरियर कन्स्ट्रक्टर । र

४ मिडिल कन्स्ट्रक्टर मासलसले बन्छ ।

कमन केरोटिड आर्टरीको अपर पार्ट जाहॉ ग्लेक्सटर्नल र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी वाईफरकेट हुन्छ, त्यो येही ३ कुने जगामा रहन्छ । येक्सटर्नल र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको अगाडीमा रहन्छ ।

येही ठाउँमा—

१ सुपीरियरथाइरयेड आर्टरी ।

२ लिङ्गुयाल आर्टरी ।

३ फेसियाल आर्टरी ।

४ अक्सीपिटल आर्टरी ।

५ आसीन्डिङ फेरिक्लियाल आर्टरी । र

१ सुपीरियर थाइरयेड भेन ।

२ लिङ्गुयाल भेन ।

३ फेसियाल भेन ।

४ अस्सीपिटल फेरिस्त्रियाल भेन ।

५ आसीन्डिड भेन ।

६ इन्टर्नल जुगुलार भेन ।

येत्ती ५ आर्टरिज र ६ भेन्सहरू रहन्छन् ।

डिसेन्डेन्स हाइयोग्लोसाई नाभ, येही केरोटिड सीडको फ्रान्टमा रहन्छ ।

हाइयोग्लोस्याल नाभलेल इन्टर्नल र येक्सटर्न केरोटिड आर्टरीको आवभमा क्रस गर्छ ।

सीड भीत्र—

१ कम्न केरोटिड आर्टरी ।

२ इन्टर्नल जुगुलार भेन ।

३ न्युमोग्याष्टिक नाभहरू रहन्छन् ।

यो सीडको वीहार्डन्डमा सीम्प्याथाटिक नाभ रहन्छ । यो सीडको आउटर साइडमा स्पाइनल आवसेस्सरी नाभ रहन्छ । यो सीडको इन्टर साइडमा सुपीरियर लेरिस्त्रियाल नाभ रहन्छ । यो सीडको इन्फीरियरमा येक्सटर्न लेरिस्त्रियाल नाभ रहन्छ ।

यो ३ कुने जगाको फ्रान्टमा लेरिड्सको अपर पार्ट र फेरिड्सको लोवर पार्ट रहन्छ ।

साय्भ्याक्सिलरी ट्र्याङ्गलको घयान ।

यो लोवारजको वाडीको मुनि रहन्छ । येस्को आवभमा लोवारजको वाडीको लोवर वर्ड र जको वाडीको आङ्गलदेखी म्याष्टयेड प्रसेससम्म रहन्छ ।

धीलोमा—

• डाइगष्ट्रिकको पोष्टीरियेर वेली र घाइलोहायेड मासल्लस रहन्छ ।

फ्रान्टमा—

नेकको मिडियान लाइन रहन्छ ।

यो जगालार्—

१ इन्टेगुमेन्ट ।

२ सुपरफिसियाल फेसिया ।

३ प्ल्याटिसमा । र

४ डीप फेसियाले काभार गर्छ ।

यो ठाउँमा—

१ फेसियाल नार्भको ब्रेञ्चेस । र

२ सुपरफेसियाल सर्भाइकल नार्भको आसिन्डिड फाइ-
लामेन्स रहन्छ ।

येस्को फोर—

१ डाइगष्ट्रिकको आन्टीरियेर वेली ।

२ माइलोहायेड मानल । र

३ हायोग्लोसस मासलले बन्छ ।

यो जगाको फ्रान्टमा—

१ साव्म्याक्सिलरी ग्ल्यान्ड ।

२ फेसियाल आर्टरी ।

३ फेसियाल भेन ।

४ साव्मेन्टल आर्टरी । र

५ माइलो हायेड आर्टरी ।

६ माइलो हायेड नाभं रहन्छ ।

यो जगाको व्याकपाटमा—

१ घाइलो म्याक्सिलरी लीगामेन्ट ।

२ येम्सटर्नल केरोटिड आर्टरी ।

३ फेसियाल नाभं ।

४ पोष्टोरियेर अरिक्युलर टेम्पोरल । र

५ इन्टर्नल म्याक्सिलरी आर्टरी रहन्छन् ।

अरुदिग्मा—

१ इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी । र

२ इन्टर्नल जुगुलर भेन ।

३ न्युमोग्याष्ट्रिक नाभं रहन्छ ।

नेकको पोष्टोरियेर ट्राइङ्गलको ध्यान ।

येस्को फ्रान्टमा घाइलो म्याष्टयेड मासल रहन्छ । वीहाइन्डमा ट्रापीजियास मासलको आन्टीरियेर मार्जीन रहन्छ । येस्को वेस क्लाभीकलको अपर वर्डरले वन्छ । येस्को येपेक्स अक्सिपीटल वोनमा रहन्छ । क्लाभीकलको १ इञ्च । आवभमा वोमोहायेड मासलको पोष्टोरियेर वेलीले यो ट्राइङ्गललाई २ भाग गर्छ । अपर भागलाई अक्सिपीटल ट्राइङ्गल, लोवर भागलाई साक्लेभियान ट्राइङ्गल भन्छन ।

अक्सिपीटल ट्राइङ्गलको कुरा ।

यो साक्लेभियान ट्राइङ्गल भन्दा लार्ज हुन्छ । येस्को फ्रा-

न्टमा एानोम्याष्टयेड, वीहाईन्डमा ट्रापिजियेस, वीलोमा वोमो-
हायेड मासल्स रहन्छ ।

येस्को फ्लोर—

- १ स्प्लिनियास ।
- २ लिभेटर आङ्गुलीस्क्रयापुली ।
- ३ स्केलिनस मिडिअस । र
- ४ स्केलिनस पोष्टाइकस मासल्सले वन्छ ।

इन्टेगुमेन्ट १

प्ल्याटिस्मा १

सुपरफिसियाल १ र

डीप फेसिया १ ले यो ट्राइङ्गल जगालाई काभार गर्छ ।

स्पाइनल आक्सेस्सरि नार्भ १

सर्भाइकल प्लेक्ससको डिसेन्डिड ब्रेञ्चेस १

ट्र्यान्सभर्स सेलिसकोलाई आर्टरी ... १ स्मेत यो ट्राइ-
ङ्गल वाट जान्छ ।

म्याष्टयेड प्रसेस देखी नेककोरुटसम्म एानो म्याष्टयेडको
पोष्टीरियर वर्डरदीयेर लीम्फ्याटिक ग्ल्यान्सको लाइनवाट जान्छ ।

साय्क्लेमियान ट्राइङ्गलको कुरा ।

यो अक्सिपिटल ट्राइङ्गल भन्दा स्याल हुन्छ । येस्को आव-
भमा वोमोहायेडको पोष्टीरियर वेली, वीलोमा क्लाभीकल घोन
रहन्छ । येस्को वेस फर्वार्डमा रहन्छ । एानो म्याष्टयेड मासलले
वन्छ ।

इन्टेगुमेन्ट ?

सुपर फेसियाल फेसिया ? र

डोपफेसिया ? ले । यो जगालाई काभार गर्छ ।

सर्भाइकल प्लेक्ससको डिसेन्डिङ ब्रेथ्रेस । यो जगामा रहन्छ ।

क्लाभिकलको आवभमा साबक्लेभियान आर्टरीको थार्डपोर्सन वाङ्गो भै आउटवार्ड र डाउनवार्ड डिग्मा । स्कोलिनस आन्टाइ-कसको आउटर मार्जीनको चाटोगरी फाष्टरीवको माथीबाट गै आक्सिलासम्म पुग्छ ।

साबक्लेभियान भेन क्लाभिकलको वीहाइन्डमा रहन्छ ।

ब्रेकियाल प्लेक्ससको नाभर्स सबक्लेभियान आर्टरीको आवभ र साथ २ रहन्छ ।

सुप्रास्क्र्यापुलार भेसल्स ट्रान्सभर्स सेलिसकोलाई र आर्टरी र भेन येसवाट जान्छ । येक्सटर्नल जुगुलार भेन, घार्नो म्याष्ट्रेडको पोष्टीरियेर वर्डरवाट साबक्लेभियान भेनमा मीलन जान्छ ।

यो जगामा लीम्फ्याटिक ग्ल्यान्ड देखीन्छ ।

यो ट्राइक्लको फ्लोर—

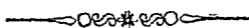
१ फाष्टरिव । र

२ सेरेटसम्याग्रस मासलको फाष्ट डिजीटेसन लागेको ठाउँले वन्छ ।

नेकको ट्राइक्लको वयान तमाम ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको बयान ।

येसले— ब्रेनको आन्टीरियेर पार्ट १
 आई १
 फोर हेड १ र
 नोज १ हरूलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को जाने वाटो धेरै ठाउँमा बाङ्गो भै घुमि रहन्छ ।
 येस्को सर्भाइकल पोर्सनमा जाह्रोँ स्कालको बेस रहन्छ तेस
 ठाउँमा नाग्वीले जस्तो रहन्छ । येसले ब्लाटको टोडलाई ठीक
 राख्छ ।

यो आर्टरीको ४ पोर्सन्स हुन्छन्—

- १ सर्भाइकल पोर्सन ।
- २ पेट्रस " ।
- ३ क्याभारनस " ।
- ४ सेरिब्रल " ।

सर्भाइकल पोर्सनको बयान ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको येही हिस्सा कमन केरोटिड
 आर्टरीको वाइफर्केसन-हुने ठाउँवाट अरिजिन हुन्छ । थाइरयेड
 कार्टिलेजको अपर वर्डको पोथीरियेरडिग्मा रहन्छ ।

यो अपवार्डडिग्मा अपर थ्री सर्भाइकल भाटिब्राको टूथा-
 न्सभर्स प्रसेसको फ्रान्टवाट टेम्पोरल वोनको पेट्रसपोर्सन केरो-
 टिड केनालसम्म जान्छ ।

यो पोर्सन सुपोरियेर केरोटिड ट्राइङ्गलमा येक्सटर्नल केरोटिड आर्टरीको साथ २ र वीहाईन्डमा रहन्छ ।

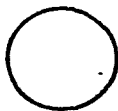
नेकमा इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको रिलेसन ।

फ्रान्टमा—

स्कीन	१
सुपरफिसल फेसिया	१
डीपफेसिया	१
प्ल्याटिस्मा	१
एर्नोम्याष्टयेड	१
डाइगष्ट्रिक	१
पोष्टेरियेर अरिक्युलर आर्टरिज	१
हाइयो ग्लोस्याल नार्भ	१
पेरोटिड म्ल्यान्ड	१
ष्टाइलो ग्लोसस	१ र
ष्टाइलो फेरिञ्जियास मासलस	१
ग्लोसो फेरिञ्जियाल नार्भ	१ र
न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भको फेरिञ्जियाल ब्रेञ्च	१

इन्टर्नलमा—

फेरिड्स	१
सुपोरियेर लेरिञ्जियाल नार्भ	१
आसिन्डिड फेरिञ्जियाल आर्टरी	१
टन्सिल	१

येक्सटर्नलमा—

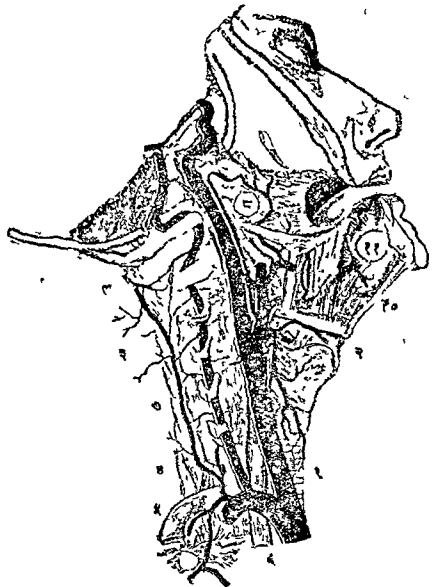
इन्टर्नल जुगुलर भेन	१
न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ	१

नं ७२ इग्लान्नाल मेक्सिलारि आर्टारि र तेषो ब्रूच हरु ।

१ टिम्पोराल । २ एकटान्नाल टेरिगयड । ३ इग्लान्ना टिम्पोरि-
गयड । ४ इग्लान्नाल मेक्सिलारि । ५ इन्साइसिभ । ६ माइलोहायड ।

नं ७३ इच्छानील केरटिड र भाटिब्राल आर्टीरि

१ कमान केरटिड । २ एकछानील केरटिड । ३ इच्छानील केरटिड । ४ भाटिब्राल । ५ एम रिब । ६ सायक्ले भियान । ७ प्रोफाण्डा सार्भाइसिस । ८ सुपिरियर कनड्रिकटार । ९ फेसियाल । १० निंगुयाल । ११ जिनिवो हार्दिवो ग्लोसास ।

बीहार्डिन्डमा—

रेक्टस क्याफिटिस आन्टाईकस मेजर	१
सिम्प्याथाटिक नार्भ	१ र
सुपोरियेर लेरिञ्जियाल नार्भ	१

पेट्रस पोर्सनको घयान ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको येही पोर्सन टेम्पोरल चोनको पेट्रस पोर्सनको केरोटिड केनाल जाहॉ जान्छ तेस ठाउँवाट माथीवाङ्गो भै फर्वाड र इन्वार्डदिग्मा गै लिङ्गुलार पेट्रोजल प्रसेसको चोनसम्म जान्छ ।

क्याभारनस पोर्सनको घयान ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको येहो पोर्सन ड्युरामेटरको २ पत्रको बीचवाट गै क्याभारनस घुभवाट जान्छ अर्थात् पोष्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसवाट स्फीनाथेड चोनको बाडीको साइडवाट वाङ्गो भै अपवार्डदिग्मा आन्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसको इन्टर साइडसम्म पुग्छ । येस ठाउँमा ड्युरामेटरलाई पाफोरेट गर्छ र क्याभारनस साइनसको रूप बन्छ ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको क्याभारनस पोर्सनको येक्स-टर्नलवाट सिक्स्थ नार्भ रहन्छ । येस्को बोरीपरिमा सिम्प्याथाटिक नार्भको फाइलामेन्ट रहन्छ ।

सेरिब्रल पोर्सनको घयान ।

आन्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसको इन्टर साइडमा जाहॉ ड्युरामेटरलाई पाफोरेट गर्छ तेसै ठाउँवाट ब्रेनको फिसर आफ सेरी-

भियासको ईन्जर येक्सिट्रमिटीसम्म पुग्छ र येस ठाउँबाट टार्मी-नेल ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

येही पोर्सनको ईन्जर साईडमा अफिटक नाभं येक्सटर्नल दिग्मा थार्ड नाभं रहन्छ ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

येस्को सर्भाइकल पोर्सनको ब्रेञ्चेस छैन ।

पेट्रस पोर्सनबाट १ ब्रेञ्च उठेको छ—

१ टिम्यानिक ब्रेञ्च ।

बयाभारनख पोर्सनको ३ ब्रेञ्च हुन्छ—

१ आर्टिरीरिलेप्टक्युली ।

२ आन्टीरियेर मीनिस्त्रियाल ।

३ अप्थ्याल्मिक आर्टरी ।

सेरिब्रल पोर्सनको ब्रेञ्चेस ४ हुन्छ—

१ आन्टीरियेर सेरिब्रल ।

२ मिडिल सेरिब्रल ।

३ पोष्टीरियेर कम्युनिकेटिड ।

४ आन्टीरियेर कोरयेड ।

टिम्यानिक ब्रेञ्चको बयात ।

यो केरोटिड केनालमा भीत्र सानु फोरामेन हुन्छ, तेसैबाट टेम्पेनाममा जान्छ । इन्टर्नल म्याक्सिलरीको टिम्यानिक ब्रेञ्च र एडाइलोम्याइयेड आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आर्टीरिसेप्टक्युलीको वयान ।

यो साना २ धेरै ब्रेञ्चेस हुन्छन । पिट्टरी घाडी र ग्यासि-
रियान ग्याङ्ग्लीयान, क्याभारनस र इन्फीरियेर पेट्रोजल साइन-
सेसको चाललाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर मीनिञ्जियालको वयान ।

यो स्कीनायेडको लेसर उइडवाट आन्टीरियेर फसाको डथुरामे-
टरलाई सप्लाई गर्छ । पोष्टीरियेर येथमयेडल आर्टीको मीनिञ्जि-
याल ब्रेञ्चेसको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ ।

अप्यालिमक आर्टीको वयान ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टीको क्याभारनस साइनसवाट
निक्केको ठाउँमा यो आर्टी अरिजिन हुन्छ । आन्टीरियेर क्लीन-
घेड प्रसेसको इन्टर साइडमा रहन्छ । फेरि यो अप्टिक फोरामे-
नवाट अर्विटमा जान्छ र अप्टिक नार्भको तल र आउटरदिग्मा
रहन्छ । फेरि यो फर्वार्डदिग्मा गै सुपीरियेर वोव्हिक मासलको
लोवर वर्डको मुनिवाट गै फ्रान्टल वोनको इन्टर्नल आङ्गुलार
प्रसेसको वीहाईन्डसम्म पुग्छ र २ टर्मिनेल ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ फ्रान्टल ब्रेञ्च ।

२ नेजल " ।

अप्यालिमक आर्टीको ब्रेञ्चेस २ किसिमको हुन्छ—

१ अर्विटल युभ ।

२ अकुलार युभ ।

अर्विटल युभको ब्रेञ्चेस अर्विटमा जान्छ ।

अकुलार ग्रुभको ब्रेञ्चेसले आईको मासलस र आइवललाई सप्लाई गर्छ ।

अर्बिटल ग्रुभमा ७ ब्रेञ्चेस हुन्छन्—

- १ ल्याक्रिमेल ।
- २ सुप्राअर्बिटल ।
- ३ पोष्टीरियेर येथमयेडल ।
- ४ आन्टीरियेर येथमयेडल ।
- ५ इन्टर्नल प्याल्पिब्रेल ।
- ६ फ्रान्टल ।
- ७ नेजल ।

अकुलार ग्रुभमा ५ ब्रेञ्चेस हुन्छन्—

- १ मास्कुलार ।
- २ आन्टीरियेर सिलिअरी ।
- ३ सर्ट सिलिअरी ।
- ४ लड सिलिअरी ।
- ५ आर्टिरिया सेन्ट्रैलिस रेतेनी ।

ल्याक्रिमेल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो अष्टिक फोरामेनको नजदीकबाट उठ्छ । ल्याक्रिमेल नार्भको साथ साथ जान्छ र येक्सटर्नल रेक्टस मासलको अपर वर्डरसम्म जान्छ र ल्याक्रिमेल ग्ल्यान्ड, आईलिट र कञ्जाइट्आईभालाई सप्लाई गर्छ ।

आईलिटलाई सप्लाई गर्ने ब्रेञ्चेसको नाम ।

येक्सटर्नल प्याल्पिब्रेल । यो इन्टर्नल प्याल्पिब्रेल आर्टि-

जको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ल्याक्रिमेल आर्टरीवाट १।२ मेलार ब्रेञ्चेस पनी उठछ र मेलार फोरामेनवाट टेम्पोरल फसामा जान्छ । यो डीप टेम्पोरल आर्टरी र ड्र्यान्सभर्स फेसियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

यो ल्याक्रिमेल आर्टरीको आर्को १ ब्रेञ्च स्फीनायेडल फिस-रवाट व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । यो मिडिल मीनिञ्जियाल आर्टरी-को १ ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुप्राअर्बिटल आर्टरीको बयान ।

अप्य्याल्मिक आर्टरी जाह्रो अप्टिक नार्भको माथीवाट पुग्छ तेसै ठाउँमा यो ब्रेञ्चेस हुन्छ । यो सुप्राअर्बिटल नार्भको साथ पेरिअष्ट्रियाम र लिभेटर प्याल्पित्रीको बीचवाट र सुप्राअर्बिटल फोरामेनवाट फोरहेडमा जान्छ ।

येस्को— १ सुपरफिसियाल ब्रेञ्च ।

१ डीप ब्रेञ्च हुन्छन् ।

येसले— इन्टेगुमेन्ट १

मासल्स १ र

फोरहेडको पेरिकेनियामलाई सप्लाई गर्छ ।

यो फ्रान्टल, टेम्पोरल, आर्टरिजको आन्टीरियेर ब्रेञ्च र येस्को दोस्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

यो आर्टरी अर्बिटवाट आउने-बेलामा—

सुपीरियेर रेक्टस १

लिभेटर प्यालिपत्री १ मासलस र आईको

इन्जर क्यान्थासलाई सप्लाई गर्छ ।

येथमयेडल ब्रेञ्चेसको बयान ।

येस्को ब्रेञ्चेस २ हुन्छन्—

१ आन्टीरियेर ।

२ पोष्टीरियेर ।

आन्टीरियेर येथमयेडल आर्टरी नेजल नाभको साथ आन्टीरियेर येथमयेडल फोरामेनवाट आन्टीरियेर येथमयेडल सेल्स र फ्रान्टल साइनसलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को १ मीनिस्त्रियाल ब्रेञ्चले ड्युरामेटरलाई सप्लाई गर्छ र नेजल ब्रेञ्चले नेजल वोनको आन्डर सर्फेसमा जो ग्रुभ छ तसैवाट गै नोजको स्कीनलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर येथमयेडल आर्टरी, पोष्टीरियेर येथमयेडल फोरामेनवाट गै पोष्टीरियेर येडल सेल्सलाई सप्लाई गर्न जान्छ ।

येस्को १ मीनिस्त्रियाल ब्रेञ्चले ड्युरामेटरलाई सप्लाई गर्न जान्छ । नेजल ब्रेञ्च नाखका भीत्र जान्छ ।

प्यालिपत्रेल् आर्टरीको बयान ।

यो २ हुन्छन्—

१ सुपीरियेर ।

२ इन्फीरियेर ।

सुपीरियेर मासलको पुलीको नजीकवाट उठ्छ । यो २ लीडसमा जान्छ । सुपीरियेर ब्रेञ्च अपर लीडमा । इन्फीरियेर ब्रेञ्च लोवर लीडमा ।

फ्रान्टल आर्टरीको वयान ।

यो अर्विटको इन्तर मार्जीनवाट अपवार्डदिग्मा जान्छ ।
सुप्राअर्विटल आर्टरी, येस्को दोस्त्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्टेगुमेन्ट ?

मासल्स ?

पेरिक्रेनियाम ? हरूलाई सफाई गर्छ ।

नेजल आर्टरीको वयान ।

टेन्डो अकुलीको आवभदेखी अर्विटवाट निस्कन्छ । येस्को ?
ब्रेञ्च ल्याक्रिमेल स्याक्को अपरपार्टमा जान्छ ।

येस्को अरु २ ब्रेञ्चेस हुन्छ— १ ट्र्यान्सभर्स नेजल आर्टरी । र
१ डर्सेलिस नेजाई आर्टरी ।

ट्र्यान्सभर्स नेजल आर्टरी, आङ्गुलार आर्टरीको साथ आ-
नाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डर्सेलिस नेजाई आर्टरी, नाखको आउटर सर्फेसलाई सफाई
गर्छ र फेसियालको ल्याटास्वाल ब्रेञ्चेस र येस्को दोस्त्राको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सिलिभरी आर्टरीको कुरा ।

यो ३ किसिमको हुन्छन्— १ सर्ट सिलिआली ।

२ लङ् सिलिआली ।

३ आन्टीरियेर सिलिआली ।

येस्को साना २ धरै हागा हुन्छन् । अप्टिक नार्भको वोरि-
परी रहन्छ ।

स्क्लेरोटिक कोट	१
कोरयेड कोट	१
सिलिआली प्रसेस	१ र
आईरिस	१ हरूलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टिरिया सेन्ट्रैलिस रेटेनीको कुरा ।

यो वोव्बिक भै अप्टिक नाभलाई प्वालपारीकन यो भीर
रेटीनामा जान्छ ।

मासकुलार ब्रेञ्जेसको कुरा ।

यो २ हुन्छ— सुपीरियेर १
इन्फीरियेर १

येस्ले आखामासब्सहरूलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको सेरिब्रल पोर्सनको

आन्टीरियेर सेरिब्रल आर्टरीको बयान ।

यो फिसर आफ सिलिभियासको इन्टर थेक्सटिमिटीवाट
उठछ । यो ग्रेट लञ्जीच्युडिनल फिसरसम्म जान्छ । यो दोहाको
साथ मिलदा आन्टीरियेर कम्युनिकेटिड आर्टरी हुन्छ ।

येस्ले कर्पासक्यालोसम फ्रान्टल र पेराईटो अक्सिपिटल
साइनस र आन्टीरियेर पाफोरेटेड स्पेसलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को ब्रेञ्जेसको नाम—

१ आन्टीरो मिडियान ग्याङ्ग्लियानिक ब्रेञ्जेस ।

२ आन्टीरियेर इन्टर्नल फ्रान्टल ब्रेञ्जेस ।

३ मिडिल र इन्टर्नल फ्रान्टल ब्रेञ्चेस ।

४ पोष्टीरियेर इन्टर्नल फ्रान्टल ब्रेञ्चेस ।

इनी ब्रेञ्चेसहरूले ब्रेनको जगाजगलाई सफाई गर्छ ।

जुन आर्टरीले २ आन्टीरियेर सेरिब्रल आर्टिरिजलाई आना-
ष्टोमोसिस गराउ छ तेस्लाई आन्टीरियेर कम्पनिकेटिड आर्टरी
भन्छन् ।

मिडिलसेरिब्रल आर्टरीको कुरा ।

यो फिसर आफ सिलिभियासमा जान्छ ।

येरको ब्रेञ्चेसको नाम—

१ आन्टीरो ल्याटासाल ग्याङ्ग्लियानिक ।

२ चेक्सटर्नल फ्रान्टल ।

३ इन्फोरियेर फ्रान्टल ।

४ आसीन्डिड फ्रान्टल ।

५ आसीड पेराईटल ।

६ पेराईटो स्फीनायेडल ।

इनी ब्रेञ्चेस हरूले ब्रेनको जगा २ लाई सफाई गर्छ ।

यो ब्रेञ्चेस मध्ये आर्टरी आफ सेरिब्रल हेमहेज भन्ने १ ब्रेञ्च
हुन्छ । ब्रेनको भीत्र यो आर्टरी राफुचर माने फुटीकन धेरै बेधा
पैदा हुन्छ ।

पोष्टीरियेर कम्पनिकेटिड आर्टरीको ब्यात ।

इन्टर्नल कोरोटिड आर्टरीको पोष्टीरियेरपार्श्व उटछ ।

न्यासिलर आर्टरीको पोष्टीरियेर सेरिब्रल आर्टरीको साथ आना
प्रोमोसिस हुन्छ ।

यो आर्टरीबाट पोष्टीरोमिडियान ब्रेञ्जेस उठछ र ब्रेनको
जगाजगालाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर कोरयेड आर्टरीको बयान ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको व्याकपार्टबाट उठछ र ब्रेनको
जगाजगालाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी तमाम् ।

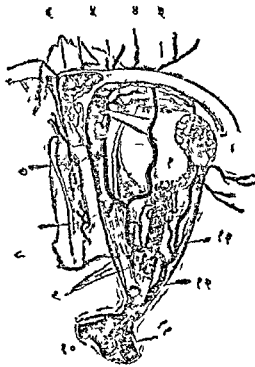

ब्रेनको ब्लाटभेसल्सको बयान ।

ब्रेनको आर्टरिज इन्टर्नल केरोटिड र भाटिब्रलबाट आउँ
वेस आफ दी ब्रेनमा सार्कल आफ उईलिस भन्नेको आनाप्रोमोसिस
हुन्छ । यो सार्कल आफ उईलिसको फ्रान्टमा इन्टर्नल केरोटिड
आर्टरीबाट आयाको आन्टीरियेर सेरिब्रल आर्टरी रहन्छ । यो
आन्टीरियेर सेरिब्रल आर्टरिजलाई मिलाउने ? आन्टीरियेर कम्प्यु-
निकेटिड आर्टरी हुन्छ ।

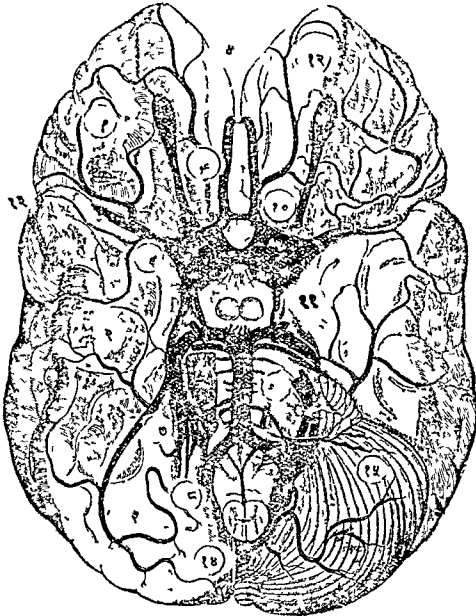
यो सार्कल आफ उईलिसको बोहाइन्डमा व्यासिलरबाट
आयाको २ पोष्टीरियेर सेरिब्रल आर्टरिज रहन्छ । यो २ पोष्टीरि-
रियेर सेरिब्रल आर्टरिज र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीलाई मिला-
उने पोष्टीरियेर कम्प्युनिकेटिड आर्टरिज भन्छन् ।

७४ अर्बिट को रूफ रिमुभगरि अपथाल्मिक आर्टीरिस् तिसकी
व्याच हरु देखिच्च ।

१ आइकी ग्लोब । २ लेक्रिमाल ग्लान्ड । ३ सुप्राअर्बिटाल ।
४ पेलपिब्राल । ५ फ्रण्टल । ६ नेसाल । ७ एण्टि एथमयडाल । ८ पोष्टि
एथमयडाना । ९ माष्कुलार । १० अपटिकनार्भ । ११ इण्डान्नाल
केरटिड । १२ अपथाल्मिक । १३ आर्टिरिया सेनटालिस २०१०

नं ७५ ब्रेन को बेस को आर्टारि हरू सेरिवेन्नाम को
राइट आधा र पनस रिमुभङ् भयेकोछ ।

१ फ्रण्टल लोव । २ टेम्परेक्विनयडल लोव । ३ अकसिपिटल लोव । ४ ल गिटु डिनाल फिसार । ५ एण्टेरीअल । ६ मिडल सेरिब्रल । ७ पोस्टेरीअल । ८ भाटिब्रल । ९ वासिलार । १० एण्टेरीअल कमिडनिकेटि । ११ पोस्टेरीअल कमिडनिकेटि । १२ अलफाक-टारि नाभ । १३ अपटिक नाभ । १४ मेडाला । १५ सेरिवेन्नाम ।

यो सार्कल आफ उईलिसको बीचमा रहने ब्रेञ्चेसको

पाईस हरूको नाम ।

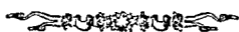
लामिना सिनिरिया	१
अफिटक नाभको कमीसर	१
इन्फयान्डी व्युलम	१
ट्युवर सिनिरियाम	१
कर्पोराआल्वी क्यान्सिया	१
पोष्टीरियेर पाफोरेटेड येस्पेस	१

सार्कल आफ उईलिसवाट २ किसिमको ब्रेञ्चेस निस्कन्छन् ।

१ सेन्ट्रल ग्याङ्ग्लीआनिकसिस्टेम भनेको धेरै ब्रेञ्चेसले ब्रेनको सेन्ट्रलग्याङ्ग्लीयालाई सप्लाई गर्छ ।

२ कर्टिब्रयाल अर्टिरियाल सिस्टेम भनेको धेरै ब्रेञ्चेसले ब्रेनको कर्टेक्स पायामेटरलाई सप्लाई गर्छ ।

हेड एन्ड नेरूको आर्टिरिजको वयान तमाम्

अपर येक्सट्रिमिटीको आर्टिरिजको वयान ।

अपर येक्सट्रिमिटीको आर्टरी एकै रहन्छ । यो आर्टरी जाँदा जग्गाजग्गामा जग्गाजग्गाको नाउँ हुन्छ ।

साबूक्केभियान आर्टरीको अरिजिनदेखी फाष्ट रिचको आउटर आर्टिसम्म रहेको आर्टरीलाई साबूक्केभियान आर्टरी भनीन्छ ।

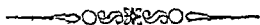
यो फाष्ट रिक्को आउटर वर्डरदेखी आक्सिसलाको लोवर वर्डरसम्म रहेको आर्टरीलाई आक्सिसलरी आर्टरी भनीन्छ ।

आक्सिसलाको लोवर वर्डरदेखी येल्लो जाह्रो वेन्ड हुन्छ तर ठाउँसम्म रहेको आर्टरीलाई ब्रेकियाल आर्टरी भनीन्छ । यो ठाउँबाट २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । इनी २ ब्रेञ्चेसको नाम—

१ रेडियाल आर्टरी ।

१ आल्टर " ।

साव्क्लेभियान आर्टरीको बयान ।

राइट साइडको साव्क्लेभियान आर्टरी इनोमिनेट आर्टरी र राइट एर्नोक्लाभिक्युलर आर्टिकुलेशनको बीहाईन्डबाट उठछ ।

लेफ्ट साइडको साव्क्लेभियान आर्टरी आर्च आफ दी अर्वाटबाट उठछ । येही हिसाबले राइट र लेफ्ट साव्क्लेभियान आर्टिरिजको फाष्ट पार्टको रिलेशनमा केही फरक हुन्छ ।

१।१ साव्क्लेभियान आर्टरीको पार्ट्स हुन्छ ।

राइट साइडको फाष्ट पोर्सन अरिजिन भयाको ठाउँदेखि अपवार्ड आउटवार्डदिग्मा गै स्कोलिनस आन्टाइकसको इन्टर वर्डरसम्म जान्छ ।

लेफ्ट साव्क्लेभियान आर्टरी सीधा भै स्कोलिनस आन्टाइकसको इन्टर वर्डरसम्म पुग्छ ।

राइट र लेफ्ट साबक्लेभियान आर्टरिजको सेकेन्डपार्ट आउट-
दिग्मा गै स्कोलिनस आन्टाइकसको वीहाइन्डसम्म पुग्छ ।

येस्को थार्डपार्ट स्कोलिनस आन्टाइकस मासलको आउटर
जीनदेखि क्लाभिकलको मुनिवाट गै फाष्ट रिचको आउटर
रसम्म पुग्छ र आविसलरी आर्टरीको शुरू हुन्छ ।

राइट र लेफ्ट साबक्लेभियान आर्टरीको फाष्ट पोर्सनको कोर्स
रिलेशनमा फरक छ । सेकेन्ड र थार्डपार्टमा फरक छैन एकै हो ।

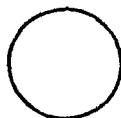
राइट साबक्लेभियान आर्टरीको

फाष्टपार्टको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

स्कीन	१
सुपरफिसल फेसिया	१
प्ल्याटिस्मा	१
डीप फेसिया	१
एानो म्याष्ट्रयेको क्लाभिक्युलर अरिजिन	१
एानो हायेड	१ र
एानो थाइरयेड मासल्स	१
राइट इन्टर्नल जुगुलर	१ र
भार्टिब्रल भेन्स	१
न्युमोग्याष्ट्रिक	१
कार्डियेक	१ र
फ्रेनिक नाभर्स	१

वीनीथमा—
प्लुरा ?

वीहार्इन्डमा—
रेकारेन्ट लेरिखियाल
नार्भ ...
न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ
लाङ्गसकोलाई मासल
फाष्ट रिक्को नेक

साव्क्केभियान आर्टरी क्लामिकलको वीहार्इन्डमा रहन्छ
तेस ठाउँमा साव्क्केभियान भेनको ऊपरमा रहन्छ ।

लेफ्ट साव्क्केभियान आर्टरीको फाष्टपार्टको घयान ।

यो आवार्टाको आर्चको इन्डवाट उठछ अर्थात् फोर्थ डर्स
भार्टिब्राको लेभलवाट उठछ । यो सीधा भै स्केलिनस आन्टा
कस मासलको इन्टर मार्जीनसम्म पुग्छ । येही हिसापले लेफ्ट
साव्क्केभियान आर्टरीको फाष्टपार्ट राइट साव्क्केभियान आर्टरीको
फाष्टपार्ट भन्दा लड हुन्छ र चेष्टको क्याभिटी भीत्र रहन्छ ।

येस्को रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

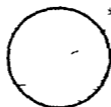
प्लुरा	१
लेफ्ट लाङ्गस	१
न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ	१
कार्डियेक नार्भ	१
फ्रोनिक नार्भ	१

लेफ्ट केरोटिड आर्टरी	१
लेफ्ट इन्टर्नल जुगुलर भेन	१
भार्टिब्रल भेन	१
इनोमिनेट भेन	१
एर्नो थाइरयेड मासल	१
एर्नो हायैड मासल	१
एर्नो म्याष्टयेड मासल	१

१० एकर साईडमा—

बाउटर साईडमा—

किया	१
इस्वोफेगस	१
थोस्पासिक डाक्ट	१

प्लुरा	१
--------	-----	-----	---

बीहार्डमा—

इस्वोफेगस	१
थोस्पासिक डाक्ट	१
सिम्प्याथाटिकको इन्फीरियर	
सर्भाइकल ग्याङ्ग्लियान	१
लाङ्गसकोलाई मासल	१
भार्टिब्रल कलम	१

साक्लेभियान आर्टरीको
सेफेन्ड पोर्सनको रिशत ।

क्रान्टमा—

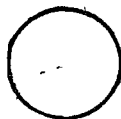
स्कीन	१
सुपरफेसियाल फेसिया	१

प्ल्याटिस्मा	१
डीप सर्भाइकल फेसिया	१
एानी म्याष्टवेड मासल	१
फ्रेनिक नाभ	१
स्केलिनस आन्टाइकस मासल	१
साबूक्केभियान भेन	१

भाष्यमा—

ब्रेकियाल प्लेक्सस

१

वीलोमा—

प्लुरा

... ..

वीहार्डमा—

प्लुरा १

स्केलिनस मिडिअस मासल १

साबूक्केभियान आर्टरीको

थार्डपोर्सनको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

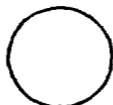
स्कीन	१
सुपरफेसियाल फेसिया	१
प्ल्याटिस्मा	१
डीप सर्भाइकल फेसिया	१
सर्भाइकल प्लेक्ससको डिस्सिन्डिड ब्रेञ्चेस	१
साबूक्केभियास मासललाई सप्लाइ गर्ने नाभ	१
साबूक्केभियास मासल	१

सुप्रास्त्र्यापुलार आर्टरी	१
सुप्रास्त्र्यापुलार भेन	१
येक्सटर्नल जुगुलार भेन	१
ट्रान्सभर्स सर्भाइकल भेन	१
क्लाभिकल	१

आवभमा—

वीलोमा—

ब्रेकियाल प्लेक्सस १
वोमोहायेड मासल १

फाष्ट रिब १

धीहार्डेन्डमा—

स्केलिनस मिडिअर्स मासल १

ब्रेकियाल प्लेक्ससको लोवर कर्ड १

साव्क्लेभियान आर्टरीको येही पोर्सन साव्क्लेभियान ट्राइ-
ङ्गलमा रहन्छ ।

साव्क्लेभियान आर्टरीको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ भार्टिब्रल ।

२ इन्टर्नल म्यामारी ।

३ थाइरयेड आक्सिस ।

४ सुपीरियेर इन्टर कष्टेल ।

लेफ्ट साव्क्लेभियान आर्टरीको फाष्ट पोर्सनबाट माथी
लेखियाको ४ ब्रेञ्चेस उठछ ।

राइट साव्क्लेभियान आर्टरीको फाष्ट पोर्सनबाट सुपीरि-
येर इन्टर कष्टेल बाहेक माथी लेखियाको ३ ब्रेञ्चेस उठछ ।

सुपोरियर इन्टर कण्टेल राइट साव्क्लेभियानको संकन्द पोर्सनवाट उठछ ।

भार्टिब्रल आर्टरीको घयान-

यो साव्क्लेभियान आर्टरीको पैहा लम्बर ब्रेञ्चेसहो अरुभन्दा लार्ज हुन्छ । साव्क्लेभियान आर्टरीको फाष्टपोर्सनको अपर र व्याकपार्टवाट उठछ र यो अपवार्डदिग्मा गै सिक्स्थ सर्भाइकल भार्टिब्राको ट्रान्सभर्स प्रसेसको फोरामेनदेखी अपवार्डमा अरु सर्भाइकलको ट्रान्सभर्स प्रसेसको फोरामेनवाट जान्छ । यो आवभमा अक्सिसको अपर वर्डरसम्म गै आउटवार्ड र अपवार्ड दिग्मा गै याटलासको ट्रान्सभर्स प्रसेसको फोरामेन भीत्र जान्छ र फेरी यो याटलासको आर्टीकुलर प्रसेसको वीहाईन्डमा जो युभ छ तेसैवाट गै ड्युरामेटर र आरक्नाईडलाई प्वाल पारेर फोरामेन म्याजामवाट स्काल भीत्र जान्छ । जालेबेलामा फर्वार्ड र अपवार्ड दिग्मा गै मेडाला आव लङ्गेटाको फ्रान्टमा र पोन्सभरोलियाईको लोवर वर्डरसम्म गै येस्को दोहाको साथ मिली व्यासिलर आर्टरी वन्छ ।

घेरको रिक्लेशन ।

येस्को अरिजिन भयाको ठाउँको फ्रान्टमा—

इन्टर्नल जुगुलर भेन १-

भार्टिब्रल भेन १

इन्फीरियर थाइरयेड आर्टरी १ रहन्छन् ।

यो ग्लान्ड्सकोलाई र स्केलिनस आन्टाइकस मासल्सको घीचता रहन्छ ।

लेफ्ट भार्टिव्रल आर्टरीको फ्रान्टमा थोस्वासिक डाक्ट रहन्छ ।

यो सेभेन्थ सर्भाइकल भार्टिवाको ट्र्यान्सभर्स प्रसेसको माथी सिम्प्याथाटिक नार्भको साथ रहन्छ ।

यो याटलासको आर्टिकुलर प्रसेसको पोष्टीरियर दिगवाट जाने बेलामा साब्आक्सिपिटल ट्रयाङ्गल भै जान्छ, यसै ठाउँमा कम्प्लेक्सस मासलले काभार गर्छ ।

साब्आक्सिपिटल ट्रयाङ्गल भीत्र यो आर्टरीको साथ साब्आक्सिपिटल नार्भ पत्ती जान्छ ।

येस्को २ किसिमको ब्रेञ्चेस हुन्छन्—

सर्भाइकल ब्रेञ्चेस १

क्रोनियाल " १

सर्भाइकल ब्रेञ्चेस २ हुन्छन्—

१ ल्याटास्पाल स्पाइनल ब्रेञ्चेस ।

२ मास्कुलार " ।

क्रोनियाल ब्रेञ्चेस ४ हुन्छन्—

१ पोष्टीरियर मेनिञ्जियाल ।

२ आन्टीरियर स्पाइनल ।

३ पोष्टीरियर स्पाइनल ।

४ पोष्टीरियर इन्फीरियर सेरिबेलार ।

ल्याटास्पाल स्पाइनल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो इन्टर भार्टिव्रल फोरामीनावाट स्पाइनल केनाल भीत्र जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

* १ आन्टीरियेर ब्रेञ्चः ।

१ पोष्टीरियेर ” ।

आन्टीरियेर ब्रेञ्चेसले भाटिब्रोको वडिजलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर ब्रेञ्चेसले स्पाइनल कर्ड र मेम्ब्रेनलाई सप्लाई गर्छ ।

माइकुलर ब्रेञ्चेसको कुरा ।

येस्ले डीप सर्भाइकल मासलसलाई सप्लाई गर्छ । यो अक्सि-
पिटल आर्टरी र आसीन्डिड र डीप सर्भाइकल आर्टरिजको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

पोष्टीरियेर मीनिञ्जियाल आर्टरीको कुरा ।

यो साना साना १।२ ब्रेञ्चेस हुन्छन् । भाटिब्रल आर्टरी
फोरामेन म्याग्नसवाट जाने बेलामा यो ब्रेञ्चेस हुन्छ । येस्ले फ्या-
क्सेरि बेलोलाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर स्पाइनल आर्टरीको कुरा ।

भाटिब्रल आर्टरि सेस हुने बेलामा यस्मा हागा निकुन्छ ।
मेडाला आव् लङ्गेटाको फ्रान्टमा रहन्छ । यो फोरामेन म्याग्नमको
चीलोमा येस्को दोस्त्राको साथ मिलि १ आर्टरी हुन्छ र स्पाइनल
कर्डको साथ २ तलतिर जान्छ । पायामेटर र स्पाइनल कर्डलाई
सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर स्पाइनल आर्टरीको कुरा ।

यो मेडाला आव् लङ्गेटाको पोष्टीरियेरपार्टवाट उठेछ ।

स्पाइनल कर्डको व्याक र तलतिर जान्छ । इन्टर भाटिब्रल फोरा-
मीनावाट आयाको स्पाइनल ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

पोष्टीरियर इन्फीरियर सेरिब्रल आर्टरीको कुरा ।

यो भाटिब्रल आर्टरीको सब भन्दा ठुलो ब्रेञ्चेस हुन्छ ।
यो पोन्सभेरोलियाईको नजिकवाट उठछ । यो व्याकबार्ड र
आउटवार्ड दिग्मा स्पाइनल आवसेस्सरि र न्युमोग्याष्टिक नार्भको
बीचवाट गै सेरिवेलामको आन्डर सर्फेससम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस
हुन्छन् ।

१ इन्टर्नल ब्रेञ्च ।

१ योसटर्नल ब्रेञ्च ।

यो २ ब्रेञ्चेसले सेरिवेलामलाइ सफ्लाई गर्छ । सुपीरियर से-
रिवेलार आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । ब्रेनको
फोर्थ भेन्ट्रिकलको कोरयेड प्लेक्ससलाई यसको ब्रेञ्चेसले सफ्लाई गर्छ ।

व्यासिलर आर्टरीको कुरा ।

स्कालको वेसमा रहने हुनाले यसको नाम व्यासिलर आर्टरी
भयो । २ भाटिब्रल आर्टरिज मिलिकन यो व्यासिलर आर्टरिज
वन्छ । यो पोन्सभेरोलियाईको पोष्टीरियर बर्डरदेखि आन्टीरियर
वर्डरसम्म र तसैको मिडियान युभमारहन्छ । आस्कनायेडले काभार
गर्छ । यो आर्टरी सेस हुने बेला २ दिग्मा २ पोष्टीरियर सेरिब्रल
आर्टरिज हुन्छ । यसको १।१ दिग्मा तल लेखियाको ब्रेञ्चेस हुन्छन् ।

१ ट्रथान्सभर्स ब्रेञ्चेस ।

२ आन्टोरियर इन्फीरियर सेरिवेलार आर्टरी ।

३ सुपीरियर सेरिबेलार आर्टरिज ।

४ पोष्टीरियर सेरिब्र्याल आर्टरिज ।

दृग्यान्समस ब्रेञ्जेसको कुरा ।

येस्ले पोन्सभेरोलियाइलाई सप्लाई गर्छ । येस्को ब्रेञ्जेस मध्ये १ ब्रेञ्च नाम इन्टर्नल अडिटरि आर्टरो । यो अडिटरि आर्टरी नार्भको साथ इन्टर्नल अडिटरि मियटस भीत्र जान्छ ।

आन्टीरियर इन्फीरियर सेरिबेलार आर्टरीको कुरा ।

यो सेरिबेलामको आन्टीरियर वर्डर र आन्डर सर्फेसमा रहन्छ । भाटिब्रल आर्टरीको पोष्टीरियर इन्फीरियर सेरिबेलार ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपीरियर सेरिबेलार आर्टरीको कुरा ।

यो व्यासिलर आर्टरी जाहोँ सेस हुन्छ तेसै ठाउँको नजीकवाट उठछ । सेरिबेलाम र क्रास्सेरिब्राईको माथी रहन्छ । येस्को दोस्त्रा र इन्फीरियर सेरिबेलार आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

पोष्टीरियर सेरिब्र्याल आर्टरीको कुरा ।

यो व्यासिलर आर्टरीको टार्मिनेल ब्रेञ्जेस हो । यो १।१ डिग्रमा १।१ हुन्छ । यो कुरासेरिब्राई र सेरिब्रामको अक्सिपिटल लोव्सको आन्डर सर्फेसवाट जान्छ । पोष्टीरियर कम्प्युनिकेटिड आर्टरी येसैको साथ मील्ल ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

- १ पोष्टीरियेर मिडियान ग्याङ्गियानिक ब्रेञ्चेस ।
- २ पोष्टीरियेर कोरयेड ।
- ३ पोष्टीरो ल्याटास्याल ग्याङ्गियानिक ब्रेञ्चेस ।
- ४ टार्मिनेल ब्रेञ्चेस ३ वोटा छ ।

यो ब्रेञ्चेसहरूले ब्रेनको जगा २ लाई सफाई गर्छ ।

साव्क्केभियान आर्टरीको ब्रेञ्चेस मध्ये

थाइरयेड आक्सिसको कुरा ।

यो साव्क्केभियान आर्टरिजको फाष्ट पोर्सनको फ्रान्टपार्टबाट उठछ र सट हुन्छ । येस्को ३ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

- १ इन्फीरियेर थाइरयेड ।
- २ सुप्रास्त्रयापुलार ।
- ३ ट्रान्सभर्स सेलिसकोलाई ब्रेञ्चेस ।

इन्फीरियेर थाइरयेड आर्टरीको कुरा ।

यो अपवार्डदिग्मा जान्छ र भार्टिब्रल आर्टरी रेकारेन्ट ले-रिखियाल नाभ लाङ्गसकोलाई मासलको फ्रान्टमा रहन्छ । फेरी यो इन्वार्डदिग्मा गै कमन केरोटिड आर्टरी र इन्टर्नल जुगुलार भेन रहने सीड र सिम्प्याथाटिक नाभको चौहाईन्डवाट जान्छ र थाइरयेड ग्ल्यान्डको ल्याटास्याल लोव्सको लोवर वर्डरसम्म पुग्छ र येस्को दोस्त्रा र सुपीरियेर थाइरयेड आर्टरीको साथ आनाटो-मोसिस हुन्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

- १ इन्फीरियर लेरिञ्जियाल ब्रेञ्च ।
- २ ट्रेकियाल " " " ।
- ३ इस्वोफेजियाल ब्रेञ्चेस ।
- ४ आसीन्डिङ्ग सर्भाइकल आर्टरी ।
- ५ मास्कुलार ब्रेञ्चेस ।

इन्फीरियर लेरिञ्जियाल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो ट्रेकियाको माथीबाट जान्छ र लेरिङ्गसको व्याकपार्टभन्दा रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल नार्भको साथ पुग्छ र तेसैको ठाउँको मासलस र म्युकस मेम्ब्रेनलाई सप्लाई गर्छ । येस्को दोह्रा र सुपीरियर थाइरयैड आर्टरीको लेरिञ्जियाल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ट्रेकियाल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो ट्रेकियाको माथी रहन्छ । ब्रोन्कियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इस्वोफेजियाल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो इस्वोफेजिसमा रहन्छ । आवाटको इस्वोफेजियाल ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आसीन्डिङ्ग सर्भाइकल आर्टरीको कुरा ।

यो स्केलिनस आन्टाइकस र रेक्टस्व्याफिटिस आन्टाइकस मेजर मासलसको बीचबाट जान्छ र स्पाइनलकर्ड र मेम्ब्रेन-

लाई सप्लाई गर्छ । आसीन्डिङ फेरिस्त्रियाल र अक्सिपिटल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मारकुल्यर ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो हायेड वोनको डीप्रेस गराउने मासल्स र लाङ्गसकोलाई स्केलिनस आन्टाइकस र इन्फीरियर कन्स्ट्रक्टर आफ ही फेरि-इस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

थाइरयेड आक्सिसको

सुप्रास्क्र्यापुलार आर्टरीको घयान ।

येस्को दोस्रो नाम थ्यान्सभर्त्ससेलिस ह्युमेराई भन्छन् । यो नेकको रुटवाट वोव्लिक भै भीत्रदेखी आउटवार्डदिग्मा जान्छ र स्केलिनस आन्टाइकसको लोवरपार्टको माथोवाट गै साक्लेभियान आर्टरीको थार्डपार्टको माथोवाट जान्छ, फेरि यो स्क्र्यापुलाको अपर येजमा पुग्छ र ट्रापिजियसको मुनिवाट जान्छ, फेरि यो तल्लोदिग्मा सुप्रास्क्र्यापुलार नाभर्त्सको साथ सुप्रास्क्र्यापुलार नच-वाट सुप्रास्पाइनसफसा भीत्र जान्छ र सुप्रास्फीनेटस मासलको मुनिवाट जान्छ र तेसै मासललाई सप्लाई गर्छ, फेरि स्क्र्यापुलाको नेकवाट गै इन्फ्रा स्पाइनसफसामा जान्छ र पोष्टोरियर स्क्र्या-पुलार र साक्स्क्र्यापुलार आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१ मास्कुलार ब्रेञ्चेस ।

२ सुप्राआक्रोमियाल ब्रेञ्च ।

३ सुप्राष्टार्नल ... वेश्च ।

४ आर्टिकुलार " ।

५ न्युट्रियान्ट " ।

सास्कुलार वेश्चको कुरा ।

यो टार्नोभ्याष्टयेड, साक्केभियान र तेसैको नजीकको म
सललाई सप्लाई गर्छ ।

सुप्राआक्रोमियाल वेश्चको कुरा ।

यो ट्रापिजियास मासल भित्र गै आक्रोमियान प्रसेससा
पुग्छ र आक्रोमियाल थोस्वासिक आर्टरीको साथ आनाष्टोम
सिस हुन्छ ।

सुप्राष्टार्नल वेश्चको कुरा ।

यो क्ल्याभिकलको टार्नल एन्डको माथीवाट जान्छ र चेष्ट
अपरपार्टको स्कीनलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टिकुलार वेश्चको कुरा ।

येस्ले सोल्डर जयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

न्युट्रियान्ट वेश्चको कुरा ।

येस्ले क्ल्याभिकललाई सप्लाई गर्छ ।

थाइरयेड आक्सिसको

ट्रान्समसर्भमेलिसकोलाई आर्टरीको पयान ।

यो साक्केभियान ट्रापिजियाल को अपरपार्टवाट आउटवार्टि

गुमा जान्छ र ट्रापिजियास मासलको आन्टीरियेर मार्जीनसम्म पुग्छ र तसै ठाउँमा येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम —

१ सुपरफिसियाल सर्भाइकल ब्रेञ्च ।

१ पोष्टीरियेर स्क्र्यापुलार " ।

यो ट्रूथान्सभर्स सेलिसकोलाई आर्टरी नेकवाट जाने बेलामा प्ल्याटिस्मा एर्ना म्याष्टयेड, वोमोहायेड र ट्रापिजियास मासलसले काभार गर्छ ।

येस्को सुपरफिसियाल सर्भाइकल ब्रेञ्च ट्रापिजियेसको आन्टीरियेर मार्जीनको मुनिवाट जान्छ र आर्टीरियेर प्रिन्सिपेस सर्भाइसिसको सुपरफिसियाल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

येस्को पोष्टीरियेर स्क्र्यापुलार ब्रेञ्च लीभेटर आङ्गुली स्क्र्यापुलीको मुनिवाट गै स्क्र्यापुलाको सुपीरियेर आङ्गलसम्म पुग्छ र फेरि यो स्क्र्यापुलाको पोष्टीरियेर वर्डरदेखी स्क्र्यापुलाको इन्फीरियेर आङ्गलसम्म जान्छ र आक्सिलरी आर्टरीको साथ स्क्र्यापुलार ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

साबुक्लेभियान आर्टरीको

इन्टर्नल म्यामरी आर्टरीको ध्यान ।

यो साबुक्लेभियान आर्टरीको फाष्ट पोर्सनको आन्डर सर्फेसवाट उठ्छ र थाइरयेड आक्सिसको उल्टादिग्वाट उठ्छ । यो फाष्ट रिबको कष्टल कार्टिलेजेज्को बीहाईन्डवाट मुनितिर जान्छ र चेष्टको आन्टीरियेर वालको इन्नर सर्फेसवाट र एर्नामको मार्जीनको ३ इञ्च आउटवार्डवाट डाउनवार्ड जान्छ । सिक्स्थ र सेभेन्थ

कार्टिलेजेजको चीन्चसम्म पुगी २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

मास्कुलो फ्रेनिक ?

सुपीरियेर येपिग्याष्ट्रिक ?

येस्को रिलेशन—

येस्को अरिजिन भयाको ठाउँमा इन्टर्नल जुगुलार र सा
ह्लैभियान भेन्सले काभार गर्छ र फ्रेनिक नाभले फर्स गर्छ, मा
येसैको ऊपरवाट जान्छ ।

थोस्वासिक भीत्र जाने वेलामा येस्को फ्रान्टमा कष्टल कार्टि
लेजेज र इन्टर्नल इन्टर कष्टल मासल्स रहन्छ ।

येस्को वीहाईन्डमा प्लुराले काभार गर्छ ।

थोस्वाक्सकी लोवरपार्टमा पुगी ट्राइयाङ्गुलेरिस घाताई
प्लुराको चीन्चवाट यो आर्टरी जान्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१ कोमिसूनाभाई फ्रेनिसिस,

दोस्रो नाम सुपीरियेर फ्रेनिक ।

२ मिडियाष्ट्रिक ।

३ पेरिकार्डियाक ।

४ घाताल ।

५ आन्टीरियेर इन्टर कष्टेल आर्टरी ।

६ पाफीरेटिङ आर्टरी ।

७ मास्कुलो फ्रेनिक ।

८ सुपीरियेर येपिग्याष्ट्रिक ।

कोमिसनार्भाई फ्रेनिसिस

मथवा

सुपीरियेर फ्रेनिक आर्टरीको मथान ।

यो प्लुरा र पेरिकार्डियामको बीचवाट फ्रेनिक नार्भको
डायाफ्राम मासलसम्म पुग्छ र डायाफ्राम मासललाई सप्लाई
होला फ्रेनिकको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मिडियाष्टिनाल ब्रेञ्जेसको कुरा ।

यो सानु र आर्टरिज हुन्छ । आन्टीरियेर मिडियाष्टिनाल
साथ येरिवोलार टिस्यु र लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्डलाई र थाई
ग्ल्यान्डको बाकी हिस्सालाई सप्लाई गर्छ ।

पेरिकार्डियाक ब्रेञ्जेसको कुरा ।

येस्ले पेरिकार्डियामको आन्टीरियेर सर्फेसको अपरपार्ट
सप्लाई गर्छ ।

ट्रान्सभर्स ब्रेञ्जेसको कुरा ।

यो ट्राइङ्गुलेरिस एर्नाईसम्म जान्छ र डिष्टिब्युसन हुन्छ
एर्नामको पोष्टीरियेर सर्फेसमा सप्लाई गर्छ ।

मान्टीरियेर इन्टर कण्टेल आर्टरिजको कुरा ।

येस्ले माथिल्लो ५।६ अपर इन्टर कण्टेल येस्पेसलाई सप्लाई
गर्छ १।१ इन्टर कण्टेल येस्पेसमा २।२ ब्रेञ्जेस जान्छ । आवा
वाट आयाको इन्टर कण्टेल येस्पेस आर्टरीको साथ अ

कार्टिलेजेजको बीचसम्म पुगी २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

मास्क्युलो फ्रेनिक ?

सुपीरियेर येपिग्याष्ट्रिक ?

येस्को रिलेशन—

येस्को अरिजिन भयाको ठाउँमा इन्टर्नल जुगुलार र साव
क्लेभिगान भेन्सले काभार गर्छ र फ्रेनिक नाभले फर्म गर्छ, मान
येसैको ऊपरबाट जान्छ ।

थोस्वासिक भीत्र जाने वेलामा येस्को फ्रान्टमा कष्टल कार्टि
लेजेज र इन्टर्नल इन्टर कष्टल मासल्स रहन्छ ।

येस्को बीहाईन्डमा प्लुराले काभार गर्छ ।

थोस्वाक्सको लोवरपार्टमा पुगी ट्राइयाङ्गुलेरिस घानाई
प्लुराको बीचबाट यो आर्टरी जान्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१ कोमिसूनाभाई फ्रेनिसिस,

दोस्रो नाम सुपीरियेर फ्रेनिक ।

२ मिडियाष्ट्रियाल ।

३ पेरिकार्डियाक ।

४ घानाल ।

५ आन्टीरियेर इन्टर कष्टेल आर्टरी ।

६ पाफीरेटिङ आर्टरी ।

७ मास्क्युलो फ्रेनिक ।

८ सुपीरियेर येपिग्याष्ट्रिक ।

कोमिसनार्भाई फ्रेनिसिस

अथवा

सुपीरियेर फ्रेनिक आर्टरीको ययान ।

यो प्लुरा र पेरिकार्डियामको बीचवाट फ्रेनिक नार्भको साथ डायफ्राम मासलसम्म पुग्छ र डायफ्राम मासललाई सप्लाई गर्छ । दोला फ्रेनिकको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मिडियाष्टिनाल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो सानु र आर्टरिज हुन्छ । आन्टीरियेर मिडियाष्टिनामको साथ येरिवोलार टिस्यु र लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्डलाई र थार्डमस ग्ल्यान्डको बाकी हिस्सालाई सप्लाई गर्छ ।

पेरिकार्डियाक ब्रेञ्चेसको कुरा ।

येस्ले पेरिकार्डियामको आन्टीरियेर सर्फेसको अपरपार्टलाई सप्लाई गर्छ ।

ट्र्यान्सभर्स ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो ट्राइङ्गुलेरिस घानाईसम्म जान्छ र डिष्टिब्युसन हुन्छ र घानामको पोष्टोरियेर सर्फेसमा सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर इन्टर कण्टेल आर्टरिजको कुरा ।

येस्ले माथिल्लो ५।६ अपर इन्टर कण्टेल येस्पेसलाई सप्लाई गर्छ १।१ इन्टर कण्टेल येस्पेसमा २।२ ब्रेञ्चेस जान्छ । आवाटार्वाट आयाको इन्टर कण्टेल येस्पेस आर्टरीको साथ आनाष्टोमो-

सिस हुन्छ । इन्टर्नल र येक्सटर्नल इन्टर कण्टल मासल्सको बीचमा रहन्छ । येही २ मासल्स र पेक्टोस्यल मासल्स र म्यामारी ग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छ ।

पाफोरेटिड आर्टरीको बयान ।

यो ५ अथवा ६ अपर इन्टर कण्टेल येस्पेसलाई पाफोरेट गरिकन पेक्टोस्यल मासल्स र म्यामारी ग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुला फ्रोनिक ब्रेञ्चेसको बयान ।

यो वोव्लिक भै डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा गै फल्स रिक्सको कार्टिलेजेज्को चौहाईन्डवाट गै डायफारमलाई अँट्थ र नैन्थ रिक्सको ठाउँमा पाफोरेट गरी लाष्ट इन्टर कण्टेल येस्पेसम टार्मिनेट हुन्छ । येस्को ब्रेञ्चेसले लोवर टु इन्टर कण्टेल येस्पेसलाई सप्लाई गर्छ । येस्को ब्रेञ्चेसले पेरिकार्डियामको लोवरपार्ट र डायफारम र आण्डोमिनको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

सुपीरियर येपिग्याष्ट्रिककी बयान ।

यो इन्टर्नल म्यामारोको १ टार्मिनल ब्रेञ्च हो । डायफारमको कण्टल र एटर्नल गै रेक्टस आण्डोमि-
निस मासलको जादा रेक्टस मासलको
२ पाफोरेट र सप्लाई
३ डोप येपि-
४ ब्रेञ्चेस-
गर्छ ।

सावृक्केभियान आर्टरीको

सुपीरियर इन्टर कष्टेल येस्पेसको ययान ।

यो सावृक्केभियान आर्टरीको अपर र व्याकपार्टवाट उठछ ।

यो राइट र लेफ्टमा केही फराकं छ । राइटदिगको सुपीरियर इन्टर कष्टेल येस्पेस आर्टरी स्केलिनस आन्टाइकस मासलको वीहाईन्डवाट उठछ । लेफ्टदिगको यो आर्टरी, स्केलिनस आन्टाइकसको इन्नरसाइडवाट उठछ । यो २ आर्टरी व्याकवार्डदिगमा गै १ डीप सर्भाइकल ब्रेञ्च भनेको १ हागा फुटेको छ । नीचेदिगमा लुराको वीहाईन्ड र फाष्ट सेकेन्ड रिक्सको नेकको फ्रान्टवाट जान्छ र फाष्ट आवार्टिक इन्टर कष्टलको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । यो फाष्ट इन्टर कष्टल येस्पेसमा पोष्टीरियर ई स्पाइनल मासललाई सप्लाइ गर्ने १ ब्रेञ्च जान्छ र आरको १ ब्रेञ्चले इन्टर भाटिब्रल फारामेनवाट गै स्पाइनलकर्ड र मेम्ब्रेनलाई सप्लाइ गर्छ ।

सुपीरियर इन्टर कष्टेलको

डीप सर्भाइकल ब्रेञ्चेमको ययान ।

येस्को दोस्रो नाम प्रोफन्डा सर्भाइसिस भन्छन् । यो फाष्ट-रिब र सेभेन्थ सर्भाइकल भाटिब्राको ट्रान्सभर्स प्रसेसको वीच-वाट नेकको अपर र व्याकपार्टवाट जान्छ र कम्प्लेक्सस र सेमी स्पाइनेलिसकोलाई मासलसको वीचवाट गै आक्सिसससम्म पुग्छ र येही २ मासलसलाई सप्लाइ गर्छ र अक्सिपिटल आर्टरीको आर्टिरीया प्रीन्सेप्स सर्भाइसिसको डीप ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्को १ साल ब्रेञ्च सेभेन्थ सर्भाइकल र

फाष्ट डर्सल भाटिर्वाको इन्टर भाटिर्बल फोरामेनवाट स्पाइन्
कर्डमा जान्छ ।

साव्केभियान आर्टरी तमाम ।

आक्सिलाको बयान ।

आक्सिला भनेको १ पिरामिडाल जगा हो । यो चेष्टा
अपर र ल्याटास्याल पार्टको बीचमा रहन्छ र आरमको इन्टर
साइडमा रहन्छ ।

येस्को वाउन्डरी—

आक्सिलाको येपेक्स अपवार्डदिग्मा नेकको रुटसम्म रहन्छ
अर्थात् फाष्ट रिब र स्व्यापुलाको अपर येज र क्लाभिकलको बीचमा
रहन्छ । यो जगावाट आक्सिलरी भेसल्स र नाभ्र जान्छ ।

येस्को वेस डाउनवार्डदिग्मा रहन्छ । इन्टेगुमेन्ट, जुन फेसिया
फ्रान्टमा पेक्टोस्पालिस मेजरको लोवर वर्डरसम्म रहन्छ
त्यो फेसियार वीहाईन्डमा ल्याटिसीमास डर्साईको लोवर वर्डर
सम्म जुन फेसिया रहन्छ, तेसै फेसियाले बन्दछ । यो चेष्टा
दिग्मा अर्थात् इन्टर्नलमा बर्ड हुन्छ । यो आरमको दिग्मा अर्थात्
येक्सटर्नलदिग्मा न्यारो र प्वाइन्टेट हुन्छ ।

येस्को आन्टीरियेर वाउन्डरी पेक्टोस्पालिस मेजर र माइ
नर मासल्सले बन्दछ । येस्को पोष्टीरियेर वाउन्डरी आवभमा सा
स्व्यापुलेरिसले र वीलोमा टेरिस मेजर र ल्याटिसीमास डर्सा
मासल्सले बन्दछ ।

येस्को इन्नर साइडमा फाष्ट, सेकेन्ड, थार्ड, फोर्थ, रिक्त्स र तेसैको, बीचमा रहने इन्टर कष्टल मासल्स र सेरेटस म्याग्नेस मासलको १ पार्ट रहन्छ । येस्को आउटर साइडमा ह्युमेरस बोन कोस्पाको ब्रेकियालिस र वाईसेप्स मासल्स रहन्छ ।

येस्को कन्टेन्ट्स—

आक्सिलरी भेसल्स र तेसैको ब्रेञ्चेस ।

ब्रेकियाल प्लेक्सस र तेसैको " ।

इन्टर कष्टल नाभको थोरै " ।

लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्ड्स ।

थोरै फ्याट र घेरिवोलार टिस्ट्युले अधी लेखियाको चीजहरूलाई मीलाई राख्छ ।

आक्सिलामा रहने चीजहरूको पोषीशन ।

आक्सिलरी आर्टरी र भेन र ब्रेकियाल प्लेक्ससको नाभर्स वोव्लिक भै आउटवार्ड र आन्टीरियेरमा घेपेक्सदेखी वेससम्म रहन्छ । आक्सिलरीभेन आक्सिलरी आर्टरीको इन्नर साइडमा रहन्छ अर्थात् थोस्पासिकडिग्मा रहन्छ । आक्सिलरी घेपेक्सको आन्टीरियेरमा र पेक्टोस्पाल मासल्समा आक्सिलरी आर्टरीको थोस्पासिक ब्रेञ्चेस रहन्छ । आक्सिलरीको आन्टीरियेर मार्जीनदेखी चेष्टको साइडमा लड थोस्पासिक आर्टरी रहन्छ । येस्को व्याक-पार्टमा साबस्क्र्यापुलेरिस मासलको लोवर मार्जीनमा साबस्क्र्या-पुलर भेसल्स र नाभ रहन्छ । येही मासलको लोवर वर्डरमा डर्सेलिस स्क्र्यापुली आर्टरी भेन्स रहन्छ । येही मासलको आउटर वेक्सट्रिमिटीमा पोष्टीरियेर सार्कम फ्लेक्स भेसल्स र सार्कम फ्लेक्स

नार्भ जान्छ । यो २ चीज खल्डर जयन्टको व्याकपार्टमा कोभर्ड भै गयाको छ । अक्सिलाको इन्टर साइडमा अर्थात् थोस्पासिकदिर्मा सुपोरियेर थोस्पासिक आर्टरी, पोष्टोरियेर थोस्पासिक नार्भ र इन्टर कष्टो ह्युमेरल नार्भ रहन्छ ।

आक्सिलरी आर्टरीको बयान ।

यो फाष्ट रिबको आउटरवर्डरदेखी शुरू हुन्छ र टेरिंस मेजर मासलको टेन्डेनको लोवर वर्डरसम्म रहन्छ । येस्को मुनिदेखी ब्रेकियाल आर्टरीको शुरू हुन्छ । यो आक्सिलरी आर्टरी शुरू भयाको ठाउँमा डीप हुन्छ । तमाम भयाको ठाउँमा सुपरफिसियाल हुन्छ र स्कीन र फेसियाले काभार गर्छ ।

येस्को ३ पोर्सनस हुन्छ—

- १ फाष्ट पोर्सन । पेक्टोस्वालिस माइनर मासलको आवभमा रहन्छ ।
- २ सेकेन्ड पोर्सन । पेक्टोस्वालिस माइनर मासलको वीहाइन्डमा रहन्छ ।
- ३ थर्ड पोर्सन । पेक्टोस्वालिस माइनर मासलको वीलोमा रहन्छ ।

आक्सिलरी आर्टरीको

फाष्ट पोर्सनको रिजेशन ।

फ्रान्टमा—

पेक्टोस्वालिस मेजर १

कष्टो कोस्पाकयेड मेम्ब्रेन १

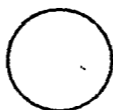
येकसटर्नल आन्टीरियेर थोस्वासिक नाभ १

आक्रोमियो थोस्वासिक भेन १

किफयालिक भेन १

इन्जर साईडमा—

आक्सिलरी भेन १

आउटर साईडमा—

ब्रेकियाल फ्लेक्सस १

धीहाई-डमा—

फाष्ट इन्टर कष्टल येस्पेस १

इन्टर कष्टल मासल्स १

सेरेटस म्याग्नस मासलको सेकेन्ड र थार्ड सेरेसन्स १

पोष्टीरियेर थोस्वासिक नाभ १

इन्टर्नल आन्टीरियेर थोस्वासिक नाभ १

आक्सिलरी आर्टरोको

सेकेन्ड पोसन्को रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

पेक्टोस्वालिस मेजर १

पेक्टोस्वालिस माइनर मासल्स १

इन्जर साईडमा—

ब्रेकियाल फ्लेक्सको

इन्जर कर्ड १

आक्सिलरी भेन १

इन्टर्नल आन्टीरियेर

थोस्वासिक नाभ १

आउटर साईडमा—

ब्रेकियाल फ्लेक्सको

आउटर कर्ड १

बीहार्डेन्डमा—

सात्रस्व्याणुलेरिस मासल १
ब्रेकिवाल फ्लेक्ससको पोष्टीरियेर कर्ड १

आक्सिलरी आर्टरीको

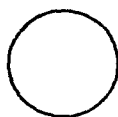
थार्ड पोर्सनको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

इन्टेगुमेन्ट १
फेसिया १
पेक्टोस्पालिस मेजर १
मिडियान नाभको इन्नर हेड १

इन्टर साइडमा—

आल्वर नाभ १
इन्टर्नल क्याटिनियास
नाभ १
आक्सिलरी भेन १

आउटर साइडमा—

कोस्याको ब्रेकिवालिस १
मिडियान नाभ १
मास्कुलो क्याटिनियास
नाभ १

बीहार्डेन्डमा—

सात्रस्व्याणुलेरिस १
ल्याटिसीमास डर्साई १
टेरिस मेजरको टेन्डन्स १
मास्कुलो स्पाइरल १
सार्कम फ्लेक्स नाभ १

आक्सिलरी आर्टरीको

ब्रेञ्जेसको नाम ।

फाष्ट पार्टबाट २ ब्रेञ्जेस—

१ सुपीरियर थोस्यासिक ।

२ आक्रोमियाल ” ।

सेकेन्ड पार्टबाट २ ब्रेञ्जेस—

१ लड थोस्यासिक ।

आलर ” ।

थर्ड पार्टबाट ३ ब्रेञ्जेस—

१ साब्व्यापुलर ।

२ आन्टीरियर सार्कम फ्लेक्स ।

३ पोष्टीरियर ” ” ।

फाष्ट पार्टको

सुपीरियर थोस्यासिकको कुरा ।

यो कोही कोहीको आक्रोमियाल थोस्यासिकबाट उठछ । यो फर्वार्ड र इन्वार्डदिग्मा गै प्केटोस्पालिस माइनरको अपर वर्डर-सम्म पुग्छ र मेजर र माइनरको बीचबाट चेष्टको साइडमा जान्छ र येही प्केटोस्पाल मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । इन्टर्नल म्यामारी र इन्टर कण्टेल आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फाष्ट पार्टको

आक्रोमियाल थोस्यासिकको कुरा ।

यो प्केटोस्पालिस माइनरको अपर वर्डरदेखि उठी फर्वार्ड-दिग्मा जान्छ ।

घेस्को ३ किसिमको ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ थोस्त्रासिक ब्रेञ्चेस ।

२ आक्रोमियाल " ।

३ डिसीन्डिड " ।

थोस्त्रासिक ब्रेञ्चेस । यो २।३ वोटो हुन्छ । येस्ले सेरेटस म्याग्रस र पेक्टोस्त्राल मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

आक्रोमियाल ब्रेञ्चेस । यो आक्रोमियान प्रसेससम्म गै डेल्टयेड मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

डिसीन्डिड ब्रेञ्चेस । यो पेक्टोस्त्रालिस मेजर र डेल्टयेडको बीचवाट किंफ्यालिक भेनको साथ गै येही २ मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

आक्रोमियाल थोस्त्रासिकको क्लाभिक्युलार ब्रेञ्च १ छ तेस्ले साबूकेभियान मासललाई सप्लाइ गर्छ ।

सेकेन्ड पार्टको

लड थोन्त्रासिक ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो डाउनवार्ड र इन्वार्ड ट्रिगमा गै पेक्टोस्त्रालिस माइनरको लोवर वर्डरवाट चेष्टको साइडमा जान्छ । सेरेटसम्याग्रस, पेक्टोस्त्राल मासल्स, म्यामारी ग्ल्यान्ड, आक्सिलरी ग्ल्यान्डस र साबू स्क्र्यापुलेरिस मासललाई सप्लाइ गर्छ । इन्टर्नल म्यामारी र इन्टर कष्टल आर्टिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सेकेन्ड पार्टको

अलर थोन्वामिक ब्रेञ्चको कुरा ।

येस्ले आक्सिलाको ग्ल्यान्ड्स र आलिवोलार टिस्युलाई सप्लाई गर्छ ।

थर्ड पार्टको

साव् स्क्वापुलार ब्रेञ्चको कुरा ।

यो आक्सिलरी आर्टरीको ठुलो ब्रेञ्च हो, साव् स्क्वापुले-
रिस मासलको लोवर वर्डरको उल्टादिग्वाट उठछ र डाउनवार्ड
र व्याक्वार्ड दिग्मा गै स्क्वापुलाको इन्फीरियेर आङ्गलसम्म
जान्छ । लड थोस्पासिक, इन्टर कष्टल आर्टरिज र पोष्टीरियेर
स्क्वापुलार आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

येस्को १ ब्रेञ्च छ दोस्रो नाम डर्सेलिस स्क्वापुली । यो
साव्स्क्वापुलार आर्टरीको अरिजिन भयाको १/२ इञ्ची गवा पछी
यो आर्टरी फुटछ । यो स्क्वापुलाको आक्सिलरी वर्डरमा टेरिस
मेजर र माइनर मासल्सको बीचवाट जान्छ । यो ट्राइसेप्स मास-
लको लड हेडको इन्टर्नलदिग्मा रहन्छ । यो इन्फ्रा स्पाइनस
फसामा गै पोष्टीरियेर स्क्वापुलार र सुप्रा स्क्वापुलार आर्टरिजको
साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

येरको २ ब्रेञ्चस हुन्छन्—

१ साव्स्क्वापुलार फसामा जान्छ ।

२ दोस्रो स्क्वापुलाको डर्सल सर्फेसको इन्फीरियेर आङ्गलमा
जान्छ र येही ठाउँको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

थार्ड पार्टको

आन्टीरियेर सार्कम फ्लेक्स ब्रेञ्जेसको कुरा ।

यो पोष्टीरियेर सार्कम फ्लेक्सको मुनिवाट र आविसलरी आर्टरीको आउटर साइडवाट उठी आउटवार्डदिग्मा कोस्वाको ब्रेकियालिस र वाइसेप्सको सर्ट हेडको मुनिवाट गै ह्युमेरसको नेकको अगाडीमा रहन्छ । यसको १ ब्रेञ्च वाइसिपिटल ग्रुभवाट सोल्डर जयन्टमा जान्छ । येस्ले डेल्टयेड मासललाई सप्लाई गर्छ । पोष्टीरियेर सार्कम फ्लेक्स आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

थार्ड पार्टको

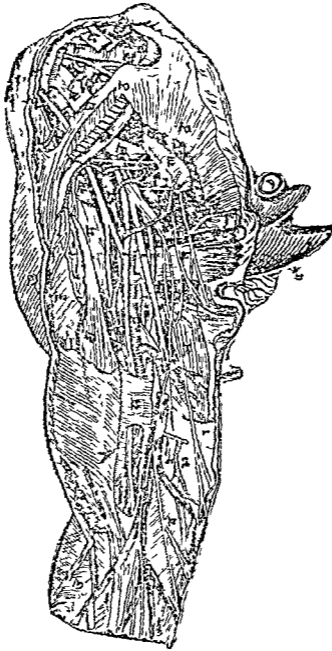
पोष्टीरियेर सार्कमफ्लेक्स आर्टरीको कुरा ।

यो आन्टीरियेर सार्कमफ्लेक्स भन्दा लार्ज हुन्छ । सावस्व्यापुलेरिस मासलको लोवर वर्डरको अपोजिटवाट उठछ । यो व्याकवार्डदिग्मा गै सार्कमफ्लेक्स भेन्स र नार्भको साथ १ वोटा ४ कुनेजगा भीत्र जान्छ । यो ४ कुनेजगा टेरिसमेजर, टेरिस माईनर, ट्राईसेप्सको स्व्यापुलार हेड र ह्युमेरसले बन्छ । यो आर्टरी ह्युमेरसको नेकको वोरिपरिमा घुमेको छ, येस्ले डेल्टयेड मासल र खल्डर जयन्टलाई सप्लाई गर्छ । आन्टीरियेर सार्कमफ्लेक्स आक्रोमियाल थोस्वासिक र सुपीरियेर प्रोफन्डाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ब्रेकियाल आर्टरीको वयान ।

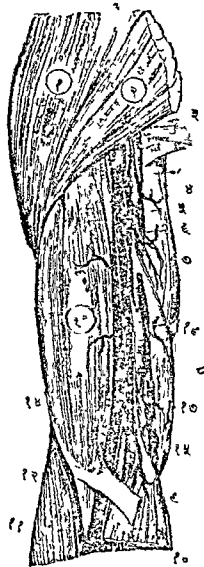
यो टेरिसमेजर मासलको टेन्डनको लोवर मार्जीनदेखी

नं ७५ एकसिलारि आटारि र ब्राञ्जेस ।

क। सुपिरियर थोरिसिक। ख। एजोमियन थोरिसिक। ग। एन्लार
थोरिसिक। घ। ल थोरिसिक। च। सावक्षगणुलार। छ। एण्डिसारकम
फेकम। ज। पोष्टि सारकसफेकस।

नं ७६ त्रेकियाल आर्टारि को सर्जिकल एनाटामि।

१ डेल्टायड । २ पिकट मेजर । ३ लाटि डर्माइड ४ टिरिस मेला
 ५ इण्ड किउटे नियास नाभ । ६ माष्क स्याइराल । ७ सुपि प्रीफाण
 ८ इनफ प्रीफाणडा । ९ एनाट मगागना । १० प्रीनेरिडि टिरिस । ११
 १२ वाइसिपि फासा । १३ वाइसेपस । १४ त्रेकियाल आर्टारि । १५

शुरू हुन्छ र आरमको इन्नर र आन्टोरियेरदेखी तलतिर जान्छ ।
 येल्वो जयन्टको आन्टोरियेर दिग्को ३ इन्ची तलसम्म गै रेडियाल
 आर्टरी र आल्लर आर्टरीले डिभाइड हुन्छ । यो ब्रेकियाल आर्टरी
 शुरू भयाको ठाउँमा ह्युमेरसको इन्टर्नल दिग्मा रहन्छ । तलतिर
 जादा ह्युमेरसको फ्रान्टमा रहन्छ । वेन्ड आफ दी येल्वोमा पुगी
 ह्युमेरसको २ कन्डाइल्सको बीचमा रहन्छ । यो आर्टरिज बराबर
 सुपरफेसियालमा रहन्छ ।

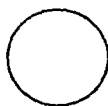
ब्रेकियाल आर्टरीको रिभेशन—

फ्रान्टमा—

इन्टेगुमेन्ट	१
फेसि	१
वार्डसिपिटल फेसिया	१
मिडियान व्यासिलिक भेन	१
मिडियान नाभ	१

इअर साइडमा—

इन्टर्नल क्युटिनियास	१
आल्लर नाभर्स	१
मिडियान नाभ	१
व्यासिलिक भेन	१

भाउटर साइडमा—

मिडियान नाभ	१
कोस्वाको ब्रेकियालिस	१
वाइसेप्स मासल्स	१

धीहार्डमा—

ट्राइसेप्स मासल	१
मास्कुलो स्पाइरल नाभ	१
सुपेरियेर-प्रोफन्डा आर्टरी	१

कोस्पाको ब्रेक्रियालिस १

ब्रेक्रियालिस आन्टाईकस मासल्स १

बेन्ड आफ् दी

येल्वोको कुरा ।

ब्रेक्रियाल आर्टरी बेन्ड आफ् दी येल्वोमा पुगी ? ट्राइङ्गुलर जगामा रहन्छ । यो ट्राइङ्गुलको वेस अपवार्डदिग्मा ह्युमेरसको तर्फ रहन्छ । यो ट्राइङ्गुलको ग्रेक्सटर्नलमा सुपिनेटर लाङ्गस । इन्टर्नलमा प्रोनेटर रेडिआई टेरिस मासल्स रहन्छ । येस्को फ्लोस ब्रेक्रियालिस आन्टाइकस र सुपिनेटर ब्रीभिसले बन्छ । येही ३ कुने जगामा—

१ ब्रेक्रियाल आर्टरी र तेसैको साथ जाने भेन्स ।

२ रेडियाल आर्टरी ।

३ आल्वर आर्टरी ।

४ मिडियान नाभ ।

५ मास्कुलो स्पाइरल नाभ ।

६ वाइसेप्स हो टेन्डेन रहन्छ ।

येस्को पोजिशन—

ब्रेक्रियाल आर्टरी येही ३ कुनेजगाको बीचवाट गै रेडिआसको नेकसम्म पुगी रेडियाल र आल्वर आर्टरिज हुन्छ । मिडियान व्यासिलिक भेन, यो आर्टरीको फ्रान्टमा वाईसिपिटल फेसियाको साथ रहन्छ । मिडियान नाभ ब्रेक्रियाल आर्टरीको इन्टर साइडमा रहन्छ । वीलोमा प्रोनेटर रेडिआई टेरिसको करोनयेड

अरिजिन ब्रेकियाल आर्टरी र मिडियान नार्भको बीचमा रहन्छ ।
वाइसेप्सको टेन्डेन येही ३ कुने जगाको आउटरदिग्वाट जान्छ ।
मास्कुलो स्पाइरल नार्भ वाइसेप्सको टेन्डेनको आउटर साइडमा
रहन्छ र सुपिनेटर लाङ्गसको मुनि र सुपिनेटर ब्रीभिसको साथी
रहन्छ ।

ब्रेकियाल आर्टरीको

ब्रेञ्जेसको नाम ।

- १ सुपोरियेर प्रोफन्डा ।
- २ न्युट्रियान्ट ।
- ३ इन्फीरियेर प्रोफन्डा ।
- ४ आनाष्टोमोटिकाभ्याना ।
- ५ मास्कुलार ।

सुपोरियेर प्रोफन्डाको कुरा ।

यो ब्रेकियालको इन्नर व्याकपार्टवाट र टेरिस मेजरको
लोवर वर्डरको मुनिवाट उठछ । यो व्याकवार्डदिग्मा जादा ट्राइ-
सेप्स मासलको आउटर र इन्नर हेड्सवाट मास्कुलो स्पाइरल
नार्भको साथ जान्छ । यो ह्युमेरसको मास्कुलो स्पाइरल ग्रुभवाट
जान्छ । यो येक्सटर्नल कन्डाइलको आवभसम्म पुगी २ टार्मि-
न्यल ब्रेञ्जेसले डिभाइड हुन्छ, येही २ टार्मिनल ब्रेञ्जेस मध्ये १ ब्रे-
ञ्जले येक्सटर्नल इन्टर मास्कुलार सेप्टमलाई पार्फोरेट गरिकन
ब्रेकियालिस आन्टाइक्स र सुपिनेटर लाङ्गसको बीचसम्म पुग्छ र

रेडियाल आर्टरीको रेकारेन्ट ब्रञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।
 येस्को दोस्रा ब्रञ्चको नाम पोष्टीरियेर आर्टीक्युलार । यो येक्सट-
 र्नल इन्टर मास्कुलार सेप्टमको व्याकवाट गै येल्वोजयन्टको
 व्याकमा पुग्छ र

१ पोष्टीरियेर इन्टर ओसियास रेकारेन्ट ।

२ पोष्टीरियेर आल्लर रेकारेन्ट ।

३ आनाष्टोमोटिकाम्याग्रा ।

४ इन्फीरियेर प्रोफन्डाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपोरियेर प्रोफन्डाले ट्राईसेप्स मासललाई सप्लाई गर्छ ।

न्युटियान्ट आर्टरीको कुरा ।

यो ब्रेकियाल जानेबेलामा आरमको मिडिलमा पुगी यो
 ब्रञ्च फुट्छ र यो डाउनवार्डदिग्मा गै कोस्पाको ब्रेकियालिसको
 इन्सर्सनसम्म पुग्छ र ह्युमेरस बोनको न्युटियान्ट केनाल भीत्र
 जान्छ ।

इन्फीरियेर प्रोफन्डाको कुरा ।

यो ब्रेकियालवाट आरमको मिडिलको थोरै मुनिवाट उठछ
 इन्टर्नल इन्टर मास्कुलार सेप्टमलाई पाफोरिट गरिकन ट्राईसेप्सक
 इन्टर हेडको माथीवाट इन्टर कन्डाईल र अलिकेननको बीचवाट
 आल्लर नार्भको साथ जान्छ । पोष्टीरियेर आल्लर रेकारेन्ट र आ-
 नाष्टोमोटिकाम्याग्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आनाष्टोमोटिकाम्याग्नाको कुरा ।

येल्वोजयन्टको २ इञ्च आवभदेखी ब्रेकियालवाट उठछ । यो ब्रेकियालिस आन्टाइकसको माथीवाट इन्वार्डेडिग्मा जान्छ । इन्टर्नेल इन्टर मास्कुलार सेप्टमलाई प्वालपारिकन ह्युमेरसको व्यापकपार्टमा जान्छ र अलिक्रनन फसाको आवभमा गै सुपीरियेर प्रोफन्डाको पोष्टीरियेर आर्टिक्युलार ब्रेञ्चको साथ मील्छ र १ आर्च हुन्छ । यो इन्फीरियेर प्रोफन्डा, आन्टीरियेर आल्लर र रेकारेन्ट र पोष्टीरियेर आल्लर रेकारेन्टको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्ले वाईसेप्टलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चसको कुरा

यो ३।४ ब्रेञ्चस हुन्छ । कोस्याको ब्रेकियालिस, वाईसेप्ट र ब्रेकियालिस आन्टाइकस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

येल्वोजयन्टको

आनाष्टोमोसिसको वयान ।

इन्टर्नेल फन्डाइलको फ्रान्टमा—

- १ आनाष्टोमोटिकाम्याग्ना ।
- २ आन्टीरियेर आल्लर रेकारेन्ट ।
- ३ इन्फीरियेर प्रोफन्डाको आन्टीरियेर टार्मिनेल ब्रेञ्च ।

इन्टर्नेल फन्डाइलको थोहारिन्डमा—

- १ आनाष्टोमोटिकाम्याग्ना ।
- २ पोष्टीरियेर आल्लर रेकारेन्ट ।
- ३ इन्फीरियेर प्रोफन्डाको पोष्टीरियेर टार्मिनेल ब्रेञ्च ।

येक्सटर्नल कन्डाईलको फ्रान्टमा—

- १ रेडियाल रेकारेन्ट ।
- २ सुपीरियर प्रोफन्डाको १ टार्मिनेल ब्रेञ्च ।

येक्सटर्नल कन्डाईलको धीहार्डन्डमा

- १ आनाष्टोमोटिकाम्यात्रा ।
- २ इन्टर ओसियेस रेकारेन्ट ।
- ३ सुपीरियर प्रोफन्डाको १ टार्मिनेल ब्रेञ्च आनाष्टो-
मोसिस हुन्छ ।

रेडियाल आर्टरीको बयान ।

वेन्ड आफ दी येल्वोको वीलोमा जाहाँ ब्रेकियाल आर्टरी वाईफरकेट हुन्छ तेही ठाउँदेखी शुरू हुन्छ । यो फोरआरमको रेडियालसाईडवाट गै रिष्टजयन्टसम्म पुग्छ । फेरी व्याकवार्ड-दिग्मा गै कार्पासको आउटरसाईडमा पुग्छ र थाम्बको येक्सटेन्सर टेन्डेन्सको मुनिवाट गै मेटाकार्प्याल वीन्स आफ दी थाम र इन्डेक्स फिङ्गरको बीचवाट जान्छ र ह्यान्डको पाम्मा गै मेटाकार्प्याल वीन्सको माथीवाट गै ह्यान्डको आल्लर वर्डरसम्म पुग्छ र डोप पाम र आर्च वन्छ । यो आर्टरी टार्मिनेशन हुने बेलामा आल्लर आर्टरीको डीप ब्रेञ्चसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

यो आर्टरीको ३ पार्ट्स हुन्छ—

फोर आरमको मा	१ पार्ट
रिष्टको	मा १ पार्ट
ह्यान्डको	मा १ पार्ट

रेडियाल आर्टरीको

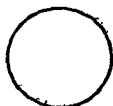
फोर आरममा रहने पोर्सनको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

स्कीन	?
सुपर फिसियाल	?
डीप फेसी	?
सुपिनेटर लाङ्गस	?

इन्टर साईडमा—

प्रोनेटर रेडियाई टेरिस	?
फ्लेक्सर कार्पाई रेडि- यालिस	?

आउटर साईडमा—

सुपिनेटर लाङ्गस	?
रेडियाल नाभ	?

बीहाईन्डमा—

वाइसेप्सको टेन्डन	?
सुपिनेटर ब्रीभिस	?
प्रोनेटर रेडियाई टेरिस	?
फ्लेक्सर साब्लिमिस डिजिटोरम	?
फ्लेक्सर लाङ्गस पलिसिस	?
प्रोनेटर क्वाड्रेटस	?
रेडियास	?

रेडियाल आर्टरीको

रिष्टमा रहने पोर्सनको रिलेशन ।

रेडियासको टाङ्गलपेट प्रसेसबाट फाष्ट इन्टर वोसियेम् यस्येसमा जादा, यो यैक्सटर्नल ल्याटासाल लीगामेन्टको माथी

रहन्छ । फेरि स्वयाफ्वायेड बोन र ट्रापिजियामको माथीवाट जान्छ । येही ठाउँमा थामको येक्सटेन्सर टेन्डेन्स, साबकुटेनियास भेन, रेडियाल नार्भको थोरै फाइलामेन्ट्स र इन्टेगुमेन्टले काभार गर्छ । येस्को साथ २ भेन्सर मास्कुलो क्युटेनियास नार्भको १ फाइलामेन्ट येसैको साथ साथ जान्छ ।

रेडियाल आर्टरीको

छान्डमा रहने पोसनको रिलेशन ।

यो फाष्ट इन्टर वोसियास येस्पेसको अपर एन्डवाट आब-डाक्टर इन्डिसिसको २ हेड्सको बीचवाट गै पामर सर्फेसको माथी वाट मेटाकार्प्याल बोन आफ ही लिटिल फीङ्गरको वेससम्म पुग्छ र आल्टर आर्टरीको कम्प्युनिकेटिङ ब्रेञ्चको साथ मिलि डीप पामर आर्च बन्छ । आइडाक्टर वोव्विकस पलिसिस, फिङ्गर्सको फलेक्सर टेन्डेन्स, लाम्ब्रीकेलिस आपोनेन्स र फलेक्सर व्रीभिस मिनिमाई डिजिटार्इले काभार गर्छ । येही ठाउँमा आल्टर नार्भको डीप ब्रेञ्च भीत्रवाट बाहिर आउछ ।

रेडियाल आर्टरीको

ब्रेञ्चसको नाम ।

येस्को ३ प्रुप्त हुन्छ—

- फोर आरमकोमा— १ रेडियाल रेकारेन्ट ।
 २ मास्कुलार ।
 ३ आन्टीरियेर कार्प्याल ।
 ४ सुपरफेसियालिसूभली ।

रिष्टमा—

- १ पोष्टीरियेर कार्प्याल ।
- २ मेटाकार्प्याल ।
- ३ डसेलिस पलिसिस ।
- ४ डसेलिस इन्डिसिस ।

ह्यान्डमा—

- १ प्रिन्सेप्स पलिसिस ।
- २ रेडियालिस इन्डिसिस ।
- ३ पाफीरेटिड ।
- ४ इन्टर वोसियास ।
- ५ पामर रेकारेन्ट ।

फोर आरमको

रेडियाल रेकारेन्टको कुरा ।

यो येल्वोजयन्डको वीलोवाट उठछ । यो मास्कुलो स्पाइ-
रल नार्भको ब्रेञ्चेसको वीचवाट र सुपिनेटर व्रीभिसको साथीवाट
अपवार्डदिगवाट जान्छ । फेरी सुपिनेटर लाङ्गस र ब्रेकियालिसको
वीचवाट गै यो मासल्स र येल्वोजयन्टलाई सप्लाई गर्छ । सुपी-
रियेर प्रोफन्डाको १ टार्मिनल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फोर आरमको

मास्कुलार ब्रेञ्चेसको कुरा ।

येस्ले फोर आरमको रेडियाल स्पाइडको मासल्सलाई
सप्लाई गर्छ ।

फोर आरसको

आन्टीरियर कार्प्यालको कुरा ।

यो रेडियाल आर्टरीवाट प्रोनेटर काडूरेटसको लोवर वर्डर देखी उठछ । रेडियासको फ्रान्ट र इन्वार्डदिग्मा जान्छ । आलू आर्टरीको आन्टीरियर कार्प्याल ब्रेश्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ र रिष्टको फ्रान्टमा आन्टीरियर कार्प्याल आर्च वन्छ । आवभवाट आन्टीरियर इन्टर वोसियासको ब्रेश्च, येस्को साथ मिल्छ र वीलोवाट डीप कार्प्याल आर्चको रेकारेन्ट ब्रेश्चको साथ मिल्छ । येस्को ब्रेश्चसले रिष्ट र कार्पासको आर्टीकुलेशन्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

फोर आरसको

सुपरफिसियालिसभलीको कुरा ।

यो रेडियाल आर्टरीवाट रिष्टजयन्टको घुमेको जगावाट उठछ । फर्वाडदिग्मा गै थामको मासल्सको बीचवाट गै तेसै मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ र कोही रको आलू र आर्टरीको पामर पोर्सन मिलि सुपरफिसियाल पामर आर्च वन्छ ।

रिष्टको

पोष्टीरियर कार्प्यालको कुरा ।

यो रेडियाल आर्टरीवाट थाम्वको येक्सटेन्सर टेन्डेनको मुनिवाट उठछ । यो कार्पासको माथोवाट गै ह्यान्डको इन्टर वर्डर सम्म पुग्छ र आलूको पोष्टीरियर कार्प्याल ब्रेश्चको साथ आनाष्टोमोसिस भै पोष्टीरियर कार्प्याल आर्च वन्छ । यो आर्चवाट थार्ड र फोर्थ इन्टर वोसियास येस्पेसमा २ डर्सल इन्टर वोसियास

आर्टरिज जान्छ । येस्को १।१ को १ डर्सल । १ डिजिटेल ब्रेश्वेस हुन्छ । यो ब्रेश्वेसहरू सुपरफिसियाल पामर आर्चको डिजिटल आर्टरिजको साथ मिल्छ ।

रिष्टको

मेटाकाप्प्याल ब्रेश्वको कुरा ।

यो थाम्बको येक्सटेन्सर टेन्डे-सको मुनिवाट उठछ । फ-वार्डदिग्मा गै सेकेन्ड डर्सल इन्टर वोसियास मासलसम्म पुग्छ र डीप-पामर-आर्चको पाफोरेटिड ब्रेश्वको साथ मिल्छे । येस्को २ डर्सल र डिजिटेल ब्रेश्वेस हुन्छ । इन्डेक्स र मिडिल फिङ्गर्सको साइडसलाई सग्लाइ गछ र सुपरफिसियाल पामर आर्चको डिजिटल ब्रेश्वको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ ।

रिष्टको

डसेलिस पलिसिसको कुरा ।

यो २ हुन्छ । थाम्बको डर्सलदिग्को साइडमा रहन्छ । फाष्ट मेटाकाप्प्याल वोनको साथ ब्रेसवाट उठछ ।

रिष्टको

डसेलिस इन्डिमिसको कुरा ।

यो इन्डेक्स फीङ्गरको व्याकुर रेडियाल साइडमा रहन्छ ।

ह्यान्डको

प्रिन्सेप्स पलिसिसको कुरा ।

रेडियाल आर्टरी ह्यान्डको डीप र इन्वार्डदिग्मा जादा यो

उठछ, आब्डाक्टर इन्डिसिस र आड्डाक्टर वोब्लिकस पलिसिस-
को बीचवाट गै आड्डाक्टर ट्र्यान्सभर्सस पलिसिस र आड्डाक्टर
वोब्लिकस पलिसिसको बीचवाट गै मेटाकार्पोल वोन आफ ही
थाम्बको आल्लर साईडमा पुन्छ । थाम्बको फाष्ट फल्याङ्सको
बेसमा येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ, थाम्बको पामर साइडस्मा रहन्छ ।

ह्यान्डको

रेडियालिस इन्डिसिसको कुरा ।

प्रिन्सेप्स पलिसिस उठेको ठाउँको नजीकवाट उठछे ।
इन्डेक्स फीङ्गरको रेडियाल साइडवाट जान्छ र सुपरफिसियाल
पामर आर्चको डिजिटल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ह्यान्डको

पाफॉरेटिङ्ग आर्टरिजको कुरा ।

यो ३ हुन्छ । ३ लाष्ट डर्सल इन्टर वोसियाई मासल्स हेड-
सको बीचवाट व्याकवार्डदिग्मा जान्छ र डर्सल इन्टर वोसियास
आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ह्यान्डको

पामर इन्टर वोसियासको कुरा ।

यो ३।४ वटा हुन्छ । यो डीप पामर आर्चको ब्रेञ्चेस हो
सुपरफिसियाल आर्चको डिजिटल ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस
हुन्छ । इन्टर वोसियास मासल्सको माथीवाट फर्वाडदिग्मा जान्छ ।

ह्यान्डको

पामर (रेकारेकारेन्ट ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो डीप पामर आर्चको कन्केभदिगवाट उठछ । रिष्टजयन्टको फ्रान्टर अपवार्डदिग्मा जान्छ । कार्प्याल आर्टीकुलेशन्सलाई सफ्लाई गर्छ । आन्टीरियेर कार्प्याल आर्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आल्नर आर्टरीको बयान ।

ब्रेकियाल आर्टरीको २ टर्मिनल ब्रेञ्चेस मध्ये यो लार्ज हुन्छ । वेन्ड आफ दी येल्वोको थोरै वीलोवाट शुरू हुन्छ । फोर आरमको इन्नर साइडवाट वोव्विक भै जान्छ र रिष्टजयन्टको आल्नर वर्डर सम्म पुग्छ । फेरी पिसिफारम बोनको रेडियाल साइडमा जाहाँ आन्युलर लीगामेन्ट लाग्छ तेसैको आवभवाट जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ र १ सुपरफिसियाल । १ डीप पामर आर्चेस हुन्छ ।

आल्नर आर्टरीको

फोरभारममा रहने हिस्साको रिलेशन ।

फ्रान्टको भएर हापमा—

- १ फ्लेक्सर मासल्सको सुपरफिसियाल लेंयार ।
- २ मिडियान नाभ ।

फ्रान्टको जोवर, हापमा—

- १ सुपरफिसियाल ।
- २ डीप फेसिया ।

इन्टर साइडमा—

ओउटर साइडमा—

१ फ्लेक्सर कार्पाई आ-
लनेरिस ।

२ आलनर नार्भको लो-

वर-टु थार्ड्स ।

१ फ्लेक्सर सर्बिभिस
डिजिटरम ।

बीहाईन्डमा—

१ ब्रेकियालिस आन्टाइकस ।

२ फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटरम मासलस ।

आलनर आर्टरीको

रिएमा रहने हिस्साको रिलेशन ।

येस्लाई इन्टेगुमेन्ट र फेसियाले काभार गर्छ र आन्टीरियर
आन्ग्युलर लीगामेन्टको माथी रहन्छ र पिसिफारम बोनको इन्टर
साइडमा रहन्छ र आलनर नार्भ येस आर्टरीको थोरै इन्टर साइड र
बीहाईन्डमा रहन्छ ।

आलनर आर्टरीको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

येस्को ३ ग्रुप्स हुन्छ—

(क) फोर बारममा—

१ आन्टीरियर आलनर रेकान्ट ।

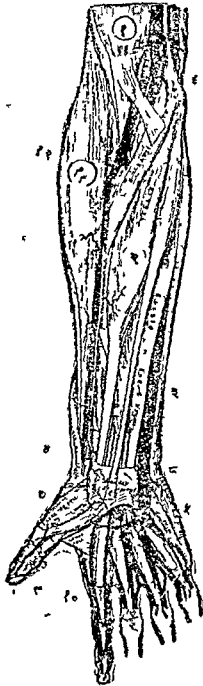
२ पोष्टीरियर " " ।

३ इन्टर बोसियास ।

१ आन्टीरियर इन्टर बोसियास
२ पोष्टीरियर इन्टर

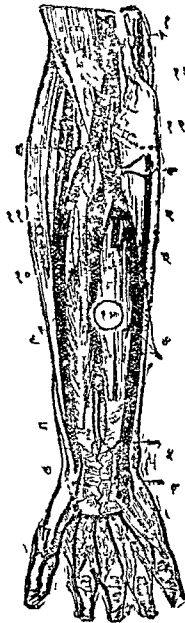
४ मास्कुलर ।

न ७७ रेडियल र आलनार आर्टीरि की सर्जिकल एनाटमि।

१ ग्राइसेप्स । २ फ्लेक्सर कार्पि रेडि । ३ आलनार आर्टीरि ।
४ रेडियल आर्टीरि । ५ सुपा पामार आर्च । ६ त्रिकियाल । ७
सुपा भलि । ८ आलनार की डिप ब्राच । ९ प्रिनसेप्स पलिसिस ।
१० रेडियलिस इण्डिसिस । ११ सुपा ल गास । १२ रेडियल रिक्वैण्ट

नं ७८ आलनार र रेडियाल आर्टारि हकू डिप भिउ।

- १ एनाष्टमटिका मगगना । २ एण्टरियर आलनार रिकारिण्ड । ४
 माष्कूलार । ५ एण्टरियर कार्पाँल । ६ आलनार को डिप ब्राच ।
 ७ सुपर फिसिएलिस भलि । ८ एण्टरियर कार्पाँल । ९ माष्कूलार
 १० पोष्टरियर इण्टरगोसास । ११ रेडियाल रिकारिण्ड । १२ त्रेक्वियाल
 १३ मिडियान ।

(ङ) रिष्टमा—

१ आन्टीरियेर काप्याल ।

२ पोष्टीरियेर ” ।

(ग) छान्डमा—

१ डीप पामर. दोस्रो नाम कम्प्युनिकेटिड ।

२ सुपर फिसियाल पामर आर्च ।

फोर आरमको

आन्टीरियेर आलनररेकारेन्टको कुरा ।

यो येल्वो जयन्टको मुनिवाट उठी अपवार्ड र इन्वार्डडिग्मा ब्रेकियालिस आन्टाइकस र प्रोनेटर रेडियाई टेरिस मासल्सको बीचवाट जान्छ । येही २ मासल्स र इन्नर कन्डाईलको फ्रान्टलाई सप्लाई गर्छ आनाष्टोमोटिकाम्याग्ना र इन्फीरियेर प्रोफन्डाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फोर आरमको

पोष्टीरियेर आलनररेकारेन्टको कुरा ।

यो आन्टीरियेर आलनररेकारेन्टको थोरै वीलोवाट उठ्छ र व्याकवार्ड इन्वार्डडिग्मा गै फ्लेक्सर साब्लिमिसको मुनिवाट ह्युमेरसको इन्नर कन्डाइलको वीहार्डन्डसम्म पुग्छ । येस्ले येल्वो-जयन्ट र तेसैको नजीकको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । इन्फीरियेर प्रोफन्डा आनाष्टोमोटिकाम्याग्ना र इन्टर वोसियास रेकारेन्ट आन्टीरियेरको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फोर आरमको

इन्टर वोसियास आर्टरीको कुरा ।

यो १ इञ्ची जत्ती लामो हुन्छ, रेडियासको ट्युबेरोसिटीको वीलोवाट उठछ । इन्टर वोसियास मेम्ब्रेनको अपर वर्डर र व्याक्वार्डिङमा गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

येस्को नाम—

१ आन्टीरियेर इन्टर वोसियास आर्टरी ।

२ पोष्टीरियेर इन्टर वोसियास आर्टरी ।

आन्टीरियेर इन्टर वोसियासको कुरा ।

यो इन्टर वोसियास मेम्ब्रेनको आन्टीरियेर सर्फेसवाट फोर आरमको वीलोमा जान्छ । येकोसै साथ मिडियान नाभको इन्टर वोसियास ब्रेञ्चेसको साथसाथ जान्छ । फ्लेक्सर प्रोफन्डास डिजिटोरम, फ्लेक्सर लाङ्गस पलिसिस मासल्सले काभार गर्छ । येही २ मासल्समा धेइको ब्रेञ्चेस जान्छ र रेडियास र आलनामा जो न्युट्रियान्ट आर्टरी जान्छ त्यो पनि येसैको ब्रेञ्चेस हो । प्रोनेटर काइरेटसको अपर वर्डरवाट १ ब्रेञ्च, यो मासल्सको मुनिवाट गै कार्पासको फ्रान्टमा आन्टीरियेर कार्प्याल आर्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । फेरि इन्टर वोसियास मेम्ब्रेनलाई प्वालपारो फोर आरमको व्याकमा गै पोष्टीरियेर इन्टर वोसियास आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । फेरि रिष्टजयन्टको व्याकमा पुगी पोष्टीरियेर कार्प्याल आर्चको साथ मिल्छ । येस्को १ ब्रेञ्च छ, नाम मिडियान आर्टरी । यो मिडियान नाभको साथ २ जान्छ र मिडियान नाभलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टोरियेर इन्टर वोसियास आर्टरीको कुरा ।

यो वोक्लिक लीगामेन्ट र इन्टर वोसियास मेम्ब्रेनको बीच-
चाट गै व्याक्वार्ड र अपवार्डदिग्मा जान्छ । यो सुपिनेटर व्रीभिस
र येक्सटेन्सर असिस मेटाकार्पाई पलिसिसको वर्डर्सको बीचचाट
गै फोरआरमको व्याक र डाउनवार्डमा जान्छ । सुपरफिसियाल र
डीप लीयार्सको मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ । आन्टीरियेर इन्टर
वोसियास आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ र आल्लर आर्ट-
रीको पोष्टोरियेर कार्प्याल ब्रेञ्चको साथ मील्छ । यो आर्टरीको
अगिजिन हुने ठाउँमा १ ब्रेञ्च छ, नाम इन्टर वोसियास रेकारेन्ट
आर्टरी । यो येक्सटेर्नल कन्डाईल र अलिक्रेननको बीचचाट र
घानकोनियासको मुनिचाट गै सुपीरियेर प्रोफन्डको १ ब्रेञ्च
पोष्टोरियेर आल्लर रेकारेन्ट र आनाष्टोमोटिकाम्याशाको साथ
आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फोर आरमको

मास्कुलारब्रेञ्चको कुरा ।

येस्ले फोर आरमको आल्लर साइडको मासल्सलाई
सप्लाइ गर्छ ।

रिष्टको

आन्टीरियेर कार्प्यालको कुरा ।

यो कार्पासको फ्रान्टमा र फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरमको
टेन्डेन्सको वीलोमा रहन्छ । रेडियाल आर्टरीको आन्टीरियेर
कार्प्याल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

रिष्टको

पोष्टेरियेर कार्प्यालको कुरा ।

यो पिसिफारम वोनको आवभवाट उठछ । फ्लेक्सर कार्पाई आल्लेरिसको टेन्डनको वीलोवाट गै व्याक्वार्डिगमा जान्छ र डर्सल सर्फेसमा पुगी येक्सटेन्सर टेन्डन्सको मुनिवाट गै रेडियाल आर्टरीको पोष्टेरियेर कार्प्याल ब्रेश्वको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ र पोष्टेरियेर कार्प्याल आर्च वन्छ । येस्को १ ब्रेश्व लिटिल-फिङ्गरको डर्सल सर्फेसको आल्लर साईडमा पुग्छ ।

ह्यान्डको डीप पामर ब्रेश्व

अथवा

फम्युनिकेटिङ ब्रेश्वको कुरा ।

यो आउटर मिनिमाई डिजिटार्ड र फ्लेक्सर त्रीभिस मिनिमाई डिजिटार्डको अरिजिन्सको वीचवाट इन्वार्डिगमा जान्छ । यो रेडियाल आर्टरीको टार्मिनेशनको साथ आनाष्टोमोसिस भै डीप पामर आर्च वन्छ ।

ह्यान्डको

सुपरफिसियाल पामर आर्चको कुरा ।

येस्को ह्यान्डमा सुपरफिसियाल पाम आर्च वन्छ । यो ह्यान्डको आउटर साईडमा गै रेडियालिस इन्डिसिसको १ ब्रेश्वको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । कोही कोहीको रेडियाल आर्टरीको सुपरफिसियालिसभलीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । सुपरफि-

सियाल पामर आर्चले पाममा ? आर्च वन्छ । येस्को कन्भेक्स-
दिगं फर्नाईमा रहन्छ ।

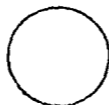
सुपरफिसियाल पाम र आर्चको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

स्कीन ?

पामेरिस व्रीभिस ?

पामर फेसिया ?

बीहाईन्डमा—

आनुलर लीगामेन्ट ?

लिटिलफिङ्गरको मासल्सको अरिजिन भयाको ठाउँ ?

सुपरफिसियाल फ्लेक्स मासल्सको टेन्डेन्स ?

मिडियाननार्भ ?

आल्टरनार्भको डिभिजन ?

सुपरफिसियाल पामर आर्चवाट

४ डिजिटल ब्रेक्षेस उठछ ।

येस्ले लिटिल फिङ्गरको आल्टर साइडलाई र लिटिल र
मिडिल इन्डेक्स फिङ्गर्सको वोचको २ साइड्सलाई सफाई गर्छ ।
यो डिजिटल आर्टरिजहरू फिङ्गर्सको साइड्सवाट जादा डिजिटल

नाभको वीलोमा रहन्छ । यो डिजिटल आर्टरिजहरू लाष्ट फ्ल्या-
ड्सको मिडिलमा पुगी ? ? फिङ्गरको साइडमा जो आर्टरिज छ
तेसैको साथ मील्छ ।

आक्सिलाको बयान तमाम ।

ट्राङ्कको आर्टरिजको बयान ।

डिसेन्डिङ्ग आवार्टाको २ पोर्स-स हुन्छन् ।

१ थोस्यासिक आवार्टा ।

२ आब्डोमिनल आवार्टा ।

थोस्यासमा रहने थोस्यासिक आवार्टा ।

आब्डोमेनमा रहने आब्डोमिनल आवार्टा ।

थोस्यासिक आवार्टाको बयान ।

यो फोर्थ डर्सल भाट्टिब्राको लेफ्ट साइडको लोवर वर्डरदेखी
शुरू हुन्छ र डायफ्रामको आवार्टिक वोमिडमा टर्मिनेशन हुन्छ,
अर्थात् लाष्ट डर्सल भाट्टिब्राको लोवर वर्डरको बाडोको फ्रान्टमा
तमाम हुन्छ ।

यो थोस्यासिक आवार्टा शुरू भयाको ठाउँ स्पाइनको लेफ्ट
साइडमा रहन्छ । तलतिर आउने बेलामा ई स्पाइनल कलमको

माझमा वस्छ, टार्मिनेशन हुने वेलामा स्पाइनल कलमको फ्रान्टमा रहन्छ । ग्नो पोष्टीरियेर मिडियाष्टिनलको व्याक्पार्टमा रहन्छ ।

थोन्सासिक आवाटाको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

लेफ्ट पाल्मेनोरी आर्टरी	१
लेफ्ट ब्रोङ्गस	१
पेरिकार्डियाम	१
इस्वोफेगस	१

साईड साईडमा—

इस्वोफेगस	१
भीनाआजाइगस मेजर	१
थोन्सासिक डाक्ट	१

लेफ्ट साईडमा—

लेफ्ट लाङ	१
प्लुरा	१
वीलोमा—	
इस्वोफेगस	१

बोहार्डमा—

भार्टिब्रल कलम	१
भीनाआजाइगस साइनर	१

थोन्सासिक आवाटाको

प्रेञ्जेसको नाम ।

- १ पेरिकार्डियाक ।
- २ ट्रोन्कियाल ।
- ३ इस्वोफेजियाल ।

४ पोष्टीरियेर मिडियाष्टिनाल ।

५ इन्टर कष्टल ।

पेरिकार्डियाकको कुरा ।

यो २।३ वोटा हुन्छ । पेरिकार्डियामलाई सप्लाई गर्छ ।

ब्रोनकियाल आर्टिजको कुरा ।

यो पनि २।३ ओटा हुन्छ । लाङ्सलाई पोष्टाई दीने काम गर्छ । यो राइट साइडको ब्रोनकियाल आर्टिज फाष्ट आवाटिङ्ग इन्टर कष्टलको साथ उठछ । लेफ्टदिङ्गको ब्रोनकियाल आर्टी थोस्पासिङ्ग आवाटिङ्ग उठछ । कोहीरको राइट ब्रोनकियाल पनि लेफ्टदिङ्गवाट उठछ । यस्ले ब्रोनकियोल्ब्युस, ब्रोनकियाल ग्ल्यान्ड्स, लाङ्सको सेलिउलार टिस्युर इस्वोफेगसलाई सप्लाई गर्छ ।

इस्वोफेजियाल आर्टिजको कुरा ।

यो ४।५ वोटा हुन्छ । आवाटको फ्रान्टवाट उठी बोविक भै डाउनवार्डवाट येस्वोफेगसमा जान्छ । यो आवभमा इन्फोरियेर थाइरयेड आर्टिजको येस्वोफेजियाल ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । वीलोमा फ्रेनिक र ग्याष्ट्रिक आर्टिजको आसीन्डिङ्ग ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

पोष्टीरियेर मिडियाष्टिनाल आर्टिजको कुरा ।

येस्को धेरै साना र हाँगा हुन्छन् । मिडियाष्टिनामको ग्ल्यान्ड्स र येलिगेलार टिस्युलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टरकष्टल आर्टरिजको कुरा ।

यो आवाटीको व्याकवाट उठछ । १।१ डिगमा १०।१० हुन्छ ।
 हुई ओटा सुपीरियेर इन्टरकष्टल येस्पेसमा साव्क्केभिवानवाट
 आयाको सुपीरियेर इन्टरकष्टल आर्टरीले सप्लाई गर्छ । टेन्थ
 इन्टरकष्टल आर्टरी, लाष्ट रिबको लोवर वर्डरवाट जान्छ । येस्को
 दोहो नाम, साव्कष्टल आर्टरी भन्छन् । राईट इन्टरकष्टल आ-
 र्टरिज, लेफ्ट इन्टरकष्टल आर्टरिज भन्दा लामू हुन्छ । यो आउट-
 वार्डदिग्मा भाटित्रीको बडिजको माथीवाट इन्टरकष्टल येस्पेसमा
 जान्छ । येस्लाई प्लुरा, इस्वोफेग्स, थोस्पासिकडाक्ट, सिम्प्याथा-
 टिकनार्भ र भीनाआजाइगस मेजरले काभार गर्छ । लेफ्ट इन्टर-
 कष्टल आर्टरिज पनि आउटवार्डदिग्मा जान्छ । सिम्प्याथाटिकनार्भ
 येस्को माथीवाट जान्छ । अपर २ इन्टरकष्टलको माथीवाट सुपी-
 रियेर इन्टरकष्टल भेन जान्छ । लोवर इन्टरकष्टल आर्टरिजको
 माथीवाट भीनाआजाइगस माइनर जान्छ । १।१ इन्टरकष्टल
 येस्पेसमा इन्टरकष्टल आर्टरी आउटवार्डदिग्मा गै येक्सटर्नल
 इन्टरकष्टल मासल्सको माथीवाट जान्छ र येसलाई फ्रान्टमा प्लुरा
 र फेसियाले काभार गर्छ, फेरी २ येक्सटर्नल र इन्र्नल इन्टरकष्टल
 मासल्सको बीचवाट गै बोव्विक भै उठी माथीछो रिबको लोवरव-
 र्डरको ग्रुभवाट फर्वाडदिग्मा गै इन्टर्नल म्यामरी आर्टरीको इन्ट-
 रकष्टल वेन्सको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फाष्ट आवाटिक इन्टरकष्टल आर्टरी, सुपीरियेर इन्टर-
 कष्टल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । लाष्ट थ्री इन्टर-
 कष्टल आर्टरिज आव्डोमेनको मासल्सको बीचवाट गै फ्रान्टमा

येपिग्याष्ट्रिकफ्रेनिक र लाम्बर आर्टरिजको साथ आनाष्टोमो-
सिस हुन्छ ।

१।१ इन्टरकण्टेलआर्टरिजको साथ—

माथीमा ... भेन ।

माझमा ... आर्टरी ।

वीलोमा ... नाभ्र जान्छ ।

अपर इन्टरकण्टेल येस्वेसमा आर्टरीको—

माथीवाट ... नाभ्र जान्छ ।

माझमा ... आर्टरी ।

वीलोवाट ... भेन जान्छ ।

इन्टरकण्टेल मासलसले इन्टरकण्टेल आर्टरिजलाई रक्ष्या-
गरेको छ ।

१।१ इन्टरकण्टेल आर्टरीको ३।३ ब्रेञ्चेस हुन्छन्—

१ पोष्टीरियेर ब्रेञ्च, दोस्रो नाम डर्सल ब्रेञ्च ।

२ स्पाइनल ,, ।

३ कोल्याटास्याल इन्टरकण्टेल ब्रेञ्च ।

पोष्टीरियेर

अथवा

डर्सल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो व्याकवार्डिदिग्मा गै आन्टीरियेर कष्टो ट्रुथान्सभर्स
लीगामेन्टको इन्नर साईडमा गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

वेक्सटर्नल ब्रेञ्च ?

इन्टर्नल ,, ?

येस्ले व्याकको मासल्स र इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाइ गर्छ ।

स्पाइनल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो इन्टर भाटिब्रल फोरामेनवाट स्पाइनल केनाल भीत्र गै स्पाइनलकर्ड, मेम्ब्रेन र भाटिब्रीको घडिजलाई सप्लाइ गर्छ ।

कोल्याट्रान्याल इन्टर कण्टेल ब्रेञ्चको कुरा ।

यो रिबको आङ्गलको नजीकवाट उठछ र तल्लो रिबको अपर वर्डरवाट जान्छ र इन्टर्नल म्यामारीको आन्टीरियर इन्टर कण्टेल ब्रेञ्चसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

थोन्यासिक आवाटी तमाम् ।

आब्डोमिनल आवाटीको बयान ।

यो डायफ्रामको आवाटिक वोसिङ्गवाट शुरू हुन्छ अर्थात् लाष्ट इर्सल भाटिब्राको वाडीको लोवर वर्डरको फ्रान्टवाट शुरू हुन्छ । भाटिब्रल कलमको थोरै लेफ्टदिग्मा र तल्लोदिग्मा गै फोर्थ लास्वर भाटिब्राको वाडीमा र मिडिललाईनको थोरै लेफ्ट दिग्मा तमाम हुन्छ र २ कसन इलियाक आर्टिजले डिभाइड हुन्छ ।

आब्डोमिनल आवाटीको रिबेशन ।

फ्रान्टमा—

लेसर ओमेन्टम १

ष्टम्याक	१
सिलियाक भाक्सस आर्टरीको ब्रेञ्चेस	१
सोलारफ्लेक्सस	१
स्लिन्निक भेन	१
प्यान्क्रियास	१
लेफ्टरिनल भेन	१
ट्रान्सभर्स डीयोडिनाम	१
मेसेन्टेरी	१
आवार्टिक फ्लेक्सस	१

राईट साइडमा—

डायाफारमको राईट

क्रास १

इन्फीरियर भीनाकाभा १

भीनाआजाइगस मेजर १

थोस्वासिक डाक्ट १

राईट सेमिलुनर ग्या-

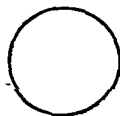
ङ्गिलियान १

लेफ्ट साइडमा—

सिम्याथाटिक नाभ

लेफ्ट सेमिलुनर ग्या-

ङ्गिलियान

थीहार्डन्डमा—

लेफ्ट लाम्बर भेन्स १

रिसेप्टाक्युलामकाइली १

थोस्वासिक डाक्ट १

भार्टिब्रल कलम १

आब्डोमिनल आवाटीको

ब्रेञ्चेसका नाम ।

जुन हिस्सासँग उठेको छ उसै बसैको नाम—

१ फ्रेनिक ।

२ सिलियाक आक्सिस ।

{ १ ग्याष्ट्रिक ।
२ हेपेटिक ।
३ स्टिमिक ।

३ सुपीरियर मेसेन्टेरिक ।

४ सुप्रारिनल ।

५ रिन्याल ।

६ स्पामेटिक । (यो गेलमा मात्र छ, फीमेलमा छैन)

७ ओभेरियान । (यो फीमेलमा मात्र छ, मेलमा छैन)

८ इन्फीरियर मेसेन्टेरिक ।

९ लाम्बर ।

१० स्पाक्रामीडिया ।

यो आब्डोमिनल आवाटीको २ किसिमको ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

भिसिरामा सप्लाई गर्नेलाई भिसिस्पाल ब्रेञ्चेस भन्छन् ।

आब्डोमेनको वाललाई सप्लाई गर्नेलाई पेराइटल ब्रेञ्चेस भन्छन् ।

भिसिन्याल ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ सिलियाक आक्सिस ।

{ १ ग्याष्ट्रिक ।
२ हेपेटिक ।
३ स्टिमिक ।

२ सुपीरियर मेसेन्टेरिक ।

३ इन्फीरियर मेसेन्टेरिक ।

४ सुप्रारिनल ।

५ रिन्याल ।

६ स्पामेंटिक । (मेलमा)

७ ओभेरियान । (फीमेलमा)

पेराइटल ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ फ्रेनिक ।

२ लाम्बर ।

३ स्पाक्रामीडिया ।

सीलियाक आफिससको कुरा ।

यो ३ इन्ध्री जत्ती लामो हुन्छ । यो डायफ्रामको आवाटिक ओमिड्ङ्को मार्जिनको नजीकवाट उठछ ।

येस्को ३ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ ग्याष्ट्रिक आर्टरी ।

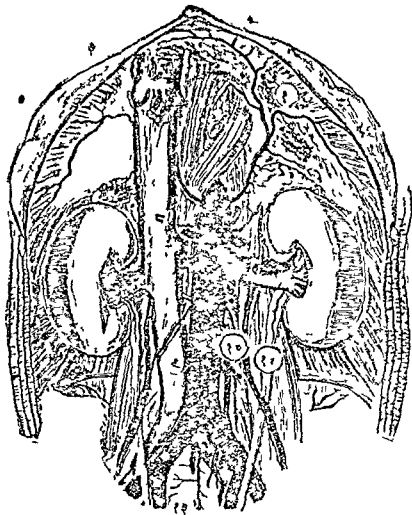
२ हेपेटिक आर्टरी ।

३ स्प्लीनिक आर्टरी ।

ग्याष्ट्रिक आर्टरीको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम करोनरी आर्टरी भन्छन् । यो अपवार्ड र लेफ्ट साइडमा एम्याकको कार्डियाक अरीफिससम्म जान्छ । येस्को ब्रेञ्चेसहरूले येस्वोफेग्सलाई सल्लाई गर्छ र थोस्यासिक आवाट्याट आयाको येस्वोफेजियाल आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्को अरु ब्रेञ्चेसहरूले एम्याकको कार्डियेकएन्डलाई

• नं ९८ एबडमिनाल आर्बोटीर तिसको त्रांच हर ।

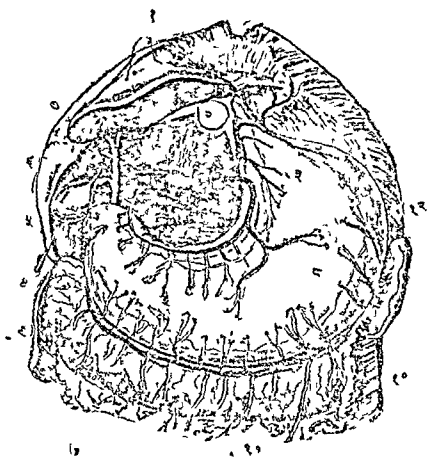

१४

१ डायफ्राम को आण्डार सार्फैस । २ ईसोकैजियाल वोपनि ।
 ३ हिपाटिक भेन । ४ सिलियाक एकसिस । ५ रिनाल आर्बोटीर ।
 ६ रिनाल भेन । ७ किलडनि । ८ सुपिरियार मेसेण्ट्र । ९ ईनफि-
 र्भेना केभा । १० ईनफिरियार मेसेण्ट्र । ११ इउरेटीर । १२ एब-
 डमिनाल एर्बोटा । १३ सेक्रामिडिया कमान इलियाक । १४
 इग्गार्नाल इलियाक ।

नं ८० लिभार उठाइ लेसार वोमेण्डाम रिमुभ गरि सिलिया

एकसिस र तेसको ब्रांच हरु देखिन्छ ।

- १ लेफ्टल्लोव । २ एवडमिनाल एवोर्टा । ३ सिलियाक एकसिस ।
४ पेनक्रियास । ५ गलब्लाडार । ६ हिपाटिक डाकट । ७ राइटल्लोव
८ एमाक । ९ गेष्टी एपिप्लयका डेकष्टा । १० गेष्ट एपिप्लयका मिनिष्टा
११ ग्रेट वोमेण्डाम । १२ स्पिन ।

सप्लाई गळ र स्प्लिनिक आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । फेरी यो आर्टरी लेफ्टडिग्वाट राइटडिग्मा एम्याकको लेसर काभेचरको घाटोगरी पाइलोरसको साथसम्म पुग्छ र एम्याकको २ सफेसेसलाई हाँगा दिन्छ । यो टर्मिनेशन हुदा हेपेटिकको पाइलोरिक ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

हेपेटिक आर्टरीको कुरा ।

यो फर्वाड र राइटडिग्मा एम्याकको पाइलोरिकएण्डको अर्परमार्जीन सम्म जान्छ र फोरामेन आफ उइन्सलोको लोवर वाउन्डरी बन्छ । फेरी यो लेसर वोमेन्टमको २ पत्रको बीचबाट अपवार्डडिग्मा जान्छ र फोरामेन आफ उइन्सलोको फ्रान्टबाट लिभारको ट्र्यान्सभर्स फीसरमा पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

राईट ?

लेफ्ट ?

यो २ ब्रेञ्चेसले भिना पोर्टी र हेपेटिक डाक्टको साथ लिभारको राईट लोवर लेफ्टलोवलाई सप्लाई गर्छ ।

हेपेटिक आर्टरी लेसर वोमेन्टमको राईटवर्डरबाट जादा डाक्टस कम्युनिस कलिडोक्सर पोर्टल भेन्सको साथ साथ जान्छ । यो डाक्टस हेपेटिकआर्टरीको राईटमा रहन्छ । पोर्टल भेन विहाइन्डमा रहन्छ ।

हेपेटिक आर्टरीको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ पाइलोरिक ।

- २ ग्याष्ट्रोडियोडिनेलिस । { १ ग्याष्ट्रो येपिप्लरकाडेक्स्ट्रा ।
 २ प्यान्क्रियाटिकोडियोडि-
 नेलिस सुपीरियेर ।
- ३ सिष्टिक ।

पाइलोरिक वेञ्चको कुरा ।

यो हेपेटिक आर्टरीवाट उठी पाइलोरसको आवभवाट प्ट-
 म्याकको पाइलोरिकएन्डमा जान्छ । यो राईटदिग्वाट लेसर
 कार्भेन्चर भै लेफ्टदिग्मा जान्छ । ग्याष्ट्रिक आर्टरीको साथ आना-
 प्टोमोसिस हुन्छ ।

ग्याष्ट्रोडियोडिनेलिसको कुरा ।

यो डियोडिनामको फाष्टपार्टको वीहाईन्ड र लोवरवर्डरमा
 पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ, त्यो २ ब्रेञ्चेसको नाम—

- १ ग्याष्ट्रोयेपिप्लइकाडेक्स्ट्रा ।
 २ प्यान्क्रियाटिकोडियोडिनेलिस सुपीरियेर ।

ग्याष्ट्रोयेपिप्लइकाडेक्स्ट्राको कुरा ।

यो प्टम्याकको ग्रेटर कार्भेन्चरको राईटदिग्वाट ग्रेट वोमे-
 न्टमको २पत्रको वीचवाट लेफ्टदिग्मा जान्छ । स्थलिक आर्टरी-
 वाट आयाको ग्याष्ट्रोयेपिप्लइकासिनिष्ट्राको साथ आनाष्टोमो-
 सिस हुन्छ ।

प्यान्क्रियाटिकोडियोडिनेलिस सुपीरियेरको कुरा ।

यो डियोडिनाम र प्यान्क्रियासको मार्जीन्सको वीचवाट
 तलतिर जान्छ र येही १ डियोडिनाम र प्यान्क्रियालाई सप्लाई

गर्छ । सुपीरियेर मेसेन्टेरिक आर्टरीवाट आयाको इन्फीरियेर प्यान्क्रियाटिकोडियोडिनाल ब्रेञ्चको साथ र स्प्लिनिक आर्टरीको प्यान्क्रियाटिक ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सिष्टिक आर्टरीको कुरा ।

यो राईट हेपेटिक आर्टरीवाट उठी अपवार्ड र फर्वार्डदिग्मा गल्व्वाडरको नेकसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ र गल्व्वाडरलाई सप्लाई गर्छ ।

स्प्लिनिक आर्टरीको कुरा ।

यो सिलियाक आक्सिसको ३ ब्रेञ्चेस मध्ये यो ठुलो ब्रेञ्च हो । यो प्यान्क्रियासको अपर वर्डरवाट स्प्लिनिकभेनको साथ लेफ्ट साइडमा गै स्प्लिनमा पुग्छ । येस्को ४ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ प्यान्क्रियाटिकीपार्भी ।

२ प्यान्क्रियाटिकाम्याग्ना ।

३ ग्याष्ट्रिक ।

४ ग्याष्ट्रोपेप्लिकसिनिष्ट्र ।

प्यान्क्रियाटिकीपार्भी र प्यान्क्रियाटिकाम्याग्नाको कुरा ।

यो धेरै साना २ ब्रेञ्चेस हुन्छन् । प्यान्क्रियासको अपरवर्डर वीहाइन्डवाट गै प्यान्क्रियासको मिडिल र लेफ्ट साइडलाई सप्लाई गर्छ । हेपेटिकको प्यान्क्रियाटिक ब्रेञ्चेसको साथ र सुपीरियेर मेसेन्टेरिक ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ग्याष्ट्रिक आर्टरीको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम भ्यासाब्रीभिया भन्छन् । यो ५।७ सान्द्र ब्रेञ्चेस हुन्छन । येस्ले एम्ब्याकको ग्रेट कार्भेचरलाई सप्लाई गर्छ र ग्याष्ट्रिकको ब्रेञ्चेस र ग्याष्ट्रोयेपिप्लुइकासिनिस्ट्राको साथ आना-ष्टोमोसिस हुन्छ ।

ग्याष्ट्रोयेपिप्लुइकासिनिस्ट्राको कुरा ।

एम्ब्याकको ग्रेट कार्भेचरको लेफ्टदिग्वाट राइटदिग्मा जान्छ । ग्याष्ट्रोयेपिप्लुइकाडेक्स्ट्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपीरियेर मेसेन्टेरिक आर्टरीको कुरा ।

येस्ले डियोडिनामको फाष्टपार्ट बाहेक साहा स्माल इन्टेष्टा-इनलाई सप्लाई गर्छ । सिकामोआसीन्डिङ्कोलन र ट्र्यान्सभर्सको-लनलाई पनि सप्लाई गर्छ । यो आब्डोमिनल आवाटार्को फ्रान्ट पार्टवाट र सिलियाक आक्सिसको ३ इञ्च वीलोवाट उठछ । येस्को अरिजिन भयाको टाउमा स्प्लिनिकभेन र प्यान्क्रियाले काभार गर्छ । फेरो यो फर्वार्डदिग्मा प्यान्क्रियास र डियोडिनामको ट्र्यान्सभर्स पोर्सनको बीचवाट गै मेसेन्टेरिकको २ पत्रको बीचवाट गै राइट इलियाकफसासम्म पुग्छ र टर्मिनेट हुन्छ ।

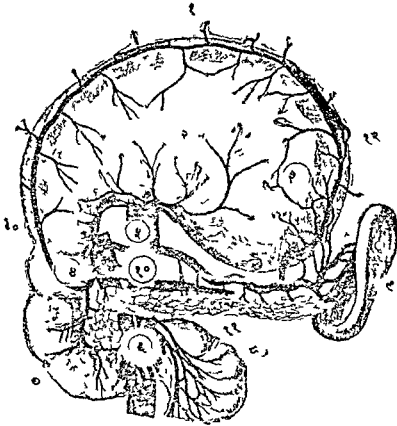
सुपीरियेर मेसेन्टेरिकभेन र सुपीरियेर मेसेन्टेरिकप्लेक्स-सको नाभर्स । यो आर्टरीको साथ २ जान्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१. इन्फीरियेर प्यान्क्रियाटिकोडियोडिनाल ।

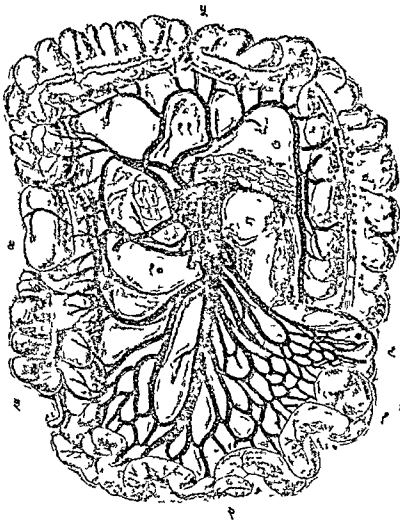
२. भ्यासाइन्टेष्टाइनीटेनुइस ।

- न ८१ टमाक उठाइ ट्रानसभास^१ भेसो कोलान रिमुभ गरि सिलियाक एकसिसर तेसको ब्रा च हरू देखिन्छ ।

- १ ग्रेट वोभेण्डाम को ब्रा'च हरू । २ टमाक । ३ कार्डिया । ४ पाइलोरास । ५ एवडमिनाल एवोर्टा । ६ सुपिरियार भेसेपिछ । ७ डिबोडिनाम । ८ पे क्लियास । ९ स्मिन । १० सिलियाक एकसिस । ११ स्मिनिक आर्टोरि । १२ गेट्रोएपिप्लयकासिनिष्टा । १३ गेट्रो एपिप्लयका डिकष्टा ।

नं ८२ सुपिरियार मेसेण्ड्रि, आर्टीरि र तिसकी ब्रांच हरू ।

- १ जेजुनाम । २ इलियाम । ३ सिकाम । ४ एसेण्डिकोलान ।
५ टानस् भास कोलान । ६ डिसेण्डिकोलान । ७ पेनक्रियास । ८
सुपिरियार मेसेण्ड्रि । ९ भेसा इनटेस टाइनाइ टेनुइ । १० कलिका
डेकटा । ११ कलिका मिडिया ।

३ इलियोकलिक ।

४ कलिकाडेक्स्ट्रा ।

५ कलिकामिडिया ।

इन्फीरियर प्यानक्रियाटिकोडियोडिनालको कुरा ।

यो प्यानक्रियासको बीहाईन्डवाट उठी प्यानक्रियासको ड र डियोडिनामको बीचवाट राईटसाईडमा जान्छ । सुपीरियर प्यानक्रियाटिकोडियोडिनाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । यस्तै प्यानक्रियास र डियोडिनामलाई सप्लाई गर्छ ।

भ्यासाइन्टेष्टाइनोटेनुइसको कुरा ।

यसको १२।१५ ब्रेञ्चेस हुन्छ । मेसेन्टेरिकको २ लेयार्सको बीचवाट गै जिज्युनाम र इलियामलाई सप्लाई गर्छ । यो ब्रेञ्चेस सैको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इलियोकलिक आर्टरीको कुरा ।

यो मेसेन्टेरिकको २ लेयार्सको बीचवाट राईट इलियाक फासम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम —

१ इन्फीरियर ब्रेञ्च ।

१ सुपीरियर „ ।

इन्फीरियरले इलियाम र सिकामलाई सप्लाई गर्छ । भ्यासाइन्टेष्टाइनोटेनुइसको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपीरियर ब्रेञ्चले कोलनलाई सप्लाई गर्छ र कलिकाडेक्स्ट्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

कलिकाडेवस्ट्राको कुरा ।

यो पेरिटोनियामको वोहाईन्डवाट गै आसीन्डिङकोलनकी मिडिलसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ आसीन्डिङ ब्रेञ्च ।

१ डिसीन्डिङ ” ।

आसीन्डिङ ब्रेञ्च, कलिकामिडियाको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डिसीन्डिङ ब्रेञ्च, इलियोकलिकको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

कलिकामिडियाको कुरा ।

यो सुपीरियर मेसेन्टेरिकको अपरपार्टवाट उठछ र फर्वाँडिङमा गै ड्रान्सभर्स मेसोकोलानको २ ल्येयर्सकी वोचवाट गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

राईट साईडमा १

लेफ्ट ” १

राईट साईडमा जाने, कलिकाडेवस्ट्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

लेफ्ट साईडमा जाने, कलिकासिनिस्ट्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

यो आर्टरीको ब्रेञ्चेसहरू पेरिटोनियामको २ ल्येयर्सकी वोचवाट जान्छ ।

इन्फीरियर मेसेन्टेरिक आर्टरीको कुरा ।

यो सुपीरियर मेसेन्टेरिक भन्दा स्याल हुन्छ । आवाटकी

लेफ्ट साईडवाट र कमनइलियाक आर्टरिजको १, २ इञ्च साथी-
वाट उठछ । यो डाउनवार्डदिग्मा लेफ्ट इलियाक फसासम्म गै
सेसोरेक्टमको २ लेयर्सको बीचवाट गै पेल्विससम्म पुग्छ र सुपी-
रियेर हेमोरह्येडल आर्टरी हुन्छ । येस्ले डिसेन्डिङ कोलन, सिग्-
माईड फ्लेक्सर र रेक्टमलाई सँझाई गर्छ ।

येस्को ब्रेञ्जेसको नाम—

१ कलिकासिनिस्ट्रा ।

२ सिग्मयेड ।

३ सुपीरियेर हेमोरह्येडल ।

कलिकासिनिस्ट्राको कुरा ।

यो पेरीटोनियामको वीहाईन्डवाट गै लेफ्ट किडनीको
फ्रान्टमा र डिसेन्डिङ कोलनमा पुग्छ र येस्को २ ब्रेञ्जेस हुन्छ—

१ आसीन्डिङ ब्रेञ्च ।

१ डिसेन्डिङ „ ।

आसीन्डिङ ब्रेञ्च, कलिकामिडियाको साथ आनाप्टोमो-
सिस हुन्छ ।

डिसेन्डिङ ब्रेञ्च, सिग्माईड आर्टरीको साथ आनाप्टोमो-
सिस हुन्छ ।

सिग्मयेड आर्टरीको कुरा ।

यो वोव्लिक भै डाउनवार्डदिग्मा स्वित्रास मासलको आवभवाट
कोलनको सिग्माइड फ्लेक्सरमा पुग्छ र २ ब्रेञ्जेस हुन्छ । र तेसैलाई
सँझाई गर्छ । यो आवभमा कलिकासिनिस्ट्राको साथ र वीलोमा

सुपीरियेर हेमर हयेडल आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपीरियेर हेमरहयेडल आर्टरीको कुरा ।

यो मेसोरेक्टमको २ लेयार्सको बीचबाट पेलिभस्मा जान्छ । जाने बेलामा युरिटर र लेफ्ट कमनडलियाक भेसल्सलाई फस गर्छ । येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ, रेक्टमको २ दिग्मा जान्छ । मिडिल हेमरहयेडल आर्टरिज र इन्टर्नलप्युडिक आर्टरीबाट धायाको इन्फोरियेर हेमरहयेडल ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुप्रारिनल आर्टरीको कुरा ।

यो २ वटा हुन्छ । आवाटाबाट जाहोँ सुपीरियेर मेसेन्टे-रिक आर्टरी उठेको छ तेसैफो २ दिग्माट उठछ । यो वोब्रिक भै अपवार्ड र आउटवार्डदिग्मा डायफारमको क्रुराको माथीबाट सुप्रारिनल क्याप्सुलको आन्डर सर्फेसमा पुग्छ र तेसैलाई सप्लाइ गर्छ । रिनल आर्टरी र फ्रेनिक आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

रिनल आर्टरिजको कुरा ।

यो २ वटा हुन्छ । आवाटाको २ दिग्माट र सुपीरियेर मेसेन्टेरिक आर्टरीको वीलोबाट उठी आउटवार्ड दिग्मा डायफारमको फ्रासको माथीबाट रिनलभेन र युरिटरको साथ किडनीमा जान्छ ।

राईट रिनल आर्टरी, लेफ्ट रिनल आर्टरी भन्दा लामो हुन्छ । यो राईट रिनल आर्टरी इन्फोरियेर भिनाकाभाको वीहाइन्डबाट जान्छ । यो रिनल आर्टरिज किडनीमा जादा १।५ ब्रेञ्चेस हुन्छ र किडनीलाई सप्लाइ गर्छ ।

रिनलभेन र युरिटारको बीचमा रिनलआर्टरी रहन्छ । अर्थात् भेन फ्रान्टमा, युरिटर वीहाईन्डमा, कोही र को दोस्रा रिनल आर्टरी देखिन्छ, रहे छ भने नाम इन्फोरियेर रिनल आर्टरी भन्छन् ।

स्पामेटिकआर्टरिजको कुरा ।

यो मेलमा मात्र देखिन्छ । यो २ ओटा हुन्छ । आवाटाको फ्रान्टवाट र रिनलआर्टरिजको वीलोवाट उठछ । यो बोविक भै आउटवार्ड र डाउनवार्ड दिग्मा पेरिटोनियामको वीहाईन्डवाट र खोवासमासलको आवभवाट युरिटर र येक्सटर्नलइलियाक आर्टरीको लोवरपार्टलाई क्रस गरी इन्टर्नल आवडोमिनल रिड्डी-येर इन्गुइनल केनालको वाटोगरी स्क्रोटमभिन्न टेष्टिसमा जान्छ र टेष्टिकललाई सप्लाइ गर्छ । राईट स्पामेटिक आर्टरी इन्फोरियेर भिनाकाभाको फ्रान्टमा रहन्छ । लेफ्ट स्पामेटिकआर्टरी कोलनको सिग्माइड फलेक्सरको विहाईन्डमा रहन्छ । यो स्पामेटिकआर्टरी इन्गुइनल केनालवाट जादा स्पामेटिककर्ड बन्ने अरु चीज मिलिकन स्क्रोटमभिन्न टेष्टिकलमा जान्छ । येस्को धेरै ब्रेञ्चेस हुन्छ । येसमध्ये २ । ३ वोटाले भ्यासडिफारेन्स र येपिडिडिमिसलाई सप्लाइ गर्छ । येस्को अरु २ ब्रेञ्चेसले ट्यूनिका आल्ब्यूजिनिया र टेष्टिसलाई सप्लाइ गर्छ ।

घोमेरियान आर्टरिजको कुरा ।

यो खाली फिमेलमा मात्र हुन्छ । यो २ हुन्छ । येस्ले वोभेरिजलाई सप्लाइ गर्छ । यो आवडोमिनल क्याभिटीवाट वाहर आउ-

दैन । यो आर्टरिजको अरिजिन मेलको स्पामेटिक आर्टरिज जाहाँ वाट हुन्छ तेही ठाउँवाट अरिजिन हुन्छ । यो पेल्विसको मार्जीनसम्म पुगी युटेरसको ब्रड लीगामेन्टको २ लेयर्सको बीचवाट गै बोभेरोलाई सप्लाई गर्छ । येस्को १।२ वोटा ब्रेञ्चेसले फ्यालोपियान्ट्युलाई सप्लाई गर्छ । येस्को अरु १ वोटा ब्रेञ्च युटेरसको साईडमा गै युटेराइन आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

फ्रेनिक आर्टरिजको कुरा ।

यो २ वोटा साना २ ब्रेञ्चेस हुन्छन । यो आवार्टाको फ्रान्ट-वाट र सिलियाक आक्सिसको आवभवाट उठछ । यो डायफारमको कुराको माथीवाट वोब्लिक भै अपवार्ड, आउटवार्ड र आन्डर सर्फेसमा पुग्छ र सेन्ट्रल टेन्डनसम्म पुगी २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम

१ इन्टर्नल ब्रेञ्च ।

१ येक्सटर्नल „ ।

इन्टर्नल ब्रेञ्च, थोस्पाक्सको फ्रान्टमा जान्छ र डायफारमलाई सप्लाई गर्छ र मास्कुलोफ्रेनिक, कोमिसनाभाईफ्रेनिसी र येस्को दोस्त्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

येक्सटर्नल ब्रेञ्च, थोस्पाक्सको साईडमा जान्छ र इन्टरकष्टल आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

लाम्बर आर्टरिजको ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो थोस्पासिक आवार्टावाट आयाको इन्टर कष्टल आर्टरी जस्तो हो । १।१ डिग्रमा १।४ हुन्छ । आवार्टाको व्याकपार्टवाट

उठछ र आउटवार्ड र व्याकवार्डिङ्गमा गै लाम्बर भाटिब्रीको वडिजको साइडसमा पुग्छ । लाम्बर भाटिब्रीको टूथान्सभर्स प्रसे-सेसको बीचमा पुगी २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ डर्सल ... ब्रेञ्च ।

१ आब्डोमिनेल ,, ।

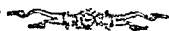
डर्सल ब्रेञ्चवाट १ वोटो स्पाइनल ब्रेञ्च उठछ तैस्ले स्पाइनल केनालभीत्र गै स्पाइनलकर्ड, मेम्ब्रेन्स र भाटिब्रीको वडिजलाई सप्लाई गर्छ र व्याकमासल्स र इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

आब्डोमिनेल ब्रेञ्च, आउटवार्डिङ्गमा क्वाड्रेटस लम्बोरम मासलको फ्रान्ट र वीहाईन्डवाट जान्छ ।

मिडिल स्पाक्राल आर्टरीको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम स्पाक्रालमिडिया । यो १ वोटो साल आर्टरी हो, आवाटार्को वाइफकेशन हुने ठाउँको व्याकपार्टवाट उठछ । यो लाष्ट लाम्बर भाटिब्रीको वाडीको फ्रान्ट र मिडिल-लाइनवाट स्पाक्राम र कक्सिक्सको अपरपार्टसम्म पुग्छ । ल्या-टास्युल स्पाक्राल आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । रेक्ट-सको पोष्टेरियर सर्फेसलाई सप्लाई गर्छ । यो टार्मिनेशन हुने बेलामा सानु २ आर्टरिज भै सिम्प्याथाटिक नार्भको सानु २ ब्रेञ्चे-सको साथ मिलि कक्सिजियाल ग्ल्यान्ड हुन्छ । येस्को नाम लुस्काज ग्ल्यान्ड । यो कक्सिक्सको टिपको नजीकमा पुग्छ ।

आब्डोमिनेल आवाटार् तमाम् ।

कमनइलियाक आर्टरीको बयान ।

आब्डोमिनल आवाटी तमाम् हुदा २ कमनइलियाक आर्ट-
रिज हुन्छ । यो फोर्थे लाम्बर भाटिवाको वाडीको लेफ्ट साईडबाट
शुरू भै यो डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा पेलिभकको मार्जीनसम्म
गै लाष्ट लाम्बर भाटिवा र स्पाक्रामको बीचको इन्टरभाटिब्रल
साक्टेनसम्म पुगी २ हाँगा हुन्छ । नाम—

१ वेक्सटर्नल इलियाक आर्टरी ।

१ इन्टर्नल " " ।

वेक्सटर्नल इलियाक आर्टरीले लोवर वेक्सट्रिमिटीलाई
सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल इलियाक आर्टरीले पेलिभकको भीत्रको चीजलाई
सप्लाई गर्छ ।

कमनइलियाक आर्टरी २ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । राइट
कमनइलियाक आर्टरी, लेफ्ट कमनइलियाक भन्दा लामो हुन्छ ।

राइट कमनइलियाक आर्टरीको रिबेसन ।

फ्रान्टमा—

पेरिटोनियास १

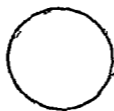
स्माल इन्टेष्टाइनस १

सिम्प्याथाटिक नाभर्स १

युरिटर १

इक्षर साइडमा—

×

आउटर साइडमा—

इन्फीरियेर भिनाकाभा ?
 राइट कमनइलियाक
 भेन ?
 स्त्रोवासम्याग्रस मासल ?

बोहारिन्डमा—

फोर्थ लाम्बर भार्टिब्रा ?
 फीफथ " " ?
 लेफ्ट कमनइलियाक भेन ?
 राइट " " ?

लेफ्ट कमन इलियाक आर्टरीको रिलेसन ।

फ्रान्टमा—

पेरिटोनियाम ?
 सिम्प्याथाटिक नाभर्स ?
 सुपीरियेर हेमरहयेडल आर्टरी ?
 युरिटर ?

इक्षर साइडमा—

लेफ्ट कमन इलियाक
 भेन ?

आउटर साइडमा—

स्त्रोवासम्याग्रस मासल ?

बोहारिन्डमा—

फोर्थ लाम्बर भार्टिब्रा ?
 फीफथ " " ?
 लेफ्ट कमनइलियाक भेन ?

कमन इलियाक आर्टरीको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ घेक्सटर्नल इलियाक आर्टरी ।

२ इन्टर्नल " " ।

यो २ आर्टरिज वाहेक घेसवाट साना २ ब्रेञ्चेसले पेरिटोनियाम, स्ववासम्याग्रस र युरिदर्सहरूलाई सप्लाई गर्छ । कोहो २ मा इलियोलाम्बर आर्टरी र रिनल आर्टरी, यो कमन इलियाक आर्टरीवाट उठछ ।

इन्टर्नल इलियाक आर्टरीको बयान ।

येस्ले भेलभिस्को वाल्स र घेस भीत्र रहने भिसिरालाई सप्लाई गर्छ र येस्ले जेनेरेटिभ अर्ग्यान्स र थाईको इन्टर साइडलाई पनि सप्लाई गर्छ । यो घेक्सटर्नल इलियाक आर्टरी भन्दा स्याल हुन्छ र $1\frac{1}{2}$ डेह इन्ची जत्ती लामो हुन्छ । यो कमन इलियाक आर्टरी जाहाँवाट वाइफर्केसन भयाकी छ तेसै ठाउँवाट उठछ र डाउनवार्डिग्मा जान्छ र ग्रेट स्पाक्रो साइटिक फोरामेनको अपर मार्जीनसम्म गै तमाम हुन्छ र २ ट्राङ्क्स हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर ट्राङ्क ।

२ पोष्टीरियेर " ।

यो वाइफर्केसन हुने ठाउँवाट हाइयोग्याष्ट्रिक आर्टरीको बोव्बिटारेटेडकर्ड । यो बोव्बिटारेटेड हाइयोग्याष्ट्रिक आर्टरी फर्वाई-

दिग्मा वृद्धरसम्म जान्छ र माथिल्लोदिग्मा आब्डोमेनको आन्टीरियेर
वालको न्याकपार्टमा जाहाँ आम्बेलाइकस छ तेसै ठाउँसम्म पुग्छ ।

इन्टर्नल इलियाक आर्टरीको रिलेशन ।

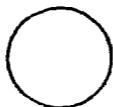
फ्रान्टमा—

पेरिटोनियाम ?

युरिटार ?

इअर साइडमा—

×

आउटर साइडमा—

स्वोवासभ्याग्रस मासल ?

थीडाइन्डमा—

इन्टर्नल इलियाक भेन ?

लाम्बो स्पाक्राल नार्भ ?

पोइरीफेरीस मासल ?

इन्टर्नल इलियाक आर्टरीको

ब्रेञ्जेसको नाम ।

आन्टीरियेर टाङ्काबाट—

१ सुपीरियेर भेसीक्याल ।

२ मिडिल भेसीक्याल ।

३ इन्फीरियेर भेसीक्याल ।

४ मिडिल हेमरहयेडल ।

५ अब्टरेटर ।

६ इन्टर्नलप्युडिक ।

७ सापेदिक आर्टरी ।

यो वाहेक फीमेलको { युरेटाइन आर्टरी ?
 { भेजाइन्याल ,, ? हुन्छ ।

सुपीरियर ट्राङ्क्वाट—

१ इलियो लाम्बर ।

२ ल्याटास्पाल स्पाक्राल ।

३ ग्लुटियाल ।

सुपीरियर भेसिक्यालको कुरा ।

हाइयोग्याष्ट्रिक आर्टरीको जुन हिस्सा वोव्बिटारेटेड हुनेन
 तसै ठाउँलाई सुपीरियर भेसिक्याल भन्छन । यसको ब्रेञ्चेसले
 ब्लाडरको साइड्स योपेक्स र वाडीलाई सप्लाई गर्छ । येस्वाट १ साल
 ब्रेञ्च उठछ । नाम आर्टरी आफ दी भ्यासडिफारेन्स । यो भ्यास-
 डिफारेन्सको साथ टेष्टिससम्म गै स्पामेटिक आर्टरीको साथ आ-
 नाष्टोमोसि हुन्छ । यसको अरु ब्रेञ्चेसले युरिटरलाई सप्लाई गर्छ ।

मिडिल भेसिक्याल आर्टरीको कुरा ।

कोही २ मा यो सुपीरियर भ्यासिक्यालवाट उठछ । येस्ले
 ब्लाडरको वेस र भेसिक्युली सेमिनेलिसको आन्डर सर्फेसलाई
 सप्लाई गर्छ ।

इन्फीरियर भेसिक्यालको कुरा ।

यो कोही २ मा मिडिल हेमरहयेडलवाट उठछ । येस्ले
 ब्लाडरको वेस प्रण्टेडग्ल्यान्ड र भ्यासिक्युली सेमिनेलिसलाई
 सप्लाई गर्छ ।

मिडिल हेमरहयेडल आर्टरीको कुरा ।

• यो इन्फीरियर भ्यसिक्र्यालको साथ २ उठछ । येस्ले येनास रेक्टमको आउटरदिग्को हिस्तालाई सप्लाई गर्छ । अरु २ ब्रेञ्चेस हेमरहयेडल आर्टरीको साथ आनाद्योमोसिस हुन्छ ।

युटेराइनको कुरा ।

यो ब्रड लीगामेन्टको २ पत्रका बीचबाट गै युटेरसको नेकसम्म पुग्छ र युटेरसलाई सप्लाई गर्छ र ओभेरियान आर्टरीको १ ब्रेञ्चको साथ आनाद्योमोसिस हुन्छ । येस्को १ ब्रेञ्चले सर्भिक्स युटेराइनलाई सप्लाई गर्छ । नाम सर्भाइकलब्रेञ्च । येस्को अरु ब्रेञ्चेसले भेजाइनालाई सप्लाई गर्छ । नाम आजाइगस आर्टरी आफ दी भेजाइना ।

भेजाइनल आर्टरीको कुरा ।

येस्ले भेजाइना, व्वाडरको नेक र रेक्टमलाई सप्लाई गर्छ ।

अव्टुरेटर आर्टरीको कुरा ।

यो पेल्विसको त्रिमको वीलोवाट फर्वाडदिग्मा अव्टुरेटर फोरामेनको अपरपार्टबाट जान्छ । यो पेल्विक क्याभिटीबाट जादा १ सर्ट केनालबाट जान्छ । यो सर्ट केनाल अस्प्युविसको आसीन्डिड रेमासको आन्डर सर्फेसको घुभ र अव्टुरेटर मेम्ब्रेनले चल्छ । पेल्विक क्याभिटी भीत्र यो आर्टरी पेरिटिनियामको मुनि पेल्विक फेसियाको माथोमा रहन्छ । यो आर्टरीको थोरै मुनिबाट अव्टुरेटर नार्भ जान्छ । पेल्विक भीत्र येस्को ३ ब्रेञ्चेस रहन्छ, पेल्विक बाहिर येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

७ साथेटिक आर्टरी ।

यो बाह्यक फीमेलको { युरेटाइन आर्टरी ?
 { भेजाइन्याल ,, ? हुन्छ ।

पोपीरियर ड्राक्वाट—

१ इलियो लाम्बर ।

२ ल्याटास्पाल स्पाक्काल ।

३ ग्लुटियाल ।

सुपीरियर भेसिक्यालको कुरा ।

हाइयोग्याष्ट्रिक आर्टरीको जुन हिस्सा वोव्जिटारेटेड हुन तेसै ठाउँलाई सुपीरियर भेसिक्याल भन्छन । यसको ब्रेञ्चेसले ब्लाडरको साइड्स येपेक्स र वाडीलाई सप्लाई गर्छ । येस्वाट १ स्माल ब्रेञ्च उठछ । नाम आर्टरी आफ दी भ्यासडिफारेन्स । यो भ्यासडिफारेन्सको साथ टेष्टिससम्म गै स्पामेटिक आर्टरीको साथ आनाद्योमोसि हुन्छ । यसको अरु ब्रेञ्चेसले युरिटरलाई सप्लाई गर्छ ।

मिडिल भेसिक्याल आर्टरीको कुरा ।

कोही २ मा यो सुपीरियर भ्यासिक्यालवाट उठछ । येस्ले ब्लाडरको वेस र भेसिक्युली सेमिनेलिसको आन्डर सर्फेसलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्फीरियर भेसिक्यालको कुरा ।

यो कोही २ मा मिडिल हेमरहयेडलवाट उठछ । येस्ले ब्लाडरको वेस प्रण्टेडग्ल्यान्ड र भ्यासिक्युली सेमिनेलिसलाई सप्लाई गर्छ ।

मिडिल हेमरहयेडल आर्टरीको कुरा ।

यो इन्फीरियर भ्यसिक्यालको साथ २ उठछ । येस्ले येनास रेक्टमको आउटरदिग्को हिस्सालाई सप्लाई गर्छ । अरु २ ब्रेञ्चेस हेमरहयेडल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

युटेराइनको कुरा ।

यो ब्रड लीगामेन्टको २ पत्रका बीचबाट गै युटेरसको नेकसम्म पुग्छ र युटेरसलाई सप्लाई गर्छ र ओभेरियान आर्टरीको १ ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्को १ वेञ्चले साभिक्स युटेराइनलाई सप्लाई गर्छ । नाम सर्भाइकलब्रेञ्च । येस्को अरु ब्रेञ्चेसले भेजाइनालाई सप्लाई गर्छ । नाम आजाइगस आर्टरी आफ दी भेजाइना ।

भेजाइनल आर्टरीको कुरा ।

येस्ले भेजाइना, ब्लाडरको नेक र रेक्टमलाई सप्लाई गर्छ ।

अव्टुरेटर आर्टरीको कुरा ।

यो पेल्विसको त्रिसको वीलोबाट फर्वार्डदिग्मा अव्टुरेटर फोरामेनको अपरपार्टबाट जान्छ । यो पेल्विक क्याभिटीबाट जादा १ सर्ट केनालबाट जान्छ । यो सर्ट केनाल अस्प्युविसको आसीन्डिड रेमासको आन्डर सर्फेसको ग्रुभ र अव्टुरेटर मेम्ब्रेनले बन्छ । पेल्विक क्याभिटी भित्र यो आर्टरी पेरिटिनियामको मुनि पेल्विक फेसियाको माथोमा रहन्छ । यो आर्टरीको थोरै मुनिबाट अव्टुरेटर नार्भ जान्छ । पेल्विक भित्र येस्को ३ ब्रेञ्चेस रहन्छ, पेल्विक बाहिर येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

पेल्लिभस भीत्रको ३ ब्रेञ्चसको नाम—

१ इलियाक ब्रेञ्च ।

२ भ्येसिकवाल " ।

३ प्युविक " ।

इलियाकब्रेञ्च । येस्ले इलियाक फसामा जान्छ र इलियाम र इलायाकस् मासललाई सप्लाई गर्छ ।

भ्येसिकवालब्रेञ्च, ब्लाडरलाई सप्लाई गर्छ ।

प्युविकब्रेञ्च, अस्प्युविसको व्याकमा रहन्छ र डिपघेपि-ग्याष्ट्रिक आर्टरीकोब्रेञ्च र येस्को दोस्त्राको साथ आनाद्योमोसिस हुन्छ । यो प्युविकब्रेञ्च, फिमरल रिडको इन्नर साईडमा रहन्छ ।

अव्टुरेटर आर्टरीको पेल्लिभसको बाहर रहने जो ब्रेञ्च छ त्यो २ हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

१ इन्टर्नल " ।

यो २ ब्रेञ्चस अव्टुरेटर येक्सटर्नल मासलको मुनिमा रहन्छ । यो २ ब्रेञ्चसले—

अव्टुरेटर येक्सटर्नस १

पेक्टिनियास १

आइडाक्टर्स १

ग्रासाइलिस १

ग्यामिलाई इन्फीरियर १

क्वाडरेटस फिमरिस १ मासल्स हरूलाई सप्लाई गर्छ । इन्टर्नल सर्कम फ्लेक्स आर्टरीको ब्रेञ्चसको साथ आनाद्योमोसिसहुन्छ ।

इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको कुरा ।

यो इन्टर्नल इलियाक आर्टरीको आन्टीरियेर ट्राङ्कको २ टार्मिनेल ब्रेञ्चेस मध्ये स्माल हुन्छ । येस्ले येस्सटर्नल अर्ग्यान्स आफ जेनरेशनलाई सप्लाइ गर्छ । यो आर्टरी मेलको भन्दा फिमेलको स्माल हुन्छ । यो आर्टरीको कोर्स मेल र फीमेलको एकै हो लेकिन डिष्टीव्यूशनमा फराक छ ।

मेलको इन्टर्नल प्युडिक आर्टरी, ग्रेट स्पाक्रो साइटिक फोरामेनको लोवर वर्ड देखी डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ र पाइरीफर्मीस र कविसजियास मासल्सको बीचवाट आई पेल्विसबाट निस्कन्छ । फेरी यो स्क्रियामको स्पाइनलाई क्रस गरी लेसर स्पाक्रो साइटिक फोरामेनको बाटो गरी पेल्विस भीत्र जान्छ । फेरी यो अब्टुरेटर इन्टर्नस मासललाई क्रस गरी स्क्रियो रेक्टेल फसाको आउटर वालसम्म पुग्छ । येही ठाउँमा यो आर्टरी स्क्रियाल थ्युबेरोसिटीको लोवर मार्जिनको १/२ डेढ इञ्ची आवभमा रहन्छ । फेरी यो आर्टरी स्क्रियामको रेमासको मार्जिनवाट फर्वार्ड र अपवार्डदिग्मा गै डिपपेरिनियाल फेसियाको सुपरफिसियाल लेयर्सको पियर्स गरी अस्प्युविसको रेमासको इन्टर मार्जिनवाट फर्वार्डदिग्मा जान्छ र डिपपेरिनियाल फेसियाको इन्फीरियेर लियारलाई पाफीरेट गरी २ टार्मिनेल ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

तेसै ब्रेञ्चेसको नाम—

१ डर्सल आर्टरी आफ दी पेनिस् ।

२ आर्टरी आफ दी कार्पास क्याभारनोसम ।

मेलको

इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको रिलेशन ।

यो पेल्विस भीत्रमा—

पाइरीफर्मीस मासल र स्पाक्राल फ्लेक्सस आफ नाभर्सको फ्रान्टमा रहन्छ ।

लेफ्ट साइडमा—

रेक्टमको आउटर साइडमा रहन्छ ।

स्कियामको स्पाइनको क्रस गरी जादा ग्लुटियास म्याक्सिमासले येस्लाई काभार गर्छ ।

फेरी यो जब पेल्विस भीत्र जान्छ स्कियो रेक्टल फसाको आउटर साइडमा रहन्छ र अब्टुरेटर इन्टर्नस मासलको आवभवाट जान्छ । येही ठाउँमा केनाल आफ आल्ककवाट जान्छ । येही केनाल आल्कक अब्टुरेटर फेसिया र ग्रेट स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्टको फ्यालिसफारम प्रसेसले बन्छ । इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको साथ प्युडिक भेन र इन्टर्नल प्युडिक नाभर्न जान्छ ।

इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको

ब्रेञ्जेसको नाम ।

- १ मास्कुलार ।
- २ इन्फोरियर हेमरहयेडल ।
- ३ सुपरफिसियाल पेरिनियाल ।
- ४ ट्रान्सभर्स " ।
- ५ आर्टरी आफ दी वाल्व ।

६ आर्टरी आफ् दी कर्पासक्याभारनोसम ।

• ७ डर्सल आर्टरी आफ् दी पेनिस ।

मारकुलार ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो ब्रेञ्चेसले— लिभेटेरयनाई १

अक्टुरेटर इन्टर्नस १

पाडरीरुमीस १

कक्सिजियास १

ग्लुटियस म्याक्सिमास १ मासल्सहरूलाई सप्लाई गर्छ र साइटिक आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टो-मोसिस हुन्छ ।

इन्फीरियर हेमरहयेडल आर्टरीको कुरा ।

यो २।३ वोटो साना २ ब्रेञ्चेस हुन्छन् । इन्टर्नल प्युडिक आर्टरी स्कीयामको ट्युबेरोसिटीको आवभमा पुग्दा, इनीहरूू ब्रेञ्चेस उद्दछ । येस्ले स्कीयोरेक्टल फसालाई ऋस गर्छ र येनल रिजनको मासल्स र इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

सुपरफेसियाल पेरिनियाल आर्टरीको कुरा ।

येस्ले स्क्रोटम र पेरिनियामको मासल्स र इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ । यो ट्र्यान्सभर्सस पेरिनियाई मासलको आवभवाट र आविसलारेटरयुरिनी, इरेक्टरपेनिस मासल्सको बीचवाट स्क्रोटमको स्कीनमा जान्छ र इनीहरूूलाई सप्लाई गर्छ । यो आर्टरी सुपरफेसियाल पेरिनियाल फेसियाको मुनिवाट जान्छ ।

द्व्यान्सभर्स पेरीनियाल आर्टरीको कुरा ।

यो द्व्यान्सभर्सस पेरीनियाई मासलको माथीवाट जान्छ र
येही मासललाई सप्लाई गर्छ र येस्को दोस्त्राको साथ आनाष्ट्रो-
मोसिस हुन्छ ।

आर्टरी आफ दी

घात्वको कुरा ।

इन्टर्नल प्युडिकआर्टरी, डिपपेरिनियालफेसियाको २लेया-
सको जाने बाटोमा यो आर्टरी उठछ । यो इन्वार्डडिगमा कम्प्रे-
सरयुरिथ्री मासल र युरिथ्राको वाल्वभीत्र जान्छ र तेस्लाई र'
काउपार्सग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टरी आफ दी

कार्पासक्याभारनोसमको कुरा ।

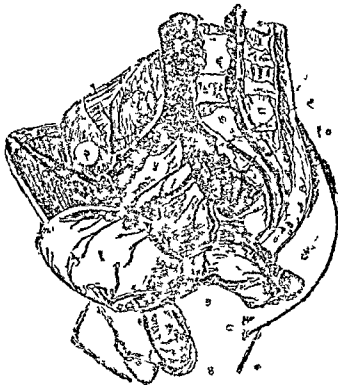
यो क्रासपेनिस र अस्प्युविसको रेमासको बीचवाट जान्छ ।
क्रासपेनिस र कार्पासक्याभारनोसमको भीत्र जान्छ ।

डर्सल आर्टरी आफ दी

पेनिसको कुरा ।

यो क्रासपेनिस र प्युडिक सिम्फाइसिसको बीचवाट मार्थ
तिर जान्छ । साम्पेन्सरी लीगामेन्टलाई प्वालपारी पेनिसको
डर्सल र ग्ल्यान्ससम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चले हुन्छ । १ ब्रेञ्चले ग्ल्या-
न्सपेनिसलाई सप्लाई गर्छ । १ ब्रेञ्चले प्रिपीउसलाई सप्लाई गर्छ
येस्को डर्साममा यो आर्टरी इन्टेगुमेन्टको मुनिवाट डर्सल भेन
भेस्को दोस्त्राको साथ साथै जान्छ ।

नं ८२ पेल्विस की आटारिज ।

१ य्राडार २ इण्टर्नल एबडोमिनल रि ३ रेकटम । ४ सुपि हिम-
रुह्यडाल आटारि । ५ एकटारनल इनियाक भे सेलस । ६ राइट कमन
इनियाक । ७ इण्टर्नल इलियाक । ८ भाटिब्रल कलम । ९ इनिवो
चामूार । १० ग्लुटियाल ।

नं ८३ ग्लुटियाल र पोटरियार फिमोराल रिजान को आर्टिकुलरि

१ ग्लुटियास मिडियास । २ ग्लुटियाल । ३ टिउवार इस
४ ग्रेट सियाटिक । ५ सियाटिक । ६ इएलार्नाल सार्काम फूक
टार्मिनेसान । ७ सुपिरियार पाफोरिटि । ८ मिडल पाफोरि
९ इनफिरियर पाफोरिटि । १० प्रोफाण्डाको टार्मिनेसान । ११
रियार माष्कुलार । १२ सुपिरियर एकएलार्नाल आर्टिकुलरार ।
१३ इनफिरियर माष्कुलार । १४ सुपिरियर इएलार्नाल आर्टिकुलर
१५ पप ग्लुटियाल ।

फिमेलको

इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको कुरा ।

येस्को अरिजिन र कोर्समेलको जस्तै हो, सुपरफिसियाल पेरिनियाल आर्टरीले फिमेलको लेविया प्युडेन्ट्राइलाई सप्लाई गर्छ । आर्टरी आफ्नी वाल्वले वाल्भाई भेष्टीव्युलाइलाई र भेजाईनाको इरेक्टाइन टिस्युलाई सप्लाई गर्छ । आर्टरी आफ्नी क्याभारनो-समले क्लाइटोरिसको क्याभारनस वाडीलाई सप्लाई गर्छ । आर्टि-ग्रिया डसेलिस क्लाइटोराईडिक्सले क्लाइटोरिसको डर्सामलाई सप्लाई गर्छ ।

साइटिक आर्टरीको कुरा ।

येस्ले पेल्विक्सको व्याकको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । यो ग्रेटस्पाको साइटिक फोरामेनको लोवरपार्ट र इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको वीहार्डन्डवाट डाउनवार्डदिग्मा जान्छ । पाइरीफर्मास र कविसजियास मासल्सको वीचवाट जान्छ र स्पाक्राल फ्लेक्सस आफ्नाभर्सको साथी रहन्छ । यो ट्रोकान्तर मेजर र स्कीयामको व्युवेरोसिटीको वीचसम्म पुग्छ र साइटिकनाभर्सको साथ जान्छ । ग्लुटियास म्याक्सिमास मासलले येसलाई काभार गर्छ र पा-फोरेटिड आर्टरिजको ब्रेञ्जेसको साथ आनाष्टोसिस हुन्छ ।

पेटिमफस भीत्र येस्को ब्रेञ्जेसले—

पाइरीफर्मास ?

कविसजियास ?

लिभेटर येनाई ? मासल्स ।

- १ ग्लुटियास मिडियास । २ ग्लुटियाल । ३ टिउवार इसका
 ४ ग्रेट सियाटिक । ५ सियाटिक । ६ इण्टर्नल सार्काम फ्रैक्स को
 टार्मिनेसान । ७ सुपिरियर पाफोरेटि । ८ मिडल पाफोरेटि
 ९ इनफिरियर पाफोरेटि । १० प्राफाण्डाको टार्मिनेसान । ११ सुपि
 रियर माष्कुलर । १२ सुपिरियर एक्स्टर्नल आर्टिकुलर । १३
 इनफिरियर माष्कुलर । १४ सुपिरियर इण्टर्नल आर्टिकुलर
 १५ पप्लिटियाल ।

फिमेलको

इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको कुरा ।

येस्को अरिजिन र कोर्समेलको जस्तै हो, सुपरफिसियाल पेरिनियाल आर्टरीले फिमेलको लेविया प्युडेन्ट्राइलाई सप्लाई गर्छ । आर्टरी आफ दी वाल्वले वाल्भाई भेष्टीव्युलाइलाई र भेजाईनाको इरेक्टाइन टिस्युलाई सप्लाई गर्छ । आर्टरी आफ दी क्याभारनो-समले क्लाइटोरिसको क्याभारनस वाडोलाई सप्लाई गर्छ । आर्टि-रिया डसेलिस क्लाइटोराईडिक्सले क्लाइटोरिसको डर्सांमलाई सप्लाई गर्छ ।

साइटिक आर्टरीको कुरा ।

येस्ले पेल्विक्सको व्याकको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । यो ग्रेटस्पाको साइटिक फोरामेनको लोवरपार्ट र इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको वीहाईन्डवाट डाउनवार्डदिग्मा जान्छ । पाइरीफर्मास र कक्सिजियास मासल्सको बीचवाट जान्छ र स्पाक्राल प्लेक्सस आफ नाभर्सको साथी रहन्छ । यो ट्रोकान्टर मेजर र स्कीयामको व्युव्नेरोसिटीको बीचसम्म पुग्छ र साइटिकनाभर्सको साथ जान्छ । ग्लुटियास म्याक्सिमास मासलले येसलाई काभार गर्छ र पा-फोरेटिड आर्टरिजको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

पेल्विक्स भित्र येस्को ब्रेञ्चेसले—

पाइरीफर्मास ?

कक्सिजियास ?

लिभेटर येनाई ? मासल्स ।

रेक्टम	१
ब्लाइर	१
भेसिक्युलिसेमीनेलिस	१
प्रण्टेट ग्ल्यान्ड	१ लाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को पेविभस बाहरको ब्रेञ्चेस ६ घोटा छ—

- १ कक्सिजियाल ।
- २ इन्फीरियर ग्लुटियाल ।
- ३ आनाष्टोमोटिक ।
- ४ कोमिसनार्भाइस्कियाडिसाई ।
- ५ मास्क्युलार ।
- ६ आर्टिकुलार ।

कक्सिजियाल ब्रेञ्चेको कुरा ।

येस्ले ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्टलाई पाकीरिट गरी इन्वार्डदिग्मा जान्छ । येस्ले ग्लुटियास म्याक्सिमास, इन्टेगुमेन्ट र कक्सिक्सको व्याकमा-रहने चीजलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्फीरियर ग्लुटियाल आर्टरीको कुरा ।

यो ३।४ ब्रेञ्चेस हुन्छ । ग्लुटियास म्याक्सिमास मासललाई सप्लाई गर्छ र ग्लुटियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

कोमिसनार्भाइस्कियाडिसाईको कुरा ।

यो ग्रेटसाइटिक नार्भको साथ र तेस्लाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुलर ब्रेञ्चेसको कुरा ।

येस्ले ग्लुटियास म्याक्सिमासरनजीकको मासल्सहरूलाई सप्लाइ गर्छ र ग्लुटियाल आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आनाष्टोमोटिक आर्टरीको कुरा ।

यो डाउनवार्डदिग्मा थाईको येक्सटर्नल रोटेटस मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ । सुपीरियर, पाफोरेटिड येक्सटर्नल र इन्टर्नल सार्कमफ्लेक्स आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । यो आनाष्टोमोसिसको नाम आनाष्टोमोसिस भन्छन् ।

आर्टिक्युलर ब्रेञ्चको कुरा ।

येस्ले हिपजयन्टको क्याप्सुललाई सप्लाइ गर्छ ।

पोष्टीरियर ट्राङ्कको ३ ब्रेञ्चेस मध्ये

इलियो लाम्बर आर्टरीको कुरा ।

यो इन्टर्नल इलियाकको पोष्टीरियर ट्राङ्कबाट उठी अपवार्ड र आउटवार्डदिग्मा अक्टुरेटरनाभ र लाम्बोस्पाक्राल कर्डको बीचबाट गै स्वोवासम्याग्रस मासलको इन्टर मार्जीनसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ लाम्बर ब्रेञ्च ।

१ इलियाक ,, ।

लाम्बरब्रेञ्चले, स्वोवासम्याग्रस र क्लाडरेटस लम्बोरम मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ र लाष्ट लाम्बर आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इलियाक ब्रेञ्चले, इलायाकस मासललाई सप्लाई गर्छ। अक्टुरेटर आर्टरीको इलियाक ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ।

ह्याटान्याल स्पाक्राल आर्टरीको कुरा ।

यो १।१ दिग्मा २।२ हुन्छन् । नाम—

१ सुपीरियेर ब्रेञ्च ।

१ इन्फीरियेर „ ।

सुपीरियेर ब्रेञ्च । इन्वार्डदिग्मा गै मिडिल स्पाक्राल आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ र स्पाक्रामको अपरपार्टको स्कीन र मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्फीरियेर ब्रेञ्च । वोब्लिक भै पाइरीफर्मीस मासलको फ्रान्टमा जान्छ । स्पाक्राम लोवरपार्टको स्कीन र मासल र कक्सिसलाई सप्लाई गर्छ ।

ग्लुटियाल आर्टरीको कुरा ।

यो पाइरीफर्मीस मासलको अपरवर्डरवाट र पेल्विसको भीत्रवाट बाहिर आउछ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ सुपरफिसियाल ब्रेञ्च ।

१ डीप „ ।

पेल्विस भीत्रको येस्को ब्रेञ्चेसले पाइरीफर्मीस, इलायाकस र अक्टुरेटर इन्टर्नस मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को सुपरफिसियाल ब्रेञ्च । ग्लुटिअसम्याक्सिसमासको मुनिवाट जान्छ र तेसै मासललाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को डीप ब्रेथ ग्लुटिआस मिडिआस र ग्लुटिआस मिनि-
मास मासल्सको बीचवाट जान्छ र २ ब्रेञ्चैस हुन्छ । सुपोरियेर
डिभिजन आन्टीरियेर सुपोरियेर, इलियाक स्पाइनमा जान्छ र
सार्कमफ्लेक्स इलियाक आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्फीरियेर डिभिजनले ग्लुटियाई मासल्सलाई सप्लाई गर्छ
र येक्सटर्नल सार्कमफ्लेक्स आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्टर्नल इलियाक आर्टरी तमाम् ।

येक्सटर्नल इलियाक आर्टरीको बयान ।

यो इन्टर्नल इलियाक आर्टरी भन्दा लार्ज हुन्छ । यो वोव्लिक
भै डाउनवार्ड र आउटवार्ड दिग्माँ गै स्ववास म्याग्नेस मासलको
इन्टर वर्डरसम्म पुग्छ अर्थात् कमन इलियाक आर्टरी जाहोँ वाइ-
फर्केट भयाको छ तसै उाँउदेखी पोपार्ट लीगामेन्टसम्म रहने
आर्टरीलाई येक्सटर्नल इलियाक आर्टरी भनिन्छ । यो पोपार्ट
लीगामेन्टको मुनी थाईमा जान्छ र फिमरल आर्टरी हुन्छ ।

येक्सटर्नल इलियाक आर्टरीको रिभेसन ।

फ्रान्टमा—

पेरिटोनियमि १

इन्टेष्टाइन्स १

फेसिया १

स्पार्मेटिक भेसल्स १

क्रेष्ट आफ ही इलियामको इन्नर सर्फेसमा गै ट्रथान्सभस संलि-
समासललाई पियार्स गरिकन येस्को साथीवाट र इन्टर्नल बोबि-
क्सको मुनिवाट जान्छ । इलियो लाम्बर आर्टरी र ग्लुटियाल
आर्टरीको साथ आनाद्योसोसिस हुन्छ ।

ट्राङ्कको आर्टरिज तमाम् ।

लोवर येक्सट्रिमिटीको आर्टरिजको वयान ।

येक्सटर्नल इलियाकवाट आयाको फिमरल आर्टरी । यो
आर्टरीको लोवरपार्टलाई पल्लिटियाल आर्टरी भन्छन । यो आर्टरी
र पल्लिलिटियाल आर्टरिजको ब्रेञ्चेस र आन्टीरियेर टिवियाल
आर्टरीले लोवर येक्सट्रिमिटीलाई सप्लाई गर्छ ।

फिमरल आर्टरीको वयान ।

यो आर्टरी पोपार्ट्स लीगामेन्टको बीहाईन्ड र इलियामको
आन्टीरियेर सुपीरियेर स्पाइन र सिम्फाइसिस प्युविसको बीचवाट
डाउनवार्ड साईडमा थाईको इन्नर साईड र फोरपार्टमा गै आइ-
ब्याक्टर म्याग्नेस मासलमा जाहाँ बोमिङ्ग छ तेस ठाउँमा फिमरल

आर्टरी टार्मीनेट हुन्छ । अर्थात् थाईको लोवर थार्डको र मिडिल थार्डको जाहोँ मिल्छ तेस ठाउँमा सेस भै पपुटियाल आर्टरी नाम हुन्छ । यो फिमरल आर्टरी थाईको अपरपार्टमा हिपजयन्टको फ्रान्टमा रहन्छ । यो आर्टरीको लोवरपार्ट फिमरको स्याफ्टको इन्टरसाईडमा रहन्छ । थाईको अपरपार्टमा यो आर्टरीमा १ ट्र्याङ्गुलर येस्पेस छ, येस्को नाम स्कार्पास टाईङ्गुलर भनिन्छ । यो आर्टरी थाईको मिडिल थार्डमा १ केनालमा रहन्छ । येस्को नाम हन्टर्स केनाल भनिन्छ ।

स्कार्पास ट्र्याङ्गुलरको कुरा ।

यो स्कार्पास ट्र्याङ्गुलर ग्रइनको विनोथमा रहन्छ । यो ३ कुनिया जगा हुन्छ, येस्को येपेक्स डाउनवार्डमा रहन्छ, येस्को येक्सटर्नलसाईडमा साटोरियास मासल रहन्छ, येस्को इन्टर्नल साईडमा आड्डाक्टर लाङ्गस मासल रहन्छ, येस्को आवभमा पो-पार्ट लीगामेन्ट रहन्छ ।

यो ट्र्याङ्गुलरको फ्लोरको आउटवार्डदेखी—

१ इनवार्डमा— १ इलायाकस ।

२ स्क्वास ।

३ पेक्टिनीयास ।

४ आड्डाक्टर व्रीभिसको फ्युफाइवर्स ।

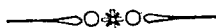
५ आड्डाक्टर लाङ्गस मासल रहन्छ ।

फिमरल भेसलसले ट्र्याङ्गुललाई २ भाग गराउ छ र यो ट्र्याङ्गुलको वेसको मिडिलदेखी येपेक्ससम्म जान्छ । यो ट्र्या-

ङ्गलमा फिमरल आर्टरीको क्युटिनियास, प्रोफन्डा ब्रेञ्चेस र डीप फिमरल र इन्टर्नल स्पाफिनस भेन्स रहन्छ ।

फिमरल आर्टरीको आउटरसाईडमा आन्टीरियर क्रुल नाभ र येस्को ब्रेञ्चेस रहन्छ, येस ठाउँमा थोरै फल्याट र लीम्फ्याटिक रहन्छ ।

हन्टार्स केनालको बयान ।

यो थाईको मिडिल थार्डमा रहन्छ । स्कार्पास टूथाङ्गुलरको येपेक्सदेखी आड्डाक्टर म्याग्नस मासलमा जाहो वोमिङ्ग छ तेसैको बीचमा रहन्छ । तेसलाई हन्टार्स केनाल भनिन्छ । यो केनालको येक्सटर्नलमा भ्याष्टस येक्सटर्नस र ऐ०इन्टर्नस मासल्स रहन्छ । यो केनालको इन्टरदिग्मा आड्डाक्टर लङ्गस र ऐ०म्याग्नस मासल्स रहन्छ । आपोन्युरोसिसले येस केनाललाई काभार गर्छ । यो केनालबाट फिमरल आर्टरी र भेन जान्छ । यो आर्टरी र भेन बीहाईन्ड र आउटरसाईडमा रहन्छ । इन्टर्नल स्पाफिनस नाभ, यो आर्टरी र भेनको आउटरसाईडमा रहन्छ ।

हन्टार्स केनाल तमाम् ।

फिमरल आर्टरी अरिजिन भयाको ठाउँदेखी ? इञ्चीदेखी र इञ्ची जगालाई कमनफिमरल आर्टरी भनिन्छ ।

फिमरल आर्टरीको बाकी पोर्सनलाई सुपरफिसियाल फिमरल आर्टरी भनिन्छ ।

यो आर्टरीको ब्रेश्वको नाम प्रोकन्डाफिमोरिस, दोस्रो नाम डीपफिमोरल आर्टरी भनिन्छ ।

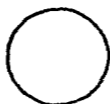
कमन फिमरल आर्टरीको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

स्कीन	१
सुपरफिसियाल फेसिया	१
सुपरफिसियाल इङ्गुइनल ग्ल्यान्ड	१
फेसियालेटाको इलियाक पोर्सन	१
ट्र्यान्सभर्स सेलिस फेसिया	१
जेनिटोक्रुरल नार्भको जेनिटल ब्रेश्व	१
सुपरफिसियाल सार्कमफलेक्स इलियाक भेन	१
सुपरफेसियाल योपिग्याष्ट्रिक भेन	१

इन्टर साईडमा—

फिमरल भेन ... १

आउटर साईडमा—

आन्टीरियेरक्रुरल नार्भ १

बीहाईन्डमा—

इलायाकस मासल	१
येसलाई काभार गर्ने फेसिया	१
फेसियालेटाको प्युविक पोर्सन	१
पेक्टिनियास मासललाई सप्लाई गर्ने नार्भ	१
स्वोवास मासल	१
पेक्टिनियास मासल	१
हिप जयन्टको क्याप्सुल	१

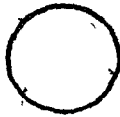
सुपरफिसियाल फिमरल आर्टरीको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

स्कीन	१
सुपरफिसल फेसिया	१
डोप फेसिया	१
इन्टर्नल क्युटिनियास नार्भ	१
साटोरियास मासल	१
हन्टर्स केनाललाई कॉभर गर्ने ओपोन्गुरोसिस	१
इन्टर्नल स्थाफिनस नार्भ	१

इन्टर साइडमा—

आइडाक्टर लाङ्गस	१
आइडाक्टर म्याग्नस	१
साटोरियास	१
मासलस	

बीउंटर साइडमा—

लड स्थाफिनस नार्भ	१
भ्याष्टस इन्टर्नस मासल	१
येसैलाई स्पलाई गर्ने नार्भ	
फिमरल भेन	

बीहाइन्डमा—

फिमरल भेन	१
प्रोफन्डा आर्टरी	१
प्रोफन्डा भेन	१
पेक्टिनियास मासल	१
आइडाक्टर लाङ्गस मासल	१
आइडाक्टर म्याग्नस मासल	१

फिमोरल आर्टरीको

-- प्रेञ्जेसको नाम ।

- १ सुपरफिसियाल येपिग्याष्ट्रिक ।
- २ सुपरफिसियाल सार्कमफ्लेक्स इलियाक ।
- ३ सुपरफिसियाल येक्सटर्नल प्युडिक ।
- ४ डीप येक्सटर्नल प्युडिक ।
- ५ प्रोफन्डा { १ इन्टर्नल सार्कमफ्लेक्स ।
२ येक्सटर्नल सार्कमफ्लेक्स ।
३ पाफोरेटिड आर्टरिज ।
- ६ मास्कुलार ।
- ७ आनाष्टोमोटिकाम्यामा ।

सुपरफिसियाल येपिग्याष्ट्रिकको कुरा ।

यो फिमोरलवाट पोपार्ट लीगामेन्टको र इन्थी वीलोवाट उठेको छ । यो आर्टरी स्याफिनास वोमिड्वाट फेसियालेटामा गै आवडोमेन तर्फ आम्बेलाइकससम्म जान्छ, येस्ले सुपरफिसियाल इन्ड्रिनल ग्ल्यान्ड्स, सुपरफिसियाल फेसिया र इन्टेगुमेन्टलाई सहाई गर्छ । डीप येपिग्याष्ट्रिक आर्टरीको साथ आनाष्टो-मोसिस हुन्छ ।

सुपरफेसियाल सार्कमफ्लेक्स इलियाकको कुरा ।

यो सुपरफिसियाल येपिग्याष्ट्रिकको नियारवाट उठछ । फेसियालेटालाई पियार्स गरी आउटवार्ड साईडमा पोपार्ट लीगा-

मेन्टको साथ इलियाकको क्रेष्टसम्म पुग्छ । ग्रइनको इन्टेगुमेन्ट, सुपरफिसियाल फेसिया र सुपरफिसियाल इङ्गुइनल ग्ल्यान्ड्सलाई सप्लाई गर्छ । डीपसार्कमफ्लेक्सइलियाक, ग्लुटियाल र येक्सटर्नल सार्कमफ्लेक्स आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपरफिसियाल येक्सटर्नलप्युडिकको कुरा ।

यो फिमरल आर्टरीको इन्टर साईडबाट र सुपरफिसियाल सार्कमफ्लेक्स इलियाकको नियारबाट उठछ । यो स्पाफिनास बोमिडको बाटो गरि इन्तआउटरदिग्मा जान्छ । येस्ले मेलको पेनिस् र स्क्रोटम फीमेलको लेवियाललाई सप्लाई गर्छ । इन्टर्नलप्युडिक आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डीप येक्सटर्नलप्युडिकको कुरा ।

सुपरफिसियाल येक्सटर्नल प्युडिक भन्दा डीपबाट उठन्छ । यो आर्टरी इन्तआउटरदिग्मा पेक्टिनियास र आड्ढाक्टर लाङ्गस मासल्सको क्रस गरी फेसियालेटाले काभार गर्छ । येस्ले मेलको स्क्रोटमको इन्टेगुमेन्ट र पेरीनियामलाई सप्लाई गर्छ, फिमेलको लेवियाललाई सप्लाई गर्छ, सुपरफिसियाल पेरीनियाल आर्टरीको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ग्रीफन्डा फिमरिस आर्टरीको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम डीप फिमरल आर्टरी भन्छन् । यो फिमरल आर्टरीको आउटर व्याकपार्टबाट र पोपार्टस लीगामेन्टको १/२ इञ्च वीलोबाट उठछ । यो सुपरफिसियाल फिमरल आर्टरीको आउटर

साईडवेखी वीहार्डन्डमा र डाउनवार्डदिग्मा आड्डाक्टर लाङ्गसको मुनिसम्म पुगी थाईको लोवर थार्डमा गै आड्डाक्टर लाङ्गनलाई पिपार्स गरी थाईको व्याकको फलेक्सर मासल्सलाई सहाई गर्छ । पल्लिटियालको ब्रेञ्चेस र इन्फीरियेर पाफोरेटिड आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

प्रोफन्डास क्रिमरिस आर्टरीको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

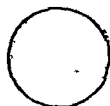
फिमरल भेन १

प्रोफन्डा भेन १

आड्डाक्टर लाङ्गस मासल १

इन्टर साईडमा—

X

बाउटर साईडमा—

भ्याटर्स इन्टर्नस मासल १

बीहार्डन्डमा—

इलायाकस मासल १

पेक्टिनियास " १

आड्डाक्टर त्रिभीस " १

आड्डाक्टर म्याग्जस " १

वेसको वेञ्चेस ३ हुन्छ—

१ वेक्सटर्नल सार्कम फलेक्स ।

२ इन्टर्नल " " ।

३ पाफोरेटिड ।

- १ सुपीरियेर पाफोरेटिड ।
- २ मिडिल " ।
- ३ इन्फीरियेर " ।

पेक्सटर्नल सार्कमफ्लेक्सको कुरा ।

यो प्रोफन्डाको आउटर साईडबाट उठी आउटवार्डदिग्मा आन्टीरियर क्रुरल नार्भको ब्रेञ्चेसको बीचबाट र साटीरियास र रेक्टस मासलसको वीहार्डिन्डबाट गै थाईको फ्रान्टको मासलसलाई सलाई गर्छ । यसको ३ किसिमको ब्रेञ्चेस हुन्छ, इनीडरुको नाम—

१ आसीन्डिड ।

२ डिसीन्डिड ।

३ ट्र्यान्सभर्स ।

आसीन्डिड ब्रेञ्च, टेन्सर भेजाइनी फिमरिसको वीलोवाट अपवार्डदिग्मा गै हिपको आउटर साईडमा जान्छ र ग्लुटियाल र डीपसार्कमफ्लेक्स इलियाकको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डिसीन्डिड ब्रेञ्चेस ३।४ हुन्छ । यो डाउनवार्डदिग्मा गै रेक्टस भ्याष्टाई मासललाई सलाई गर्छ र प्लीटियाल आर्टरीको सुपीरियर आर्टीक्युलर ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

ट्र्यान्सभर्स ब्रेञ्चेस, आउटवार्डदिग्मा जान्छ र ग्रेट ट्रोकान्ट-रको व्याक र वीलोमा गै साइटिक र इन्टर्नल सार्कमफ्लेक्स आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्टर्नल सार्कमफ्लेक्स इलियाकको कुरा ।

यो प्रोफन्डाको इन्डर व्याकपार्टबाट उठ्छ र व्याकवार्ड-दिग्मा स्क्वास र पेक्टोनियास मासलसको बीचबाट गै लेसर ट्रोकान्टरसम्म गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ र यसको १ ब्रेञ्चेस ग्रेट ट्रोकान्ट-रको डिजिटल फसामा जान्छ, साइटिकको र ग्लुटियाल आर्टरी-

जको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्को दोस्रा ब्रेञ्च आइडाक्टर म्याग्नेस र क्वाड्रेटस फिमरिसको वर्डर्सको चीचवाट जान्छ । साइ-टिक, येक्सटर्नल सार्कमफ्लेक्स र सुपीरियेर पाफोरेटिड आर्ट-रिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । नाम क्रुसियाल आनाष्टोमो-सिस भन्छन् । येस्को ? आर्टिक्युलार ब्रेञ्चेसले हिप जयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

पाफोरेटिड आर्टरीको कुरा ।

यो ३ हुन्छ । आइडाक्टर म्याग्नेसको टेन्डेनलाई पाफोरेट-गरी थाईको व्याकमा जान्छ सुपीरियेर पाफोरेटिड आर्टरी र आइडाक्टर व्रीभिसको चीचवाट व्याकवार्ड साईडमा जान्छ । येस्ले आइडाक्टर्स मासल्स र वाइसेप्स र ग्लुटियास म्याक्सिमास मा-सल्सलाई सप्लाई गर्छ । साइटिक र इन्टर्नल र येक्सटर्नल सार्क-मफ्लेक्स र मिडिल पाफोरेटिड आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । मिडिल पाफोरेटिड आर्टरीले थाईको फलेक्सर मासल्स-लाई सप्लाई गर्छ । सुपीरियेर इन्फीरियेर पाफोरेटिड आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । इन्फीरियेर पाफोरेटिड आर्टरिजले थाईको फलेक्सर मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । यो आवभ वा पाफो-रेटिड आर्टरीको साथ चीलोमा प्रोफन्डाको टार्मिनेल ब्रेञ्चेस र प्लीटियासको मास्कुलार ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो २ देखी ७ सम्म हुन्छ । सुपरफिसियाल फिमरलवाट उठ्छ । साटोरियास र भ्याएस इन्टर्नस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

आनाटोमोटिकाभ्यान्नाको कुरा ।

फिमरल आर्टरी आड्डाक्टर म्यान्सको वोमिडवाट जाँदा यो आर्टरी उठछ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

१ सुपर फिसियाल ब्रेञ्च

१ डीप " "

सुपरफिसियाल ब्रेञ्चेसले हन्टार्स केनाललाई कभारगने आपोन्युरोसिसलाई पियार्सगरी लड स्याफिनस नार्भको साथ थाईको इन्जर साईडमा जान्छ । इन्फीरियर इन्टर्नल आर्टिक्युलरको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ । येस्ले लेगको अपर इन्जरपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

डीप ब्रेञ्च, भ्याष्टस इन्टर्नसको भीत्र गै आड्डाक्टर म्यान्सको टेन्डेनको फ्रान्टमा र नो.को इन्जर साईडमा पुगी सुपीरियर इन्टर्नल आर्टिक्युलर आर्टरी र आन्टीरियर टिबियालको आन्टीरियर रेकारेन्ट ब्रेञ्चेसको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ ।

पल्लिटियाल आर्टरीको बयान ।

फिमरल आर्टरी जाहॉ आड्डाक्टर म्यान्स मासलको वोमिडमा तमाम हुन्छ तेही ठाउँदेखी पल्लिटियाल आर्टरी शुरू हुन्छ । यो वोमिडक भै डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा नीजयन्टको चीहाईन्देखी गै पल्लिटियाल मासलको लोवर वर्डसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । येस्को नाम—

१ आन्टोरियेर टिवियाल आर्टरी ।

२ पोष्टीरियेर टिवियाल आर्टरी ।

यो पल्लिटियाल आर्टरीको १ पोर्सन पल्लिटियास येस्पेसमा रहन्छ । पल्लिटियास येस्पेसको बाउन्डरिज बन्ने मासल्सले यो आर्टरीको आवभ र वीलोलाई काभार गरेको छ ।

पल्लिटियास येस्पेसको षयान ।

येस्को दोस्रो नाम, ह्याम भन्छन, येस्को बाउन्डरी—

येस्को आकार लजेञ्जसेण्ड जस्तो हुन्छ \diamond । यो नीजयन्टको क्याकपार्टमा वाइड हुन्छ र फीमरको आर्टिक््युलर एन्डको आवभमा डीप हुन्छ । येस्को येक्टर्नलदिग्मा र नी.को आवभा वाइसेप्स मासल । नी.को वीलोमा प्लान्टेरिस र ग्याष्ट्रक निमियासको येक्सटर्नल हेड । इन्टर्नलमा र नी.को आवभमा सेमिमेम्ब्रेनोसस, सेमिटेन्डीनोसस, ग्रासाइलिस र सार्टोरियास मासल्स रहन्छ । आउटर ह्याम्सट्रिड र इन्नर ह्याम्सट्रिड मासल्सको बीचमा हुनाले पल्लिटियास येस्पेसलाई ह्याम भन्छन । इन्टर्नलमा र नीजयन्टको वीलोमा ग्याष्ट्रक निमियासको इन्नर हेड । यो पल्लिटियास येस्पेसको आवभमा इन्नर र आउटर ह्याम्सट्रिड मासल्स मिलि रहन्छ । वीलोमा ग्याष्ट्रक निमियासको २ हेड्स मिलिकन रहन्छ ।

पल्लिटियाल येस्पेसको फ्लोर फीमरको स्याफ्टको लोवर पार्टको पोष्टीरियेर सर्फेसले र नीजयन्टको पोष्टीरियेर लीगामेन्टले टिवियाको अपर येन्डले र पल्लिटियास मासल्सलाई काभार गर्ने फेसियाले बन्छ ।

फ्यसियालेटाले पल्लिटियाल येस्पेसलाई काभार गरेको छ ।

पल्लिटियाल बेस्पेसको कन्वेन्स—

- १ पल्लिटियाल भेसल्स र तेसैको ब्रेञ्चेस ।
- २ येक्टर्नल स्थाफिनास भेन ।
- ३ इन्टर्नल र येक्टर्नल पल्लिटियाल नाभर्स र तेसैको ब्रेञ्चेस
- ४ स्माल साइटिक नाभर्स ।
- ५ अब्टुरेटर नाभर्सको आर्टीक्युलर ब्रेञ्च ।
- ६ धेरै साता २ लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्ड्स ।
- ७ धेरै याडिपोस टिस्यु ।

बेसको पोजीशन—

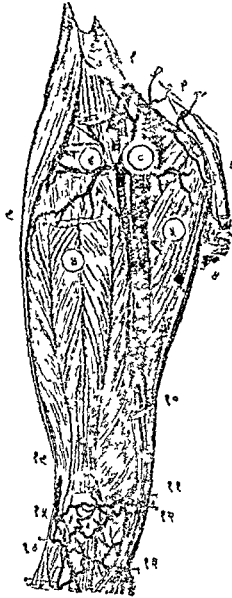
इन्टर्नल पल्लिटियाल नाभर्स, पल्लिटियाल येस्पेसको सुपरफिसियाल र मिडिलवाट जान्छ र पल्लिटियाल आर्टरीलाई क्रस गर्छ, येक्टर्नल पल्लिटियाल नाभर्स, यो येस्पेसको आउटर साईडमा र वाईसेप्सको टेन्डेनको नजीकमा रहन्छ । यो येस्पेसको तलमा पल्लिटियाल भेसल्स रहन्छ, पल्लिटियाल भेन, पल्लिटियाल आर्टरीको आवभ र आउटर साईडमा रहन्छ, वीलोमा क्रस गरिकन गै, पल्लिटियाल भेन, पल्लिटियाल आर्टरीको इन्टर साईडमा रहन्छ, कोही २ मा यो भेन २ डबल हुन्छ । पल्लिटियाल आर्टरी, वोनको सफेसको माथीवाट गयाको छ, अब्टुरेटर नाभर्सको आर्टीक्युलर ब्रेञ्च, पल्लिटियाल आर्टरीको माथीवाट जान्छ । लिम्फ्याटिक्स ग्ल्यान्ड्स, पल्लिटियाल आर्टरीको वोरिपरीमा रहन्छ ।

पल्लिटियाल आर्टरीको रिक्लेशन ।

फ्रान्टमा—

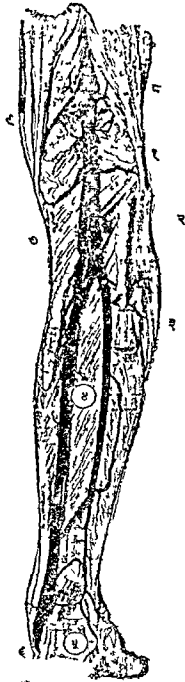
फीमर वोन १

। नं ८४ फिमोरल आर्टीरि को सार्जिकाम् एनाटामि ।

१ पुपार्ट म लिगामेण्ट । २ सु,पार्फिसियाल एपिगासट्रिक । ३
 स्मार्मेटिक कर्ड । ४ प्कोटाम । ५ एडाकटार ल गास । ६ एकष्टा-
 नाल सार्जिकाम फ्रैक्स । ७ रेकटास । ८ फिमोरल । ९ प्रोफाण्डा
 १० लंसाफे नास । ११ एनाष्टमेटिका मेगना । १२ सु,पिरियर डेण्डा-
 नाल आर्टिकिउलार । १३ इनफिरियर डेण्डानाल आर्टिकिउलार ।
 १४ इनफिरियर टिवियाल रिकारेण्ड । १५ इनफिरियर इनटानाल
 आर्टिकिउलार । १६ सु,पिरियर एकष्टानाल आर्टिकिउलार ।

नं ८५ पप्लिटियाल पोष्टिरियार टिबियाल र पेरोनियाल
आर्टारि हर ।

३ पेरोनियाल । ४
६ इग्डार्नाल केल
पिरियार एकटार्नाल

लीगामेन्ट पोष्टाइकम ?

प्लिटियाले मासल्स ?

इन्टर साईडमा—

आउटर साईडमा—

सेमीमेन्त्रीनोसस ?

धाइसेप्स मासल ?

फीमर चीनको इन्ट-

आउटर कन्डाईल

नैल कन्डाईल ?

आफ दी फीमर ?

ग्याष्ट्रक निर्मियासको

ग्याष्टक निर्मियासको

इन्टर हेड ?

आउटर हेड ?

वीहार्डमा—

सेमीमेन्त्रीनोसस मासल ?

फेसिया ?

प्लिटियाल भेन ?

इन्टर्नल प्लिटियाल नार्भ ?

ग्याष्ट्रक निर्मियास मासल ?

प्लान्टेरिस मासल ?

स्वोलियास मासल ?

प्लिटियाल आर्टरीको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ सुपीरियर मास्कुलार ब्रेञ्चेस ।

२ इन्फीरियर " " ।

३ क्युटिनियास " ।

४ सुपीरियर वेक्सटर्नल आर्टिक्युलार ।

५ सुपीरियर इन्टर्नल आर्टिक्युलार ।

६ आजार्डगस " " आर्टिक्चुलार ।

७ इन्फीरियर येक्सटर्नल " ।

८ इन्फीरियर इन्टर्नल " ।

सुपीरियर मास्कुलार ब्रेञ्चसको कुरा ।

यो २।३ हुन्छ । प्रिपुटियाल आर्टरीको अपरपार्टवाट उठछ, आड्डाक्कर म्याग्नेसको लोवरपार्ट र थाईको फ्लैक्सर मासलसलाई सप्लाई गर्छ, इन्फीरियर पाफीरेटिड र प्रोफन्डाको टार्मिनेल ब्रेञ्चसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्फीरियर मास्कुलार ब्रेञ्चसको कुरा ।

येस्को दोस्त्रा नाम सुस्प्याल भन्छन् । यो २ हुन्छ, ग्याष्ट्रक निमिआसको २ हेड्स र प्लान्टेरिस मासलसलाई सप्लाई गर्छ । यो नी जयन्टको पोष्टीरियरपार्टवाट उठछ ।

क्युटेनियास ब्रेञ्चसको कुरा ।

यो ग्याष्ट्रक निमिआसको २ हेड्सको बीचवाट डाउनवार्ड जान्छ र डीप फ्यसियालाई पियर्स गरी काफको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

सुपीरियर आर्टिक्चुलर आर्टिक्चुलको कुरा ।

यो २ हुन्छ । फ्लिटियाल आर्टरीको २ टिक्वाट उठछ र फी-सरको कन्डाईलको आवभमा जान्छ । येस्को ब्रेञ्च, नाम इन्टर्नल ब्रेञ्च । यो आड्डाक्कर म्याग्नेसको टेन्डसको मुनिवाट गै

नी जयन्टको फ्रान्टमा पुग्छ । यसले भ्याएस इन्टर्नल मासललाई
संप्लाइ गर्छ । आनाष्टोमोटिकाम्याग्रा र सुषोरियेर येक्सटर्नल
आर्टिक्युलर आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । यसको दोस्रा
ब्रेश, नाम— येक्सटर्नल ब्रेश । यो आउटर कन्डाईलको आव-
भवाट गै वाइलेप्सको टेन्डनको मुनिमा पुग्छ र २ ब्रेशस हुन्छ ।

१ सुपरफिसियल ब्रेश ।

२ डोप ।

येस्ले भ्याएस येक्सटर्नल र नी जयन्टलाई संप्लाइ गर्छ ।
आनाष्टोमोटिकाम्याग्राको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

आजाइगस आर्टिक्युलरको कुरा ।

यो नी जयन्टको पोष्टीरियेरपार्टवाट उठ्छ । पोष्टीरियेर
लीगामेन्टलाई पियर्स गर्छ, त्यो लीगामेन्ट र साइर्भोभियाल
मेम्ब्रेनलाई सप्लाइ गर्छ ।

इन्फोरियेर आर्टिक्युलर आर्टिजको कुरा ।

यो २ हुन्छ । पफिलिट्रियालवाट उठ्छ ग्याष्टक निमिआसको
मुनिवाट गै टिवियाको हेड र नी जयन्टको वोलोसम्म पुग्छ ।
येस्को १ ब्रेश छ, नाम— इन्टर्नल ब्रेश । यो टिवियाको इन्ट-
र्नल ड्युबेरोसिटो र इन्टर्नल ल्याटास्याल लीगामेन्टको बीचवाट
डाउनवाड जान्छ । येस्को दोस्रा ब्रेश, नाम— येक्सटर्नल ब्रेश ।
यो ग्याष्टक निमिआसको आउटर हेडको मुनि र येक्सटर्नल
ल्याटास्याल लीगामेन्टको बीचवाट आउटवाडदिग्मा जान्छ ।

२ सुपीरियेर फिबुलार ।

३ आन्टीरियेर रेकारेन्ट टिवियाल ।

४ मास्कुलार ।

५ इन्टर्नल म्यालिवोलार ।

६ येनासटर्नल म्यालिवोलार ।

पोष्टीरियेर रेकारेन्ट टिवियाल आर्टरीको कुरा ।

यो आर्टरी पप्लिटियास मासलको वोहाईन्डवाट गै नी जयन्टको व्याकपार्टसम्म पुग्छ र पप्लिटियाल मासलसलाई सप्लाई गर्छ । पप्लिटियाल आर्टरीको इन्फीरियेर आर्टिक््युलार ब्रेञ्चको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

सुपीरियेर फिबुलारको कुरा ।

यो फिबुलाको नेकको माथीबाट गै आउटवार्डदिग्मा सोलियासको भीत्र पसौ पेरोनियास लाङ्गस मासलको भीत्र जान्छ र स्कोलियास मासललाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर रेकारेन्ट टिवियालको कुरा ।

यो आन्टीरियेर टिवियाल आर्टरी र इन्टरवोसियास मेम्ब्रेनको आन्टीरियेर सफेसबाट जादा, यो ब्रेञ्चस उठछ । यो टिवियालिस आन्टाइकसको भीत्र गै नीजयन्टको येक्सटर्नल आन्टीरियेर सफेससम्म पुग्छ । पप्लिटियालको आन्टीरियेर ब्रेञ्चसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मासकुलार ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो धेरै हुन्छ । यसैले नजीकको मासल्स र इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ, पोष्टीरियर टिवियाल र पेरोनियाल आर्टरिजको ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

इन्टर्नल म्यालीबोलार आर्टरीको कुरा ।

यो आङ्गल जयन्टको आर्टिक्युलेशनको र इन्च आवभवाट उठछ । यो येक्सटेन्सर प्रोप्रिअस ह्याल्युसिस र टिवियालिस आन्टाइकस मासल्सको टेन्डन्सकी मुनिवाट गै इन्जर आङ्गल-सम्म पुग्छ, पोष्टीरियर टिवियालको ब्रेञ्चेस र इन्टर्नल प्ल्यान्टर आर्टरिज र इन्टर्नल क्याल्केनियाम आर्टरीको साथ आनाष्टो-मोसिस हुन्छ ।

येक्सटेर्नल म्यालिबोलार आर्टरीको कुरा ।

यो येक्सटेन्सर लाङ्गस डिजिटोरम र पेरोनियास टार्सा-सको मुनिवाट गै आउटर आङ्गललाई सप्लाई गर्छ । आन्टीरि-येर पेरोनियाल आर्टरी र डर्सेलिस पेडिसकी टार्सल ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

डर्सेलिसपेडिस आर्टरीको वयान ।

आन्टीरियर टिवियाल आर्टरी, वेन्ड आफ दी आङ्गलमा जाह्रो तमाम भयाको छ तेही ठाउँवाट यो आर्टरी उठछ । यो फर्वार्डदिग्मा फुटको टिवियाल साईडवाट गै फाष्ट इन्डर वोसि-यासको ग्रेस्पेसको क्याकसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ डर्सेलिस ह्याल्युसिस ।

१ कम्प्युनिकेटिड ।

डर्सेलिस पेडिसको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

इन्टेगुमेन्ट ?

फेसिया ?

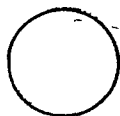
आन्टोरियेर आनुलर लीगामेन्ट ?

येक्सटेन्सर ब्रीभिस डिजिटोरमको इन्टर हेड ?

टिवियाल सार्ईडमा—

येक्सटेन्सर प्रोप्रिअस

ह्याल्युसिस ?

फीबुला सार्ईडमा—

येक्सटेन्सर लाङ्गस

डिजिटोरम ?

आन्टीरियेर टिवियाल

नार्भ ?

बोहार्ईडमा—

आष्ट्राग्यालास ?

न्धाभिक्युलर ?

इन्टर्नल क्युनियाई फारम बोन्स ?

इनीहरूको लीगामेन्ट्स ?

डर्सेलिस पेडिसको

ब्रेञ्जेसको नाम ।

१ टार्साल ।

२ मेटाटार्साल । येस्को ३ इन्टर बोसियाई ब्रेञ्जेस छ ।

३ डर्सलिस ह्याल्युसिस ।

४ कम्प्युनिकेटिड ।

टासाँल आर्टरीको कुरा ।

यो न्याभिक्युलर वोनको माथीवाट जादा, यो उठ्छ र आर्च भै आउटवार्डदिग्मा जान्छ, टासाँल वोन्सको माथी रहन्छ । येक्सटेन्सर त्रीभिस डिजिटोरमले काभार गर्छ । येस्ले मासल्स र टासाँसको आर्टिक्युलेशन्सलाई सप्लाई गर्छ । मेटाटासाँलको ब्रेञ्चेस, येक्सटेर्नल म्यालिब्रोलास, पेरोनियाल र येक्सटेर्नल प्ल्यान्टर आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

मेटाटासाँल आर्टरिजको कुरा ।

यो टासाँल आर्टरीको थोरै आन्टीरियेरवाट उठ्छ । यो आउटवार्डदिग्मा मेटाटासाँल वोन्सको बेसेसवाट र सर्ट येक्सटेन्सरको टेन्डन्सको मुनिवाट गै फुटको आउटरपार्टमा पुग्छ र टासाँल र येक्सटेर्नल प्ल्यान्टर आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ । येस्को ३ इन्टर वोसियाई ब्रेञ्चेस हुन्छ । यो इन्टर वोसियास आर्टरिज फर्वार्डदिग्मा ३ आउटर डर्सल इन्टरवोसियाई मासल्सको माथीवाट र टोजको क्लेफ्टको बीचवाट जान्छ र २।२ डर्सलको ल्याटास्याल ब्रेञ्चेस भै टोजको २।२ दिग्मा पुग्छ, इन्टरवोसियास येस्पेसको व्याकपार्टमा प्ल्यान्टर आर्चवाट आयाको पोष्टीरियेर पार्फेरेटिड ब्रेञ्चेसको साथ यो आर्टरी मिल्छ । इन्टरवोसियास येस्पेसको फोर पार्टमा डिजिटेल आर्टरीवाट आयाको आन्टीरियेर पार्फेरेटिड ब्रेञ्चेस, यो आर्टरीको साथ मिल्छ ।

इसेलिस ह्याल्युसिसको कुरा ।

येस्को दोस्त्रो नाम, फाष्ट डर्स ५ इन्टरवोसियास, आर्टरी भन्छन् । यो फाष्ट मेटाटासाल चीनको आउटरवर्डरवाट फर्वाडिदिग्मा जान्छ र फाष्ट र सेकेन्ड टोजको बीचको क्लेफ्टसम्म पुग्छ र २ ब्रेश्वेस हुन्छ । १ ब्रेश्वे, येक्सटेन्सर प्रोप्रिअस ह्याल्युसिसको टेन्डनको मुनिमा र ग्रेटोको इन्टर वर्डरमा रहन्छ । दोस्त्रा ब्रेश्वले ग्रेट र सेकेन्ड टोजको बीचको साईडसलाई सप्लाई गर्छ ।

कम्युनिकेटिड आर्टरिजको कुरा ।

यो फुटको सोलमा र फाष्ट डर्सल इन्टरवोसियास मासलको २ हेड्सको बीचवाट गै येक्सटेर्नल प्ल्यान्टर आर्टरीको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ र प्ल्यान्टर आर्न बन्छ । यो आर्टरीको २ डिजिटेल ब्रेश्वेस हुन्छ । येस्को १ ब्रेश्व ग्रेटोको इन्टर साईड र प्ल्यान्टर सफेसमा जान्छ । येस्को दोस्त्रा ब्रेश्व, फाष्ट इन्टरवोसियास येस्पेसवाट फर्वाडिदिग्मा जान्छ र ग्रेट र सेकेन्ड टोजको बीचको साईडसलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियर टिवियाल आर्टरीको बयान ।

यो पल्लिटियाल मासलको लोवर वर्डरदेखी शुरू भै वोव्विक भै डाउनवार्डदिग्मा, लेगको टिवियाल साईडवाट इन्टर आङ्गल र हीलको बीचको फसासम्म पुग्छ र आन्डाक्टर, ह्याल्युसिसको अरिजिन भयाको ठाउँको मुनिमा २ ब्रेश्वेस हुन्छ । नाम —

१ इन्टेर्नल प्ल्यान्टर आर्टरी ।

२ येक्सटेर्नल प्ल्यान्टर आर्टरी ।

पोष्टोरियेर टिवियाल आर्टको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

टिवियालिस पोष्टाइकस मासल ?

फ्लेक्सर लाङ्गस डिजिटोरम मासल ?

टिविया वोन ?

इन्टर साईडमा—

अपर टु थार्डमा

पोष्टोरियेर टिवियाल

नार्भ ?

आउटर साईडमा—

लोवर टु थार्डमा

पोष्टोरियेर टिवियाल

नार्भ ?

बीहार्डमा—

इन्टेगुमेन्ट ?

फेसिया ?

ग्याष्ट्रकनिमिआस मासल ?

सोलियास मासल ?

डीप ट्रान्सभर्स फेसिया ?

पोष्टोरियेर टिवियाल नार्भ ?

आङ्गुलर ह्याल्युसिस मासल ?

आङ्गुल जियन्टको

इन्टर साईडको बीहार्डमा टेन्डेन्स र प्लाटभेससस-उद्दिनदेखी

आउटर साईडमा जुन हिसाप सिक्नु रइन्छ सो

कुराको ध्यान गरिन्छ ।

१. टिवियालिस पोष्टाइकसको टेन्डेन्स ।

२. फ्लेक्सर लाङ्गस डिजिटोरमको टेन्डेन्स ।

- ३ पोष्टीरियेर टिवियाल आर्टरी र यो आर्टरीको २
२ भेन्स ।
- ४ पोष्टीरियेर टिवियाल नाभ ।
- ५ फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिसको टेन्डेन्स ।

पोष्टीरियेर टिवियाल आर्टरीको

ब्रेञ्चसका नाम ।

- १ पेरोनियाल ।
- २ मास्कुलार ।
- ३ न्युट्रियान्ट ।
- ४ कम्प्युनिकेटिङ ।
- ५ इन्टर्नेल क्याल्केनियान ।

पेरोनियाल ब्रेञ्चसको कुरा ।

यो लेगको फिबुलार साईडको व्याकपार्टमा जान्छ । प
टियाल मासलको लोवरवर्डको १ इन्चो मुनिवाट र पोष्टीरि
टिवियाल आर्टरीवाट यो उठछ । यो बोविक भै आउटवार्डदि
फिबुलाको इन्नरवर्डवाट र टिवियालिस पोष्टाइकस र फ्लेक्
लाङ्गस ह्याल्युसिसको बीचवाट लेगको लोवरपार्टमा पुग्छ र
न्टीरियेर पेरोनियाल ब्रेञ्च उठछ, फेरि यो टिविया र फिबुला
आर्टिक्युलेशनको बीचवाट अस्क्यालिसको आउटर साईड
पुग्छ, येक्सटर्नेल क्याल्केनियान । १ टार्मिनेल ब्रेञ्च उठछ ।

पेरोनियाल आर्टरीको रिलेशन ।

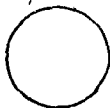
फ्रान्टमा—

टिवियालिस पोष्टाइकस मासल ?

फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस मासल ?

इन्टर सार्डेडमा—

फ्लेक्सर लाङ्गस ह्या-
ल्युसिस मासल ?

आउटर सार्डेडमा—

फिब्रुला वोन ?
फ्लेक्सर लाङ्गस ह्या-
ल्युसिस ?

धीहार्डेडमा—

स्वोलियास मासल ?

डीप ट्र्यान्सभर्न फेसिया ?

फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस मासल ?

पेरोनियाल आर्टरीको

ब्रेञ्जेसको नाम ।

१ मास्कुलार ।

२ न्युट्रियान्ट ।

३ आन्टीरियर पेरोनियाल ।

४ कम्युनिकेटिड ।

५ पोष्टीरियर पेरोनियाल ।

६ येक्सटर्नल क्याल्केनियान ।

मास्कुलार ब्रेञ्जेसको वृत्त ।

येस्ले स्वोलियास, टिवियालिस पोष्टाइकस, फ्लेक्सर लाङ्गस ह्याल्युसिस र पेरोनियाई मासलसलाई संझाई गर्छ ।

न्युट्रियान्ट आर्टरीको कुरा ।

येस्ले फिब्रुला बोनलाई सप्लाई गर्छ ।

अन्टीरियेर पेरोनियाल आर्टरीको कुरा ।

येस्ले इन्टरवोसियास मेम्ब्रेनलाई पियार्सगरी पेरोनियास टार्सासको मुनिबाट गै आउटर आङ्गलसम्म पुग्छ । येक्सटर्नल म्यालिवोलार र टार्साल आर्टरिजको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्चको कुरा ।

यो पोष्टीरियेर टिबियालको कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्चको साथ मिल्छ ।

पोष्टीरियेर पेरोनियाल आर्टरीको कुरा ।

यो आउटर आङ्गलको बीहाईन्डदेखी येक्सटर्नल म्यालिवोलास्को व्याकसम्म पुग्छ ।

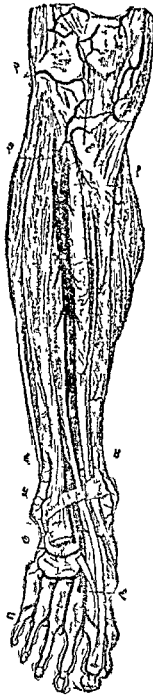
येक्सटर्नल क्याल्केनियान ब्रेञ्चको कुरा ।

यो हीलको आउटर साईडबाट जान्छ र येक्सटर्नल म्यालिवोलार र इन्टर्नल क्याल्केनियानको साथ मिल्छ ।

न्युट्रियान्ट आर्टरीको कुरा ।

यो पोष्टीरियेर टिबियालको अरिजिनको नियेरबाट उठ्छ र टिबियाको न्युट्रियान्ट केनालको भीत्र जान्छ । वाडीमा जती न्युट्रियान्ट आर्टरी छ, उस मध्ये यो सब भन्दा ठुलो आर्टरी छ ।

नं ८६ एगिठरियार टिवियाल र डसॉलिस पेडिस
आर्टोरि हरु की साजिंकाल एनाटसि ।

१ इनफिरियार इगठानॉल आर्टिकिउलार । २ इनफिरियार एकष्टा-
नॉल आर्टिकिउलार । ३ एगिठरियार टिवियाल रिकारेण्ड । ४ इगठानॉल
मेलिवो लार । ५ एकष्टानॉल मेलिवो लार । ६ एगिठरियार पेरो-
नियाल । ७ टार्सॉल । ८ मेटाटार्सॉल । ९ कमिउनिकेटि ।

नं ८७ झिनटार आर्टारि हर सुपाफिसियाल भिउ ।

१ झानटार फासा । २ फूकसर त्रिभिस डिजिटोराम । ३ एक
नान झानटार । ४ झिनटारान झानटार । ५ एवराकटार निमि
डिनिटाइ । ६ एमडाफटार डेलिचसिम ।

मास्कुलर ब्रेञ्चको कुरा ।

येस्ले सोलियास र लेगकी व्याकको डीप मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्चको कुरा ।

यो पेरोनियालको कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्चको साथ मील्छ ।

इन्टर्नल क्याल्केनियानको कुरा ।

येस्ले इन्टेगुमेन्ट, हीलको प्ल्यान्टर र फुटको इन्टर साईडको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल प्ल्यान्टर आर्टरीको कुरा ।

यो फुटको इन्टर साईडवाट फर्वार्डदिग्मा जान्छ । यो आब्-डाक्टर ह्याल्युसिसको आवभवाट र फ्लेक्सरब्रीभिस डिजिटोरम मासलको माथोवाट जान्छ र इनै २ मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । यो फाष्ट मेटाटार्साल वोनको वेससम्म पुगी ग्रेंटटोको इन्टरवर्डर-वाट जान्छ र डिजिटल ब्रेञ्चको साथ आनाटोमोसिस हुन्छ ।

वेक्सटर्नल प्ल्यान्टर आर्टरीको कुरा ।

यो इन्टर्नल प्ल्यान्टर भन्दा लार्ज हुन्छ । यो वोव्लिक भै आउटवार्ड र फर्वार्डदिग्मा फोफथ मेटाटार्साल वोनको वेससम्म पुग्छ, फेरि यो वोव्लिक भै इनवार्डदिग्मा फाष्ट र सेकेन्ड मेटाटार्साल वोनको वेसको बीचसम्म पुग्छ र डसेलिसपोडिस आर्टरीको कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्चको साथ मिली प्ल्यान्टर आर्च बन्छ ।

यो आर्टरी आउटवार्डदिमा जादा, अस्म्यालिसस र आब्डाक्टर ह्याल्युसिसको बीचमा र फ्लेक्सरव्रीभिस डिजिटोरम र फ्लेक्सर आक्सोस्सोरियास मासल्सको बीचमा रहन्छ । यो फर्वार्डदिमा लिटिल टोको वेससम्म जादा, फ्लेक्सरव्रीभिस डिजिटोरम र आब्डाक्टर मिनिमाई डिजिटार्डको बीचमा रहन्छ । यो आर्टरीको बाकी भाग डोप भै रहन्छ । लिटिल टोको मेटाटार्साल बीचको वेसदेखी फाष्ट इन्टर वोसियास येस्पेसको व्याकपार्टसम्म पुग्छ र प्ल्यान्टर आर्च वन्छ । यो प्ल्यान्टर आर्च, इन्टर वोसियास मासल्सको माथीमा रहन्छ येस्लाई आब्डाक्टर वोव्लिकस ह्याल्युसिस, टोजको फ्लेक्सर टेन्डेन्स र लाम्ब्रीकेलिसले काभार गर्छ ।

प्ल्यान्टर आर्चको

ब्रेञ्चसको नाम ।

- १ पोष्टीरियर पाफोरेटिड ।
- २ डिजिटेल ब्रेञ्च । यसको १ आन्टीरियर पाफोरेटिड ब्रेञ्च । यसको अरु २ ब्रेञ्चसले सोलको मासल्स इन्टेगुमेन्ट फोसियालाई सप्लाइ गर्छ ।

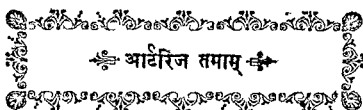
पोष्टीरियर पाफोरेटिडको कुरा ।

यो ३ हुन्छ । ३ आउटर इन्टरवोसियासको व्याकपार्टबाट र डर्सल इन्टरवोसियाई मासल्सको हेडसको बीचबाट जान्छ । मेटाटार्साल आर्टरीको इन्टरवोसियास ब्रेञ्चसको साथ आनाथोमोसिस हुन्छ ।

डिजिटल ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो ४ हुन्छ । ३ आउटर टोजलाई र सेकेन्ड टोको हाफलाई सप्लाई गर्छ, येस्को फाष्ट ब्रेञ्च आउटर साईडबाट गै लिलिटोको आउटर साईडमा जान्छ । येस्को सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ ब्रेञ्चेस इन्टर वोसियास येस्पेसबाट फर्वार्डदिग्मा गै ३ आउटर येजको २ दिग्मा र सेकेन्डटोको आउटर साईडलाई सप्लाई गर्छ ।

यो डिजिटल ब्रेञ्चेसबाट १ स्माल ब्रेञ्चेस अपवार्डदिग्मा जान्छ । नाम, आन्टीरियेर पार्फरिटिड ब्रेञ्च । यो मेटाटार्साल आर्टरिजको इन्टर वोसियास ब्रेञ्चेसको साथ आनाष्टोमोसिस हुन्छ ।

भेन्सको बयान ।

शरीरको जगा जगाको क्यापिलारिजवाट रगत घुमेर जुन भेसल्सवाट हार्टमा आई पुग्छ त्यो भेसल्सहरूको नाम, भेन्स भन्छन् ।

भेन्स २ किसिमको हुन्छ—

१ पाल्मेनरी भेन्स ।

२ सिष्टेमिक भेन्स ।

पाल्मेनरीभेन्सले लाङ्सको सार्कुलेशन गर्ने काम दिन्छ, येस्मा आर्टिरियाल व्वाट रहन्छ, येस्ले लाङ्सवाट सफ्फा रगत हार्टको लेफ्ट अरिकलमा ल्याउछ ।

सिष्टेमिकभेन्सले सारा शरीरको सार्कुलेशन गर्ने काम दिन्छ, येस्ले सारा शरीरको भिनसव्वाटलाई हार्टको राईट अरिकलमा ल्याउछ ।

सिष्टेमिक भेन्सको मछे जुन जुन भेन्स आव्ढोमिनल क्याभिटीमा रहन्छ र डाइजेश्चनको भिसिरावाट भिनसव्वाट भिनापोर्टि दीघेर लिभारमा ल्याउछ तेस्लाई पोर्टलभेन भनिन्छ । यो पोर्टलभेन लिभारको भीत्र गै धेरै साना साना ब्रेञ्चेस र क्यापिलारिज हुन्छ । यो क्यापिलारिजहरू फेरि मिलिकन हेपेटिक भेन्स हुन्छ । यो हेपेटिक भेन्सवाट रगत इन्फीरियेर भिनाकाभामा ल्याउछ ।

आर्टरिज भन्दा भेन्स, शरीरमा ठुलो र धेरै पनो हुन्छ ।
येही हिसापले जमा शरीरको आर्टरी रहने व्वाट भन्दा भेन्समा
रहने व्वाट धेरै रहन्छ ।

सिस्टेमिक भेन्स ३ किसिमको हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल भेन्स ।

२ डीप भेन्स ।

३ साइनासेस ।

सुपरफिसियाल भेन्सको कुरा ।

येस्को दोस्तो नाम, क्युटिनियास भेन्स भन्छन । यो सुपर-
फिसियाल फेसियाको बीचमा र इन्टेगुमेन्टको मुनि रहन्छ, येस्ले
येही ठाउँवाट रगत डीप भेन्समा लै जान्छ ।

डीप भेन्सको कुरा ।

आर्टरिजको साथ साथ जान्छ र १ सीडकी भीत्र रहन्छ,
सानु २ आर्टरिजको साथ कोही कोहीमा २ देखिन्छ तेस्तो २ दे-
खिन्छ भने, नाम, भीनिकमाइटिस, भन्छन् ।

स्काल भीत्र र स्पाइनल केनाल भीत्र जाने भेन्सको साथ
साथ आर्टरी जादैन ।

साइनासेसको कुरा ।

साइनासेस माने, भिनसव्वाट जाने ढुङ्गरी हो, तर अरु भेन्स
भन्दा केही फरक छ । यो स्काल भीत्र रहन्छ र ड्युरामेटरको
लेयासले बन्छ ।

भेन्सकी वाल, आर्टरिजकी वाल भन्दा थिन हुन्छ ।

सिस्टेमिक भेन्सको भीत्र वीच र मा भाल्वस रहन्छ, येस्ले रगत फरक दिन्न ।

पाल्मनरिभेन्सको वयान ।

येस्ले लाङ्गसवाट अर्टिरियालब्लाट हार्टको लेफ्ट अरिकलम ल्याउछ । त्यो जम्मा ४ हुन्छ । १।१ लाङ्गमा २। २ हुन्छ ।

अरु २ भेन्स र पाल्मनरिभेन्सको फराक—

पाल्मनरिभेन्सवाट, अर्टिरियालब्लाट जान्छ ।

अरु २ भेन्सवाट, भिनसब्लाट जान्छ ।

पाल्मनरिभेन्समा, भाल्वस छैन ।

पाल्मनरिआर्टरी भन्दा, पाल्मनरिभेन्स थोरै ठुलो हुन्छ ।

पाल्मनरिभेन्सको साथ, पाल्मनरिआर्टरिज जान्छ ।

लाङ्गको भीत्र—

पाल्मनरिआर्टरीको ब्रेञ्चेस, फ्रान्टमा रहन्छ ।

पाल्मनरिभेन्स, वीहार्ड्इन्डमा रहन्छ ।

ब्रोङ्काई, येही २को वीचमा रहन्छ ।

लाङ्गको वटमा—

पाल्मनरिभेन्स, फ्रान्टमा रहन्छ ।

पाल्मनरिआर्टरी, मिडिलमा रहन्छ ।

ब्रोङ्कास, वीहार्ड्इन्डमा रहन्छ ।

पेरिकार्डियमको भीत्र—

राईट पाल्मनरि भेन, राईट अरिकल र आसीन्डिड आवा टाँको वीहार्ड्इन्डवाट जान्छ ।

लेफ्ट पाल्मनरि भेन, लेफ्ट पाल्मनरि आर्टरीको साथ र थोस्पासिक आवाटीको फ्रान्टमा रहन्छ ।

सिष्टेमिकभेन्सको कुरा ।

यो ३ थरको हुन्छ—

१. (नं.) हेड, नेक, अपर वेक्सट्रिमिटी, थोस्पासको भेन्स र सुपीरियेर भीनाकाभामा मिल्छ ।
२. (नं.) लोवर वेक्सट्रिमिटी, पेल्विस, आब्डोमेनको भेन्स र इन्फिरियेर भीनाकाभामा मिल्छ ।
३. (नं.) कार्डियेक भेन्स र हार्टको राईट अरिकलमा जान्छ ।
क्रेनियल पोन्सको भीत्र उमेदार भया पछी अलि वाह्रो, टेह्रो घुमेको प्वाल देखिन्छ तसवाट भेन्स जान्छ । नाम, भेन्स आफदी डोपलोई, येस्को साथ आर्टरी छैन ।

हेड एन्ड नेकको भेन्सको वयान ।

हेड र फेसको वेक्सट्रियारको भेन्सको नाम—

- १ फ्रान्टल ।
- २ सुप्राअर्विटल ।
- ३ आङ्गुलार ।
- ४ फेसियाल ।
- ५ टेम्पोरल ।
- ६ इन्टर्नल म्याक्सिलरी ।

७ टेम्पोरो म्याक्सिलरी ।

८ पोष्टीरियेर अरिक्युलर ।

९ अक्सिपिटल ।

नेकको भेन्सको नाम—

१ येक्सटर्नल ... जुगुलार ।

२ पोष्टीरियेर येक्सटर्नल ” ।

३ आन्टीरियेर ” ।

४ इन्टर्नल ” ।

५ भार्टिब्रल ।

सेरिब्रल भेन्सको नाम—

१ सुपरफिसियाल सेरिब्रल भेन्स ।

२ सुपीरियेर ” ” ॥

३ मिडियान ” ” ।

४ इन्फीरियेर ” भेन् ।

५ डोप सेरिब्रल, दोस्रो नाम भिनिग्यालिनी ।

६ व्यासीलर भेन् ।

७ सेरिबेलार ” ।

ड्युरामेटरको

साइनसेसको कुरा ।

यो १४ हुन्छ र २ किसिमको हुन्छ ।

१ पैहा किसिम । स्कालको अपर र व्याकपार्टमा रहन्छ । नाम—

(क) सुपीरियेर लक्ष्मीच्युडिनल साइनस ।

(ख) इन्फीरियेर ” ” ।

(ग) प्लेट साइनस ।

(घ) ल्याटास्याल साइनसेस २ । $\left\{ \begin{array}{l} \text{राईट ?} \\ \text{लेफ्ट ?} \end{array} \right.$

(ङ) अक्सिपिटल साइनस ।

२ दोहा किसिम । यो स्कालको बेसमा रहन्छ । नाम—

(क) क्याभारनस साइनसेस २ । $\left\{ \begin{array}{l} \text{राईट ?} \\ \text{लेफ्ट ?} \end{array} \right.$

(ख) साकुलार साइनस ।

(ग) सुपीरियेर पेट्रोजल साइनसेस २ । $\left\{ \begin{array}{l} \text{राईट ?} \\ \text{लेफ्ट ?} \end{array} \right.$

(घ) इन्फीरियेर पेट्रोजल साइनसेस २ । $\left\{ \begin{array}{l} \text{राईट ?} \\ \text{लेफ्ट ?} \end{array} \right.$

(ङ) ट्रान्सभर्स साइनस ।

सुपीरियेर लञ्जीच्युडिनल साइनसको कुरा ।

यो फोरामेन्सिकामदेखी शुरू भै चीफोरदेखी व्याकवार्डमा फ्रान्टलको इन्टर सर्फेसको ग्रुभवाट र २ पेराइटल मिली जो ग्रुभ वन्दछ तेस ग्रुभवाट र अक्सिपिटल वोनको क्रुसियाल रिजको सुपीरियेर डिभिजनमा टर्क्युलर हेरोफिलीसम्म गै तमाम हुन्छ । यो साइनसको आकार ट्र्याङ्गुलार हुन्छ । फ्रान्टमा सानू, व्याक वार्डमा ठुलो हुन्छ । सुपीरियेर लञ्जीच्युडिनल साइनसको ठुलो भयोको येक्सट्रिमिटीलाई टर्क्युलर हेरोफिली भन्छन् ।

इन्फीरियेर लञ्जीच्युडिनल साइनसको कुरा ।

यो फ्याक्सेरिब्रीको फ्री मार्जिनको पोष्टीरियेरपार्टमा रहन्छ । यो व्याकवार्डमा ठुलो हुन्छ र प्लेट साइनसमा टार्मिनेट हुन्छ ।

पेट्टेड साइनसको कुरा ।

फ्याक्सेरिवी र टेन्टोरियाम जाहाँ मिल्छ तेसै ठाउँमा धेरै रहन्छ, येस्को आकार ट्यूबाजुलर हुन्छ । व्याकवार्डिङमा ठुलो हुन्छ, इन्फीरियर लङ्गीच्युडिनल साइनसको टार्मिनेशनवाट सुपीरियर लङ्गीच्युडिनल साइनस जाहाँ ल्याटास्याल साइनससम्म मिल्छ तेसै ठाउँसम्म मिल्छ ।

ल्याटान्याल साइनसेसको कुरा ।

यो टेन्टोरियाम सेरिवेली जाहाँ लाग्छ तेसै ठाउँमा लाग्छ । यो इन्टर्नल अक्सिपिटल प्रोटुवारेन्सदेखी शुरू भै वाङ्गो भै आउटवार्ड र फवार्डिङमा टेम्पोरल बोनको पेट्रस पोर्सनको वेसवाट डाउनवार्ड र इनवार्डिङमा गै जुगुलार फोरामेनसम्म पुग्छ र इन्टर्नल जुगुलार भेनमा टार्मिनेट हुन्छ ।

अक्सिपिटल साइनसको कुरा ।

यो फ्याक्सेरिवेली लागेको ठाउँमा रहन्छ ।

फ्याभारनस साइनसेसको कुरा ।

यो २ हुन्छ, राईट १ । लेफ्ट १ । सेलाटार्सिकाको २ ढिङ्गा रहन्छ । स्फीनायेडल फिसरदेखी टेम्पोरल बोनको पेट्रस पोर्सनको येपेक्ससम्म रहन्छ । यो साइनसको इन्टरढिङ्गा इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी, केरोटिड ग्लेक्ससको फाइलामेन्स र सिक्स्थ नाभ रहन्छ । यो साइनसको आउटरढिङ्गा थार्ड नाभ, फोर्थ नाभ र फिफथ नाभको अन्थ्यालिमक डिभिजन रहन्छ ।

साकुलार साइनसको कुरा ।

यो २ क्याभारनस साइनसेसको मिलाउने २ ट्र्यान्सभर्स
भेसल्सलाई साकुलार साइनस भन्छन् ।

सुपीरियर पेट्रोजल साइनसेसको कुरा ।

यो टेम्पोरल वोनको पेट्रस पोर्सनको सुपीरियर वर्डरमा
रहन्छ । यो २ हुन्छन् ।

इन्फीरियर पेट्रोजल साइनसेसको कुरा ।

यो २ हुन्छ । टेम्पोरल वोनको पेट्रस पोर्सनको पोष्टोरियर
वर्डरको साथ जाहोँ अक्सिपिटल वोनको व्यासिलार प्रसेसको
साथ मिल्छ तसै ठाउँमा रहन्छ ।

ट्र्यान्सभर्स साइनसको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, व्यासिलार साइनस भन्छन् । २ इन्फी-
रियर पेट्रोजल साइनसेसलाई मिलाउने र व्यासिलार प्रसेसमा
रहने ड्युरामेटरको २ पत्रको बीचमा हुन्छ ।

अपर येक्सट्रिमिटी र थोल्याक्सको भेन्सको बयान ।

यो २ किसिमको हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल भेन्स ।

२ डीप " ।

अपर येक्सट्रिमिटीको

सुपरफिसियाल भेन्सको नाम ।

- १ ह्यान्डको सुपरफिसियाल भेन्स ।
- २ आन्टोरियेर आल्नूर " ।
- ३ पोष्टोरियेर " " ।
- ४ कमन " भेन ।
- ५ रेडियाल " ।
- ६ मिडियान " ।
- ७ मिडियान व्यासिलिक " ।
- ८ मिडियान किफ्यालिक " ।
- ९ व्यासिलिक " ।
- १० किफ्यालिक " ।

वाइसेप्स मासलको इन्नरसाईडवाट व्यासिलिकभेन जान्छ ।
वाइसेप्स मासलको इन्नरसाईडवाट किफ्यालिकभेन जान्छ ।

अपरयेक्सट्रिमिटीको

डोप भेन्सको नाम ।

- १ इन्टरवोसियास भेन्स ।
- २ डोप पामर " ।
- ३ ब्रेकियाल " ।
- ४ आक्सिलरी " ।
- ५ साबुक्केभियान भेन ।
- ६ राईट इनोमिनेटे " ।
- ७ लेफ्ट " " ।

२ इनोमिनेट भेन्स, नेकको रुटको २ दिग्मा रहन्छ । इन्ट-
नल जुगुलार र साक्केभियानभेन मिलि वन्छ ।

सुपीरियेर भीनाकाभाको कुरा ।

शरीरको माथीछो आधाको व्लाटलाई हार्टमा ल्याउने भे-
सल्सलाई सुपीरियेर भीनाकाभा भन्छन् । यो २ इन्चदेखी ३ इन्च
सम्म लामू हुन्छ । यो २ इनोमिनेट भेन्स मिलि वन्छ । फाष्ट
रिबको कष्टल कार्टिलेजको साथ एर्नामको राईट साईडको साथ
मिलने ठाउँको वीलोमा यो सुपीरियेर भीनाकाभा रहन्छ । यो
सुपीरियेर भीनाकाभा, राईट अरिकलको अपरपार्टको साथ मिलने
ठाउँमा अर्थात् सेस हुने ठाउँमा, थाई लेफ्ट कष्टल कार्टिलेजको
अपरवर्डरको लेभेलमा रहन्छ ।

आजाइगस भेन्सको कुरा ।

येस्ले सुपीरियेर भीनाकाभा र इन्फीरियेर भीनाकाभालाई
मिलाउ छ ।

राईट आजाइगस भेन्सको नाम, भीनाआजाइगस मेजर
भन्छन । यो फाष्ट र सेकेन्ड लाम्बर भाटिब्रीको लेभेलवाट शुरू
हुन्छ, कोही २ मा राईट रिनलभेनवाट वा इन्फीरियेर भीनाकाभा-
वाट शुरू हुन्छ । यो डायफ्रामको आवाटिक' वोमिडवार्ट थोस्वा-
क्समा गै भाटिब्रल कलमको राईट साईडमा रहन्छ र फोर्थ डर्सल
भाटिब्रासम्म गै राईट लाडको रुटको फर्वाडवाट गै सुपीरियेर
भीनाकाभामा टार्मिनेट हुन्छ ।

भीनाआजाइगस मेजरको कुरा ।

राईट साईडको १० लोवर इन्टर कष्टल भेन्स ।

भीनाआजाइगस माइनर ।

इस्वोफेजियाल ।

मिडिअस्टिनाल ।

राईट ब्रोन्कियालभैन मिलि, यो भीनाआजाइगस मैजर वन्छ ।

भीनाआजाइगस माइनरको कुरा ।

यो लाम्बर रिजिनबाट अथवा लेफ्ट रिक्तलभैनबाट शुरू भै
ढायाफारमको लेफ्ट क्रासबाट थोस्पावसमा जान्छ र स्पाइनको
लेफ्ट साइडमा रहन्छ र एट्थ डर्नल भार्टिब्रासम्म गै भीनाआ-
जाइगस मेजरको साथ मीलैको छ ।

स्पाइनल भेन्सको कुरा ।

यो ४ किसिमको हुन्छ—

- १ पैहा किसिम । स्पाइनल कलमको वाहरमा रहन्छ ।
- २ दोखा किसिम । स्पाइनलकेनालको इन्टीरियरमा रहने भेन्स ।
- ३ तेखा किसिम । भार्टिब्रीको वडिजको भेन्स ।
- ४ चौथा किसिम । स्पाइनल केनालको भेन्स ।

स्पाइनल भेन्समा भाल्व छैन ।

लोवर येक्सट्रिमिटी र आब्डोमेन पेलिभमको
भेन्सको बयान ।

यो २ किसिमको हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल भेन्स ।

१ डीप भेन्स ।

सुपरफिसियाल भेन्सको नाम ।

१ इन्टर्नल स्याफिनसभेन । दोस्रो नाम, लड स्याफिनसभेन । यो फुटको डर्सामको इन्नर साईडबाट शुरू भै लेगको इन्नर साईड बाट इन्टर्नल स्याफिनस नार्भको साथ नीको व्याकवार्डबाट गै थाईको इन्नर साईडबाट र फेसियालेटामा जुन स्याफिनस बोमिड छ तेस्वाट गै फिमरलभेनमा टार्मिनेट हुन्छ ।

२ येक्सटर्नल स्याफिनस भेन । दोस्रो नाम, सर्ट स्याफिनस भेन । यो फुटको डर्सामको आउटर साईडबाट शुरू भै टेन्डो एकेलिपको आउटरवर्डरबाट गै लेगको पोष्टीरियेर पार्डबाट गै पल्लिटियालभेनमा टार्मिनेट हुन्छ ।

लोवरयेक्सट्रिमिटीको

डीप भेन्सको नाम ।

१ येक्सटर्नल प्ल्यान्टर भेन ।

२ इन्टर्नल " " ।

३ पोष्टीरियेर टिवियाल भेन्स ।

४ आन्टीरियेर " " ।

५ पल्लिटियाल ।

६ फिमरल भेन ।

७ येक्सटर्नल इलियाक भेन्स ।

८ इन्टर्नल " " ।

९ कमन " " ।

इन्फीरियर भीनाकाभाको कुरा ।

डायाफ्रामको मुनी, शरीरको जुन जुन हिस्सा छ, तेसैको ब्लाट घुमाइकन हार्टमा ल्याउने भेसल्सको नाम, इन्फीरियर भीनाकाभा भन्छन् । फोर्थ र फिफथ लाम्बर भाटिब्रीको बीचमा जो इन्टर-भाटिब्रल साब्टेन्स छ, तेसैको राईट साईडमा २ कमन इलियाक भेन्स मिली यो इन्फीरियर भीनाकाभा हुन्छ । यो अपवार्डदिम्मा स्पाईनको फ्रान्टमा रहन्छ र आवार्टाको राईट साईडमा रहन्छ । यो इन्फीरियर भीनाकाभा लिभरको आन्डर सर्फेसमा पुगी तेसैको पीष्टीरियर सर्फेसको ग्रुभमा रहन्छ । फेरि यो डायाफ्रामको सेन्ट्रल टेन्डनलाई पारफोरेट गरी पेरिकाडियाम भीत्र गै राईट अरिकलको लोवर र व्याकपार्टमा टार्मिनेट हुन्छ ।

इन्फीरियर भीनाकाभा तल लेखियाको भेन्स मिलिकन बन्दछ ।

- १ लाम्बर भेन्स ।
- २ राईट स्पामेटिक " । (मेलमा)
- ३ वोभेरियान " । (फीमेलमा)
- ४ रिनल " ।
- ५ सुप्रारिनल " ।
- ६ फ्रेनिक " ।
- ७ हेपेटिक " ।

पोर्टलसिस्टेम आफ भेन्सको कुरा ।

डाईजेस्सन गराउने भिसिरावाट भीनसब्लाट तल लेखियाको ४ ठुलो भेन्स मिली पोर्टलभिनससिस्टेम बन्छ ।

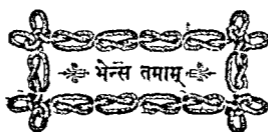
पोर्टलसिष्टेम थाफ भेन्स बन्नं ४ भेन्सको नाम—

- १ सुपीरियेर मेसेन्टेरिक भेन ।
- २ स्प्लिनिक ” ।
- ३ इन्फीरियेर मेसेन्टेरिके ” ।
- ४ ग्याष्ट्रिक ” ।

कार्डियेक भेन्सको कुरा ।

तल लेखियाको भेन्सहरूले हार्टको साव्सटेन्सवाट रगत ल्याउछ।

- १ आन्टीरियेर कार्डियेक भेन ।
- २ पोष्टीरियेर कार्डियेक ” ।
- ३ लेफ्ट कार्डियाक भेन्स ।
- ४ राईट कार्डियाक ” ।
- ५ राईट कोरोनरी साइनस, दोस्रो नाम, स्माल कोरोनरी साइनस।
- ६ लेफ्ट कोरोनरीसाइनस, दोस्रो नाम, ग्रेट ” ” ।
- ७ भिनीथिवीसाई ।

लिम्फ्याटिक्सको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम, आक्सरवेन्ट्स भन्छन् । येस्ले टिस्युज वाट केही चीज स्वोसिली साकुलेशनमा ल्याउछ । यो लिम्फ्याटिक्सको भीत्र, लिम्फ भनेको सत छ । वर्नहिन र अलि अलि पहेलो पानी जस्तो चीज लिम्फ्याटिक नाउँ गरेको ढुङ्गरीको रस्ता हिडछ तेस चीज, तेस ढुङ्गरीवाट रगत चलने ढुङ्गरीमा जान्छ ।

यो लिम्फ्याटिक्सहरू वाडीको सब पार्टसवाट उठछ र टिस्युजमा बाकी रहेको पोष्टाई चीज हार्टको नजीकमा कोही भेनको रस्तावाट फर्काई ल्याउछ र रगतको साथ मील्छ । यो लिम्फ्याटिक भेसल्स र ग्ल्यान्ड्सले लिम्फ्याटिक सिष्टेम वन्छ । ल्याक्टियाल्स, दोस्रो नाम, काइलीफेरास भेसल्सले पनि लिम्फ्याटिक सिष्टेम वन्छ । स्माल इन्टेष्टाइनको लिम्फ्याटिक भेसल्सलाई ल्याक्टियाल्स भन्छन ।

लिम्फ्याटिक्स र ल्याक्टियाल्समा अरु केही फराक छैन । तर लिम्फ्याटिक्स भीत्रमा लिम्फ रहन्छ । ल्याक्टियाल्समा काइल रहन्छ । काइल भनेको सेतो ढुङ्गको माफिक पातलो चीज खायेको चीज जम्मै स्माल इन्टेष्टाइनमा रहेको ल्याक्टियाल्स नाम, गरेको ढुङ्गरीवाट थोस्वासिक डाक्टमा जान्छ र ब्लाटमा मिल्छ ।

लिम्फ्याटिक्स भेसल्सको वाल्स पातलो र ट्र्यान्सपेरेन्ट हुन्छ त्रुस्वाट हिडने लिम्फलाई बाहरवाट देखिन्छ । यो लिम्फ्याटिक्सको बीच बीचमा गाठो डल्लो देखिन्छ, तेसै ठाउँमा भाल्वस देखिन्छ । सारा शरीरमा जाहाँ जुन जुन ठाउँमा व्लाट भेसल्स देखिन्छ तेसै ठाउँमा लिम्फ्याटिक रहन्छ ।

कार्टिलेज, नेल, क्युटिकल र हेयारमा व्लाटभेसल्स न हुनाले तेस्मा लिम्फ्याटिक छैन ।

लिम्फ्याटिक्स २ किसिमको हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल लिम्फ्याटिक्स ।

२ डीप लिम्फ्याटिक्स ।

सुपरफिसियाल लिम्फ्याटिक्सको कुरा ।

यो सुपरफिसियाल भेन्सको साथ इन्टेगुमेन्टको मुनिवाट गै डीप फिसियालाई पार्फेरेट गरी डीप लिम्फ्याटिक्सको साथ मील्छ ।

डीप लिम्फ्याटिक्सको कुरा ।

यो डीप जगामा रहन्छ, लिम्फ्याटिक्सको अरिजिन र क्याफिलरिजवाट हुन्छ ।

लिम्फ्याटिक्स ग्ल्यान्ड्सको कुरा ।

येस्को दोखो नाम, आक्सरवेन्ट ग्ल्यान्स भन्छन् । यो सानु २ ग्ल्यान्डको डल्लो हुन्छ । लिम्फ्याटिक्स र लाक्टियाल भेसल्सको बीच २ मा रहन्छ ।

थोस्यासिकडाक्टको कुरा ।

येस्ले लिम्फ र कालको धेरै भाग ब्लाटमा ल्याउ छ । येस्ले लोवर येक्सट्रिमिटीज र आब्डोमेन, थोस्याक्सको लेफ्ट हाप, लेफ्ट अपरयेक्सट्रिमिटी र हेड एन्ड नेकको लेफ्ट साईडको लिम्फ्याटिक्स, यो थोस्यासिक डाक्टको साथ मील्छ ।

यो आडाल्टमा १५ इञ्चदेखि १८ इञ्चसम्म लामो हुन्छ । यो सेकेन्ड लाम्बर भाटिब्रादेखि शुरू भै नेकको रुटसम्म पुग्छ ।

सेकेन्ड लाम्बर भाटिब्राको बाडीको फ्रान्टमा, यो थोस्यासिक डाक्टको १ ट्राङ्गुलार थैली जस्तो हुन्छ । नाम, रिसेप्टाक्युलामकाइली भन्छन । यो थोस्यासिकडाक्ट आवार्टाको राईट साईड र वीहाईन्डवाट र डायफारमको आवार्टिक वोमिडवाट थोस्याकमा जान्छ र भाटिब्रल कलमको फ्रान्टमा आवार्टा र भीनाआजाइगस मेजरको बीचमा र पोष्टोरियर मिडियाष्टिनाममा रहन्छ । यो फोर्थ डर्सल भाटिब्रासम्म गै आवार्टाको आर्चको वीहाईन्डवाट लेफ्ट साईडमा जान्छ, फेरी यो तेभेन्थ सर्भाइकल भाटिब्राको लेभेलमा पुगी आउटवार्ड र डाउनवार्डदिग्मा गै स्केलिनस आन्टाइकस मासलको फ्रान्टमा पुग्छ र लेफ्ट साबूक्केभियान भेनमा जाहाँ लेफ्ट इन्टर्नल जुगुलर भेन मील्छ तेसै ठाउँमा यो थोस्यासिक-डाक्ट मील्छ । यो थोस्यासिकडाक्टमा पनी भाल्वस रहन्छ, येही हिसापले भेनको ब्लाट फर्क न दिदैन ।

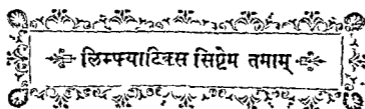
राईट लिम्फ्याटिक डाक्टको कुरा ।

येस्ले हेड र नेकको राईट साईडको, राईट अपर येक्सट्रिमिटीको, थोस्याक्सको राईट साईडको, लाईट लाड र हार्टको

राईट साईडको र लीभारको कन्भेक्स सर्किसको लिम्फ्याटिक्स-
लाई मिलाउ छ । यो ३ इञ्ची जत्ती लामो हुन्छ र राईट साक्-
क्रेभियान भेनमा मिल्छ ।

स्माल इण्टेष्टाईनको लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्सलाई । नाम, सेसे-
न्टेरिटक ग्ल्यान्स भन्छन् । यो १००१५० हुन्छ, येस्को आकार
केराउको आकार जस्तो हुन्छ ।

स्माल इण्टेष्टाईनको लिम्फ्याटिक भेसल्सलाई । नाम, ला-
क्टियाल भन्छन् ।

नाभर्सको बयान ।

४ किसिमको नाभर्सले नाभर्ससिण्डेम बन्छ—

१. (नं.) सेरिब्रो स्पाइनल सेन्टार्स । दोस्रो नाम, सेरिब्रो स्पाइनल आक्सिस । यो नाभर्स मेटारको थोरै ठुलो सेन्टार्सले बन्छ ।
२. (नं.) ग्याङ्ग्लिया अर्थात् स्माल सेन्टर ।
३. (नं.) सेरिब्रो स्पाइनल आक्सिस र ग्याङ्ग्लियालाई मिलाउने नाभर्स ।
४. (नं.) नाभर्सको तमाम हुने वखतमा जो अनुभव गर्ने अर्गान बन्द छ ।

सेरिब्रो स्पाइनल सेन्टार्सको कुरा ।

यो २ हिस्साले बन्छ—

१ स्पाइनल कर्ड ।

२ एन्किफेलन । दोस्रो नाम, ब्रन ।

एन्किफेलन ४ हिस्साले बन्छ—

१ सेरिब्राम ।

२ सेरिबेलाम ।

३ पन्सभेरोलियाई ।

४ मेडालाअब्लोङ्गेटा ।

स्पाइनलकर्डको ध्यान ।

सेरिब्रो स्पाइनल आक्सिसको जुन हिस्सा स्पाइनल केनालमा रहन्छ तेस्लाई स्पाइनलकर्ड भन्छन् । उमेदारमा यो स्पाइनलकर्ड स्पाइनलकेनालको ३ भागको २ भाग जत्ती लामो हुन्छ । यो स्पाइनल कर्ड, फोरामेन म्याग्रामको लोवर वर्डरदेखी फाष्ट लाम्बर, भाट्टिब्राको लोवरवर्डरसम्म रहन्छ । यसको शेषभागलाई फाहलामटार्मिनेली भन्छन् । यो स्पाइनलकर्ड आवभमा मोडला अवलोङ्गेटाको साथ मिलेको छ ।

स्पाइनलकर्डलाई वोरिपरी वेडें ३ किसिमको मेम्ब्रेन्स हुन्छ—

१ ड्युरामेटर, यो बाहरदिग्मा रहन्छ ।

२ पायामेटर, यो इन्टर्नलमा रहन्छ ।

३ यो २को बीचमा आरकनायेड मेम्ब्रेन रहन्छ, अर्थात् ड्युरामेटर र पायामेटरको बीचमा ।

यो स्पाइनलकर्ड १७ इञ्च देखी १८ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यसको मेम्ब्रेन्स र नाभर्स, बाहेक गरी तौल गर्दा १३ औन्स जत्ती हुन्छ । ब्रेनको साथ तौल गर्दा, यो ३३ भागको १ भाग हुन्छ ।

स्पाइनलकर्डमा २ जगा ठुलो हुन्छ—

१ सर्भाइकल रिजनमा ।

१ लाम्बर इन्लार्जमेन्टमा । १० टेन्थ डर्सलको जगामा ।

यो स्पाइनलकर्डवाट ३१ जोड़ी आन्टीरियर र पोष्टीरियर नाभर्सको रुट्स निकल्छ ।

आन्टीरियर नाभर्स, रुट्स । स्पाइनलकर्डको २ दिग्मा रहन्छ ।

पोष्टीरियेर नाभर्स रुट्स । स्पाइनलकर्डको पोष्टीरो ल्याटा-
स्वाल युभवाट निक्कन्छ ।

पोष्टीरियेर रुट्समा, ग्याङ्ग्लियान देखीन्छ ।

आन्टीरियेर रुट्समा, ग्याङ्ग्लियान छैन ।

यो आन्टीरियेर नाभर्स र पोष्टीरियेर नाभर्स, रुट्स इन्टर
भाटिब्रल फोरामेनवाट आउटवार्डदिग्मा जान्छ । यो २ रुट्सको
बीचमा फाईब्रसव्यान्ड रहन्छ । नाम, लीगामेन्टाम डेन्टी-
क्युलेटम ।

स्पाइनलकर्ड, टार्मिनेशन हुने जगामा जुन नाभर्स रुट्स
बाहर हुन्छ तेस्को जम्मा भयाकोलाई कडाईकुईना भन्छन् ।

स्पाइनलकर्डको फिसर्सको नाम ।

यो ४ हुन्छन्—

१ आन्टीरियेर मिडियान फिसर ।

२ पोष्टीरियेर " " ।

३ आन्टीरो ल्याटास्वाल " ।

४ पोष्टीरो ल्याटास्वाल " ।

स्पाइनल कर्डको कलम्सको नाम ।

१ पोष्टीरियेर र ल्याटास्वाल कलम्स ।

२ आन्टीरियेर " " ।

३ पोष्टीरियेर मिडियान कलम्स ।

ब्रेनको डिभीजन्स ।

प्रोस्पाइनल, अक्सिसको जुन हिस्सा क्रैनियाल क्या-
रहन्छ, तेस्लाई ब्रेन भन्छन् । यसको दोस्रो नाम, एन्कि-
न् । एन्किफेलनको जुन ठुलो हिस्सा क्रैनियामको
धेरै जगा लीयेर वस्छ र स्कालको वेस्को आन्टी-
डिल फसीमा रहन्छ र टन्टोरियाम सेरिबेलो दीयेर
ई पोष्टेरियेरमा राख्छ तेस्लाई सेरिब्राम भन्छन् ।
रसफेसको मिडिलमा १ कन्सट्रिक्टड पोर्सन रहन्छ ।
रेब्राई भन्छन् ।

येयेर अक्सिपिटल फसीमा र सेरिब्रामकी पोष्टेरियेर-
न हिस्सा रहन्छ तेस्लाई सेरिबेलाम भन्छन् । यो
क्रुग दीयेर मिल्छ । यो क्रुरा मध्ये सेरिब्रामको साथ
थो २ क्रुरा, मेडाला अबुलङ्गेटाको साथ मिलाउने
साथ मिलाउने अंगाडोकी २ क्रुरा ।

। अक्सिपिटल वोनको व्यासिलर प्रसेसको
वोनको वाडीको साथी रहन्छ तेस्लाई
। यो क्रुरा दीयेर सेरिब्राम, सेरिबेलाम,
छ ।

स्पाइनलकर्डको अपर-
भन्छन् । यो सेरिबे-
नको व्यासिलर शुभको लीवर-

२ आरकनायेड मेम्ब्रेन ।

३ पायामेटर ।

इयुरामेटरको कुरा ।

ब्रेनको इयुरामेटर थिक हुन्छ र स्कालको इन्टीरियरमा रहन्छ । यसको आउर सर्फेस, क्रेबोन्सको इन्टर सर्फेसमा टासोई रहन्छ । यो इयुरामेटर, स्पाइनलकेनालको इयुरामेटरसँग मिल्छ, धेरै आर्टिज भेन्स र नाभ्सले यसलाई सफ्लाई गर्छ ।

इयुरामेटरको ३ प्रसेसेस हुन्छ—

१ फ्याकसेरित्री ।

२ टेन्टोरियाम सेरिवेली ।

३ फ्याक " ।

इयुरामेटरमा धेरै साइनसेस रहन्छ ।

आरकनायेड मेम्ब्रेनको कुरा ।

यो साह्रै थिन हुन्छ । इयुरामेटरको मुनी र पायामेटरको माथी रहन्छ । यो इयुरामेटर र आरकनायेडको बीचको जगालाई सावइयुराल येस्पेस भन्छन् । आरकनायेड र पायामेटरको बीचको जगालाई साव आरकनायेडियान येस्पेस भन्छन् ।

पायामेटरको कुरा ।

यो ब्रेनको कनभल्युशनको भीत्र र पनी जान्छ ।

घेनको द्विभोजनस ।

सेरिव्रोस्पाइनल; अक्सिसको जुन हिस्सा क्रैनियाल क्या-
भिटी भीत्र रहन्छ, तेस्लाई घेन भन्छन् । यसको दोस्रो नाम, एन्कि-
फेलन भन्छन् । एन्किफेलनको जुन ठुलो हिस्सा क्रैनियामको
क्याभिटीको धेरै जगा लीयेर वस्छ र स्कालको वेस्को आन्टी-
रियेर र मिडिल फसीमा रहन्छ र टन्टोरियाम सेरिवेलो दीयेर
सेरिवेलामलाई पोष्टोरियेरमा राख्छ तेस्लाई सेरिव्राम भन्छन् ।
येस्को आन्डरसफेसको मिडिलमा १ कन्सट्रिक्टेट पोर्सन रहन्छ ।
नाम, क्रुरासेरिब्राई भन्छन् ।

इन्फीरियेर अक्सिपिटल फसीमा र सेरिव्रामकी पोष्टोरियेर-
मा घेनको जुन हिस्सा रहन्छ तेस्लाई सेरिवेलाम भन्छन् । यो
घेनको साथ क्रुरा दीयेर मिल्छ । यो क्रुरा मद्धे सेरिव्रामको साथ
मिलाउने माथिल्लो २ क्रुरा, मेडाला अब्लड्जेटाको साथ मिलाउने
तल्लो २ क्रुरा, पन्सभेरोलियाईको साथ मिलाउने अगाडीकी २ क्रुरा ।

घेनको जुन हिस्सा अक्सिपिटल घेनको व्यासिलर प्रसेसको
अपरपार्टमा र स्फीनायेड घेनको वाडीको साथी रहन्छ तेस्लाई
पन्स भेरोलियाई भन्छन् । यो क्रुरा दीयेर सेरिव्राम, सेरिवेलाम,
मेडाला अब्लड्जेटालाई मिलाउ छ ।

पन्सभेरोलियाईको लोवरवर्डरदेखी स्पाइनलकर्डको अपर-
पार्टसम्मको जगालाई मेडाला अब्लड्जेटा भन्छन् । यो सेरिवे-
लामको मुनि र अक्सिपिटल घेनको व्यासिलर शुभको लोवर-
पार्टमा रहन्छ ।

२ आरकनायेड मेम्ब्रेन ।

३ पायामेटर ।

इयुरामेटरको कुरा ।

ब्रेनको इयुरामेटर थिक हुन्छ र स्कालको इन्टीरियेरमा रहन्छ । यसको आउर सर्फेस, क्रेबोन्सको इन्नर सर्फेसमा टासोई रहन्छ । यो इयुरामेटर, स्पाइनलकेनालको इयुरामेटरसँग मिल्छ, धेरै आर्टरिज भेन्स र नाभ्सले यसलाई सप्लाई गर्छ ।

इयुरामेटरको ३ प्रसेसेस हुन्छ—

१ फ्याकसेरिब्री ।

२ टेन्टोरियाम सेरिवेली ।

३ फ्याक " ।

इयुरामेटरमा धेरै साइनसेस रहन्छ ।

आरकनायेड मेम्ब्रेनको कुरा ।

यो साह्रै थिन हुन्छ । इयुरामेटरको मुनी र पायामेटरको माथी रहन्छ । यो इयुरामेटर र आरकनायेडको बीचको जगालाई सावइयुराल येस्पेस भन्छन् । आरकनायेड र पायामेटरको बीचको जगालाई साव आरकनायेडियान येस्पेस भन्छन् ।

पायामेटरको कुरा ।

यो ब्रेनको कनभल्युशनको भीत्र र पनी जान्छ ।

ब्रेनको हिभीजन्स ।

सेरिव्रोस्पाइनल, अक्सिसको जुन हिस्सा क्रैनियाल क्या-
भिटी भित्र रहन्छ, तेस्लाई ब्रेन भन्छन् । यसको दोस्रो नाम, एन्कि-
फेलन भन्छन् । एन्किफेलनको जुन ठुलो हिस्सा क्रैनियामको
क्याभिटीको धेरै जगा लीयेर वस्छ र स्कालको वैस्की आन्टी-
रियेर र मिडिल फसीमा रहन्छ र टेन्टोरियाम सेरिवेलो दीयेर
सेरिवेलामलाई पोष्टोरियेरमा राख्छ तेस्लाई सेरिव्राम भन्छन् ।
यसको आन्डरसर्फेसको मिडिलमा १ कन्सट्रिक्टेट पोर्सन रहन्छ ।
नाम, क्रुरासेरिब्राई भन्छन् ।

इन्फीरियेर अक्सिपिटल फसीमा र सेरिव्रामकी पोष्टोरियेर-
मा ब्रेनको जुन हिस्सा रहन्छ तेस्लाई सेरिवेलाम भन्छन् । यो
ब्रेनको साथ क्रुरा दीयेर मिल्छ । यो क्रुरा मध्ये सेरिव्रामको साथ
मिलाउने माथिल्लो २ क्रुरा, मेडाला अब्लङ्गेटाको साथ मिलाउने
तल्लो २ क्रुरा, पन्सभेरोलियाईको साथ मिलाउने अगाडीको २ क्रुरा ।

ब्रेनको जुन हिस्सा अक्सिपिटल बोनको व्यासिलर प्रसेसको
अपरपार्टमा र स्फीनायड बोनको वाडीको माथी रहन्छ तेस्लाई
पन्स भेरोलियाई भन्छन् । यो क्रुरा दीयेर सेरिव्राम, सेरिवेलाम,
मेडाला अब्लङ्गेटालाई मिलाउ छ ।

पन्सभेरोलियाईको लीवरवर्डरदेखी स्पाइनलकर्डको अपर-
पार्टसम्मको जगालाई मेडाला अब्लङ्गेटा भन्छन् । यो सेरिवे-
लामको मुनि र अक्सिपिटल बोनको व्यासिलर शुभको लीवर-
पार्टमा रहन्छ ।

ब्रेनको तौल—

उमेदार मेलको ४९½ औन्स जत्ती हुन्छ, अर्थात् ३ पाउन्ड र केही वढता हुन्छ।

आडाल्टफिमेलको ४४ औन्स हुन्छ, अर्थात् मेल र फिमेलको ब्रेनको फराक ५।६ औन्स घटी वढी हुन्छ।

मेडाला अब्लङ्गोटाको बयान ।

येस्की दोस्रो नाम, बाल्व भन्छन । स्पाइनलकर्डको अपर, ठुलो हिस्सा हो । यो फोरामेनम्याग्रामको लोवर मार्जोनदेखी पन्सभेरोलियाईको लोवरवर्डरसम्म रहन्छ । येस्को आन्टीरियेर सर्फेस, अक्सिपिटल वोनको व्यासिलर गुभमा रहन्छ । येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस, सेरिबेलामको २ आधा मीलेको बीचमा जो फसा रहन्छ तेसैमा रहन्छ र फोर्थ भेन्ट्रीकलको फ्लोर बन्छ । येस्को आकार पिरामिडाल हुन्छ । येस्को अपरएन्ड ब्रड हुन्छ । लोवरएन्ड न्यारो हुन्छ र स्पाइनलकर्डको साथ मील्छ । यो १ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । ३ चौथाई जत्ती गज हुन्छ । १ इञ्च जत्ती थिक हुन्छ । येस्को आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर सर्फेसेसमा २ फिसर्स हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर मिडियान फिसर ।

२ पोष्टीरियेर " " ।

येस्को आन्टीरियेर कलमलाई पिरामिड भन्छन् । यो पिरामिडको आउटर पोर्सनलाई डिरेक्ट पिरामिडाल ट्राक्ट भन्छन् । यो पिरामिडको इन्टर पोर्सनलाई क्रस पिरामिडाल ट्राक्ट भन्छन् ।

मेडाला मय्लोङ्केटामा रहवे चोजहलुको नाम—

- १ ल्याटास्वाल कलम ।
- २ अलिभारी वाडी ।
- ३ फ्युनिक्कुलास आफ रोल्यान्डो ।
- ४ फ्युनिक्कुलास क्युनियेटास ।
- ५ रेष्टीफारम वडिज ।
- ६ फ्युनिक्कुलास ग्रासाइलिस ।

पन्स मेरालियाईको कुरा ।

यो मेडालाको आवभमा, कुरा सेरिब्राईको वीलोमा र सेरि-
वेलामको २ आधा मिल्ने ठाउँको माथीमा रहन्छ । यो १६ इञ्ची
जत्ती लामो हुन्छ र २ इञ्ची जत्ती गज हुन्छ । यसको आन्टोरियेर
सर्फेस कनभेस हुन्छ र तेस्को बीचमा व्यासिलर आर्टरी जाने
शुभ हुन्छ । यसको पोष्टोरियेर सर्फेस, मेडालाको पोष्टोरियेर सर्फे-
सको साथ मिलेको छ र फोर्थ भेन्ट्रिकलको फ्लोरको अपरपार्ट
घन्छ । यसको आउटवार्ड व्याकवार्डदिग्मा कुरासेरिवेलाई रहन्छ ।
यसको अपरवर्डर लड हुन्छ र तेस्को बीचमा १ नत्र रहन्छ । यसको
लोवरवर्डर मेडालाको अपरपार्टमा ओभाल्याप हुन्छ ।

सेरिब्रामको कुरा ।

यो ब्रेनको ठुलो हिस्सा हो । यसको आन्डर सर्फेस अर्थात्
वेस्को आकार इरेगुलर हुन्छ । यसको फ्रान्ट, स्कालको आन्टीरि-
येर र मिडिलफसामा रहन्छ । यसको वीहार्डन्ड, टेन्टोरियाम सेरिवे-
लीको माथी रहन्छ । यसको अपर सर्फेसको आकार ओभयेडहुन्छ ।

फ्रान्ट भन्दा वीहार्ड्ण्ड ब्रड हुन्छ । येस्को अपर सर्फेस, कनभेस हुन्छ । यसैमा २ हाप हुन्छ । येस्को नाम, हेमिसफिआर्स भन्छन् ।

ग्रेट लञ्जीच्युडिनल फिसरले २ भागमा डिभाइड गर्छ । यो फिसर सिडिललाईनमा रहन्छ र ब्रेनको वेस्को फ्रान्ट र वीहार्ड्ण्डसम्म पुग्छ । येही फिसरको सिडिलमा ह्याईट मेटारको १ ब्रड ट्र्यान्सभर्स कमीसर रहन्छ । येस्को नाम, कर्पास क्यालोसाम भन्छन्, येस्ले सेरिब्रामको २ आधालाई कनेक्ट गराउछ । यो फिरमा, फ्याकसेरिब्री रहन्छ ।

सेरिब्रामको १।१ हेमिसफियारको—

१ आउटर सर्फेस रहन्छ ।

२ इन्टर सर्फेस रहन्छ ।

३ आन्डर सर्फेस रहन्छ ।

सेरिब्रामको अपर सर्फेसको छया ।

सेरिब्रामको १।१ हेमिसफियारमा धेरै डिप्रेसन देखिन्छ । यो डिप्रेसन २ क्रिसिमाको हुन्छ—

१ को नाम, फिसर्स ।

२ को नाम, साल्साईड ।

फिसर्स थोरै हुन्छ र सब कोर्डको ब्रेनमा यकै हिसाप देखिन्छ । फिसर्स भन्दा साल्साईड धेरै हुन्छ ।

साल्साईडहरू सुपरफिसियालमा रहन्छ र सब कोर्डको ब्रेनमा १ हिसाप सित रहनेन ।

ब्रेनको ऊपर अलि २ उच्चा जगा हुन्छ । तेस्को नाम, कनभल्युशान भन्छन् । येस्को दोस्रो नाम, गाइराईड भन्छन् ।

ब्रेनको जगा २ को हिस्साको नाम, लोव्स भन्छन् ।

सेरिब्रामको १।१ हेमिस्फियारमा ३।३ फिसर्स हुन्छन् ।

नाम—

१ फिसर आफ सिलिभियास ।

२ फिसर आफ रोल्यान्डो ।

३ पेराइटो अक्सिपिटल फिसर ।

यो ३ फिसर्स सेरिब्रामको येक्सटर्नल सर्फेसमा रहन्छ र येस्ले सेरिब्रामलाई ५ लोव्समा डिभाइड गराउ छ ।

फिसर आफ सिलिभियास, ब्रेनको वंस्को आन्टीरियर पा-फोरेटेड येस्पेसदेखी शुरू भै ब्रेनको येक्सटर्नल सर्फेसको आउट-वार्डदिग्मा जान्छ ।

फिसर आफ रोल्यान्डो, ब्रेनको आउटर सर्फेसको मिडिलमा रहन्छ ।

पेराइटो अक्सिपिटल फिसर, ब्रेनको पोष्टीरियर येक्सटि मि-टीको मिडिलवाट शुरू भै डाउनवार्ड र फर्वाडदिग्मा जान्छ ।

सेरिब्रामको ५ लोव्सको नाम—

१ फ्रान्टल .. . लोव ।

२ पेराइट .. . " ।

३ अक्सिपिटल .. . " ।

४ टेम्पोरो स्किनायेडल .. . " ।

५ सेन्ट्रल लोव । दोस्रो नाम, आइलेन्ड आफ रिल ।

सेरिब्रामको इन्टर सर्फेसको फिसर्सको नाम—

१ क्यालोमो मार्जिनाल फिसर ।

२	पेराईटो अक्सिपिटल	फिसर ।
३	क्याल्कोराइन , ।
४	को ल्याटास्यल , ।
५	डेन्टेड , ।

यो इन्टर्नल सर्फेसमा ६ लोव्स हुन्छ । नाम—

१	गाइरास फर्निकेटस ।
२	मार्जिनेल लोव ।
३	क्वाडरेट , ।
४	क्युनियेट , ।
५	इन्टर्नल अक्सिपिटो टेम्पोरल , ।
६	येक्सटर्नल अक्सिपिटो टेम्पोरल , ।

सेरिब्रमको आन्डर सर्फेसको कुरा ।

यो आन्डर सर्फेसमा ३ लोव्स हुन्छ । तेस्को नाम—

१ आन्टीरिगेर लोव । दोस्रो नाम, फ्रान्टल लोव ।

२ मिडिल लोव ।

३ पोष्टीरियेर लोव । दोस्रो नाम, अक्सिपिटल लोव ।

यो सेरिब्रमको आन्डर सर्फेसको मिडिललाइनमा वीफोर

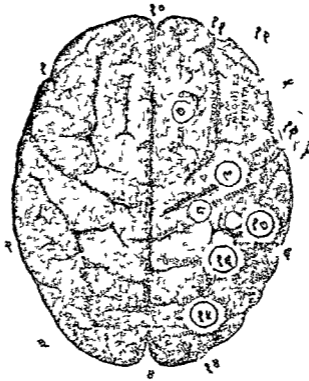
व्याकपार्टमा—

तल लेखियाको चीजहरू कर्मै सित देखिन्छ ।

तपसील ।

१	फिसर
२	कर्पास

नं ८६ ब्रेन को आपार सार्फेस एराकनयड रिमुभड भयकछ ।

१ फ्रान्टल लोब । २ पैराइटल लोब । ३ अकसिपिटल लोब
 ४ पैराइटी अकसिपिटल फिसार । ५ लोयारफ्रानटल । ६ फिसार
 अफरीलाण्डी । ७ आपार फ्रान्टल । ८ एसेण्डि वेपराइटल । ९
 एसेण्डि फ्रान्टल । १० आपार फ्रानटल । ११ मिडल फ्रानटल ।
 १२ इनफिरियार फ्रानटल फिसार । १३ एसेण्डि फ्रानटल । १४
 मिडल अकसिपिटल । १५ सुपिरियार अकसिपिटल । १६ सुपि-
 रियार पैराइटल । १७ इनफ्र पैराइटल ।

नं ८८ ग्लानटार आठारि हरु उ५ भिडि ।

१ एकशानाल ग्लानटार । २ इशानाल ग्लानटार । ३ फ्रेकसार ल'गास डिजिटोराम की टेण्डन । ४ फ्रेकसार ल'गास पनिसिस की टेण्डन । ५ डर्सालिस पेडिस बी कमिउनिकेटि' ब्राच । ६ तिसकी डिजिटाल बा'च हरु ।

- ३ लामिना सिनीरिआ ।
- ४ अल्फ्याक्टरी ट्राक्ट ।
- ५ फिसर आफ सिलीभिआस ।
- ६ आन्टीरियेर पार्फेरिटेड येस्पेस ।
- ७ अष्टिक्कमिसर ।
- ८ द्युवरसिनिरियाम ।
- ९ इन्फ्यान्डिव्युलाम ।
- १० पिट्टुटरी वाडी ।
- ११ कर्पोरा आल्वियान्सिआ ।
- १२ पोष्टीरियेर पार्फेरिटेड येस्पेस ।
- १३ क्रुरासेरिब्राई ।

सेरिब्रामको

इन्टीरियेरको कुरा ।

कर्पास्त्र्यालोसमको १ इञ्ची आवभमा, सेरिब्रामलाई काट-
दाखेरी १ सेतो जगा देखीन्छ । नाम, सेन्ट्राम वोभेली माइनस ।
येस्को १ इञ्ची मुनि र कर्पास्त्र्यालोसमको लेभेलमा १ सेतो जगा
देखीन्छ । नाम, सेन्ट्राम वोभेली मेजास ।

कर्पास्त्र्यालोसम भनेको, सेरिब्रामको २ हेमिसफियासलाई
मिलाउने कमिसर हो । यो ४ इञ्ची जत्ती लामो हुन्छ ।

यो सेरिब्रामको इन्टीरियेरमा र २ दिग्मा २ ल्याटास्याल
भेन्ट्रीकल्स हुन्छ, माने, ब्रेनको कोठा ।

११ ल्याटास्याल भेन्ट्रीकल्को—

१ वाडी ।

२ क्याभिटी ।

३ कर्नुवा, हुन्छन ।

३ धी कर्नुवाको नाम—

१ आन्टीरियेर कर्नुवा ।

१ पोष्टीरियेर ” ।

१ डिसोन्डिड ” ।

ल्याटास्याल भेन्टीकलको रूप, कर्पास्वयालोसमले वन्छ ।
ल्याटास्याल भेन्टीकलको इन्नर वाल, सेप्टम लुसिडमले वन्छ
येस्को फ्लोरमाबोफोर देखी व्याकपार्टसम्म तल लेखियाक
चीज हरू रहन्छ ।

१ कडेटन्युक्लियास ।

२ टिनियासेमीसार्कुलेरिस ।

३ कोरयेड ग्लेक्ससको फ्रान्टमा रहने, अप्टिकथ्यालामासको १ पार्ट

४ ल्याटास्याल भेन्टीकलको कोरयेड ग्लेक्सस ।

५ फर्निक्सको १ पार्ट ।

अप्टिकथ्यालामासको कुरा ।

यो २ दिग्मा २ वटा हुन्छ । येस्को इन्टर्नलमा ग्रेमेटरले वन्छ ।

कीषय भेन्टीकलको कुरा ।

यो ग्रेट लल्लीच्युडिनल फिसरको १ पार्ट हो । येस्को आव-
भमा, कर्पास्वयालोसम र वीलोमा फर्निक्स रहन्छ ।

थार्ड भेन्ट्रीकलको कुरा ।

यो २ अप्टिक्थ्यालामाईको बीचमा रहेको न्यारो फिसर हो । यो ब्रेनको वेससम्म जान्छ । येस्को आवभसा भेलाभइन्टर पोजिटामको आन्डर सर्फेस रहन्छ ।

येस्को क्लोर धीफोरदेखि व्याकवाइंसम्म-

१ लामिनासीनिरिया ।

२ ड्युवरसिनिरियाम ।

३ इन्फ्यान्डिड्युलम ।

४ कर्पोरा आल्विकयामसिया ।

५ पोष्टीरियेर पाफोरेटेड येस्पेसले वन्छ ।

येस्को ३ साइड्स अप्टिक्थ्यालामाईले वन्छ ।

येस्को फ्रान्स्मा, फर्निक्सको आन्टीरियेर कुरा र आन्टीरियेर कमीसरको १ पार्टले वन्छ ।

येस्को वीहाइन्डमा-पोष्टीरियेर कमीसर रहन्छ ।

थार्ड भेन्ट्रीकलको क्याभिटीको फ्रान्ट, वीहाइन्ड भन्दा डीप हुन्छ ।

फोरामेन आफ मनरो भनेको १ फोरामेन, जस्ले २ ल्याटाल-स्वाल भेन्ट्रीकलस र थार्ड भेन्ट्रीकललाई मिलाउछ ।

पिनियाल ग्ल्यान्ड भनेको १ कनिक्वाल वाडी पोष्टीरियेर कमीसरको वीहाइन्डमा रहन्छ ।

कर्पोरा काडरीजमिना भनेको ४ गोलाई येमीनेसेस हुन्छ । २ फ्रान्टमा र २ वीहाइन्डमा रहन्छ । थार्ड भेन्ट्रीकल र-पोष्टी-

रियेर कमीसरको बीहाईन्डमा रहन्छ र कर्पास्त्रयालोसमको पोष्टोरियेर वर्डरको विनीथमा रहन्छ ।

फोर्थ भेन्टीकलको कुरा ।

स्पाईनल केर्डको सेन्ट्रल केर्नाल मेडालाअबलङ्गेटाको अपर र पोष्टोरियेर पार्टमा पुगी ठुलो हुन्छ र फोर्थ भेन्टीकल बन्छ । यसको आकार डायामेनको आकार जस्तो हुन्छ । यो फोर्थ भेन्टीकलको लोवरएन्डलाई क्यालामास स्क्रिपटोगियास भन्छन् ।

फोर्थ भेन्टीकलको फ्लोर, आवभमा, पोन्सभैरोलियाई र वीलोमा, मेडालाअबलङ्गेटाले बन्छ ।

येस्को रूप, पायामेटर, इन्फीरियेर भार्मिफारम प्रसेस, भाल्व आफ भ्युसेन्स र सेरिवेलामको सुपीरियेर पिडाङ्गल्सले बन्छ ।

फोर्थ भेन्टीकलको ल्याटास्यालदिग्को आवभमा, सेरिवेलामको सुपीरियेर पिडाङ्गल्स रहन्छ । येस्को ल्याटास्यालदिग्को वीलोमा फ्युनीक्युलाई ग्रासाडलिसको क्लाभीर, फ्युनीक्युलाई क्युन्टेराई र रेष्टीफारम बडिजले बन्छ ।

सेरिब्राममा ह्याइट मेटर र ग्रे मेटर रहन्छ ।

सेरिवेलामको बयान ।

यो इन्फीरियेर अक्सिपिटल फसिमा रहन्छ र सेरिब्रामको अक्सिपिटल लोव्सको विनीथमा रहन्छ । यो आवभदेखी डाउन-वार्ड, फल्याट हुन्छ । ३३ इञ्चीदेखी ४ इञ्चीसम्म येस्को गज हुन्छ । वीफोरदेखी न्याकवार्ड २ इञ्चीदेखी २३ इञ्ची हुन्छ । येस्को वीनकी

मोटाई २ इञ्चस हुन्छ । ग्रे र ह्वाइट मेटरले यो बन्दछ । यसको सर्फेसमा धेरै फारोज देखिन्छ ।

सेरिवेलामको तौल गर्दा ५ औन्स ४ ड्राम हुन्छ ।

सेरिवेलामको २ ल्याटास्यल पोर्सन्स हुन्छ । यो २ को बीचमा १ प्रसेस छ । नाम, भार्मिफारम प्रसेस भन्छन् । यो भार्मिफारम प्रसेसेस २ हुन्छ ।

१ सुपोरियेर भार्मिफारम प्रसेस ।

२ इन्फोरियेर भार्मिफारम ” १

सेरिवेलामको इन्फोरियेर सर्फेस, कनभेक्स हुन्छ । यसको बीचमा १ फसा छ । नाम, भ्यासिक्युला ।

सेरिवेलाम काटदा, रूखको हागा २ जस्तो देखिन्छ यसलाई आर्चभाइटी भन्छन् ।

ब्रेन तमाम् ।

क्रेनियल नाभर्सको बयान ।

यो सेरिब्रो स्पाइनल सेन्टारको कोही हिस्साबाट उठछ र क्रेनियामको बेसको फोरामीनाबाट निकल्छ । ड्युरामेटरलाई पाकोरेट गरिकन जुन रोलसित येही नाभर्सहरू निकल्छ, तेही हिसापसँग नाउँ हुन्छ ।

१२ जोड़ी क्रोनियालनाभ्सको नाम—

- १ फाष्ट पियार । दोस्रो नाम, अल्फ्याक्टरी नाभ्स ।
 २ सेकेन्ड „ । दोस्रो नाम, अप्टिक नाभ्स ।
 ३ थार्ड „ । दोस्रो नाम, मोटरअकुली नाभ्स ।
 ४ फोर्थ „ । दोस्रो नाम, ट्रुक्लिआर नाभ्स ।
 तेस्रो नाम, प्याथेटिक ।
 ५ फीफथ „ । दोस्रो नाम, ट्राइफेसियाल नाभ्स ।
 तेस्रो नाम, ट्राइजिमिनाल ।
 ६ सिक्स्थ „ । दोस्रो नाम, आवडुसेन्ट नाभ्स ।
 ७ सेभेन्थ „ । दोस्रो नाम, फेसियाल नाभ्स ।
 तेस्रो नाम, पोसीयोडथुरा ।
 ८ एट्थ „ । दोस्रो नाम, अडिटरि नाभ्स ।
 तेस्रो नाम, पोसीयोमलिस ।
 ९ नैन्थ „ । दोस्रो नाम, ग्लोसोफेरिजियाल नाभ्स ।
 १० टेन्थ „ । दोस्रो नाम, न्युमोग्याष्टिक नाभ्स ।
 तेस्रो नाम, धार्भेगाम ।
 ११ येल्वेन्थ „ । दोस्रो नाम, ह्पाइनल आवसेस्सरी-नाभ्स ।
 १२ ट्वेल्थ „ । दोस्रो नाम, हाइयोग्लोसियाल नाभ्स ।

क्रोनियाल नाभ्सको २ फिसिमको अरिजिन हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

१ डीप अरिजिन ।

फाए नार्भको कुरा ।

येस्को दोन्नो-नाम, अल्पयाक्टरी नार्भ । यो नार्भले वाह्या-
लीने काम दिन्छ । यो २० वोट्टा जत्ती हुन्छ । यो २० अल्पया-
क्टरी वाल्वको आन्डर सफ्लेसघाट आउछ र येथमयेड वोनको
क्रोब्रोफारम प्लेटमा रहन्छ ।

यो अल्पयाक्टरी वाल्व १ वोट्टा लामो वेन्सवृष्टेन्सको
१ प्रसेस हो, येस्लाई अल्पयाक्टरी ट्राक्ट भन्छन् ।

फाए नार्भको अरिजिन ३ रूट्सले अरिजिन हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल रूट ।

२ इन्टर्नल „ ।

३ मिडिल „ ।

यो २० वोट्टा अल्पयाक्टरी नार्भ ३ किसिमको भै लिडी-
रियाम मेम्ब्रेनलाई सफ्लाइँ गर्छ ।

१. (पैहा किसिम) नाम, इन्टर सेठ । येस्ले सेप्टम आफ वी
नोचलाई सफ्लाइँ गर्छ ।

२. (दोह्रा किसिम) नाम, मिडिल सेठ । येस्ले नोजको रूटलाई
सफ्लाइँ गर्छ ।

३. (तेह्रा किसिम) नाम, आउटर सेठ । येस्ले सुपीरियेर र
मिडिल टार्मिनेटेड पोन्सलाई सफ्लाइँ गर्छ ।

फाए नार्भको फाडसाड—

स्मेल लीने काम दिन्छ ।

सेकेन्डपियार भाफ नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, अप्टिक नार्भ भन्छन् ।

येस्को अरिजिन—

यो अप्टिक ट्राक्टवाट अरिजिन हुन्छ । यो अप्टिक ट्राक्टको
२ रुटस हुन्छ ।

१ आउटर रुट । यो येक्सटर्नल जेनिक्युलेट वाडी, अप्टिक-
थ्यालामास र सुपीरियर कर्पोरा क्लाडरी जेमिनावाट उठछ ।

२ इन्नर रुट । यो इन्टर्नल जेनिक्युलेट वाडीबाड उठछ ।

येस्को कोर्स—

यो क्रास सेरिब्राईको इन्फीरियर सर्फेसवाट गै येस्को दो-
स्राको साथ मिलो अप्टिक कमिसर बन्छ । यो कमिसरको फोर-
पार्टमा गै २ नार्भ्स फराक हुन्छ र अप्टिक फोरामेनवाट अर्बिटमा
जान्छ । आइबलको स्क्लेरोटिक कोट र कोरयेड कोटलाई पियांस गर्छ ।

येस्को डिष्टीच्युशन—

यो येक्सप्यान्ड भै रेटिना बन्छ । आर्टिरीया सेन्ट्रलिस
रेटेनिले अप्टिकनार्भलाई पामोरेट गर्छ ।

येस्को फाइसाङ—

साईट माने, नजर देखने काम दिन्छ ।

थर्ड नार्भको कुरा ।

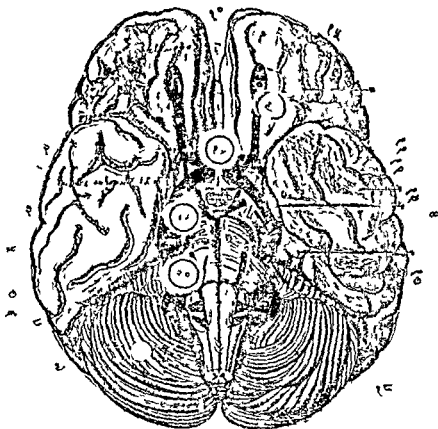
येस्की दोस्रो नाम, मोटारअकुलीनार्भ भन्छन ।

येस्की अरिजिन २ हुन्छ—

१ सुपर फिसियाल अरिजिन ।

१ डीप अरिजिन ।

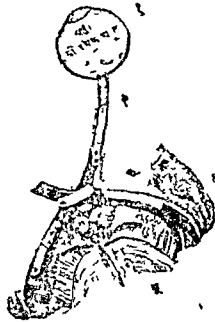
नं ८० वेनकी विस ।

१, १, बालव र अलफेकटारि टाकट । २ अपटिक नाभ । ३ मोटर अकिडलि । ४ ट,कलियार । ५ द्राइफेमियाल । ६ एण्डिड सेण्ड । ७ फेसियाल । ८ अडिटारि । ९ गनसाफेरि जियाल । १० ल गिटु डिनगल फिसार । ११ सिलभियानफिसर को पोष्टिरियार डिभिसन । १२ अपटिक टाकट । १३ सिलभियान पिसार को पोष्टिरियार डिभिसन । १४ पिडिउटारि वडि । १५ कार्पास फेलोसाम । १६ क्राम-सेरिवाइ । १७ टेम्पोरोस्किनयडाल लोव । १८ अकसिपिटाल लोव । १९ पन्सभेरी लिग्राइ । २० सेरिवेलास ।

(६७० का)

नं ८१ सेकीगड नाम ।

१ आईकी ग्लोव । २ अपटिक नाम । ३ अपटिक ट्राकाट ।
अपटिक थैलाभास । ५ कास सेरिन्नि ।

(६७० का)

नं ८२ थार्ड नाम अर्बिटको नाम चरु ।

१ मेसिरियान मे ग्लियन । २ ५ नाम । ३ ३ नाम । ४ ४ नाम ।
५ अपटिकनाम । ६ अपथेलमिक । ७ नेसाल । ८ फ्रग्टाल । ९
एकष्टार्नाल रिकटास । १० स पिडियर वीयलिक ।

येस्को सुपरफिसियाल अरिजिन । फ्रास्सेरिवाइको इन्नर
गोर्डमा र पन्सभेरोलियाइको फ्रान्टमा ।

येस्को डीप अरिजिन । आकुर्डडाक्ट अक्सिलीभियासको फ्लोरमा ।

येस्को कोर्स—

पोष्टीरियेर क्लीनयेड प्रसेसको नजीकमा र क्याभारनस साइ-
नसको आउटर वालमा जो केनाल छ तेस्वाट जान्छ । यो फोर्थ
नार्भको आवभवार इन्टर्नलमा रहन्छ । यो स्फीनायेडल फिस-
रवाट फर्वाइदिग्मा अर्बिटमा जान्छ । यो फिसरमा येस्को २ ब्रे-
श्चस हुन्छ र येक्सटर्नल रेक्टस मासलको २ हेड्सको बीचवाट
अर्बिटमा जान्छ ।

फीफथ नार्भको नेजल ब्रेञ्च, येही २ ब्रेश्चसको बीचमा
रहन्छ । यो क्याभारनस साइनसवाट जाने बेलामा क्याभारनस
फ्लेक्ससको साथ मील्छ ।

येस्को डिष्टीब्युशन—

येस्को सुपीरियेर ब्रेश्चसले, सुपीरियेर रेक्टस र लीभेटर
प्यालपिब्रो मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

येस्को इन्फीरियेर ब्रेश्चसले, इन्टर्नलरेक्टस, इन्फीरियेर-
रेक्टस र इन्फीरियेर बोव्बिक मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

येस्को फाङ्साङ—

यो आईबलको मोटर नार्भ हो ।

फोर्थ नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, ट्रूक्लिआर नार्भ भन्छन् । येस्को तेस्रो
नाम, प्याथेटिक ।

(ख) प्याल्पिब्रल ।

३ फ्रान्टल—

(क) सुप्रा अर्बिटल ।

(ख) सुप्रा ट्रुक्लिआर । { १ पेरीकेनियाल ब्रेञ्चेस ।
२ फ्युटेनियास ब्रेञ्चेस ।

४ नेजल—

(क) ग्याङ्गुगुयानिस ।

(ख) लङ् सिलिआरी ।

(ग) इन्फ्रा ट्रुक्लिआर ।

(घ) इन्टर्नल नेजल ब्रेञ्च ।

(ङ) येक्सटर्नल नेजल ब्रेञ्च ।

II. सुपीरियेर म्याक्सिलरी ।

१ केनियाममा—

(क) मेनीञ्जियाल ।

२ स्फीनो म्याक्सिलरीफसामा—

(क) अर्बिटल । दोहो नाम, टेम्पोरो मेलार ।

(ख) स्फीनो प्यालेटाईन ।

(ग) पोष्टोरियेर सुपीरियेर डेन्टल ।

३ इन्फ्रा अर्बिटल केनालमा—

(क) मिडिल सुपीरियेर डेन्टल ।

(ख) आन्टीरियेर सुपीरियेर डेन्टल [१ नेजल ब्रेञ्च ।

४ फेसामा—

(क) प्याल्पिब्रल ।

(ख) नेजल ।

(ग) लेवियाल ।

III. इन्फीरियेर म्याक्सिलरी ।

१ रेकारेन्ट—

२ मोटरपार्टवाट अथवा आन्टीरियेर डिभीजनवाट—

(क) डीप टेम्पोरल ।

(ख) म्यासिटेरिक ।

(ग) वाकल ।

(घ) टेरिगयेड ।

३ सेन्सरीपार्टवाट—

(क) अरिक्युलो टेम्पोरल ।

- १ आन्टीरियेर अरिक्युलर ।
- २ मियेटस अडिटोरिअसमा जाने वेञ्जेस
- ३ आर्टिक्युलर ।
- ४ पेरोट्रिड ।
- ५ सुन्दरफिसिथाल टेम्पोरल ।

(ख) इन्फीरियेर डेन्टल ।

- १ मईलोहायेड ।
- २ डेन्टल वेञ्जेस ।
- ३ इन्साइसिंग वेञ्ज ।
- ४ मेन्टल वेञ्ज ।

(ग) लिङ्गुयाल, दोक्लो नाम
गाष्टरी नार्भ ।

- १ वेञ्जेस आफ कन्जुनिक्शन(को)
- १ कडीटिम्यानिक ।
- २ इन्फीरियेर डेन्टल ।
- ३ हाइयोग्योसल ।
- ४ सात्र्म्याक्सिलरी ग्याङ्ग्लोयान
- २ वेञ्जेस आफ डिष्टिक्शन ।

४ इन्टर्नल टेरिगयेड नार्भ—

फीफथ नार्भको साथ मिलने ग्याङ्ग्लोयानको नाम—

१ अप्थ्याल्मिक ग्याङ्ग्लोयान ।

२ मिकेल्स " ।

३ सात्र्म्याक्सिलरी " ।

४ वोटिक " ।

अध्यात्मिक नाभको कुरा ।

यो फिफथ नाभको फाष्ट डिभोजन हो । यो सेन्सरी नाभ हो । यैस्ले—

- १ आईवल ।
- २ ल्याक्रिमेल ग्ल्यान्ड ।
- ३ आईको प्युकस मेम्ब्रेन । र
- ४ नेजलफसिको प्युकस मेम्ब्रेन ।
- ५ आईब्राउकी इन्टेगुमेन्ट ।
- ६ फोर हेड । र
- ७ नोजलाई सप्लाई गर्छ ।

यो ग्यासिरिघान ग्याङ्ग्लीयानको अपरपार्टवाट उठछ । यो क्याभारनस साइनसको आउटर वालवाट फर्वार्डदिग्मा जान्छ । थार्ड र फोर्थ नाभको मुनिवाट गै स्फीनायडल फिसरवाट अर्बि-दमा जान्छ र ४ ब्रेश्वेस हुन्छन । नाम—

- १ रेकोरेन्ट ब्रेश्व ।
- २ ल्याक्रिमेल ,, ।
- ३ फ्रान्टल ,, ।
- ४ नेजल ,, ।

यो अध्यात्मिक नाभ, सिम्प्याथाटिकको क्याभारनस ग्लेक्सको फाइलामेन्टको साथ र थार्ड, फोर्थ र सिक्स्थ नाभको साथ कम्युनिकेट गर्छ ।

अध्यात्मिकको रेकारेन्ट ब्रेश्व, टेन्टोरियामको २ लेयर्स घाट र फोर्थ नाभको १ ब्रेश्वको साथ जान्छ ।

अप्याल्मिकको ल्याक्रिमेल ब्रेञ्च, अर्विटको आउटर वाल-
वाट गै ल्याक्रिमेल ग्ल्यान्डको आन्डर सर्फेसमा जान्छ । ल्याक्रि-
मेल ग्ल्यान्ड र कन्जाङ्गटाइभालाई सफ्लाई गर्छ । यो सुपीरियेर
म्याक्सिलरी नार्भको अर्विटल ब्रेञ्चको साथ र फेसियाल नार्भको
फाइलामेन्टको साथ मिल्छ ।

फ्रान्टल नार्भको कुरा ।

यो अप्याल्मिकको लार्ज ब्रेञ्च हो । यो स्फीनायेडल फ-
सरवाट अर्विटको मासलसको आवभवाट लीभेटरप्याल्पित्री र
पेरिअष्ट्रियामको बीचसम्म जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

सुप्रा टक्लिआर ब्रेञ्च ।

सुप्रा अर्विटल „ ।

सुप्रा टक्लिआर ब्रेञ्च, सुपीरियेर बोव्लिक मासलको पुली र
सुप्रा अर्विटल नचको बीचवाट आउटवार्डदिग्मा जान्छ । येस्ले
फ्रोर हेडको लोवरपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई सफ्लाई गर्छ ।

सुप्रा अर्विटल ब्रेञ्च, सुप्रा अर्विटल फोरामेनवाट फर्वार्डदि-
ग्मा जान्छ र फोर हेडमा गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ क्युटेनियास ब्रेञ्चेस ।

२ पेरिक्रेनियाल „ ।

त्रेजल नार्भको कुरा ।

यो येमसटर्नल रेक्टसको २ हेड्स बीचवाट अर्विटमा जान्छ,
फेरि यो आन्टीरियेर येथमयेडल फोरामेनवाट क्रोनियामको क्या-

भिटी भीत्र गै क्रीष्टागेलाईको साईडको ? श्लोडवाट नोजमा आउछ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम —

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल " ।

ई २ ब्रेञ्चेसले नोजलाई सप्लाई गर्छ ।

नेजल नाभको अठ ३ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

१ ग्याङ्ग्लिअनिक ब्रेञ्च ।

२ लड् सिलिअरी " ।

३ इन्फ्रा ट्रुक्लिआर " ।

ग्याङ्ग्लिअनिक ब्रेञ्च, अष्टिक नाभको आउटर साईड वाट गै लेन्टीम्युलार ग्याङ्ग्लियानको साथ मील्छ ।

लड् सिलिअरि नाभ २।३ वोटा हुन्छ । अष्टिक नाभको इन्टर साईडवाट गै सिलिअरि ग्याङ्ग्लियानको साथ मील्छ र सिलिअरि मासल्स, आइरिस र कर्निजालाई सप्लाई गर्छ ।

इन्फ्रा ट्रुक्लिआर ब्रेञ्च, आन्टीरियेर यथमयेडल फोरामेन वाट गै सुप्रा ट्रुक्लिआर नाभको साथ मील्छ, येस्ले आइलिटको स्कीन र नोजको साईड र ल्याक्रिमेलस्पाकलाई सप्लाई गर्छ ।

सुपीरियेर म्याक्सिलरी नाभको कुरा ।

यो फीफथ नाभको सेकेन्ड डिभिजन र सेन्सरी नाभ हो । यो ग्यासीरियान ग्याङ्ग्लियानको मिडिलवाट शुरू भै फर्वार्डदिग्मा गै फोरामेन रोटान्डामवाट स्कालको बाहरमा आउछ । फेरी यो स्कीनो म्याक्सिलरी फसावाट गै स्कीनो म्याक्सिलरी फीसरवाट

अर्विट भीत्र जान्छ र इन्फ्राअर्विटल केनालवाट गै इन्फ्राअर्विटल फोरामेनवाट फेसमा आउछ र लिभेटर लेवियाई सुपीरियेरिस मासलको विनीथमा रहन्छ र धेरै ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ फेनियाममा—

(क) मीनिस्त्रियाल ।

२ स्फीनो म्याक्सिलरी फसामा—

(क) अर्विटल । दोत्रो नाम, टेम्पोरो मेलार ।

(ख) स्फीनो प्यालेटार्डत्त ।

(ग) पोष्टीरियेर सुपीरियेर डेन्टल ।

३ इन्फ्रा अर्विटल केनालमा—

(क) मिडिल सुपीरियेर डेन्टल ।

(ख) आन्टीरियेर सुपीरियेर डेन्टल ।

४ फेसमा—

(क) प्याल्सिब्रेल ।

(ख) नेजल ।

(ग) लेवियाल ।

मीनिस्त्रियाल ब्रेञ्चले, ड्युरामेटरलाई सफ्लाई गर्छ ।

अर्विटल ब्रेञ्च, स्फीनोम्याक्सिलरी फोसरवाट अर्विटमा जान्छ र २ ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ टेम्पोरल ब्रेञ्च ।

१ मेलार ” ।

टेम्पोरल ब्रेञ्च, मेलार बोनको फोरामेनवाट गै टेम्पोरल फसामा जान्छ र टेम्पोलको इन्टेगुमेन्ट र फोर हेडको साईडलाई सफ्लाई गर्छ ।

मेलार ब्रेञ्च, मेलार फोरामेनवाट गै अर्विक्वुलेरिस प्याल्पिब्रम मासललाई पाफोरिंट गर्छ र चीकको स्कोनलाई सप्लाई गर्छ स्फीनो प्यालेटाइन ब्रेञ्चेस, २ हुन्छ र स्फीनो प्यालेटाइन ग्याङ्ग्लियानको साथ मील्छ ।

पोष्टीरियर सुपीरियर डेन्टल ब्रेञ्चेस, सुपीरियर म्याक्सिलरी वोनको व्युवेरोसिटीसम्म गै गाम्स र चीकको म्युकस सेम्ब्रेनलाई सप्लाई गरी, फेरी पोष्टीरियर डेन्टल केनाल्सवाट गै मिडिल डेन्टल नाभर्सको साथ कम्युनिकेट गर्छ र आन्ट्रामको सेम्ब्रेनमा र ३ मोलार टीथमा १।१ ब्रेञ्च जान्छ । यो टीथमा जाने ब्रेञ्चसले पाल्पलाई सप्लाई गर्छ ।

मिडिल सुपीरियर डेन्टल ब्रेञ्च, आन्ट्रामको आउटर वालको केनालवाट गै २ वाइकसपिड टीथलाई सप्लाई गर्छ । यो पोष्टीरियर र आन्टीरियर डेन्टल ब्रेञ्चेसको साथ मील्छ ।

आन्टीरियर सुपीरियर डेन्टल ब्रेञ्च, आन्ट्रामको आन्टीरियर वालको केनालवाट गै इन्साइसर र केनाइन टीथलाई सप्लाई गर्छ । येस्को १ नेज्ज ब्रेञ्च, नेजल फसामा गै मिकेल्स ग्याङ्ग्लियानवाट आयाको नेजोप्यालेटाइन नाभर्सको साथ मील्छ ।

प्याल्पिब्रेल ब्रेञ्चेस, आर्विक्वुलेरिस प्याल्पिब्रेरमको तल रहन्छ र लोवार आइलिटलाई सप्लाई गर्छ र सेन्सेसन दीन्छ । माने, छुदा थाहा हुने ।

नेजल ब्रेञ्चेस, इन्वार्डदिग्मा जान्छ र नोजको साईडलाई सप्लाई गर्छ ।

लेवियाल ब्रेञ्चेस, लिभेटर लेवियाई सुपीरियेरिसको मुनि-
घांट गै अपर लोपको इन्टेगुमेन्ट र माउथको म्युकस मेम्ब्रेनलाई
सझाई गर्छ ।

सुपीरियेर म्याक्सिलरी नाभको ब्रेञ्चेस, फेसियाल नाभको
ब्रेञ्चेसको साथ मीलछ ।

इन्फीरियेर म्याक्सिलरी नाभको कुरा ।

फिफथ नाभको ३ डिभिजनस मध्ये यो लार्ज हुन्छ । यसको
सेन्सरी रूट लार्ज हुन्छ र ग्यासीरियान ग्याङ्ग्लियानको मुनिवाट
निक्कन्छ । यसको मोटर रूट, स्माल हुन्छ र फोरामेन वोभेलीवाट
निस्कदा सेन्सरी रूटको साथ मीलछ । स्कालको वेसको विनीथ-
मा पुगो । यसको २ ट्राङ्क हुन्छ ।

१ आन्टीरियेर ट्राङ्क ।

२ पोष्टीरियेर " ।

मान्टोरियेर ट्राङ्कवाट—

१ म्यासीटेरिक ।

२ डीप टेम्पोरल ।

३ चाकेल ।

४ येक्सटर्नल टेरिगयेड ।

पोष्टीरियेर ट्राङ्कवाट—

१ अरिक्युलो टेम्पोरल ।

२ लिङ्ग्याल ।

३ इन्फीरियेर डेन्टल ।

येस्ले—

१ लोवारजको टीथ ।

२ गाम्स ।

३ टेम्पल ।

४ येक्सटर्नल इयारको इन्टेगुमेन्ट ।

५ फेस ।

६ लोवर लीपको लोवरपार्ट । र

७ चपाउने कामगराउने मासल्सहरूलाई सफ्लाई गर्छ ।

येस्को ट्राङ्गलाई सफ्लाई गर्ने १ ठुलो ब्रेञ्च छ ।

रेकारेन्ट ब्रेञ्चको कुरा ।

यो मिडिल मीनिस्त्रियाल आर्टरीको साथ फोरामेन स्फीनोजमवाट स्कालमा जान्छ । येस्ले ड्युरामेटर र म्याष्टयेड सेल्सलाई सफ्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल टेरिगयेड नार्भ, इन्टर्नल टेरिगयेड मासल भीत्र जान्छ ।
म्यासिटेरिक ब्रेञ्च, म्यासिटेरिक मासलमा जान्छ ।

डोप टेम्पोरल ब्रेञ्चस २ हुन्छ—

१ आन्टीरियेर ब्रेञ्च ।

२ पोष्टीरियेर " ।

येस्ले टेम्पोरल मासल्सलाई सफ्लाई गर्छ ।

त्राक्स्याल ब्रेञ्च, वाक्सिनेटर मासललाई सफ्लाई गर्छ ।

येक्सटर्नल टेरिगयेड नार्भ, येक्सटर्नल टेरिगयेड मासल

भीत्र जान्छ ।

अरिक्कुलु टेम्पोरल नाभको कुरा ।

यो येक्सटर्नल टेरिगयेड मासलको मुनिवाट व्याकवार्ड-दिग्मा जान्छ र लोवारजको नेकको इन्नर साईडवाट जान्छ र फेरी यो टेम्पोरल आर्टरोको साथ अपवार्डदिग्मा येक्सटर्नल ड्यार र कन्डाईल आफ दि जको बीचवाट र पेरोटिड ग्ल्यान्डको मुनिवाट जाइगोमामा गै २ टेम्पोरल ब्रेश्वेस हुन्छ । नाम —

१ आन्टीरियेर अरिक्कुलार ।

२ मियेटस अडिटोरियेसमा जाने ब्रेश्वेस ।

३ आर्टिक्कुलार ।

४ पेरोटिड ।

५ सुपरफिसियाल टेम्पोरल ।

३ आर्टिक्कुलार ब्रेश्वे, टेम्पोरो म्याक्सिलरी आर्टि-
क्यु ग्लेशनमा जान्छ ।

लिङ्गुवाल नाभको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, गाण्टेटरी नाभ भन्छन् । येस्ले टाडलाई सप्लाई गर्छ । यो येक्सटर्नल टेरिगयेड मासलको मुनिवाट र इन्फीरियेर डेन्टल नाभको साथ जान्छ । कर्डा टिम्पानिक नाभको साथ मिल्छ, फेरी यो इन्टर्नल टेरिगयेड मासल र जको रेमासको इन्नर माजीनको बीचवाट टाडको साईडमा जान्छ ।

यो नाभ—

१ फोसियाल नाभ ।

२ इन्फीरियेर डेन्टल नाभ ।

३ हाईयोग्लोसस नार्भ । र

४ साबूम्याक्सिलरी ग्ल्यान्डको साथ मीलछ ।

येस्ले—

१ माउथ ।

२ गाम्स ।

३ टाड । र

४ साबूलोङ्गुवाल ग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्फोरियेर डेन्टल नार्भको कुरा ।

यो इन्फोरियेर म्याक्सिलरी नार्भको १ लार्ज ब्रेञ्च हो । यो इन्फोरियेर डेन्टल आर्टरीको साथ डाउनवार्डदिग्मा गै येक्सटर्नल टेरिगयेड मासलको वीलोमा रहन्छ, फेरी यो इन्टर्नल ल्याटा-स्पल लीगामेन्ट र जको रेमासको बीचवाट गै डेन्टल फोरामेन-सम्म जान्छ, फेरी यो इन्फोरियेर म्याक्सिलरी वोनको डेन्टल फोरामेनवाट फर्वाडदिग्मा गै सेन्टल फोरामेनसम्म पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ इन्साइसर ब्रेञ्च ।

२ सेन्टल " ।

येस वाहेक अरु २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ माडलोहायेड ब्रेञ्च ।

२ डेन्टल " ।

माडलोहायेड ब्रेञ्च, माडलोहायेड मासलको आन्डर सर्फे-ससम्म जान्छ र डाइगष्टिक्को आन्टीरियेर वेलोलाई सप्लाई गर्छ ।

डेन्टल ब्रेञ्चेसले मोलार र वाइकस्पिड टिथलाई सप्लाई गर्छ ।
इन्साइसिभ ब्रेञ्चले केनाइन र इन्साइसर टिथलाई सप्लाई गर्छ
मेन्टल ब्रेञ्च, मेन्टल फोरामेनवाट बाहर गै चिक र लोवर
लीपलाई सप्लाई गर्छ ।

फीफथ नाभको साथ

५ वटा ग्याङ्ग्लियान मिलेको छ ।

१. (तं.) ग्यासिरियान ग्याङ्ग्लियान । दोस्रो नाम, सेमीलुनर ग्याङ्ग्लियान । यो टेम्पोरल वोनका पेटरसपोर्सनको येपेक्समा जो डीप्रेसन छ तसैमा रहन्छ । यो ग्याङ्ग्लियान, सिम्प्याथाटिकको केरोटिड प्लेक्समको फाइलामेन्सको साथ मिल्छ । येस्वाट टेन्टोरियाम सेरिबेली र ड्युरामेटरमा जाने ब्रेञ्चेस निकुन्छ । यो ग्याङ्ग्लियानको आन्टीरियेवर्डरवाट अपथ्यालिमक, सुपेरियेर म्याक्सिलरी र इन्फीरियेरम्याक्सिलरी नाभर्स निकुन्छ ।

२. (नं) अपथ्यालिमक ग्याङ्ग्लियान । दोस्रो नाम, लैन्टीक्युलार ग्याङ्ग्लियान । तस्रो नाम, सिलिअरी ग्याङ्ग्लियान भन्छन् । स्येको आकार पिनको ठाउँको आकार जस्तो हुन्छ । यो अर्बिटको क्याकपार्टमा रहन्छ र अप्टिक नाभ र येक्सटर्नल रेक्टस मासलको बीचमा रहन्छ र अपथ्यालिमक आर्टरीको आउटर साइडमा रहन्छ । यो ग्याङ्ग्लियान फीफथ नाभको फाष्ट डिभिजनको साथ मिलेको छ । येस्को ३ रुट्स हुन्छ । नाम—

- १ सेन्सरि रूट ।
- २ मोटर रूट ।
- ३ सिम्प्याथाटिक रूट ।

यो ३ रूट्सबाट, सर्टिसिलिअरी नाभर्स निकुन्छ ।

३. (नं.) स्फीनोप्यालेटाइन ग्याङ्ग्लियान । दोस्रो नाम, मिकेल्स ग्याङ्ग्लियान भन्छन । यो लार्ज हुन्छ र स्फीनोम्प्याक्सिलरी फसामा रहन्छ । येस्को ३ रूट्स हुन्छ । नाम—

- १ सेन्सरि रूट ।
- २ मोटर रूट ।
- ३ सिम्प्याथाटिक रूट ।

यो ग्याङ्ग्लियानको ४ किसिमको ब्रेञ्चेस हुन्छन् । नाम—

- १ आसोन्डिड ब्रेञ्चेस । अर्बिटमा जान्छ ।
- २ डिसोन्डिड " । प्यालेटमा जान्छ ।
- ३ इन्टर्नल " । नोजमा जान्छ ।
- ४ पोष्टीरियर " । फेरिङ्सनेजल फसिमा जान्छ ।

४. (नं.) वोटिकग्याङ्ग्लियान । दोस्रो नाम, आर्नल्सग्याङ्ग्लियान । यो फोरामेन वोभेलीको वीलोमा रहन्छ । यो ग्याङ्ग्लियान इन्फीरियर म्याक्सिलरी नाभर्सको इन्टर्नल टेरिगवेड ब्रेञ्चको साथ र अरिक्युलोटेम्पोरल नाभर्सको साथ, स्माल सुपरफिसियाल पेट्रोजल नाभर्स दीयेर, ग्लोसोफेरिङ्गियाल र फंसियाल नाभर्सको साथ मील्छ ।

५. (नं.) साब्रम्प्याक्सिलरी ग्याङ्ग्लियान । यो साब्रम्प्याक्सिलरी

ग्ल्यान्डको डीप पोर्सनको आवभमा रहन्छ र माईलो-
हायेड मासलको पोष्टोरियर वर्डरको नजीकमा रहन्छ ।
यो ग्याङ्ग्लियान, लिङ्गुयाल नार्भ र कर्डाटिम्पेनी नार्भको
१ ब्रञ्चको साथ मिल्छ । यस्को ५।६ वोटो ब्रेञ्चेस
हुन्छन्, माउथको म्युकस मेम्ब्रेन र साबूम्याक्सिलरी
ग्ल्यान्डलाई सप्लाई गर्छ ।

स्थिरस्थ नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, अब्दुसेन्ट नार्भ भन्छन् । येस्को अरि-
जिन २ हुन्छ । नाम—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

१ डीप " " " " ।

सुपरफिसियाल अरिजिन, पोन्सको लोवरवर्डरवाट उठछ ।
डीप अरिजिन, फोर्थ भेन्ट्रीकलको फ्लोरवाट उठछ ।

येस्को फोर्स—

यो ड्युरामेटरलाई पियार्स गरी, क्याभारनस साइनसमा
जान्छ र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको आउटर साईडमा रहन्छ ।
यो स्फीनायेडल फोसरवाट अर्बिटमा गै येक्सटर्नलरेक्टस मास-
लको २ हेड्सको बीचमा रहन्छ ।

येस्को डिष्टीब्युशन—

येक्सटर्नल रेक्टसमा—

यो नार्भले येक्सटर्नलरेक्टस मासललाई सप्लाई गर्छ ।

अर्बिटमा जाने नाभ्रसंहरूको पोजिशन ।

स्फीनायेडल फिसरमा—

१ फोर्थ नाभ्र ।

२ फ्रान्टल नाभ्र । र

३ ल्याक्रिमेल नाभ्र, अर्बिटको मासल्सको आवभवाट जान्छ ।

१. ३ थार्ड नाभ्रको सुपोरियेर डिभिजन ।

२. ५ फोफथ नाभ्रको नेजल ब्रेञ्च ।

३. ३ थार्ड नाभ्रको इन्फीरियेर डिभिजन । र

४. ६ सिक्स्थ नाभ्र, रोलैसित येक्सटर्नल रेक्टसको

२ हेड्सको वीचवाट जान्छ ।

अर्बिटमा नाभ्रसंहरू रहने पोजिशन ।

पेरीअष्टियामको मुनि—

१ फोर्थ नाभ्र ।

२ फ्रान्टल नाभ्र । र

३ ल्याक्रिमेल नाभ्र रहन्छ ।

थार्ड नाभ्रको सुपोरियेर डिभिजन, सुपोरियेर रेक्टसको वीलोमा रहन्छ ।

अप्याल्मिक नाभ्रको नेजल ब्रेञ्चले, अष्टिक नाभ्रलाई फ्रस गरी अर्बिटको आउटर साईडवाट इन्टर साईडमा जान्छ ।

येसैको मुनि अष्टिक नाभ्र रहन्छ ।

अष्टिक नाभ्रको फ्रान्टमा सिलिअरी नाभ्र । र

अष्टिक नाभ्रको आउटसाईडमा लेन्टीक्युलार ग्याङ्ग्लियान रहन्छ ।

अष्टिक नार्भको मुनि, थार्ड नार्भको इन्फीरियर डिभीजन रहन्छ ।

अर्बिटको आउटर साईडमा सिक्स्थ नार्भ रहन्छ ।

सेमेन्थ नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, फेसियाल नार्भ । तेस्रो नाम, पोर्सी-योड्युरा भन्छन । यो फेसको मासल्सको मोटर नार्भ हो । प्ल्याटिसमा, वाक्सनेटर, येक्सटर्नल इयारको मासल्स, डाईगष्टि-कको पोष्टीरियर वेली र ट्राइलोहायेड मासल्सको मोटर नार्भ हो । येस्को अरिजिन २ हुन्छ । नाम—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

२ डीप अरिजिन ।

सुपरफिसियाल अरिजिन, मेडालाको अलिभरी र रेष्टिफारम बडिजको ग्रुभको बीचवाट उठछ ।

डीप अरिजिन, फोर्थ भेन्ट्रीकलको फ्लोरवाट अरिजिन हुन्छ ।

येस्को कोर्स—

यो फर्वार्ड र आउटवार्डदिग्मा गै, इन्टर्नल अडिटरि मीयेटसमा जान्छ र येही मीयेटसको तलसम्म गै, आकुइडाक्टस फ्यालोपीयाईमा जान्छ, फेरी यो आउटवार्डदिग्मा कक्कियार भेष्टो-व्युलको बीचवाट गै, हायेटस फ्यालोपीयाईसम्म पुग्छ, फेरी यो क्याकवार्डदिग्मा टिस्पेनामकी इन्टर्नल बालसम्म पुग्छ र डाउनवार्डदिग्मा गै, ट्राइलोम्याष्ट्रयेड फोरामेनवाट निक्कन्छ, फेरी यो फर्वार्डदिग्मा पेरोटिड ग्र्यान्ड भीत्र जान्छ । येक्सटर्नल केरोटिड

आर्टरीलाई क्रस गर्छ र लोवारजको रेमासको वीहाईन्डमा पुगी
२ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ टेम्पोरो फैसियाल ब्रेञ्च ।

२ सर्भाईको फैसियाल ” ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१. (न.) आकुर्डडाक्टसफ्यालॉपियाई भीत्रमा—

(क) टिम्प्यानिक ।

(ख) कर्डाटिम्प्यानिक ।

२. (न.) ट्राईलोभ्याएयेड फोरामेनवाट निकुने बैलामा—

(क) पोष्टीरियेर अरिब्र्युलार ब्रेञ्च ।

(ख) डाइगण्टिक ।

(ग) ट्राइलोहायेड ब्रेञ्च ।

३. (न.) फेसमा—

(क) टेम्पोरो फैसियाल ।

{ १ टेम्पोरज ।
२ मेलार ।
४ इन्फ्रामार्बिटल ।

(ख) सर्भाईको फैसियाल ।

{ १ चाफ्याल ।
२ सुप्रा म्याक्सिलरी ।
३ इन्फ्रा म्याक्सिलरी ।

येस्को टिम्प्यानिक ब्रेञ्चले प्टेपिडियास मासलेलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को कर्डाटिम्प्यानिक ब्रेञ्चले, टिम्पेनामको क्याभिटी भीत्र
गै ग्लासिरियान फिसरको इन्नरएन्डमा १ फोरामेन छ तेस्वाट
निकुन्छ, फेरी यो २ टेरिगयेड मासल्सको वीचवाट तलदिगमा गै
लीङ्ग्याल नार्भको साथ मिली साबूम्याक्सिलरी ग्ल्यान्डमा जान्छ ।

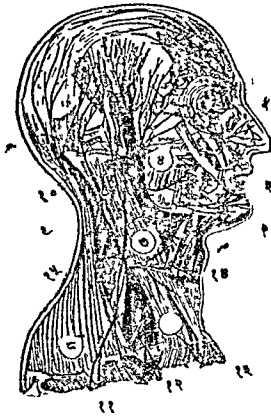
• न ८३ फ्रिफथ नाभ को सेकेण्डर यार्ड डिभिजन की दृष्टिसे

सान र सावमाकसिलारि के ग्लियन ।

१ अपथेलमिक । २ सुपिरियर मेकसिलारि । ३ इनफिरियर मेकसिलारि । ४ सेनसॉरि रुट । ५ मीटार रुट । ६ वाकाल । ७ सि गुयान । ८ इनफिरियर डेण्डाल । ९ पालपेब्राल । १० नेसाल । ११ मेवियान । १२ नेसाल को टार्मिनेगान । १३ सावमाक सिलारि ग्ल्याण्ड । १४ फेसियान । १५ मासिदियान के ग्लियन ।

नं ८४ स्तराल्प, फीसर नेक की साइड को नाम हह ।

१ इनफ्रामाक्सिलारि । २ सुप्रामाक्सिलारि । ३ वाकाल । ४
इनफ्रामाक्सिलारि मेलार । ५ टेम्पोराल । ६ पोस्टेरियर अरिक्लिडलार
७ एरानोमाष्टयड । ८ ट्रापिजियास । ९ अरिक्लिडलार मागनास । १०
ग्रेटअक्सिलारिपिटाल । ११ एक्रोसियाल । १२ क्लाभिक्लिडलार । १३
एरानाल । १४ सुप्राफिसियाल सार्भाइकाल । १५ स्थाइनाल एकसिसारि

पोष्टोरियेर अरिक्कुलर नार्भ, एाइलोम्याएयेड फोरामेनको नजीकवाट उठछ । येस्को १ अरिक्कुलर ब्रेञ्चले, कानलाई सप्लाई गर्छ । अक्सिपिटल ब्रेञ्चले, अक्सिपिटो फ्रान्टेलिसको अक्सिपिटल पोर्सनलाई सप्लाई गर्छ ।

डाइगष्ट्रिक ब्रेञ्चले, डाइगष्ट्रिक मासलको पोष्टोरियेर वेली-लाई सप्लाई गर्छ ।

• एाइलोहायेड ब्रेञ्चले, एाइलोहायेड मासल भीत्र जान्छ ।

टेम्पोरो फेसियाल नार्भको

३ किसिमको ब्रेञ्चले हुन्छ ।

१. टेम्पोरल ब्रेञ्चलेसले, आन्ट्राहेन्स अरेम, आटोलेन्स अरेम, अक्सिपिटो फ्रान्टेलिसको फ्रान्टल पोर्सन, अर्विक्कुलेरिस प्याल्-पिब्रेम र करुगेटर सुपरसिली मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

२. मेलार ब्रेञ्चले, अर्विक्कुलेरिस प्याल्पिब्रेमलाई सप्लाई गर्छ ।

३. इन्फ्राअर्विटल ब्रेञ्चलेसले, पिरामिडालिस नेजाई, जाइगो-मेटिसाई अर्थात् मेजर र माइनर । लिभेटरलेवियाई सुपीरियेरिस, लिभेटरआङ्गुलीवोरिस र लिभेटरलेवियाई सुपीरियेरिस आलिङ्क-कुइनेजाई मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

सर्भाईको फेसियाल नार्भको

३ किसिमको ब्रेञ्चले हुन्छ ।

१. वाभ्याल ब्रेञ्चलेसले, वाक्सिनेटर र अर्विक्कुलेरिसवोरिस मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

२ सुप्राभ्याक्सिलरी ब्रेञ्चसले, लोवर लीप र चिनको मास-
लसलाई सप्लाई गर्छ ।

२ इन्फ्राग्याक्सिलरी ब्रेञ्चसले, प्ल्याटिसमालाई सप्लाई गर्छ ।

फेसियाल नार्भको

फम्युनिकेसनको ध्यान ।

१. (नं.) इन्टर्नल अडिटरी मीयेटसमा अडिटरी नार्भको साथ मील्छ ।
२. (नं.) आकुइडाक्टस फ्यालोपीयाईमा लार्ज पेद्रोजल नार्भ दी-
येर, मिकेल्स ग्याङ्ग्लोयानको साथ मील्छ । स्माल पेद-
रोजल नार्भ दीयेर, वोटिक ग्याङ्ग्लोयानको साथ मील्छ ।
वेक्सटर्नल पेद्रोजल नार्भ दीयेर, सिम्प्याथाटिकको
साथ मील्छ ।
३. (नं.) टाइलोम्याष्ट्रयेड फोरामेनबाट निस्कंदा ग्लोसोफेरिजि-
याल, न्युमोग्याष्ट्रिक, केरोटिड ग्लेन्डसस, अरिक्युलेरिस
म्याग्नस र अरिक्युलो टेम्पोरलको साथ मील्छ ।
४. (नं.) फेसमा फीफथ नार्भको ३ डिभीजन्सको साथ मील्छ ।

पठ्य नार्भको ध्यान ।

येस्को दोस्रो नाम, अडिटरी नार्भ । तेस्रो नाम, पोसीयो-
भलिस भन्छन ।

येस्को अरिजिन २ हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

२ डीप ॥

सुपरफिसियाल अरिजिन, रेष्टिफारम वाडीमा र फोर्थ भेन्ट्रीकलको फ्लोरमा ।

डीप अरिजिन, फोर्थ भेन्ट्रीकलको ह्याटास्पल आफ्ललमा ।

येस्को फोर्स—

यो फेसियाल नार्भको साथ, इन्टर्नल अडिटरी मियेटस भीत्र जान्छ र २ ब्रेञ्चले हुन्छ । नाम—

१ कक्लिआर ब्रेञ्च ।

२ भेष्टीव्युलार ,, ।

कक्लिआर ब्रेञ्चले, कक्लिआर, पोष्टीरियर सेमिसार्कुलार केनाललाई सप्लाई गर्छ ।

भेष्टीव्युलार ब्रेञ्चले, भेष्टीव्युलर, सुपीरियर र चेक्सटर्नल सेमिसार्कुलार केनालसन्दाई सप्लाई गर्छ ।

यो अडिटरी नार्भले, इन्टर्नल ड्यारलाई मात्र सप्लाई गर्छ । येस्ले हिआरिड माने, सुन्नेकामको काम गर्छ ।

नैन्थ नार्भको ध्यान ।

येस्को दोस्रो नाम, ग्लोसोफेरिखियाल नार्भ भन्छन् ।

येस्को अरिजिन २ हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

२ डीप " " " ,, ।

सुपरफिसियाल अरिजिन, सेडालाअब्लेङ्गेटाको अपरपार्ट-वाट उठछ ।

डीप अरिजिन, फोर्थ भेन्ट्रीकलको फ्लोरमा ।

येसको कोर्स—

यो जुगुलर फोरामेनवाट न्युमोग्याष्ट्रिक र स्पाइन्ल आं-
क्सेस्सरी नाभर्सको साथ स्कालको वाहर आउछ । फेरि यो इन्ट-
र्नल केरोटिड आर्टरी र जुगुलर भेनको बीचवाट डाउनवार्डदिग्मा
गै घाइलो फेरिखियास मासलको लोवरवर्डरसम्म पुग्छ र हायो
ग्लोससको मुनि र इन्वार्डदिग्वाट गै, टाइड, फेरिड्स र टन्सिल
सम्म जान्छ ।

येसा २ ग्याङ्ग्लियान देखीन्छ—

१ जुगुलर ग्याङ्ग्लियान ।

२ पेट्रस ” ।

यो नाभर्स, न्युमोग्याष्ट्रिक, सिम्प्याथाटिक र फेसियाल ना-
भर्सको साथ मील्ल ।

येसको ब्रेञ्चेसको नाम—

१. (नं.) टिम्प्यानिकब्रेञ्च । दोस्रो नाम, ज्याकक्सन्सनाभर्स भन्छन् ।
यो टेम्पोरल बोनको पेट्रसपोर्सनको लोवर सर्फेसमा
१ फोरामेन छ, तेसवाट जान्छ ।
२. (नं.) केरोटिड ब्रेञ्चेस । यो इन्टर्नल केरोटिड आर्टरीको साथ
तल जान्छ ।
३. (नं.) फेरिखियाल ब्रेञ्चेस । येस्ले फेरिखियाल ग्लेक्सस वन्छ र
फेरिड्सको मासल्स र म्युकस मेम्ब्रेनलाई सप्लाइ गर्छ ।
४. (नं.) मास्कुलर ब्रेञ्च, येस्ले घाइलो फेरिखियासलाई सप्लाइ गर्छ ।
५. (नं.) टन्सिलार ब्रेञ्च । येस्ले टन्सिललाई सप्लाइ गर्छ ।
६. (नं.) लिङ्गुयालब्रेञ्चेस, येस्ले टाइड र येपिगूटिसलाई सप्लाइ गर्छ ।

येस्को फाइसाड—

फेरिडूसर टन्सिलको युक्स मेम्ब्रेनलाई सेन्सेसन्स दीन्छ ।
घाइलो फेरिडुसियास मासललाई मोसन दीन्छ र टाइलाई टेष्ट
गर्ने अनुभव दीन्छ ।

टेन्थ नार्भको घयान ।

येस्को दोस्रो नाम, न्युमोग्याष्टिक नार्भ । तेस्रो नाम,
भेकास भन्छन ।

येस्को अरिजिन २ हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

२ डोप अरिजिन ।

सुपरफिसियाल अरिजिन, अलिभरी र रेष्टीफारम वाडीको
बीचको शुभमा ।

डोप अरिजिन, फोर्थ भेन्टीकलको फ्लोरको लोवरपार्टमा ।

येस्को फोर्स—

यो जुगुलर फोरामेनवाट स्पाइनल आक्सैस्सरी नार्भको
साथ र ग्लोसोफेरिडुसियाल नार्भको बीहाईन्डवाट जान्छ । यो जु-
गुलर फोरामेनवाट जाने बेलामा १ ग्याङ्ग्लियान वन्छ । नाम जु-
गुलर ग्याङ्ग्लियान । यो जुगुलर फोरामेनवाट निस्कै पछी, स्पाइ-
नल आक्सैस्सरी नार्भको आक्सैस्सरीपार्टको साथ मिली १ ग्या-
ङ्ग्लियान वन्छ । नाम, ग्याङ्ग्लियान आफ दो ट्राङ्ग, फेरी यो
न्युमोग्याष्टिक नार्भ, नेकको कॅरोटिड सिडमा तलतिर जान्छ र
आर्टरी र भेनको बीहाईन्ड र बीचमा रहन्छ र नेकको रुटसम्म

पुग्छ, तेस ठाउँसा पुगी राईटदिग्को नाभ र लेफ्टदिग्को नाभ
कोर्स फराक र हुन्छ ।

राईट न्युमोग्यास्ट्रिक नाभको कुरा ।

यो साबूकेभियान आर्टरी र भेनको बीचबाट डाउनवार्डदि
जान्छ र ट्रिकियाको साईड र राईट इनोमिनेट भेनको बीहाईन्डबाट
लाडको रुटको पोष्टीरियरपार्टमा पुग्छ र पोष्टीरियर पाल्मेन
प्लेक्सस बन्छ । यो प्लेक्ससबाट २ हागा इस्वोफेगसको तल्लो
पुग्छ र दोस्रा नाभको साथ मिली इस्वोफेजियाल प्लेक्सस बना
फेरी यो प्लेक्ससको ब्रेञ्चेसहरू जम्मा भै इस्वोफेगसको व्या
पार्टबाट गै आबूडोमेन भीत्र जान्छ र घम्याकको पोष्टीरियर
फेसमा पुग्छ र खलारप्लेक्सस, स्प्लीनिकप्लेक्सस र सिलियाक
क्ससको साथ मिल्छ ।

लेफ्ट न्युमोग्यास्ट्रिक नाभको कुरा ।

यो लेफ्ट केरोटिड र साबूकेभियान आर्टरिजको बीचबाट
लेफ्ट इनोमिनेट भेनको बीहाईन्डबाट चेष्ट भीत्र जान्छ, फेरी
आर्च आफ दी आवाटालाई क्रस गरी, लेफ्ट लाडको रुटको बी
हाईन्डमा गै पोष्टीरियर पाल्मेनरी प्लेक्सस बन्छ र इस्वोफेगस
आन्टीरियर सफेसमा गै राईट साईडको नाभको साथ मिल्
इस्वोफेजियालप्लेक्सस बन्छ, फेरी यो घम्याकको आन्टीरियर
सफेसमा पुग्छ र लेफ्ट हेपेटिक प्लेक्ससको साथ मिल्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१ (न.) जुगुलर फसासा—

(क) मेनिस्त्रियाल ।

(ख) अरिक्युलर ।

२ (न.) नेकमा—

(क) फेरिस्त्रियाल ।

(ख) सुपीरियेर लेरिस्त्रियाल ।

(ग) रेकारेन्ट लेरिस्त्रियाल ।

(घ) सर्भाइकल कार्डीयाक ।

३ (न.) थोन्याक्समा—

(क) थोल्वासिक कार्डीयाक ।

(ख) आन्टीरियेर पाल्मनरी ।

(ग) पोष्ठीरियेर पाल्मनरी ।

(घ) इस्वोफेजियाल ।

४ (न.) भाषडोमेनमा—

(क) ग्याष्ट्रिक नार्भ ।

(क) मेनिस्त्रियाल ब्रेञ्चले, ड्युरामेटरलाई सफ्लाई गर्छ ।

(ख) अरिक्युलर ब्रेञ्च । दोस्रो नाम, आरनल्ड्स नार्भ । यो जुगुलर भेनको वीहाईन्डदेखी आउटवार्डदिग्मा गै जुगुलर फसाको आउटर वालको १ फोरामेनवाट जान्छ, फेरि यो अरिक्युलर फिसरवाट गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

(क) फेरिस्त्रियाल ब्रेञ्च, फेरिड्सको मोटरनार्भ हो । यो इन्टर्नलकेरोटिड आर्टरीको फ्रान्ट वा वीहाईन्डवाट मिडिल कन्स्ट्रक्टरकी अपरवर्डरसम्म पुग्छ र ग्लोसोफेरिस्त्रियाल, सुपीरियेर लेरिस्त्रियाल र सिम्प्याथाटिकको स।

मिलो फेरिञ्जियाल प्लेक्सस वन्छ र फेरिङ्सको मास-
ल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

- (ख) सुपीरियर लेरिञ्जियाल ब्रेञ्च, लेरिङ्सको सेन्सरीनाभ
ही । यो फेरिङ्सको साईडवाट र इन्टर्नलकेरोटिडको
वीहाईन्डवाट तल्लोदिग्मा जान्छ र २ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

१ वेक्सटर्नल लेरिञ्जियाल ।

१ इन्टर्नल " ।

वेक्सटर्नल लेरिञ्जियालले, क्रीको थाइरयेड मासललाई
सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल लेरिञ्जियाल, थाइरोहायेड मेम्ब्रेनवाट गै, लेरि-
ङ्सको म्युकसमेम्ब्रेनलाई सप्लाई गर्छ ।

- (ग) रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल । दोस्रो नाम, इन्फीरियर लेरिञ्जि-
याल । यो लेरिङ्सको मोटर नाभ हो । राईट साईडको
रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल नाभ, साबूकेभियान आर्टरीको
फ्रान्टवाट वीफोरदेखी व्याकवार्डदिग्मा गै ट्रेकियाको
साईडमा पुग्छ र कमन केरोटिड र इन्फीरियर थाइरयेड
आर्टरिजको वीहाईन्डमा रहन्छ । लेफ्ट साईडको रेका-
रेन्ट लेरिञ्जियाल नाभ, आर्च आफ दी आवाटीको फ्रान्ट-
वाट उठो वीफोरदेखी व्याकवार्ड गै ट्रेकियाको साईडमा
जान्छ र लेरिङ्स भित्र पस्छ । येस नाभवाट इस्लोफे-
जियाल, ट्रेकियाल र फेरिञ्जियाल ब्रेञ्चेस निकुन्छ ।

- (घ) सर्भाइकल कार्डीयाक ब्रेञ्चेस २।३ वटा हुन्छ । सुपर-
फिसियाल कार्डीयाक वेक्ससको साथ मिल्छ ।

- (क) थोस्पासिक कार्डीयाक ब्रेञ्चेस, डीप कार्डीयाक प्लेक्ससको साथ मील्छ ।
- (ख) आन्टीरियेर पाल्मनरी ब्रेञ्चेसले, आन्टीरियेर पाल्मनी प्लेक्सस वन्छ ।
- (ग) पोष्टीरियेर पाल्मनरी ब्रेञ्चेसले, पोष्टीरियेर पाल्मनरी प्लेक्सस वन्छ ।
- (घ) इस्वोफेजियाल ब्रेञ्चेसले, इस्वोफेजियाल प्लेक्सस वन्छ ।
- (क) ग्याष्ट्रिक ब्रेञ्चेस, एम्ब्र्याकको आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर सफेसमा जान्छ ।

येल्लेन्थ नार्भको बयान ।

येस्को दोस्रो नाम, स्पाइनल आम्बसेस्सरी नार्भ भन्छन ।

येस्को अरिजिन २ हुन्छ—

सुपरफिसियाल अरिजिन ।

डीप ” ।

येस्को आम्बसेस्सरीपार्टको, सुपरफिसियाल अरिजिन, मेडालाको साईडवाट र भेकासको रुट्सको मुनोवाट उठछ ।

येस्को आम्बसेस्सरीपार्टको डीप अरिजिन, मेडालाको व्याकपार्टवाट उठछ ।

येस्को स्पाइनल पोर्सनको सुपरफिसियाल अरिजिन, स्पाइनल कर्डको ल्याट्यासाल ट्राक्टवाट उठछ ।

येस्को स्पाइनल पोर्सनको डीप अरिजिन, स्पाइनल कर्डको ग्रे मेटरवाट उठछ ।

येस्को कोर्स—

आक्सेस्सरीपार्ट, जुगुलर फोरामेनवाट गै फेरिस्त्रियाल; सुपीरियेर लेरिस्त्रियाल, कार्डीयाक र इन्फोरियेर लेरिस्त्रियाल ब्रेञ्चेसको साथ मीलछ ।

येस्को स्पाइनलपार्ट, फोरामेन म्याग्रामवाट गै जुगुलरफोरामेनसम्म जान्छ । यो फोरामेनवाट निस्की इन्टर्नल जुगुलर भेनको फ्रान्टवाट डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा गै एार्नोम्याष्टयेडको अपरपार्टसम्म पुग्छ र सर्भाइकल प्लेक्ससको ? ब्रेञ्चको साथ मीलछ ।

यो येलभेन्थ नार्भले, एार्नोम्याष्टयेड र ट्रापिजियास मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

दृश्य नार्भको ध्यान ।

येस्को दोस्रो नाम, हाइयोग्लोसलनार्भ भन्छन । यो टाडको मोटर नार्भ हो ।

येस्को अरिजिन २ हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

२ डीप " ।

सुपरफिसियाल अरिजिन, यो १०।१२ फाइलामेन्ट्स भै अलिभरी वाडी र पीरामिडको शुभको बीचबाट उठछ ।

डीप अरिजिन, फ्यासिन्धुलास टेरिसको लोवरपार्टबाट उठछ ।

• येस्को कोर्स—

बो आन्टीरियर कन्डिलयेट फोरामेनवाट डाउनवार्ड फर्वा-
र्डदिग्मा गै इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी र इन्टर्नल जुगुलर भेनको
बीचवाट डाइगष्ट्रिक मासलको लोवरवर्डरसम्म पुग्छ र माइलो-
हायेड र हायोग्लोसस मासलसको बीचवाट गै फर्वार्डदिग्मा टाडको
टोपसम्म पुग्छ ।

• यो नार्भ, न्युमोग्याष्ट्रिक, सिम्प्याथेटिक, फाष्ट र सेक्रेन्ड
सर्भाइकल नार्भ्स र लिङ्गुयाल नार्भको साथ मील्छ ।

• येस्को ब्रेञ्चसको नाम—

१ मीनिस्जियाल ।

२ डिसेन्डेन्स हाइयोग्लोसाई ।

३ थाइरोहायेड ।

४ मास्कुलार ।

मीनिस्जियाल ब्रेञ्चसले, ड्युरामेटरलाई सप्लाइ गर्छ ।

डिसेन्डेन्स हाइयोग्लोसाई, केरोटिड भेसलसको सीडको
माथीवाट गै सेक्रेन्ड र थर्ड सर्भाइकल नार्भ्सको ब्रेञ्चसको साथ
मील्छ र १ लुप वन्छ । येस्ले घानोहायेड, घानो थाइरयेड र व्रोमो-
हायेड मासलसलाई सप्लाइ गर्छ ।

थाइरोहायेड ब्रेञ्चले, थाइरोहायेड मासललाई सप्लाइ गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चसले, ट्राइयोग्लोसस, हायोग्लोसस, जिनि-
योहायेड, जिनियोहायोग्लोसस मासलसलाई सप्लाइ गर्छ ।

क्रैनियाल नार्भ्स तमाम् ।

येस्को कोर्स—

आक्सेस्सरीपार्ट, जुगुलर फोरामेनवाट गै फेरिस्त्रियाल; सुपीरियेर लेरिस्त्रियाल, कार्डीयाक र इन्फीरियेर लेरिस्त्रियाल ब्रेश्वेसको साथ मीलछ ।

येस्को स्पाइनलपार्ट, फोरामेन म्याग्नामवाट गै जुगुलरफोरामेनसम्म जान्छ । यो फोरामेनवाट निस्की इन्टर्नल जुगुलर भेनको फ्रान्टवाट डाउनवार्ड र ब्याकवार्डदिग्मा गै एर्नोम्याष्ट्रयेडको अपरपार्टसम्म पुग्छ र सर्भाइकल प्लेक्ससको १ ब्रेश्वको साथ मीलछ ।

यो येलभेन्थ नार्भले, एर्नोम्याष्ट्रयेड र ट्रापिजियास मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

द्वेष्य नार्भको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम, हाइयोग्लोसलनार्भ भन्छन । यो टाङ्को मोटर नार्भ हो ।

येस्को अरिजिन २ हुन्छ—

१ सुपरफिसियाल अरिजिन ।

२ डीप " ।

सुपरफिसियाल अरिजिन, यो १०।१२ फाइलामेन्ट्स भै अलिभरी वाडी र पीरामिडको शुभको बीचघाट उठछ ।

डीप अरिजिन, फ्यासिक्युलास टेरिस्को लोवरपार्ट-घाट उठछ ।

• येस्को कोर्स—

बो आन्टीरियर कन्डिलयैट फोरामेनवाट डाउनवार्ड फर्वा-
र्डदिग्मा गै इन्टर्नल केरोटिड आर्टरी र इन्टर्नल जुगुलर भैनको
बीचवाट डाइगष्ट्रिक मासलको लोवरवर्डरसम्म पुग्छ र माइलो-
हायेड र हायोग्लोसस मासल्सको बीचवाट गै फर्वार्डदिग्मा टाङ्को
टोपसम्म पुग्छ ।

• यो नार्भ, न्युमोग्याष्ट्रिक, सिन्ध्याथेटिक, फाष्ट र सेकेन्ड
सर्भाइकल नार्भ्स र लिङ्गुयाल नार्भको साथ मील्छ ।

येस्को ब्रेञ्चसको नाम—

१ मीनिस्त्रियाल ।

२ डिसेन्डेन्स हाइयोग्लोसाई ।

३ थाइरोहायेड ।

४ मास्कुलार ।

मीनिस्त्रियाल ब्रेञ्चसले, ड्युरामेटरलाई सफ्लाई गर्छ ।

डिसेन्डेन्स हाइयोग्लोसाई, केरोटिड भेसल्सको सीडको
माथीवाट गै सेकेन्ड र थर्ड सर्भाइकल नार्भ्सको ब्रेञ्चसको साथ
मील्छ र १ लुप बन्छ । येस्ले एर्नाहायेड, एर्ना थाइरयेड र ब्रोमो-
हायेड मासल्सलाई सफ्लाई गर्छ ।

थाइरोहायेड ब्रेञ्चले, थाइरोहायेड मासललाई सफ्लाई गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चसले, एडायोग्लोसस, हायोग्लोसस, जिनि-
योहायेड, जिनियोहायोग्लोसस मासल्सलाई सफ्लाई गर्छ ।

केनियाल नार्भ्स तमाम् ।

स्पाइनल नार्भको बयान ।

यो नार्भसलाई स्पाइनल कर्डवाट अरिजिन हुनाले स्पाइनल नार्भस भन्छन् । यो स्पाइनल कलमको २ दिगको इन्टर भाटि-ब्रल फोरामेनवाट निक्कन्छ । यो ३१ थाष्टीवन पियार्स हुन्छ ।

- १ सर्भाइकल स्पाइनल नार्भस । ८ जोडी ।
- २ डर्सल स्पाइनल नार्भस । १२ जोडी ।
- ३ लाम्बर स्पाइनल नार्भस । ५ जोडी ।
- ४ स्पाक्राल स्पाइनल नार्भस । ५ जोडी ।
- ५ कक्सजियाल नार्भ । १ जोडी ।

१।१ स्पाइनल नार्भको २ वट्स हुन्छ—

१ आन्टीरियेर रुट । दोस्रो नाम, मोटर रुट ।

२ पोष्टीरियेर रुट । दोस्रो नाम, सेन्सरी रुट ।

आन्टीरियेर रुटको सुपरफिसियाल अरिजिन, स्पाइनल कर्डको आन्टीरोल्याटास्वाल कलमवाट अरिजिन हुन्छ ।

येस्को डीप अरिजिन, आन्टीरोल्याटास्वाल कलमवाट ग्रे सेन्सरी भीत्र अरिजिन हुन्छ ।

पोष्टीरियेर रुटको सुपरफिसियाल अरिजिन, स्पाइनल कर्डको पोष्टीरोल्याटास्वाल फिसरवाट अरिजिन हुन्छ ।

येस्को डीप अरिजिन, पोष्टीरियेर कर्नुको ग्रे सेन्सरीवाट अरिजिन हुन्छ ।

• आन्टीरियेर रुट्स, पोष्टीरियेर रुट्सभन्दा स्माल हुन्छ र येस्मा ग्याङ्ग्लियान छैन ।

पोष्टीरियेर रुट्स, लार्ज हुन्छ र तेजैमा ग्याङ्ग्लियान देखीन्छ ।

फाइव सर्भोइडकल नाभको पोष्टीरियेर रुट्समा ग्याङ्ग्लियान छैन ।

स्पाइनल कर्डबाट ड्युरामेटरलाई पाफोरेट गरिकन स्पाइनल

नाभर्ल भाटिब्रल फोरामिनामा आई पुग्दा ग्याङ्ग्लियान देखीन्छ ।

यो ग्याङ्ग्लियान भैसके पछि आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर रुट्स मील्छ

र आन्टीरियेर रुट्सको फाइवर्सको साथ पोष्टीरियेर रुट्सको फाइव-

वर्सको साथ येसरी मील्छ र छुट्याउन सकिदैन । यो मिलिकन

इन्टर भाटिब्रल फोरामेनबाट निक्कन्छ र २ डिभीजन्स हुन्छ ।

पोष्टीरियेर डिभीजनले वाडीको पोष्टीरियेर पार्टलाई सप्लाई गर्छ

आन्टीरियेर डिभीजनले वाडीको आन्टीरियेर पार्टलाई

सप्लाई गर्छ ।

१।१ डिभीजनमा २ रुट्सको फाइवर्स देखीन्छ ।

स्पाइनल नाभको पोष्टीरियेर डिभीजन, आन्टीरियेर डिभी-

जन्सभन्दा स्माल हुन्छ । यो पोष्टीरियेर डिभीजन्स व्याकवार्डदिग्मा

गै २ ब्रेञ्जेस हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल " ।

स्पाइनल नाभको आन्टीरियेर डिभीजन्सले स्पाइनको फ्रा-

न्टमा वाडीको जुनजुन हिस्सा रहन्छ तेस्लाई र अपर र लोवर

येक्सटिर्मिटिजलाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर डिभीजन्स लार्ज हुन्छ । यो डिभीजन्सले सर्भाइकल, लाम्बर र स्पाक्राल रिजन्समा प्लेक्सस बन्छ ।

डर्सल रिजनमा प्लेक्सस बन्दैन ।

सर्भाइकल नाभर्सको बयान ।

फाष्ट सर्भाइकल नाभर्सको ट्राङ्क । दोस्रो नाम, साबुअक्सिपिटल नाभर्स । यो आट्लासको पोष्टीरियेर आर्च र अक्सिपिटल बोनको बीचवाट निकुन्छ ।

सेकेन्ड सर्भाइकल नाभर्स, आट्लासको पोष्टीरियेर आर्च र अक्सिसको लामिनाको बीचवाट निकुन्छ ।

एथ सर्भाइकल नाभर्स, लाष्ट सर्भाइकल र फाष्ट डर्सल भाटिब्राको बीचवाट निकुन्छ ।

१।१ नाभर्स, इन्टरभाटिब्रल फोरामेनवाट निकी, १ पोष्टीरियेर डिभीजन, १ आन्टीरियेर डिभीजनमा डिभाइड गर्छ ।

आन्टीन्ियेर डिभीजन्सको ४ फोर अपर सर्भाइकल नाभर्सले सर्भाइकल प्लेक्सस बन्छ ।

आन्टीरियेर डिभीजनको ४ फोर लोवर सर्भाइकल नाभर्स र फाष्ट डर्सल नाभर्सले त्रेकियाल प्लेक्सस बन्छ ।

सर्भाइकल नाभर्सको

पोष्टीरियेर डिभीजन्सको कुरा ।

फाष्ट सर्भाइकल नाभर्सको पोष्टीरियेर डिभीजनको दोस्रो

नाम, साव्अक्सिपिटल नार्भ भन्छन् । येस्को इन्टर्नल येक्सटर्नल ब्रेञ्च छैन । यो नार्भ, स्पाइनल केनालवाट निस्की अक्सिपिटल चोन र आटलासको पोष्टीरियेर आर्चको बीचवाट र भाटिब्रल आर्टरोको चीहाईन्डवाट जान्छ ।

यो साव्अक्सिपिटल ट्राङ्गल, रेक्टस क्यापिटिस पोटाइकस मेजर, वोव्बिकस क्यापिटिस सुपीरियेर र वोव्बिकस क्यापिटिस इन्फोरियेर मासलसले बन्छ ।

यो नार्भले, रेक्टार्ड, वोव्बिकार्ड, मासटस र कम्प्लेक्सस मासललाई सप्लाई गर्छ ।

यो नार्भ, सेकेन्ड सर्भाइकल नार्भ, अक्सिपिटेलिस मेजर र माइनर नार्भको साथ मील्छ ।

सेकेन्ड सर्भाइकल नार्भको पोष्टीरियेर डिभिजन, स्पाइनल केनालवाट निस्की, आटलासको पोष्टीरियेर आर्च र आक्सिसको लामिनाको बीचवाट र इन्फोरियेर वोव्बिकको मुनिवाट जान्छ र तेस्लाई सप्लाई गर्छ । येस्को—

१ इन्टर्नल ब्रेञ्च ।

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च, हुन्छ ।

इन्टर्नल ब्रेञ्चको दोस्रो नाम, अक्सिपिटेलिस मेजर । येस्ले स्म्याल्पलाई सप्लाई गर्छ ।

येक्सटर्नल ब्रेञ्चले, स्प्लीनियास, ट्राकिलो म्याष्टयेड र कम्प्लेक्सस मासललाई सप्लाई गर्छ ।

थार्ड सर्भाइकल नार्भको पोष्टीरियेर डिभिजनको इन्टर्नल र

येक्सटर्नल ब्रेञ्जेसले, कम्प्लेक्सस, सेमिस्पाइनेलिस, स्प्लीनि
टापिजियास, टाकिलोम्याष्टयेड मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

फोर्थ, फीफथ, सिक्सथ, सेभेन्थ र एटथ सर्भाइकल नाभ
पोष्टीरियेरडिभिजनसको इन्टर्नल र येक्सटर्नल ब्रेञ्जेसले, ने
साइडको मासलस र नेकको अपर र लोवरपार्टको मासलस
सप्लाई गर्छ ।

सर्भाइकल नाभसको पोष्टीरियेर डिभिजनस तमाम् ।

सर्भाइकल नाभसको आन्टीरियेर डिभिजनसको बयान

फाष्ट सर्भाइकल नाभसको आन्टीरियेर डिभिजनको दो
नाम, साब्रअक्सिपिटल नाभ भन्छन । यो आट्लासको पोष्टी
येर आर्चको अपरपार्टको शुभवाट र भार्टिब्रल आर्टरीको मुनि
ब्रेक्टस्त्रयाफिटिस ल्याटास्यालसिको इन्टर साईडवाट जान्छ ।
नाभ, सिम्प्याथाटिक, हाइयोग्लोसस र न्युमोग्याष्ट्रिक नाभस
साथ मीलछ ।

सेकेन्ड सर्भाइकल नाभसको आन्टीरियेर डिभिजन, भा
ब्रल आर्टरीको आउटर साईडवाट फर्वार्डदिग्मा जान्छ । येस
१ साल अक्सिपिटल नाभ निक्कन्छ ।

थर्ड सर्भाइकल नाभसको आन्टीरियेर डिभिजन, एर्नोम
ष्टयड मासलको मुनिदेखी डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा
२ ब्रेञ्जेम हुन्छ । नाम, १ आसोन्डिड ब्रेञ्ज । यो सेकेन्ड सर्भा

कलको आन्टीरियेर डिभीजनको साथ मील्छ । २ डिसीन्डिड ब्रेश्व ।
यो स्केलिनस आन्टाइकसको फ्रान्टवाट डाउनवार्डदिग्मा जान्छ
र फोर्थ सर्भाइकल नाभको साथ मील्छ ।

फोर्थ सर्भाइकल नाभको आन्टीरियेर डिभीजन, फोपथ,
सर्भाइकल नाभको साथ मील्छ र डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा
गै लिभेटर आङ्गुलिस्क्रयापुली र ट्रापीजियास मासल्सलाई
सप्लाई गर्छ ।

• फोपथ, सिम्स्य, सेभेन्थ र एट्थ सर्भाइकल नाभको
आन्टीरियेर डिभीजन्सले, ब्रेकियाल प्लेक्सस वन्ने काम दीन्छ ।

सर्भाइकल नाभको आन्टीरियेर डिभीजन्स तमाम् ।

सर्भाइकल प्लेक्ससको वयान ।

४ फोर अपर सर्भाइकल नाभको आन्टीरियेर डिभीजन्सले,
सर्भाइकल प्लेक्सस वन्छ । यो ४ फोर अपर सर्भाइकल भाटिन्त्रीको
माथीमा रहन्छ र लिभेटर आङ्गुलीस्क्रयापुली र स्क्लिनस मिडि-
आस मासल्सको माथी रहन्छ र ग्रानोम्याप्टयेड मासलले, यो
प्लेक्ससलाई काभार गर्छ ।

सर्भाइकल प्लेक्ससको

ब्रेश्वको नाम ।

१. (न.) सुपरफिसियाल ब्रेश्वेस २ हुन्छ ।

- १ आसीन्डिड । { (क) अक्सिपिटेलिस माइनर ।
(ख) अरिक्वुलेरिस म्याग्रस ।
(ग) सुपरफिसियालिसकोलाई ।
- २ डिसेन्डिड । (क) सुप्राक्लाभिव्युलरको { १ सुप्राएर्नल ।
३ ब्रेञ्चेस हुन्छ । { २ सुप्राक्लाभिव्युलर ।
३ सुप्राथाक्रोमिया ।

२. (नं.) डीप ब्रेञ्चेस २ हुन्छ ।

- १ इन्टर्नल ब्रेञ्चेस । { (क) कम्युनिकेटिड ।
(ख) मास्कुलार ।
(ग) कम्युनिकयान्स हारयोंग्लोसाई ।
(घ) फ्रैनिक ।
- २ येक्सटर्नल ब्रेञ्चेस । { (क) कम्युनिकेटिड ।
(ख) मास्कुलार ।

अक्सिपिटेलिस माइनरको कुरा ।

यो सेकेन्ड सर्भाइकल नाभ्र्वाट उठी एर्नाम्याष्टेडको पोष्टीरियरवर्डरसम्म पुग्छ । येस्ले इयारको वीहाइन्डको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाइ गर्छ ।

अरिक्वुलेरिस म्याग्रसको कुरा ।

यो सेकेन्ड र थर्ड सर्भाइकल नाभ्र्वाट उठी एर्नाम्याष्टेडको पोष्टीरियर वर्डरसम्म पुग्छ र ३ ब्रेञ्चेस हुन्छन् । नाम—

१ फेसियाल ।

२ अरिक्वुलार ।

३ म्याष्टेड ।

फेसियाल ब्रेञ्चेसले, पेरोटिडग्ल्यान्ड र तेस्लाई काभार गर्ने इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाइ गर्छ ।

अरिक्कुलर र म्याष्टेड ब्रेञ्चेसले, कानको व्याकपार्टलाई
संझाई गर्छ ।

सुपरफिनियालिस कोलांफो कुरा ।

यो सेक्रेन्ड र थार्ड सर्भाइकल नाभर्सवाट उठी एर्नोम्या-
ष्टेडको पोष्टीरियेर वर्डरसम्म पुग्छ । येस्को आसीन्डिड ब्रेञ्चले,
प्ल्याटिस्मालाई सप्लाई गर्छ । येस्को डिसेन्डिड ब्रेञ्चले, नेकको
साईड र फ्रान्टको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

सुप्रा ह्याभीक्युलर ब्रेञ्चेसको कुरा ।

यो थार्ड र फोर्थ सर्भाइकल नाभर्सवाट उठछ र एर्नोम्या-
ष्टेडको पोष्टीरियेर वर्डरको त्रिनीथसम्म पुग्छ । येस्को सुप्रा ए-
र्नल ब्रेञ्चेसले नेकको मिडिल लाईनको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई
गर्छ । येस्को सुप्रा क्लाभीक्युलर ब्रेञ्चेसले पेक्टोस्वाल र डेल्टयेड
मासलसलाई काभार गर्ने इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ । येस्को
सुप्रा आक्रोमियाल ब्रेञ्चेसले, स्कोल्डरको अपर र व्याकपार्टको
इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

सर्भाइकल प्लेक्ससको

डीप ब्रेञ्चेसको कुरा ।

१. (नं.) कम्युनिकेटिड ब्रेञ्चेस । यो आट्लासको फ्रान्टवाट
जान्छ । फोर्थ र फीप्य सर्भाइकलको ब्रेञ्चेसको साथ
मील्छ ।

२. (नं.) मास्कुलार ब्रेञ्चेस । येस्ले रेक्टस्क्र्याफिटिस आन्टाइकस मेजर र माइनर र रेक्टसल्याटास्यालिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।
३. (नं.) कम्प्युनिम्यान्स हाइयोग्लोसाई । यो सेकेन्ड र थर्ड सर्भाइकल नाभ्र्सको २ फाइलामेन्स मोलेर वन्छ । यो इन्टर्नल जुगुलार भेनको आउटर साईडबाट डाउनवार्ड दिग्मा जान्छ र केरोटिड भेसल्सको सिडको फ्रान्टमा डिसेन्डेन्स हाइयोग्लोसाईको साथ मिली १ लुप माने पीड जस्तो वन्छ ।
४. (नं.) फ्रेनिक नाभ्र । दोस्रो नाम, इन्टर्नल रेस्पिरेटरी नाभ्र आफ वेल भन्छन । यो थर्ड, फोर्थ र फीफ्थ सर्भाइकल नाभ्र्सबाट उठ्छ । यो स्केलिनस आन्टाइकसको फ्रान्ट सम्म गै र साबूहेभियान आर्टरीको फ्राष्टपार्टको साथी बाट चेष्ट भीत्र जान्छ र इन्टर्नल म्यामारी आर्टरीको अरिजिन भयाको ठाउँलाई क्रस गर्छ । यो चेष्ट भीत्र लाइको रुटको फ्रान्टमा गै पेरिकार्डियामको साईडबाट र पेरिकार्डियाम र प्लुराको मिडियास्टिनाल पोर्सनको बीचबाट डायफारममा जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ, येही २ ब्रेञ्चेसले, येही मासललाई पियार्स गरी येस्को आन्डर सर्फेसमा जान्छ । लम्बाई २ दिग्को फ्रेनिक नाभ्रको केही फराक छ । राईटदिग्को फ्रेनिक नाभ्र सर्ट हुन्छ र राईट इनोमिनेट भेनको र सुपीरियेर भीनाकाभाको आउटर साईडमा रहन्छ । लेफ्ट फ्रेनिक नाभ्र लड हुन्छ ।

यो आर्च आरु दी आवाटार्को फ्रान्टलाई क्रस गरी
लाङको रुटसम्म पुग्छ । यो क्रोनिक नार्भले पेरिकाडी-
याम र प्लुरालाई सप्लाई गर्छ ।

५. (नं.) कम्प्युनिफेन्टिड ब्रेञ्चेस । यो स्पाइनल आवसेस्सरि
नार्भको साथ मील्छ र अक्सिपिटल क्याङ्गलमा रहन्छ ।
६. (नं.) मास्कुलार ब्रेञ्चेस । येस्ले एानीम्याष्टयेड, ट्रापोजियास,
लोभेटर, आङ्गुलिस्त्रयापुली र स्केलिनस मिडिआस
मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

ब्रेकियाल प्लेक्ससको वयान ।

यो फोर लोवर सर्भाइकल नार्भस र फाष्ट डर्सल नार्भको
आन्टीरियर ब्रेञ्चेसले बन्छ । यो नेकको साईडको लोवरपार्टदेखी
आक्सिससम्म रहन्छ । यो कोस्पाकचेड प्रसेससम्म पुगी धेरै
ब्रेञ्चेस हुन्छ र अपरयेक्सट्रिमिटीजलाई सप्लाई गर्छ । येस्को
३ ट्राङ्क्ल हुन्छ । नाम—

१ आउटर ट्राङ्क ।

२ मिडिल " ।

३ इन्टर " ।

फोप्यर सिक्सथ सर्भाइकल नार्भस मिली आउटर ट्राङ्क बन्छ ।

सेभेन्थ सर्भाइकल नार्भले मिडिल ट्राङ्क बन्छ ।

एट्थ सर्भाइकल नार्भ र फाष्ट डर्सल नार्भ मिली इन्टर

ट्राङ्क बन्छ ।

येही ३ टाङ्कस क्लाभिकलको मुनिमा पुगी १।१ टाङ्कको
२।२ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ आन्टोरियेर ।

१ पोष्टोरियेर ।

आउटर र मिडिल टाङ्कसको आन्टोरियेर ब्रेञ्चेस मिली
ब्रेकियाल प्लेक्ससको आउटर कर्ड वन्छ र आक्सिलरी आर्टरीको
मिडिल पार्टको आउटर साईडमा रहन्छ ।

इन्टर टाङ्कको आन्टोरियेर डिभिजन, एट्थ सर्भाइकल र
फाष्ट डर्सल नाभर्सको साथ मिली ब्रेकियाल प्लेक्ससको इन्टरकर्ड
वन्छ र आक्सिलरीको मिडिलमा र आक्सिलरी आर्टरीको इन्टर
साईडमा रहन्छ ।

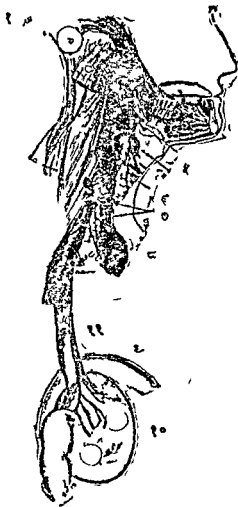
आउटर टाङ्कको पोष्टोरियेर डिभिजन र मिडिल टाङ्कको
पोष्टोरियेर डिभिजनले ब्रेकियाल प्लेक्ससको पोष्टोरियेर कर्ड वन्छ ।
यो आक्सिलरी आर्टरीको सेकेन्ड पोर्सनको वीहाईन्डमा रहन्छ ।

यो ब्रेकियाल प्लेक्सस, फोर्थ र फीफ्थ सर्भाइकल नाभर्सको
ब्रेञ्चेस दीयेर सर्भाइकल प्लेक्ससको साथ मील्छ र फीफ्थ सर्भा-
इकल नाभर्सको १ ब्रेञ्च दीयेर फ्रोनिक नाभर्सको साथ मील्छ ।

ब्रेकियाल प्लेक्ससको रिजेशन ।

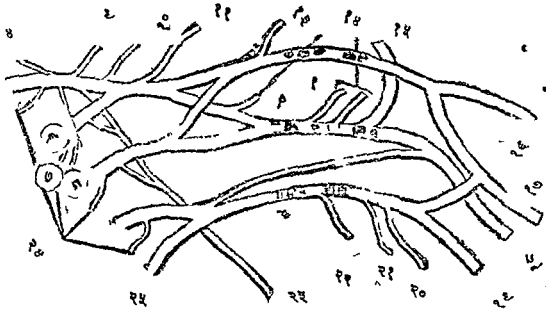
१. (नं.) नेकमा यो ब्रेकियाल प्लेक्सस, आन्टोरियेर र मिडिल
स्केलीनाई मासलसको बीचमा र साबुक्केभियान आर्ट-
रीको आवभमा र आउटर साईडमा रहन्छ । केरो यो
क्लाभिकल र साबुक्केभियान मासलको वीहाईन्डमा र

नं ८४क एंड्रथ पेयार अफ नाम् स को कोर्स र डिष्ट्रि विउसन ।

१ ग्लोसोफे रिञ्ज्याल । २ निउमोगराष्ट्रीक । ३ स्प्लैनल एकसे
 शरि । ४ ट्रापिजियस । ५ सुपिरियर लेरिञ्जियाल नार्भ । ६ एक-
 टार्नाल लेरिञ्जियाल । ७ इन्फिरियर लेरिञ्जियाल । ८ कार्डियाक ।
 ९ लायाफ्राम । १० प्याकको एण्डिरियर सार्फेस । ११ लेफ्टनिउ-
 मेग्राटिका ।

नं ८५ त्रेकियाल वृक्षसास को ज्ञान ।

१ आउठार कर्ड । २ पोष्टिरियार कर्ड । ३ इनार कर्ड । ८ रमूयड । १० सावक्केभियान । ११ सुप्राष्कापिउलार । १२ एकटार्नाल एग्लिरियार धोरसिक । १३ आपारसावसक्कापिउलार । १४ सावसक्का पिउलार । १५ सार्कामफूकस । १६ मामकिउलो किउटेनियाम । १७ मिडियान । १८ मामकिउलो स्पार्इराल । १९ आलनर । २० इग्लार्नाल किउटेनियाम । २१ लेसर इग्लार्नाल किउटेनियाम । २२ इग्लार्नाल एग्लिद्योरसिक । २३ पोष्टिरियार धोरसिक । २४ लंगस कनाई र स्कोलिनाइ लाइवाच छरू । २५ फूनिकको साथ मिलने ।

साव्स्वयापुलेरिस मासलको आवभमा रहन्छ ।

१. (नं.) आक्सिलामा यो ब्रेकियाल प्लेक्सस, आक्सिलरी आर्ट-रीको फाष्ट पोर्सनको आउटर साईडमा रहन्छ । फेरी यो प्लेक्सस आक्सिलरी आर्टरीको सेकेन्ड पार्टलाई वोरिपरी वेहेको छ ।

'आक्सिलरी येस्पेसको लोवरपार्टवाट अपर येक्सट्रिमिटी-लाई सप्लाइ गर्ने ब्रेकियाल प्लेक्ससको टार्मिनेल ब्रेञ्चेस निक्कन्छ ।

ब्रेकियाल प्लेक्ससको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१. (न) क्ल्यामिकलको आवभवाट आयाको ब्रेञ्चेस ।

(क) कम्प्युनिकेटिड ।

(ख) मास्कुलार ।

(ग) पोष्टीरियर थोस्पासिक ।

(घ) सुप्रास्वयापुलार ।

२. (नं.) क्ल्यामिकलको वीलोपाठ भायाको ब्रेञ्चेस ।

१ वेष्टमा—

(क) आन्टीरियर थोस्पासिक ।

२ मोडरमा—

(क) साव्स्वयापुलार ।

(ख) सार्कमप्लेक्स ।

३ थारम, फोर थारम र क्ल्यान्डमा—

(क) मास्कुलो क्युटेनियास ।

- (ख) इन्टर्नल क्युटेनियास ।
 (ग) लेसर इन्टर्नल क्युटेनियास ।
 (घ) मिडियान ।
 (ङ) आलूर
 (च) मास्कुलो स्पाइरल ।

आउटर कर्डवाट, येक्सटर्नल आन्टीरियेर थोस्यासिक मास्कुलो स्पाइरल नाभर्स र मिडियान नाभर्सको आउटर हेड उठछ ।

इन्टर कर्डवाट, इन्टर्नल आन्टीरियेर थोस्यासिक । इन्टर्नल क्युटेनियास, लेसर इन्टर्नल क्युटेनियास, आलूर र मिडियानको इन्टर हेड उठछ ।

पोष्टीरियेर कर्डवाट, साक्स्व्यापुलार नाभर्स, मास्कुलोस्पाइरल र सार्कमफ्लेक्स नाभर्स उठछ ।

कम्युनिकेटिङ ब्रेञ्चेसको कुरा ।

थो फीफथ सर्भाइकल नाभर्सवाट फ्रेनिकको साथ उठछ । स्केलिनस आन्टाइकस मासलमा फ्रेनिकको साथ मील्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसको कुरा ।

येस्ले लङ्गसकोलाई, स्केलिनाई, रस्वयेडिआई र साक्लेभियास मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर थोस्यासिक नाभर्सको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, लङ्ग थोस्यासिक नाभर्स । तेस्रो नाम,

येक्सटर्नल रेस्पिरेटरी नाभं आफ वेल भन्छन् । येस्ले सेरेटस
स्याग्रस मासललाई सफ्लाई गर्छ र खुब लामो हुन्छ । यो सेरेटस
स्याग्रसको आउटर सर्फेसमा रहन्छ र चेष्टको साइडमा र सेरेटस
स्याग्रसको लोवरबर्डर सम्म रहन्छ ।

सुप्रा स्क्यापुलार नाभंको कुरा ।

यो ट्रापीजियासको मुनिवाट वोव्विक भै आउटवार्डदिग्मा
गै सुप्रास्पाइनस फसा भीत्र जान्छ । फेरी यो सुप्रास्पीनेटस
मासलको वीलोवाट गै स्पाइनको फ्रान्टवाट इन्फ्रा स्पाइनस
फसामा जान्छ । येस्ले सुप्रा स्पीनेटस र इन्फ्रा स्पीनेटस मास-
लस र सोल्डर जयन्टलाई सफ्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर थोस्पासिक नाभंको कुरा ।

यो २ हुन्छन्—

१ येक्सटर्नल आन्टीरियेर थोस्पासिक नाभं ।

२ इन्टर्नल आन्टीरियेर थोस्पासिक नाभं ।

येक्सटर्नल आन्टीरियेर थोस्पासिकले, कष्टो कोस्पाकग्रेड
मेम्ब्रेनलाई पियार्स गरी पेक्टोस्पालिस मेजरको आन्डर सर्फे-
समा जान्छ ।

इन्टर्नल आन्टीरियेर थोस्पासिक नाभं, आक्सिलरी आर्टरी
र भेनको वीचवाट गै पेक्टोस्पालिस माइन्डलाई सफ्लाई गर्छ ।

साव्स्क्यापुलार नाभंको कुरा ।

यो ३ हुन्छ—

- (१) अपर साव्स्वयापुलार नार्भ । येस्ले साव्स्वयापुलेरिस मासललाई सप्लाई गर्छ ।
- (२) लोवर साव्स्वयापुलार नार्भ । येस्ले साव्स्वयापुलेरिस र टेरिस मेजर मासललाई सप्लाई गर्छ ।
- (३) मिडिल लाड साव्स्वयापुलार नार्भ । येस्ले ल्याटिसीमास हर्साई मासललाई सप्लाई गर्छ ।

सार्कमफ्लेक्स नार्भको कुरा ।

यो ब्रेकियाल फ्लेक्सको पोष्टोरियर कर्डबाट उठछ । आक्सिलरी आर्टरीको वीहाईन्डमा र साव्स्वयापुलेरिस मासलको लोवरवर्डबाट पोष्टोरियर सार्कमफ्लेक्स आर्टरीको साथ ह्युमेरसको वीहाईन्डमा जान्छ, येस्को २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ अपर ब्रेञ्च ।

२ लोवर ,, ।

अपर ब्रेञ्च, ह्युमेरसको सार्जिकल नेकमा घुमी डेल्टोयड र स्कीनलाई सप्लाई गर्छ ।

लोवर ब्रेञ्च, टेरिस माइनर डेल्टोयड र तेसैको ठाउँको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

सार्कमफ्लेक्स नार्भको १ ब्रेञ्च, नाम आर्टिक्युलर ब्रेञ्च । येस्ले सोल्डर जयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुलो क्युटेनियास नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, येक्सटर्नल क्युटेनियास नार्भ भन्छन ।

यो ब्रेकियाल प्लेक्ससको आउटरकर्डबाट उठी कोस्पाको ब्रेकियालिस मासललाई पार्फोरेट गरी वोव्रिक भै वाइसेप्स र ब्रेकियालिस आन्टाइकस मासल्सको बीचबाट आरमको आउटर साईडमा जान्छ र यल्वोजयन्टको थोरै आवममा गै वाइसेप्सको टेन्डनको आउटरवर्डरबाट होप फ्यसियालाई पार्फोरेट गरी क्युटेनियास हुन्छ । यसले कोस्पाको ब्रेकियालिस, वाइसेप्स, ब्रेकियालिस आन्टाइकस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । यसको क्युटेनियास पोर्सन मीडियान किफ्यालिक भेनको वोहाईन्डमा गै र ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर ब्रेञ्च ।

२ पोष्टीरियेर ,, ।

आन्टीरियेर ब्रेञ्च, रेडियालवर्डरबाट फोर आरममा जान्छ र रेडियाल नार्भका साथ मील्छ र वाल आफ्दी थामलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर ब्रेञ्च, फोर आरमको रेडियाल साईडको व्याक-पार्टबाट रिष्टमा जान्छ र फोर आरमको लोवर थार्डको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ । यो नार्भ रेडियाल र मास्कुलो स्पाइरल नार्भको येक्सटर्नल क्युटेनियास ब्रेञ्चको साथ मील्छ ।

इन्टर्नल क्युटेनियास नार्भका कुरा ।

यो इन्टरकर्डबाट उठ्छ । आल्लर नार्भ र मिडियानको इन्टर हेडको सँगै उठ्छ र आविसलरी र ब्रेकियाल आर्टिजको इन्टर साईडमा रहन्छ । आरमको इन्टर साईडमा गै व्यासिलिक भेन-

को साथ डीप फ्यासियालाई पियार्स गरी क्युटेनियास हुन्छ र
२ ब्रेश्वेस हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर ब्रेश्व ।

२ पोष्टीरियेर „ ।

आन्टीरियेर ब्रेश्वले, फोर आरमको इन्नर साईडको फ्रान्ट-
लाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर ब्रेश्वले, फोर आरमको इन्नर साईडको व्याकलाई,
सप्लाई गर्छ ।

होसर इन्टर्नल क्युटेनियास नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, नार्भ आफ रिस्वार्ग भन्छन । यो ब्रेकि-
याल प्लेक्ससको सब ब्रेञ्चेसभन्दा स्माल हुन्छ र इन्नरकर्डबाट
इन्टर्नल क्युटेनियास र आल्लर नार्भको साथसाथै उठछ । यो
आक्सिलरी भेनको इन्नर साइडमा रहन्छ र इन्टर कष्टी ह्युमेरल
नार्भको साथ मील्छ, फेरी यो आरमको मिडिलमा ब्रेकियाल
आर्टरीको इन्नर साइडमा रहन्छ र डीप फ्यासियालाई पियार्स
गरी आरमको लोवर थार्डको व्याकपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई
सप्लाई गर्छ ।

मिडियान नार्भको कुरा ।

यो आरम र फोर आरमको मिडिलबाट ह्यान्डमा जान्छ र
आल्लर, मास्कुलो स्पाइरल र रेडियाल नार्भको बीचमा रहन्छ ।
यो २ रुदसबाट उठछ । नाम—

१ आउटरकर्डवाट ।

२ इन्नरकर्डवाट आउछ ।

यो २ रुद्स, आक्सिलरी आर्टरीको लोवरपार्टमा आइ मील्छ । आरममा जादा, यो ब्रेकियाल आर्टरीको आउटर साइडमा रहन्छ । आरमको मिडिलमा ब्रेकियाल आर्टरीलाई क्रस गरी यल्वो-जयन्टको र येही आर्टरीको इन्नर साइडमा पुग्छ । फेरी यो प्रोनेटर रेडियाई टेरिसको र हेड्सको बीचवाट र फलेक्सर साबू-मिस डिजिटोरमको मुनिवाट गै ह्यान्डमा पुग्छ ।

येस्को ब्रेञ्चेसको नाम—

१. (न.) आरममा— ब्रेञ्चेस छैन—

२. (न.) फोर आरममा—

(क) मास्कुलार ब्रेञ्चेस ।

(ख) आन्टीरियेर इन्टरवोसियास ब्रेञ्च ।

(ग) पामर क्युटेनियास ब्रेञ्च ।

३. (न.) ह्यान्डको पाममा—

(क) येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

(ख) इन्टर्नल ब्रेञ्चेस ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसले, फलेक्सर कार्पाई आल्नेरी वाहेक फोर आरमको फ्रान्टको अरुअरु सुपरफिसियाल मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर इन्टरवोसियास ब्रेञ्चले, फलेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरमको इन्नर हाफ वाहेक फोर आरमको फ्रान्टको अरु २ डीप मासल्सलाई सप्लाई गर्छ । यो आन्टीरियेर इन्टरवोसियास

आर्टरीको साथ इन्टरवोसियास मेम्ब्रेनको माथीवाट प्रोनेष्ट्र फाडरेटसको वीलोसमम जान्छ ।

पामर क्याटेनियास ब्रेञ्च, आन्युलर लीगामेन्टको आवभको फेसियालाई पियार्स गरी पापको इन्टेगुमेन्टमा पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम, १ आउटर ब्रेञ्च, १ इन्टर ब्रेञ्च, यो २ ब्रेञ्चेसले ह्यान्डको पामको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाइ गर्छ ।

येक्सटर्नल ब्रेञ्चेसले, आबडाक्टर पलिसिस, आपोमेन्स पलिसिस र फ्लेक्सर वीभिस पलिसिस मासलसको आउटर हेडलाई सप्लाइ गर्छ ।

इन्टर्नल ब्रेञ्चेस, षोस्रो नाम, डिजिटेल ब्रेञ्चेस । यो ५ हुन्छन् । फाष्ट र सेकेन्ड ब्रेञ्चेसको थाम्बको २ वर्डसवाट जान्छ थर्ड ब्रेञ्च, इन्डेक्स फिङ्गरको रेडियाल साइडवाट जान्छ र फाष्ट लाम्ब्रीक्याल मासललाई सप्लाइ गर्छ । फोर्थ ब्रेञ्चको २ ब्रेञ्चेस, हुन्छ । यो इन्डेक्स र मिडिल फिङ्गर्सको साइडवाट जान्छ र सेकेन्ड लाम्ब्रीक्याल मासललाई सप्लाइ गर्छ ।

फीफथ ब्रेञ्च, मिडिल र रिङ्ग फिङ्गर्सको साइडसवाट जान्छ ।

१।१ डिजिटल नाभको, १ डर्सल ब्रेञ्च, १ पामर ब्रेञ्च हुन्छ ।

भान्नेर नाभको कुरा ।

यो ब्रेकियाल प्लेक्ससको इन्टर कर्डवाट मिडियान नाभको इन्टर हेड र इन्टर्नल क्याटेनियास नाभको साथ साथ उठछ । यो आक्सिलरी र ब्रेकियाल आर्टिजको इन्टर साइडमा रहन्छ । फेरी यो ट्राइसेप्सको इन्टर हेडवाट इन्टर्नल इन्टर मास्कुलर

सेप्टमलाई पियर्स गरी इन्फीरियेर प्रोफन्डा आर्टरीको साथ इन्टर्नल कन्डाइल र अलिकेनन प्रसेसको बीचको शुभवाट तलतिर जान्छ । येल्वोमा यो इन्टर कन्डाइलको व्याकवाट फ्लेक्सर कार्पाई आल्नेरिसको र हेड्सको बीचवाट फोर आरममा जान्छ, फोर आरममा यो आल्लर साईडवाट र फ्लेक्सर प्रोफन्डस डिजिटोरमको माथीवाट आनुलर लीगामेन्टलाई क्रस गरी फिसिफारम वोनको आउटर साईडमा गै र ब्रेश्वेस हुन्छ । नाम—

१ सुपरफिसियाल ब्रेश्वे ।

२ डीप " ।

आल्लर नाभको

ब्रेश्वेसको नाम ।

१. (न.) फोर आरममा—

(क) येल्वोलाई सल्लाई गर्न आर्टिकुलार ।

(ख) मास्कुलार ।

(ग) त्र्युटेनियास ।

(घ) डर्सल वयुटेनियास ।

(ङ) रिष्टलाई सल्लाई गर्ने आर्टिकुलार ।

२ (न.) छान्डमा—

(क) सुपरफिसियाल पामर ब्रेश्वे ।

(ख) डीप पामर " ।

आर्टिकुलार ब्रेश्वेसले, येल्वो र रिष्ट जयन्टलाई सल्लाई गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेश्वेसले, फ्लेक्सर कार्पाई आल्नेरिस, फ्लेक्सर

प्रोफन्डस डिजिटोरमको इन्टर हापलाई सल्लाई गर्छ ।

क्युटेनियास ब्रेञ्चले, रिष्टको र पामको इन्टेगुमेन्टलाई सफाई गर्छ ।

डर्सल क्युटेनियास ब्रेञ्चले लिटिल फिङ्गरको इन्नर साईड र रिड र लिटिल फिङ्गरको डर्सल हिस्सालाई सफाई गर्छ ।

सुपरफिसियाल पामर ब्रेञ्चले, पामेरिस ब्रीभिस र लिटिल फिङ्गरको रसाइडसर रीड फिङ्गरको आल्लर साइडलाई सफाई गर्छ ।

डीप पामर ब्रेञ्च, डीप पामर आर्चको साथ जान्छ । येस्ले लिटिल फिङ्गरको मासलसलाई सफाई गर्छ ।

येस्को २।२ ब्रेञ्चसले १।१ इन्टग्वोसियास येस्पेसलाई सफाई गर्छ । येस्ले आड्डाक्टर वोव्लिकस पलिसिस, आड्डाक्टर ट्रान्सभर्सस पलिसिस र फ्लेक्सर ब्रीभिस पलिसिस मासलसको इन्नर हेडलाई सफाई गर्छ ।

मास्कुलो स्पाइरल नार्भको कुरा ।

यो ब्रेकियाल प्लेक्ससको अरू २ ब्रेञ्चस भन्दा लार्ज ब्रेञ्च हुन्छ । येस्ले आरम र फोर आरमको व्याकपार्टको मासलस र तेसैको इन्टेगुमेन्ट र ह्यान्डको व्याकको इन्टेगुमेन्सलाई सफाई गर्छ । यो ब्रेकियाल प्लेक्ससको पोष्टीरियर कर्डवाट सार्कम फ्लेक्स नार्भको साथ उठछ । यो आक्सिलरी आर्टिरीको वीहार्डन्डवाट र ल्याटिसीमास डर्साई र टेरिसमेजर मासलसको टेन्डनको फ्रान्ट-वाट डोउनवार्डेदिग्मा जान्छ । फेरी यो ह्युमेरसको मास्कुलो स्पाइरल ग्रुभवाट सुपीरियर प्रोफन्डा आर्टिरीको साथ ह्युमेरसको इन्नर साईडदेखी आउटर साईडमा ट्राइसेप्सको इन्टर्नल र

येक्सटर्नल हेड्सको बीचवाट जान्छ । फेरी यो येक्सटर्नल इन्टर मास्कुलार सेप्टमलाई पियार्स गरी ब्रेकियालिस अन्टाइकस र सुपिनेटर लाङ्गस मासल्सको बीचवाट येक्सटर्नल कन्डाइलको फ्रान्टमा पुग्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ रेडियाल ब्रेञ्च ।

२ पोष्टीरियर इन्टर बोसियास ब्रेञ्च ।

मास्कुलो स्पाइरल नार्भको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ मास्कुलार ।

२ क्युटेनियास ।

३ रेडियाल ।

४ पोष्टीरियर इन्टरबोसियान्स ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसले, टाइसेप्स, आनकोनियास, सुपिनेटर लाङ्गस, येक्सटेन्सर कार्पाई रेडियालिस लङ्गीअर र ब्रेकियालिस अन्टाइकस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

क्युटेनियास ब्रेञ्चेसले, आरमको व्याकपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई र फोर आरमको रेडियाल साइडको व्याकपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

रेडियाल नार्भ, रेडियाल आर्टरीको आउटर साइडवाट र सुपिनेटर लाङ्गसको मुनिवाट गै फ्रंसियालाई पियार्स गरी, फेरी आरमको आउटर साइडमा जान्छ र क्युटेनियास हुन्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल ,, ।

येक्सटर्नल ब्रेञ्चले, थाम्बको आउटरवर्डर र वाललाईसलाई गर्छ ।
इन्टर्नल ब्रेञ्चको ४ डिजिटेल ब्रेञ्चेस हुन्छन् । नाम—

१ फाष्ट ब्रेञ्च, थाम्बको इन्टर साईडमा रहन्छ ।

२ सेकेन्ड ब्रेञ्च, इन्डेक्स फिङ्गरको आउटर साईडमा रहन्छ ।

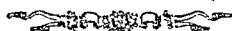
३ थर्ड ब्रेञ्च, इन्डेक्स र मिडिल फिङ्गर्सको बीचको साई-
डसमा रहन्छ ।

४ फोर्थ ब्रेञ्च, मिडिल र रिङ्ग फिङ्गर्सको बीचको साई-
डसमा रहन्छ ।

पोष्टीरियर इन्टर वोसियास नाभ, सुपिनेटर त्रीभिसलाई
पियार्स गरी, फोर आरमको व्याकमा सुपर फिसियाल र डीप
लेयार्सकी मासल्सको बीचबाट इन्टर वोसियास मेम्ब्रेनसम्म जान्छ ।

येस्ले यानकोनियाम, सुपिनेटर लाङ्गस, येक्सटेन्सर कार्पाई
रेडियालिस लङ्गीअर मासल्स वाहेक, रेडियाल रिजन र पोष्टी-
रियर ब्रेकियाल रिजनको जमा मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

ब्रेकियाल वेक्सस तमाम् ।

डर्सल नाभर्सको बयान ।

यो नाभर्सहरू १।१ डिग्मा १२।१२ हुन्छ ।

फाष्ट डर्सल नाभ, फाष्ट र सेकेन्ड डर्सल भाट्टीको बीच
बाट आउछ ।

लाष्ट डर्सलनाभर्न, लाष्ट डर्सल र फाष्ट लाम्बर भाटिंवीकां
वीचवाट आउछ ।

डर्सलनाभर्नको पोष्टीरियेर डिभीजन्स, ट्र्यान्सभर्स प्रसे-
सेसको वीचवाट व्याकवार्डिदिग्मा जान्छ र २ किसिमको ब्रेञ्चस
हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्चस ।

२ इन्टर्नल „ ।

यो २ किसिमको ब्रेञ्चसले, व्याकको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।
डर्सलनाभर्नको क्याटेनियास ब्रेञ्चस १२ हुन्छन् र व्याकको
इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

डर्सलनाभर्नको आन्टीरियेर डिभीजन्सको दोस्रो नाम,
इन्टरकष्टल नाभर्न भन्छन् । यो १।१ दिग्मा १२।१२ हुन्छन् ।
येस्ले थोस्पाक्स र आब्डोमेनको वाललाई सप्लाई गर्छ । १।१ नाभर्न
तेस्को नजीकको सिम्प्याथाटिकको ग्याङ्ग्लियाको साथ मील्छ ।

फाष्ट डर्सल नाभर्नको आन्टीरियेर डिभीजनको २ ब्रेञ्चस हुन्छन् ।
१ ब्रेञ्चले, ब्रेक्रियाल ग्लेक्सस बन्ने काम दीन्छ ।

२ फाष्ट इन्टरकष्टल नाभर्न । यो फाष्ट इन्टरकष्टल येस्पेसमा रहन्छ ।

सेकेन्ड, थार्ड, फोर्थ, फीफ्थ, सिक्सथ, डर्सल नाभर्नको आ-
न्टीरियेर डिभीजन्स, इन्टरकष्टल येस्पेसमा इन्टरकष्टल भेस-
ल्सको साथ र तेसैको मुनिवाट फर्वाडिदिग्मा जान्छ । येस्ले चेष्टको
फ्रान्टको इन्टेगुमेन्ट र म्यामारी ग्ल्यान्डको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई
गर्छ, फेरी येस्ले इन्टरकष्टल, इन्फ्राकष्टल, लीभेटरिस कण्टेरम,

सेरेटसपोष्टाइकस सुपोरियेर र टूथाइलेरिस घानाई मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

१। डर्सल नाभको ३।३ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

१. (नं.) ल्याटास्याल क्युटेनियास नाभर्स ।

२. (नं.) आन्टीरियेर ब्रेञ्चेस ।

३. (नं.) पोष्टोरियेर ब्रेञ्चेस ।

यो ३ ब्रेञ्चेसहरूले इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

सेभेन्थ, एट्थ, नैन्थ, टेन्थ, येलेभेन्थ, डर्सल नाभर्सको आन्टीरियेर डिभीजन्स, इन्टरकष्टल येस्पेसेसेसबाट आब्डोमेनको चालमा आउछ । यो नाभर्सले, इन्टरकष्टल, सेरेटसपोष्टाइकस इन्फोरियेर र आब्डोमेनको मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

लाष्ट डर्सल नाभर्स, अरु डर्सल नाभर्स भन्दा लार्ज हुन्छ । यो लाष्ट रिबको लोवरवर्डरबाट र क्लाडरेटस लम्बोरमको फ्रान्टबाट ट्रान्सभर्स सेलिस मासललाई पाफोरेंट गरी इन्टर्नल वोक्विक र ट्रान्सभर्स सेलिस मासलको बीचबाट जान्छ र इलियोहाइयो ग्याष्ट्रिक नाभर्सको साथ मिल्छ । यसको १ ब्रेञ्च छ नाम, ल्याटास्याल क्युटेनियास ब्रेञ्च । यैले येक्सटर्नल र इन्टर्नल वोक्विक मासल्सलाई पियार्स गरी हिपको फ्रान्टको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

डर्सल नाभर्स तमाम् ।

लाम्बर नाभर्सको वयान ।

यो १।१ दिग्मा ५।५ हुन्छ ।

फाष्ट लाम्बर नाभर्स, फाष्ट नाभर्स फाष्ट र सेकेन्ड लाम्बर भा-
टिन्नीको बीचवाट निस्कन्छ ।

लाष्ट लाम्बर नाभर्स, लाष्ट लाम्बर र स्पाक्रामको वेस्को
बीचवाट निस्कन्छ ।

लाम्बर नाभर्सको रुट्स लार्ज हुन्छ र स्पाइनल कर्डको
लोवर येन्डमा जम्मा भै मिल्छ ।

१।१ नाभर्सको २।२ डिभीजन्स हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर डिभीजन ।

२ पोष्टीरियेर " ।

पोष्टीरियेर डिभीजन्सको २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ इन्टर्नल ब्रेञ्च ।

२ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

यो २ ब्रेञ्चेसले, माल्टीफिडस स्पाइनी, इन्टर स्पाइनेलिस,
इरेक्टर स्पाइनी र इन्टर ट्रान्सभर्स मासल्सलाई सप्लाइ गर्छ ।

लाम्बर नाभर्सको आन्टीरियेर डिभीजन्स, लाम्बर आर्टि-
जको साथ साथ जान्छ । आन्टीरियेर डिभीजन्सको अपर फोर
नाभर्सले लाम्बर प्लेक्सस वन्छ ।

फीथ लाम्बरको आन्टीरियेर डिभीजन, फोर्थ लाम्बरको
१ ब्रेञ्चको साथ मिली स्पाक्रामको वेसवाट जादा, फाष्ट स्पाक्राल

नार्भको आन्टीरियेर डिभीजनको साथ मिली स्पाक्राल प्लेक्सस वन्छ । नाम, लाम्बो स्पाक्राल नार्भ ।

लाम्बर प्लेक्ससको बयान ।

यो फोर अपर लाम्बर नार्भको आन्टीरियेर डिभीजनसलै वन्छ । यो आवभमा लाष्ट डर्सल नार्भको १ ब्रेञ्चको साथ मील्ल, वीलोमा लाम्बो स्पाक्राल कर्ड दीयेर स्पाक्राल प्लेक्ससको साथ मील्ल ।

यो लाम्बर प्लेक्सस खोवास मासलमा र लाम्बर भाटित्रीको ट्र्यान्सभर्स प्रसेसेसको फ्रान्टमा रहन्छ ।

फाष्ट लाम्बर नार्भ, लाष्ट डर्सल नार्भको १ ब्रेञ्चको साथ मिल्ल र ३ ब्रेञ्चेस हुन्छन् । नाम—

१ इलियो हाईयो ग्याष्ट्रिक ।

२ इलियो इङ्गुइन्येल ।

३ कम्प्युनिकेटिड ।

सेकेन्ड लाम्बर नार्भबाट—

१ जेनिटो क्रुरल ।

२ येक्सटर्नल क्युटेनियास ।

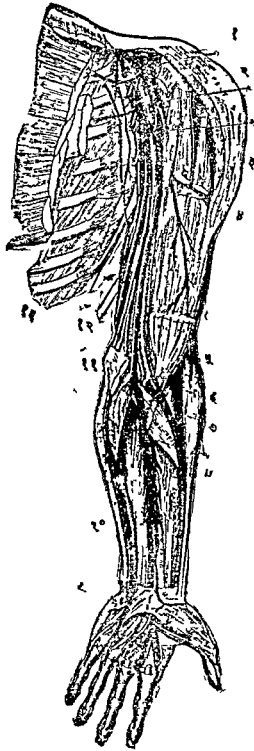
३ कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्चेस निकुन्छ ।

थार्ड लाम्बर नार्भबाट—

१ आन्टीरियेर क्रुरलको १ पार्ट, र ।

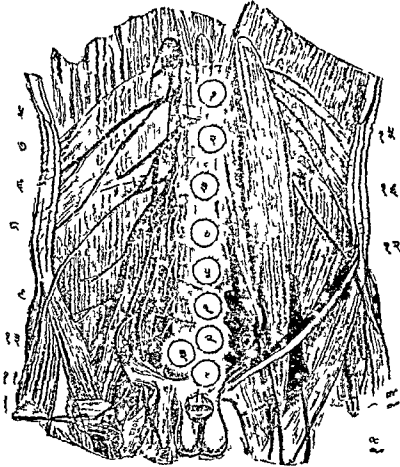
२ अब्टुरेटरको १ पार्ट निकुन्छ ।

नं ८६ लेफ्ट अपार एकष्टिमिटिको नार्भ ।

१ एकष्टानार्भ एगिष्टरियार थोरासिक । २ इण्डानार्भ एगिष्टरियार थोरासिक । ३ मासकलोकिलटेनियाम । ४ मिडियान । ५ मासकुनो म्याइगल । ६ पोष्टरियार इण्डारोसाग । ७ रेडियान । ८ एगिष्टरियार इण्डारोसाग । ९ डिपत्राच । १० शालनार । ११ इण्डानार्भ कुटेनियाम । १२ शालनार । १३ नार्भ अफ रिसवार्ग ।

२' ६७ लाम्बार् हिकसास र तेसको प्राच हरु ।

१म फाट लाम्बार् । २ सेकेण्ड लाम्बार् । ३ थर्ड लाम्बार् । ४ फोर्थ लाम्बार् । ५ फिफथ लाम्बार् । १म फाट सेक्राल । २ सेकेण्ड सेक्राल । ३ थर्ड सेक्राल । ४ फोर्थ सेक्राल । ५ इलिवो हाइपोगासट्रिक । ६ इलिवो इगुडनाल । ७ जेनिटो क्रुराल । १० एकसेसार् अर्बडिउरेटार । ८ एण्डरियार क्रुराल । ८ एकष्टार्नाल किडटी नियास । ११ अर्बडिउरेटार । १२ ईलायाकास । १३ सार्टोरियास । १४ टेनसार भेजाइनि फिमोरिस । १५ कोयाट रिटास लाम्बोराम । १६ सोयास भेगनास ।

फोर्थ लाम्बर नार्भवाट—

- २ ब्रेञ्च, आन्टीरियेर क्रुरलनार्भको साथ मील्ल । र
- १ ब्रेञ्च, अब्तुरेटर नार्भको साथ मील्ल ।
- १ कम्प्युनिकेटिड ब्रेञ्च, फोफथ लाम्बर नार्भको साथ मील्ल ।

लाम्बर फ्लेक्सको

ब्रेञ्चसका नाम ।

- १ इलियो हाइयो ग्याष्ट्रिक ।
- २ इलियो इड्रुइनल ।
- ३ ज्यनितो क्रुरल ।
- ४ येक्सटर्नल क्युटेनियास ।
- ५ आन्टीरियेर क्रुरल ।
- ६ अब्तुरेटर ।
- ७ आक्सेस्सरी अब्तुरेटर ।

इलियो हाइयो ग्याष्ट्रिक नार्भको कुरा ।

यो फाष्ट लाम्बर नार्भवाट उठी खोवास मासलको अपर-
पार्टको आउटरवर्डरवाट इलियामको क्रेष्टमा पुग्छ र ट्रान्सभर्स
सेलिसलाई पियर्स गरी २ ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

- १ इलियाक . . ब्रेञ्च ।
- २ हाइयो ग्याष्ट्रिक ,, ।

इलियाक ब्रेञ्च, इन्टर्नल र येक्सटर्नल वोक्लिक मासललाई
पियर्स गरी इलियामको क्रेष्टको आवभवाट गै ग्लुटियाल रिज-
नको इन्टेगुमेन्टलाई सफाई गर्छ ।

हाइयो ग्याष्ट्रिक ब्रेञ्च, येक्सटर्नल वोक्लिकको आपोन्गुरेसिसलाई पियार्स गरी येक्सटर्नल आब्डोमिनल रिडको आउटर साईडबाट हाइयो ग्याष्ट्रिक रिजनको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

इलियो इडुइनल नामको कुरा ।

यो फाष्ट लाम्बर नाभ्र्वाट उठी, क्वाडरेटस लम्बोरम र इलायाकस मासल्सको माथीबाट इलीयामको क्रेष्टसम्म पुगी ट्र्यान्सभर्स सेलिस र इन्टर्नल वोक्लिकलाई पियार्स गरी, स्पामेटिक कर्डको साथ इडुइनल केनालबाट येक्सटर्नल आब्डोमिनल रिडसम्म पुग्छ र थाईको अपर र इन्टरपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्ले मेलको स्कोटमलाई र फीमेलको लेवियामलाई सप्लाई गर्छ ।

जेनिटो क्रुरल नामको कुरा ।

यो फाष्ट र सेकेन्ड लाम्बर नाभ्र्वाट उठी, स्त्रोवासको माथीबाट र पेरिटोनियामको मुनिबाट पोपार्ट्स लीगामेन्टसम्म गरी २ ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ जेनितल ब्रेञ्च ।

२ क्रुरल " ।

जेनितल ब्रेञ्च, ब्रेस्त्रोवास म्याग्नसको आउटवार्डबाट र स्पामेटिक कर्डको व्याकपार्टबाट स्कोटसमा जान्छ र क्रीम्याष्ट्रियेड मासललाई सप्लाई गर्छ ।

• फीमेलमा यो राउन्ड लीगामेन्टको साथ जान्छ ।

क्रुरल ब्रेश्व, पोपार्ट लीगामेन्टको मुनिघाट गै फिमरल आर्टरीको आउटर साईडको फ्यसियालाई पाफेरिट गरी मिडिल क्युटेनियास नाभको ? ब्रेश्वको साथ मील्ल र थाईको अपर र फ्रान्टपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई सफ्लाई गर्छ ।

येक्सटर्नल क्युटेनियास नाभको कुरा ।

• यो सेकेन्ड र थार्ड लाम्बर नाभवाट उठी, खोवास मासलको मिडिलको आउटर वर्डरवाट इलियामको आन्टीरियेर सु-पोरियेर स्पाइनको मुनिघाट र पोपार्ट लीगामेन्टको मुनिघाट थाईमा जान्छ र २ ब्रेश्वस हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर ब्रेश्व ।

२ पोष्टीरियेर ” ।

आन्टीरियेर ब्रेश्वले, थाईको आन्टीरियेर र सर्फेसको आउटरपार्टलाई सफ्लाई गर्छ ।

• पोष्टीरियेर ब्रेश्वले, थाईको पोष्टीरियेर सर्फेसको आउटरपार्टलाई सफ्लाई गर्छ ।

अव्टुरेटर नाभको कुरा ।

येस्ले अव्टुरेटर येक्सटर्नस, थाईको आड्डाउटर मासलस र हीप र नीको आर्टिकुलेशन्स र थाई र लेगको इन्टेगुमेन्टलाई सफ्लाई गर्छ । यो सेकेन्ड थार्ड र फोर्थ लाम्बर नाभवाट उठ्छ । यो खोवास मासलको इन्टरवर्डरवाट र प्रेल्भसको त्रिमको नजी-

कवाट र अब्दुरेटर आर्टरीको आवभवाट र थाइरयेड फोरामेनव
अपरपार्टको कनालवाट गै र ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर ब्रेञ्च ।

२ पोष्टीरियेर ,, ।

आन्टीरियेर ब्रेञ्च, आइडाक्टर व्रीभिसको फ्रान्टवाट
पेक्टिनियास र आइडाक्टर लङ्गसको वीहाईन्डवाट गै हिपजयन्
यासाइलिस, आइडाक्टर लङ्गस र व्रीभिस मासल्स र फिमर
आर्टरीलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टीरियेर ब्रेञ्च, अब्दुरेटर येक्सटर्नसवाट र आइडाक्टर
व्रीभिसको वीहाईन्डवाट जान्छ । येस्ले आइडाक्टर व्रीभिस
फ्यागस र अब्दुरेटर येक्सटर्नस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

येस्को अरु ? ब्रेञ्च छ, पल्लिटियाल आर्टरीको साथसाथै
नी जयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

भापसेस्सरी अब्दुरेटर नार्मको कुरा ।

यो कोही र मा देखीन्छ । थाई र फोर्थ लाम्बर ना
डठछ । येस्ले पेक्टिनियास र हिपजयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर कुरल नार्मको कुरा ।

यो लाम्बर ग्लेक्सको लार्ज ब्रेञ्च हो, येस्ले इलायाफिस
पेक्टिनियास मासल्सलाई र टेन्सर भेजाइनी फिमरिस बाहेक
थाईको फ्रान्टको जन्मा मासल्सलाई र थाईको फ्रान्ट र इन्टर
सार्डिडना र जेग र फटमा हिप र नी लाई सप्लाई गर्छ । यो से,

नं ६६ लोघार एकष्टिमिटि को नार्म पोष्टरियार भिउ ।

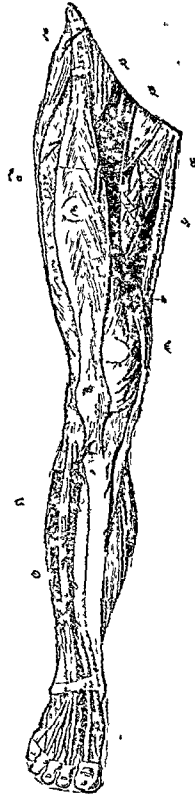
प
थ

उ
उटरपा
पार्टल

१ सु पिरियार श्व,टियाल । २ पिउडिक । ३ अघटिउरेटार इगठानास-
नाइ । ४ रमल सिएटि क । ५ ईनफिरियार पिउडिगडाल । ६ डिसेक्टि
किउटे निघास । ७ इगठानास पय लिटियाल । ८ एकठानास मार्फ नास
९ पोष्टरियार टिविपाल । १० पेरेनियाल । ११ कमिउनिकान स
पेरेनाइ । १२ प्लान्टार किउटे निघास । १३ वाइसेप्स । १४ सेमि
मेम्वेनोसास ।

(७३२ क)

नं ६८ लीयार एकट्टिमिटि को नाभं हर फ्रण्ट भिउ ।

१ एकष्टानाल किउटे नियास । २ एण्डरियार क्रुराल । ३ फिमोरान । ४ अबडिउरेटार को एण्डरियार डिभिसान । ५ इण्डानाल किउटे नियास । ६ इण्डानाल साफेनास । ७ एण्डरियार टिबियोल ८ मासकिउलो किउटे नियास । ९ रेकटास । १० सिङ्गल किउटे नियास

केन्ड, थार्ड र फोर्थ लाम्बर नाभर्नवाट उठछ । यो खोवास मास-
लको लोवर पार्टको आउटरवर्डरवाट र खोवास र इलायाकस
मासल्सको वीचवाट र पोपार्ट लीगामेन्टको मुनिवाट थाईमा
जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर डिभीजन ।

२ पोष्टीरियेर " ।

पेलिभस भीत्र, येस्को ब्रेञ्चेसले, इलायाकसलाई सप्लाई
गर्छ र येस्को १ ब्रेञ्चले, फिमरल आर्टरीलाई सप्लाई गर्छ ।

पेलिभसको बाहरमा, आन्टीरियेर क्रुरल नाभर्नको २ ब्रेञ्चेस
हुन्छ । नाम—

१. (न.) आन्टीरियेर डिभीजन—

(क) मिडिल क्युटेनियास ।

(ख) इन्टर्नल क्युटेनियास ।

२. (म.) पोष्टीरियेर डिभीजन—

(क) लड स्याफिनस ।

(ख) मास्क्युलार ।

(ग) आर्टिकुलार ।

मिडिल क्युटेनियास नाभर्न, पोपार्ट लीगामेन्टको ३ इञ्च
वीलोमा फ्यसियालेटालाई पियार्स गरी २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । येही
२ ब्रेञ्चेसले, थार्डको फ्रान्टको इन्ट्रेगुमेन्ट र सार्टोरियास मासल-
लाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल क्युटेनियास नाभर्न, फिमरल आर्टरीको इन्टर सा-
इडवाट वोल्विक भै जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर ब्रेञ्च ।

२ पोष्टीरियेर " ।

आन्टीरियेर ब्रेञ्चले, थाईको इन्नर साईडको इन्टेगुमेन्ट-
लाई र पोष्टीरियेर ब्रेञ्चले, लेगको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

लड स्याफिनस नाभ । दोस्रो नाम, इन्टर्नल स्याफिनस
नाभ । यो फिमरल भेसल्सको आउटर साईडबाट आइडवाटर
भ्याग्रसको वोभिडसम्म जान्छ र इन्वार्डदिग्मा साटोरियासको
मुनिवाट जान्छ । फेरी यो इन्टर्नल स्याफिनस भेनको साथ लेगको
इन्नर साईडबाट इन्नर आइडको फ्रान्टमा पुग्छ र फुटको इन्नर
साईडमा ग्रेटोसम्म जान्छ ।

मास्क्युलर ब्रेञ्चेसले, पेक्टिनियास, रेक्टस, भ्याष्टस येक्स-
टर्नस, भ्याष्टस इन्टर्नल र क्रुरिआस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टिक्युलर ब्रेञ्चेसले, हीपजयन्ट र नी जयन्टलाई
सप्लाई गर्छ ।

लाम्बर वेक्सस तमाम् ।

स्पाक्राल र कक्सिजियाल नाभर्सको बयान ।

स्पाक्राल नाभर्स १।१ दिग्मा ५।५ हुन्छ ।

अपर फोर्थ स्पाक्राल नाभर्स, स्पाक्राल फोरामिनावाट निकुन्छ ।

फीफथ स्पाक्राल नाभर्स, स्पाक्राम र कक्सिसको बीचको
फोरामेनवाट निकुन्छ ।

• अपर स्पाक्राल नाभर्सको रुद्स, लार्ज हुन्छ ।
 लोवर स्पाक्राल र कक्सिजियाल नाभर्सको रुद्स, साल हुन्छ ।
 यो जम्मा नाभर्सको अरिजिन भयाको ठाउँको रुद्सलाई
 कडाईकुइना भन्छन् ।

१।१ साल र कक्सिजियाल नाभर्सको २।२ डिभीजन्स
 हुन्छ । नाम—

१ आन्टीरियेर डिभीजन ।

२ पोष्टीरियेर „ ।

फेरी १।१ डिभीजनको २।२ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल „ ।

थो अपर स्पाक्राल नाभर्सको पोष्टीरियेर डिभीजन्सको
 येक्सटर्नल र इन्टर्नल ब्रेञ्चेसले, माल्टीफिउस स्पाइनी, येक्स-
 टेन्सर कक्सिजिस, ग्लुटियाल रिजनको पोष्टीरियेरपार्टको इन्टे-
 गुमेन्ट र कक्सिसको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

स्पाक्राल नाभर्सको आन्टीरियेर डिभीजन्स सिम्प्याथाटिकको
 स्पाक्राल ग्याङ्ग्लियाको साथ मिल्छ ।

फोर्थ आन्टीरियेर स्पाक्राल नाभर्सको २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ भिसिस्वाल ब्रेञ्चेस ।

२ मास्कुलार „ ।

भिसिस्वाल ब्रेञ्चेसले, पेल्विसको भिसिरालाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसले, लिभेटर येनाई स्फीड्टर येनाई र
 कक्सिजियास मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

फोफथ आन्टीरियेर स्पाक्राल नाभर्सले, कक्सिजियास मास-
ललाई सप्लाई गर्छ ।

कक्सिजियाल नाभर्सको आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर डिभी-
जन्स हुन्छ । तर तेस्को येक्सटर्नल र इन्टर्नल ब्रेञ्चेस छैन । यो
नाभर्सले कक्सिसको साईड र व्याकपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई
सप्लाई गर्छ ।

स्पाक्राल प्लेक्ससको बयान ।

यो लाम्बो स्पाक्राल कर्ड ३ थ्री अपर स्पाक्राल नाभर्सको
आन्टीरियेर डिभोजन्स र ४ फोर्थ स्पाक्राल नाभर्सको आन्टीरियेर
डिभीजनको १ पार्टले बन्छ । स्पाक्राल प्लेक्ससको आकार
टयाङ्गुलार हुन्छ । यो पाइरीफर्मिस मासलको आन्टीरियेर सर्फ-
समा रहन्छ र साइटिक र प्युडिक आर्टरीको बीहाईन्डमा रहन्छ ।
येस्लाई पेल्विस फ्यसियाले काभार गर्छ ।

स्पाक्राल प्लेक्ससको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ (नं.) कोल्याटान्याल ब्रेञ्चेस—

(क) मास्कुलार ।

(ख) सुपीरियेर ग्लुटियाल ।

(ग) इन्फीरियेर ग्लुटियाल ।

(घ) स्माल नायेटिक ।

२. (न.) टामिनैल ब्रेञ्चेस—

(क) प्युडिके ।

(ख) ग्रेट साइटिक ।

(क) मास्कुलार ब्रेञ्चेले, पाइरीफर्मिस, अब्दुरेटर इन्टर्नस, र ग्यामिलाई र काइरैटस फिमरिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

(ख) सुपीरियेर ग्लुटियाल नाभ, लाम्बो स्पाक्राल कर्डको व्याकपार्टवाट उठी पेल्विसवाट ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक फोरामेनवाट गै पाइरीफर्मिस मासलको आवभवाट ग्लुटियाल भेसलको साथ जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

१ सुपीरियेर ब्रेञ्च ।

२ इन्फीरियेर ,, ।

सुपीरियेर ब्रेञ्चले, ग्लुटिआस मिडिआसलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्फीरियेर ब्रेञ्चले, ग्लुटिआस मिनिमास र टेन्सर भेजा-इनी फिमरिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

(ग) इन्फीरियेर ग्लुटियाल नाभ, ग्रेट साइटिक नचवाट र पाइरीफर्मिसको विनीथवाट ग्लुटिआस म्योक्सिमास मासलको भीत्र गै 'वाटक माने चाक'को स्कीनलाई सप्लाई गर्छ ।

(घ) स्माल साइटिक नाभले, परिनियामको इन्टेगुमेन्ट र थाई र लेगको व्याकपार्टलाई सप्लाई गर्छ । यो नाभ, ग्रेट स्पाक्रो साइटिक फोरामेनवाट र पाइरीफर्मिस मा-

सलको वीलोवाट साइटिक आर्टरीको साथ ग्लुटिआस
म्याक्सिमासको विनीथवाट थाईको व्याकपार्टमा र पल्लि-
टियाल रिजनको लोवरपार्टमा जान्छ र क्युटेनियास हुन्छ ।

येस्को ५ ब्रेञ्चेस हुन्छ—

- १ इन्टर्नल क्युटेनियास ब्रेञ्चेस ।
- २ येक्सटर्नल " " ।
- ३ आसीन्डिड " " ।
- ४ डिस्सीन्डिड " " ।
- ५ इन्फीरियर प्युडेन्डा ।

यो ५ ब्रेञ्चेसले, थाईको डन्नरसाईडको र आउटरसाईडको
र व्याकपार्टको र पल्लिटियाल रिजनको र लेगको अपरपार्टको
इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

(क) प्युडिक नाभ, स्पाक्राल प्लेक्ससको लोवर कर्डवाट
आउछ र सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ स्पाक्राल नाभवाट उठछ ।
यो ग्रेट स्पाको साइटिक फोरामेनवाट र पाइरीफर्मीस
मासलको वीलोवाट गै स्कीयामको स्पाइनललाई क्रस
गरी लेसर स्पाको साइटिक फोरामेनवाट फेरी पेल्विस
भीत्र जान्छ । येस्को साथ २ प्युडिक भेसल्स अपवार्ड र
फर्वार्डवाट स्कीयो रेक्टल फसाको आउटर वालमा
जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

- १ पेरिनियाल नाभ ।
- १ डर्सल नाभ आफ दी पेनिस । मेलमा हुन्छ ।
- १ डर्सल नाभ आफ दी क्लाइटोरिस । फीमेलमा हुन्छ ।

पेरिनियाल नार्भ, सुपरफिसियाल पेरिनियाल आर्टरीको साथ पेरिनियाममा जान्छ र २ ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ क्युटेनियास ब्रेञ्च ।

२ मास्कुलार " ।

येही २ ब्रेञ्चसले, स्क्रोटमको स्कीन र पेरिनियामको मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

डर्सल नार्भ आफ्नी पेनिस, डर्सल आर्टरी आफ्नी पेनिसको साथ जान्छ र पेनिसको साईड्सको र प्रीप्युसको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

प्युडिक नार्भको अरु १ ब्रेञ्च छ । नाम, इन्फोरियर हेमर-ह्येडल नार्भ । यो स्कीयो रेक्टल फसावाट गै येनासको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

(ख) ग्रेट साइटिक नार्भको कुरा ।

येस्ले लेगको जम्मा इन्टेगुमेन्ट, थाईको व्याकको जम्मा मासलस र लेग र फुटको जम्मा मासलसलाई सप्लाई गर्छ ।

यो नार्भ, शरीरमा सब भन्दा ठुलो नार्भ कर्ड हो । येस्को चौडाईदिग्मा ३ इञ्ची हुन्छ । यो स्पाक्राल प्लेक्ससको अपरडिभिजनवाट आउछ र पेल्विसवाट र ग्रेट स्पाको साइटिक फोरामेनवाट र पाइरीफर्मिस मासलको वीलोवाट निकुन्छ । यो नार्भ, ट्रोकान्टर मेजर र स्कीयामको ट्युबेरोसिटीको वीचवाट थाईको व्याकपार्टको लोवर थाईमा पुग्छ र २ लार्ज ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल पफ्लिटियाल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल " " ।

यो ग्रेट साइटिक नार्भ, स्माल साइटिक नार्भ र आर्टरीको साथ थाईको व्याकवाट डाउनवार्डदिग्मा जान्छ र आड्डाक्टर म्याग्नेसको साथीवाट र वाइसेप्सको लड हेडको मुनिवाट जान्छ ।

ग्रेट साइटिक नार्भको अरु २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम-

१ आर्टिक्युलार ब्रेञ्चेस ।

२ मास्कुलार " ।

आर्टिक्युलार ब्रेञ्चेसले, हिप जयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसले, लेगको फ्लेक्सर मासल्सलाई अर्थात् वाइसेप्स, सेमिटेन्डीनोसस, सेमिमेम्ब्रेनोसस, आड्डाक्टर म्याग्नेस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल पफ्लिटियाल नार्भको कुरा ।

यो थाईको व्याकपार्ट र पफ्लिटियाल येस्पेसको मिडिलवाट पफ्लिटियाल मासलको लोवरपार्टसम्म गै पोष्टेरियर टिवियाल आर्टरीको साथ सोलियामको विनीथवाट गै पोष्टेरियर टिवियाल नार्भ हुन्छ । यो इन्टर्नल पफ्लिटियाल नार्भको आव्रभलाई ह्याम्स्ट्रीङ मासल्सले काभार गर्छ । यो नार्भको वीलोमा ग्याष्ट्रिक निमिआसले काभार गर्छ ।

इन्टर्नल पफ्लिटियाल नार्भको

ब्रेञ्चेसको नाम ।

१ आर्टिकुलार ।

२ मास्कुलार ।

३ क्युटेनियास वा कम्युनिक्यान्स पल्लीटियाई ।

आर्टिकुलार ब्रेञ्चेसले, नीजयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसले, पल्लीटियास, स्त्रोलियास र प्लान्टेरिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

क्युटेनियास नाभ, येक्सटर्नल पल्लीटियाल नाभको ? ब्रेञ्चको साथ मिली, येक्सटर्नल पल्लीटियाल नाभ बन्छ । नाम, सर्ट रखाफिनस नाभ भन्छन् । यो सर्ट स्थाफिनस नाभ, डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा, टेन्डो येकेलिसको आउटर मार्जीनसम्म जान्छ र फुटको आउटर साईडको इन्टेगुमेन्ट र लिटिलटोको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

पोष्टेरियर टिबियाल नाभको कुरा ।

यो पल्लीटियास मासलको लोवर वर्डरदेखी शुरु भै पोष्टेरियर टिबियाल भेसल्सको साथ लेगको व्याकपार्टवाट र हील र इन्टर म्यालिबोलासको बीचवाट गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल प्ल्यान्टर नाभ ।

२ इन्टर्नल " " ।

पोष्टेरियर टिबियाल नाभको अरु ३ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ मास्कुलार ।

२ प्ल्यान्टर क्युटेनियास ।

३ आर्टिकुलार ।

मास्कुलार ब्रेञ्चेसले, टिबियालिस पोष्टाइकस, फ्लेक्सर लङ्ग म डिजिटोरम, फ्लेक्सर लङ्गस ह्याल्युसिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

प्लयान्तर क्युटेनियास ब्रेञ्चले, हीलको इन्टेगुमेन्ट र फुट्को सोलको इन्नर साईडलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टिकुलर ब्रेञ्चले, आङ्गल जयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल प्लयान्तर नार्भको कुरा ।

यो इन्टर्नल प्लयान्तर आर्टरीको साथ, फुट्को इन्नर साईडमा जान्छ । यो आब्रुडाक्टर ह्याल्युसिसको विनीथवाट मेटाटा-साल बोन्सको वेसेससम्म पुग्छ र ४ डिजिटेल ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

१ फाए डिजिटेल ब्रेञ्चले, ग्रेटोको इन्नर वर्डरलाई सप्लाई गर्छ ।

२ सेकेन्ड डिजिटेल ब्रेञ्चले, ग्रेट र सेकेन्ड टोजको बीचको साईडसलाई सप्लाई गर्छ ।

३ थर्ड डिजिटेल ब्रेञ्चले, सेकेन्ड र थर्ड टोजको बीचको साईडसलाई सप्लाई गर्छ ।

४ फोर्थ डिजिटेल ब्रेञ्चले, थर्ड र फोर्थ टोजको बीचको साईडसलाई सप्लाई गर्छ ।

यो ४ बाहेक येस्को अरु ३ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ मास्कुलर ।

२ क्युटेनियास ।

३ आर्टिक्युलर ।

मास्कुलर ब्रेञ्चेसले, आब्रुडाक्टर ह्याल्युसिस, फ्लेक्सर त्रीभिस डिजिटोरम मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

क्युटेनियास ब्रेञ्चेसले, स्वीलको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टिक्युलर ब्रेञ्चेसले, टार्सास र मेटाटार्सास बोन्सको आर्टिक्युलेशन्सलाई सप्लाई गर्छ ।

येक्सटर्नल प्ल्यान्टर नार्भको कुरा ।

यो येक्सटर्नल प्ल्यान्टर आर्टरीको साथ फुटको आउटरसाइडमा जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

- १ सुपरफिसियाल ब्रेञ्च ।
- २ डीप ब्रेञ्च । दोस्रो नाम, मास्क्युलर ब्रेञ्च ।

सुपरफिसियाल ब्रेञ्चले, लिटिलटोको आउटरसाइड र फोर्थ र फोफ्थ टोजको बीचको साइड्स र फ्लेक्सर ब्रीभिस मिनिमाई डिजिटलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्क्युलर ब्रेञ्चले, १ इन्टरवोसियाई, लाम्ब्रीकेलिस, आड्डाक्टर वोव्लिकस ह्याल्युसिस, आड्डाक्टर ट्रूथान्सभर्सस ह्याल्युसिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

येक्सटर्नल पप्लीटियाल नार्भको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, पेरीनियाल नार्भ । यो पप्लीटियाल येस्पेसको आउटर साइडबाट र वाइसेप्सको इन्नर मार्जीनबाट फिब्रुलर पेरोनियास लङ्गसको बीचबाट गै २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

- १ आन्टीरियर टिवियाल ।
- २ मास्क्युलो क्युटेनियास ।

यो २ बाहेक अरु २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

- १ आर्टिकुलर ।
- २ क्युटेनियास ।

आर्टिक्युलर ब्रेञ्चेसले, नीको फ्रान्ट र आउटर साईडलाई सप्लाई गर्छ ।

क्युटेनियास ब्रेञ्चेसले, लेगको आउटर साईड र व्याकपार्टको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

आन्टीरियेर टिबियाल नार्भको कुरा ।

यो फिब्रुलर पेरोनियास लाङ्गसको अपरपार्टको बीचबाट गै र येक्सटेन्सर लाङ्गस डिजिटोरमको मुनिबाट गै इन्टरवोसियास मेम्ब्रेनको फोरपार्टसम्म पुग्छ, फेरी यो आन्टीरियेर टिबियाल आर्टरीको साथ आङ्गलजयन्टसम्म जान्छ र २ ब्रेञ्चेस हुन्छ ।

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल „ ।

येक्सटर्नल ब्रेञ्चले, येक्सटेन्सर धीभिस डिजिटोरमलाई सप्लाई गर्छ र ३ इन्टरवोसियास ब्रेञ्चेस भै सेकेन्ड, थर्ड र फोर्थ टोजको मेटाटार्सो फल्याङ्गियाल जयन्ट्सलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल ब्रेञ्च, डसेलिसपेडिस आर्टरीको साथ फुटको डर्सामको इन्टरसाईडमा जान्छ र ग्रेट र सेकेन्ड टोजको बीचको साईडलाई सप्लाई गर्छ ।

यो २ बाहेक, यो आन्टीरियेर टिबियाल नार्भको अरु २ ब्रेञ्चेस हुन्छ । नाम—

१ मास्कुलर ।

२ आर्टिकुलर ।

मास्क्युलर ब्रेञ्चले, टिवियालीस आन्टाइकस, येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरम, पेरोनियास टार्सीयास, येक्सटेन्सर प्रो-प्रिअस ह्याल्युसिस मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

आर्टिक्युलर ब्रेञ्चले, आङ्गलजयन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

मास्क्युलो क्युटेनियास नार्भको कुरा

येस्ले लेगको फिब्रुलर साईडको मासल्सलाई र फुटको डैर्सामको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ । यो फर्वार्डदिग्मा पेरोनियास मासल्स र येक्सटेन्सर लङ्गस डिजिटोरमको बीचवाट गै डीप फ्यसियालाई पियास गरौ लेगको लोवर थार्डमा पुग्छ र २ ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ येक्सटर्नल ब्रेञ्च ।

२ इन्टर्नल „ ।

येक्सटर्नल ब्रेञ्चले, थार्ड, फोर्थ र फीफथ टोजको बीचको साईड्स र आउटरआङ्गल र फुटको आउटरसाईटको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

इन्टर्नल ब्रेञ्चले, ग्रेटटोको इन्टरसाईड र सेकेन्ड र थार्ड टोजको बीचको साईड्सलाई र इन्टरआङ्गल र फुटको इन्टरसाईडको इन्टेगुमेन्टलाई सप्लाई गर्छ ।

यो २ ब्रेञ्चस वाहिक, येस्को अरु २ ब्रेञ्चस हुन्छ । नाम—

१ मास्क्युलर ।

२ क्युटेनियास ।

मास्कूलार ब्रेञ्चेसले, पेरोनियास लङ्गस र पेरोनियास व्रीभिस
मासल्सलाई सप्लाई गर्छ ।

बघुटेनियास ब्रेञ्चेसले, लेगको लोवरपार्टलाई सप्लाई गर्छ ।

स्पाइनल नाभर्स तमाम् ।

सिम्प्याथेटिक नाभर्सको बयान ।

यो ४ किमिमको नाभर्सले बन्छ—

१. पैहा किसिम । बेस आफ दी स्कालदेखी कक्सिससम्म भा-
टिब्रलकलमको फ्रान्ट र साईडमा जो श्रीज आफ ग्या-
ङ्ग्लीआ र तेस्को बीचबीचमा जो कर्ड रहन्छ ।
२. दोस्त्रा किसिम । स्पाइनको फ्रान्टमा र थोस्पासिक आव्डो-
मिनल र पेल्विक क्याभिटिजमा जो नाभर्स ग्याङ्ग्लीआ
रहन्छ ।
३. तेस्त्रा किसिम । आव्डोमिनल भिसिरामा रहने स्माल ग्याङ्-
ग्लीआहरू ।
४. चौथा किसिम । धेरै नाभर्स फाइवर्स ।

सर्भाङ्कल पोर्सनमा । ३ जोडी ग्याङ्ग्लीआ ।

डर्सल " । १२ जोडी " ।

लाम्बर " । ४ जोडी " ।

स्पाकाल " । ४ वा ५ जोडी " ।

तेकमा यो ग्याङ्ग्लीआहरू, भाटिंघ्रीको द्र्यान्सभर्स प्रसे-
सेसको फ्रान्टमा रहन्छ ।

डर्सल रिजनको ग्याङ्ग्लीआहरू, रिक्सको हेड्सको फ्रान्टमा रहन्छ ।

लाम्बर रिजनको ग्याङ्ग्लीआहरू, भाटिंघ्रीको वडिजको साईड्समा रहन्छ ।

स्पाक्राल रिजनको ग्याङ्ग्लीआहरू, स्पाक्रामको फ्रान्टमा रहन्छ ।

कक्सिसको फ्रान्ट, फ्रान्टमा २ दिगको ग्याङ्ग्लीआ तमाम् सै मील्छ ।

थोस्पासिक क्याभिटीमा, कार्डियेक प्लेक्सस मील्छ ।

आब्डोमिनल क्याभिटीमा, स्कोलार प्लेक्सस रहन्छ । नाम, घेपिग्याण्ट्रिक रिजन ।

पेल्विक क्याभिटीमा, हाइयो ग्याण्ट्रिक प्लेक्सस रहन्छ ।

स्माल ग्याङ्ग्लीआहरू, हार्ट, एम्ब्याक, युटेरसमा रहन्छ । यो ग्याङ्ग्लीआहरूले, सेन्टार्स बनाउने काम दीन्छ ।

सिम्प्याथाटिकको नाभर्स, फाइवर्स, ब्रूटभेसल्स र थोस्पासिक र आब्डोमिनल भिसिरालाई सप्लाई गर्छ र ग्यान्ड्सहरूलाई पनी सप्लाई गर्छ ।

सर्भाइकल पोर्सनको

ग्याङ्ग्लीआहरू ३ जोडी हुन्छ ।

१ सुपीरियर सर्भाइकल ग्याङ्ग्लीयान ।

२ मिडिल सर्भाइकल ग्याङ्ग्लोयान ।

३ इन्कीरियेर सर्भाइकल ग्याङ्ग्लोयान ।

थोस्पासिक पोर्सनको

ग्याङ्ग्लोयाको ब्रेञ्चेसको नाम ।

१. (नं.) येक्सटर्नल ब्रेञ्चेस । यो १।१ ग्याङ्ग्लोयानवाट २।२ निकुन्छर डर्सल रिजनको स्पाइनल नाभर्सको साथ मील्छ ।

२. (नं.) अपर ५।६ ग्याङ्ग्लोयाको इन्टर्नल ब्रेञ्चेसले, थोस्पासिक आवाटा र तेस्को ब्रेञ्चेसलाई सप्लाई गर्छ र पोष्टीरियेर पाल्मेनेरी प्लेक्ससको १ पार्ट वन्छ ।

३. (नं.) लोवर ५ वा ६ वीटा ग्याङ्ग्लोया यो इन्टर्नल ब्रेञ्चेसले, आवाटांलाई सप्लाई गर्छ र स्पल्याङ्गनिक नाभर्स वन्छ । नाम—

१ ग्रेट स्पल्याङ्गनिक नाभर्स ।

२ लेसर " " ।

३ स्मालेष्ट " " ।

१. ग्रेट स्पल्याङ्गनिक नाभर्स, फीफथ वा सिक्स्थ र बैन्थ वा टेन्थ थोस्पासिक ग्याङ्ग्लोयाको ब्रेञ्चेस र फाप्र, सेकन्ड, थार्ड, फोर्थ, फीफथ, सिक्स्थ थोस्पासिक ग्याङ्ग्लोयाको ब्रेञ्चेसको साथ मील्छ । यो पोष्टीरियेर मिडिआष्टिनामवाट डायफ्रामको क्रासलाई पार्फोरेट गरी, खोलार प्लेक्ससको टोमिलुनर ग्याङ्ग्लोयानमा तमाम हुन्छ र रिनल र सुप्रारिनल प्लेक्ससको साथ मील्छ ।

२. लेसर स्पल्याङ्गनिक नाभर्स, टेन्थ र घेलेभेन्थ ग्याङ्ग्लोया

आको फाइलामेन्सको साथ मिलि बन्छ । यसैले पनि डायफारमलाई पियार्स गरो खोलार प्लेक्ससको साथ मील्छ ।

३. स्मालेष्ट स्प्ल्याङ्गनिक नाभ । दोस्रो नाम, रिनल स्प्ल्याङ्गनिक नाभ भन्छन । यो थोस्वासिक पोर्नको लाष्ट ग्याङ्ग्लो-यानवाट उडी, डायफारमलाई पियार्स गरो रिनल र खोलार प्लेक्ससको साथ मील्छ ।

इनीहरू ३ स्प्ल्याङ्गनिक नाभसले आवडोमिनल क्यामि-ट्रीको अर्गान्सलाई सप्लाई गर्छ ।

लाम्बर र पेल्विक पोर्सन्सको ११ ग्याङ्ग्लोयानको १२ ब्रेञ्चस हुन्छन् । इनीहरूको नाम—

१ सुपीरियर ब्रेञ्चस ।

२ इन्फीरियर " ।

३ इन्टर्नल " ।

४ येक्सटर्नल " ।

कार्डियक प्लेक्ससको ध्यान ।

यो प्लेक्सस हार्टको वेसमा रहन्छ । यो २ हिस्साले बन्छ । नाम—

१ सुपरफिसियाल पार्ट ।

२ डीप पार्ट ।

सुपरफिसियाल कार्डियाक प्लेक्सस, आवाटाको आर्नको विनीथमा रहन्छ । यो प्लेक्सस लेफ्ट सुपीरियर कार्डियाक नाभ, लेफ्ट न्युमोग्यास्ट्रिकको इन्फीरियर सर्भाइकल कार्डियाक ब्रेञ्चस र डीप कार्डियाक प्लेक्ससको फाइलामेन्टले बन्छ ।

डीप कार्डियाक प्लेक्सस, ट्रेकियाको वाइफर्केट हुने जगाको फ्रान्टमा रहन्छ । यो प्लेक्सस सिम्प्याथाटिकको सर्भाइकल ग्याङ्ग्लियाको ब्रेञ्चेस र रेकारेन्ट लेरिब्रियाल र न्युमोग्याष्ट्रिक नाभको कार्डियाक ब्रेञ्चेसले बन्छ ।

इनी २ कार्डियाक प्लेक्ससको फाइलामेन्सले, राईट र लेफ्ट कोरोनरी प्लेक्सस बन्छ ।

स्वोलार प्लेक्ससको घयान ।

येस्को दोस्रो नाम, येपिग्याष्ट्रिक प्लेक्सस भन्छन् । येस्ले आवडोमिनल क्याभिटीको जम्मा भिसिरालाई सप्लाई गर्छ । यो एम्याकको बीहाईन्डमा र आवाटी र डायाफारमको कुराको फ्रान्टमा रहन्छ । २ सेमिलुनर ग्याङ्ग्लियाले, यो प्लेक्सस बन्छ । यो सारा वाडीको ठुलो ग्याङ्ग्लिया हो ।

तल लेखियाको प्लेक्ससहरू स्वोलार प्लेक्ससबाट आउछ ।

१. (नं.) फ्रेनिक प्लेक्सस । दोस्रो नाम, डायाफ्रामेटिक प्लेक्सस ।
२. (नं.) सुप्रारिनल प्लेक्सस ।
३. (नं.) रिनल " ।
४. (नं.) स्पामेटिक " ।
५. (नं.) सिलियाक " । को

(क) ग्याष्ट्रिक प्लेक्सस ।

(ख) स्प्लीनिक " ।

(ग) हेपेटिक " ।

६. (नं.) सुपीरियेर मेसेन्टेरिक प्लेक्सस ।

७. (नं.) आवाटिक प्लेक्सस ।

हाइयोग्याष्ट्रिक प्लेक्ससको वयान ।

येस्ले पेलिभक क्याभिटीको भिसिरालाई सप्लाई गर्छ । यो स्पाक्रामको स्पाक्रो भाटिब्रल आङ्गल । दोस्रो नाम, 'प्रोमन्टरी'को फ्रान्टमा रहन्छ । यो प्लेक्सस २ पेलिभक प्लेक्ससले बन्छ ।

मेलको पेलिभक प्लेक्सस, रेक्टमको साईड्समा रहन्छ ।

फिमेलको पेलिभक प्लेक्सस, रेक्टम र भेजाइनाको साईड्समा रहन्छ ।

पेलिभक प्लेक्ससबाट ५ प्लेक्सस उठछ—

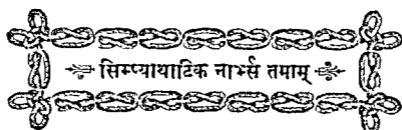
१. (नं.) इन्फीरियेर हेमरहयेडल प्लेक्सस ।

२. (नं.) भेसिक्याल प्लेक्सस ।

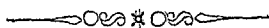
३. (नं.) प्रण्टेटिक " ।

४ (नं.) भेजाइनल " ।

५. (नं.) युटेराइन " ।

डाइजेसनको अर्ग्यान्सको बयान ।

फुड 'माने' खानेकुरा । फुडलाई डाइजेसन गराउने 'माने' खाने कुरालाई हजम गराउनेलाई केही अपारेटस 'माने' जन्त चाहिन्छ ।

यो २ किसिमको हुन्छ—

१. (नं.) आलिमेन्टरी केनाल ।
२. (नं.) आक्सैस्सरी अर्ग्यान ।

आलिमेन्टरी केनालको कुरा ।

यो मासलस र मेम्ब्रेनले बनेको १ ट्यु हुन्छ । यो ३० फीट जत्ती लामो हुन्छ ३ फीटमा २ हाथ हुन्छ । अर्थात् २० हाथ जत्ती लामो हुन्छ । यो माउथदेखी येनाससम्म रहन्छ । यो जम्मा जगालाई स्युक्स मेम्ब्रेनले काभार गर्छ ।

यो आलिमेन्टरी केनालको शुरू भयाको जगालाई माउथ भन्छन । येस्ले फुडलाई सलाइभा 'माने' रयालको साथ मिलाई चपाउनेको काम दीन्छ अर्थात् टुकुरा टुकुरा पार्ने ।

येस्को पछी, फेरिडस र इखोफेगस रहन्छ । येस्ले डेग्लु-टिशन 'माने' नीलने काम दीन्छ अर्थात् फुडलाई एम्प्याकमा ल्याउछ । येही एम्प्याकमा केमिकयाल चोक्ष भै अर्थात् नया चीज पैदा हुन्छ र त्यो फुड सल्युशन भै अर्थात् गली स्माल इन्टैष्टाइनमा जान्छ र तेही ठाउँमा फुडवाट काईल भनेको पोष्टाई चीज फराक भै र

वाइल र प्यान्क्रियाटिक जुसको साथ मिली फराक रहन्छ र
वांकी सिँही भाग लार्ज इन्टेष्टाइनबाट गै दिसा भै बाहर हुन्छ ।

आलिमेन्टरी कॅनाल, तल लेखियाको चीजले बन्छ ।

१. (नं.) माउथ ।

२. (नं.) फेरिड्स ।

३. (नं.) इस्वोफेगस ।

४. (नं.) एम्याक ।

५. (नं.) स्माल इन्टेष्टाइन । (३ हिस्साले बन्छ) ।

(क) डियोडिनाम ।

(ख) जीज्यूनाम ।

(ग) इलियाम ।

६. (नं.) लार्ज इन्टेष्टाइन । (३ हिस्साले बन्छ) ।

(क) सिकाम ।

(ख) कोलन ।

(ग) रेक्टम ।

आक्सैस्सरी अर्ग्यान्सको कुरा ।

आक्सैस्सरी अर्ग्यान्स 'माने' फुडलाई हजम गराउने काममा
मद्दत दिने जन्तहरू ।

१. (नं.) टीथ ।

२. (नं.) स्पालाइभरी ग्ल्यान्स ।

(क) पेरोटिड ग्ल्यान्ड ।

(ख) साबम्याक्सिलरी ग्ल्यान्ड ।

(ग) सान्ब्लोड्युवाल ग्ल्यान्ड ।

३. (नं.) लिभार ।
४. (नं.) प्यान्क्रियास ।
५. (नं.) स्प्लीन ।

माउथको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम, ओरलक्याभिटी । तेस्रो नाम, वाकेल-क्याभिटी भन्छन् । यो क्याभिटीको आकार वोभ्याल हुन्छ । यो क्याभिटी भीत्र फुडको म्याग्निफिकेशन हुन्छ । यो क्याभिटी, लिप्स, चिग्स, अपर र लोवर जको आलिभोला र प्रसेस, टीथ, टाङ, हार्डप्यालेट र सफ्ट प्यालेटले माउथ क्याभिटी बन्छ ।

टीथको वयान ।

मानिसको टीथ २ किसिमको हुन्छ—

१. टेम्पोरारी टीथ । दोस्रो नाम, मिल्क टीथ भन्छन् । यो बालखामा देखिन्छ ।

२. पार्म्येनेन्ट टीथ । यो टेम्पोरारी टीथ भन्दा पछि आई ओल्ड उमेरसम्म रहन्छ ।

टेम्पोरारी टीथ २० हुन्छ—

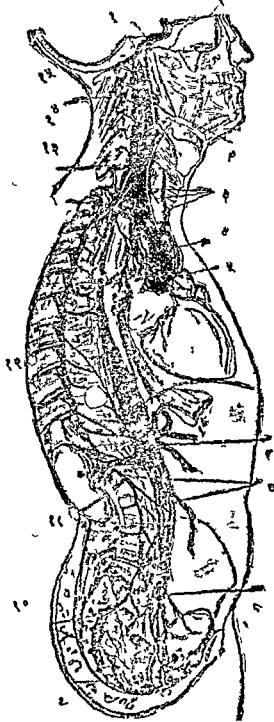
अपर जमा १०

लोवर जमा १०

१।१ जमा, इन्साइसर टीथ ४

केनाइन टीथ २

मोलार्स टीथ ४ हुन्छन् ।

१ केरटिड प्रेकसास । २ फ्यारि'जियाल वांच हुरु । ३ काडि'याक ब्राच हुरु । ४ डिपकाडि'याक प्रेकसास । ५ सु'पाफि'सियाल यार्डि'याक प्रेकसास । ६ मोनार प्रेकसास । ७ एयोर्टिक प्रेकसास । ८ हाडपोगासट्रिक प्रेकसास । ९ ग्या'लियन इम्पार । १० डेकाल ग्यालिया । ११ ना'यार ग्यालिया । १२ इर्साल ग्यालिया । १३ इन-फिरिवार साभा'इकाल ग्यालिया । १४ मिडल साभा'इकाल ग्यालिया । १५ सु'पिरियार साभा'इकाल ग्यालिया ।

(७५४ क)

नं १०१ पार्मानिष्ट टिथ एकष्टार्नाल भिच आपार ज ।

१ मोलार । २ वाइकास पिड । ३ फेनाइन । ४ इन्सिसार ।
५ उइसडाम टुथ । ६ फ्यां । ७ नेक । ८ क्राउन ।

(७५४ क)

नं १०२ पार्मानिष्टटिथ एकष्टार्नाल भिच लोयार ज ।

१ मोलार । २ वाइकासपिड । ३ फेनाइन । ४ इन्सिसार ।
५ उइसडाम । ६ फ्यां । ७ नेक । ८ क्राउन ।

- अगाडीका २ इन्साइसर टीथ, वालखको ७ मैहामा उठछ ।
 वाकी २ इन्साइसर टीथ, वालखको ९ मैहामा उठछ ।
 अगाडीका २ मोलार्स टीथ, चाइल्डको १२ मैहामा उठछ ।
 २ केनाइनस टीथ, चाइल्डको १८ मैहामा उठछ ।
 वाकी २ मोलार्स टीथ, चाइल्डको २४ मैहामा उठछ ।

पार्मेनेन्ट टीथ जम्मा ३२ हुन्छ—

इन्साइसर टीथ ४

केनाइन टीथ २

वाइकस्पिड टीथ ४

मोलार्स टीथ ६

येही १६।१६ टीथ १।१ जमा रहन्छ ।

१।१ टीथ ३ पोर्सन्सले वन्छ—

१. [पैहा] फ्राउन । दोस्रो नाम, वाडी । यो गामको आवभमा रहन्छ ।
२. [दोखा] रुट । दोस्रो नाम, फ्याङ्ग । यो आलिभवोलसमा रहन्छ ।
३. [तेखा] नेक । यो वाडी र रुटको बीचमा रहन्छ ।

इन्साइसर टीथ जम्मा ८ हुन्छ—

यो १।१ जको फ्रान्टमा ४।४ हुन्छ, इनको रुट १।१को १ मात्र हुन्छ, इनी टीथले काट्ने काम दीन्छ ।

केनाइन टीथ, १।१ जको इन्साइसर टीथको २ दिग्मा १।१ रहन्छ । जम्मा ४ हुन्छ । येस्को रुट १ हुन्छ । लख र थिक हुन्छ ।

वाइकस्पिड टीथ, १।१ जमा ४।४ हुन्छ । यो २ केनाइन टीथको २ दिग्मा २।२ हुन्छ । वाइकस्पिड टीथको रुट १ वा कसै २को २पनी देखीन्छ ।

मोलार टीथ, यो लार्ज हुन्छ । फुडलाई चपाई धुलोगर्ने काम दोन्छ । यो टीथ १।१ जमा ६।६ हुन्छन् । सेकेन्ड वाइकस्पिड टीथ पछाडीमा रहन्छ । येस्को रुट्स २ देखी ५ सम्म पनि देखीन्छ । थार्ड मोलार टुथ, दोस्रो नाम, उइज्जूम टुथ 'माने' (बुद्धिवङ्गारो) को भीत्रमा १।१ क्याभिटी रहन्छ, नाम पाल्पक्याभिटी । यो क्याभिटी भीत्र कमलोभ्यास्क्युलार र छुदा थाहा पाइने चीज रहन्छ । नाम डेन्टलपाल्प 'माने' गुहो ।

टुथ क्राउनमा १ किसिमको सेतो खुब साह्रो चीज रहन्छ । नाम, येनामेल ।

वाल्लपक्याभिटीको वोरिपरीमा १ साह्रो चीज देखीन्छ । नाम, डेन्टिन् भनिन्छ ।

दुथ तमाम् ।

प्यालेटको वयान ।

यो प्यालेटले माउथको रूप वन्छ । यो २ पार्ट्सले वन्छ ।

१ हार्ड प्यालेट ।

१ सफ्ट प्यालेट ।

• हार्ड प्यालेट, फ्रान्टमा, गामको आलिभवोलारवर्डरको साथ मिलेको छ । व्रीहाइन्डमा, सफ्ट प्यालेटको साथ मिलेको छ । यो हार्डप्यालेट, सुपीरियेर म्याक्सिलरी र प्यालेट वोन्सको प्यालेटप्रसेस मिली बन्छ, येसलाई पेरोअष्ट्रियामर म्युकसमेम्ब्रेनले काभार गर्छ ।

सफ्ट प्यालेट, यो हार्ड प्यालेटको पोष्टीरियेर वर्डरमा ब्रुन्डियेर रहेको छ । यो सफ्ट प्यालेटको साइड्स फेरिड्सको साइड्सको साथ मिलेको छ । येस्को पोष्टीरियेर येजको मिडिलमा युभ्युला प्रीजेक्ट भै रहन्छ । येस्को २ दिग्मा २।२ पिलार्स रहन्छ ।

१।१ दिग्मा—

१ आन्टीरियेर पिलार ।

१ पोष्टीरियेर पिलार रहन्छ ।

येही २ पिलार्सको बीचमा टन्सील भन्छन् । यो पनी २ दिग्मा २ हुन्छन् ।

१।१ दिग्को सफ्ट प्यालेटमा ५ मासल्स रहन्छ । नाम—

१ लिभेटर प्यालेटाई ।

२ टेन्सर प्यालेटाई ।

३ आजाइगस युभ्युली ।

४ प्यालेटो ग्लोसस ।

५ प्यालेटो फेरिञ्जियास ।

सलाइभारी ग्ल्यान्सको वयान ।

यो ग्ल्यान्स ३ हुन्छन्—

१ पेरोटिड ग्ल्यान्ड ।

आन्टीरियर वेली रहन्छ । यो ग्ल्यान्डको पोष्टीरियर र अपरवर्ड-
रको ग्रुभमा फेसियाल आर्टरो रहन्छ ।

यो ग्ल्यान्डको डाक्टरको नाम—

होवार्टन्स डाक्टर भन्छन् । यो २ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ ।
यो माइलोहायेडको बीहाइन्डवाट र हायोग्लोससको माथीवाट गै
फ्रीनाम लिङ्गुईको साईडमा वोपुन गर्छ ।

फेसियाल र लीडुयाल आर्टरिज र भेन्सले यो ग्ल्यान्डलाई
सप्लाइ गर्छ ।

यो ग्ल्यान्डलाई कर्डाटिम्प्यानिक, लीडुयाल र सिम्प्या-
थेटिक नाभर्सले सप्लाइ गर्छ ।

साब्लीङ्गुयाल ग्ल्यान्डको कुरा ।

यो लोवर जको साब्लीङ्गुयाल फसामा रहन्छ । येस्को आव-
भमा, म्युकस मेम्ब्रेन र वीलोमा, माइलोहायेड मासल । बीहाई-
न्डमा, साब्ल्याक्सिलरी ग्ल्यान्डको डोप पार्ट । इन्टर्नलमा, जिनियो
हायोग्लोसस मासल रहन्छ ।

येस्को डाक्टर ८ देखी २० सम्म हुन्छ । नाम, डाक्टरस आफ
रिभिनी । यो डाक्टरसले माउथको फ्लोरमा वोपुन गर्छ ।

साब्लीङ्गुयाल, साब्लेन्ट्रल आर्टरिजले र लीडुयाल नाभर्सले,
येस्लाई सप्लाइ गर्छ ।

फेरिङ्क्मको बयान ।

यो आलिमेन्टरी केनालको १ पार्ट हो । यो नोच, माउथ र

लेरिड्सको वीहाईन्डमा रहन्छ । यो मासल्स र मेम्ब्रेनले बनेको
 ? स्पाक हो, येस्को आकार कनिक्याल हुन्छ । यो थलियांको बेस
 अपवार्डमा, घेपेक्स डाउनवार्डमा रहन्छ । यो स्कालको आन्डर
 सर्फेसदेखी क्रीकयेड कार्टिलेजको फ्रान्टमा रहन्छ । फिफथ र सि-
 वस्य सर्भाइकल भाटिब्रीको बीचको इन्टर भाटिब्रल डिस्कको
 वीहाईन्डमा रहन्छ । यो ४ $\frac{1}{2}$ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो आवभमा,
 स्फीनयिडको चाडी र व्यासिलर प्रसेससम्म रहन्छ । वीलोमा, इस्वो
 फ्रेगसको साथ मील्ल । पोष्टीरियेरमा, भाटिब्रल कलमको पोष्टी-
 रियेरमा र भाटिब्रल कलमको सर्भाइकल पोर्सनको येरीवोलार
 टिस्यु र लङ्गसकोलाई रेक्टस क्यापिटिस आन्टाइकस मेजर र
 माइनर मासल्सको साथ मील्ल । आन्टीरियेरमा, इन्टर्नल टेरिग-
 येडप्लेट, टेरिगो म्याक्सिलरी लीगामेन्ट, लोवर ज, टाड, हायड
 वोन, थाइरयेड र क्रीकयेड कार्टिलेजेजको साथ मील्ल । ल्याटा-
 स्पालमा, एाइलयेड प्रसेस र तेसैमा लागने मासल्स र कमन के-
 रोटिड र इन्टर्नल केरोटिड आर्टरिज र इन्टर्नल जुगुलार भेन
 ग्लोसोफेरिङ्गियास, न्युमोग्याष्ट्रिक, हाइयो ग्लोसियाल सिम्प्या-
 थाटिक नाभर्स र इन्टर्नल टेरिगयेड मासलको थोरे हिस्सा रहन्छ ।

यो फेरिड्स, ७ वोमिडको साथ मील्ल ।

पोष्टीरियेर नेरिसको वोमिडक्स २ हुन्छ ।

इयुण्टेसियान्ड्युको " २ " ।

माउथको वोमिड १ " ।

इस्वोफ्रेगसको " " " १ " ।

लेरिड्सको " " " १ " ।

पोष्टीरियेर नेरिसको वोमिड, वोभ्याल हुन्छ । फेरिड्सको
आन्टीरियेर वालको अपरपार्टमा रहन्छ ।

यो इयुष्टेसियान्द्व्युष्टको २ वोमिड्स फेरिड्सको अपरपार्टको
२ दिग्मा रहन्छ ।

पोष्टीरियेर नेरिसको वीलोमा, सफ्ट प्यालेट र युभ्युलाको
पोष्टीरियेर सर्फेस र माउथको अपरचर टाङ्को वेस र येषिगू
दिस लेरिड्सको वोमिड रहन्छ ।

इस्वोफेजियाल वोमिड, फेरिड्सको लोवरपार्टमा रहन्छ ।

फेरिड्सको मासल्सको नाम—

- १ इन्फीरियेर कन्स्ट्रक्टर मासल ।
- २ मिडिल " " ।
- ३ सुपीरियेर " " ।
- ४ ट्राइलोफेरिजियास " ।
- ५ प्यालेटोफेरिजियास " ।
- ६ स्माल पिञ्जोफेरिजियास " ।

येस्को आर्टरिजको नाम—

- १ आसीन्डिड फेरिजियाल आर्टरी ।
- २ टेरिगो प्यालेटाइन " ।
- ३ डिसीन्डिड प्यालेटाइन " ।
- ४ सुपीरियेर थाइरयेड " ।

इस्वोफेगसको बयान ।

येस्को दोह्रो नाम, गालेट भन्छन् । यो मासल्स र म्युकस

मेम्ब्रेनले वनेको ? केनाल हो । यो ९ इञ्च जती लामो हुन्छ । फेरिङ्सदेखी घम्याकसम्म रहन्छ । यो क्रीकग्रेड कार्टिलेजको अपरवर्डरदेखी शुरू भै फिफ्थ सर्भाइकल भाटिब्राको लेभेलवाट स्पाइनको फ्रान्ट र पोष्टेरियर मिडियाष्टीनामवाट र डायाफारम को इस्वोफेजियाल वोमिड्सवाट गै आवडोमेन भीत्र गै घम्याकको कार्टिलेज अरिफिसमा टार्मिनेट हुन्छ र टेन्थ डर्सल भाटिब्राको लेभेलमा रहन्छ ।

येस्को नेकमा रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

- १ ट्रेकिया ।
- २ थाइरयेड ग्ल्यान्ड ।
- ३ थोस्पासिक डाक्ट ।

बीहार्ड्न्डमा—

- १ भाटिब्रल कलम ।
- २ लङ्गसकोलाई मासल ।

साइड्समा—

- १ कमन केरोटिड आर्टरी ।
- २ थाइरयेड ग्ल्यान्डको १ पार्ट ।
- ३ रेकारेन्ट लेरिजियाल नार्भ ।

थोन्याक्समा रहने पार्टको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

- १ ट्रेकिया ।
- २ आर्च आफ दी आवार्टा ।

- ३ लेफ्ट केरोटिड ।
- ४ लेफ्ट साक्लेभियान आर्टरी ।
- ५ लेफ्ट ब्रोङ्कस ।
- ६ पेरिकाडीयामको पोष्टीरियेर सर्कैस ।

पीहार्डैन्डमा—

- १ भार्टिब्रलकलम ।
- २ लाङ्गस कोलाई मासल ।
- ३ इन्टरकष्टल भेसल्स ।
- ४ आवाटी ।

द्वयाटान्यालमा ।

भावभमा—

- १ लेफ्ट प्लुरा ।

वीलोमा—

- १ राईट प्लुरा ।

राईटसाईडमा—

- १ भीनाआजाइगस मेजर ।

लेफ्टसाईडमा—

- १ डिसीन्डिड आवाटी ।

पीहार्डैन्डवाट—

- १ राईट न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ ।

फ्रान्टवाट—

- १ लेफ्ट न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ जान्छ ।

इस्वोफेगसको भेसल्सको नाम ।

- १ साक्लेभियानको थाइरयेड आक्सिसको इन्फीरियेर थ
इरयेड ब्रेथ ।

२ डिस्सिन्डिड थोस्पासिक ब्रेञ्च ।

३ आब्डोमिनल आवाटार्को सिलिआक आक्सिसको ग्या-
ष्ट्रिक ब्रेञ्च ।

इन्वोफेगसको नार्भको नाम ।

१ न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ ।

२ सिम्प्याथाटिक नार्भ ।

आब्डोमेनको बयान ।

यो वाडीको भीत्र लार्ज क्याभिटी हो, येस्को आकार अप-
वार्डदेखी डाउनवार्डसम्म बोभेल हुन्छ । येस्को अपरयेक्सट्रिमिटी,
डायाफारमको आन्डरसर्फेसले वन्छ । येस्को लोवरयेक्सट्रिमिटी,
लीभेटरयेनार्डको अपरकन्भेक्स सर्फेसले वन्छ । यो आब्डोमेन
अपर लार्जपार्टलाई आब्डोमेन प्रपार भन्छन । लोवर स्मालपार्टको
नाम, पेल्विस भन्छन । दुपेल्विसको बिमले आब्डोमेनप्रपार र
पेल्विकलाई छुट्याउ छ ।

आब्डोमेन प्रपारको याउन्डरिज ।

फ्रान्टमा र साईडमा—

१ लोवर रिक्स ।

२ आब्डोमिनल मासल्स ।

३ इलियामको भेन्टार्स ।

पीहार्डिन्डमा—

१ भाटिब्रलकलम ।

२ स्त्रोवास ।

३ काइरेटस लम्बोरम मासल्स ।

भावभमा—

१ डायफारम ।

बीलोमा—

१ पेल्लिभसको त्रिम ।

आब्डोमेन भीत्र रहने बीजहरूको नाम ।

१ आलिमेन्टरी केनालको ठुलो हिस्सा ।

२ लिभार ।

३ प्यानक्रियास ।

४ स्लीन ।

५ किडनिज ।

६ सुप्रारिनल क्याप्सुल्स ।

७ पेरिटोनियाम ।

आब्डोमेनको वालको

अपरचर्सका नाम ।

१ आम्बेलाइकस । यो आम्बेलाइकसबाट फिटसमा, आम्बेलाइकस भेसल्स जान्छ ।

२ केभ्याल वोमिड्ड । दोस्रो नाम, वोमिड्ड फर्दि भिनाकाभा । यो डायफारममा रहन्छ र यसबाट इन्फीरियर भिनाकाभा जान्छ ।

३ आवार्टिक वोमिड्ड । यसबाट आवार्टा भिना आजाइगस र थोस्यासिक डाक जान्छ ।

४ इस्वोफेजियाल वोमिड्ड । यसबाट इस्वोफेगास र न्युमो-ग्याष्ट्रिक नार्भ जान्छ ।

५ फिमरल भेसल्स नीकृने, २ दिग्मा २ अपरचर्स छ ।

६ मेलमा स्पार्मेटिक कर्ड । २

७ फिमेलमा राउन्ड लीगामेन्ट जानै २ वीमिडक्स छ ।

आव्डोमेनको

रिजन्सको कुरा ।

आव्डोमेनमा ९ रिजन्स हुन्छ—

नैन्थ रिजन्सको येक्सटिमिटिज दीयेर एकलाइन बनाउनु पर्छ । दोस्रा एकलाइन इलियामको २ क्रेष्टको बीचमा बनाउनु पर्छ । यो २ लाइन्स अज्माई गरी बनाउदा, आव्डोमेन ३ भाग हुन्छ । नाम—

१ अपर भाग ।

२ मिडिल भाग ।

३ लोवर पार्ट ।

फेरी २ पोपार्ट्स लीगामेन्टको बीचवाट १।१ लाईन अप-वार्डदिग्मा थोस्वाम्ससम्म आजमाई गरी लै जानू पर्छ । येही हि-सापले आव्डोमेन ९ भाग हुन्छ ।

माथीछो ३ कोठा ।

मिडिलमा ३ कोठा ।

लोवरपार्टमा ३ भाग हुन्छ ।

माथीछो ३ रिजन्समध्ये, बीचकोरिजनको नाम, येपिग्या-ष्टिक रिजन भन्छन ।

माथीछो ३ रिजन्समध्ये, राईट दिगको रिजनको नाम, राईट हाइयो कन्ड्रियाक रिजन भन्छन् ।

माथीछो ३ रिजन्समद्धे, लेफ्ट दिगको रिजनको नाम, लेफ्ट हाइयो कन्ड्रियाक रिजन भन्छन् ।

मिडिलको ३ रिजन्समद्धे, राईट दिगको रिजनको नाम, राईट लाम्बर रिजन भन्छन् ।

मिडिलको ३ रिजन्समद्धे, बीचको रिजनको नाम, आम्ब्रे-लाइकेल रिजन भन्छन् ।

मिडिलको ३ रिजन्समद्धे, लेफ्ट दिगको रिजनको नाम, लेफ्ट लाम्बर रिजन लन्छन् ।

लोवर ३ रिजन्समद्धे, राईट दिगको रिजनको नाम, राईट इन्गुइनेल रिजन भन्छन् ।

तछो ३ रिजन्समद्धे, लेफ्ट दिगको रिजनको नाम, लेफ्ट इन्गुइनेल रिजन भन्छन् ।

तछो ३ रिजन्समद्धे, मिडिल रिजनको नाम, हाइयो ग्याष्टिक रिजन भन्छन् ।

यो ९ रिजन्सको नाम—

१ राईट हाइयो कन्ड्रियाक रिजन ।

२ येपिग्याष्टिक " ।

३ लेफ्ट हाइयो कन्ड्रियाक " ।

४ राईट लाम्बर " ।

५ आम्ब्रेलाइकेल " ।

६ लेफ्ट लाम्बर " ।

७ राईट इन्गुइनेल " । दोस्रो नाम, राईट

डलियाक रिजन ।

८ हाइयो ग्याष्ट्रिक रिजन । दोस्रो नाम, प्युविक रिजन ।

९ लेफ्ट इन्गुइनेल रिजन । दोस्रो नाम, लेफ्ट इलियाक रिजन ।

राईट हाइयो कन्डियाक रिजनमा—

१ लिभरको राईट लोवको लार्ज हिस्सा ।

२ कोलनको हेपेटिक फ्लेक्सर ।

३ राईट किडनीको १ पार्ट ।

वेपिग्याष्ट्रिक रिजनमा—

१ एम्याकको धेरै हिस्सा र तेसैको कार्डियाक र पाइलोरिक अरोफिसेस ।

२ लिभरको लेफ्ट लोव र राईट लोवको १ पार्ट ।

३ गलब्लाडर ।

४ प्यान्क्रियास ।

५ डियोडिनाम ।

६ किडनीको र सुप्रारिनल क्याप्सुल पार्टस ।

लेफ्ट हाइयो कन्डियाक रिजनमा—

१ एम्याकको स्प्लिनिक वेन्ड ।

२ स्प्लिन र प्यान्क्रियासको वेक्सट्रिमिटिज ।

३ कोलनको स्प्लिनिक फ्लेक्सर ।

४ लेफ्ट किडनीको १ पार्ट ।

राईट लाम्बर रिजनमा—

१ आसीन्डिड कोलन ।

२ राईट किडनीको १ पार्ट ।

३ म्माल इन्टेष्टाइनको धेरै कन्भन्युशन ।

आम्बेलाइकस रिजतमा—

- १ ट्र्यान्सभर्सकोलन ।
- २ मेसेन्टेरी र ग्रेंट वोमेन्टाम ।
- ३ डिथोडिनामको ट्र्यान्सभर्स पार्ट ।
- ४ ज्यूज्यूनाम र इलियामको थोरै कन्भल्युशन्स ।
- ५ २ किडनीजको पार्ट्स ।

लेफ्टलाम्बर रिजतमा—

- १ डिसेन्डिङ कोलन ।
- २ वोमेन्टमको १ पार्ट ।
- ३ लेफ्ट किडनीको १ पार्ट ।
- ४ स्माल इन्टेष्टाइनको थोरै कन्भल्युशन ।

राईट इन्गुइनेल रिजतमा—

- १ सिकाम ।
- २ आपेन्डिक्स सिकाई ।

हाइयोग्याष्ट्रिक रिजतमा—

- १ स्माल इन्टेष्टाइनको कन्भल्युशन्स ।
- २ वाल्वको ब्लाडर ।
- ३ आडाल्टमा डिप्टेन्डेड ब्लाडर ।
- ४ प्रेग्नेन्सीको बखतमा युटेरस ।

लेफ्ट इन्गुइनेल रिजतमा—

- १ कोलनको सिग्माइड फ्लेक्सर ।

ष्ट्रम्याकको बयान ।

यो डाइजेस्सन गर्ने पैहा अर्गान हो । यो आलिमेन्टरी केना-

लको डाइलेटेड पोर्सन हो, येस्को आकार पाइरीफरम हुन्छ । यो आफ्नै कार्भ भै रहन्छ, येस्को वेस राउन्ड हुन्छ र लेफ्ट साईडमा रहन्छ । यो एम्याक आवूडोमेनको आन्टीरियर वालको बीहाईन्डमा र लीभर र डायाफारमको विनीथमा र ट्र्यान्सभर्सकोलनको आवभमा रहन्छ, येस्को अपरवर्डर कन्केभ हुन्छ । नाम, लेसर-कार्भेन्चर, येस्को लोवरवर्डर कन्भेक्स हुन्छ । नाम, ग्रेटरकार्भेन्चर भन्छन् । येस्को लेफ्ट येक्सट्रिमिटीको नाम, कार्डियाक येन्ड । येस्को स्माल राईट येक्सट्रिमिटीको नाम, पाइलोरिक येन्ड । भन्छन् ।

येरको पोजिशन—

यो लेफ्ट हाइयो कन्ड्रियाकर येपिग्याष्ट्रिक रिजनमा रहन्छ ।

येस्को अरिफिस २ हुन्छ—

१ कार्डियेक अरिफिस । दोस्रो नाम, इस्वोफेजियाल अरिफिस भन्छन् । यो इस्वोफेगसको साथ मील्छ र लेफ्ट दिग्मा रहन्छ ।

२ पाइलोरिक अरिफिस । यो डिग्रेडिनामको साथ मील्छ र राईट दिग्मा रहन्छ । यो अरिफिसमा १ भाल्व रहन्छ । नाम, पाइलोरास भन्छन् ।

यो एम्याक १० देखी १२ इञ्च लामो हुन्छ । ४ देखी ५ इञ्च चौडाई हुन्छ ।

एम्याकको येक्सप्यान्ड पोर्सनलाई फन्डास भन्छन् ।

एम्याकको कनेक्सन—

कार्डियकयेन्ड । इस्वोफेगसको साथ डायाफारमको ग्याष्ट्रो-फ्रेनिक लीगामेन्टको साथ र ग्याष्ट्रोस्लीनिक वोमेन्टाम दीयेर स्लीनको साथ मील्छ ।

पाइलोरिकयेन्ड । आब्डोमेनको वालको साथ र लिभरको आन्डर सर्फेसको साथ मील्छ ।

येस्को आन्टीरियेर सर्फेस, अपवार्ड र फर्वार्डमा रहन्छ र आब्डोमेनको वालको साथ डायफारमको साथ र लिभरको लेफ्ट लोवको आन्डर सर्फेसको साथ मील्छ ।

येस्को पोष्ठीरियेर सर्फेस, डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा जान्छ । डायफारम, स्लीन, प्यानक्रियास, आवाटी, भिनाकाभा र खलार प्लेक्ससको साथ मील्छ ।

येस्को सुपीरियेर वर्डर, स्माल वोमेन्टम दीयेर लिभरक साथ मील्छ ।

इन्फोरियेर वर्डर ग्रेट वोमेन्टमको साथ मील्छ ।

ष्टम्याकको

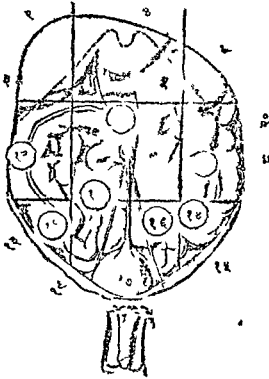
आर्टिजको नाम ।

- १ ग्याष्ट्रिक ।
- २ पाइलोरिक ।
- ३ राईट ग्याष्ट्रोपेपिल्लइक ब्रेञ्चेस ।
- ४ लेफ्ट ग्याष्ट्रोपेपिल्लइक ब्रेञ्चेस ।
- ५ भ्यासान्त्रिभिआ ।

धेरको नाभर्सको नाम—

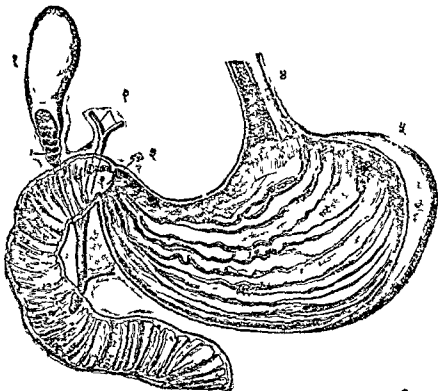
- १ राईट न्युमोग्याष्ट्रिक ।
- २ लेफ्ट न्युमोग्याष्ट्रिक नाभर्स ।
- ३ सिम्प्याथेटिक नाभर्स ।

- नं १८३ एवउमेन को रिजनस र तेसमे रहनेको चिस हर ।

- १ डायाफ्राम को निमित्त । २ निभार राईटल्लोव । ३ राइट हाईपो कग्निड्रयाक । ४ लेफ्ट लोव । ५ एपिगेस्ट्रिक । ६ लेफ्ट हाईपो कग्निड्रयाक । ७ लेफ्ट लाम्भार । ८ डिसेण्डि कोलान । ९ आम्बुलाइ कास । १० टानसभास कोलान । ११ रमल इन्टेस्टाईन । १२ राईट लाम्भार । १३ एसेण्डि कोलान । १४ लेफ्ट इगुनाल । १५ सिगमयड फ्लेक्सार । १६ हाईपोगास्ट्रिक । १७ ब्लाडार । १८ राइट इगुनाल । १९ सिजाम । २० स्पिन ।

नं १०४ छमाक र डिबोडिनाम को मिडकास मेम्ब्रेन वार्डेल
डाकटस कोसाथ ।

१ गल व्वाडार । २ डिपाटिक डाकट । ३ पाईलोरस । ४ इसी
फोगाम को मिडकास मेम्ब्रेन । ५ कार्डिया ।

स्माल इन्टेष्टाइनको वयान ।

यो २० फिट जत्ती लामो हुन्छ । आव्ढोमिनल क्याभिटीको सेन्ट्रल र लोवरपार्टसमा रहन्छ र पेल्विस्वय्याभिटीमा रहन्छ । येस्को आवभमा र साईडसमा, लार्ज इन्टेष्टाइन रहन्छ । येरको फ्रान्टमा, ग्रेट वोमेन्टम र आव्ढोमेन्को बाल रहन्छ ।

यो मेसेन्टेरिक दीयेर स्पाइन कलमको साथ मील्छ ।

• येस्को ३ पोर्सन्स हुन्छ—

१ डियोडिनाम ।

२ जीङ्युनाम ।

३ इलियाम ।

डियोडिनामको कुरा ।

यो १० इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो स्माल इन्टेष्टाइनको सर्ट र वाईडपार्ट हुन्छ र यो स्माल इन्टेष्टाइनमध्ये, फिक्स्डपार्ट हुन्छ । येस्को १ पार्टलाई पेरीटोनियामले काभार गर्छ । येस्को आकार हर्सु जस्तो हुन्छ । येस्को कन्भेक्स दीग राईट साइडमा रहन्छ । येस्को कन्केभ दिग लेफ्ट साइडमा रहन्छ र प्यान्क्रियासको हेड रहन्छ ।

येस्को पोञ्जिशन—

यो राईट हाइयो कन्डियाकर येपिग्याष्ट्रिक रिजनमा रहन्छ ।

यो ४ हिस्नाले बन्छ—

१ सुपोरियेर पोर्सन ।

२ डिस्ीन्डिड " ।

३ ट्र्यान्सभर्स पोर्सन ।

४ आसीन्डिड " ।

सुपीरियेर पोर्सन । दोखो नाम, फाष्ट पोर्सन । यो ३ इश्च लामो हुन्छ । यो मुभ गर्छ । येस्को आवभ र फ्रान्टमा, लिभरको काङ्क्रेट लोच र गलब्लाडर रहन्छ । येस्को वीहाईन्डमा, हेपेटिक आर्टरो, हेपेटिक डाक्ट र भिनापोर्टी रहन्छ ।

डिसोन्डिड पोर्सन । दोखो नाम, सेकेन्ड पोर्सन । यो ३ इश्च जत्ती लामो हुन्छ । यो गलब्लाडरको नेकदेखी डाउनवार्डदिग्मा, राईट किडनीको फ्रान्ट र थार्ड लाम्बर भाटिब्रासम्म पुग्छ । येस्को फ्रान्टमा, कोलनको राईट आर्च र मेसोकोलन रहन्छ । वीहाईन्डमा, राईट किडनी रिनलभेसल्स र इन्फीरियेर भीनाकाभा रहन्छ । येस्को इन्नरसाईडमा, प्यान्क्रियासको हेड र डाक्टस कम्प्युनिस्कलिडोकस रहन्छ ।

ट्र्यान्सभर्स पोर्सन । दोखो नाम, थार्ड पोर्सन, यो लड र न्यारो हुन्छ । यो थार्ड लाम्बर भाटिब्राको राईट साईडवाट शुरू भै स्पाइनको फ्रान्टवाट अपावर्ड र लेफ्ट साईडमा गै आब्डोमिनल आवाटाको लेफ्ट साईडसम्म पुग्छ । येस्को फ्रान्टमा, पेरिटोनियाम र सुपीरियेर मेसेन्टेरिक भेसल्स रहन्छ । येस्को वीहाईन्डमा, आवाटा, इन्फीरियेर भीनाकाभा र टायफारमको कुरा रहन्छ । येस्को आवभमा, प्यान्क्रियासको लोवरवर्ड रहन्छ ।

आसीन्डिड पोर्सन । दोखो नाम, फोर्थपोर्सन । यो १ वा २ इश्च हुन्छ । यो भाटिब्रलकलमको लेफ्ट साईडवाट, सेकेन्डला-

म्बरभार्तित्राको अपरवर्डरको लेभेलसम्म पुग्छ र जीज्युनाम हुन्छ ।
यैस्को फ्रान्ट र साईडसमा, पेरिटोनियाम रहन्छ ।

डियोडिनामको

भार्टरिजको नाम ।

१ हेपेटिक आर्टरीको पोडलोरिक ।

• २ प्यान्क्रियाटीको डियोडिनाल ब्रेञ्चेस ।

• ३ इन्फीरियर प्यान्क्रियाटीको डियोडिनाल ब्रेञ्चेस ।

येस्लाई सग्राई गर्ने नार्भको नाम—

१ सोलार प्लेक्सस ।

जीज्युनामको कुरा ।

यो स्माल इन्टेष्टाइनको बाकी रहेको भागको ५ भागको
२ भाग जत्ती हुन्छ । यो सेकेन्ड लाम्बरभार्तित्राको अपरवर्डरको
लेफ्ट साईडवाट शुरू भै डलियाममा तमाम हुन्छ । यो आम्बेला-
इकेल र लेफ्ट डलियाक रिजन्समा रहन्छ ।

इलियामको कुरा ।

यो स्माल इन्टेष्टाइनको बाकी रहेको भागको ३ भाग जत्ती
हुन्छ । यो आम्बेलाइकेल, हाइयोग्याष्टिक र राईट डलियाक
रिजन्समा रहन्छ । कोही २ मा पेलिभक रिजन्स पनि रहन्छ ।

जीज्युनाम र इलियामलाई सग्राई गर्ने भार्टरिज—

१ सुपीरियर मेसेन्टेरिक ।

जीज्युनाम र इलियामलाई सग्राई गर्न नार्भ—

१ सिम्प्याथाटिकको प्लेक्सस ।

लार्ज इन्टेष्टाइनको वयान ।

यो इलियाम तमाम भयाको ठाउँ देखी, येनाससम्म रहन्छ । यो ५ फिट जत्ती लामो हुन्छ जम्मा इन्टेष्टैनल केनाल को ३ खण्ड हुन्छ । यो स्माल इन्टेष्टाइनको वोरिपरिमा रहन्छ यो स्माल इन्टेष्टाइन भन्दा मोटो हुन्छ । यो राईट इन्गुइनल रिजनबाट शुरू भै राईट लाम्बर र हाइयोक्न्ड्रियाक रिजन्सबाट, लिभरको आन्डर सफेसमा जान्छ, फेरि यो येपिग्याष्टिक र आम्बिलाइकेल रिजन्सबाट, लेफ्ट हाइयोक्न्ड्रियाक रिजनमा पुग्छ, फेरि यो लेफ्ट लाम्बर रिजनबाट, लेफ्ट इलियाक फसीमा पुग्छ र सिग-माईड फलेक्सर भै पेल्विस भीत्र गै येनास हुन्छ र तमाम हुन्छ ।

यो लार्ज इन्टेष्टाइनको ३ हिस्सा हुन्छ ।

१ सिकाम ।

२ कोलन ।

३ रेक्टम ।

सिकामको कुरा ।

यो १ लार्ज थैलो जस्तो हुन्छ २ ३ इञ्च जत्ती डायामेटर हुन्छ, खोवास मासलको माथी रहन्छ र राईट इलियाक फसामा रहन्छ । पेरिटोनियामले काभार गर्छ, येस्को लोवर, इन्नर व्याकपार्टबाट, जुगाको आकार जस्तो ३ इञ्च जत्ती लामो १ प्रोजेक्सन हुन्छ । नाम, आपेन्डिक्स भर्मिफर्मीस भन्छन । येस्को मोटाई र ज हांसको प्वाखको फेदको दुडुरी जत्रो हुन्छ । यो कोही २ मा ६ इञ्चसम्म लामो हुन्छ । यो पेरिटोनियामको २ पत्रको बीचमा रहन्छ । यो सिकामको साथ १ अर्गिफिस भै मील्छ ।

इलियामको लीवरयेन्ड, लार्ज इन्टेष्टाइनको डन्नर र व्याकपार्दको साथ जाहॉ मील्ल अर्थात् सिकाम र कोलन मिलने ठाउमा २ भाल्व रहन्छ । नाम, इलियोसिक्याल भाल्व ।

कोलनको कुरा ।

येस्को ४ पार्ट्स हुन्छ—

- १ आसोन्डिड कोलन ।
- २ ट्रान्सभर्स " ।
- ३ डिसेन्डिड " ।
- ४ सिग्माइड फ्लेक्सर ।

आसोन्डिड कोलनको कुरा ।

यो सिकामको गुरु भयाको ठाउँदेखी अपवार्डदिग्मा जान्छ र लिभरको आन्डर सर्फेसमा र गलब्लाडरको राईट साइडसम्म पुग्छ र हेपेटिक फ्लेक्सर वन्छ । येस्को फ्रान्टमा, इलियामको कन्भल्युशन्स रहन्छ । वीहार्डेन्डमा, इलायाकस, काड्रेटस लम्बोरम र राईट किडनीको आउटर सर्फेस रहन्छ ।

ट्रान्सभर्स कोलनको कुरा ।

यो आब्डोमेनको राईटदेखी लेफ्टदिग्मा जान्छ र गलब्लाडर देखी स्प्लीनसम्म रहन्छ । यो येपिग्याष्ट्रिक, आम्बेलाई केल र लेफ्ट हाइयो कन्ड्रियाक रिजन्समा रहन्छ । ट्रान्सभर्स कोलन तमाम् भयाको ठाउँमा, स्प्लीनिक फ्लेक्सर हुन्छ । येस्लाई पेरिटो-नियामले काभार गर्छ । येस्को आवभमा, लिभर, गलब्लाडर, एम्या-

कको ग्रेट कर्भाचर र स्लीनको लोवरयेन्ड रहन्छ । वीलोमा, स्माल इन्टेस्टाइनस रहन्छ । आन्टीरियेरमा, ग्रेट वोमेन्टम र आक्डो सेनको चाल रहन्छ । पोष्टीरियेरमा, राईट किडनी, डियोडिनामको सेकेन्डपार्ट र ट्र्यान्सभर्स मेसो कोलन रहन्छ ।

डिसेन्डिङ कोलनको कुरा ।

यो लेफ्ट हाडयोक्न्ड्रियाक रिजनदेखी लाम्बर रिजनवाट, लेफ्ट इलियाक फसाको अपरपार्टसम्म पुग्छ र सिग्मायेड फलेक्सर हुन्छ । येस्को आन्टीरियेर र ल्याटास्याल सर्फेसलाई पेरिटोनियामले काभार गर्छ । येस्को वीहाईन्डमा, लेफ्ट फ्रास, लेफ्ट किडनी र क्वार्टेस लम्बोरम रहन्छ । फ्रान्टमा, षष्ठ्याकको १ पार्ट रहन्छ । इन्टरसाइडमा, लेफ्ट किडनीको आउटर वर्डर रहन्छ ।

सिग्माइड फलेक्सरको कुरा ।

यो लेफ्ट इलियाक फसामा रहन्छ र लेफ्ट स्पाक्रो इलियाक आर्टिकुलेशनसम्म गै रेक्टम हुन्छ ।

रेक्टमको वयान ।

यो सिग्माइड फलेक्सरदेखी येनाससम्म रहन्छ । यो ८ इञ्च जती लामो हुन्छ । यो लेफ्ट स्पाक्रो इलियाक आर्टिकुलेशनदेखी शुरू भै वोव्लिक भै डाउनवार्डदिग्मा, लेफ्ट साईडवाट राईट साईडमा जान्छ, फेरी यो स्पाक्राम र कक्सिसको लोवरपार्टको फ्रान्ट वाट गै येनासमा टर्मिनेट हुन्छ ।

येस्को ३ पोर्नस हुन्छ—

१ अपर पोर्सन ।

२ मिडिल ,, ।

३ लोवर ,, ।

अपर पोर्सन । लेफ्टस्पाक्रो इलियाक आर्टिकुलेशनदेखी शुरू भै स्पाक्रामको थार्डपिसको मिडिलसम्म पुग्छ । यो ४ इन्च जत्ती लामो हुन्छ । पेरिटोनियामले वेढेको छ । येस्को वीहार्डन्डमा, पाइरीफर्मीस र स्पाक्राल फ्लेक्सस रहन्छ । येस्को लेफ्ट साईडमा, लेफ्ट युरिटर, लेफ्ट इन्टर्नल इलियाक भेसलसको ब्रेञ्चेस रहन्छ । येस्को फ्रान्टमा, ब्लाडरको पोष्टेरियर सर्फेस, मेलमा रहन्छ । युरेटरको पोष्टेरियर सर्फेस, फीमेलमा रहन्छ ।

मिडिलपोर्सन । अपरपोर्सन तमाम भयाको ठाउँदेखी कक्सिसको टिपसम्म रहन्छ । यो ३ इन्च जत्ती लामो हुन्छ । येस्को आन्टीरियर सर्फेसको अपरपार्टमा मात्र, पेरिटोनियाम रहन्छ । येस्को फ्रान्टमा, ब्लाडरको वेस्को ड्याडुलरपार्ट रहन्छ र भेसिक्युलीसेमिनलिस, भ्यासाडिफारेन्सिया, मेलमा, प्रण्टको आन्डर सर्फेस र फीमेलमा, भेजाइनाको पोष्टेरियर वाल रहन्छ । येस्को ल्याटालदिग्मा कक्सिज्याल मासल रहन्छ ।

लोवर पोर्सन । कक्सिसको टिपदेखी येनाससम्म रहन्छ । यो १ इन्च जत्ती लामो हुन्छ, येस्मा पेरिटोनियाम छैन । येस्को फ्रान्टमा, प्रण्टेङ्गल्यान्डको फोरपार्ट युरिथाको मेम्ब्रेनसपार्ट र मेलमा, कर्पास स्पञ्जोशनको, वाल्व र फीमेलमा, भेजाइनाको पो-

कको ग्रेट कौर्भेचर र स्प्लीनको लोवरयेन्ड रहन्छ । वीलोमा, स्माल इन्टेष्टाइनस रहन्छ । आन्टीरियेरमा, ग्रेट वोमेन्टम र आब्डोमेनको चाल रहन्छ । पोष्टीरियेरमा, राईट किडनी, डियोडिनामको सेकेन्डपार्ट र टूथान्सभर्स मेसो कोलन रहन्छ ।

डिसेन्डिङ कोलनको कुरा ।

यो लेफ्ट हाइयोकन्ड्रियाक रिजनदेखी लाम्बर रिजनवाट, लेफ्ट इलियाक फसाको अपरपार्टसम्म पुग्छ र सिग्माइड फलेक्सर हुन्छ । यसको आन्टीरियेर र ल्याटास्प्याल सर्केसलाई पेरिटोनियामले काभार गर्छ । यसको वीहाईन्डमा, लेफ्ट फ्रास, लेफ्ट किडनी र क्लाइरेटस लम्बोरम रहन्छ । फ्रान्टमा, एम्ब्याकको १ पार्ट रहन्छ । इन्टरसाइडमा, लेफ्ट किडनीको आउटर वर्डर रहन्छ ।

सिग्माइड फलेक्सरको कुरा ।

यो लेफ्ट इलियाक फसामा रहन्छ र लेफ्ट स्पाक्रो इलियाक आर्टिकुलेशनसम्म गै रेक्टम हुन्छ ।

रेक्टमको बयान ।

यो सिग्माइड फलेक्सरदेखी येनाससम्म रहन्छ । यो ८ इञ्च जती लामो हुन्छ । यो लेफ्ट स्पाक्रो इलियाक आर्टिकुलेशनदेखी शुरू भै वोव्लिक भै डाउनवार्डदिग्मा, लेफ्ट साईडवाट राईट साईडमा जान्छ, फेरी यो स्पाक्राम र कक्सिसको लोवरपार्टको फ्रान्ट वाट गै येनासमा टर्मिनेट हुन्छ ।

येस्को ३ पोर्सन हुन्छ—

१ अपर पोर्सन ।

२ मिडिल ,, ।

३ लोवर ,, ।

अपर पोर्सन । लेफ्टस्पाक्रो इलियाक आर्टिकुलेशनदेखी शुरू भै स्पाक्रामको थार्डपिसको मिडिलसम्म पुग्छ । यो ४ ईञ्च जत्ती लामो हुन्छ । पेरिटोनियामले बन्नेको छ । येस्को वीहार्डन्डमा, पाइरीफर्मीस र स्पाक्राल फ्लेक्सस रहन्छ । येस्को लेफ्ट साईडमा, लेफ्ट युरिटर, लेफ्ट इन्टर्नल इलियाक भेसल्सको ब्रेञ्चेस रहन्छ । येस्को फ्रान्टमा, ब्लाडरको पोष्टीरियर सर्फेस, मेलमा रहन्छ । युटे-रसको पोष्टीरियर सर्फेस, फीमेलमा रहन्छ ।

मिडिलपोर्सन । अपरपोर्सन तमाम भयाको ठाउँदेखी कक्ससको टिपसम्म रहन्छ । यो ३ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । येस्को आन्टीरियर सर्फेसको अपरपार्टमा मात्र, पेरिटोनियाम रहन्छ । येस्को फ्रान्टमा, ब्लाडरको वेस्को ट्र्याङ्गुलर पार्ट रहन्छ र भेसिक्युलोसंमिनेलिस, भ्यासाडिफारन्सिया, मेलमा, प्रण्टको आन्डर सर्फेस र फीमेलमा, भेजाइनाको पोष्टीरियर वाल रहन्छ । येस्को ल्याटास्पालदिग्मा कक्सिजियाल मासल रहन्छ ।

लोवर पोर्सन । कक्ससको टिपदेखी येनाससम्म रहन्छ । यो १ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ, येस्मा पेरिटोनियाम छैन । येस्को फ्रान्टमा, प्रण्टेङ्गल्यान्डको फोरपार्ट युरिथाको मेस्ट्रेनसपार्ट र मेलमा, कर्पासस्पञ्जोशनको वाल्व र फीमेलमा, भेजाइनाको पो-

पीरियेर बाल रहन्छ । येस्को वीहाईन्ड र ल्याटास्यालमा, लीभेटर येनाई रहन्छ ।

लार्ज इन्टेष्टाइनको

आर्टिजको नाम ।

सुपीरियेर हेमरहयेडल आर्टरी ।

मिडिल " " ।

इन्फीरियेर " " ।

येस्को सङ्गाई गर्ने नाभर्स—

१ सिम्प्याथेटिक नाभर्सको प्लेक्सस ।

इन्टेष्टाइनम तमाम् ।

लिभरको वयान ।

यो राईट हाइयो कन्ड्रियाक र येपिग्याष्ट्रिक रिजन्समा रहन्छ । यो १ बोटा ठुलो ग्ल्यान्ड हो । येस्ले वाडलसिक्रेशन गर्ने काम दिन्छ र ब्लाट येहि ग्ल्यान्डवाट जादा, तेहि ब्लाटमा रहेको केही चीजलाई च्छेन्न गराउ छ । यो चाडल्डमा, येपिग्याष्ट्रियाम र लेफ्ट हाइयो कन्ड्रियाममा रहन्छ । यो लिभरको तौल ३ देखी ४ पाउन्ड्स हुन्छ, अर्थात् ५० देखी ६० औन्स हुन्छ । येस्को अपर सर्फेस । नाम, डायफ्रामेटी सर्फेस । यो कन्भेक्स हुन्छ । अपवार्ड र फर्वार्डदिग्मा जान्छ र स्मुथ हुन्छ । येस्को सास्पेन्सरी लीगामेन्ट चाहेक अरु ठाउँलाई पेरीटोनिग्रामले काभार गर्छ ।

यो डायाफारमको आन्डर सर्फेसमा र आब्डोमेनको वालको बीचमा रहन्छ । यो अपर सर्फेसमा २ लोब्स रहन्छ । नाम—

१ राईट लोब ।

२ लेफ्ट „ ।

राईट लोब, लार्ज र कन्भेक्स हुन्छ ।

लेफ्ट लोब, स्माल र फ्ल्याट हुन्छ ।

यो २ लोब्सको बीचमा सास्पेन्सरी लीगामेन्ट रहन्छ । नाम, ब्रड लीगामेन्ट ।

यो २ लोब्सको बीच र फ्रान्टमा १ नच छ । नाम, आम्बेलाइकल नच भन्छन् ।

यो लिभरको आन्डर सर्फेसको नाम, भिसिस्वाल सर्फेस भन्छन् । यो कन्भेक्स हुन्छ । यो डाउनवार्ड र व्याकवार्डवाट लेफ्ट-दिग्मा जान्छ । यो सर्फेस घृम्याक, डियोडिनाम, हेपेटिक फ्लेक्सर, राईट किडनी र राईट सुप्रारिनल क्याप्सुलको साथ मील्छ । यो सर्फेसलाई पेरीटोनियामले काभार गर्छ । गलब्लाडर रहेको ठाउँलाई पेरीटोनियामले काभार गर्दैन ।

लेफ्ट लोबको नाम, क्राडरेट लोब भन्छन् ।

राईट लोब र स्पिजियाल लोबको बीचमा १ स्माल लोब हुन्छ । नाम, कडेट लोब भन्छन् ।

लिभरको पोष्टीरियर सर्फेस, राउन्ड हुन्छ । राईट लोबको दिग्मा बर्ड र लेफ्टदिग्मा न्यारो हुन्छ । यसको पोष्टीरियर सर्फेसको धेरै हिस्सालाई पेरीटोनियामले काभार गर्दैन । यो सर्फेसको राईट

दिगको स्माल हिस्सालाई पेरीटोनियामले काभार गर्छ । पेरीटो-
नियामले काभार गरेको पोर्सन, डायफारमको साथ लागेको छ र
आवडोमेनको पोष्टीरियेर वालको साथ मील्छ ।

यो पोष्टीरियेर सर्फेसको सेन्टरमा, भाटिब्रल कलम र आ-
वार्टा र इन्फीरियेर भिनाकाभालाई १ डीप नत्र देखिन्छ ।

भिनाकाभाको फिसर र डाक्टस भिनोससको फिसरको
बीचमा स्पीजियाल लोब रहन्छ ।

यो लिभरको आन्टीरियेर वर्डर थिन र सार्प हुन्छ र येस्मा
१ नत्र रहन्छ ।

लिभरको राईट येक्सट्रिमिटी थिक र राउन्ड हुन्छ ।

येस्को लेफ्ट येक्सट्रिमिटी थिन र फ्लाट हुन्छ ।

लिभरको

लीगामेन्टको कुरा ।

यो ५ हुन्छन—

१. (नं.) लीगामेन्टमटेरिस । यो राउन्ड फाइबर्सकई हुन्छ ।
फिटसमा रहेको आम्बेलाइकस भेन, वोस्कुटारेटेट भै
'माने' तेस्को काम बन्द भै, यो लीगामेन्टमटेरिस बन्छ ।
२. (नं.) लङ्गीच्युडिनल लीगामेन्ट । दोस्रो नाम, ब्रड लीगामेन्ट ।
तेस्रो नाम, फ्याल्सीफारम लीगामेन्ट । चौथो नाम,
रास्पेन्सरी लीगामेन्ट भन्छन । यो आवभमा, डायफा-
रमको साथ र वीलोमा, येस्को फ्रान्टको नत्रदेखी लिभ-
रको पोष्टीरियेर येजसम्म लाग्छ । यो पेरीटोनियामको
२ लेयार्स मिली बन्छ ।

३. (नं.) ल्याटासाल लीगामेन्ट्स । यो २ हुन्छ । { १ राईट ।
१ लेफ्ट ।

*यो डायफारमको साइड्सदेखी लिभरको पोष्टीरियेर वर्डर सम्म लाग्छ ।

४. (नं.) करोनरी लीगामेन्ट । येस्ले लिभरको पोष्टीरियेर मार्जीनको साथ डायफारमलाई मीलाउ छ ।

५. (नं.) राउन्ड लीगामेन्ट । यो आम्बेलाइकसदेखी लिभरको आन्टीरियेर वर्डरको नचमा लाग्छ ।

लीगामेन्टमटेरिस वाहेक लिभरको अरु ४ लीगामेन्ट्स पेरिटोनियामको २ लेयार्स मिली बन्छ ।

लिभरको

फीसर्सको नाम ।

यो ५ हुन्छन्—

१. (नं.) आम्बेलाइकलफिसर । येस्मा आम्बेलाइकल भेनको वोव्बुटारेटेडपोर्सन रहन्छ ।

२. (नं.) फिसर आफ दी डाक्टस भिनोसस । येस्मा डाक्टस भिनोससको वाकी हिस्सा रहन्छ ।

३. (नं.) ट्र्यान्सभर्सफिसर । दोस्रो नाम, पोर्टल फिसर । येस्मा हेपेटिक डाक्ट र हेपेटिक आर्टरी, पोर्टल भेन र नाभर्स र लीम्फ्याटिक्स रहन्छ ।

४. (नं.) फिसर फर्दि गलब्लाडर । येस्मा गलब्लाडर रहन्छ ।

५. (नं.) फिसर फर्दि इन्फीरियेर भिनाकाभा । येस्मा इन्फीरियेर भिनाकाभा रहन्छ ।

लिभरको

लॉन्सको नाम ।

- १ राईट लोव ।
- २ लेफ्ट लोव ।
- ३ लोव्स काडरेटस ।
- ४ लोव्स स्पोजिलाई ।
- ५ लोव्स कडेटास ।

लिभरको

भेसन्सको नाम ।

- १ हेपेटिक आर्टरी ।
- २ हेपेटिक भेन ।
- ३ पोर्टल भेन ।
- ४ हेपेटिक डाक्ट ।
- ५ लिम्फ्याटिक्स ।

धेसको पोजिशन—

- १ हेपेटिक डाक्ट, राईटमा रहन्छ ।
- २ हेपेटिक आर्टरी, लेफ्टमा रहन्छ ।
- ३ पोर्टल भेन, येहि २को बीच र वीहाईन्डमा रहन्छ ।
- यो ३ चीजलाई येरिचोलार टिस्युले घरावर वेहेको छ । ये वेहेको टिस्युलाई क्याप्सुल आफ ग्लाडसन भनिन्छ । लिभर भी यैही हिसापसँग रहन्छ ।

हेपेटिक भेन्स, हेपेटिक आर्टरी, पोर्टल भेनको टार्मिने-

शून हुने ठाउँवाट लिभरभीत्र क्यापिलेरिजवाट शुरू हुन्छ र
३ ठुलो भेन्स भै इन्फीरियर भीनाकाभा वन्छ ।

लिभरको

नाम्सको नाम ।

- १ सिम्प्याथेटिकको हेपेटिक ग्लेक्सस ।
- २ न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ ।
- ३ राईट फ्रेनिक ।

लिभरवाट

पित्त नी सरफ गर्न काम दिनेको यन्त्रहरूको नाम ।

१. (नं.) हेपेटिक डाक्ट । यो वाइलत्रयापिलारिज मिली २ डाक्टस भै लिभरको ट्र्यान्सभर्स फिसरवाट निस्कन्छ ।
२. (नं.) गलब्लाडर । यो पित्त रहने थैली हो । लिभरको राईट लोवको आन्डरसर्फेसमा जो फसा छ, तेसैमा रहन्छ । यो ४ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । १ इञ्च जत्ती चौडाई हुन्छ । येस्मा ८ देखी १० ड्रामसम्म पित्त रहन्छ । यो गलब्लाडर ३ हिस्साले वन्छ । नाम—
 - १ फन्डस ।
 - २ वाडी ।
 - ३ नेक ।
३. (नं.) सिष्टिक डाक्ट । यो १३ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो हेपेटिक डाक्टको साथ मील्छ, येसवाट गलब्लाडरको पित्त निक्कन्छ ।

४. (न.) डाक्टस कम्युनिस्कलिडोकस । यो ३ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । सिष्टिक र हेपेटिक डाक्ट मील्दा चन्छ । यो डियोडिनामको डिसीन्डिड पोर्सनको इन्नर साईडमा वोपुन गर्छ ।

प्यान्क्रियामको वयान ।

यो १ लङ्ग ग्ल्यान्ड हो । येस्को राईट येक्सट्रिमिटी ब्रड हुन्छ । नाम, हेड र १ ठुलो वाडी हुन्छ । यो हेड र वाडीको बीचमा १ कन्सट्रिक्टेड पोर्सन हुन्छ । नाम, नेक भन्छन् । येस्को लेफ्ट येक्सट्रिमिटी सानु हुन्छ । नाम, टेल भन्छन् । यो आब्डोमेनको पोष्टीरियर वालको ट्र्यान्सभर्सदिग्मा रहन्छ र येपिग्माष्टिक र लेफ्ट हाइयो कन्ड्रियाक रिजन्सको पछाडीमा रहन्छ । यो ६ इञ्च देखी ८ इञ्चसम्म लामो हुन्छ । १ इञ्च जत्ती गजकोदिग्मा रहन्छ । ३ देखी १ इञ्चसम्म थिक हुन्छ । २ देखी ३ इञ्चसम्म तौल हुन्छ ।

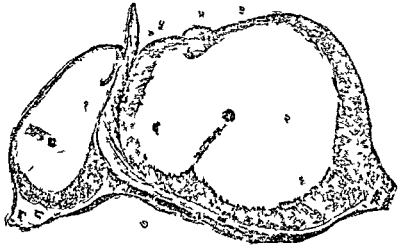
येस्को फ्रान्टमा, एम्ब्याक र स्माल वोमेन्टम रहन्छ ।

बीहाईन्डमा, आवार्टा र इन्फीरियर भीनाकाभा, मेसेन्टेरिक भेसल्स, डायाफ्रामको क्रुरा, स्प्लीनिक भेन, लेफ्ट किडनी र लेफ्ट रिनल भेसल्स रहन्छ ।

येस्को अपरवर्डरमा, डियोडिनामको फाष्टपार्ट, हेपेटिक आर्टरी र स्प्लीनिक भेसल्स रहन्छ ।

लोवर पार्टमा, डियोडिनामको थार्डपार्ट र मेसेन्टेरिक भेसल्स रहन्छ ।

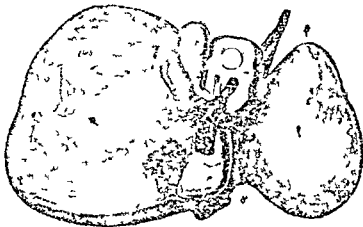
न १०५ लिभार आपार सार्फेस ।

१ लेफ्ट लोव । २ राइट लोव । ३ एण्टरियारवडार । ४ गल
वुडार । ५ राउण्ड लिगामेण्ड । ६ ब्रड लिगामेण्ड । ७ करीनारि
लिगामेण्ड । ८ लेफ्ट इनटार्नल लिगामेण्ड । ९ राइट लेटाराललिगामेण्ड

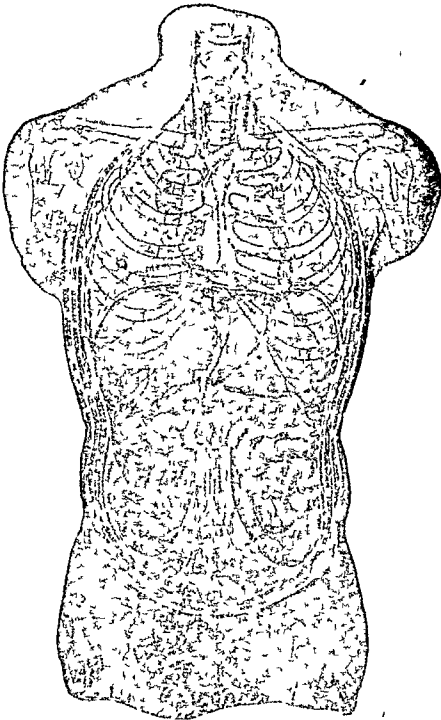
(७८० क)

न १०६ लिभार आण्डार सार्फेस ।

१ लेफ्ट लोव । २ राइट लोव । ३ ग्रामुल्लार्डकान भेन । ४
डाफटास भिनोसाम । ५ इनफिरियार भेना फेमा ।

नं० १०७ थोरासिक र एवडमिनाल भिसेरा को नक्सा ।

येस्को टेल । स्लीनको आन्टीरियर सर्फेसको लोवरपार्टमा
तील्छ ।

येस्को हेड । डियोडिनामको साथ मील्छ ।

प्यानक्रियासको.

हाफ्टको नाम ।

प्यानक्रियाटिक टिकडाक्ट भन्छन् । दोस्रो नाम, केनाल
आफे टिसनाग । यो डाक्टस कम्प्युनिस्कलिडोकसको साथ मिली
डियोडिनामको सेकेन्डपार्टमा जोड्नु गर्छ ।

प्यानक्रियासको आर्टरिज ।

- १ स्लीनिक आर्टगे ।
- २ प्यानक्रियाटिकोडियोडिनाल ।
- ३ सुपीरियर मेसेन्टेरिक आर्टरिज ।

येस्को नाभस—

- १ स्लीनिक प्लेक्ससवाट आथाको ब्रेथेस ।

स्लीनको वयान ।

यो लेफ्ट हाइयोक्न्ड्रियाक र योपिग्याण्ट्रिक रिजन्समा रहन्छ
र एम्ब्याकको फन्डाम र डायफारमको बीचमा रहन्छ । यो १ बोटा
फ्ल्याट र सफ्ट ग्ल्यान्ड हुन्छ, तर येस्को डाक्ट छैन । येस्को रङ
नीलो र रातो मिश्रित भयाको हुन्छ ।

येस्को येक्सटर्नलमा, डायफारम रहन्छ ।

येस्को इन्टर्नलमा, घम्याकको कार्डियेकयेन्ड, लेफ्ट क्रास र प्यान्क्रियासको टेल रहन्छ ।

येस्को आत्रभमा, डायफ्रामको साथ मिलाउने सास्पेन्सरी लीगामेन्ट रहन्छ ।

वोलोमा, कष्टोकलिक लीगामेन्ट र स्प्लीनिक फ्लेक्सस रहन्छ ।

स्प्लीनमा, जाहॉवाट स्प्लीन भीत्र भेसल्स जान्छ । नाम, हाईलाम ।

स्प्लीनको आर्टरी ।

१ स्प्लीनिक आर्टरी ।

स्प्लीनको मार्स ।

१ सिम्प्याथेटिकको सोलर फ्लेक्ससको ब्रेञ्चेस ।

पेरिटोनियामको बयान ।

यो आवडोमिनल र पेलिभक्याभिटिजमा रहने भिसिराहरू लाई बेहने, १ सेरासमेम्ब्रेन हो । येस्को २ लैयर्स हुन्छ । नाम—

१ पेराइटल लेयार ।

१ भिसिस्वाल ,, ।

पेराइटल लेयार । आवडोमेन र पेलिभसको वाल्समा लाग्छ ।

भिसिस्वाल लेयार । आवडोमेन र पेलिभस भीत्र रहने अर्ग्यान्समा लाग्छ ।

यो पेरिटोनियाम । १ घोटा बन्द गरेको थैली जस्तो हो ।

यो मेलमा, पेरिटोनियामको कही खुला छैन ।

फिमेलमा, फ्यालोपियान ट्यूब्सको येक्सट्रिमिडिज । यो पेरिटोनियामको क्याभिडिज भीत्र बोपुन गर्छ ।

यो पेरिटोनियाम, आवडोमेनको मिडिल लाईनवाट शुरू भै राईटदिग्मा लाम्बर रिजनसम्म गै सिकामको हेड र भार्मी-फारम आपेन्डिक्सलाई वेही, आसीन्डिड कोलनको फ्रान्ट र साइडलाई पनी बेछ, कसै २ मा जम्मा कोलनलाई यो पेरिटोनियामले वेहिकन मेसोकोलन वन्छ । फेरी यो पेरिटोनियाम इन्वार्ड-दिग्मा गै राईट किडनीको आन्टीरियेरसर्फेसको लोवरपार्टलाई काभार गर्छ र डियोडिनामको थार्डपार्टको फ्रान्टलाई काभार गरी स्माल इन्टेष्टाइनको भेसल्सको फ्रान्टसम्म डाउनवार्डमा गै स्माल इन्टेष्टाइन्सलाई वेही, स्पाइनमा रहेको भेसल्सको पोष्टीरियेर सर्फेसलाई वेही, अपवार्डदिग्मा जान्छ र मेसेन्टेरिक वन्छ । फेरी यो स्पाइनवाट आउटवार्डदिग्मा, लेफ्ट किडनीको आन्टीरियेरसर्फेसको लोवरपार्टलाई वेही, सिग्माइड फलेक्सर र डिसेन्डिडकोलनसम्म गै आवडोमेनको वालको मिडिल लाइनसम्म पुग्छ ।

पेल्विसको पेरिटोनियाम, आवडोमेनको पेरिटोनियामको साथ मील्छ ।

यो पेल्विसको पेरिटोनियाम, रेक्टमको फाष्टपार्टलाई वेह्छ र मेसोरेक्टम वन्छ । फेरी यो रेक्टमको सेकेन्डपार्टको फ्रान्ट र साइडलाई वेही डाउनवार्डदिग्मा जान्छ र मेलको ब्लाडरको वेस र अपरपार्टसम्म पुग्छ । पेरिटोनियामको येहि ठाउँलाई रेक्टोभेसिक्युलपाउच भन्छन् । यो पाउचको २ दिग्वाट पेरिटोनियामको केहि हिस्सा वोव्लिटारेटेड हाइयोग्याष्ट्रिक आर्टरी र युरिटरको साथ मील्छ र ब्लाडरको पोष्टीरियेर फल्स लीगामेन्ट

बन्ध । फेरी यो पेरिटोनियाम, ब्लाडरको येपेक्सदेखी अपवाड्; दिग्मा आब्डोमेनको बालको आन्टीरियेरसम्म पुग्छ र युरेकस-लाई भीत्र राखी र तेस्को साथ मिली, ब्लाडरको आन्टीरियेर फल्स लीगामेन्ट बन्ध । फेरी यो ब्लाडरवाट वोव्बिटारेटेड हाइयोग्याष्ट्रिक आर्टरीको वाटो गरी, इलियाकफसामा जान्छ र ब्लाडरको ल्याटा-स्वाल फल्स लीगामेन्टस बन्ध ।

फीमेलमा । यो पेरिटोनियाम, रेक्टमको सेकेन्डपार्टको फ्रान्ट र साइड्सवाट भेजाइनाको पोष्टीरियेर बाल र अपरपार्टसम्म गै युटेरसको पोष्टीरियेरसफेंस, अपर सफेंस र आन्टीरियेर सफेंसवाट ब्लाडरमा पुग्छ ।

येही युटेरस र रेक्टमको बचीमा रहेको पेरिटोनियामको हिस्सालाई रेक्टो भेजाइनलपाउच । दोस्रो नाम, ल्गलासेसपाउच भन्छन् । फेरी यो पेरिटोनियाम, युटेरसको साइड्सवाट पेल्विसमा जान्छ र ब्रड लीगामेन्टस बन्ध । यो ब्रड लीगामेन्टको अपर वर्डरवाट फ्यालोपियान ट्यूब्स जान्छ । यो पेरिटोनियाम आब्डोमेनको अपरपार्टमा डायफारमको आन्डरसफेंसवाट लिभरको पोष्टीरियेरसफेंससम्म र ष्टम्याकको इस्वोफेजियाल वोमिडमा आटाच हुन्छ । फेरी यो फर्वार्डदिग्मा गै लिभरको अपरसफेंससम्म पुग्छ र लिभरको लीगामेन्टस बन्ध । फेरी यो लिभरको आन्टीरियेरवर्डरदेखी आन्डरसफेंसको ट्र्यान्सभर्सफिसरमा लाग्छ र येही लिभरको पोष्टीरियेरसफेंसवाट आयाको पेरिटोनियामको लैयारको साथ मिली, ष्टम्याकको माथीवाट जान्छ र स्माल वोमेन्टम बन्ध । दोस्रो नाम, ग्याष्ट्रोहेपेटिक वोमेन्टम, भन्छन् ।

फेरी यो लिभरको लञ्जीच्युडिनल फिसरवाट गलब्लाडर र लिभरको राईट लोवको आन्डरसफेसलाई र डियोडिनामको सेकेन्ड पार्टको फ्रान्टलाई बेह्री, राईटकिडनीको आन्टीरियर सफेससम्म जान्छ । यो पेरिटोनियाम, लिभरको लञ्जीच्युडिनल फिसरको लेफ्ट साईडवाट लिभरको लेफ्ट लोवलाई काभार गरी इस्वोफेगसको फ्रान्ट र लेफ्ट साईडदेखी, एम्याकको कार्डियक-येन्डको फ्रान्टवाट गै स्लीनलाई बेह छ र ग्याष्ट्रोस्लीनिक वोमेन्टम वन्छ । फेरी यो राईट किडनीको माथीवाट डिसेडिन्डकोलनलाई बेहन जान्छ र जाहॉवाट शुरू भयाको थियो सोही ठाउँमा मिल्न जान्छ । अर्थात् आवडोमेनको मिडिललाईनमा ।

लिभर, एम्याक र ट्र्यान्सभर्स कोलनको बीचमा पेरिटोनियामको १ ठो दोस्त्रा थैलो जस्तो देखीन्छ । यो दोस्त्रा स्पाक हो । यो फोरामेन आफ उडन्सलो दीयेर पेरिटोनियामको ठुलो क्याभिटीको साथ मील्छ र लार्ज वोमेन्टम वन्छ ।

वोमेन्टम भनेको पेरिटोनियामको २ लेयर्स मिली एम्याकको साथ मील्छ र वोमेन्टम वन्छ । यो ३ हुन्छन् । नाम—

- १ स्माल वोमेन्टम । दोस्रो नाम, ग्याष्ट्रोहेपेटिक वोमेन्टम ।
- २ लार्ज " । दोस्रो नाम, ग्याष्ट्रोकलिक " ।
- ३ ग्याष्ट्रोस्लीनिक वोमेन्टम ।

मेसेन्टेरिक भनेको पेरिटोनियामको २ लेयर्स मिली इन्टे-ष्टाइनको साथ मील्छ र आवडोमेनको पोष्टीरियर वालमा लाग्छ ।

पेरिटोनियामले वनेको

लीगामेन्ट्सको नाम ।

१. (नं) लीभरमा—

(क) सास्पेन्सरी लीगामेन्ट १

(ख) करोनरी लीगामेन्ट १

(ग) ल्याटास्याल लीगामेन्ट्स २

२. (न.) ब्लाडरमा—

(क) पोष्टेरियर फल्स लीगामेन्ट १

(ख) ल्याटास्याल फल्स लीगामेन्ट्स २

(ग) सुपोरियर फल्स लीगामेन्ट १

३. (न.) युटेरसमा—

(क) ब्रड लीगामेन्ट १

(ख) आन्टीरियर लीगामेन्ट्स २

(ग) पोष्टेरियर " २

४. (न.) स्त्रीनमा—

(क) लीगामेन्ट ।

फोरामेन आफ उडन्सलोघाट जाने चीज—

१ हेपेटिक आर्टरी ।

२ हेपेटिक डक्ट ।

३ पोर्टल भेन्स ।

४ सिष्टिक डक्ट ।

सिष्टिक डक्टको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

१ लेसर वोमेन्टस ।

- २ पोर्टल भेन ।
- ३ हेपेटिक आर्टरी ।
- ४ हेपेटिक डाक्ट ।

बीहाईन्डमा—

- १ इन्फीरियर मिनाकाभा ।

सायभमा—

- १ स्पिजिली ।
- २ कडेट लोव्स ।

बीलोमा—

- १ हेपेटिक आर्टरी ।
 - २ डियोडिनामको फाए पार्ट ।
- अर्ग्यान आफ् हाइजेसन तमाम् ।

थोस्त्राक्सको वयान ।

थोस्त्राक्सको क्याभिटी भीत्र, हार्टलाई बेहरे पेरिकार्डियाम र लङ्सलाई बेहरे प्लुरा रहन्छ । येस्को आकार र वाउन्डरो, एानार्नामको वयानमा लेखियाकी छ ।

थोस्त्राक्सको अपरवोमिडवाट त्रिकोरदेखी व्याकवार्डमा, एानार्नाहायेड र एानार्नाथाइरयेडमासल्स, थाइमसग्ल्यान्डको वाकी हिस्सा, ट्रेकिया, इस्वोफेगास र थोस्त्रासिक डाक्ट रहन्छ ।

येही अपर वोमिडको साईडसमा लङ्गसकोलाई मासल, इनोमिनेट आर्टरी, लेफ्ट कसन केरोटिड, लेफ्ट साबुक्लेभियान, इन्टर्नल म्यामरी र सुपीरियेर इन्टरकष्टल आर्टरिज, राईट र लेफ्ट इनोमिनेट भेन्स, इन्फीरियेर थाईरयेड भेन, न्युमोग्याष्ट्रिक कार्डियेक र फ्रेनिक, सिम्प्याथेटिक नाभर्स र फाष्टर्सल नाभर्सको आन्टीरियेर ब्रेञ्च र लेफ्ट रेकारेन्ट लेरिञ्जियाल नाभर्स र लाङ्गसको येपेक्स । येत्ती चीज थोस्याक्सको अपरवोमिडबाट जान्छ ।

पेरिकार्डियामको बयान ।

यो १ बोटा मेम्ब्रेनले बनेको स्पाक हो, येसभित्र हार्ट र हार्टबाट उठेको ठूलो ठूलो भेसल्सको शुरू भयाको ठाउँ रहन्छ । यो घानामको बीहाईन्डमा र लेफ्ट साईडको थाई, फोर्थ, फीफथ, सिक्स्थ र सेभेन्थ रिब्सको कार्टिलेजेसको बीहाईन्डमा रहन्छ । यो २ दिग्को प्लुरीको बीचमा रहन्छ ।

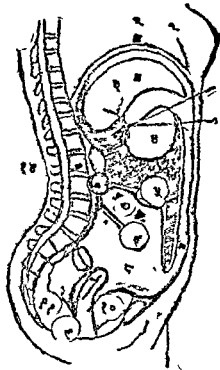
येस्को येपेक्स, अपवार्डदिग्मा जान्छ र हार्टको वेसबाट अरिजिन भयाको ठूलो भेसल्सहरूको २ इञ्चसम्म पनी यो पेरिकार्डियामले बेहेको छ ।

येस्को वेस, डायफारमको लेफ्टसाईडको सेन्ट्रलटेन्डनमा लाग्छ ।

येस्को फ्रान्टमा, थाइमसगल्यान्डको बाकी हिस्सा र लाङ्गसको सार्जीन्स रहन्छ ।

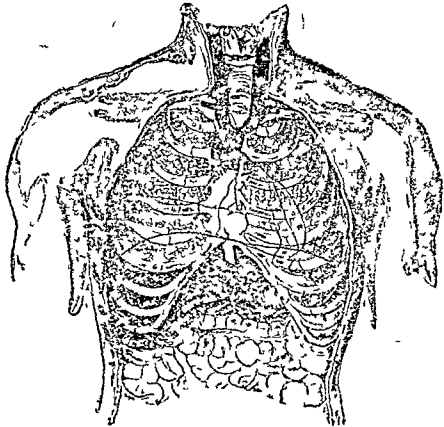
येस्को बीहाईन्डमा, ब्रन्काई, इस्लोफेगस, डिसीन्डिड आवाटी रहन्छ ।

न १०८ एबडमेन को भट्टिकाल सेक्सान गरि पेरियोनियाम
को रिफ्लेक्सान लाइ देखिब्य ।

१ प्लुरा । २ डायफ्राम । ३ लिभर । ४ एमाक । ५ डानस-
भास कोलान । ६ समल इनटेस टाइन । ७ मेसेण्ट्रि । ८ इन्टेरास ।
९ भिजाईना । १० वूडार । ११ रिकठाम । १२ फीरामिन अफ उद्गसली
१३ लेसार वोमेण्टाम । १४ स्पाइनाल कलम ।

नं १०६ थोराक्स की फ्रंट भिच्च ।

१ पाल्मोनारि अरिफिस । २ एवोर्टिक अरिफिस । ३ लेफ्ट अरिफिसलो भे गिट्टिकिल्लार अरिफिस । ४ राइट अरिफिसलो भे अरिफिस ।

येस्को ल्याटास्पालदिग्मा, प्लुरी, फ्रेनिक नार्भ र येसै नार्भकी साथ जाने भेसल्सहरू रहन्छ ।

हार्टको बयान ।

यो १ हलो मासलले बनेको अर्ग्यान हो, येस्को आकार कनिभ्याल हुन्छ । यो २ लाइसको बीचमा रहन्छ र येस्लाई पेरिकार्डियामले वेहेको छ । यो हार्टको बेसमा ठूलो वूट भेसल्सहरू मीलछ । यो हार्ट, पेरिकार्डियामको भीत्रमा लागेको छैन ।

हार्टको पोजिशन—

यो हार्ट वोत्रिक भै च्चेष्टभीत्र रहन्छ ।

येस्को बेस, अपवार्ड व्याकवार्ड र राईटदिग्मा रहन्छ र फीफथ र अट्थ डर्सल भाटिंवीको बीचको जगामा रहन्छ ।

येस्को येपेक्स, डाउनवार्ड फवार्ड र लेफ्टदिग्मा रहन्छ । लेफ्टदिगको फीफथ र सिक्स्थ रिक्सको कार्टिलेजेजको बीचको जगामा रहन्छ ।

लेफ्ट निष्ठको ३ इञ्च इन्नर साईडमा र १ इञ्च वोलोमा रहन्छ ।

यो हार्ट, घार्नामको लोवर टुथार्डसको बीहाईन्डमा र थोरै लेफ्ट साईडमा रहन्छ अर्थात् घार्नामको चौडाईको मिडिलवेखो राईटदिग्मा १ इञ्चसम्म, लेफ्टदिग्मा ३ इञ्चसम्म रहन्छ ।

येस्को आन्टीरियर सर्फेस, गउन्ड र कन्भेक्स हुन्छ र अपवार्ड र फवार्डदिग्मा जान्छ र राईट भेन्टीकलको धेरै हिस्सा र लेफ्ट भेन्टीकलको १ पाट वन्छ ।

येस्को पोष्टीरियेर सर्फेस फ्ल्याट हुन्छ । डायाफारमको ऊपर रहन्छ । येस्ले लेफ्ट भन्ट्रीकल वन्छ ।

हार्टको राईट वर्डर । लड, थिन र सार्प हुन्छ ।

हार्टको लेफ्ट वर्डर । सर्ट, थिक र राउन्ड हुन्छ ।

यो हार्टको सुपोरियेर भाग, सेकेन्ड लेफ्ट कष्टल कार्टिलेजको लोवरवर्डरदेखी थर्ड राईट कस्टल कार्टिलेजको अपरवर्डरसम्म रहन्छ ।

हार्टको साईज—

यो आडाल्टमा, ५ इञ्च लामो हुन्छ । येस्को चौडाई भाग ३ इञ्च जत्ती हुन्छ । यो २ इञ्च जत्ती थिक हुन्छ ।

घेरको लौल—

मेलमा, १० औन्सदेखी १२ औन्स हुन्छ । फिमेलमा ८ औन्सदेखी १० औन्स जत्ती हुन्छ ।

यो हार्ट मेलमा, वाडीको $\frac{१}{३}$ भाग जत्ती हुन्छ ।

यो हार्ट फिमेलमा, वाडीको $\frac{१}{४}$ भाग जत्ती हुन्छ ।

हार्टको

पार्सको कुरा ।

१ लक्ष्मीच्युडिनल नास्क्युलर सेप्टमले, हार्टलाई २ भाग गराउ छ । नाम—

१ राईट भाग ।

२ लेफ्ट „ ।

येही राईट र लेफ्ट भागको फेरी २।२ भाग हुन्छ र क्याभिटिज बनाउँछ ।

राईट र लेफ्टको अपर २ क्याभिटीजलाई अरिकल भन्छन् ।

• राईट र लेफ्टको लोवर २ क्याभिटीजलाई भेन्ट्रीकल भन्छन् ।

हार्टको राईटदिगलाई भिनस साइड्स भन्छन् । किनभने सारा शरीरको भिनसब्लाट सुपोरियेर र इन्फोरियेर भिनाकाभा र करोनरी साइनस दीयेर राईट अरिकलमा पुग्छ र तेसवाट राईट भेन्ट्रीकलमा जान्छ र तेसवाट पाल्मेनरी आर्टरी दीयेर लाइसमा गै सफा भै पाल्मेनरी भेन्सको वाटो गरी, हार्टको लेफ्ट साइडको लेफ्ट अरिकलमा पुग्छ र तेसवाट, लेफ्ट भेन्ट्रीकलमा गै आवाटा र तेस्को ब्रेञ्चेसवाट सारा शरीरमा जान्छ । आडाल्टको ब्लाटको सार्कुलेशन हुने ढाँचा येही हो ।

हार्टको सर्फसमा ४ ग्रुप्स हुन्छ—

२ अरिक्युलो भेन्ट्रीक्युलार ग्रुप्स ।

२ इन्टर भेन्ट्रीक्युलार " ।

राईट अरिकलको कुरा ।

यो अरिकल भन्दा थोरै लार्ज हुन्छ, बाल थिन हुन्छ । यो राईट अरिकलको क्याभिटीभीत्र २ औन्ससम्म ब्लाट अटाउ छ । यो २ पार्ट्सले बन्छ ।

१ साइनस भिनोसस ।

२ आपेन्डिक्स अरिक्युली ।

साइनस भिनोसस, १ लार्ज ४ कुने क्याभिटी हुन्छ र २ भिनीकाभिको बीचमा रहन्छ ।

आपेन्डिक्स अरिक्युलीको आकार डगको ~~झुँड~~ जस्तो

हुन्छ । 'साने' कुकुरको कान जस्तो । यो साइनस भिनोसस फर्वार्ड र लेफ्टमा रहन्छ ।

राईट अरिकलको इन्टर्नल सर्फेस स्मुथ हुन्छ ।

राईट अरिकलभित्र रहने चीजहरूको नाम—

१ सुपीरियर भिनाकाभाको वोमिड ।

२ इन्फीरियर भिनाकाभाको " ।

३ करोनरी साइनसको " ।

४ फोरामिना थ्रिस्साइको वाभिड्स ।

५ अरिक्युलो भेन्ट्रीक्युलार वोमिड्स ।

६ युष्टेसियान भाल्म ।

७ करोनरी " ।

८ आनुलास वाभेलिस । } यो २ थोक खाली फिटसक

९ फसा " । }

हार्टमा मात्र देखिन्छ ।

१० मास्कुलाई पेक्टिनियटार्ड ।

११ ट्र्युवर क्युलामलाउ येराई ।

राईट भेन्ट्रीकलको कुरा ।

येस्को आकार ट्र्याङ्गुलार हुन्छ । येस्को पोष्टीरियर वाल, से
ष्टम भेन्ट्रीक्युलो रामले चन्छ । येस्को अपर र इन्टर आङ्गलमा
१ पाउच रहन्छ । नाम, इन्फ्यान्डिक्युलाम । दोस्रो नाम कोनास
आर्टिरियोसस । येही ठाउँवाट पाल्मेनरी आर्टरी उठ्छ । यो राईट
भेन्ट्रीकलको क्याभिटीभित्र ३ औन्स जत्ती ब्लाट अटाउ छ ।

राईट भेन्ट्रीकलको भीत्र रहने चीजहरूको नाम—

- १ अरिक्कुलो भेन्ट्रीक्युलार वोमिङ्ग ।
- २ पाल्मेनरी आर्टरीको वोमिङ्ग ।
- ३ ट्राइकस्पिड भाल्भ ।
- ४ सेमीलुनर भाल्भ ।
- ५ कलाम्निकार्नी ।
- ६ कार्डिटेन्डिनी ।

लेफ्ट अरिकलको कुरा ।

यो राईट अरिकल भन्दा थोरै स्माल हुन्छ । यो २ चीजले बन्छ । नाम—

- १ साइनस ।
- २ आपेन्डिक्स अरिक्कुली ।

साइनसमा, पाल्मेनरी भेन्सको ब्लाट आउछ ।

आपेन्डिक्स अरिक्कुली । यो लेफ्ट अरिकलको फर्वाड र राईट साईडमा रहन्छ ।

लेफ्ट अरिकलमित्र रहने चीजहरूको नाम—

- १ पाल्मेनरी भेन्सको ४ वोमिङ्ग्स ।
- २ अरिक्कुलो भेन्ट्रीक्युलार वोमिङ्ग ।
- ३ मास्कुलाई पेक्टिनेटाई ।

लेफ्ट भेन्ट्रीकलको कुरा ।

येस्ले, हार्टको येपेक्स बन्छ । यो हार्टको अर्धेरेरियर स-

फेसको लेफ्ट साइडको थोरै पार्ट र पोष्टीरियेर सफेसको धेरै पार्ट्स वन्छ ।

लेफ्ट भेन्ट्रीफलमित्र रहने बीजहरुको नाम—

- १ अरिक्युलो भेन्ट्रीम्युलार वोमिङ्ग ।
- २ आवाटिक वोमिङ्ग ।
- ३ साईट्रूल भाल्भ ।
- ४ सेमीलुनर भाल्भस ।
- ५ कर्डिटेन्डिनी ।
- ६ कलाम्निकार्नी ।

हार्टको इन्टर्नल सफेसमा, जो थिन मेम्ब्रेन रहन्छ । तेस्को नाम, येन्डोकार्डियाम भन्छन् ।

हार्टलाई सम्झाई गर्ने आर्टरिजको नाम—

- १ आन्टीरियेर करोनरी आर्टरी । नाम, लेफ्ट करोनरी आर्टरी ।
- २ पोष्टीरियेर करोनरी आर्टरी । नाम, राईट करोनरी आर्टरी ।

वेस्को नाभसको नाम—

- १ कार्डियाक प्लेक्सस ।

लेरिड्सको बयान ।

यो अर्ग्यान आफ भयस हो, अर्थात् स्वर निकालने यन्त्र हो । यो नेकको फ्रान्ट र अपरपार्टमा र टाङ र हायेड वोनको वीलोमा र नेकको लार्ज भेसल्सको बीचमा रहन्छ ।

यो आवभमा, फेरिड्सको साथ बोपुन गरेको छ ।

यो स्निथीमा, ट्रेक्रियाको साथ मील्छ ।

यो लेरिड्सको मिडिलभाग, साक्कुटनियास हुन्छ । तेसलाई स्कीन र सर्भाइकल फ्यसियाले काभार गर्छ ।

येस्को २ दिग्मा, घानोहायेड र घानोथाइरयेडको इन्सर्सन र थाइरोहायेड र इन्फीरियर कन्स्ट्रक्टरको अरिजिन हुन्छ ।

यो नेकको मिडिल लाईनमा प्रोजेक्ट भै रहन्छ ।

लेरिड्सको आवभमा, बर्ड हुन्छ । वीलोमा, न्यारो हुन्छ ।

घीहाईन्ड र साईड्समा, फल्याट हुन्छ ।

लेरिड्सको

कार्टिलेजेजको नाम ।

यो ९ हुन्छ ।

३ जोडाको नाम—

- १ येरिटिनयेड कार्टिलेज २
- २ कर्निक्कुला लेरिड्सियास २
- ३ क्युनिआई फारम २

३ विजोडाको नाम—

- १ थाइरयेड कार्टिलेज १
- २ क्रीकयेड कार्टिलेज १
- ३ येपिगुटिस १

विजोडा, थाइरयेड कार्टिलेजको कुरा ।

यो लेरिड्सको अरु कार्टिलेजभन्दा लार्ज हुन्छ । येस्को मिडिल लाईनमा १ प्रोजेक्सन देखिन्छ । नाम, पोपाम् आडामि ।

यो फीमेलमा भन्दा, मेलको ज्यादा अग्लो देखिन्छ । यसको आउटर सर्फेसमा, एर्नाथाइरयेड र थाइरोहायेड मासलस, आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को इन्टर सर्फेस, थोरै कन्केभ हुन्छ र म्युकस मेम्ब्रेनले काभार गर्छ । येस्मा टुंग फलस भोक्वाल कर्डस र थाइरोयेरिनयेड र थाइरोयपिग्लटिडियाई मासलस लाग्छ ।

यो थाइरयेड कार्टिलेजको अपर वर्डरमा १ नच छ । नाम थाइरयेड नच । येस्मा थाइरोमेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

येस्को लोवर वर्डर, क्रीकयेड कार्टिलेजको साथ मील्छ र तेस्मा क्रीको थाइरयेड मेम्ब्रेन आटाचमेन्ट हुन्छ ।

यो थाइरयेड कार्टिलेजको पाष्टोरियेर वर्डरको २ दिग्मा २ गु-पोरियेर कर्नुवा रहन्छ र वीलोमा २ इन्फोरियेर कर्नुवा रहन्छ । यो पोष्टोरियेर वर्डरमा, एड्लोफेरिखियास र प्यालेटोफेरिखियासको इन्सर्जन हुन्छ ।

विजोहा, क्रीकयेड कार्टिलेजको कुरा ।

येस्को आकार रिडको आकार जस्तो हुन्छ । थाइरयेड कार्टिलेज भन्दा स्माल, थिक र प्ठुल हुन्छ । येस्ले लेरिडसको क्यामिटीको लोवर र व्याकपार्ट वन्छ ।

येस्को पोर्सन, २ । येस्को २ दिग्मा, क्री-
कोयेरिटिनयेड छ ।
येस्को पोर्सन, २ हुन्छ । येस्मा
येड क लाग्छ ।

येस्को लोवरवर्डर ट्रेकियाको अपर रिमको साथ फाइवर्स मेम्ब्रेनदीयेर सील्छ ।

येस्को अपरवर्डरमा, फ्रीकोथाइरयेड मेम्ब्रेन आटाच-मेन्ट हुन्छ ।

जोडा, येरिटिनयेड कार्टिलेजको कुरा ।

यो २ हुन्छ । फ्रीकोथाइर कार्टिलेजको अपरवर्डरमा र लेरिङ्गको व्याकमा रहन्छ ।

जोडा, कर्निभ्युला लेरिङ्गिसको कुरा ।

यो येरिटिनयेड कार्टिलेजको समीटमा लाग्छ ।

जोडा, फ्युनिआईफारम कार्टिलेजको कुरा ।

यो येरिटिनयेड कार्टिलेजको यंपेक्सवेखी येपिग्लटिसको साईडको बीचमा रहने म्युकस मेम्ब्रेनमा रहन्छ ।

विजोडा, येपिग्लटिसको कुरा ।

येस्को आकार लीपको आकार जस्तो हुन्छ । यो टाडको बीहाईन्डमा र लेरिङ्गको सुपीरियेर वोमिडको फ्रान्टमा रहन्छ । रेस्पिरेशनको बखत्मा, यो अपवार्डदिग्मा रहन्छ र येस्को फ्री येम्सटिमिटी टाडको वेस्को फवार्डदिग्मा काभर्ड भै रहन्छ । (डेस्लुटिशन 'माने' निल्ने)को बखत्मा लेरिङ्गको अपवार्डदिग्मा टाडको वेसको विनीथमा आई पुग्छ, तेस बखत्मा, यो येपिग्लटिस, डाउनवार्ड र व्याकवार्डदिग्मा गै लेरिङ्गको वोमिडलाई

क्लोज गर्छ । येस्को फ्रो येक्सट्रिमिटीज ब्रड र राउन्ड हुन्छ । येस्को आटाचमेन्ट भयाफो येक्सट्रिमिटी लछ र न्यारो हुन्छ र थाइर-ग्रेड कार्टिलेजको २ घेलिको घीचको आङ्गलमा लाग्छ ।

येस्को आन्टीरियेर सर्फेसको नाम, लिङ्गुयाल सर्फेस ।

येस्को पोष्टोरियेर सर्फेसको नाम, लेरिङ्गियास सर्फेस ।

लेरिङ्गको

लोगामेन्ट्सको नाम ।

- १ थाइरोहायडे मेम्ब्रेन ।
- २ फ्रोको थाइरग्रेड मेम्ब्रेन ।
- ३ ल्याटान्याल थाइरोहायडे लोगामेन्ट्स ।
- ४ हायोयेग्लटिक लोगामेन्ट ।
- ५ क्याप्टुलर " ।
- ६ थाइरोयेग्लटिक " ।
- ७ न.को ट्रेकियाल " ।

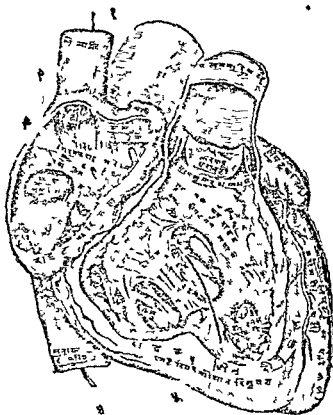
लेरिङ्गको

इन्टीरियेरको कुरा ।

येस्को सुपीरियेरमा, फलस भोक्क्यालस कर्ड्स रहन्छ । येस्को इन्फीरियेरमा, दु भोक्क्याल कर्ड्स रहन्छ । यो दु भोक्क्याल कर्ड्सको घीचको न्यारो फोसरलाई रिमाग्लटिडिम भन्छन । यो सुपीरियेर र इन्फीरियेर भोक्क्याल कर्ड्सको घीचको २ दिग्को जगालाई नाम, मेन्ट्रीकल आफ् दी लेरिङ्गस भन्छन ।

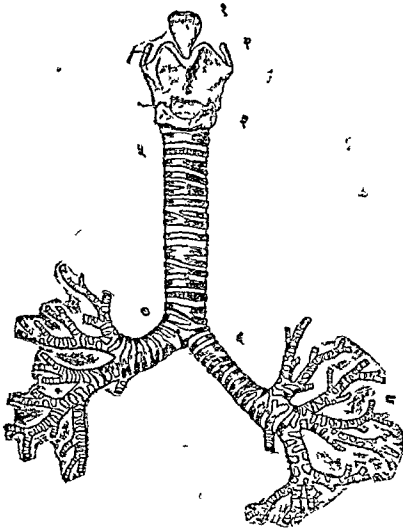
न ११० लेफ्ट अरिक्लि र भेष्टिकल काटि तेसिको

एष्टिरियार वीयाल रिमुभड भयकछ ।

१ सुपिरियार भिना केभा । २ फोरामिना थिक्सिडाइ । ३ टिड
वाकिंल अफ लीयार । ४ इनफिरियार भिना केभा । ५ अरिक्लिन्को
भेष्टिकल्लार वी पनि वाट त्रिसल पासड भयकछ ।

१११ लेरिक्स को कार्टिलेज चरु को फ़ण्ड भिउ ड़ेकिया
र ब्रंकाइ ।

१ एपिग्लोटिस । २ सुपिरियार कर्नूया । ३ इनेफिरियार कर्नूया
४ क्रिकयेड कार्टिलेज । ५ थाइरयेड कार्टिलेज । ६ लेफ़्ट ब्रंकास ।

लेरिड्सको मासल्ल, मासल्लको जगामा हेनु ।

लेरिड्सको

भार्टिजको नाम ।

१ सुपीरियेर थाईरयेड ।

२ इन्फीरियेर थाईरयेडको लेरिड्सियास ट्रेञ्चेस ।

येस्को नाभसको नाम—

१ सुपीरियेर लेरिड्सियाल ।

२ इन्फीरियेर लेरिड्सियाल ।

३ सिम्प्याथेटिकको फाइलामेन्ट ।

ट्रेकियाको वयान ।

येस्को दोस्रो नाम, उइन्डपाइप भन्छन । यो कार्टिलेज र मे-
म्ब्रेन ठे वनेको गोल टथुव हो । येस्को पोष्टीरियेर फल्याट हुन्छ ।
यो लेरिड्सको लोवरपार्टदेखी शुरू भै फोर्थ वा फीफथ डर्सल
भार्टिब्रोको लेभेलसम्म पुगी २ ब्रोन्काई हुन्छ र १।१ ब्रोन्काई
१।१ लाडमा जान्छ ।

यो ट्रेकियाको अरिजिन भयाको ठाउँ, सिन्स्य सर्भाइकल
भार्टिब्रोको लेभेलमा रहन्छ । यो ४ ३ इञ्च जती लामो र ३ इञ्च
देखी १ इञ्चसम्म गज हुन्छ ।

ट्रेकियाको रिलेशन ।

फ्रान्टमा—

१ आन्टीरियेर जुगुलर भेन ।

- २ थाइरयेड ग्ल्यान्डको स्थमास ।
- ३ इन्फीरियेर थाइरयेड भेन्स ।
- ४ एर्नोहायेड ।
- ५ एर्नोथाइरयेड मासल्स ।
- ६ सर्भाइकल फ्यसिया ।

धीहार्डिन्डमा—

- १ इस्त्रोफेगस ।

एयाटाग्यालमा—

- १ सर्भाइकल फेसिया ।
- २ कमन केरोटिड आर्टरी ।
- ३ थाइरयेड ग्ल्यान्ड ।
- ४ इन्फीरियेर थाइरयेड आर्टरी ।
- ५ इन्फीरियेर लेरिञ्जियाल नार्भ ।

ट्रेकियाको

थोन्याक्समा रहेको रिलेशन ।

थो पोर्सन थोस्वाक्सको थोरै लेफ्ट साईडमा रहन्छ ।

फ्रान्टमा—

- १ एर्नानको फाउ पिस ।
- २ थाइमसग्ल्यान्डको बाकी हिस्सा ।
- ३ लेफ्ट इनोमिनेट भेन ।
- ४ आर्च आफ दो आवार्टी ।
- ५ इनोमिनेट आर्टरी ।
- ६ लेफ्ट केरोटिड आर्टरी ।
- ७ डिफेकार्डियाक फ्लेक्सस ।

धीहार्न्डमा—

१ इस्वोऋगस ।

ह्यादान्यालमा—

१ प्लुरा ।

२ न्युमोग्याण्टिक नार्भ ।

ट्रेकिया १६ देखी २० सम्म कार्टिलेजको रिम्सले वन्छ ।

राईट प्रोक्कलको कुरा ।

यो वाइड र सर्ट हुन्छ । १ इश्च जत्तो लामो हुन्छ । फीफथ डर्सल भाट्टिब्राको लेभेलमाट राईट लाउमा जान्छ ।

राईट पल्मेनरी आर्टरी पैहू वीलोमा गै, फेरो फ्रान्टमा आउ छ ।

लेफ्ट प्रोक्कलको कुरा ।

यो स्माल र लट हुन्छ । २ इश्च जत्तो लामो हुन्छ । यो सिस्थ डर्सल भाट्टिब्राको लेभेलसम्म गै, लेफ्ट लाडको रुटमा जान्छ । यो आवार्टाको आर्चको विनोथमा रहन्छ र इस्वोऋगस, थोलासिक डाम्ट, डिमीन्डिट आवार्टालाई ऋस गरी जान्छ ।

ट्रेकियाको आर्टी—

१ इन्फोडिरेर थाई र येड आर्टरी ।

वेटको नार्भ—

१ न्युमोग्याण्टिक ।

२ सिम्प्याथाटिक नार्भ ।

प्लुराको वयान ।

१।१ लाङको येक्सटर्नल सर्फेसमा, प्लुरा भनेको सेरासमेन्ट्रेनले काभार गरी, लाङको रुटसम्म पुगी, फेरी थोस्वात्रसको इन्टरसर्फेसमा लाग्छ ।

लाङको सर्फेसलाई प्लुराको जुन पोर्सनले काभार गर्छ । नाम, प्लुरा पाल्मनेलिस । दोस्रो नाम, भिसिरल लेयार आफ प्लुरा भन्छन् ।

प्लुराको जुन पोर्सन, चेष्टको इन्टर साइडमा रहन्छ । नाम, प्लुरा कष्टेलिस । दोस्रो नाम, पेराडटल लेयार आफ प्लुरा ।

यैही २ लेयार्सको बीचको जगाको नाम, क्याभिटी आफ दी प्लुरा ।

चेष्टको मिडिलमा, २ प्लुरा मिल्दैन ।

मानिस आराम भयाको बखतमा, प्लुराको २ लेयार्स छोयेर रहन्छ ।

यो प्लुरा घार्नामदेखी शुरू भै आउटवार्डदिग्मा, कष्टल कार्टिलेज, रिक्सको इन्टरसर्फेस र इन्टरकष्टल मासल्सको मुनीवाट गै भाटिब्रोको बडिजको साइडसम्म पुग्छ र फेरी यो पेरीकार्डियामको साइडसम्म पुगी लाङको रुटको व्याकपार्टसम्म पुग्छ । येही ठाउँवाट पोष्टीरियेर मिडियास्टो नामको साईड दीयेर डायाफारमसम्म प्लुराको १ हिस्सा लाग्छ । नाम, लीगामेन्टाम लेटाम पाल्मोनिस भन्छ । फेरी यो प्लुरा, लाङको रुटवाट लाङको कन्भेक सर्फेस, समिट र वेसवाट गै पेरीकार्डियामको साईडवाट घार्नामको इन्टरसर्फेससम्म जान्छ ।

यो प्लुराले वीलोमा, डायाफारमको अपरसर्फेसलाई का-
भार गृह्ये ।

फ्रान्टमा, यो प्लुरा सेभेन्थ रिचको कष्टल कार्टिलेजसम्म
रहन्छ ।

चेष्टको साईडमा, यो प्लुरा नैन्थ वा टैन्थ रिब्ससम्म रहन्छ ।

बीहाईन्डमा, यो प्लुरा ट्वेल्थ रिब्ससम्म पुग्छ ।

'आवभमा, यो प्लुराको येपेक्स फाष्टरिचको मार्जिनदेखी
आवभमा १।२ इन्चसम्म रहन्छ ।

प्लुराको आर्टरिज—

१ इन्टरकष्टल आर्टरी ।

२ इन्टर्नल म्यामारी आर्टरी ।

३ मास्कुलो फ्रोनिक आर्टरी ।

४ थाइमिक ।

५ पेरिकार्डियाक, र

६ व्रोन्कियाल आर्टरिज ।

प्लुराको नाभस—

१ फ्रोनिक नाभस ।

२ सिम्प्याथेटिक नाभस ।

मिडियाष्टिनामको कुरा ।

यो प्लुरोको चेष्टभिन्न मिडिलमा रहने, बीचको जगालाई
मिडिआष्टाइनम भनीन्छ ।

येस्को फ्रान्टमा, घर्नाम र बीहाईन्डमा, स्पाइन रहन्छ ।

लाडूम बाहेक थोस्वाक्सको जम्मा भिसिरा । यो मिडिआ-
ष्टाइनमभिन्न रहन्छ ।

मिडिआष्टिनाम ४ भाग हुन्छ—

१. (नं.) सुपीरियेर मिडिआष्टिनाम । यो पेरिकार्डियामको आव-
भदेखो नेकको रुटको बीचको जगा हो ।
२. (नं.) आन्टीरियेर मिडिआष्टाइनम । यो पेरिकार्डियामको फ्रा-
न्टको र प्लुरीको बीचको जगा हो ।
३. (नं.) मिडिल मिडिआष्टाइनम । यसमा पेरिकार्डियाम र तेस्को
भीन्न रहने चीजहरू रहन्छ ।
४. (नं.) पोष्टीरियेर मिडिआष्टाइनम । यो पेरिकार्डियामको बी-
हार्डन्डमा रहन्छ ।

लाडूसको बयान ।

यो रेस्पिरेशनको अग्यन्स हो, यो २ हुन्छ । चेष्टको १।१
द्विगमा १।१ रहन्छ । २ लाडूसको बीचमा हार्ट र मिडिआष्टिनाम
भीन्न रहने चीजहरू रहन्छ । लाडूसको आकार कनिक्पाल हुन्छ ।

१।१ लाडूसका—

१ येपेक्न १

२ पेस १

३ वर्ड्स २

४ स्फेसेस २

येपेक्न फाष्टरिक्को १ इञ्च र १/२ इञ्च-आनभमा रहन्छ ।

वेस, बर्ड र कन्केभ हुन्छ । डायामारमको कन्भेक्स सर्जेसको आवभमा रहन्छ ।

येक्सटर्नल सर्फेस । दोस्रो नाम, थोस्वासिक सर्फेस । यो स्मुथ र कन्भेक्स हुन्छ र चेष्टको वालमा लाग्छ ।

इन्जर सर्फेस, कन्केभ हुन्छ । पेरिकार्डियामको कन्भेक्स सर्फेसमा छोयेर रहन्छ ।

येस्को पोष्टीरियेर बर्डर, राउन्ड र बर्ड हुन्छ । स्पाइनल कलमको साईडमा रहन्छ ।

येस्को आन्टीरियेर बर्डर, थिन र सर्प हुन्छ र पेरिकार्डियामको फ्रान्टपार्टलाई वोभारल्याप गर्छ ।

लेफ्ट लाड, स्माल हुन्छ र १ फिसरले २ लोव्समा डिभाइड हुन्छ । नाम—

१ अपर लोव ।

२ लोवर लोव ।

राईट लाड, लार्ज हुन्छ र २ फिसर्सले ३ लोव्समा डिभाइड हुन्छ । नाम—

१ अपर लोव ।

२ मिडिल ,, ।

३ लोवर ,, ।

लाडको

रुटको कुरा ।

लाडको रुट—

१ ब्रन्कियाल ट्यु ।

२ पल्मनरी आर्टरी ।

- ३ पाल्मनरी भेन्स ।
- ४ ब्रनूकियाल आर्टरी ।
- ५ ब्रनूकियाल भेन्स ।
- ६ पाल्मनरी ग्लेक्सस आफ नाभर्स ।
- ७ लिम्फ्याटिक्स ।
- ८ ब्रनूकियाल ग्ल्यान्स ।
- ९ घेरीवोलार टिस्यु । र
- १० प्लुराले वन्ड ।

राईट लाडको रुट । सुपीरियेर भिनाकाभा र आसीन्डिड आवाटांको वीहाईन्डमा रहन्छ र भिनाआजाइगस मेजरको वी-लोमा रहन्छ ।

लेफ्ट लाडको रुट । आर्च आफ दी आवाटांको विनीथमा र डिस्सीन्डिड आवाटांको फ्रान्टमा रहन्छ र फ्रेनिक नाभर्स र आन्टी-रियेर पाल्मनरी ग्लेक्सस । यो लेफ्ट लाडको फ्रान्टमा रहन्छ, न्टुमोग्याष्ट्रिक नाभर्स र पोष्टोरियेर पाल्मनरो ग्लेक्सस । यो लेफ्ट लाडको वीहाईन्डमा रहन्छ ।

१।१ लाडको रुटमा घीफोरदेखी व्याकवार्ड्स—

- १ पाल्मनरी भेन्स ।
- २ पाल्मनरी आर्टरी । र
- ३ ब्रोनूकस रहन्छ ।

राईट सार्डमा थायमदेखी डाउनवार्ड्स—

- १ ब्रोनूकस ।
- २ पाल्मनरी आर्टरी । र
- ३ पाल्मनरी भेन्स रहन्छ ।

लेफ्ट साईडमा भावभद्रेखी डाउनवार्ड्स—

- १ पाल्मनरी आर्टरी ।
- २ ब्रोन्कस । र
- ३ पाल्मनरी भेन्स रहन्छ ।

लाइसको बोयेट—

२ लाइसको जमागरी तौलगर्दा ५२ औन्स हुन्छ ।

राईट लाइको तौलगर्दा लेफ्टभन्दा २ औन्स बढ्ता हुन्छ ।

यो लाइस फिमेलको भन्दा, मेलको ज्यादा भारी हुन्छ ।

लाइसको साव्द्रयान्स—

यो स्पञ्ज जस्तो हुन्छ । यो लाइसको उपरमा हाथले थोक्दा

क्रीपिटेट गर्छ, लाइसको टुकुरा २ पारी पानीमा राखदा फ्लोट गर्छ । 'माने' उत्रने ।

लाइसलाई सझाई गर्न भेसल्स—

- १ पाल्मेनरी आर्टरी ।
- २ पाल्मेनरी भेन ।
- ३ ब्रोन्कियाल आर्टरी । र
- ४ ब्रोन्कियाल भेन ।

येस्को नाभर्स—

१ सिम्प्याथाटिक । र

२ न्युमोग्याष्ट्रिक नाभर्सवाट आयको आन्टीरियेर र पोष्टी-

रियेर पाल्मनरी प्लेक्सस ।

धाइरयेड्ज्यान्डको कुरा ।

येस्को डाम्ट छैन । यो ट्रेकियाको अपरपार्टमा रहन्छ ।

येस्को २ लोव्स २ दिग्मा रहन्छ । यो २ लोव्सलाई मिलाउने चीजलाई स्थमास भन्छन् ।

थाइमस ग्ल्यान्डको कुरा ।

येस्को पनी डाक्ट छैन । यो बालखको २ वर्षको उमेरसम्म बढ्छ । त्यहाँ पछी सुकदै जान्छ । यो फोर्थ कएल कार्टिलेजेजको लेभेलको अपवार्डदेखी थाइरयेड ग्ल्यान्डको लोवरवर्डरसम्म रहन्छ । येस्को २ लोव्स हुन्छ र त्यो २ लोव्सलाई मिलाउने चीजलाई स्थमास भन्छन् ।

थोन्याक्सको अर्ग्यान्स तमाम् ।

युरिनरी अर्ग्यान्सको वयान ।

येस्को भीत्र—

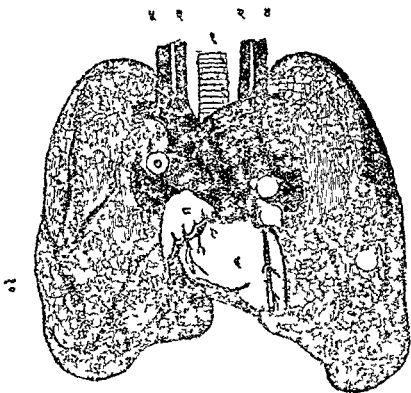
किड् निजको कुरा ।

यो २ हुन्छ । आब्डोमेनको व्याकपार्टको २ दिग्मा १।१ रहन्छ । यो किड्नीले, ब्लाटमा रहेको केही फाल्ने चीज युरिन गराई निकाल्छ ।

यो किड्नी, पेरिटोनियामको वीहाईन्डमा, फ्याट र येरी-वोलार चिस्युले बेहो राख्छ ।

यो किड्नी, ट्रेल्थडर्सल भाटिवाको अपरवर्डरको लेभेलदेखी थाईलाम्बर भाटिवाको लेभेलसम्म रहन्छ ।

नं ११२ हार्टर लास को फ्रूण्ड भिड ।

१ ट्रीकिया । २ लेफ्ट कमान केरटिड । ३ राइट कमान केरटिड ।
 ४ लेफ्ट इण्डार्नाल जुगुलार भेन । ५ राइट इण्डार्नाल जुगुलार भेन ।
 ६ हार्ट को राईट भेण्ट्रिकल । ७ सुपिरियार भेना कैभा । ८ हार्ट
 को राइट अरिक्ल । ९ लेफ्ट ना । १० राइट ला । ११ इन्फिरियार
 भेना कैभा ।

(८१५ क)

नं ११३ किडनिको भाटिकाल सेकसान ।

राईट किड्नी, लेफ्ट भन्दा केहो थोरै वीलोमा रहन्छ ।

यो किड्निज, डायफारम लोवरपार्टमा र क्वार्टरस लम्बो-रम र खोवास म्याग्नेस मासल्सलाई काभार गरेको फ्यासियाको उपर रहन्छ ।

राईट किड्नीको फ्रान्टमा, लिभरको राईट लोब, डियोडि-नामको डिसेन्डिङ पोर्सन र कोलनको हेपेटिक फ्लेक्सर रहन्छ ।

लेफ्ट किड्नीको फ्रान्टमा, एम्याकको फन्डस, प्यान्क्रिया-सको टेल र डिसेन्डिङ कोलन रहन्छ ।

किड्नी, ४ इन्ची लामो, २ वा २½ इन्च, चौडाई र १ इन्च थिक हुन्छ ।

किड्नीको तौल—

मेलमा, ४½ देखी ६ औन्ससम्म हुन्छ ।

फिमेलमा, ४ देखी ५½ औन्स हुन्छ ।

१।१ किड्नीको { आवभमा, सुप्रारिनल वाडी रहन्छ ।
वीलोमा, इलियामको क्रोष्ट रहन्छ ।

येस्को येक्सटर्नल वर्डर कन्भेक्स हुन्छ र आउटवार्ड र फ-वार्डदिग्मा जान्छ ।

येस्को इन्टर्नल वर्डर कन्केभ हुन्छ । येही वर्डरको सेन्टरमा १ फिसर हुन्छ । येस फीसरको नाम, हार्डलाभ भन्छन् । येसवाट प्रिनल भेसल्स किड्नीमा जान्छ । युरिटरभीत्रदेखी बाहर आउछ ।

यो रिनल भेसल्स र युरिटर १।१ किड्नीमा वीफोरदेखी व्याकवाइस ।

- १ रिनल आर्टरी ।
- २ रिनल भेन । र
- ३ युरिटार देखीन्छ ।

युरिटार दीयेर ब्लाडको साथ किडनी मील्छ ।

किडनीको ब्लाड भेसल्स—

- १ रिनल आर्टरी । र
- २ रिनल भेन ।

किडनिजको नाभर्स—

- १ रिनल प्लेक्सस ।

सुप्रारिल क्याप्सुलको कुरा ।

यो किडनीको, अपर येक्सट्रिमिटीमा रहन्छ । यो १ वोटो ग्ल्यान्ड हो । येस्को डाक्ट छैन ।

युरिटारको बयान ।

यो युरिटार १।१ किडनीबाट ब्लाडमा युरिनल ल्याउने ट्र्युक्स हो, यो युरिटार किडनीको, येक्सट्रिमिटी डाक्ट हो, यो १६ देखी १८ इन्चसम्म लामो हुन्छ ।

युरिटारको रिफ्लेक्सन—

क्राभेटमा—

- १ पेरिटोनियास ।
- २ स्पामेटिक भेसल्स ।
- ३ इलियास । राईट साईडमा मात्र ।
- ४ सिग्माइड फ्लेक्सर । लेफ्ट साईडमा मात्र ।

घोहार्वन्डमा—

- १ स्वोवास मांसल ।
- २ कमन डलियाक । वा
- ३ येक्सटर्नल डलियाक आर्टरी ।

इन्फीरियर मिनाकाभाको आउट साईडमा राईट युरिटर रहन्छ ।

• मेलमा, यो युरिटर, पेल्विसभिन्न, पेरिटोनियामको २ ले-
यार्सको बीचबाट र रेक्टोभेसिक्याल पाउचको साईडबाट, ब्लाडर-
को वेस र साइड्समा पुग्छ । येस्को साथसाथै डाउनवार्ड र फर्वाड-
दिग्मा, वोव्हीटारेटेड हाइयो ग्याष्ट्रिक, आर्टरीको वोलोवाट जान्छ
र भ्यास दी फारेन्सलाई क्रस गर्छ । फेरी यो युरिटार ब्लाडरको
वेस्को पोष्टीरियर आङ्गलमा गै ब्लाडरभिन्न वोपुन गर्छ ।

फिमेलमा, यो युरिटार, युटेरसको पोष्टीरियर लीगामेन्ट-
वाट गै सारभिन्स र भेजाइनाको अपरपार्टवाट गै ब्लाडरको वेस्को
पोष्टीरियरपार्टवाट गै ब्लाडरको भीन्न वोपुन गर्छ ।

युरिटारको आर्टरिज—

- १ रिनल आर्टरी ।
- २ स्पामेटिक " ।
- ३ इन्टर्नल डलियाक " ।
- ४ इन्फीरियर भेसिक्याल " ।

युरिटारको नाभर्स—

- १ इन्फीरियर मेसेन्टेरिक नाभर्स ।
- २ स्पामेटिक प्लेक्सस ।
- ३ पेल्विक प्लेक्सस ।

१ रिनल आर्टरी ।

२ रिनल भेन । र

३ युरिटार देखीन्छ ।

युरिटार दीयेर ब्लाडरको साथ किडनी मील्छ ।

किडनीको ब्लाड भेसल्स—

१ रिनल आर्टरी । र

२ रिनल भेन ।

किडनिजको नाभर्स—

१ रिनल प्लेक्सस ।

सुपारिल क्याप्सुलको कुरा ।

यो किडनीको, अपर येक्सट्रिमिटीमा रहन्छ । यो १ बोटा ग्ल्यान्ड हो । येस्को डाक्ट छैन ।

युरिटारको बयान ।

यो युरिटार १।१ किडनीबाट ब्लाडरमा युरिनल क्याउने ट्यूब्स हो, यो युरिटार किडनीको, येक्सक्रिटरी डाक्ट हो, यो १६ देखी १८ इन्चसम्म लामो हुन्छ ।

युरिटारको रिभेसन—

फाफ्टमा—

१ पेरिटोनियाम ।

२ स्पामेटिक भेसल्स ।

३ इलियाम । राईट साईडमा मात्र ।

४ सिग्माइड फ्लेक्सर । लेफ्ट साईडमा मात्र ।

धीहाईन्डमा—

- १ स्वीवास मासल ।
- २ कमन डलियाक । वा
- ३ येक्सटर्नल डलियाक आर्टरी ।

इन्फीरियेर मिनाकाभाको आउट साईडमा राईट युरिटर रहन्छ ।

• मेलमा, यो युरिटर, पेल्विसभिन्न, पेरिटोनियामको २ ले-
यार्सको बीचवाट र रेक्टोभेसिक्याल पाउचको साईडवाट, ब्लाडर-
को वेस र साइड्समा पुग्छ । येस्को साथसाथै डाउनवार्ड र फर्वार्ड-
दिग्मा, वोव्रीटारेटेड हाइयो ग्याष्ट्रिक, आर्टरीको वोलोवाट जान्छ
र भ्यास दी फारेन्सलाई क्रस गर्छ । फेरी यो युरिटार ब्लाडरको
वेस्को पोष्टीरियेर आङ्गलमा गै ब्लाडरभिन्न वोपुन गर्छ ।

फिमेलमा, यो युरिटार, युटेरसको पोष्टीरियेर लीगामेन्ट-
वाट गै सारभिन्स र भेजाइनाको अपरपार्टवाट गै ब्लाडरको वेस्को
पोष्टीरियेरपार्टवाट गै ब्लाडरको भीत्र वोपुन गर्छ ।

युरिटारको आर्टरिज—

- १ रिनल आर्टरी ।
- २ स्पामेटिक " ।
- ३ इन्टर्नल डलियाक " ।
- ४ इन्फीरियेर भेसिक्याल " ।

युरिटारको नाभर्स—

- १ इन्फीरियेर मेसेन्टेरिक नाभर्स ।
- २ स्पामेटिक ग्लेक्सस ।
- ३ पेल्विक ग्लेक्सस ।

पेलिभसको वयान ।

पेलिभसको क्याभिटी, लिनियाइलियो पेक्टिनिया र स्पाक्रामको प्रोमन्टरीको लेभेलको वीलोमा रहन्छ ।

पेलिभसक क्याभिटीको वाउन्डरिज ।

यीहाइन्डमा—

- १ स्पाक्राम ।
- २ कक्सिस ।
- ३ पाइरी फर्मीस मासल ।
- ४ ग्रेट स्पाक्रोसाइटिक लीगामेन्ट्स

क्रान्टर साइड्समा—

- १ २ दिगको प्युचिक । र
- २ स्क्रियाम र तेस्लाई काभार गरेको अवटुरेटर मासलस

आवभमा—

- १ यो आवडोमेनको क्याभिटीको साथ मील्छ ।

वीलोमा—

- १ पेलिभसक फ्यसियाको भिसिस्पाल लेयार ।
- २ ट्राङ्गुलार लीगामेन्ट ।
- ३ लिभेटर येनाई । र
- ४ कक्सिजियाई मासलस रहन्छ । र पेलिभसको आउट लेटलाई क्लोज गर्छ ।

पेलिभसको कन्टेन्स—

- १ युरिनरी ब्लाडर ।
- २ रेक्टम ।

३ स्माल इन्टेष्टाइनको थोरै कन्भल्युशन्स ।

४ मेल र फीमेलको जेनारेटिभ अर्ग्यान्सको थोरै हिस्सा रहन्छ ।

यो ४ चीजहरूलाई पेरिटोनियामको केही हिस्साले काभार गर्छ ।

ब्लाडरको बयान ।

यो युरिन रहने थलिया, मासल्स र मेम्ब्रेनले बनेको स्पाक हो । यो पेल्विसभिन्न प्युविकको वीहाईन्डमा रहन्छ । यो ब्लाडर, मेलको चाहिने, रेक्टमको फ्रान्टमा रहन्छ । फिमेलको चाहिने, युटेरस र भेजाइनाको फ्रान्टमा रहन्छ ।

इन्फ्याटमा, यो ब्लाडर आब्डोमेनमा रहन्छ । र अस्प्युविसको अपरवर्डरको आवभमा प्रोजेक्ट भै रहन्छ ।

आडाल्टमा, यो ब्लाडर प्युविसको वीहाईन्ड र पेल्विसभिन्न रहन्छ ।

मेलको भन्दा, फिमेलको ब्लाडर ट्र्यान्सभर्सदिग्मा ठुलो हुन्छ र धेरै युरिन अटाउ छ ।

ब्लाडरको ५ सर्फेस हुन्छ—

१ सुपीरियर सर्फेस ।

२ आन्टीरियर इन्फीरियर " ।

३ पोष्टीरियर " ।

४ ल्याटाल " । २

सुपीरियर सर्फेसको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, आब्डोमिनल सर्फेस भन्छन् । येस्लाई

पेरिटोनियामले काभार गर्छ । यो सर्फेसमा स्माल इन्टेष्टाइनस र सिग्माईड फ्लेक्सर फिमेलको युटेरस रहन्छ । यो सर्फेसको समिटमा युरेकस लाग्छ । यो युरेकस आम्बेलाईकससम्म ट्र्यान्सभर्स सेलिसफेसिया र पेरिटोनियामको बीचबाट जान्छ । येही युरेकसको २ दिग्मा हाइयो ग्याष्ट्रिक आर्टरीको वोव्वीटारेटेड पोर्सन रहन्छ ।

वान्डीरो इन्फीरियेर सर्फेसको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, प्युविक सर्फेस । यो सर्फेसलाई पेरिटोनियामले काभार गर्दैन । यो सर्फेसमा लिभेटरयेनाई, अब्दुुरटर इन्टारनाई, लाग्छ । यो ब्लाडर डिप्टेन्ड हुने बखतमा आव्ढोमेनको आन्टीरियेर वालमा लाग्छ । रेक्टो भेसिक्याल फेसियाले, येसलाई काभार गर्छ ।

पोष्टीरियेर सर्फेसको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, रेक्टल सर्फेस भन्छन् । यो सर्फेसको अपर पोर्सनलाई मेलमा, पेरिटोनियामको रेक्टो भेसिक्याल पाउचले काभार गर्छ । फिमेलमा युटेरो भेसिक्याल पाउचले काभार गर्छ । येही सर्फेसको लोवरपार्टमा १ रेक्टमको आन्टीरियेर वाल र मेलको भेसिक्युली सेमिनेलिस र भ्यासाडिफारेन्सिया रहन्छ ।

फिमेलमा ब्लाडरको वेस, सार्भिक्स, युटेराईको लोवरपार्ट र भेजाइनाको आन्टीरियेर वालको साथ लाग्छ ।

ट्याटास्याल सर्फेसको कुरा ।

येस्को वीहार्ड् र आवभमामात्र पेरिटोनियामले काभार
गर्छ । येही सर्फेसको २ दिग्वाट भ्यासडिफारेन्स जान्छ ।

ब्लाडरको येपेक्स, युरेकसको साथ मील्छ

ब्लाडरको वेस, दोखी नाम, फान्डस । यो फर्वार्ड र डाउनवार्ड ।

ब्लाडरको नेक, युरिथ्राको शुरूभयाको ठाउँको साथ मील्छ ।

ब्लाडरको लीगामेन्ट्स ।

१ ट्रु लीगामेन्ट्स । यो २ किसिमको हुन्छ ।

१ आन्टीरियेर ।

२ पोष्टीरियेर ।

यो रेक्टो भेसियाल फेसियाले वन्छ ।

२ फल्स लीगामेन्ट्स । यो ५ हुन्छ, पेरिटोनियामले वन्छ ।

पोष्टीरियेर २

ल्याटास्याल २

आन्टीरियेर १

ब्लाडरको

इन्टीरियेरको कुरा ।

ब्लाडरको वेसको इन्टरसर्फेसको साथ, जाहोँ युरिथ्राको अ-
ग्रीफिस मील्छ तेसैको वीहार्ड्मा १ ट्र्याङ्गुलार स्मुथ सर्फेस
हुन्छ । नाम, ट्राङ्गोन, येही ट्राङ्गोनको २ दिग्मा युरिटारको वोमिङ्ग
देखीन्छ । यो ब्लाडरको येपेक्समा १ उच्चा जगा देखीन्छ त्यो
प्रण्टेटले वन्छ ।

ग्लाडरको आर्टरिज—

मेलमा—

- १ सुपीरियेर भेसिक्याल आर्टरी ।
- २ मिडिल " " ।
- ३ इन्फोरियेर " " ।

फिमेलमा—

- १ सुपीरियेर भेसिक्याल आर्टरी ।
- २ मिडिल " " ।
- ३ इन्फोरियेर " " ।
- ४ युटेराइन ... " ।
- ५ भेजाइनल ... " ।

ग्लाडरको नाभर्स—

- १ सिम्प्याथेटिकको पेल्भिक ग्लेक्सस ।
- २ थार्ड र फोर्थ, स्पाक्राल नाभर्स ।

मेलको युरिथ्राको वयान ।

यो ग्लाडरको नेकदेखी मियेटस युरीनेरियेससम्म रहन्छ । पे-
निसको फल्याक्सिडण्टेट 'माने' इरेक्ट हुने वेलामा युरिथ्राको
२ ठाममा काभर्ड हुन्छ । इरेक्टभयाको वेलामा १ ठाममा काभर्ड
हुन्छ । यो युरिथ्रा ८।९ इञ्च लामो हुन्छ ।

वेस्को ३ पोर्सन्स हुन्छ—

- १ प्रण्टेटिक पोर्सन ।
- २ मेम्ब्रेनस " ।
- ३ स्पञ्जी " ।

प्रण्टेटिक पोर्सन, प्रण्टेट ग्ल्यान्डबाट जान्छ । यो $1\frac{1}{2}$ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । येही प्रण्टेटिक पोर्सनको फ्लोरमा १ न्यारो ल-
ञ्जीच्युडिन ठ रिज देखीन्छ । नाम, भेरुमन्टेनाम । येस्ले सिमेनलाई
व्याकवार्ड तर्फ ब्लाडरकोदिग्मा आउनदिन्न । यो भेरुमन्टेनामको
२ दिग्मा सानु फसा रहन्छ । नाम, प्रण्टेटिक साइनस, येसैमा
प्रण्टेट ग्ल्यान्डको डाक्ट वोपुन गर्छ । येही डाक्टको नजिकमा इ-
ज्याकुलेटरी डाक्टस् वोपुन गर्छ ।

मेम्ब्रेनस पोर्सन, प्रण्टेटको येपेक्सदेखी, कर्पास, स्पञ्ज्यो-
समको वाल्वसम्म रहन्छ ।

युरिथ्राको स्पञ्जी पोर्सन कर्पास, स्पञ्ज्योसम्भिन्न रहन्छ ।
यो ६ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो तमाम हुने ठाउँमा फसान्या-
भिकुलेरिस रहन्छ ।

मियेटस, युरिनेरिआस भनेको युरिथ्राको वोभिन्न पेनिसको
येपेक्समा रहन्छ ।

प्रण्टेट ग्ल्यान्डको कुरा ।

यो ब्लाडरको नेकको फ्रान्टमा र युरिथ्राको शुरूभयाको ठाउँ-
को वोरिपरीमा रहन्छ । यो पेलिभक क्याभिटीको भीन्न, सिम्फाइ-
सिस प्युविसको वीलो र वीहाईन्डमा डीप पेरीनियाल फेसियाको
पोष्टेरियेरमा र रेक्टमको आवभमा रहन्छ ।

येस्को वेस, ब्लाडरको नेकको अपवार्ड र व्याकवार्डमा रहन्छ ।

येस्को येपेक्स, डीप पेरीनियाल फेसियाको डाउनवार्ड र
फर्वाडमा रहन्छ ।

ब्लाडरको आर्टरिज—

मेलमा—

- १ सुपीरियेर भेसिक्याल आर्टरी ।
- २ मिडिल " " ।
- ३ इन्फोरियेर " " ।

फिमेलमा—

- १ सुपीरियेर भेसिक्याल आर्टरी ।
- २ मिडिल " " ।
- ३ इन्फोरियेर " " ।
- ४ युटेराइन ... " ।
- ५ भेजाइनल ... " ।

ब्लाडरको नाभर्स—

- १ सिम्प्याथेटिकको पेल्विक ग्लेक्सस ।
- २ थार्ड र फोर्थ, स्पाक्राल नाभर्स ।

मेलको युरिथ्राको वयान ।

यो ब्लाडरको नेकदेखी मियेटस युरीनेरियेससम्म रहन्छ । पे-निसको फल्याक्सिडडेटेट 'माने' इरेक्ट हुने बेलामा युरिथ्राको २ ठाममा काभर्ड हुन्छ । इरेक्टभयाको बेलामा १ ठाममा काभर्ड हुन्छ । यो युरिथ्रा ८।९ इञ्च लामो हुन्छ ।

येस्को ३ पोर्सन्स हुन्छ—

- १ प्रष्टेटिक पोर्सन ।
- २ मेम्ब्रेनस " ।
- ३ स्पञ्जी " ।

प्रष्टेटिक पोर्सन, प्रष्टेट ग्ल्यान्डवाट जान्छ । यो १½ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । येही प्रष्टेटिक पोर्सनको फ्लोरमा १ न्यारो ल-
ञ्जीच्युडिनल रिज देखीन्छ । नाम, भेरुमन्टेनाम । येस्ले सिमेनलाई
व्याकवार्ड तर्फ व्वाडरकोदिग्मा आउनदिन्न । यो भेरुमन्टेनामको
२ दिग्मा सानु फसा रहन्छ । नाम, प्रष्टेटिक साइनस, येसैमा
प्रष्टेट ग्ल्यान्डको डाक्ट वोपुन गर्छ । येही डाक्टको नजिकमा इ-
ज्याकुलेटरी डाक्टस् वोपुन गर्छ ।

मेम्ब्रेनस पोर्सन, प्रष्टेटको येपेक्सदेखी, कर्पास, स्पञ्जयो-
समको वाल्वसम्म रहन्छ ।

युरिथाको स्पञ्जी पोर्सन कर्पास, स्पञ्जयोसम्भित्र रहन्छ ।
यो ६ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो तमाम हुने ठाउँमा फसान्या-
भिकुलेरिस रहन्छ ।

मियेटस, युरिनेरिआस भनेको युरिथाको वोभिङ्ग पेनिसको
येपेक्समा रहन्छ ।

प्रष्टेट ग्ल्यान्डको कुरा ।

यो व्वाडरको नेकको फ्रान्टमा र युरिथाको शुरूभयाको ठाउँ-
को वोरिपरीमा रहन्छ । यो पेलिभक क्याभिटीको भीत्र, सिम्फाइ-
सिस प्युविसकी वीलो र वीहाईन्डमा डीप पेरीनियाल फेसियाको
पोष्टीरियरमा र रेक्टमको आवभमा रहन्छ ।

येस्को वेस, व्वाडरको नेकको अपवार्ड र व्याकवार्डमा रहन्छ ।

येस्को येपेक्स, डीप पेरीनियाल फेसियाको डाउनवार्ड र

फर्वाडमा रहन्छ ।

येस्को पोष्टोरियेर सर्फेस, रेक्टमको आवभमा रहन्छ ।

येस्को आन्टीरियेर सर्फेस, सिम्फाइसिस प्युविसको ३ इञ्च वीलोमा रहन्छ ।

येस्को ल्याटास्पाल सर्फेसलाई लिभेटर येनाई मासलल काभार गर्छ ।

यो प्रण्टेट ग्ल्यान्ड ट्रान्सभर्सदिग्मा, १ ३ इञ्ची, जत्ती लामो हुन्छ ।

येस्को ३ लोव्स हुन्छ—

ल्याटास्पाल लोव्स २ ।

मिडिल लोव १ ।

प्रण्टेट ग्ल्यान्डलाई युरिथ्राले पाफोरेट गरेको छ ।

प्रण्टेट ग्ल्यान्डको आर्टरिज—

१ इन्टर्नल प्युविक आर्टरी ।

२ भेसिकव्याल " ।

३ हेमर ह्येडल " ।

येस्को नाभर्स—

१ पेल्लिक प्लेक्सस ।

काउपास ग्ल्यान्डको कुरा ।

यो केराउको दाना जस्तो, २ दिग्मा १ १ हुन्छ । युरिथ्रालेको मेम्ब्रेनस पोर्सनको वीहाईन्डमा रहन्छ ।

वेनिसको कुरा ।

येस्को—

१ रुट ।

१ बाडी ।

१ येक्सट्रिमिटी हुन्छ ।

यो पेनिसको रुट, अस्प्युविस र स्कीयामको रेमाईको साथर कुरा दीयेर मील्छ । यो रुटको फ्रान्ट सिम्फाइसिस प्युविसको साथ सास्पेन्सरी लीगामेन्ट दीयेर मील्छ ।

यो पेनिसको येक्सट्रिमिटीको नाम, ग्ल्यान्सपेनिस भन्छन् । येसैमा १ अरिफिस रहन्छ । नाम, मियेटस, युरिनेरिस भन्छन् । यो ग्ल्यान्सपेनिसको वेसको राउन्डवर्डरलाई नाम, करोनाग्ल्यान्डिस भन्छन् । येस्को बीहाईन्डमा १ कन्सट्रिक्टेड पोर्सन छ । नाम, सार्भिक्स ।

यो ग्ल्यान्स पेनिसलाई काभार गर्ने, स्कीनलाई नाम, प्रीप्युस भन्छन् । दोस्रो नाम, फोर स्कीन । यो फोर स्कीन, जाहो ग्ल्यान्स पेनिसको साथ मिलेको छ, तेही ठाउँको नाम, फ्री नाम प्रीप्युसाई भन्छन् ।

यो पेनिसको बाडी रुट र येक्सट्रिमिटीको बीचमा रहन्छ ।

पेनिसको अपर सर्फेसको नाम, डर्साम भन्छन् ।

कर्पोराक्याभारनोसा र कर्पासस्पञ्ज्योसमले पेनिस वन्छ ।

कर्पासस्पञ्ज्योसमको शुरू भयाको ठाउँलाई वाल्व भन्छन् ।

कर्पोराक्याभारनोसा पेनिसको २ दिग्मा रहन्छ र पेनिसको

रुटसम्म पुगी २ दिग्मा २ कासपेनिस वन्छ ।

कर्पासस्पञ्ज्योसम, युरिथूलाई वेहरे रहन्छ र कर्पास क्याभारनोसाको मुनि रहन्छ ।

टेष्टिस र टेस्लाई काभार गर्ने चीजहरूको नाम ।

टेष्टिस भनेको २ स्याल ग्ल्यान्स हो, येसघाट स्पामेटेर जोवा तयार हुन्छ । यो टेष्टिसस्क्रोटमभिन्न रहन्छ । स्पामेटिक कर्डले सास्पेन्ड गर्छ ।

टेष्टिसको

काभारिङ्गसको नाम ।

१ स्कीन } यो २ले स्क्रोटम बन्छ ।
२ डारटस }

३ इन्टरकलमनर फेसिया । दोस्रो नाम, येक्सटर्नल स्पामेटिक फेसिया ।

४ क्रिम्याष्टरिक फेसिया ।

५ इन्फ्यान्डी व्युलीफारम फेसिया ।

६ ट्यूनिका भेजाइनेलिस ।

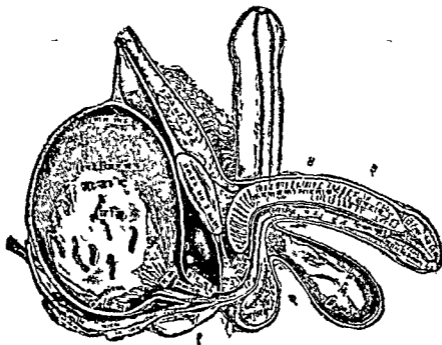
स्क्रोटमको कुरा ।

यो स्क्रोटमको मिडिल लाइनमा रेफी रहन्छ । स्क्रोटमभिन्न टेष्टिस र स्पामेटिक कर्डको पार्ट रहन्छ । यो स्क्रोटम स्कीनले बनेको १ पाउच जस्तो हो । यो स्क्रोटम इन्टेगुमेन्ट र डार्टसले बन्छ । यो डार्टस हुनाले, स्क्रोटमलाई बखत २ मा कन्ट्र्याक्ट गराउछ । यो स्क्रोटमको राईटहाफ भन्दा, लेफ्टहाफ केही लामो हुन्छ । येही हिसापले लेफ्ट स्पामेटिक कर्ड अलि लामो हुन्छ ।

इन्टरकलमनर फेसियाको कुरा ।

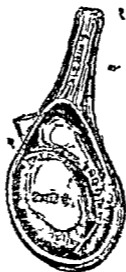
यो १ थिन मेम्ब्रेन हो, येक्सन्टर्नल आब्डोमिनल रिडको पिलार्सको मार्जीनघाट आउछ ।

नं ११४ ब्लाडर पेनिसर इउरेथ्राको भाटिकाल सेकसान

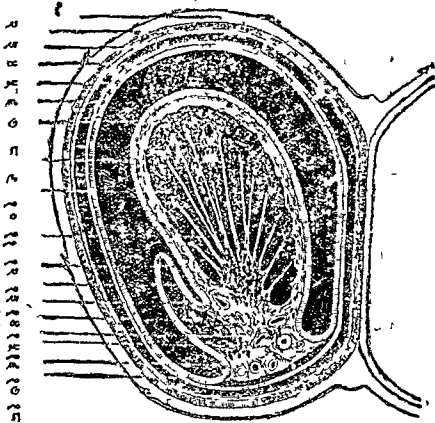
१ प्रष्टेटिक पोर्सान । २ मेमूनास पोर्सान । ३ इउरेथ्रा । ४ सासपेन्सारि लिगामेण्ट ।

न ११५ पसिसानमे रहके टिसटिस टिउनिका भेजाइनेलिस रिमुभड भयकाछ ।

१ स्पार्मेटिक कर्ड । २ टिउनिका भेजाइनेलिस को पयाराइटान लेयार । ३ कडलाइ भाटारि ।

नं ११६ स्क्रोटम को लेफ्ट साईड र लेफ्ट टेस्टिकल को ट्रान्सभर्स
सेक्शन टिउनिका भेजाइनेलिस को सगक डिस्ट्रिक्ट भयेकछ ।

१ स्किन । २ डार्ट'स । ३ एकष्टार्नाल स्मार्मेटिकफ्रासा । ४
क्रिमासट्रिक फ्रासा । ५ इन्फाण्डिबिलिकम फ्रासा । ६ पेराइटल
टिउनिका भेजाइनेलिस । ७ भिसारिल टिउनिका भेजाइनेलिस । ८
टिउनिका एलवुजिनिया । ९ टोटिकल को लोविल्ल । १० सेप्टम
११ मिडियेष्टाइनाम । १२ डिजिटल फसा । १३ स्मार्मेटिक भेन ।
१४ एपिडिडाइमिस । १५ भास डिफारेन्स । १६ भगसलाइ आर्टागि
१७ स्मार्मेटिक आर्टागि । १८ इष्टार्नाल मासकिउलार टिउनिक ।

• फिटसमा, यो टेष्टिस, आब्डोमेनको क्याभिटीमा पेरिटो-
नियामको वीहाईन्डमा रहन्छ ।

जनम हुनेको केही अगाडी यो टेष्टिस, इन्गुइनल केनालबाट
स्पामेटिक कर्डको साथ येक्सटर्नल आब्डोमिनल रिडको वाटो-
गरी स्क्रोटममा आउछ ।

क्रिम्याष्टरिक फेसिया र इन्फयान्डी व्युलम फेसियाको कुरा ।

• यो थिन हुन्छ र स्पामेटिककर्डलाई पनी वेछ ।

ट्यूनिका मेजाइनेलिसको कुरा ।

यस्ले टेष्टिसलाई काभार गर्छ । यो पेरिटोनियामबाट आ-
याको छ ।

येस्को २ पोर्सन्स हुन्छ—

१ भिसिस्वाल पोर्सन ।

२ पेराइटल " ।

भिसिस्वाल पोर्सनले, टेष्टिसको आउटर सर्कस र येपिडि-
डिमिसलाई काभार गर्छ ।

पेराइटल पोर्सन, टेष्टिसको वीलोमा र स्पामेटिक कर्डको
इन्नर साईडसम्म पुग्छ ।

यो टेष्टिसको अठ २ काभारिङ्गस हुन्छ—

१ ट्यूनिका आलव्युजिनिया ।

२ ट्यूनिका भ्यास्कुलोसा ।

टेष्टीकलको कुरा ।

टेष्टीकल १½ देखी २ इञ्चसम्म लामो हुन्छ ।

१ इञ्च चौडाई ।

१½ इञ्च थिक हुन्छ ।

येस्को वोजन ६ देखी ८ ड्रामसम्म हुन्छ । येस्को आकार वोभ्याल हुन्छ ।

येस्को पोष्टीरियेर वर्डरको आउटरयेजमा १ लड न्यारो, फल्याट चीज रहन्छ । येस्को नाम, येपीडिडिमास भन्छन् । येही येपीडिडिमिसको—

१ सेन्ट्रलपोर्सन रहन्छ । नाम, वाडी ।

१ अपरयेक्सट्रिमिटी छ । नाम, ग्लोवसमेजर । दोस्रो नाम, हेड ।

१ लोवरयेक्सट्रिमिटी छ । नाम, टेल वा ग्लोवसमाइनर भन्छन् ।

यो टेलको साथ भ्यासुडिफारेन्स मीलछ ।

यो येपीडिडिमिस १ डाक्ट हो । यो २० फिट जत्ती लामो हुन्छ ।

भ्यासुडिफारेन्स भनेको टेष्टिसको येक्सक्रिटरी डाक्ट हो ।

यो येपीडिडिमिसको साथ मीलछ । यो टेष्टिसको र स्पामेटिक क-

र्डको व्याकपार्टवाट र इन्टर्नल आब्डोमिनल रिडिवाट जान्छ ।

फेरी यो येपीग्याष्ट्रिक आर्टरीको आउटर साईडवाट वाङ्गो भै

येक्सटर्नल डलियाक भेसल्सलाई क्रस गरी पेलिभसभिन्न ब्लाडरको

साईडसमा पुग्छ । यो भ्यासुडिफारेन्स २ फिट जत्ती लामो हुन्छ ।

यो भ्यासुडिफारेन्स सेमिनेलिसको इन्टर वर्डरमा वोपुन गर्छ ।

भेसिक्युलो सेमिनेलिसको कुरा ।

यो मेम्ब्रेनले बनेको २ सानु पाउच हुन्छ । यो बूडरको वेस र रेक्टमको बीचमा रहन्छ । यसभित्र सिमेन रहन्छ । यो भेसिक्युलो सेमिनेलिस २३ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । भ्यासडिफारेन्स, येस्को आन्टोरियेर येक्सटिमिटीको साथ मीलछ र इज्याकुलेटरी डाक्ट वन्छ । यो इज्याकुलेटरी डाक्ट प्रष्टेटको वेसवाट गुरु भै साईनस पकुलेरिसको नजिकमा वोपुन गर्छ ।

स्पार्मेटिक कडको कुरा ।

यो स्पार्मेटिक कर्ड—

- १ स्पार्मेटिक आर्टरी ।
- २ आर्टरी आफ दी भ्यासडिफारेन्स ।
- ३ क्रिम्प्याटरिक आर्टरी ।
- ४ स्पार्मेटिक भेन्स ।
- ५ सिम्प्याथेटिकको स्पार्मेटिक ग्लेक्सस ।
- ६ पेल्विक ग्लेक्ससको फाइलामेन्ट्स ।
- ७ जेनिटोकुरल नार्भको जेनिटलब्रेश्व ।
- ८ भ्यासडिफारेन्स ।
- ९ येरिवोलार टिस्यु । र
- १० फेलिया ।
- ११ लिम्फ्याटिकसले वन्छ ।

यो स्पार्मेटिक कर्ड, इन्टर्नल आब्डोमिनलरिडदेखो, इन्गु-इनल केनालवाट र येक्सटर्नल आब्डोमिनलरिडवाट र प्युवि-सको फ्रान्टवाट स्क्रोटमभित्र टेष्टिकलको व्याकपार्टसम्म जान्छ ।

इन्गुइनल केनालको याउन्डरी ।

येस्को दोस्रो नाम, स्पामेन्टिक केनाल भन्छन् ।

यो इन्गुइनल केनाल १३ इञ्च जती लामो हुन्छ । इन्टर्नल
आब्डोमिनलरिडिदेखी येक्सटर्नल आब्डोमिनलरिडिसम्म रहन्छ ।

षोडार्न्डमा—

१ पेरिटोनियाम ।

२ ट्रान्सभर्ससेलिस फ्येसिया ।

३ कज्जवाइन्टेन्डनको इन्नर टु थार्ड ।

फ्रान्टमा—

१ इन्टर्नल वोव्लिकको आउटर थार्ड ।

२ येक्सटर्नल वोव्लिकको आपोन्युरोसिस ।

यो इन्गुइनल केनालको फ्रोर—

१ पोपार्डस लीगामेन्ट । र

२ ट्रान्सभर्ससेलिस फेसियाले बन्छ ।

येस्को रूप—

१ इन्टर्नल वोव्लिक ।

२ ट्रान्सभर्ससेलिस । र

३ आब्डोमेनको बाल ।

टेष्टिकलको सल्लाई गर्ने मार्टरी—

१ सुपरफिसियाल येक्सटर्नल प्युडिक ।

२ डीप येक्सटर्नल प्युडिक ।

३ सुपरफेसियाल पेरिनियाल ।

४ क्रिम्याष्टरिक आर्टरी ।

येस्को नाभ्स—

- १ इलियो इन्गुइनल नाभ्स ।
- २ सुपरफिसियाल पेरिनियाल ।
- ३ इन्फोरियर प्युडेन्डल ।
- ४ जेनिटोक्रुरल नाभ्सको जेनिटलब्रेञ्च ।

मेल अर्ग्यान्स आफ जेनरेशन तमाम् ।

फिमेल अर्ग्यान आफ जेनरेशनको बयान ।

यो २ किसिमको हुन्छ—

- १ येक्सटर्नल अर्ग्यान्स ।
- २ इन्टर्नल " ।

येक्सटर्नल अर्ग्यान्सहरूको नाम ।

१. (नं.) मन्स भेनेरिस। यो प्युविसको फ्रान्टको १ यमिनेन्स हो, येस्लाई हियारले काभार गर्छ ।
२. (नं.) लेविया मेजोरा । यो २ प्रमिनेन्ट फोल्ड्स हुन्छ । मोन्स भेनेरिस देखी पेरिनियामसम्म रहन्छ । येस्को येक्सटर्नलमा हियार रहन्छ । इन्टर्नल सर्फेसमा म्युकस मेम्ब्रेन रहन्छ ।

३. (नं.) लेबिया माईनोरा । दोखो नाम, निम्फी । यो म्युकस
मेम्ब्रेनको २ फोल्ड्स हो । यो क्लाइटोरिसदेखी शुरू
भै वीलोमा लेबियामेजोरामा तमाम हुन्छ ।
४. (नं.) क्लाइटोरिस । यो मेलमा जुन चीज पेनिस भयाको छ ।
फीमेलको क्लाइटोरिस तेस्तै हो । यो क्लाइटोरिस
आन्टीरियेर कमिसरको विनीथमा रहन्छ । २ लेबिया
मेजोरा फ्रान्टमा जाँहाँ मीट गर्छ, तेसै ठाउँको नाम,
आन्टीरियेर कमिसर भन्छन् । येही लेबिया मेजोरा
पोष्टीरियेरमा इन्टेगुमेन्टको साथ जाँहाँ मील्छ, तेस
ठाउँको नाम, पोष्टीरियेर कमिसर भन्छन् ।
- यो पोष्टीरियेर कमिसर र येनासको बीचको जगालाई
पेरिनियाम भन्छन् ।
- यो पेरिनियाम १ इञ्च वा १½ इञ्च लामो हुन्छ ।
- यो पेरिनियामको आन्टीरियेर येजलाई फोरसेट भन्छन् ।
यो फोरसेट र हाइमैनको बीचको जगालाई फसा
न्याभीक्युलेरिस भन्छन् ।
- हाइमैन भनेको १ ब्रमेम्ब्रेनले बनेको फोल्डले भेजाइ-
नाको वोमिङ्गलाई क्लोज गर्छ ।
- २ निम्फीको बीचमा र क्लाइटोरिसको आन्टीरियेर पार्टमा
भेष्टिव्युल रहन्छ । यो भेष्टिव्युलको व्याकपार्टमा
युग्थीको अरिफिस रहन्छ । नाम, मियेटस युरिने-
रियेस भन्छन् ।

५. (नं.) मियेटस युरिगेरियस क्लाइटोरिसको १ इञ्च लीकोला रहन्छ ।

६. (नं.) मियेटस युरिगेरियसको वोलोमा, भेजाइनाको अरिफिस देखिन्छ । यो भर्जीन 'माने' कन्ने अवस्थामा यो अरिफिसलाई हाडमेनले क्लोज गर्छ । यो हाडमेन राफचर भया पछि भेजाइनाको अरिफिसमा सानु २ उच्चा जगा देखिन्छ । नाम, क्यारानक्रयुलो, मार्टि-फर्मास भन्छन् ।

यो १ देखी ६ लम्बरसम्म लेखियाका चीजहरू जम्मालाई, भाल्मा । दोस्रो नाम, प्युडेन्डाम् भन्छन् ।

फीमेल युरिथा १ इञ्ची जत्ती लड हुन्छ । भेजाइनाको आन्टीरियेर वालमा रहन्छ ।

भेजाइनाको अरिफिसको नजिकमा ग्ल्यान्ड्स आफ वार्थ-लिन रहन्छ ।

इन्टर्नेल अर्ग्यान्सको नाम ।

१ भेजाइना ।

२ युटेरेस ।

३ फ्यालोपियान् ट्यूब्स ।

४ वोभारिज ।

५ लीगामेन्ट्स { १ युटेरेस र
२ फ्यालोपियान् ट्यूब्सको ।

भेजाइनाको कुरा ।

यो भाल्भादेखी युटेरससम्म रहन्छ । पेलिभसको क्याभि-
टिभिन्न ब्लाडरको बीहान्डमा र रेक्टमको फ्रान्टमा रहन्छ ।
येस्को आन्टीरियेर वाल, ४ इञ्च लड हुन्छ ।
येस्को पोष्टीरियेर वाल, ५ देखी ६ इञ्च लामो हुन्छ ।
येस्को अपर येन्ड, चौडा हुन्छ । येही जगामा युटेरसको
सेक रहन्छ ।

भेजाइनाको रिक्लेशन ।

मान्डीरियेरमा—

१ ब्लाडरको वेस ।

२ युरिथ्रा ।

पोष्टीरियेरमा—

१ रेक्टम ।

२ पाउच आफ डगलास ।

ल्याटा-यालमा—

१ ब्रड लीगामेन्ट ।

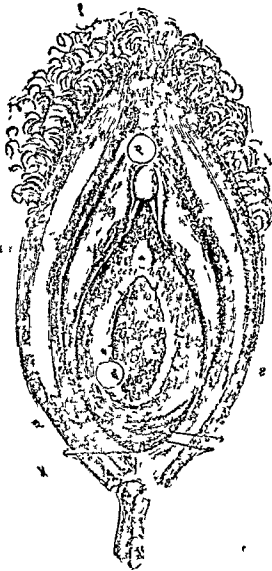
२ लिभेटर येनाई ।

भेजाइनाको लोवरयेन्डमा स्फीडटर भेजाइनी रहन्छ ।

युटेरसको कुरा ।

येस्को भिन्न फिटसको डेभलपमेन्ट हुन्छ र यो युटेरसले
पैदा हुनेको बखतमा बालखलाई निकाल छ । येस्को आकार पि-
यारसेण्ड हुन्छ । यो बीफोरदेखी क्याक्वार्ड फ्ल्याट हुन्छ, पेलिभ-
सको भिन्न ब्लाडर र रेक्टमको बीचमा रहन्छ ।

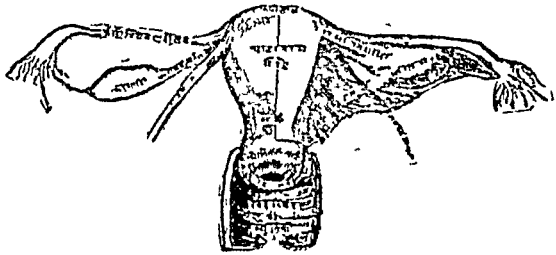
नं ११७ भालभा फिमेल को एकष्टार्नाल अर्गानस अय जिनारेसान ।

१ मनस भेनेरिस । २ क्लाइटोरिस । ३ लेविया मेजोरा । ४
लेविया माईनोरा । ५ फोरसेट । ६ चार्डमिन ।

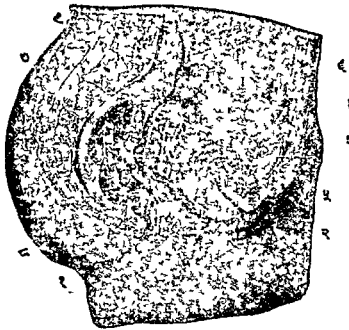
(८३४ क)

नं ११८ इजठारास र तेसको साथ रहने को विस पोष्टिरियार भिउ ।

(८३६ क)

न ११९ फिमेल पेलभिस को भाटिकाल मिडियान सेकसान ।

१ एनास । २ भेजाइना । ३ क्लाइटरिस । ४ व्राडार । ५
इउरेथ्रा । ६ सिंफिसिस पिउबिर । ७ सेक्राम । ८ ककसिस । ९
लाष्ट लाम्दार भाटिवा ।

यो युटेरसको वीहाईन्द, आवभ र फ्रान्टमा पेरिटोनियामले काभार गर्छ ।

यो ब्लाडको वेस्को साथ जाहाँ मील्छ तेसै ठाउँमा पेरिटोनियाम लाग्दैन ।

यो ३ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ ।

यो ३ हिस्साले बन्छ—

१ फन्डस ।

२ वाडी ।

३ सार्भिक्स । दोलो नाम, नेक ।

युटेरसको अपर ब्रड, येक्सट्रिमिटीलाई फन्डस भन्छन् ।

यो २ फ्यालोपिया ट्यूबसको बीचमा रहन्छ ।

फन्डस र नेकको बीचको जगालाई वाडी भन्छन् ।

युटेरसको जुनापार्ट, भेजाइनाको अपरयेन्डमा रहन्छ तेस्को नाम, सार्भिक्सयुटेराइ भन्छन् । यो सार्भिक्सयुटेराइमा जो वोमिङ्ग देखिन्छ । नाम, असयुटेराइ । दोलो नाम, असयुटेराइ येक्सटर्नाम भन्छन् ।

युटेरसको क्याभिटी ड्र्याकुलार हुन्छ । चाडीको साथ नेक जाहाँ मील्छ । युटेरसको क्याभिटीको तेही ठाउँको नाम, अस-युटेराइ इन्टर्नाम भन्छन् ।

यो असयुटेराइ येक्सटर्नाम र असयुटेराइ इन्टर्नामको बीचको जगालाई क्याभिटी आफ्दी सार्भिक्स भन्छन् ।

युटेरसको लीगामेन्ट्सको नाम ।

यो ८ हुन्छन्—

आन्टीरियेर लीगामेन्ट १

पोष्टीरियेर लीगामेन्ट १

स्याट्यास्पाल लीगामेन्ट्स । दोस्रो नाम, ब्रड लीगामेन्ट्स २

स्पाको युटेराइन लीगामेन्ट्स २

राउन्ड लीगामेन्ट्स २

राउन्ड लीगामेन्ट बाहेक अरु सावलीगामेन्ट्स पेरिटोनि-
यामले बन्छ ।

ब्रड लीगामेन्ट्सको कुरा ।

यो युटेरसको २ दिग्मा रहन्छ । यस्तो पेलिभक क्याभिटी-
लाई २ भाग गराउछ ।

आन्टीरियेर पार्टमा, ब्लाडर युरिथा, भेजाइना रहन्छ ।

पोष्टीरियेरमा, रेक्टम रहन्छ ।

ब्रड लीगामेन्टको २ लेयर्सको बीचमा र सुपीरियेरमा,
फ्यालोपियान्ट्र्युब्स रहन्छ ।

ब्रड लीगामेन्ट्सको २ लेयर्सको बीचमा, राउन्ड लीगामे-
न्ट्स, वोभेरी र तेस्को लीगामेन्ट, पार वोभेरियाम रहन्छ ।

युटेरसको आर्टिज ।

१ युटेराइन आर्टरी ।

येस्को नाभर्स ।

- १ इन्फीरियेर हाइयोग्याष्ट्रिक ।
- २ वोभेरियान प्लेक्सस ।
- ३ थार्ड र फोर्थ, स्पाक्राल नाभर्स ।

फ्यालोपियान ट्युब्सको कुरा ।

यो २ हुन्छ । ब्रड लीगामेन्टको अपर मार्जीनमा रहन्छ र यो ४ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो युटेरसको साथ जाह्रो मीलछ तेस ठाउँमा १ अरिफिस रहन्छ । नाम, अष्टियाम इन्टानाम । यो फ्यालोपियान ट्युब्स जाह्रो टार्मिनेट हुन्छ । नाम, फिम्ब्रीग्रेटेड वेक्सट्रिमिटी । यो कोही २ बखतमा वोभेरीलाई पकन्छ ।

वीभेरीको कुरा ।

यो २ हुन्छ—

मेलमा, टेष्टिस ।

फिमेलमा, वोभेरी हुन्छ ।

येस्को आकार फल्याट र वोभ्याल हुन्छ र यो ब्रड लीगामेन्टको पोष्टेरियेरपार्टमा रहन्छ ।

येस्को आन्टोरियेर, ब्रड लीगामेन्टको साथ मीलछ ।

येस्को इन्टर्नलमा, युटेरसको साथ लीगामेन्ट दीयेर मीलछ नाम, लीगामेन्टम आरु दो वोभेरी ।

येस्को सुपेरियेर, इन्फीरियेर, पोष्टेरियेर सर्फेसेस फ्री हुन्छ ।

वोभेरीकोभिन्न ग्राफियान भेसिक्वाल्स रहन्छ । येस्कोभिन्न वोभा रहन्छ । नाम, वोभा । यो वोभा १ इञ्चको तःन भाग जत्ती चौडा हुन्छ ।

पारवोभेरियाम, फ्यालोपियान् ट्यूब्स र वोभेरीको बी-
घमा रहन्छ ।

राउन्ड लीगामेन्टको कुरा ।

यो ब्रड लीगामेन्टको भीत्र र फ्यालोपियान् ट्यूब्सको फ्रान्ट
र वीलोमा रहन्छ । यो ४।५ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ । यो युटेरसको
सुपीरियर आङ्गलदेखी शुरू भै फर्वार्ड अपवार्ड र आउटवार्डदिग्मा
गै इन्टर्नल आव्डोमिनल रिड र इन्गुडनल केनालवाट लेबिया
मेजोरामा मील्छ ।

घोभारिज र फ्यालोपियान ट्यूब्सको भाट्टरी ।

१ वोभेरियान ।

येस्को नाम्स ।

१ पेलिभक ।

२ वोभेरियान प्लेक्सस ।

फिमेलभर्ग्यान आफ जेनरेशन तमाम् ।

मेमारी ग्ल्यान्डको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, म्यामी तेस्रो नाम, ब्रेष्ट भन्छन् । यो
मेल र फिमेलमा हुन्छ । मेलमा ब्रड हुदैन । फिमेलमा ब्रड हुन्छ ।
यो थार्डदेखी-सेभेन्थ रिब्सको बीचमा र पेक्टोस्त्र्याल रिजनमा
रहन्छ । यो राईटभन्दा लेफ्ट लार्ज हन्छ ।

यो ग्ल्यान्डको टिस्युफाइवर्स, टिस्युफ्याटि, टिस्युले वन्छ ।
निप्ल 'माने' दुदको मन्टा ।

अर्ग्यान आफ् सेन्सको वयान ।

यो ५ किसिमको हुन्छ—

१. (नं.) टाच 'माने' छुदाखेरी थाहा हुने ।
२. (नं.) टेष्ट 'माने' जिभ्रोको स्वाद लिने ।
३. (नं.) स्मेल 'माने' बाह्य लिने ।
४. (नं.) हेयारिङ 'माने' कान सुनने ।
५. (नं.) साईट 'माने' आखा देखने ।

टाचको कुरा ।

यो थेक्सटर्नल सर्फेसमा स्कीनले थाहा हुन्छ ।
इन्टर्नल सर्फेसमा, म्युकस मेम्ब्रेन र सेरास मेम्ब्रेनले
थाहा हुन्छ ।

टेष्टको कुरा ।

येस्वाट टेष्ट पाईन्छ र यो माउथको फ्लोर र लोवारजको
बाडीको बीचमा रहन्छ । येस्को नाम, रुट भन्छन, यो रुट व्या-
कवार्टरिङमा गै असह्यडिसको साथ मील्छ । यो टाङ, येपिग्ल-
टिस, सफ्ट प्यालेटको पीलार्स र फेरिड्सको साथ मील्छ ।

टाङको आन्डरसर्फेस र मिडिलमा जो म्युकस मेम्ब्रेनको
फोल्ड देखीन्छ । नाम, फ्री नाम, लीड्गुई भन्छन ।

टाङको टोप र आन्डर सर्फेसको केही पार्ट । येस्को साईं
इसर डर्सांममा फ्री रहन्छ र म्युकस मेम्ब्रेनले टाङलाई काभार गर्छ ।

टाङको डर्सांममा ३ किसिमको प्यापिलि रहन्छ । नाम—

१. सार्कम भ्यालेटप्यापिली । यो ७ देखी १० हुन्छ । टाङको
व्याकमा रहन्छ । 'साने' जीभ्रोको पछाडी पट्टीको डल्लो २ हो ।
२. फ्याङ्गीफारमप्यापिली । यो टाङको येपेक्सर साईंइसमा रहन्छ ।
३. फाइलीफारमप्यापिली । यो टाङको टीपदेखी व्याकसम्म रहन्छ ।

टाङको

भाटरोको नाम ।

- १ लीड्गुयाल ।
- २ फेसियाल ।
- ३ आसीन्डिङ फेरिस्त्रियाल ।

येस्को नाभर्सको नाम ।

- १ लीड्गुयाल ।
- २ हाइयोग्लोसियाल ।
- ३ कर्डाटिम्प्यानिक ।
- ४ सुपोरियेर लेरिस्त्रियाल नाभर्स ।

टाङको मासल्स—

मासल्सको कितापको लीड्गुयाल रिजनमा देखो ।

नोजको बयान ।

यो स्मेलको अर्गान्स हो । येस्ले खरापिग्यासहरू लाइसमा
जान दिदैन र टेप्रको अर्गान्सलाई मइत दिन्छ ।

यो २ हिस्साके षण्छ—

येक्सटर्नलमा, नोज ।

इन्टर्नलमा, नेजलफसी रहन्छ ।

येस्ले स्मेलको काम दिन्छ । येस्को आकार ह्याङ्गुलार हुन्छ । येस्को समीट र रुट फोर हेडको साथ मोल्छ ।

नोजको वेसमा २ अरोफिसिस हुन्छ । नाम, नष्ट्रूल । यो २ नष्ट्रूलको बीचमा सेप्टाम रहन्छ । नाम, कलाम्ना, येही अरोफिसको मार्जीनमा हियार रहन्छ । नाम, भाईब्रिसी । येस्ले सासलिने वखतमा धुलोभिन्न जानदीदैन ।

नोजको अपर सर्फेसलाई डर्सीम भन्छन् ।

नोज, वोनस र कार्टिलेजेस र मासबसले षण्छ ।

येस्को येक्सटर्नलमा, इन्टेगुमेन्ट र

येस्को इन्टर्नलमा, म्युकसमेम्ब्रेन रहन्छ ।

नोजको वोनस ।

१ नेजल वोनस २

२ सुपोरियेर म्याक्सिलरी को नेजल प्रसेसेस २

नोजको कार्टिलेजेस ।

यो ५ हुन्छ—

१ अपर २

२ ल्याटास्युल २

३ कार्टिलेजेस आफ डी सेप्टम १

नेजको आर्टरिज ।

- १ ह्याटास्यालिस नेजाई ।
- २ अस्थ्यालिमकको नेजल ब्रेञ्च ।
- ३ इन्फ्रा अर्विटल ।

येस्को नार्सको नाम ।

- १ फेसियाल नार्भ ।
- २ इन्फ्रा अर्विटल ।
- ३ इन्फ्रा ट्रिबिलआर ।
- ४ नेजल ।

नेजल फसीको म्युकस मेम्ब्रेनलाई स्त्रीडिरियाम मेम्ब्रेन भन्छन् ।

नेजल फसीको बयान ।

माथी खेजियाको छ ।

नेजल फसीको आर्टरिज ।

- १ आन्टीरियेर थेथमयेडल ।
- २ पोष्टीरियेर थेथमयेडल ।
- ३ स्कीनोप्यालेटाइन ।
- ४ स्माल मेनिजियाल ।
- ५ इन्टर्नल म्याक्सिलरीको आल्भ्युवल ब्रेञ्च ।

येस्को नार्स—

- १ अल्फ्याक्टरी ट्राक्ट नार्स ।
- २ अस्थ्यालिमकको नेजल ब्रेञ्च ।

- ३ मीडियान ।
- ४ नेजोप्यालेटाइन ।
- ५ डिसीन्डिङ्ग प्यालेटाइन ।
- ६ मिकेल्स ग्याङ्ग्लियानवाट आयाको नेजल ब्रेश्व ।
- ७ आन्टीरियेर डेन्टल ब्रेश्व ।

आईको वयान ।

अर्बिटको क्याभिटीमा आईवल रहन्छ । यस हिसापले आईलाई केहो धक्का लाग्दैन । धेरै मासल्सले आईवललाई चलाउछ । अर्बिटभित्र आईवललाई फ्ल्याट र १ थिन मेम्ब्रेनले वेर्छ र येस्को नाम, क्याप्सुल अफ्टेनन् भन्छन् । आईवलको आकार स्फेरिकल हुन्छ ।

यो आईवलको आन्टीरियेरमा कर्निजा रहन्छ । यो आईवल १ इञ्च जत्तो गैहो हुन्छ । यो आईवल ३ कोट्सले बन्छ । यो आईवलको ३ रिफ्राक्टिभ मिडिया छ ।

३ कोट्सको नाम ।

- १ स्क्लेरोटिक र कर्निजा ।
- २ कोरयेड, आइरिस, सिलिअरीप्रसेस ।
- ३ रेटिना ।

३ रिफ्राक्टिभ मिडियाको नाम ।

- १ आकृइआसलुमर ।

नेजको आर्टरिज ।

- १ क्याटास्यलिस नेजाई ।
- २ अस्थ्यालिमकको नेजल ब्रेञ्च ।
- ३ इन्फ्रा अर्विटल ।

येस्को नासको नाम ।

- १ फेसियाल नास ।
- २ इन्फ्रा अर्विटल ।
- ३ इन्फ्रा ट्रिविलआर ।
- ४ नेजल ।

नेजल फसीको म्युकस मेम्ब्रेनलाई स्त्रीडिरियाम मेम्ब्रेन भन्छन् ।

नेजल फसीको वयान ।

माथी क्षेत्रियाको छ ।

नेजल फसीको आर्टरिज ।

- १ आन्टीरियेर थेथमयेडल ।
- २ पोष्टीरियेर थेथमयेडल ।
- ३ स्फीनोप्यालेटाइन ।
- ४ स्माल मेनिञ्जियाल ।
- ५ इन्टर्नल म्याक्सिलरीको आल्भ्युवल ब्रेञ्च ।

येस्को नास—

- १ अल्फ्याक्टरी ट्राक्ट नास ।
- २ अस्थ्यालिमकको नेजल ब्रेञ्च ।

- ३ मीडियान ।
- ४ नेजोप्यालेटाइन ।
- ५ डिस्कोन्टिड प्यालेटाइन ।
- ६ मिकेल्स ग्याङ्ग्लियानवाट आयाको नेजल ब्रेञ्च ।
- ७ आन्टीरियेर डेन्टल ब्रेञ्च ।

आईको वयान ।

अर्बिटको क्याभिटीमा आईवल रहन्छ । यस हितापले आईलाई केही धक्का लाग्दैन । धेरै माससले आईवललाई चलाउछ । अर्बिटभित्र आईवललाई फ्ल्याट र १ थिन मेम्ब्रेनले बेर्छ र यसको नाम, क्याप्सुल अफटेनन् भन्छन् । आईवलको आकार स्फेरिकल हुन्छ ।

यो आईवलको आन्टीरियेरमा कर्निजा रहन्छ । यो आईवल १ इञ्च जत्ती गैह्रो हुन्छ । यो आईवल ३ कोट्सले बन्छ । यो आईवलको ३ रिफ्राक्टिभ मिडिया छ ।

३ कोट्सको नाम ।

- १ स्क्लेरोटिक र कर्निजा ।
- २ कोरयेड, आइरिस, सिलिअरीप्रसेस ।
- ३ रेटिना ।

३ रिफ्राक्टिभ मिडियाको नाम ।

- १ आकृइआसङ्गुमर ।

२ भिट्रियास वाडी ।

३ फ्रीडालाइन्स लेन्स ।

स्क्लेरोटिकको कुरा ।

येस्को येक्सटर्नल सर्फेस, ह्याइड र स्मथ हुन्छ । येही हिसा-
पले आईवलको फ्रान्टमा कञ्जाङ्गाइभ्याल, मेम्ब्रेनले काभार गरे
पनी सेतै देखीन्छ ।

येस्को इन्नर सर्फेस, ब्राउनकलर हुन्छ । येसैमा सिलिअरी
नार्भस रहने धेरै शुभ देखीन्छ ।

येस्को वीहाईन्डमा, अप्टिक नार्भले पियास गरेको छ ।

यो स्क्लेरोटिकको फ्रान्टमा, कर्निजा मिलेको छ ।

कर्निजाको कुरा ।

येस्को आकार सार्कुलार हुन्छ । यो आईवलको फ्रान्टमा,
प्रोजेक्ट भै रहन्छ । यो ट्र्यान्सपेरेन्ट हुन्छ । 'माने' सत्छ । यो
वोग्निपरीमा, स्क्लेरोटिकको साथ मील्छ ।

येस्को आन्टीरियर, कन्भेक्स हुन्छ ।

येस्को पोष्टीरियर, कन्केभ हुन्छ ।

कर्निजाको फ्रान्टलाई, कन्जाङ्गाइभ्याल, येपिथिलियामले
काभार गर्छ ।

कर्निजा र स्क्लेरोटिकको

मार्दरीको नाम ।

कर्निजामा आर्टरी छैन । येस्लाई सिलिअरी नार्भवाट आ-
साको धेरै ब्रेञ्चेसले सफ्नाई गर्छ ।

आन्टीरियेर स्क्लेरोटिक कोटलाई सिलिअरी ब्रेञ्चेसले स-
प्लाई गर्छ ।

कोरयेड आइरिस सिलिअरीप्रसेसको कुरा ।

यो आइको दोस्रा कोट हो । कोरयेडको वीहाईन्डमा
रहन्छ । आइरिस र सिलिअरी प्रसेसको फ्रान्टमा रहन्छ । स्क्ले-
रोटिक र कर्निया मिलने ठाउँमा, सिलिअरी मासल रहन्छ ।
कोरयेड कोटमा पिगमेन्ट रहन्छ । यस्मा धेरै आर्टरिज रहन्छ ।
यो कर्निया वाहेक जम्मा आइवलमा रहन्छ ।

कर्नियाको वीहाईन्डमा, १ सार्कुलार मास्कुलार सेप्टम
रहन्छ । नाम, आइरिस । यो आइरिसको सेप्टाममा १ सार्कुलार
अपरचर हुन्छ । नाम, प्युपिल 'माने' नानी ।

यो कोरयेड कोटको वीहाईन्डमा, अप्टिक नार्भले पीयार्स
गरेको छ ।

यो यक्सटर्नलमा, स्क्लेरोटिक ।

इन्टर्नलमा, रेटिनाको साथ मील्छ ।

आइरिसको आर्टरीको नाम ।

१ लड सिलिअरी ।

२ आन्टीरियेर सिलिअरी ।

येस्को नाम्सको नाम ।

१ लेन्टीक्युलार ग्याङ्ग्लियानको सिलिअरी ब्रेञ्च ।

२ लड सिलिअरी ।

प्युपिललाई थार्ड नाभले कन्ट्राक्ट गराउछ र सिम्प्याथेटिक
नाभले डाइलेट गराउ छ ।

रेटिनाको कुरा ।

येस्को आउटर सर्फेस, कोरयेडको साथ मील्छ ।

येस्को इन्नर सर्फेस, भित्रीयान बाडीको साथ मील्छ ।

वीहाईन्डमा, अप्टिकनाभको साथ मील्छ ।

रेटिनाको पोष्टीरियर पार्टमा, १ येलिभेटेड जगादेखिन्छ ।
नाम, येलोइस्पट भन्छ । येस्को दोस्रो नाम, म्याक्युलालुटिया
भन्छन् । येही इस्पटको, सेन्टरमा १ डीप्रेसन छ । नाम, फोभिया
सेन्ट्रलिस । यो येलोइस्पटको थोरै इन्नर साईडमा १ जगादेखिन्छ ।
तेही ठाउँबाट अप्टिकनाभ जान्छ । येस्लाई आर्टिरिया सेन्ट्रलिस
रेटेनिले पियार्स गर्छ ।

यो रेटिना १० लेयार्सले घन्छ ।

तेही १० लेयार्सको उइडिनदेखी आउटवार्डसको नाम ।

१ मेम्ब्रेनालिमिड्रयान्स इन्टाना ।

२ फाइवर्स लेयार ।

३ भेसिक्युलार ।

४ इन्नर मलिभ्युलार ।

५ इन्नर न्युक्लियार ।

६ आउटर मलिभ्युलार ।

७ आउटर न्युक्लियार ।

८ मेम्ब्रेना लिमिड्रयान्स येक्सदाना ।

नं १२१ कोरयड र आइरिस ।

१ आइरिस । २ पिउपिल । ३ सिलियारि मासल । ४ सिलियारि
नार्भस । ५ स्क्लेरोटिक । ६ अप्टिक नार्भ ।

नं १२० आर्टिरिया सेग्ले, लिस रेटिनि, ड्रयेलोस्पट, अ इवल को

एण्टरियार हाफ रिम, भड भयकछ ।

१ स्क्लेरोटिका । २ कोरयड । ३ रेटिना ।

९ लेंथार आफ रड्स थान्ड कोन्स ।

१० पिगमेन्टरी लेंथार ।

रेटिनाको

भाट्टीको नाम ।

१ आर्टिरिया सेन्ट्रैलिस रेटेनी ।

आकुईआसद्युमरको कुरा ।

यो आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर चीमवर्समा रहन्छ । यो सत्छ हुन्छ । 'माने' ट्र्यान्सपेरेन्ट हुन्छ ।

आन्टीरियेर चिम्बरको फ्रान्टमा, कर्निजा । वीहाईन्डमा, आइरिस रहन्छ ।

पोष्टीरियेर चिम्बरको फ्रान्टमा, आइरिस । वीहाईन्डमा, लेन्सको क्याप्सुल र सिलिअरी प्रसेसेस रहन्छ ।

भिट्टियास वाडीको कुरा ।

येस्ले रेटिना कन्केभजगालाई भर्छ । यो सत्छ हुन्छ र १ सत्छ मेम्ब्रेनले वेछ ।

फ्रिष्टालाइन लेन्सको कुरा ।

येस्को आन्टीरियेर र पोष्टीरियेर २ पट्टी कन्भेक्स हुन्छ । १ सत्छ । मेम्ब्रेनले, येस्लाई वेहेको छ । तेस्लाई क्याप्सुल आफ वी लेन्स भन्छन् । यो लेन्स प्युपिलको वीहाईन्डमा र भिट्टियास वाडीको फ्रान्टमा रहन्छ ।

आईको

भापेन्हेजेजको नाम ।

१ आइव्राउज 'माने' आँखीभुई ।

२ आइलिट्स 'माने' आँखाको पाता { १ माथीको लाई भएर लिड ।
२ तलको लाई लोभर लिड ।

आइलिट्स खुल्दा २ दिग्मा २ आङ्गल्स देखीन्छ । येस्को नाम,

(क) इन्नर क्यान्थास, भीत्र पट्टिको कुना ।

(ख) आउटर क्यान्थास, बाहिर पट्टिको कुना ।

१।१ आइलिडको इन्नर साईडमा, १ सानु प्वाल देखीन्छ ।

नाम, पाङ्कटाम ल्याक्रिमेली । यो ल्याक्रिमेलकेनालको येक्सटर्नल वोभिड हो ।

३ आईलासेस 'माने' परेला ।

आइलिट्सको इन्नर सर्फेसमा, मियोमियान ग्ल्यान्ड्स रहन्छ । यो १।१ लिषमा २०।३० सम्म हुन्छ ।

४ कञ्जाडटाइभा । यो आईको म्युकस मेम्ब्रेन हो । यो आइलिटको इन्नर सर्फेसमा र स्क्लेरोटिक र कर्निजाको फोर पार्टसमा रहन्छ ।

५ ल्याक्रिमेल ग्ल्यान्ड । यो अर्बिटको येक्सटर्नल आङ्गलको डिप्रेसनमा रहन्छ । येसवाट टियास 'माने' आसु निक्कन्छ । यो ग्ल्यान्डको १२।१४ डाक्ट हुन्छ । यो अपर र लोवर पाङ्टा ल्याक्रिमेलियाकोमा वोपुन गर्छ ।

६ ल्याक्रिमेल केनाल । यो पाङ्टा ल्याक्रिमेलियादेखी शुरु भै इन्वार्डदिग्मा गै ल्याक्रिमेल स्पाकमा वोपुन गर्छ ।

७ ल्याक्रिमेल स्पाक । यो ल्याक्रिमेल बोन र सुपीरियेर म्याक्सिलाको नेजल प्रसेसको बीचको शुभमा रहन्छ ।

८ नेजल डाक्ट । यो ल्याक्रिमेल स्पाकदेखी नोजको इन्फीरियेर मिटससम्म रहन्छ । यो सुपीरियेर म्याक्सिलरी ल्याक्रिमेल र इन्फीरियेर टार्विनेटेड बोन्सले बनेको केनालमा रहन्छ । यो ३ इञ्च जत्ती लामो हुन्छ ।

आई तमाम् ।

इयारको बयान ।

यो अर्ग्यान आफ हियारिड हो । यो तल लेखियाको हिस्साले बन्छ ।

१ येक्सटर्नल इयार ।

२ मिडिल इयार । दोस्रो नाम, टीम्पेनाम ।

३ इन्टर्नल इयार । दोस्रो नाम, ल्याविरिन्थ ।

येक्सटर्नल इयारको कुरा ।

येसको २ हिस्सा हुन्छ—

१ पीना । दोस्रो नाम, अरिकल ।

२ अडिटरीकेनाल । दोस्रो नाम, मियेटस अडिटरीयेस येक्सटर्नस ।

आईको

भापेन्डेजेजको नाम ।

१ आइवाउज 'माने' आँखीभुई ।

२ आइलिट्स 'माने' आँखाको पाता { १ माथीको लाई भपर लिड ।
- तलको लाई लोवर लिड ।

आइलिट्स खुल्दा २ दिग्मा २ आङ्गल्स देखीन्छ । येस्को नाम,

(क) इन्नर क्यान्थास, भीत्र पट्टिको कुना ।

(ख) आउटर क्यान्थास, बाहिर पट्टिको कुना ।

१।१ आइलिडको इन्नर साईडमा, १ सानु प्वाल देखीन्छ ।

नाम, पाङ्कटाम ल्याक्रिमेली । यो ल्याक्रिमेलकेनालको येक्सटर्नल वोमिड हो ।

३ आईलासेस 'माने' परेला ।

आइलिट्सको इन्नर सर्फेसमा, मियोमियान ग्ल्यान्ड्स रहन्छ । यो १।१ लिषमा २०।३० सम्म हुन्छ ।

४ कञ्जाडटाडभा । यो आईको म्युकस मेम्ब्रेन हो । यो आइलिटको इन्नर सर्फेसमा र स्क्लेरोटिक र कर्निजाको फोर पार्ट्समा रहन्छ ।

५ ल्याक्रिमेल ग्ल्यान्ड । यो अर्बिटको येक्सटर्नल आङ्गलको डिप्रेसनमा रहन्छ । येसवाट टियार्स 'माने' आसु निकुन्छ । यो ग्ल्यान्डको १२।१४ डाक्ट हुन्छ । यो अपर र लोवर पाङ्कटा ल्याक्रिमेलियाकोमा वोपुन गर्छ ।

६ ल्याक्रिमेल केनाल । यो पाङ्कटा ल्याक्रिमेलियादेखी शुरू भै इन्वार्डदिग्मा गै ल्याक्रिमेल स्पाकमा वोपुन गर्छ ।

७ ल्याक्रिमेल स्पाक । यो ल्याक्रिमेल वोन र सुपीरियेर स्याक्सिलाको नेजल प्रसेसको बीचको शुभमा रहन्छ ।

८ नेजल डाक्ट । यो ल्याक्रिमेल स्पाकदेखी नोजको इन्फीरियेर मिटससम्म रहन्छ । यो सुपीरियेर स्याक्सिलरी ल्याक्रिमेल र इन्फीरियेर टार्विनेटेड वोनसले बनेको केनालमा रहन्छ । यो १ इन्च जती लामो हुन्छ ।

आई तमाम् ।

इयारको बयान ।

यो अर्गान आफ हियारिड हो । यो तल लेखियाको हिस्साले बन्छ ।

१ येक्सटर्नल इयार ।

२ मिडिल इयार । दोस्रो नाम, टोम्पेनाम ।

३ इन्टर्नल इयार । दोस्रो नाम, ल्याविरिन्थ ।

येक्सटर्नल इयारको कुरा ।

येसको २ हिस्सा हुन्छ—

१ पीना । दोस्रो नाम, अरिकल ।

२ अडिटरीकेनाल । दोस्रो नाम, मियेटस अडिटरीयेस येक्सटर्नस ।

पीनाको कुरा ।

येस्को येक्सटर्नल प्रमिनेन्टरिमको नाम, हेलिक्स । यो हे-
लिक्सको फ्रान्टमा, दोस्रो कार्भ प्रामीनेन्स छ । नाम, आन्टिहे-
लिक्स । यो हेलिक्स र आन्टिहेलिक्सको बीचको फसाको नाम,
फसा आफ दी हेलिक्स । आन्टिहेलिक्सको आन्टीरियेरमा, १
डीप्रेसन छ । नाम, कञ्चा भन्छन् । मियेटसको व्याकपार्टमा, १
उच्चा जगा छ । नाम, ट्रेगस । यो ट्रेगासको उल्टादिग्मा अरु १
नाम, आन्टिट्रेगास । यो आन्टिट्रेगासको वीलोमा, लव्युउलरहन्छ ।

यो पीना कार्टिलेजेजले बन्छ र थोरै मासल्स लीगामेन्ट
इन्टेगुमेन्टले काभार गर्छ ।

लीगामेन्ट्स २ किसिमको हुन्छ—

१ येक्सट्रीन्जिक लीगामेन्ट ।

२ इन्ट्रीन्जिक लीगामेन्ट ।

पीनाको मासल्स २ किसिमको छ—

१. (नं.) येक्सट्रीन्जिक मासल्स ३

(क) आटोलेन्स अरेम ।

(ख) आट्राहेन्स ” ।

(ग) रीट्राहेन्स ” ।

२. (नं.) इन्ट्रीन्जिक मासल्स ६

(क) हेलीसिस मेजर ।

(ख) हेलीसिस माइनर ।

(ग) ट्रेजीकास ।

(घ) आन्टीट्रेजीकास ।

- (ङ) दूथान्सभर्सस अरिक्युली ।
 (च) वोक्लिकास अरिस ।

पोनाको भाटरिज ।

- १ आन्टीरियेर अरिक्युलार आर्टरी ।
 २ पोष्टीरियेर अरिक्युलार आर्टरी ।
 ३ अक्सिपिटलको अरिक्युलार ब्रेञ्च ।

वेदको नाभर्स—

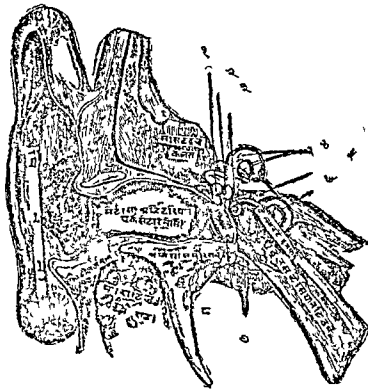
- १ अरिक्युलेरिस म्याग्नस ।
 २ पोष्टीरियेर अरिक्युलार ।
 ३ अरिक्युलार ब्रेञ्च आफदी न्युमोग्याष्टिक नाभर्स ।
 ४ अरिक्युलो टेम्पोरल ब्रेञ्च ।
 ५ अक्सिपिटेलिस माइनर ।
 ६ अक्सिपिटेलिस मेजर ।

अडिटरी केनालको कुरा ।

यो कञ्चाको तल देखी मेम्ब्रेनाटिम्पेनाईसम्म रहन्छ । यो १२ इञ्च जत्तो लामो हुन्छ । यो वोक्लिक भै फुवार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । यो अडिटरीकेनाल कार्टिलेज र घोनले बन्छ ।

यो केनालको कार्टिलेजिनस पार्टको साष्कुटेनियास टि-स्युमा धेरै सेरुमिनस ग्ल्यान्ड्स रहन्छ । येस्वाट इयार वायेम्स नोक्छन् ।

नं १२३ अर्गान अफ हियारिं को फ्रुखभिउ राइट साईड ।

१ इकास । २ मालियास । ३ टिपिस । ४ सेमिसाकुलार
केनाल । ५ भेटिविल्ल । ६ ककलिया । ७ टिपेनाम केमिटि
८ मेमब्रेना टिम्पाना ।

(छ) ट्रूथान्सभर्सस अरिक्युली ।

(च) वोक्लिकास अरिस ।

पीनाको आर्टरिज ।

१ आन्टीरियेर अरिक्युलार आर्टरी ।

२ पोष्टीरियेर अरिक्युलार आर्टरी ।

३ अक्सिपिटलको अरिक्युलार ब्रेञ्च ।

वेस्को नार्भ्स—

१ अरिक्युलेरिस म्याग्नस ।

२ पोष्टीरियेर अरिक्युलार ।

३ अरिक्युलार ब्रेञ्च आफ्दी न्युमोग्याष्ट्रिक नार्भ ।

४ अरिक्युलो टेम्पोरल ट्रेञ्च ।

५ अक्सिपिटेलिन माइनर ।

६ अक्सिपिटेलिस मेजर ।

अडिटरी केनालको कुरा ।

यो कञ्चाको तल देखी मेम्ब्रेनाटिम्पेनाइंसम्म रहन्छ । यो

१ इञ्च जत्तो लामो हुन्छ । यो वोक्लिक भै फुर्वार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । यो अडिटरीकेनाल कार्टिलेज र वोनले बन्छ ।

यो केनालको कार्टिलेजिनस पार्टको साइकुटेनियास टि-स्युमा धेरै सेरुमिनस ग्ल्यान्ड्स रहन्छ । येस्वाट इयार वायेम्स नोक्नुन्छ ।

अडिटरी केनालको आर्टरी ।

- १ पोष्टीरियर अरिक्कुलारको ब्रेञ्चेस ।
- २ इन्टर्नल म्याक्सिलरीको ब्रेञ्चेस ।
- ३ टेम्पोरलको ब्रेञ्चेस ।

धेङ्को नाम्स—

- १ अरिक्कुलो टेम्पोरल ब्रेञ्च ।
- २ न्युमोग्याष्ट्रिकको अरिक्कुलार ब्रेञ्च ।

मिडिल इयारको कुरा ।

येस्को दोस्रो नाम, टिम्पेनाम । यो १ इरेगुलारक्याभिटी हुन्छ र टेम्पोरल बीनकी पेदरसपोर्सनको भीत्र रहन्छ । यो जुगुलर फसाको आवभमा रहन्छ ।

येस्को फ्रान्टमा, केरोटिड केनाल र बीहाईन्डमा, म्याष्ट्रियेड सेल्स रहन्छ ।

येस्को येक्सटर्नलमा, मियेटस अडिटोरियेस येक्सटर्नस रहन्छ र इन्टर्नलमा ल्याविरिन्थ रहन्छ ।

यो टिम्पेनाम भीत्र ओआर रहन्छ र युब्टेसियान्ट्र्युव दीयेर फेरिङ्सको साथ मील्छ ।

टिम्पेनाम भीत्र ३ असिकल्स रहन्छ । नाम—

- १ मेलिआस ।
- २ इन्कस ।
- ३ प्टेपिस ।

यो ३ चोन्स मुभ गच्छ र मेम्ब्रेनाटिम्पेनाई दीयेर ल्यावि-
रिन्थको साथ मील्ल ।

टिम्पेनामको बाउन्डरी ।

येक्सटर्नलमा, मेम्ब्रेनाटिम्पेनाई र मियेटस । इन्टर्नलमा,
इन्टर्नल इयारको आउटर सर्फेस ।

वीहाईन्डमा, म्याष्टयेड सेल्स ।

फ्रान्टमा, युष्टेसिया ट्युब र टेन्सर टिम्पेनाई जाने
केनाल रहन्छ ।

येस्को रूप । टेगमेनटिम्पेनाईले बन्छ ।

येस्को फ्लोर । जुगुलर फसाको रुफले बन्छ ।

येस्को आउटर वाल । मेम्ब्रेनाटिम्पेनाई र तेस्को नजीकको
चोन्सले बन्छ ।

यो मेम्ब्रेनाटिम्पेनाईको नजीकमा ३ मासल्स अपरचर्स
देखीन्छ ।

१. (नं.) अपरचर आफ दी आइटारकडीं पोष्टीरियेस । येस्वाट
कडीं टिम्पेनि नार्भ टिम्पेनाममा जान्छ ।

२. (नं.) ग्लामिरियान फिसर । येस्वाट प्रसेस ग्रासाईलिस
आफ दी मेलियास र टिम्पेनिक भेसल्स जान्छ ।

३. (नं.) अपरचर आफ दी आइटारकडीं आन्टीरियेस । येस्वाट
कडीं टिम्पेनाई नार्भ, टिम्पेनामवाट वाहिर आउछ ।

अडिटरी केनालको भाटंरी ।

- १ पोष्टोरियेर अरिक्कुलारको ब्रेञ्चेस ।
- २ इन्टर्नल म्याक्सिलरीको ब्रेञ्चेस ।
- ३ टेम्पोरलको ब्रेञ्चेस ।

थेसको नामसं—

- १ अरिक्कुलो टेम्पोरल ब्रेञ्च ।
- २ न्युमोग्याष्ट्रिकको अरिक्कुलार ब्रेञ्च ।

मिडिल इयारको कुरा ।

थेसको दोस्रो नाम, टिम्पेनाम । यो १ इरेगुलारक्याभिटी हुन्छ र टेम्पोरल बोनको पेटरसपोर्सनको भीत्र रहन्छ । यो जुगुलर फसाको आवभमा रहन्छ ।

थेसको फ्रान्टमा, केरोटिड केनाल र बीहाईन्डमा, म्याष्ट्रियेड सेल्स रहन्छ ।

थेसको येक्सटर्नलमा, मियेटस अडिटोरियेस येक्सटर्नस रहन्छ र इन्टर्नलमा ल्याविरिन्थ रहन्छ ।

यो टिम्पेनाम भीत्र ओआर रहन्छ र युष्टेसियान्ट्रुधुव दीयेर फेरिङ्सको साथ मील्छ ।

टिम्पेनाम भीत्र ३ असिकल्स रहन्छ । नाम—

- १ मेलिआस ।
- २ इन्कस ।
- ३ ष्टेपिस ।

यो ३ वोन्स मुभ गर्छ र मेम्ब्रेनाटिम्पेनाई दीयेर ल्यावि-
रिन्थको साथ मील्छ ।

टिम्पेनामको बाउन्डरी ।

येक्सटर्नलमा, मेम्ब्रेनाटिम्पेनाई र मियेटस । इन्टर्नलमा,
इन्टर्नल इयारको आउटर सर्फेस ।

वीहाईन्डमा, म्याष्टयेड सेल्स ।

फ्रान्टमा, युष्टेसिया ष्युव र टेन्सर टिम्पेनाई जाने
केनाल रहन्छ ।

येस्को रूप । टेगमेनटिम्पेनाईले बन्छ ।

येस्को फ्लोर । जुगुलर फसाको रुफले बन्छ ।

येस्को आउटर वाल । मेम्ब्रेनाटिम्पेनाई र तेस्को नजीकको
वोन्सले बन्छ ।

यो मेम्ब्रेनाटिम्पेनाईको नजीकमा ३ मासल्स अपरचर्स
देखीन्छ ।

१. (नं.) अपरचर आफ दी आइटारकडी पोष्टीरियेस । येस्वाट
कडा टिम्पेनि नार्भ टिम्पेनाममा जान्छ ।

२. (नं.) ग्लासिरियान फिसर । येस्वाट प्रसेस ग्रासाईलिस
आफ दी मेलियास र टिम्पेनिक भेसल्स जान्छ ।

३. (नं.) अपरचर आफ दी आइटारकडी आन्टीरियेस । येस्वाट
कडा टिम्पेनाई नार्भ, टिम्पेनामवाट बाहिर आउछ ।

टिम्पेनामको

इन्टनेल वालमा रहने चीजहरूको नाम ।

- १ फेनिष्ठा वोभेलिस ।
- २ फेनिष्ठा रोटान्डा ।
- ३ प्रमन्टरी ।
- ४ आर्कुई डाक्टस फ्यालोपियाईको रिज ।
- ५ पिरामिड ।
- ६ वोमिड फर्डी ष्टेपिडियास ।

टिम्पेनामको पोष्टीरियेर वालमा १ वोमिड छ । त्यो म्या-
ष्टयेड प्रसेसको भीत्रमा रहने क्याभिटिसको साथ मिल्छ ।

टिम्पेनामको

कान्टीरियेर वालमा ३ चीज हुन्छ ।

- १ टेन्सर टिम्पेनाई जाने केनाल ।
- २ युष्टेसियान्ट्युवको अरिफिस ।
- ३ प्रसेसेस कक्लियेरी फर्मास ।

टिम्पेनामको साथ र फेरिड्सको साथ जो चीजले मिलाउ
छ तेस्को नाम, युष्टेसियान्ट्युव । यो १ इन्डरेक्सी र इन्डरेक्सी
लामो हुन्छ । यो डाउनवार्ड, फर्वार्ड र इनवार्डदिग्मा जान्छ । यो
कार्टिलेज, फाइवर्स टिस्यु र बोन्सले बन्छ ।

येक्सेटर्नल इयार र गने मेम्ब्रेना
लाई मेम्ब्रेना
येस्को हुन्छ ।

मेलिआसको ह्यान्डल । यो मेम्ब्रेनाटिम्पेनाईको साथ से-
न्टरमा मीलछ र येही मेम्ब्रेनलाई इन्वार्डदिग्मा खीन्छ ।

मेलिआसको कुरा ।

येस्को आकार ह्यामार जस्तो हुन्छ । 'माने' घन जस्तो ।

येस्को—

- १ हेड ।
- २ नेफ ।
- ३ प्रसेसेस हुन्छ ।

३ प्रसेसेसको नाम—

- १ म्यानुब्रीयाम ।
- २ प्रसेस आफ ग्रासाइलिस ।
- ३ प्रसेस आफ व्रीभिस ।

यो मेलिआसको हेड, वोभ्याल हुन्छ र इन्कसको साथ
आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

इन्कसको कुरा ।

येस्को आकार आन्भिल जस्तो हुन्छ । 'माने' लिही जस्तो ।

येस्को—

- १ वाडी ।
- २ प्रसेसेस हुन्छ ।

२ प्रसेसेसको नाम—

- १ सर्ट प्रसेस ।
- २ लड " ।

बाडीको आन्टीरियर सर्फेसमा १ फ्यासेट हुन्छ । तेसको साथ भ्येलिआसको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

पेटिसको कुरा ।

येस्को आकार घाराप जस्तो हुन्छ । 'माने' रिकाप जस्तो ।

येस्को—

- १ हेड ।
- १ नेक ।
- २ ब्रेञ्जेस ।
- १ वेस हुन्छन् ।

येस्को हेडमा १ डिप्रेसन छ । तेस्को साथ इन्कासको साथ आर्टिकुलेशन हुन्छ ।

येस्को वेस, फेनिष्ट्रा वोभेलिसको साथ मील्छ ।

यो माथो लेखियाको ३ बोन्स, स्माल लीगामेन्ट्स र स्माल मासल्सले घुम गराउछ ।

टिम्पेनामको मासल्सको नाम ।

- १ टेन्सर टिम्पेनाई ।
- २ पेटिडियास मासल्स ।

टेन्सर टिम्पेनाई मासलको अरिजिन पेट्स पोर्सनकी आन्डर सर्फेसमा र युष्टेसियान्द्र्युवको कार्टिलेजिनस पोर्सनमा र यो मासल रहने वीनी केनालमा ।

यो मासलको इन्तरसन, मेलियासको ह्यान्डलमा ।

यो मासलको नार्भसप्लाई, वोटिक ग्याङ्ग्लियानको १ ब्रेञ्जले ।

यो मासलको आम्सन । मेम्ब्रेनाटिम्पेनाईलाई इन्वार्डदिग्मा खीन्छ ।

प्टेपिडियास मासलको अरिजिन, पिरामिडको इन्टीरियेरमा ।

यो मासलको इन्सर्सन । प्टेपिसको नेकमा ।

येस्को नार्भ सप्लाई । फंसियाल नार्भको टिम्पेनिक ब्रेश्वले ।

येस्को आम्सन । प्टेपिसको हेडलाई व्याकवार्डदिग्मा खीन्छ ।

टिम्पेनामको मार्टरिज ।

१ टिम्प्यानिक ब्रेश्व आफ दी इन्टर्नल म्याक्सिलरी ।

२ भिडियान ।

३ टाइलोम्याष्टयेड ।

४ पेद्रोजल ब्रेश्व आफ दी मिडिल मीनिस्त्रियाल ।

५ इन्टर्नल केरोटिडको टिम्पेनिक ब्रेश्व ।

६ आसीन्डिड फेरिस्त्रियालको १ ब्रेश्व ।

येस्को नाम्स ।

१ टिम्पेनिकप्लेक्सस ।

इन्ग्नल इयारको कुरा ।

येस्को दोहो नाम, ल्याविरिन्थ । येस्मा मुन्नेको अस्सल जन्त रहन्छ । येस्को भोत्र अडिटरी नार्भको सानू २ ब्रेश्वेसरहन्छ ।

यो ल्याविरिन्थ २ हिस्साके बन्द—

१ बोसियास ल्याविरिन्थ ।

२ मेम्ब्रेनास ल्याविरिन्थ ।

वोसियास ल्याविरिन्थको कुरा ।

यो ३ हिस्साके वन्छ—

१ भ्येष्टीव्युल ।

२ सेमीसार्कुलार केनाल्स ।

३ कक्लिया ।

यो ३ चीज वोनको भीत्रको क्याभिटिज हो । यो क्याभिटिजलाई पेरिअष्टियामले बेहेको छ ।

यो ३ चीज भीत्र, पेरिलिम्फ भनेको पानी जस्तो चीज रहन्छ ।

यो वोसियास ल्याविरिन्थभीत्र, पेरिलिम्फले बेहेको मेम्ब्रेनास ल्याविरिन्थ रहन्छ । यो मेम्ब्रेनास ल्याविरिन्थभीत्र १ किसिम पानी जस्तो चीज रहन्छ । नाम, येन्डोलिम्फ ।

वोसियास ल्याविरिन्थको सेन्ट्रलपार्टमा, भ्येष्टीव्युल रहन्छ येहो भ्येष्टीव्युलको पोष्टीरियेरपार्टमा, सेमीसार्कुलार केनाल्सको ५ वोभिड्स रहन्छ ।

भ्याष्टीव्युलको आवभ र वीहार्इन्डमा, ३ वोसियास केनाल्स रहन्छ । नाम, सेमीसार्कुलार केनाल्स ।

ल्याविरिन्थको आन्टोरियेरपार्ट कक्लियाले वन्छ । येस्को आकार कनिक्वाल हुन्छ । येस्को वेस, इन्टर्नल मीयेटसको साथ मीलछ ।

यो कक्लिया २ चीजले वन्छ—

१ मडियोलस ।

२ लामिना स्पाइरेलिस ।

यो मलियोलसमा; अडिटरो नार्भको कक्लिया र ब्रेञ्चको धरे फाइलामेन्ट्स जाने अरिफिसेस देखीन्छ ।

मेम्ब्रेनास ल्याविरिन्थको कुरा ।

यो वोसियास ल्याविरिन्थको भीत्र रहन्छ । येस्को भीत्रमा, येन्डोलिम्फ । बाहरमा, पेरिलिन्फ रहन्छ । यो मेम्ब्रेनास ल्याविरिन्थले स्केला टिम्पेनाई, स्केलाभेष्ट्रोव्युली र स्केला मिडिया चन्ने काम दिन्छ ।

यो मेम्ब्रेनास ल्याविरिन्थ ३ हिरसाके वन्छ—

- १ मेम्ब्रेनासभ्यष्ट्रोव्युल ।
- २ मेम्ब्रेनास सेमीसाकुलार केनालस ।
- ३ मेम्ब्रेनास कक्लिया ।

कक्लियाको केनालभीत्र अर्ग्यान्स आफ कर्टाई रहन्छ ।

ल्याविरिन्थको

घाटरीको नाम ।

- १ व्यासिलरवाट आयाको इन्टर्नल अडिटरी ।
- २ टाइलो म्याष्ट्रयेड आर्टरी ।
- ३ अक्सिपिटल आर्टरीको ब्रेञ्चेस ।

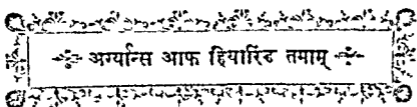
येस्को नामस—

- १ अडिटरी नाभ ।

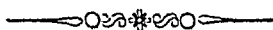
येस्को २ ब्रेञ्चेस, नाम—

- (क) कक्लियार ।
- (ख) भ्येष्ट्रोव्युलार ।

इन्टर्नल ड्यार तमाम् ।

हर्नियाको बयान ।

आब्डोमिनल क्याभिटीबाट इन्टेष्टाइनको केही हिस्सा र पेरिटोनियामको ? पाउच इन्टर्नल आब्डोमिनल रिङबाट नीक्रेनेलाई हर्निया भनीन्छ ।

हर्निया २ किसिमको हुन्छ—

१ इन्गुइनल हर्निया ।

२ फिमरल ” ।

१. (नं.) इन्गुइनल हर्निया २ किसिमको हुन्छ ।

(क) येत्रसटर्नल र वोब्लिक इन्गुइनल हर्निया ।

(ख) इन्टर्नल र डिरेक्ट इन्गुइनल ” ।

२. (नं.) फिमरल हर्निया ।

हर्नियाको कुरा ।

डेड वाडीमा हर्निया डिसेक्शन गर्दा, वाडी उत्तानो राखनू र पेन्सिलको मुनि ? ब्लाक राखनू र उठाउनू र लोवर येक्सट्रिमिटीलाई आउटवार्डदिग्मा रोटेड गराउनू र हर्नियाको ठाउँमा टेन्स गराउनू ।

आम्बेलाईकस देखी सिम्फाइसिस प्युविससम्म सिडिल्लाइनमा ? इन्सोसन दिनु । येहो इन्सोसन स्क्रोटमको फ्रान्टसम्म

नी लेंजानू । फेरी डलियासको आन्टीरियेर सुपीरियेर स्पाइनदेखी
आम्बेलाइकसको वोलोसन्म दोखा ५ इन्सीसन दिनू ।

घोषिक इन्गुइनल हर्नियाको कुरा ।

यो हर्निया स्पार्मेटिक कर्डको साथसाथै जान्छ र डोप
येपियाजिट्रक आर्टरीको आउटर साइडमा रहन्छ ।

येरको फोनागिट्रसको नाम ।

उसकाउदेखी इनघाडमा रहने—

- १ इन्टेगुमेन्ट ।
- २ सुपरफेसियाल फेसिया ।
- ३ इन्टर कलमनर फेसिया ।
- ४ क्रोम्याष्टरी मासल ।
- ५ इन्फ्रान्डी व्युलीफारम फेसिया ।
- ६ साक्सेरास येरिवोलार टिस्यु ।
- ७ पेरिटोनियाम ।

यो घोषिक इन्गुइनल हर्निया—

- १ इन्टर्नल अब्डोमिनल रिड ।
- २ इन्गुनाल केनाल ।
- ३ येक्सटर्नल अब्डोमिनल रिड ।

येही ३ ठाउँको १ जगामा रहन्छ ।

यो हर्निया, येक्सटर्नल अब्डोमिनल रिडवाट निस्कने-
लाई नाम, कम्प्लोटवोव्बिक ई इन्गुइनल हर्निया । दोस्रो नाम,
स्क्रोटल हर्निया भन्छन् ।

यो हर्निया इन्गुइनल केनालभीत्र जो रहन्छ । नाम, डकम्प्लीट इन्गुइनल हर्निया । दोस्रो नाम, व्युवनोसिल हर्नि भन्छन् ।

डिरेक्ट इन्गुइनल हर्नियाको कुरा ।

यो हर्निया डीप येपीग्याष्ट्रिक आर्टरोको इन्टर साईड रहन्छ । आब्डोमिनल वालको लोवरपार्टमा १ ट्याङ्गुलार येस्पे छ । नाम, हेसेलव्याक्स ट्याङ्गुल भन्छन् । यो ट्याङ्गुलको येक्सटर्नलमा डीप येपीग्याष्ट्रिक आर्टरी रहन्छ । इन्टर्नलमा, रेक्टस मसलको मार्जिन, वीलोमा पोपार्टस लोगामेन्ट रहन्छ ।

येस्को काभारिडको नाम—

- १ इन्टेगुमेन्ट ।
- २ सुपरफिसियाल फेसिया ।
- ३ इन्टर कलमनर फेसिया ।
- ४ क्रीम्याष्टर मासल ।
- ५ फेसिया ट्रान्सभर्स सेलिस ।
- ६ साव्सेरास येरित्रीलार टीस्यु ।
- ७ पेरेटोनियाम ।

येही २ हर्निया डिसेक्सन गर्दा हेर्दाखेरी देखिने चीजहरूको नाम र ठाम—

१. (नं.) इन्टेगुमेन्ट ।
 २. (नं.) सुपरफिसियाल फेसिया ।
- यो २ हुन्छ ।
- (क) सुपरफिसियाल जेयार ।
(ख) डीप जेयार ।

येही २ जेयारको बीचमा देखिने चीजहरूको नाम—

१. इलियोहाइयो ग्याष्ट्रिक नार्भको हाइयो ग्याष्ट्रिक वेअ

यो नार्भ येक्सटर्नल आव्ढोमिनल रिडको १ इञ्च आवभ र थोरै आउटर साइडमा देखिन्छ ।

२. इलियो इन्गुइनल नार्भ । यो येक्सटर्नल आव्ढोमिनल रिड-वाट बाहिर आई मेलको स्क्रोटममा, फिमेलको लेविया-ममा जान्छ ।

३. सुपरफिसियाल येषिग्याष्टिक आर्टरी र भेन्स । यो फिमरल आर्टरीबाट पोपार्ट लीगामेन्टको ३ इञ्च वीलोवाट र स्याफिस वोमिडबाट आव्ढोमिनमा, आम्बेलाइकससम्म जान्छ ।

४. सुपरफिसियाल सार्कमफ्लेक्स इलियाक भेसल्स । यो पोपार्ट लीगामेन्टको साथ २ आउटवार्डदिग्मा इलियामको क्रेष्ट-सम्म पुग्छ ।

५. सुपरफिसियाल येक्सटर्नल प्युडिक भेसल्स । यो फिमरल आर्टरीको इन्नरसाइडबाट उठी स्याफिस वोमिडबाट इन्-वार्डदिग्मा स्पार्मेटिक कर्डलाई क्रसगरी आव्ढोमेनको लोवरपार्टमा र पेनिस र स्क्रोटममा गै सप्लाइ गर्छ ।

६ सुपरफिसियाल र इन्गुइनल लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्ड ८।१० वटा हुन्छ ।

७ सुपरफिसियाल फेसियाको डिप लेयार । दोस्रो नाम, फेसिया आंक स्कार्पा ।

सुपरफिसियाल फेसियाको २ लेयार्सको बीचको देखने चीज तमाम् ।

३. (नं.) येन्सटर्नल वोल्क मासलको आपोन्युरोसिस ।

यो आपोन्युरोसिसको ३ पोर्सन्स हुन्छ—

(क) जुन हिस्सा इलियामको आन्टीरियर सुपीरियर स्पाइनदेखी, अस्प्युविसको स्पाइनसम्म रहन्छ । नाम, पोपार्ट लीगामेन्ट भन्छन् ।

(ख) येस्को जुन हिस्सा पोपार्ट लीगामेन्टको इन्टर साईडदेखी पेक्टीनियाल लाइनसम्म लागनेलाई गीमवर्नल लीगामेन्ट भन्छन् ।

(ग) येस्को जुन फाइवर्स, पेक्टीनियाल लाइनदेखी अपोर्टा र इन्वार्डमा, येन्सटर्नल आब्डोमिनल रिडको इन्टर पिलार्सको वीहाईन्डदेखी लिनिआ आलासम्म पुग्छ । नाम, ट्र्याङ्गुलार लीगामेन्ट आकदी आब्डोमिनल भेन भन्छन् ।

येही आपोन्युरोसिसमा र अस्प्युविसको क्रेष्टको आवभमा १ ट्र्याङ्गुलार वोमिङ्ग छ । नाम, येन्सटर्नल आब्डोमिनल रिडको इन्टर पिलार्सको वीहाईन्डदेखी लिनिआ आलासम्म रहन्छ । येस्को दोस्रो नाम, सुपरफिसियाल आब्डोमिनल रिडको इन्टर पिलार्सको वीहाईन्डदेखी लिनिआ आलासम्म पुग्छ । यो अस्प्युविसको आवभ र आउटरसाईडमा रहन्छ । यो रिडको आकार ट्र्याङ्गुलार हुन्छ । येस्को वेसदेखी येन्सटर्नल आब्डोमिनल रिडको आकार १ इन्च, ट्र्यान्सभर्सदिग्मा ३ इन्च हुन्छ ।

येही रिडको आवभमा केहि कार्भ फाइवर्स देखिन्छ । नाम, इन्टर कलमनर फाइवर्स भन्छन् ।

येही रिडको वोलोमा अस्प्युविसको क्रेष्ट देखिन्छ ।

येही रिडको येक्सटर्नलमा, येक्सटर्नल पिलार्स रहन्छ । नाम, इन्फीरियेर पिलार्स ।

येही रिडको इन्टर्नलमा, इन्टर्नल पिलार्स रहन्छ । नाम, सुपीरियेर पिलर ।

येही २ पिलार्सको बीचमा, इन्टर कलमनर फेसिया रहन्छ । यो फेसिया, स्पामेटिक कर्ड र टेटिसको आउटर सर्फेससम्म पुग्छ र येही हिसापले येस्को दोस्रो नाम, येक्सटर्नल स्पामेटिक फेसिया भन्छन ।

येक्सटर्नल वोव्लिकको आपोन्युरोसिस उठाउदा, यो मासलको आपोन्युरोसिस उठाउदा, येक्सटर्नल इन्सीसनवाट उठाउनु । यो उठाउदा इन्टर्नल वोव्लिक, क्रीम्याटर, इन्गुइनल केनाल, स्पामेटिक कर्ड देखिन्छ । क्रीम्याटर मासलको फाइवर्स मिलाउने १ फेसिया देखिन्छ । नाम, फेसिया क्रीम्याण्टेरिका र क्रीम्याटर फेसिया भन्छन् ।

इन्टर्नल वोव्लिक मासल उठाउदा, येस्को मुनि ट्र्यान्सभर्स सेलिस मासल र येस्को मुनि ट्र्यान्सभर्स सेलिस फेसिया देखिन्छ । यो फेसिया मुनि पेरिटोनियाम देखिन्छ ।

यो इन्गुइनल केनालमा, मेलको स्पामेटिक कर्ड र फिमेलको राउन्ड लीगामेन्ट रहन्छ ।

यो इन्गुइनल केनालको दोस्रो नाम, स्पामेटिक केनाल भनिन्छ । यो केनाल आवभमा इन्टर्नल आब्डोमिनल रिड देखी, वीलोमा येक्सटर्नल आब्डोमिनल रिडसम्म रहन्छ ।

येही केनालको फ्रान्टमा—

- १ इन्टेगुमेन्ट ।
- २ सुपरफिसल फेसिया ।
- ३ येअसटर्नल वोव्विकको आपोन्युरोसिस ।
- ४ इन्टर्नल वोव्विक ।

येही केनालको घोहाइन्डमा—

- १ ट्र्याङ्गुलर लीगामेन्ट ।
- २ इन्टर्नल वोव्विक ।
- ३ ट्र्यान्सभर्स सेलिसको कज्जवा इन्टेन्डन ।
- ४ ट्र्यान्सभर्स सेलिस फेसिया ।
- ५ साव् पेरिटोनियाल फेसिया ।
- ६ पेरिटोनियाम ।

येही केनालको भावभमा—

- १ इन्टर्नल वोव्विक ।
- २ ट्र्यान्सभर्स सेलिसको फाइवर्स ।

येही केनालको वीलोमा—

- १ ट्र्यान्सभर्स सेलिस फेसिया ।
- २ पोपार्ट लीगामेन्ट रहन्छ ।

इन्टर्नल आव्डोमिनलरिड । दोस्रो नाम, डीप आव्डो-मिनलरिड भन्छन । यो ट्र्यान्सभर्स सेलिस फेसियामा रहन्छ र इलियामको आन्टीरियर सुपीरियर स्पाइन र प्युविसको सिम्फाइसिसको बीचमा र पोपार्ट्स लीगामेन्टको ३ इञ्च आव-भमा रहन्छ ।

येही रिडको येक्सटर्नल र आवभमा, ट्रथान्सभर्स, सेलिसको जाईवर्स रहन्छ।

येही रिडको वीलो र इन्टर्नलमा, डीप येपिग्याण्ट्रिक भेस-स रहन्छ।

येही रिडमा, इन्फयान्डी व्युलमफारम फेसिया रहन्छ।

फेसिया ट्रथान्सभर्स सेलिसको र्पेरिटोनियामको बीचमा, माव्पेरिटोनियाल येरिवोलार टिस्यु रहन्छ।

डीप येपिग्याण्ट्रिक आर्टरी, येक्सटर्नल इलियाक आर्ट-रीको ब्रेञ्चेस हो। यो पोपार्ट लीगामेन्टको आवभवाट उद् छ। यो इन्टर्नल आवडोमिनल रिडको इन्तर मार्जीनवाट गै ट्रथान्स-भर्स सेलिस फेसिया र पेरिटोनियामको बीचवाट जान्छ, फेरी यो आर्टरी, रेक्टस मासलको सीडवाट, सेमिलुनर फोल्ड आफ डग्लसको वीलोवाट, अपवार्डदिग्मा जान्छ।

फिमरल हर्नियाको कुरा ।

यो हर्निया फिमेलडेड वाडीमा अस्सल देखिन्छ।

वेस्को इन्सीसन—

१. (पैहा) आन्टोरियेर सुपीरियेर स्पाइनस प्रसेसदेखी पोपार्ट लीगामेन्टवाट सिम्फाइसिस प्युबिससम्म दिन।
 २. (दोला) इन्सीसन। यो इन्सीसनको ६ इञ्च वीलोमा, थाईको ट्रथान्सभर्सदिग्मा दिन।
- यो २ इन्सीसनलाई थाईको लञ्जीच्युडिनलदिग र इन्तर साइडमा मीलाउनु।

येही केनालको फ्रान्टमा—

- १ इन्टेगुमेन्ट ।
- २ सुपरफिसल फेसिया ।
- ३ येक्सटर्नल वोव्लिकको आपोन्युरोसिस ।
- ४ इन्टर्नल वोव्लिक ।

येही केनालको घोहारुन्डमा—

- १ ट्र्याङ्गुलर लीगामेन्ट ।
- २ इन्टर्नल वोव्लिक ।
- ३ ट्रान्सभर्स सेलिसको कञ्जवा इन्टेन्डन ।
- ४ ट्रान्सभर्स सेलिस फेसिया ।
- ५ साव् पेरिटोनियाल फेसिया ।
- ६ पेरिटोनियाम ।

येही केनालको भावभमा—

- १ इन्टर्नल वोव्लिक ।
- २ ट्रान्सभर्स सेलिसको फाइवर्स ।

येही केनालको वीलोमा—

- १ ट्रान्सभर्ससेलिस फेसिया ।
- २ पोपार्ट लीगामेन्ट रहन्छ ।

इन्टर्नल आव्डोमिनलरिड । दोस्रो नाम, डीप आव्डोमिनलरिड भन्छन । यो ट्रान्सभर्स सेलिस फेसियामा रहन्छ र इलियामको आन्टीरियर सुपीरियर स्पाइन र प्युविसक सिम्फाइसिसको बीचमा र पोपार्ट्स लीगामेन्टको ३ इञ्च भावभमा रहन्छ ।

येही रिङको येक्सटर्नल र आवभमा, ट्रथान्सभर्स, सेलिसको फाइवर्स रहन्छ।

येही रिङको वीलो र इन्टर्नलमा, डीप येपिग्याष्ट्रिक भेस-
ल्स रहन्छ।

येही रिङमा, इन्फ्यान्डी व्युलमफारम फेसिया रहन्छ।

फेसिया ट्रथान्सभर्स सेलिसको रू. पेरिटोनियामको बीचमा,
साव्पेरिटोनियाल येरिवोलार टिस्यु रहन्छ।

डीप येपिग्याष्ट्रिक आर्टरी, येक्सटर्नल इलियाक आर्ट-
रीको ब्रेञ्चेस हो। यो पोपार्ट लीगामेन्टको आवभवाट उठ्छ।
यो इन्टर्नल आवडोमिनल रिङको इन्तर मार्जीनवाट गै ट्रथान्स-
भर्स सेलिस फेसिया र पेरिटोनियामको बीचवाट जान्छ, फेरी यो
आर्टरी, रेक्टस मासलको सोडवाट, सेमिलुनर फोल्ड आफ डग्-
लसको वीलोवाट, अपवार्डदिग्मा जान्छ।

फिमरल हर्नियाको कुरा।

यो हर्निया फिमेलडेड वाडीमा अस्सल देखिन्छ।

येस्को इन्सीसन—

१. (पैहा) आन्टोरियेर सुपोरियेर स्पाइनस प्रसेसदेखी पोपार्ट
लीगामेन्टवाट सिन्फाइसिस प्युबिससम्म दिन।
२. (दोला) इन्सीसन। यो इन्सीसनको ६ इञ्च वीलोमा, थाईको
ट्रथान्सभर्सदिग्मा दिन।

यो २ इन्सीसनलाई थाईको लक्ष्मीच्युडिनलदिग् र इन्तर
साइडमा मीलाउनु।

फिमरल हर्नियाको

काभारिङ्ग उद्दिनदेखी थाउटवाङ्ग ।

- १ पेरिटोनियाम ।
- २ साब् सेरास येरिवोलार टिस्थु ।
- ३ क्रुरेली आफ सेप्टम ।
- ४ क्रुरल सिङ ।
- ५ क्कोत्रिकारम फेसिया ।
- ६ सुपरफिसियाल फेसिया ।
- ७ इन्टेगुमेन्ट ।

सुपरफिसियाल फेसियाको

२ लेयार्सको विनीथमा ।

- १ लङ्ग स्याफिनस भेन ।
- २ इन्टर्नल स्याफिनस भेन ।
- ३ सुपरफिसियाल येक्सटर्नल प्युडिक आर्टरी भेन ।
- ४ सुपरफिसियाल घेपिग्माष्ट्रिक आर्टरी भेन ।
- ५ सुपरफिसियाल सार्कमफलेक्स इलियाक आर्टरी र भेन ।
- ६ सुपरफिसियाल इन्गुइनल लिम्फ्याटिक ग्ल्यान्ड ।
- ७ इलियोइन्गुइनल नाभ ।
- ८ जेनिटोक्रुरल नाभको जेनिटोक्रुरल ब्रेश्व ।

यो जेनिटोक्रुरल नाभको जेनिटोक्रुरल ब्रेश्व, फिमरल आर्टरीको थोरै येक्सटर्नलमा र सुपरफिसियालमा रहन्छ ।

स्याफिनस बोमिङ फेसियालेटामा रहन्छ । यस बोमिङमा रहेको फेसियालाई क्कोत्रिकारम फेसिया भन्छन् ।

थाईको डीप फेसियाको नाम, फेसियालेटा भन्छन् ।

येस्को १ हिस्साको नाम, इलियो टिवियालवेन्ड भन्छन् ।

यो टिवियाको येक्सटर्नल र ट्युबेरोसिटीमा लाग्छ ।

स्याफिनस वोमिडवाट—

१ इन्टर्नल म्याक्सिलरी भेन र

२ अरु अरु साना २ भेसल्स जान्छ ।

यो स्याफिनस वोमिड १ र २ इन्ड्र लासो, ३ इन्ड्र वाईड हुन्छ । यो थाईको फ्रान्टको आवभ र इन्ड्रपार्टमा रहन्छ र पोपार्ट लीगामेन्टको वीलोमा, वोव्विक भै डाउनवार्ड र आउटवार्डदिग्मा जान्छ ।

यो स्याफिनस वोमिडको आउटवार्डमा, फेसियालेटाको इलियाक पोर्सन रहन्छ । इन्ड्र साईमा, फेसियालेटाको प्युव्विक पोर्सन रहन्छ ।

यो स्याफिनस वोमिडको आउटर मांजीन काभर्ड भै आउटवार्डदिग्मा जान्छ ।

फ्यालिसफारम प्रसेस । दोस्रो नाम, सुपीरियर कर्न र यो स्याफिनस वोमिडको इन्ड्र बाउन्डरी । फिमरल भेसल्सको आउटर र वीहाईन्डमा रहन्छ ।

पोपार्ट लीगामेन्टको दोस्रो नाम, क्रुरल आर्च । यो येक्सटर्नल वोव्विक मासलको लोवर एन्डको आपोन्युरेसिस हो, इलियामको आन्टीरियर सुपीरियर स्पाईनदेखी अस्प्युव्विसको स्पाईनसम्म रहन्छ ।

क्रुरल सीड । दोस्रो नाम, फिमरल सीड । यो आव्ढोमेन-

वाट आयाको फेसीले वन्छ । येही सीडको थाउटरवर्डरलाई जे
निटोक्रुरलनाभले पाफोरेट गर्छ । येही सीडको इन्टरवर्डरलाई
इन्टर्नल स्याफिनस भेनले पियार्म गर्छ । येही सीडको फ्रान्टमा,
फेसियालेटाको इलियाक पोर्सन रहन्छ । येहो सीडको वीहाई-
न्डमा, फेसियालेटाको प्युत्रिक पोर्सन रहन्छ । येहो क्रुरल सीड-
को आन्टीरियेर वाल उठाउदा, यो २ वोटो सेप्टम जस्तो देखीन्छ ।
येही २ सेप्टमले, येही २ क्रुरल सीडलाई ३ हिस्सा गराउ छ ।

येक्सटर्नल हिस्सामा, फिमरल आर्टरी रहन्छ ।

वीचको हिस्सामा, फिमरल भेन रहन्छ ।

इन्टर्नल हिस्सा, खाली रहन्छ, कोही २मा १ सानू लि-
म्फ्याटिक ग्ल्यान्ड रहन्छ ।

येही खाली रहेको हिस्साको नाम, फिमरल केनाल । दोस्रो
नाम, क्रुरल केनाल भन्छन् । येस्वाट फिमरल हर्निजा निक्कन्छ ।

क्रुरल सीडको फ्रान्टमा र पोपार्ट लीगामेन्टको आबडोमि-
नको साईडमा, केही फाइवर्स देखीन्छ । नाम, डीप क्रुरल आर्च ।
यो आर्च येक्सटर्नलदिग्मा, पोपार्ट लीगामेन्टको सेन्टरमा लाग्छ ।
इन्टर्नलदिग्मा, पेक्टीनियाल लाईनमा लाग्छ ।

क्रुरल केनालको बयान ।

यो फिमरल भेन र क्रुरल सीडको इन्टर वालको बीचमा
रहन्छ । यो $\frac{1}{2}$ इञ्च देखी $\frac{3}{4}$ आधा इञ्चसम्म लामो हुन्छ र सेफि-
नस बोमिङ्गको अपरपार्टदेखी गीम्वर नट्सलीगामेन्टसम्म रहन्छ ।

वेस्को वाउन्डरिज—

आन्टीरियेर वाल । फेसियालेटाको फ्याल्सिफारम प्रसेस,
फेसिया दूधान्सभर्स सेलिस र पोपार्ट लीगामेन्टले वन्छ ।

पोष्टीरियेर वाल । फेसियालेटाको प्युविक पोर्सन र इलि-
याक फेसियाले वन्छ ।

आउटर वाल । फिमरल भेनको इन्नर साईडमा रहेको से-
प्टमले वन्छ ।

इन्नर वाल । फिमरल सीडको इन्नर साईडले वन्छ ।

यो क्रुरल सीडको

२ अरिफिसेस रहन्छ ।

१. अपर अरिफिस । दोस्रो नाम, फिमरलरिड । तेस्रो नाम,
क्रुरल रिड भन्छन । सेप्टमक्रुरेलीले येस्लाई वन्द गर्छ ।

२. लोवर अरिफिस । दोस्रो नाम, स्याफिनस वोमिड भन्छन ।
यो वोमिडलाई क्रीत्रिफारम फेसियाले क्लोज गर्छ ।

यो क्रुरल सीड र स्याफिनस वोमिड मिली जम्मा भयाको
केनालको नाम, फिमरल केनाल भन्छन् ।

येही फिमरल रिड आक्डोमेनको क्याभिटीसम्म जान्छ ।

येही रिडको फ्रान्टमा, पोपार्ट लीगामेन्ट र डीप क्रुरल
आर्च रहन्छ ।

येही रिडको वीहार्डन्डमा, अस्प्युषिस पेक्टोनियास मासल
र फेसियालेटाको प्युविक पोर्सन रहन्छ ।

येही रिङको इन्टेर्नलमा, गीम्वरनट्स लीगामेन्ट, कञ्जवा इन्टेन्डन, ट्र्यान्सभर्ससैलिस फेसिया र डीप क्रुरल आर्च रहन्छ ।

येही रिङको येक्सटर्नलमा, फिमरल भेनको इन्टर साईडको सेप्टम रहन्छ ।

येही फिमरल रिङ ३ आधा इञ्च जत्ती लड डायामेटर हुन्छ ।

येही रिङ मेलको भन्दा, फिमेलको लार्ज हुन्छ । येही हिसापले फिमेलको फिमरल हर्निया ज्यादा हुने सम्भव हुन्छ ।

येही क्रुरल रिङको

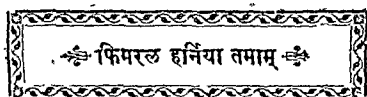
घोरिपरि रहने चीजहरूको पोजिशन ।

येही रिङको आन्टोरियेर मार्जीनको आवभमा मेलको स्पामेटिककर्ड र फिमेलको राउन्ड लीगामेन्ट रहन्छ ।

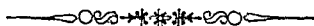
फिमरल भेन । येही रिङको आउटरसाईडमा रहन्छ ।

डीप येपिग्याष्टिक आर्टरी । येही रिङको अपवार्ड र इन्वा-डवाट जान्छ ।

येही रिङको आउटरसाईडमा, अक्टुरेटर आर्टरी रहन्छ ।

स्कीयोरेक्टल रिजनको बयान ।

यो रिजन पेरिनियामको वीहाईन्डमा रहन्छ । यैसा रेक्टमको सेसभाग र यौटा डीपफसा रहन्छ । नाम, स्कीयोरेक्टल फसा भन्छन् ।

यो रेक्टल रिजनको मिडिलमा घेनासको अपरचर रहन्छ । येही ठाउँमा सुपरफिसियाल फेसिया, फ्याट, स्माल साईटिक नाभको २।३ वटा क्याटेनियास ब्रेञ्चेस र ४ मासल्स रहन्छ ।

यो ४ मासल्सको नाम—

- १ करुगेटर क्याटिसयेनाई ।
- २ घेक्सटर्नल स्फीङ्टरयेनाई ।
- ३ इन्टर्नल स्फीङ्टरयेनाई ।
- ४ लिभेटरयेनाई मासल्स ।

स्कीयोरेक्टल फसाको कुरा ।

यो फसा रेक्टमको सेस भाग र २ दिग्को स्कीयामको ट्युवेरोसिटीको घीचमा रहन्छ । येस्को आकार टूथाङ्गुलर हुन्छ । येस्को वेस वाडीको सर्फेसमा रहन्छ । स्कीयोरेक्टल रिजनको इन्टेगुमेन्टले वन्छ ।

येस्को घेपेक्स अपवार्डदिग्मा जान्छ र लिभेटरयेनाई मासलको आउटर सर्फेसमा रहेको थिन मेम्ब्रेनसम्म पुग्छ ।

येस्को वेसको चौडाई १ इञ्च जती हुन्छ । २ इञ्च जती
डोप हुन्छ ।

येस्को बाउन्डरिज—

इन्टर्नलमा—

- १ लिभेटरयेनाई ।
- २ स्फिङ्गटरयेनाई ।
- ३ कक्सिजियाल मासल्स ।

वेक्सटर्नलमा—

- १ रिक्वामको ट्युबेरोसिटी ।
- २ अब्टुरेटर इन्टर्नसको इन्टरसफेसलाई काभार
गर्ने अब्टुरेटर फेसिया ।

फ्रान्टमा—

- १ सुपरफिसियाल ।
- २ डोप पेरिनियाल फेसियाको मिलने ठाउँ ।

बोहाईन्डमा—

- १ ग्लुटिआस म्याक्सिमासको मार्जीन ।
- २ ग्रेट स्पाक्रो साइटिक लीगामेन्ट ।

येही स्कियो रेक्टल फसामा धेरै याडोपोस टिस्यु रहन्छ ।
येही हिसापले येस ठाउँमा आव सेस भो भने भीतर घुस्दै जान्छ ।

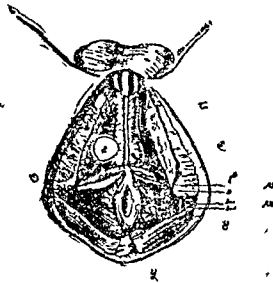
येही फसाको आउटर वालमा, स्कीयाल ट्युबेरोसिटीको
मार्जीनको १ इञ्च आवभमा, इन्टर्नल प्युडिक आर्टरी, भेन र
नाभर्स रहन्छ । येही ३ चीज अब्टुरेटर फेसियाले बनेको १ सीड
भोत्र रहन्छ । यो सीडको नाम, केनाल आफ् आल्कल भनीन्छ ।

न १२४ फिमोरल चार्निसा, फगसा लेटा को इलियाक
हिसाग रिमुभगरि फिमोरल भेसलस क्रेसिद
उठाइ फिमोरल केनाल देखिच्छ ।

१ एफ्लिदियार फुराल । २ फिमोरल पाटारि । ३ फिमोरलभेन
४ इण्टार्नाल साफेनास भेन । ५ साटोरियास । ६ सगफेनास यी

कं १२५ मेल पेरिनियाम की सुपारफिसियाल मासल्स र भेसल्स ।

१ सुपारफिसियाल पेरिनियाल आर्टरि। २ सुपारफिसियाल पेरि-
नियाल नाभं । ३ इग्लानार्नाल पिउडिक नाभं । ४ इग्लानार्नाल पिउडिक
आर्टरि । ५ ग्लुटियास मयाक्सिमास । ६ टान्सभासं पेरिनियाइ ।
७ एकसि सरेटर इउरिन । ८ इरेकटर पेनिस ।

येस ठाउँको इन्टेगुमेन्टमा, इन्फीरियर हेमरहकेडल भो-
सल्स र नाभसं रहन्छ ।

स्क्रियोरेक्टल फसा तयाम् ।

मेलको पेरिनियामको बयान ।

यो पेरिनियाल येस्पेस, ट्यूङ्गुलार हुन्छ । येस्को २ दिग्माः
स्क्रियाम र प्युविक वोन्सको रेमाई, फ्रान्टमा मिली प्युविक
आर्च बन्छ ।

वीहार्इन्डमा, स्क्रियामको २ ट्युवेरोसिटीको बीचको जगाः
रहन्छ ।

येही पेरिटोनियाल येस्पेसको ल्याटास्याल वाउन्डरिज आ-
डाल्टमा ३ देखी ३½ इञ्च सम्म हुन्छ । येस्को वेस २ देखी ३½ इञ्च
सम्म हुन्छ । तर साधारणमा २½ इञ्च हुन्छ ।

येही पेरिनियामको फ्रान्ट र मिडिलमा १ सिलाई गरेको
जस्तो दाग् देखिन्छ । नाम, रेफि भनिन्छ ।

येही ठाउँमा रहेको खीजहरूको नाम—

१ स्कीन ।

२ सुपरफिसियाल फेसियाको सुपरफिसियाल लेयार ।

३ सुपरफिसियाल फेसियाको डीप लेयार । दोस्रो नाम,
फेसिया आफ कलिस भन्छन ।

४ इन्टर्नल प्युडिक आर्टरीको टार्मिनेल ब्रेञ्जेस र तेस्को साथ भेन र नाभर्स ।

५ पेनिस र युरिथीको मासलस अर्थात् आक्सिलारेटर युरिनी, इरेक्टरपेनिस र ट्र्यान्सभर्सस पेरिनियाई ।

६ कर्पोराक्याभारनोसाको क्रुरा ।

७ कर्पास स्पञ्जोससको चाल्व ।

८ डीप पेरिनथाल फेसिया ।

९ पेरिनथामको सेन्ट्रल टेन्डेन ।

येही पेरिनथाल येस्पेसको फ्लोर ट्र्याङ्गुलर लीगामेन्टले वन्छ । येही लीगामेन्टको २ लेयर्स हुन्छ । नाम—

१ सुपरफिसियाल लेयार ।

२ डीप लेयार ।

सुपरफिसियाल लेयार, २ दिगको स्कियो प्युविक रेमासको बीचमा रहन्छ ।

डीप लेयार, अब्दुरेटर फेसियावाट प्युविक आर्चसम्म रहन्छ ।

१० कम्प्रेसर युरिथी मासल ।

११ काऊपार्स ग्ल्यान्ड ।

१२ प्रोस्टेट ग्ल्यान्ड ।

मेलको पेरिनथाम तमाम् ।

फिमेलको पेरिनियामको बयान ।

यो पेरिनियाम, मेलको भन्दा फराक हुन्छ । यसको मिडिल लाइनमा भाल्भो भेजाइनल प्यासेज रहन्छ ।

येस्मा रहेको चीजहरूको नाम—

- १ सुपरफिसियाल फेसियाको सुपरफिसियाल लेयार ।
- २ सुपरफिसियाल फेसियाको डीप लेयार ।
- ३ फिमेल पेरिनियामको मासल्स अर्थात् स्फिङ्गटर भेजाइनी इरेक्टर क्लाइटोराई डिस र ट्रान्सभर्सस पेरिनियाई मासल्स ।
- ४ डीप पेरिनियाल फेसिया, येस्वाट फिमेल युरिथा निकुन्छ ।
- ५ कम्प्रेसर युरिथी ।
- ६ आर्टरिज र भेन्स, नाभर्स, मेलको जस्तो ।

फिमेलको पेरिनियाम, भेजाइनाकी लोवरपार्ट देखी रेक्टमको बीचको जगामा रहन्छ ।

येस्को वेस स्किनले काभार गर्छ ।

येस्को आन्टीरियेर सर्फेस, भेजाइनाको पोष्टेरियेर वालको घोहाइन्डेर्मा रहन्छ ।

येस्को पोष्टेरियेर सर्फेस, रेक्टमको आन्टीरियेर वालको फ्रान्टमा रहन्छ ।

फिमेल पेरिनियाम, धोकोरदेखी व्याकवार्ड १ इन्च र १ इन्च चौडाई हुन्छ । येस्को २ डिग्रमा स्क्रियामको व्युवेरोसिटी रहन्छ ।

येही ठाउँमा फिमेलको येक्सटर्नल अर्ग्यान् आफ् जेनरेसन रहन्छ ।

यो पेरिनियामको बीहाईन्डमा, पोष्टेरियर कमीसर रहन्छ ।

फिमेल पेरिनियाम तमाम्

